

CHAMBRE DES DÉPUTÉS GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

COMPTE RENDU DES SÉANCES PUBLIQUES N° 18 - SESSION ORDINAIRE 2017-2018

Une administration transparente et ouverte
Tourisme: 10e plan quinquennal
Langue des signes

p. 732
p. 745
p. 755

Sommaire des séances publiques n°s 53 à 55
Sommaire des questions parlementaires

p. 768
p. Q231

53e séance
54e séance
55e séance

Mercredi 18 juillet 2018
Jeudi 19 juillet 2018
Mardi 24 juillet 2018

Suivez la Chambre des Députés sur Facebook, Twitter et Instagram

„Et ass wichteg, ëmmer erëm drun ze erënneren“

© SIP Luc Deflorenne

De Chamberspresident Mars Di Bartolomeo wärend senger Ried am Dikrecher Kolléisch

© SIP Charles Caratini

Bei Geleëenheet vum nationale Kommemoratiounsday huet de Chamberspresident Blumme bei der „Gëlle Fra“ niddergeluecht.

De Chamberspresident Mars Di Bartolomeo huet am Kader vum nationale Kommemoratiounsday en Appell gemaach, fir d'Errungenschaften vun eiser Demokratie ze verdeedegen.

„Et ass wichteg, ëmmer erëm drun ze erënneren, wéi et war, wéi mer eis Grondfräiheeten net méi haten, a wéi et wier, wa mer déi Grondrechter net méi hätten!“

Dat sinn d'Wierder aus dem Chamberspresident Mars Di Bartolomeo senger Usprooch am Kader vum nationale Kommemoratiounsday, de 7. Oktober 2018. De Chamberspre-

sident an eng Rei Deputéiert hunn un deene verschiddene Gedenkeremonien uechtert d'Land deelgeholl, fir un d'Solidaritéit an un de Courage vum Lëtzebuerger Vollek an der Zäit vun der Nazibesatzung tëschent 1940 an 1945 ze erënneren.

An der Ried, déi de President Mars Di Bartolomeo bei der Kommemoratiounsfeier am Dikrecher Kolléisch gehalen huet, huet hie festgestallt: „100 Joer nom Enn vum Éischte Weltkrich an iwwer 70 Joer nom Enn vum Zweete Weltkrich hunn ech awer d'Impressioun, datt déi Freed vun der Gewunnecht a vum falsche

Glawen ersat gëtt, datt déi wäertvoll Errungenschaften selbstverständlech sinn. Datt dat net esou ass, beweisen déi geféierlech Evolutiounen ronderëm eis. Op ville Plaze gëtt de Friddensprojet schlechthin, deen d'Europäesch Unioun ass, a Fro gestallt, gëtt offen Haass a Gëft verspreet.“

Fir den éischte Bierger vum Land gëtt et gutt Grënn, fir besuergt ze sinn: „Eenzel Parolen erënneren un déi donkel Zäit aus den 30er a 40er Joren an Zaubergeselle mat rabiater Sprooch versprache viles an halen näischt.“ Den Här Di Bartolomeo huet dowéinst opge-

ruff, aktiv ze ginn: „Et geet net duer, fir dorivwer ze jéimeren an den Däiwel un d'Mauer ze molen. Wann eis Wäerter eis esou wichteg sinn, wéi mer dat ëmmer soen, da musse mer eis deenen an de Wee stellen, déi se mat Féiss trëppelen.“

Dem Chamberspresident säin Appell un all Bierger: „Dem «ee géint deen aneren» vum extrem rietse Rand musse mer mat Zesummenhalt begéinen, op simplistesche Versprache mat gudden Argumenter a Präsenz um Terrain bei de Leit äntweren an net an Negativismus verfallen.“

Eng lescht Reunioun vum Chambersbureau

De Chambersbureau ass kuerz virun de Wahlen nach eng leschte Kéier zesummegekomm. D'Membere vun deem Organ decidéieren iwwert d'Organisatioun, d'Finanzen an d'Personal vun der Chamber. Si representéieren d'Parlament zu Lëtzebuerg an am Ausland. Déi aktuell Deputéiert an den aktuelle Bureau bleiwe bis déi éischt Chamberssëtzung en Dënschdeg, 30. Oktober 2018, am Amt.

1. Rei: Claude Wiseler (CSV), Henri Kox (déi gréng), Vizepresident, Simone Beissel (DP), Vizepresidentin, Mars Di Bartolomeo (LSAP), President, Laurent Mosar (CSV), Vizepresident, Eugène Berger (DP), Lydie Polfer (DP)

2. Rei: Sonja Benassutti (Secrétaire-administrateur), Michel Wolter (CSV), Claude Frieseisen (Generalsekretär), Alex Bodry (LSAP), Marc Angel (LSAP), Gilles Roth (CSV)

30. Oktober 2018: déi nei Chamber live

Déi nei gewielte Chamber kënt en Dënschdeg, 30. Oktober 2018 um 14.30 Auer eng éischte Kéier zesummen.

Sidd live dobäi op Chamber TV, elo an HD-Bildqualität!

Dir kënt vum 24. Oktober un op den HD-Kanal ëmschalten.

Conférence des Présidents de Parlement des petits États d'Europe

M. Claude Frieseisen (2e de gauche) a représenté la Chambre des Députés à la 12e Conférence des Présidents de Parlement des petits États d'Europe.

Les Présidents ou représentants des Parlements de la Principauté d'Andorre, de la République de Chypre, de la République d'Islande, de la Principauté de Liechtenstein, du Grand-Duché de Luxembourg, de

la République de Malte, de la Principauté de Monaco, du Monténégro et de la République de Saint-Marin se sont réunis à Vaduz du 19 au 21 septembre 2018 à l'invitation de M. Albert Frick, Président du Parlement

du Liechtenstein. Cette rencontre annuelle entre les petits États européens qui se tient à tour de rôle dans un des pays membres permet un renforcement des contacts parlementaires, une connaissance mu-

tuelle approfondie des spécificités dans certaines matières ainsi qu'un échange des meilleures expériences.

La Chambre des Députés était représentée par le Secrétaire général, M. Claude Frieseisen.

La souveraineté des petits États, la participation politique et les stratégies et priorités de politique étrangère étaient cette année à l'ordre du jour.

Dans leur déclaration commune les représentants des pays participants relevaient entre autres l'importance du respect du droit international et des traités internationaux, la stabilité et la cohérence de l'État de droit international constituant le meilleur garant de la souveraineté des petits États.

Les participants ont par ailleurs souligné leur attachement aux principes démocratiques, aux libertés et droits fondamentaux, au pluralisme et à une société ouverte tout en partageant la conscience qu'il est important d'impliquer les citoyens dans le processus politique afin d'éviter qu'un fossé ne se creuse entre la politique et la société civile.

Finalement les petits États ont noté leur contribution particulière à des relations internationales pacifiques, leur crédibilité en matière de protection des droits de l'homme voire leur capacité de modération dans les conflits internationaux.

„Léiert, e Liewen ze retten“

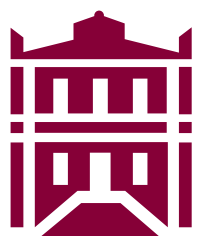

Am Kader vum weltwäite Reanimatiounsdag, de 16. Oktober, hu Mataarbechter vun der Chambersverwaltung eng Formatioun an der éischer Hëllef mam Titel „Léiert, e Liewen ze retten“ absolvéiert. Dës gëtt vun der Associatioun Luxembourg Resuscitation Council ugebueden.

Le Président a reçu...

... S.E. M. Bernardo de Sicart Escoda, Ambassadeur du Royaume d'Espagne.

NOUVELLES LOIS

COMPTE RENDU N°18 • SESSION ORDINAIRE 2017-2018

Une administration transparente

6810 - Projet de loi relative à une administration transparente et ouverte

Le projet de loi a pour objet de définir le cadre pour la mise en œuvre d'une politique d'ouverture aux citoyens des documents qui sont détenus

par les administrations et services de l'État, les communes, les syndicats de communes, les établissements publics placés sous la tutelle de l'État ou sous la surveillance des communes, les personnes morales fournissant des services publics, la Chambre des Députés, le Conseil d'État, le médiateur, la Cour des comptes et les chambres professionnelles dans la mesure où les documents sont relatifs à l'exercice d'une activité administrative.

Dépôt par M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État, le 05.05.2015

Rapportrice: Mme Simone Beissel

Travaux de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche, des Médias, des Communications et de l'Espace

(Présidente: Mme Simone Beissel):

- 11.04.2016 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
- 02.05.2016 Échange de vues avec les représentants du Conseil de presse
- 15.05.2017 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
- 22.05.2017 Continuation des travaux
- 12.06.2017 Continuation des travaux
- 13.06.2017 Continuation des travaux
- 19.06.2017 Continuation des travaux
- 03.07.2017 Continuation des travaux
- 10.07.2017 Continuation des travaux
- 17.07.2017 Adoption d'une série d'amendements parlementaires
- 18.06.2018 Examen des avis complémentaires du Conseil d'État et des chambres professionnelles
- 04.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018
Loi du 14 septembre 2018
Mémorial A: 2018, n°883, page 1

Modernisation de la gestion de la sécurité sociale

7004 - Projet de loi modifiant

1. le Code de la sécurité sociale;

2. la loi du 27 juin 2018 ayant pour objet l'organisation de l'Université du Luxembourg;

3. la loi modifiée du 30 juillet 1960 concernant la création d'un fonds national de solidarité

Le présent projet de loi vise à poursuivre la modernisation de la gestion et l'amélioration de la gouvernance des institutions de sécurité sociale.

La ligne directrice du projet est la bonne gouvernance des institutions de sécurité sociale. Cette notion implique que le Gouvernement et ses représentants sont responsables envers les citoyens pour garantir le bon emploi des deniers publics; elle englobe une gestion des risques efficace, des mécanismes de contrôle rigoureux et une approche transparente des conflits d'intérêts.

Le projet de loi introduit l'obligation pour les institutions de sécurité sociale d'établir une pla-

nification triennale à communiquer à l'Inspection générale de la sécurité sociale, qui doit s'assurer de son côté que les objectifs sont réalisables et cohérents avec les moyens prévus. Sa mission de surveillance est ainsi étendue au niveau de gouvernance en excluant toute intervention au niveau opérationnel des institutions de sécurité sociale.

En effet, depuis la réorganisation administrative suite à la loi du 13 mai 2008 portant introduction du statut unique et dans le contexte de l'évolution des techniques de gestion et d'audit, l'Inspection générale de la sécurité sociale a élargi ses missions de surveillance: au contrôle de la régularité des opérations financières et au contrôle de légalité, s'est ajouté un contrôle de gestion.

L'Inspection générale de la sécurité sociale effectue par ailleurs des analyses et études d'évaluation et de planification des politiques de protection sociale permettant de développer des projets de réformes sociales qui se basent sur des données pertinentes et fiables.

Le présent projet de loi apporte finalement certaines modifications ponctuelles au Code de la sécurité sociale afin de l'adapter aux évolutions récentes en matière de sécurité sociale.

Dépôt par M. Romain Schneider, Ministre de la Sécurité sociale, le 20.06.2016
Rapporteur: M. Georges Engel

Travaux de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle
(Président: M. Alex Bodry):
18.10.2017 Élaboration d'une prise de position au sujet d'une note juridique

Travaux de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale
(Président: M. Georges Engel):
19.09.2017 Désignation d'un rapporteur
Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
05.10.2017 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État (suite)
Examen des avis des chambres professionnelles
06.11.2017 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État (suite)
15.11.2017 Adoption d'une série d'amendements parlementaires
09.05.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État
28.05.2018 Adoption d'une série d'amendements parlementaires
05.07.2018 Examen du deuxième avis complémentaire du Conseil d'État
Adoption d'un amendement parlementaire
12.07.2018 Examen du troisième avis complémentaire du Conseil d'État
Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018
Loi du 9 août 2018
Mémorial A: 2018, n°678, page 1

Langue des signes

7142 - Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1984 sur le régime des langues

Le projet de loi 7142 a pour objet d'apporter des modifications à la loi du 24 février 1984 sur le régime des langues afin de reconnaître la langue des signes allemande comme langue à part entière.

La reconnaissance de la langue des signes se base sur les articles 21 et 24 de la Convention de l'ONU relative aux droits des personnes handicapées, que le Luxembourg a signée le 30 mars 2007 et approuvée par la loi du 28 juillet 2011.

Les obligations qui résultent de la convention se traduisent dans une série de droits pour les personnes malentendantes, sourdes ou privées de l'usage de la parole promouvant leur inclusion sociale, ainsi que pour les membres de leur famille.

Ainsi, les personnes malentendantes, sourdes ou privées de l'usage de la parole auront le droit de recourir à la langue des signes dans leurs relations avec les administrations relevant de l'État et dans ce contexte, de demander une interprétation.

Ensuite, le projet de la loi sous rubrique consacre le droit à toute personne malentendante, sourde ou privée de l'usage de la parole au Luxembourg à suivre un apprentissage gratuit de 100 heures de la langue des signes allemande.

Les parents, les grands-parents, les enfants, la fratrie, le conjoint ou le partenaire de la personne malentendante, sourde ou privée de l'usage de la parole se verront également conférer ce droit.

Finalement, tout élève malentendant, sourd ou privé de la parole aura le droit de suivre son enseignement fondamental et secondaire dans la langue des signes allemande.

Dépôt par Mme Corinne Cahen, Ministre de la Famille et de l'Intégration, le 23.05.2017
Rapporteur: M. Gilles Baum

Travaux de la Commission de la Famille et de l'Intégration
(Président: M. Gilles Baum):

19.06.2017 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
18.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État
19.06.2018 Adoption d'une série d'amendements parlementaires
17.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État
Présentation et adoption d'un projet de rapport

Travaux de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse
(Président: M. Lex Delles):

19.06.2017 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
18.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État
19.06.2018 Adoption d'une série d'amendements parlementaires

Travaux de la Commission de la Culture
(Président: M. André Bauler):

19.06.2017 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
18.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État
19.06.2018 Adoption d'une série d'amendements parlementaires

Vote en séance publique: 24.07.2018
Loi du 23 septembre 2018
Mémorial A: 2018, n°872, page 1

Modification du sexe à l'état civil

7146 - Projet de loi relative à la modification de la mention du sexe et du ou des prénoms à l'état civil et portant modification du Code civil

Le projet de loi a pour objectif de remplacer la procédure judiciaire qui est actuellement applicable aux modifications de la mention du sexe et du ou des prénoms accessoires par une procédure administrative rapide et facilement accessible dans l'intérêt des personnes concernées. La modification du sexe à l'état civil sera basée sur l'autodétermination de la personne intéressée, sans requérir des certificats médicaux à l'appui de la demande. En ligne avec les résolutions et recommandations précitées, il est proposé d'interdire de requérir une stérilisation, opération chirurgicale ou un quelconque traitement médical comme condition préalable à la modification de la mention du sexe et du ou des prénoms. Ainsi, l'objectif du présent projet de loi est de converger au plus grand degré avec la résolution 2048 (2015) du Conseil de l'Europe précitée en se basant sur la «dépathologisation».

D'ailleurs, considérant qu'il n'est pas légitime d'exclure une personne de la procédure de modification de la mention du sexe à l'état civil sur base de ses origines, alors que le droit de se voir reconnaître l'identité de genre à l'état civil est proclamé par plusieurs institutions européennes et internationales précitées, le législateur propose d'autoriser les personnes concernées, nonobstant leur nationalité, à introduire une demande de modification du sexe, sous certaines conditions.

Ainsi, les articles 1er à 7 règlent l'accès à la nouvelle procédure administrative pour les majeurs capables, les majeurs sous curatelle, les mineurs, les étrangers majeurs et mineurs ainsi que les étrangers majeurs capables réfugiés.

Le changement de sexe n'affectera pas les liens de filiation avec des enfants déjà nés. Pour les enfants nés après le changement de sexe la filiation est établie sur base des dispositions du Code civil applicables au sexe biologique de l'intéressé.

Une personne ayant déjà obtenu une modification de la mention du sexe et/ou d'un ou de plusieurs prénoms peut introduire une nouvelle demande en modification du sexe et d'un ou plusieurs prénoms.

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 31.05.2017
Rapporteuse: Mme Sam Tanson

Travaux de la Commission juridique
(Présidente: Mme Sam Tanson):
11.07.2018 Désignation d'un rapporteur
Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
Adoption d'une série d'amendements
18.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État
19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018
Loi du 10 août 2018
Mémorial A: 2018, n°797, page 1

Données des dossiers passagers

7151 - Projet de loi relative au traitement des données des dossiers passagers dans le cadre de la prévention et de la répression du terrorisme et de la criminalité grave et portant modification de la loi du 5 juillet 2016 portant organisation du Service de renseignement de l'État

Le projet de loi a pour objet de transposer en droit national la directive (UE) 2016/681 du

Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relative à l'utilisation des données des dossiers passagers (Passenger Name Records, PNR) pour la prévention et la détection des infractions terroristes et des formes graves de criminalité, ainsi que pour les enquêtes et les poursuites en la matière.

L'enjeu de la directive est de mettre en place entre les États membres de l'UE un système harmonisé de collecte, d'utilisation et de conservation des données PNR, tout en garantissant le respect des droits fondamentaux et surtout de la protection des données à caractère personnel. Ce système repose sur la créa-

tion dans chaque État membre d'une unité centrale nationale appelée «Unité d'informations passagers» («UIP») chargée d'analyser les données PNR transférées par les transporteurs aériens et d'assurer la coordination des procédures et le transfert des informations entre les UIP des différents États membres, certaines autorités nationales bien définies, Europol, ainsi qu'à destination de pays non-membres de l'UE dans les cas où le traitement des données PNR s'avérerait positif.

Les données PNR sont des informations non vérifiées, communiquées par les passagers, qui sont recueillies et conservées dans le système de réservation et de contrôle des départs des transporteurs aériens pour leur usage commercial. Elles comprennent des informations telles que les coordonnées du passager, la date du voyage et d'émission du billet, le mode de paiement utilisé et le poids des bagages.

Outre leur usage commercial, les données PNR présentent un intérêt avéré pour les autorités chargées de la prévention et de la répression de la criminalité et sont utilisées depuis des années par les services policiers et douaniers de

certains pays. Les activités liées à la criminalité organisée et au terrorisme impliquent souvent des déplacements internationaux. Ces données permettent de contrer la menace que représentent en particulier le terrorisme et certaines autres formes graves de criminalité sous un angle différent que d'autres catégories de données à caractère personnel traitées par les services répressifs.

Les données PNR peuvent être utilisées de différentes manières et à différentes fins. En temps réel, elles aident à trouver des personnes recherchées par la confrontation à des bases de données nationales et internationales ainsi qu'à identifier des personnes pour lesquelles l'analyse de profil indique qu'elles peuvent être impliquées dans une activité criminelle. Les données peuvent également être utilisées de manière réactive pour rassembler des preuves dans le cadre d'enquêtes et, finalement, de manière proactive pour analyser et définir des critères d'évaluation qui peuvent ensuite être appliqués afin d'évaluer le risque que représentent les passagers avant leur arrivée et avant leur départ.

tion entre les données à caractère personnel et vérification de la qualité des données à caractère personnel, la licéité du traitement, les conditions spécifiques applicables au traitement, le traitement portant sur des catégories particulières de données à caractère personnel et la décision individuelle automatisée.

Les droits de la personne concernée sont inscrits dans le chapitre 3 et concernent la communication et les modalités de l'exercice de ces droits, les informations à mettre à la disposition de la personne concernée, le droit d'accès et ses limitations, le droit de rectification ou d'effacement des données à caractère personnel et la limitation du traitement, l'exercice des droits de la personne concernée et la vérification par l'autorité de contrôle ainsi que les droits des personnes concernées lors des enquêtes judiciaires et des procédures pénales.

Le projet de loi prévoit dans son chapitre 4 l'installation d'un ou de plusieurs responsables du traitement qui sont conjointement responsables du traitement de données et qui font en sorte que lorsqu'un traitement doit être effectué pour leur compte, celui-ci n'est effectué qu'avec des sous-traitants qui présentent des garanties suffisantes quant à la mise en œuvre de mesures techniques et organisationnelles de manière que le traitement réponde aux exigences du présent projet de loi. Les responsables du traitement sont appelés à tenir un registre de toutes les catégories d'activités de traitement effectuées sous leur responsabilité. Toute collecte, modification, consultation, communication, interconnexion et tout effacement d'un traitement automatisé doivent être journalisés afin de pouvoir vérifier la licéité du traitement. Les responsables du traitement ainsi que les sous-traitants coopèrent avec l'autorité de contrôle compétente. Ils sont également responsables de la mise en œuvre des mesures techniques et organisationnelles ap-

propriées afin de garantir un niveau de sécurité adapté au risque et doivent notifier à l'autorité de contrôle une violation de données à caractère personnel et communiquer à la personne concernée une violation de ses données.

Les responsables du traitement désignent un délégué à la protection des données qui aura des missions d'information et de conseil, de contrôle du respect des dispositions du présent projet de loi, de coopération avec l'autorité de contrôle compétente et de point de contact pour toute personne concernée et l'autorité de contrôle sur les questions relatives au traitement.

Le chapitre 5 règle les transferts de données à caractère personnel vers des pays tiers ou à des organisations internationales.

Le chapitre 6 installe deux autorités de contrôle indépendantes, l'autorité de contrôle administrative et l'autorité de contrôle judiciaire. En principe, la CNPD est compétente pour contrôler et vérifier le respect des dispositions de la future loi. Seules les opérations de traitement de données à caractère personnel effectuées par les juridictions de l'ordre judiciaire et de l'ordre administratif dans l'exercice de leurs fonctions juridictionnelles sont soumises au contrôle de l'autorité de contrôle judiciaire. Cette dérogation au pouvoir de contrôle de la CNPD s'explique par la volonté de respecter les principes de l'indépendance de la justice et de la séparation des pouvoirs. Toute personne a le droit d'introduire une réclamation auprès d'une autorité de contrôle et d'introduire un recours juridictionnel contre une décision de l'autorité de contrôle.

La CNPD et le procureur d'État coopèrent pour la répression administrative ou pénale des violations ou des infractions aux dispositions du présent projet de loi.

Dépôt par M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure, le 19.06.2017

Rapporteuse: Mme Claudia Dall'Agnol

Travaux de la Commission de la Force publique

(Présidente: Mme Claudia Dall'Agnol):

- 04.05.2018 Désignation d'un rapporteur
Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
- 05.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État
- 19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°690, page 1

Protection des données I

7168 - Projet de loi relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel en matière pénale ainsi qu'en matière de sécurité nationale et portant modification

1° de la loi modifiée du 7 mars 1980 sur l'organisation judiciaire;

2° de la loi modifiée du 29 mai 1998 portant approbation de la Convention sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne portant création d'un Office européen de police (Convention Europol), signée à Bruxelles, le 26 juillet 1995;

3° de la loi du 20 décembre 2002 portant approbation

- de la Convention établie sur base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, sur l'emploi de l'informatique dans le domaine des douanes, signé à Bruxelles, le 26 juillet 1995;

- de l'Accord relatif à l'application provisoire entre certains États membres de l'Union européenne de la Convention établie sur base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, sur l'emploi de l'informatique dans le domaine des douanes, signé à Bruxelles, le 26 juillet 1995;

4° de la loi modifiée du 15 juin 2004 relative à la classification des pièces et aux habilitations de sécurité;

5° de la loi modifiée du 16 juin 2004 portant réorganisation du centre socio-éducatif de l'État;

6° de la loi modifiée du 25 août 2006 relative aux procédures d'identification par empreintes génétiques en matière pénale et portant modification du Code d'instruction criminelle;

7° de la loi du 24 juin 2008 ayant pour objet le contrôle des voyageurs dans les établissements d'hébergement;

8° de la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à l'organisation du casier judiciaire;

9° de la loi modifiée du 19 décembre 2014 facilitant l'échange transfrontalier d'informations concernant les infractions en matière de sécurité routière;

10° de la loi modifiée du 25 juillet 2015 portant création du système de contrôle et de sanction automatisés;

11° de la loi du 5 juillet 2016 portant réorganisation du Service de renseignement de l'État;

12° de la loi du 23 juillet 2016 portant mise en place d'un statut spécifique pour certaines données à caractère personnel traitées par le Service de renseignement de l'État;

13° de la loi du 22 février 2018 relative à l'échange de données à caractère personnel et d'informations en matière policière;

14° de la loi du jj/mm/aaaa sur la Police grand-ducale; et

15° de la loi du jj/mm/aaaa sur l'Inspection générale de la Police

Le projet de loi a pour objet de transposer en droit luxembourgeois la directive (UE) 2016/680 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel par les autorités compétentes à des fins de prévention et de détection des infractions pénales, d'enquêtes et de poursuites en la matière ou d'exécution de sanctions pénales, et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la décision-cadre 2008/977/JAI du Conseil.

Le cadre législatif luxembourgeois actuel relatif à la protection des données est régi par la loi modifiée du 2 août 2002 relative à la protection des personnes à l'égard du traitement des données à caractère personnel qui constitue actuellement la loi organique de la CNPD.

L'adoption d'un nouveau cadre européen en matière protection des données a été nécessaire pour tenir compte de l'évolution rapide des technologies et de la mondialisation qui ont créé de nouveaux enjeux pour la protection des données à caractère personnel. En effet, l'ampleur de la collecte et du partage de données à caractère personnel a augmenté de manière importante. Les technologies facilitent davantage le libre flux des données à caractère personnel au sein de l'Union européenne et leur transfert vers des pays tiers et des organisations internationales. Il s'agit dès lors d'assurer un niveau élevé de protection de ces données à caractère personnel, et ceci notamment dans le contexte de leur traitement par des autorités publiques en matière de poursuites pénales et des matières avoisinantes.

Le projet de loi règle dans son chapitre 2 les principes relatifs au traitement des données à caractère personnel, les délais de conservation et d'examen, la distinction entre différentes catégories de personnes concernées, la distinc-

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 10.08.2017

Rapporteur: M. Eugène Berger

Travaux de la Commission juridique

(Présidente: Mme Sam Tanson):

- 05.02.2018 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
- 19.02.2018 Examen du projet de loi
- 26.02.2018 Continuation des travaux
- 05.03.2018 Continuation des travaux
- 19.03.2018 Continuation des travaux
- 20.04.2018 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
- 23.04.2018 Continuation des travaux
- 27.04.2018 Continuation des travaux
- 30.04.2018 Continuation des travaux
- 07.05.2018 Continuation des travaux
- 09.05.2018 Continuation des travaux
- 14.05.2018 Continuation des travaux
- 16.05.2018 Continuation des travaux
- 12.06.2018 Continuation des travaux
- 19.06.2018 Adoption d'un amendement
- 02.07.2018 Continuation des travaux
- 05.07.2018 Adoption d'un amendement
- 07.07.2018 Continuation des travaux
- 13.07.2018 Adoption d'une série d'amendements parlementaires
- 19.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État
- 23.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°689, page 1

Tourisme: 10e plan quinquennal

7169 - Projet de loi ayant pour objet d'autoriser le Gouvernement à subventionner l'exécution d'un dixième programme quinquennal d'équipement de l'infrastructure touristique

La future loi autorise le gouvernement à subventionner l'exécution d'un dixième plan quinquennal d'équipement de l'infrastructure touristique.

Depuis 1973, la politique gouvernementale dans le secteur du tourisme est appuyée par

des plans quinquennaux qui ont pour objet de créer des infrastructures touristiques au Grand-Duché ou de les améliorer.

Le nouveau programme quinquennal s'inscrit dans la lignée de la nouvelle stratégie nationale du tourisme élaborée par le Ministère de l'Économie qui se résume comme suit:

- focus sur les thèmes et les clientèles cibles au potentiel élevé;
- croissance sur les marchés émetteurs étrangers clés;
- améliorer la visibilité et la notoriété du Luxembourg en tant que destination touristique;

- création et distribution de nouveaux produits;
- soutenir l'optimisation des infrastructures et services touristiques;
- être à la pointe des nouvelles technologies (digitalisation);
- stimuler la prise de conscience de l'importance du tourisme;
- assurer la subvention et le financement;
- assurer la répartition des responsabilités et la mise en œuvre de la présente stratégie.

Par une simplification des règlements d'exécution en ce qui concerne les critères de sélection, ce dixième plan quinquennal vise à faciliter l'accès aux financements et à diminuer les délais de traitement des dossiers.

Le présent plan quinquennal mettra un accent sur la digitalisation et le développement du secteur de l'hôtellerie dans l'espace rural.

Seront également inclus dans ce plan, des aides pour sinistres dues à des catastrophes na-

turelles et le subventionnement de participations à des foires.

Une autre priorité sera d'améliorer l'accessibilité des infrastructures et offres touristiques pour tout le monde (design for all).

Le dixième plan quinquennal continuera à subventionner des investissements liés à la commercialisation sur des salons touristiques et effectués par des établissements ayant bénéficié de subventions au titre du neuvième plan quinquennal.

Les efforts au niveau de l'organisation touristique, de la formation touristique et du marketing touristique, qui ont abouti à la création des cinq offices régionaux du tourisme seront prolongés et étendus à d'autres acteurs qui contribuent à la professionnalisation de l'accueil des hauts lieux touristiques.

L'enveloppe budgétaire totale prévue dans le cadre du présent programme quinquennal s'élève à 60 millions d'euros, soit un montant nettement plus élevé que celui du programme précédent.

ler jusqu'à 20 millions d'euros, ou dans le cas d'une entreprise jusqu'à 4% du chiffre d'affaires annuel mondial total de l'exercice précédent.

Le projet de loi prévoit encore une série de limitations, dérogations et dispositions spécifiques afin d'assurer la mise en œuvre du règlement. Il s'agit en l'espèce de dispositions concernant 1) la conciliation entre le droit à la protection des données à caractère personnel

et le droit à la liberté d'expression et d'information; 2) les garanties et dérogations applicables aux traitements de données à des fins de recherche scientifique ou historique ou à des fins statistiques, ainsi que 3) le traitement de catégories particulières de données à caractère personnel, à savoir les données génétiques.

Toutes les dispositions du présent projet de loi ont été élaborées en étroite concertation avec les acteurs concernés.

Dépôt par M. Xavier Bettel, Ministre des Communications et des Médias, le 12.09.2017

Rapporteur: M. Eugène Berger

Travaux de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle (Président: M. Alex Bodry):

12.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°686, page 1

Échange de quotas d'émission

7207 - Projet de loi instaurant un régime d'aide dans le contexte du système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre après 2012

L'instauration d'un système d'aides en faveur d'entreprises susceptibles d'être particulièrement touchées par la hausse des prix de l'électricité consécutive à la modification du système d'échange de quotas d'émission (SEQE) de l'Union européenne est l'objet du présent projet de loi.

Au Luxembourg ce sont les industries du secteur sidérurgique, de l'aluminium et du cuivre qui sont principalement concernées.

Ce régime d'aide doit respecter les critères afférents arrêtés par la Commission européenne dans ses «lignes directrices (...) concernant certaines aides d'État dans le contexte du système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre après 2012».

La possibilité de la mise en place d'un tel régime vise à permettre aux États membres de réduire le risque d'une «fuite de carbone» dans les secteurs économiques particulièrement exposés à ce risque, en raison des coûts liés aux émissions de gaz à effet de serre répercutés sur

le prix de l'électricité. Il s'agit donc d'éviter des délocalisations de productions en dehors de l'Espace économique européen, décidées en raison de la difficulté pour les entreprises de répercuter les augmentations de coûts induites par le SEQE de l'UE sur leurs clients sans subir d'importantes pertes de parts de marché.

Le montant de l'aide est déterminé selon une formule qui tient compte de la production de référence de l'installation ou de sa consommation d'électricité de référence, telles que définies par le projet de loi, ainsi que d'un facteur d'émission de CO₂ pour l'électricité fournie par les installations de combustion dans la région de l'Europe de l'Ouest et du Centre.

L'aide accordée ne compense pas l'entièreté des coûts répercutés sur les prix de l'électricité et elle est décroissante au fil du temps. La Commission européenne a prévu une dégressivité des intensités d'aide, afin d'éviter toute dépendance des entreprises bénéficiaires à l'égard de ces aides.

Les montants autorisés sont liquidés au cours de l'exercice qui suit celui pour lequel l'aide a été accordée.

L'impact annuel de cette future loi sur le budget de l'État est estimé à environ 4,5 à 6 millions d'euros.

Dépôt par M. Etienne Schneider, Ministre de l'Économie, le 08.11.2017

Rapporteur: Mme Tess Burton

Travaux de la Commission de l'Économie

(Président: M. Franz Fayot):

07.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

12.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 24.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°654, page 1

Lutte antiblanchiment d'argent

7208 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2016/2258 du Conseil du 6 décembre 2016 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux et modifiant

1. la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal;

2. la loi du 18 décembre 2015 relative à la Norme commune de déclaration (NCD), et

3. la loi du 23 décembre 2016 relative à la déclaration pays par pays

Le projet de loi sous rubrique a pour objet la transposition en droit national d'une partie de

la directive 2016/2258 du Conseil du 6 décembre 2016 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux (dite «DAC 5»). À cette fin le projet de loi modifie la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal, la loi du 18 décembre 2015 relative à la Norme commune de déclaration (NCD), ainsi que la loi du 23 décembre 2016 relative à la déclaration pays par pays.

La directive de coopération administrative DAC 5 s'inscrit dans une séquence de directives antérieures visant à améliorer la coopération entre les administrations fiscales des États membres de l'UE. Ainsi la directive 2011/16/UE, la DAC 1, établit les procédures des échanges d'informations sur demande, des échanges spontanés et des échanges automatiques. La di-

Protection des données II

7184 - Projet de loi portant organisation de la Commission nationale pour la protection des données et mise en œuvre du règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données), portant modification du Code du travail et de la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant le régime des traitements et les conditions et modalités d'avancement des fonctionnaires de l'État

Le projet de loi a pour objet de compléter le règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE, ci-après «le règlement», par les dispositions spécifiques où le règlement prévoit qu'une législation nationale complémentaire est, soit obligatoire, soit permise, et d'adapter la loi organique de la Commission nationale pour la protection des données, afin d'octroyer à la CNPD les nouveaux pouvoirs nécessaires pour que celle-ci puisse exercer les missions qui lui sont dévolues par le nouveau cadre européen.

Le règlement, ensemble avec la directive (UE) 2016/680 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel par les autorités compétentes à des fins de prévention et de détection des infractions pénales, d'enquêtes et de poursuites en la matière ou d'exécution de sanctions pénales, et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la décision-cadre 2008/977/JAI du Conseil, ci-après «la directive», constituent le paquet sur la protection des données adopté sous la Présidence luxembourgeoise du Conseil de l'Union européenne et remplacent l'ancien cadre législatif datant de la transposition de la directive européenne 1995/46/CE du 24 octobre 1995 pour former le nouveau cadre européen en la matière.

L'adoption d'un nouveau cadre européen en matière de protection des données a été nécessaire pour tenir compte de l'évolution rapide

des technologies et de la mondialisation qui ont créé de nouveaux enjeux pour la protection des données à caractère personnel. En effet, l'ampleur de la collecte et du partage de données à caractère personnel a augmenté de manière importante.

Tandis que le règlement est d'application directe et a remplacé les anciennes législations nationales depuis son entrée en vigueur le 25 mai 2018, les dispositions de la directive sont transposées en droit luxembourgeois par le projet de loi n°7168.

Le cadre législatif luxembourgeois actuel relatif à la protection des données est régi par la loi modifiée du 2 août 2002 relative à la protection des personnes à l'égard du traitement des données à caractère personnel qui constitue actuellement la loi organique de la CNPD. Or, l'abrogation de cette loi est inévitable afin d'assurer le respect des dispositions du règlement. Un premier objet du présent projet de loi est donc de prévoir la nouvelle loi organique de la CNPD et de lui conférer les missions et les pouvoirs nécessaires pour mettre en œuvre les dispositions du règlement de manière efficace.

Le changement majeur introduit par le règlement par rapport à la législation actuelle consiste dans un changement de paradigme quant au système de contrôle des dispositions en matière de protection des données. En effet, le contrôle *ex ante* de la CNPD (donc le système des notifications et d'autorisations tel que prévu actuellement par la loi modifiée du 2 août précitée) est remplacé par un contrôle *ex post*. Le règlement met ainsi en place une approche dite de «l'accountability» qui a pour but de responsabiliser les acteurs qui traitent des données personnelles via un autocontrôle des entreprises.

Le nouveau système de contrôle *ex post* déchargera la CNPD de la procédure lourde des notifications et autorisations qui lui mobilisait la plus grande partie de ses ressources, au détriment de contrôles du respect des dispositions en vigueur sur le terrain. Dorénavant, la CNPD pourra concentrer davantage ses efforts sur une mission de sensibilisation et d'accompagnement des responsables de traitement de données.

Autre changement clé introduit par le règlement est la mise à disposition des régulateurs européens de moyens de contrôle et de sanction nettement plus conséquents et dissuasifs en cas de violation constatée des règles applicables. Ainsi la CNPD aura la possibilité d'imposer des amendes administratives pouvant al-

rective 2014/107/UE, la DAC 2, renforce le dispositif de la DAC 1 et introduit la Norme commune de déclaration (Common reporting standard - CRS) dans le cadre réglementaire européen. Cette norme, standard mondial en matière d'échange automatique de renseignements relatifs aux comptes financiers et de leurs bénéficiaires effectifs, vise à assurer que les informations sur les bénéficiaires de comptes financiers sont communiquées à l'État membre dans lequel réside le titulaire du compte. Lorsque ce dernier est une structure intermédiaire, la DAC 2 impose aux institutions financières d'identifier et de communiquer le bénéficiaire aux autorités fiscales. Les directives subséquentes, DAC 3 et DAC 4, étendent l'échange automatique aux décisions et accords préalables en matière de fiscalité et à la déclaration pays par pays, opérationnalisant ainsi les actions 5 et 13 du Plan d'action BEPS.

La DAC 5, quant à elle, concerne l'accès aux informations sur les bénéficiaires effectifs par les autorités fiscales. Le projet de loi sous ru-

brique établit la base légale permettant aux administrations fiscales d'accéder aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux et de surveiller l'application correcte des procédures de diligence raisonnable par les entités financières y soumises. Concrètement, l'accès à ces informations est assuré par un renvoi aux articles pertinents de la loi modifiée du 12 novembre 2004 relative à la lutte contre le blanchiment, qui transpose en droit luxembourgeois les articles 13 et 40 de la directive (UE) 2015/849 du Parlement européen et du Conseil aux fins de l'identification des bénéficiaires effectifs (ci-après, «directive 2015/849»).

En ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations définies aux articles 30 et 31 de la directive 2015/849, à savoir le registre des bénéficiaires effectifs des sociétés, des trusts et des fiducies, tel que le prévoit également la DAC 5, celui-ci sera assuré par le biais des projets de loi 7216 et 7217, qui introduiront les registres respectifs dans le cadre légal luxembourgeois.

06.03.2018	Désignation d'un rapporteur Présentation du projet de loi
03.07.2018	Examen de l'avis du Conseil d'État Présentation et adoption d'une série d'amendements
17.07.2018	Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°710, page 1

Lutte contre le blanchiment

7216A - Projet de loi relative aux informations à obtenir et à conserver par les fiduciaires et portant transposition de l'article 31 de la directive (UE) 2015/849 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux ou du financement du terrorisme, modifiant le règlement (UE) n°648/2012 du Parlement européen et du Conseil et abrogeant la directive 2005/60/CE du Parlement européen et du Conseil et la directive 2006/70/CE de la Commission

Le présent projet de loi transpose l'article 31 de la directive 2015/849, à l'exception des éléments relatifs au registre central, dont la transposition se fera à travers le projet de loi 7216B. La scission du projet de loi 7216 en deux parties se justifie par les modifications substantielles du champ d'application et des modalités de fonctionnement du registre central découlant de l'adoption de la directive (UE) 2018/843 et par le report concomitant du délai

de transposition en ce qui concerne la mise en place du registre central au 10 mars 2020.

L'article 31 de la directive (UE) 2015/849 prévoit la mise en place des dispositions nécessaires pour garantir aux autorités luxembourgeoises désignées comme responsables de la lutte contre le blanchiment et contre le financement du terrorisme l'accès à des informations adéquates, exactes et actuelles sur les bénéficiaires effectifs des fiducies. L'article 31 de la directive (UE) 2015/849 prévoit ainsi une obligation pour les fiduciaires d'obtenir et de conserver des informations adéquates, exactes et actuelles sur les bénéficiaires effectifs de la fiducie. Ces informations doivent être accessibles, sur demande, aux autorités concernées. Elles doivent également être fournies aux professionnels soumis aux obligations en matière de vigilance à l'égard de la clientèle découlant de la loi modifiée du 12 novembre 2004 relative à la lutte contre le blanchiment et contre le financement du terrorisme (ci-après «professionnels») afin de permettre auxdits professionnels de respecter ces obligations.

Le projet de loi 7216A reprend les articles 1er à 11 du texte initial du projet de loi 7216, tout en supprimant leur division en chapitres.

Dépôt par M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances, le 29.06.2018

Rapporteur: M. Eugène Berger

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

29.06.2018 Désignation d'un rapporteur

17.07.2018 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°702, page 1

Lutte contre la criminalité économique et financière

7220 - Projet de loi portant modification

1° du Code pénal;

2° du Code de procédure pénale;

3° du Nouveau Code de procédure civile;

4° de la loi modifiée du 31 janvier 1948 relative à la réglementation de la navigation aérienne;

5° de la loi modifiée du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie;

6° de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat;

7° de la loi modifiée du 17 mars 1992 portant 1. approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle;

8° de la loi modifiée du 14 juin 2001 portant 1. approbation de la Convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, faite à Strasbourg, le 8 novembre 1990; 2. modification de certaines dispositions du Code pénal; 3. modification de la loi du 17 mars 1992 1. portant approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et

de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle,

en vue d'adapter le régime de confiscation

a. Considérations générales

La directive 2014/42/UE du Conseil et du Parlement européen dont le présent projet de loi est la transposition en droit national a comme but l'harmonisation des régimes en vigueur dans les différents États membres en matière de gel et de confiscation et de renforcer ainsi l'efficacité de la coopération transfrontalière. Ceci est nécessaire en vue de combattre la criminalité économique et financière en s'attaquant plus efficacement au volet financier.

En effet, une grande part des dispositions de la directive sont d'ores et déjà incluses dans le droit luxembourgeois. Celles qui ne le sont pas encore sont reprises par ce projet de loi. Plus précisément, il s'agit principalement de la confiscation élargie des produits du crime, de l'incrimination de non-justification de ressources et de faire bénéficier le tiers concerné des droits de l'inculpé en matière d'expertise.

b. Objet

Ayant comme objectif la transposition en droit national de la directive 2014/42/UE du Conseil et du Parlement européen sur le gel et la confiscation des instruments et des produits du crime dans l'Union européenne, le projet de loi vise à refondre tout le dispositif législatif national de confiscation en matière pénale et ceci en

Dépôt par M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances, le 08.11.2017

Rapporteur: M. Eugène Berger

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

09.01.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

29.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État

Présentation et adoption d'une série d'amendements parlementaires

10.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 19.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°651, page 1

Secteur des assurances

7215 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2016/97 du Parlement européen et du Conseil du 20 janvier 2016 sur la distribution d'assurances et modifiant la loi modifiée du 7 décembre 2015 sur le secteur des assurances

Le projet de loi sous rubrique a pour objet principal la transposition en droit national de la directive (UE) 2016/97 du Parlement européen et du Conseil du 20 janvier 2016 sur la distribution d'assurances («directive IDD»), en procédant par une modification de la loi modifiée du 7 décembre 2015 sur le secteur des assurances («LSA»).

Afin d'améliorer la protection des preneurs d'assurance et de renforcer la stabilité financière du secteur des assurances, la directive IDD introduit des dispositions qui apportent des changements au cadre légal, tant des intermédiaires d'assurance que des entreprises d'assurance et de réassurance. La directive IDD élargit le champ d'application de la LSA aux personnes vendant des produits d'assurance de manière accessoire à d'autres produits ou services et au personnel des entreprises d'assurance actif dans la vente directe. Le présent projet de loi instaure une nouvelle catégorie d'intermédiaire d'assurance à titre accessoire, tout en précisant que ces intermédiaires pourront distribuer des produits d'assurance couvrant des risques liés à l'assurance-vie ou de responsabilité civile uniquement s'ils constituent un complément à un bien ou un service fourni dans le cadre de leur activité professionnelle principale.

De plus, la directive IDD introduit l'obligation d'émettre un document d'information standardisé pour tout produit d'assurance non-vie, qui détaille les caractéristiques et coûts du produit de manière claire et facilement compréhensible pour le client. Elle introduit la notion de concepteur de produits d'assurance et prévoit que ceux-ci définissent pour chaque produit qu'ils conçoivent la population cible, contrôlent que leurs produits sont commercialisés uniquement à cette population cible, et vérifient constamment que leurs produits répondent effectivement aux besoins de la population cible. L'obligation de mettre en place une politique de minimisation des conflits d'intérêts par les distributeurs de produits d'assurance ainsi que l'introduction d'exigences en

matière de formation continue d'au moins quinze heures par an des distributeurs d'assurance constituent d'autres éléments clés de la directive IDD. Cette dernière mesure vise notamment à professionnaliser le secteur des intermédiaires d'assurance.

Le projet de loi sous rubrique reprend certaines règles de la législation luxembourgeoise actuelle, qui ne sont pas prévues par la directive IDD, mais qui se sont avérées justifiées dans le passé.

Tel est le cas pour l'obligation de requérir un agrément ministériel pour tout intermédiaire d'assurance et de réassurance. La simple immatriculation dans un registre, comme le propose la directive IDD, est uniquement retenue pour les intermédiaires d'assurance à titre accessoire, qui devront s'enregistrer auprès du Commissariat aux assurances (CAA). Tous les autres intermédiaires sont obligés de solliciter un agrément ministériel et de s'immatriculer au sein du CAA. Il convient de souligner que seulement le personnel impliqué directement dans le conseil et la vente de produits d'assurance est soumis aux obligations d'agrément et de formation continue.

Le projet de loi réaffirme les exigences actuelles de «haut standard» de professionnalisme et d'indépendance des courtiers dans l'objectif de renforcer la protection des preneurs d'assurance et de garantir l'accès non biaisé à un large choix de produits.

Par contre, la présente loi en projet innove en ce qu'elle introduit la possibilité de requérir un agrément seulement pour une des branches assurance-vie ou assurance non vie. Cette nouvelle disposition est motivée par le fait que de nombreux professionnels ne sont actifs que dans une des branches susmentionnées. Naturellement, les professionnels qui détiennent les deux agréments sous le régime actuel se verront attribuer automatiquement les deux agréments dans la nouvelle nomenclature des intermédiaires.

Un dernier aspect central du projet de loi est le réagencement des privilèges des preneurs et des bénéficiaires en matière d'assurance. Il est prévu de combiner l'existence d'un privilège commun à tous les créanciers d'assurance sur l'ensemble des actifs représentatifs avec la mise en place pour chaque grand type de créance d'un privilège de premier rang des créanciers concernés sur une masse d'actifs dûment individualisée dans la gestion de l'entreprise d'assurance.

Dépôt par M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances, le 06.12.2017

Rapporteur: M. André Bauler

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

clarifiant la structure des dispositions légales applicables et en étendant le champ des biens susceptibles d'être saisis et confisqués.

Le projet de loi propose d'étendre la portée de la confiscation sur les biens qui ont servi à commettre l'infraction et dont le condamné n'est pas le propriétaire.

De plus, le projet introduit la confiscation élargie. Prenant en compte qu'il est extrêmement difficile pour l'autorité de poursuite de prouver que chaque élément de l'actif patrimonial a été généré par une infraction, la loi en projet prévoit la possibilité de s'attaquer au patrimoine global susceptible d'avoir été acquis par l'activité criminelle sans qu'une telle preuve soit exigée pour chacun de ces éléments. Dans ce contexte, le projet de loi prévoit deux circonstances principales à l'appréciation de la juridiction de jugement, à savoir la disproportion entre biens et revenus et le défaut de justification des sources légales.

Le projet de loi prévoit une disposition générale sur la confiscation élargie pour tout crime et délit d'une gravité certaine et dépassant un seuil de peine minimum. Suite à un amende-

ment parlementaire, ce seuil est fixé à quatre ans, puisqu'il s'agit du seuil de peine prévu dans le Code pénal pour l'organisation criminelle.

Par le nouvel article 324quater, la loi en projet introduit la non-justification de ressources en tant que nouvelle incrimination. L'autorité d'enquête doit apporter une preuve démontrant la disproportion entre le train de vie et les ressources officielles de la personne, ainsi qu'une preuve des relations habituelles de la personne en question avec un ou plusieurs délinquants ou leurs victimes.

Le projet de loi prévoit des modifications du Code de procédure pénale. Le texte prévoit de faire bénéficier le tiers concerné des droits de l'inculpé en matière d'expertise tels qu'ils sont prescrits par l'article 87 du Code de procédure pénale, et de conférer au juge d'instruction le droit de mettre en cause tel tiers concerné, sans pourtant le faire systématiquement.

Finalement, le projet de loi apporte des adaptations au Code de procédure civile ainsi qu'à la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat.

Accord UE-CH: navigation par satellite

7235 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013

La future loi, sans impact financier sur le budget de l'État, consiste dans un article unique qui approuve l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013.

Dépôt par M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes, le 23.01.2018

Rapporteur: M. Franz Fayot

Travaux de la Commission de l'Économie

(Président: M. Franz Fayot):

05.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen de l'avis du Conseil d'État

12.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 24.07.2018

Loi du 17 août 2018

Mémorial A: 2018, n°707, page 1

Statut général des fonctionnaires communaux

7246 - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 24 décembre 1985 fixant le statut général des fonctionnaires communaux

Le 5 décembre 2016, le Gouvernement a conclu avec la Confédération générale de la fonction publique un accord salarial concernant la fonction publique étatique. Un certain nombre des stipulations de cet accord ont été rendues applicables aux fonctionnaires de l'État par la loi du 9 mai 2018 portant modification 1° de la loi modifiée du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires de l'État; 2° de la loi modifiée du 3 août 1998 instituant des régimes de pension spéciaux pour les fonctionnaires de l'État et des communes ainsi que pour les agents de la Société nationale des chemins de fer luxembourgeois; 3° de la loi modifiée du 9 décembre 2005 déterminant les conditions et modalités de nomination de certains fonctionnaires occupant des fonctions dirigeantes dans les administrations et services de l'État; 4° de la loi modifiée du 12 mai 2009 portant création d'une École de la 2e Chance; 5° de la loi modifiée du 22 mai 2009 portant création a) d'un Institut national des langues; b) de la fonction de professeur de langue luxembourgeoise; 6° de la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant le régime des traitements et les conditions et modalités d'avancement des fonctionnaires de l'État; 7° de la loi modifiée du 25 mars 2015 instituant un régime de pension spécial transitoire pour les fonctionnaires de l'État et des communes ainsi que pour les agents de la Société nationale des chemins de

fer luxembourgeois; 8° de la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant les conditions et modalités de l'accès du fonctionnaire à un groupe de traitement supérieur au sien et de l'employé de l'État à un groupe d'indemnité supérieur au sien; 9° de la loi modifiée du 25 mars 2015 déterminant le régime et les indemnités des employés de l'État et portant abrogation de la loi modifiée du 22 juin 1963 portant fixation de la valeur numérique des traitements des fonctionnaires de l'État ainsi que des modalités de mise en vigueur de la loi du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État.

Le projet de loi a pour objet la transposition dans le secteur communal de ces dispositions, puisque l'usage constamment appliqué veut que toute disposition statutaire applicable aux fonctionnaires de l'État soit transposée également dans la section communale de la fonction publique.

Pour l'essentiel, les modifications apportées au statut général des fonctionnaires communaux concernent:

- le congé parental: pour pouvoir en bénéficier, une affiliation sans interruption pendant au moins douze mois continus précédant immédiatement le début du congé parental sera désormais exigée;

- le service à temps partiel: ce service pourra dorénavant aller de quarante à quatre-vingt-dix pour cent d'une tâche complète;

- la création de postes: le conseil communal pourra désormais créer non seulement des emplois à tâche partielle ou à mi-tâche, mais également des emplois à 75% d'une tâche complète.

Dépôt par M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur, le 14.02.2018

Rapporteur: M. Yves Cruchten

Travaux de la Commission des Affaires intérieures

(Président: M. Claude Haagen):

12.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen de l'avis du Conseil d'État

11.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018

Loi du 31 août 2018

Mémorial A: 2018, n°759, page 1

Système d'observation de la Terre

7264 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol destinés à l'observation de la Terre

Le présent projet de loi vise à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol des-

tinés à l'observation de la Terre et permettant au Gouvernement de satisfaire ses besoins et ses obligations en matière de défense.

Le projet de loi autorise un engagement financier de l'État luxembourgeois d'un montant total ne pouvant pas dépasser 170 millions d'euros sur une période de quatorze ans, frais de gestion opérationnelle et marge inclus. Il est cependant précisé que les dépenses occasionnées par la présente loi s'entendent hors TVA.

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 14.12.2017

Rapporteuse: Mme Sam Tanson

Travaux de la Commission juridique

(Présidente: Mme Sam Tanson):

13.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

20.06.2018 Adoption d'une série d'amendements

04.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

11.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°789, page 1

Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA

7230 - Projet de loi portant organisation de l'Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA et modifiant

1° la loi modifiée du 22 frimaire an VII organique de l'enregistrement;

2° la loi modifiée du 28 janvier 1948 tendant à assurer la juste et exacte perception des droits d'enregistrement et de succession;

3° la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant le régime des traitements et les conditions et modalités d'avancement des fonctionnaires de l'État

Le projet de loi sous rubrique a pour objet de procéder à une refonte de la loi sur l'organisation de l'Administration de l'enregistrement et des domaines.

Suite à la réforme de la fonction publique en 2015, qui a introduit une nouvelle hiérarchisation des carrières, ainsi qu'une nouvelle façon de gestion par objectifs, il s'est produit un décalage entre les exigences d'une administration publique moderne et l'organisation de l'Administration de l'enregistrement et des domaines, telle qu'elle est fixée dans la loi organique modifiée du 20 mars 1970 portant réorganisation de

l'Administration de l'enregistrement et des domaines.

Le présent projet de loi ne se limite pas à la modification de la loi organique précitée en adaptant les références à des concepts qui ont été changés par la réforme de 2015, mais les compétences confiées à l'administration ont été actualisées (en ce qui concerne par exemple la lutte contre le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme) et l'organisation de la direction a été flexibilisée.

La nouvelle dénomination de l'administration, «Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA», reflète le poids de la gestion de la taxe sur la valeur ajoutée (TVA), surtout en vue de la complexité de la matière dans sa dimension communautaire, dans le travail de l'administration. Ensuite, le projet de loi introduit la fonction de directeur adjoint entre celle de directeur et de conseiller dans le but de renforcer la hiérarchie interne au niveau de la direction. De même, la fonction de préposé adjoint est créée au niveau des bureaux d'exécution, afin d'assister et de remplacer le préposé dans la gestion du bureau. Finalement, des dispositions sont prévues par le projet de loi qui, d'une part, accroissent l'efficacité de la procédure du recouvrement forcé d'amendes administratives dans une multitude de domaines dans lesquels la législation actuelle dispose de procéder comme en matière d'enregistrement et, d'autre part, apportent une simplification des obligations déclaratives incombant aux agents immobiliers.

Dépôt par M. Pierre Gramagna, Ministre des Finances, le 11.01.2018

Rapporteuse: Mme Joëlle Elvinger

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

09.02.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

08.06.2018 Présentation des amendements gouvernementaux

26.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État

19.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°701, page 1

Les coûts du futur contrat d'acquisition du système d'observation de la Terre ainsi que leurs coûts de gestion s'échelonnent sur dix

années entre 2018 et 2028. Les dépenses sont à charge du Fonds d'équipement militaire.

Dépôt par M. Etienne Schneider, Ministre de la Défense, le 19.03.2018

Rapporteur: M. Marc Angel

Travaux de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration

(Président: M. Marc Angel):

16.04.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi

19.07.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État

Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 24.07.2018

Loi du 14 août 2018

Mémorial A: 2018, n°792, page 1

Convention LU-BE en matière de médicaments

7277 - Projet de loi portant approbation de la Convention de coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en matière de médicaments et de produits de santé, fait à Luxembourg, le 17 janvier 2018

L'objectif de la convention bilatérale soumise à approbation consiste à renforcer la coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en matière de médicaments et de produits de santé tels que définis par la loi modifiée du 20 juillet 2006 relative à la création et au fonctionnement de l'Agence fédérale des médicaments et des produits de santé du Royaume de Belgique.

La convention bilatérale a ainsi pour objectif de renforcer la coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en

matière de médicaments et de produits de santé et de fixer un cadre légal pour effectuer notamment en temps opportun des inspections des fabricants et des distributeurs de médicaments selon les normes EU-GMP («Good Manufacturing Practices»).

En effet, les deux pays qui collaborent d'ores et déjà à plusieurs niveaux du domaine précité envisagent d'approfondir cette coopération davantage par la convention bilatérale.

Cette coopération vise plus précisément la surveillance du marché durant tout le cycle de vie des médicaments et des produits de santé, les inspections dans toutes les matières visées par la présente convention, la surveillance des études et des investigations cliniques, la vigilance, l'évaluation des dossiers, l'échange d'expertises, de ressources et d'informations et les activités en relation avec les médicaments, les dispositifs médicaux, le sang, les cellules et tissus d'origine humaine.

Dépôt par M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes, le 13.04.2018

Rapporteuse: Mme Cécile Hemmen

Travaux de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports

(Présidente: Mme Cécile Hemmen):

26.06.2018 Présentation du projet de loi

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

03.07.2018 Désignation d'un rapporteur

12.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018

Loi du 21 août 2018

Mémorial A: 2018, n°814, page 1

Modification de la loi TVA

7278 - Projet de loi modifiant et complétant la loi modifiée du 12 février 1979 concernant la taxe sur la valeur ajoutée

Le projet de loi sous rubrique a comme objet principal l'implémentation d'un régime d'intégration fiscale en matière de taxe sur la valeur ajoutée («TVA»), à savoir le régime de groupe TVA. En droit interne, la mise en œuvre du groupe TVA se traduit principalement par l'insertion d'une nouvelle section 9 libellée «Régime du groupe TVA» au chapitre VIII de la loi modifiée du 12 février 1979 concernant la taxe sur la valeur ajoutée («loi TVA»).

L'introduction du groupe TVA dans la loi TVA s'impose principalement suite à des évolutions jurisprudentielles récentes de la Cour de justice de l'Union européenne («CJUE») ne permettant plus aux assujettis de bénéficier aussi largement du régime d'exonération des groupements autonomes de personnes («GAP») prévu à l'article 132 de la directive 2006/12/CE.

En effet, ces arrêts récents de la CJUE risquent de priver nombre d'assujettis des secteurs de la finance et de l'assurance d'un instrument permettant de maîtriser la charge de la TVA sur les prestations engagées collectivement par ses membres.

Les limitations jurisprudentielles auraient, selon les auteurs du projet de loi, également des répercussions sur la compétitivité des acteurs luxembourgeois, dans la mesure où d'autres États membres mettent en œuvre l'article 11 de la directive 2006/112/CE relatif au régime de l'«Organschaft» suivant lequel des personnes juridiquement distinctes, mais liées, peuvent être considérées comme une seule personne fiscale de sorte à faire échapper à la taxe les échanges réalisés entre elles.

Le présent projet de loi mettra donc les secteurs concernés de nouveau sur un pied d'égalité au niveau fiscal, tout en rétablissant un «level playing field», comparable à celui dont disposent leurs homologues établis dans les 18 autres États membres connaissant le groupe TVA.

Dépôt par M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances, le 13.04.2018

Rapporteuse: Mme Joëlle Elvinger

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

20.04.2018 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi

10.07.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État

17.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 6 août 2018

Mémorial A: 2018, n°671, page 1

Modification de la loi concernant le SRE

7281 - Projet de loi portant modification de la loi du 5 juillet 2016 portant réorganisation du Service de renseignement de l'État

Le projet de loi a pour objet de:

- créer une base légale permettant au Service de renseignement de l'État (SRE) de demander l'introduction au système d'information Schengen de deuxième génération (SIS II) d'un signalement pour contrôle discret tel que le prévoit l'article 36 de la décision 2007/533/JAI du Conseil du 12 juin 2007 sur l'établissement et l'utilisation du SIS II, et

- compléter le cadre du personnel par un deuxième directeur adjoint suite à la mise en place de nouveaux mécanismes de surveillance et de contrôle par la loi du 5 juillet 2016 portant réorganisation du Service de renseignement de l'État.

Le SIS II est un système d'information à grande échelle contenant des signalements de personnes et d'objets qui permet aux États membres de l'espace Schengen de mettre en place une politique commune de contrôle des entrées dans l'espace Schengen, l'objectif étant

de faciliter la libre circulation des ressortissants tout en préservant la sécurité publique.

Au Luxembourg seules la Police grand-ducale, l'Administration des douanes et accises, la Direction de l'immigration et la Société nationale de circulation automobile sont actuellement autorisées à effectuer des signalements et à consulter directement les données introduites dans le SIS II. Étant donné que le SRE ne dispose pas de pouvoirs répressifs, il n'est actuellement autorisé ni à accéder directement au SIS II, ni à effectuer un signalement dans le SIS II via le bureau SIRENE.

Ces dernières années, les services de renseignement européens doivent faire face à une évolution éminemment plus complexe de la menace terroriste, et jouent ainsi un rôle important pour la sûreté de l'État. L'importance que le SRE puisse effectuer un signalement au SIS II s'explique par le fait que les missions du SRE sont fondamentalement distinctes de celles des autres autorités nationales compétentes et notamment de celles de la Police grand-ducale.

Pour garantir la bonne marche du service, le Gouvernement a décidé de renforcer le service au niveau de la direction. Ainsi, il est proposé de compléter le cadre du personnel par un deuxième directeur adjoint, afin de conférer au service les ressources humaines indispensables à l'exercice de sa mission légale.

Dépôt par M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État, le 17.04.2018

Rapporteur: M. Eugène Berger

Travaux de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

(Président: M. Alex Bodry):

12.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°704, page 1

Santé publique

7283 - Projet de loi portant modification:

1° de la loi modifiée du 18 décembre 1987 organisant le centre thermal et de santé de Mondorf-les-Bains;

2° de la loi modifiée du 26 mars 1992 sur l'exercice et la revalorisation de certaines professions de santé;

3° de la loi modifiée du 11 août 2006 relative à la lutte antitabac;

4° de la loi modifiée du 14 juillet 2015 portant création de la profession de psychothérapeute

Le projet de loi a pour objet de modifier ponctuellement certaines lois en matière de santé publique.

Il s'agit des législations concernant le centre thermal et de santé de Mondorf-les-Bains, certaines professions de santé, la lutte antitabac et la profession de psychothérapeute.

En ce qui concerne plus particulièrement la modification projetée de la loi-cadre du centre

thermal et de santé de Mondorf-les-Bains, il est prévu d'assurer la représentation de la commune de Mondorf-les-Bains au sein du conseil d'administration du domaine thermal et de santé.

La loi modifiée du 26 mars 1992 sur l'exercice et la revalorisation de certaines professions de santé sera modifiée afin de créer la profession d'ostéopathe conformément au programme gouvernemental.

Concernant la législation en matière de lutte antitabac, il est prévu d'étendre l'interdiction de la vente à distance - qui, sous l'empire de la loi actuelle, vise la seule vente effectuée depuis le Luxembourg -, à tout achat opéré depuis le Luxembourg et réalisé dans le cadre d'une telle vente.

Enfin, la loi modifiée du 14 juillet 2015 portant création de la profession de psychothérapeute sera adaptée afin de permettre aux médecins spécialistes en psychiatrie, qui disposent d'une formation en psychothérapie, d'accéder à la profession de psychothérapeute après l'expiration des dispositions transitoires de cette loi.

Dépôt par Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé, le 18.04.2018

Rapporteur: M. Georges Engel

Travaux de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports

(Présidente: Mme Cécile Hemmen):

11.07.2018 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

12.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018
Loi du 21 août 2018
Mémorial A: 2018, n°777, page 1

Cellule de renseignement financier

7287 - Projet de loi modifiant:

1° le Code de procédure pénale;

2° la loi modifiée du 7 mars 1980 sur l'organisation judiciaire;

3° la loi modifiée du 12 novembre 2004 relative à la lutte contre le blanchiment et contre le financement du terrorisme;

4° la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant le régime des traitements et les conditions et modalités d'avancement des fonctionnaires de l'État

afin de porter organisation de la Cellule de renseignement financier (CRF)

L'objectif de ce projet de loi est la réorganisation de la Cellule de renseignement financier (ci-après «CRF») afin d'adapter son fonctionnement aux normes internationales. La mission primordiale de cette entité est la lutte contre le blanchiment et le financement du terrorisme.

Cette réforme de la CRF tient compte des exigences internationales résultant du standard du «groupe d'action financière, le GAFI», et plus particulièrement de la recommandation 20 relative aux déclarations des opérations suspectes, de la recommandation 29 relative à la Cellule de renseignement financier et de la recommandation 40 relative aux autres formes de coopération internationale.

Elle tient aussi compte des dispositions de la directive (UE) 2015/849 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux ou du financement du terrorisme en la transposant en droit national.

Le projet de loi prévoit ainsi de détacher la CRF du parquet du tribunal d'arrondissement de Luxembourg et de la rattacher au parquet général. Le projet introduit donc le concept de l'indépendance et de l'autonomie opérationnelles en s'appuyant sur la recommandation 29 du GAFI.

De plus, tenant compte des besoins actuels de la CRF, le projet prévoit aussi une augmentation de ses ressources humaines.

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 23.04.2018
Rapporteuse: Mme Sam Tanson

Travaux de la Commission juridique

(Présidente: Mme Sam Tanson):

27.06.2018 Désignation d'un rapporteur

04.07.2018 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
Adoption d'une série d'amendements parlementaires

18.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

24.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport complémentaire

Vote en séance publique: 25.07.2018
Loi du 10 août 2018
Mémorial A: 2018, n°796, page 1

Élections sociales

7290 - Projet de loi portant modification des articles L.413-1, L.414-14, L.414-15 et L.416-1 du Code du travail

Le présent projet de loi propose de modifier plusieurs articles du Titre Premier du Livre IV du Code du travail relatifs aux élections sociales afin de prévoir la digitalisation de certaines démarches administratives dans le cadre du dialogue social.

La digitalisation de ces démarches se traduira par le recours à la plateforme électronique MyGuichet qui mettra à disposition une interface spécialement destinée à cet effet. Celle-ci pourra être consultée sur le site web www.guichet.lu et mettra à la disposition des entreprises des formulaires types élaborés par l'Inspection du travail et des mines (ci-après «l'ITM») en vue d'une gestion simplifiée des démarches administratives prévues dans le cadre des élections sociales. L'employeur pourra ainsi télécharger des modèles préédigés des différents procès-verbaux qu'il n'aura plus qu'à remplir et à communiquer à l'ITM. L'uniformité des documents allégera grande-

ment le travail administratif des entreprises et contribuera à éviter des litiges et des interprétations divergentes.

Afin de pouvoir utiliser la plateforme, le chef d'entreprise sera doté d'un code qu'il recevra avant le début des opérations électorales et qui lui permettra de poursuivre les démarches administratives telles que prévues par le Code du travail ainsi que par règlement grand-ducal.

La digitalisation de ces démarches permettra de disposer des résultats le jour même des élections sociales et de procéder à leur publication rapidement. Il est proposé plus spécialement de prévoir que la communication des fonctions des membres de la délégation, à savoir notamment les noms, les prénoms ainsi que les matricules nationaux du vice-président, du secrétaire, des membres du bureau ainsi que du délégué à la sécurité et du délégué à l'égalité parviendra à l'Inspection du travail et des mines via ladite plateforme électronique. Il en va de même du procès-verbal d'élection d'office prévu par l'article L.413-1, paragraphe 6 et du procès-verbal de non-élection prévu par l'article L.413-1, paragraphe 7 du Code du travail.

Dépôt par M. Nicolas Schmit, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire, le 23.04.2018

Rapporteur: M. Georges Engel

Travaux de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale

(Président: M. Georges Engel):

12.07.2018 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
Examen de l'avis du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°725, page 1

Transports transfrontaliers

7292 - Projet de loi

1° portant approbation du Protocole d'accord entre le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg et le Gouvernement de la République française relatif au renforcement de la coopération en matière de transports transfrontaliers, fait à Paris, le 20 mars 2018;

2° relative à la participation de l'État luxembourgeois au financement des travaux d'infrastructure réalisés sur le territoire français entre Metz et la frontière franco-luxembourgeoise à Zoufftgen

Le projet de loi sous examen a pour objet de contribuer aux frais résultant pour la République française de la réalisation et de l'aménagement des infrastructures requises en France pour mettre en œuvre une politique de transports répondant aux objectifs de développement durable, et en particulier à promouvoir le transport par rail et à poursuivre la coopération ferroviaire entre la France et le Luxembourg, en assurant la continuité des services internationaux et transfrontaliers tout en garantissant une bonne qualité de ces services dans l'intérêt des clients du rail.

95.000 résidents français travaillent aujourd'hui au Luxembourg. Ce chiffre est en hausse constante et les estimations évaluent leur nombre à 135.000 en 2030.

Sur le fondement de l'évolution des besoins de mobilité, des contextes horaires et des différents projets au Luxembourg et en France, il y a lieu de déterminer les aménagements d'infrastructures à réaliser pour renforcer la performance du système de transport.

Pour les frontaliers, l'introduction du cadencement généralisé a apporté six trains par heure en pointe entre Thionville et Luxembourg contre quatre à cinq en 2015. En détail: 96 trains par jour de Metz à Luxembourg et 15 trains entre Thionville et Luxembourg en période de pointe, en complément de l'offre au départ de Metz. Ainsi, au total 111 trains circulent par jour entre Thionville et Luxembourg.

La forte croissance de voyageurs (3,6 à 6,1% par an) des dernières années est également pronostiquée pour les années à venir.

Les principes suivants des aménagements ferroviaires à réaliser sur la ligne ferroviaire Metz-Thionville-Luxembourg ont été définis aux horizons 2022-2024 et 2028-2030:

a. Volet ferroviaire

Horizon de réalisation 2022-2024

Sur le territoire luxembourgeois, les travaux en cours portent sur la nouvelle ligne entre Luxembourg et Bettembourg, l'aménagement de deux nouveaux quais et la restructuration du plan des voies en Gare de Luxembourg.

Sur le territoire français, les études d'opportunité précitées ont mis en évidence l'intérêt de réaliser les aménagements suivants à l'horizon 2022-2024:

- allongement des quais dans les principales gares françaises le nécessitant;
- renforcement de l'alimentation électrique de la ligne en France de façon à pouvoir faire circuler l'ensemble des trains en UM3; et
- aménagement de deux parcs relais à proximité des gares de Thionville et Longwy, de capacités respectives d'environ 700 et 660 places.

Horizon de réalisation 2028-2030

À l'horizon 2028-2030, les études d'opportunité précitées ont mis en évidence l'intérêt de réaliser les aménagements suivants:

- optimisation du cantonnement de part et d'autre de la frontière, création de nouveaux points de changement de voie et interconnexion des installations de signalisation à la frontière;

- suppression de passages à niveau entre Thionville et la frontière;

- reprise du plan de voie de la gare de Thionville et aménagement des flux passagers;

- aménagements nécessaires au bon écoulement du trafic fret par la réalisation d'une troisième voie (sas fret) de part et d'autre de la frontière franco-luxembourgeoise;

- aménagements du nœud ferroviaire de Metz;

- réalisation d'interventions complémentaires sur les infrastructures et gares existantes.

La contribution financière luxembourgeoise est fixée au montant maximal de 110.000.000 euros pour le volet ferroviaire.

b. Volet routier

Situées sur le grand axe autoroutier reliant Hoek van Holland et Rotterdam à Genova et Palermo, les autoroutes A3 (côté luxembourgeois) et A31 (côté français) intègrent la route européenne E25 et font partie du réseau routier transeuropéen TERN.

Depuis la mise en service du premier tronçon de l'autoroute A3 en 1978 et le début des comptages de trafic, documentés depuis 1985, le trafic a plus que décuplé, avec des pointes dépassant les 90.000 véhicules en saison estivale et les 70.000 véhicules/jour en moyenne annuelle. Le taux de véhicules utilitaires se situe aux environs de 20% des véhicules.

Vu les besoins de mobilité accrus, la stratégie MODU fut adoptée en vue de l'augmentation conséquente de l'offre des transports publics, tant en qualité qu'en quantité.

Ainsi, en complément de la promotion du transport par rail et afin de promouvoir une mobilité sur route plus durable, les parties s'accordent pour favoriser l'usage des transports en commun routiers et la pratique du covoiturage sur l'axe Metz-Luxembourg des autoroutes A31 et A3 et notamment:

- initier ou favoriser la mise en place de plateformes de covoiturage;

- définir, financer et mettre en œuvre un programme de parkings de regroupement à destination des covoitureurs;

- définir, financer et mettre en œuvre un programme de parcs relais et de gares routières pour favoriser l'usage des transports en commun routiers transfrontaliers;

- étudier, évaluer et mettre en œuvre, sur l'autoroute A31 (côté français) et avant son élargissement si nécessaire, la création d'une voie réservée aux transports en commun en lieu et place de la bande d'arrêt d'urgence existante, en concordance avec le projet de la mise à 2 x 3 voies de l'autoroute A3.

Le programme des parkings de regroupement pour le covoiturage, des parcs relais et gares routières, dont la maîtrise d'ouvrage a vocation à être portée par les collectivités territoriales, sera cofinancé par le Luxembourg à hauteur de 10.000.000 euros au maximum.

Dépôt par M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes, le 26.04.2018

Rapporteuse: Mme Josée Lorsché

Travaux de la Commission du Développement durable

(Présidente: Mme Josée Lorsché):

19.07.2018 Désignation d'un rapporteur
Présentation du projet de loi
Examen de l'avis du Conseil d'État

23.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018
Loi du 7 septembre 2018
Mémorial A: 2018, n°812, page 1

Soutien aux sociétés d'impact sociétal

7293 - Projet de loi portant modification 1° du Code du travail;

2° de la loi modifiée du 25 février 1979 concernant l'aide au logement;

3° de la loi modifiée du 19 juillet 1991 portant création d'un Service de la formation des adultes et donnant un statut légal au Centre de langues Luxembourg;

4° de la loi modifiée du 6 janvier 1996 sur la coopération au développement;

5° de la loi modifiée du 31 mai 1999 portant création d'un fonds national de la recherche dans le secteur public;

6° de la loi modifiée du 21 septembre 2006 sur le bail à usage d'habitation et modifiant certaines dispositions du Code civil;

7° de la loi du 12 décembre 2016 portant création des sociétés d'impact sociétal

Le présent projet de loi vise à modifier différents textes de loi, afin de donner aux sociétés d'impact sociétal (SIS), pour autant que leur capital soit constitué de 100 pour cent de parts d'impact, accès au soutien financier public dans différents domaines, à savoir dans le domaine de la coopération au développement, des aides à la construction d'habitations et à la gestion locative sociale, de la formation pour adultes, de la recherche scientifique et du prêt temporaire de main-d'œuvre.

En effet, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 12 décembre 2016 portant création des sociétés d'impact sociétal, le Gouvernement a constaté que bon nombre de dispositifs de soutien financier public sont réservés exclusivement à des associations sans but lucratif (asbl) ou des fondations. Étant donné qu'il s'agit de domaines de prédilection pour les sociétés d'impact sociétal et que celles-ci ne poursuivent pas de but lucratif, il semble logique de leur donner accès à ces dispositifs de soutien financier public.

tion sera plus lisible et aura comme finalité de mieux positionner le lycée au niveau national et international.

De plus, le projet de loi procède à certaines adaptations au niveau de l'organisation et du fonctionnement de l'actuel lycée, notamment en élargissant et complétant ses missions pour pouvoir mieux tenir compte des spécificités du secteur de la restauration, de l'hôtellerie et du

tourisme. Ainsi le projet de loi prévoit un système de recrutement du personnel plus flexible afin de pouvoir faire appel à des enseignants étrangers dotés d'une certaine expertise en la matière. Il est également prévu de créer des restaurants d'application supplémentaires, un hôtel d'application ainsi qu'un conseil consultatif à l'école qui aura comme mission d'aviser l'établissement scolaire sur les évolutions et défis du secteur.

Dépôt par M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse, le 08.05.2018

Rapporteur: M. Gilles Baum

Travaux de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (Président: M. Lex Delles):

20.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen de l'avis du Conseil d'État

Présentation d'une série d'amendements

18.07.2018 Examen de l'avis complémentaire du Conseil d'État

Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 24.07.2018

Loi du 7 septembre 2018

Mémorial A: 2018, n°803, page 1

Patrimoine du couple

7305 - Projet de loi

1° relative à la mise en application du règlement (UE) 2016/1103 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière de régimes matrimoniaux et du règlement (UE) 2016/1104 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière d'effets patrimoniaux des partenariats enregistrés; et

2° modifiant le Nouveau Code de procédure civile en y ajoutant un article 685-2ter

Le projet de loi 7305 formalise la transposition en droit national de certaines dispositions de ces deux règlements qui nécessitent une adaptation de la législation nationale. Les nouvelles règles permettront de déterminer quelles sont les juridictions nationales compétentes pour statuer sur les biens d'un couple. Elles permettront également aux époux et aux partenaires de choisir, sous certaines conditions, la juridiction qui devrait statuer sur leurs biens et le droit qui devrait être applicable en la matière. Il pourra s'agir du droit du pays de résidence des couples ou du pays dont ils ont la nationalité, et ce droit s'appliquera à l'ensemble des biens

qui constituent leur patrimoine, de la voiture à la maison en passant par le compte bancaire, même si les biens sont situés dans des pays différents. Ces règles faciliteront également la reconnaissance et l'exécution dans un pays de l'Union européenne d'une décision en matière patrimoniale rendue dans un autre pays, et elles permettront d'en finir avec les procédures parallèles et les conflits de procédures potentiels.

Ces nouvelles règles s'appliquent aussi bien aux personnes mariées qu'à celles qui ont conclu un partenariat enregistré. Les traditions juridiques de chaque pays seront pleinement respectées: la définition du mariage ou du partenariat enregistré, les exigences qui s'appliquent à la conclusion de ceux-ci ou les droits et obligations découlant d'un mariage ou d'un partenariat enregistré continueront d'être régis par le droit national. En outre, ces règles n'exigent pas d'un pays de l'Union européenne qu'il reconnaisse un mariage ou un partenariat enregistré conclu dans un autre pays.

Les règlements européens étant d'application directe, l'article 29 nécessite cependant une disposition législative désignant l'autorité compétente pour faire cette adaptation au Luxembourg, lorsqu'il s'agit d'un droit réel immobilier. Il est proposé de désigner les notaires comme autorité compétente.

Enfin, le projet de loi propose l'inscription du règlement (UE) 2016/1103 dans le Nouveau Code de procédure civile afin de garantir la cohérence et la lisibilité de ce code qui porte inscriptions des règlements européens dans le domaine de la coopération judiciaire civile.

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 11.05.2018

Rapporteuse: Mme Sam Tanson

Travaux de la Commission juridique (Présidente: Mme Sam Tanson):

04.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

11.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 18.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°788, page 1

Réduction des risques pour le secteur bancaire

7306 - Projet de loi portant:

1. transposition de la directive (UE) 2017/2399 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2017 modifiant la directive 2014/59/UE en ce qui concerne le rang des instruments de dette non garantie dans la hiérarchie en cas d'insolvabilité et modification de la loi modifiée du 18 décembre 2015 relative à la défaillance des établissements

de crédit et de certaines entreprises d'investissement; et

2. modification de diverses dispositions de la loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier

Le projet de loi a pour l'objet la transposition en droit national de la directive (UE) 2017/2399 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2017 modifiant la directive 2014/59/UE en ce qui concerne le rang des instruments de dette non garantie dans la hiérarchie en cas d'insolvabilité (ci-après, la «directive 2017/2399»), en modifiant la loi modifiée du 18 décembre 2015 relative à la défaut

Dépôt par M. Nicolas Schmit, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire, le 27.04.2018

Rapporteur: M. Georges Engel

Travaux de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale (Président: M. Georges Engel):

18.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen de l'avis du Conseil d'État

19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018

Loi du 31 août 2018

Mémorial A: 2018, n°823, page 1

École nationale pour adultes

7301 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 12 mai 2009 portant création d'une École de la 2e Chance

Depuis sa création en 2009, quelque 1.200 apprenants ont profité de l'offre pédagogique de l'École de la 2e Chance (ci-après «l'École»). Au fil des années, les voies de formation proposées par l'École ne se limitent plus uniquement à «donner une seconde chance» aux personnes ayant dépassé l'âge de la scolarisation obligatoire, mais elles ont été complétées par des formations dans le cadre de l'éducation des adultes, tout comme par des formations continues pour adultes.

Afin d'augmenter davantage la qualité des enseignements offerts par l'École et de répondre aux besoins toujours croissants de l'apprentissage tout au long de la vie, il est proposé de regrouper toutes les activités pédagogiques de

l'École sous un même toit et de les faire fonctionner selon la même philosophie.

Dans cet esprit, l'École constitue une structure unique regroupant des profils diversifiés, notamment des générations et expériences de vie ou professionnelles diverses, des abandons scolaires dus à des problèmes sociaux ou d'apprentissage, ou encore des personnes en promotion, en réorientation ou en qualification professionnelle.

Au vu de ce qui précède, il est proposé d'adapter la dénomination actuelle de l'École de la 2e Chance en «École nationale pour adultes».

Finalement, le projet de loi sous rubrique propose d'intégrer dans la loi organique de l'École les nouvelles terminologies issues de la loi du 29 août 2017 portant réforme de l'enseignement secondaire, notamment les notions d'«enseignement secondaire classique» et d'«enseignement secondaire général».

Dépôt par M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse, le 08.05.2018

Rapporteur: M. Lex Delles

Travaux de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (Président: M. Lex Delles):

20.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen de l'avis du Conseil d'État

04.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 11.07.2018

Loi du 1er août 2018

Mémorial A: 2018, n°693, page 1

École d'hôtellerie et de tourisme

7303 - Projet de loi

1° portant sur l'organisation et le fonctionnement du Lycée technique hôtelier

Alexis Heck et

2° modifiant la dénomination du lycée

Le présent projet de loi a pour objet de changer la dénomination du Lycée technique hôtelier Alexis Heck en «École d'hôtellerie et de tourisme du Luxembourg». La nouvelle dénomina-

lance des établissements de crédit et de certaines entreprises d'investissement. De plus, le projet de loi apporte certaines modifications ponctuelles à la loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier.

Le G20 a adopté en novembre 2015 un tableau des modalités d'application de la norme relative à la capacité totale d'absorption des pertes (ci-après «norme TLAC»). La Commission européenne s'est engagée dans sa publication du 24 novembre 2015, intitulée «Vers l'achèvement de l'union bancaire», de mettre en œuvre la norme TLAC dans le droit de l'Union européenne avant 2019. La norme TLAC vise à garantir que les établissements bancaires d'importance systémique mondiale disposent de la capacité d'absorption de pertes et de recapitalisation nécessaire, afin d'assurer la continuité des fonctions critiques et de ne pas menacer la stabilité du système financier et l'argent des contribuables en cas de dissolution. L'intégration de la norme TLAC dans le dispositif européen doit tenir compte de l'existence de l'exigence minimale de fonds propres et d'engagements éligibles (MREL) et s'inscrit dans une série de réformes ayant pour but la réduction des risques pour le secteur bancaire.

La directive 2017/2399 vise une certaine harmonisation des règles concernant le rang des instruments de dette non garantie en cas d'insolvabilité, dans le cadre européen de redressement et de résolution, et tâche de faciliter le

recours à l'instrument de renflouement interne («bail in»). Plus concrètement, le projet de loi sous rubrique introduit une nouvelle catégorie d'instruments de dette subordonnée qui, s'ils remplissent les conditions fixées par le projet de loi, permettront notamment aux établissements concernés de se mettre en conformité avec les exigences minimales de fonds propres et d'engagements éligibles (MREL), telles que définies dans la directive 2014/59/UE du Parlement européen et du Conseil du 15 mai 2014 établissant un cadre pour le redressement et la résolution des établissements de crédit et des entreprises d'investissement (...).

En outre, le projet de loi apporte des modifications à certaines dispositions de la loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier. D'une part, ces modifications ont pour objet de refléter les changements apportés par le rectificatif du 25 janvier 2017 à la directive 2013/36/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 concernant l'accès à l'activité des établissements de crédit et la surveillance prudentielle des établissements de crédit et des entreprises d'investissement, modifiant la directive 2002/87/CE et abrogeant les directives 2006/48/CE et 2006/49/CE, dans les dispositions ayant transposé ladite directive. D'autre part, elles s'inscrivent dans la lignée des mesures prises pour la transposition de la directive 2013/36/UE et l'opérationnalisation du règlement (UE) 575/2013.

18.07.2018 Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État
19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018
Loi du 10 août 2018
Mémorial A: 2018, n°703, page 1

Présomption d'innocence et procès équitable

7320 - Projet de loi portant modification:

1° du Code pénal;

2° du Code de procédure pénale;

3° de la loi modifiée du 7 mars 1980 sur l'organisation judiciaire; en vue de la transposition de la directive (UE) 2016/343 du Parlement européen et du Conseil du 9 mars 2016 portant renforcement de certains aspects de la présomption d'innocence et du droit d'assister à son procès dans le cadre des procédures pénales

La présomption d'innocence et le droit à un procès équitable sont consacrés par plusieurs textes de droit international, dont la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et le Pacte international relatif aux droits civils et politiques, qui sont directement applicables en droit national. Quelle que soit la nature des fondements de la présomption d'innocence ou du procès équitable, elle est présentée comme un principe général de la procédure pénale.

En 2009, le Conseil a adopté une résolution relative à la feuille de route visant à renforcer les droits procéduraux des suspects ou des personnes poursuivies dans le cadre des procédures pénales et a invité la Commission à examiner différents éléments des droits procéduraux minimaux pour les suspects et les personnes poursuivies qui nécessitent d'être abordés afin de promouvoir une meilleure coopération entre les États membres de l'Union européenne dans ce domaine.

Ces réflexions ont abouti à l'adoption des directives 2010/64/UE, 2012/13/UE et 2013/48/UE, relatives au droit à l'interprétation et à la traduction, au droit à l'information et au droit d'accès à un avocat dans le cadre des procédures pénales, qui furent transposées en droit national par la loi du 8 mars 2017 renforçant les garanties procédurales en matière pénale.

La directive (UE) 2016/343 du Parlement européen et du Conseil du 9 mars 2016 portant renforcement de certains aspects de la présomption d'innocence et du droit d'assister à son procès dans le cadre des procédures pénales, dont la transposition fait l'objet du présent projet, s'inscrit dans cette même optique en ce qu'elle a pour objet de renforcer le droit à un procès équitable dans le cadre des procédures pénales, en définissant des règles minimales communes concernant certains aspects de la présomption d'innocence et le droit d'assister à son procès.

Le projet de loi 7320 vise à transposer en droit interne la directive 2016/343 du Parlement européen et du Conseil du 9 mars 2016 portant renforcement de certains aspects de la présomption d'innocence et du droit d'assister à son procès dans le cadre des procédures pénales.

Étant donné que le droit à la présomption d'innocence et celui d'assister à son procès constituent des principes généraux qui ont été consacrés par plusieurs textes internationaux, la législation nationale est d'ores et déjà en grande partie conforme aux exigences de la directive. Ainsi, même en l'absence de texte général propre garantissant le droit à la présomption d'innocence, le respect de ce principe, prévu à l'article 3 de la directive, est garanti par le biais de l'application directe en droit interne des textes internationaux précités, qui permettent au justiciable d'invoquer le droit à la présomption d'innocence dans le cadre d'une procédure pénale. La jurisprudence nationale fait d'ailleurs souvent référence au droit à la présomption d'innocence en tant que principe général du droit.

En ce qui concerne les références publiques à la culpabilité mentionnées à l'article 4 de la directive, l'article 8 du Code de procédure pénale prévoit explicitement que les autorités chargées de l'action publique et de l'instruction et toute personne qui encourt ces procédures, sont tenues au secret professionnel dans les conditions et sous les peines de l'article 458 du Code pénal. Par ailleurs, il importe de souligner

que les communiqués faits par le parquet portent toujours une mention rappelant que d'après la loi toute personne accusée d'une infraction est présumée innocente jusqu'à ce que sa culpabilité ait été légalement établie par une juridiction de fond.

Les dispositions prévues à l'article 5 de la directive et qui concernent la présentation des suspects et des personnes poursuivies sont d'ores et déjà garanties en droit interne, conformément aux dispositions du paragraphe 2 de l'article 190-1 du Code de procédure pénale.

Le principe d'après lequel l'accusation supporte la charge de la preuve, qui est prévu à l'article 6 de la directive, ne résulte pas explicitement d'un texte de droit interne mais découle cependant directement du droit à la présomption d'innocence dans la mesure où le ministère public doit rapporter la pleine preuve des faits reprochés pour renverser la présomption d'innocence et écarter le bénéfice du doute.

Le droit de garder le silence, consacré à l'article 7 de la directive, est garanti par divers articles du Code de procédure pénale modifiés par la loi précitée du 8 mars 2017 renforçant les garanties procédurales en matière pénale.

Cependant le droit de ne pas s'incriminer soi-même, prévu au paragraphe 2 de l'article 7 de la directive, n'est pas consacré en droit interne en tant qu'élément propre des droits de la défense. Afin de rendre la législation nationale conforme à toutes les exigences posées par la directive, le présent projet propose de rajouter le droit de ne pas s'incriminer soi-même aux différents articles qui reconnaissent le droit de garder le silence.

En ce qui concerne le droit d'assister à son procès, consacré à l'article 8 de la directive, ainsi que le droit à un nouveau procès et les voies de recours, prévus aux articles 9 et 10, la législation luxembourgeoise est conforme aux exigences y énoncées. Les dispositions du Code de procédure pénale qui concernent le jugement par défaut et les conditions pour faire appel et opposition vont au-delà des standards énoncés dans la directive. Le droit d'assister à son procès fait par ailleurs partie des droits de la défense, qui sont à leur tour consacrés par des textes internationaux directement applicables en droit interne.

Le présent projet de loi vise également à étendre les compétences du juge unique en matière pénale. Il faut noter que le recours plus systématique au juge unique est aussi une tendance observable à l'étranger. Ainsi, on peut citer les législations en Allemagne, aux Pays-Bas, en Italie. De même, le juge unique a fait son apparition au sein de la Cour européenne des droits de l'homme et du Tribunal de première instance de l'Union européenne.

La collégialité reste assurée au niveau de l'appel. Ainsi, la modification de l'article 179 paragraphe (3) qui est prévue au point 10° du présent projet de loi vise le juge unique en matière correctionnelle.

Il est également proposé de développer le recours à la chambre du conseil statuant à juge unique. Il s'agit de la modification prévue au point 6° du projet de loi qui vise à introduire un nouvel article 125bis au Code de procédure pénale.

Une dernière adaptation procédurale vise la généralisation de la chambre criminelle à trois conseillers devant la cour d'appel. Il s'agit de la modification apportée à l'article 39 paragraphe (4) de la loi modifiée du 7 mars 1980 sur l'organisation judiciaire (article III du présent projet de loi).

Le projet de loi propose d'harmoniser à différents endroits du Code de procédure pénale la liste des lieux où une signification ou une notification peuvent être faites. Ainsi, il est proposé d'énoncer à différents endroits du texte une signification ou une notification à faire: au prévenu, à son domicile, son domicile élu, sa résidence ou son lieu de travail. Dans un souci de cohérence des textes, il y a lieu de reprendre la même terminologie au travers des différents articles.

Une autre modification vise à clarifier et à simplifier la disposition qui prévoit à partir de quel moment un jugement sera réputé contradictoire. Cette adaptation est prévue aux ar-

Dépôt par M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances, le 14.05.2018

Rapporteur: M. André Bauler

Travaux de la Commission des Finances et du Budget

(Président: M. Eugène Berger):

05.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

29.06.2018 Examen de l'avis du Conseil d'État

03.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 10.07.2018

Loi du 25 juillet 2018

Mémorial A: 2018, n°628, page 1

Incapacité de travail prolongée

7311 - Projet de loi modifiant

1° le Code du travail; et

2° le Code de la Sécurité sociale

en matière de maintien du contrat de travail et de reprise progressive du travail en cas d'incapacité de travail prolongée

Le présent projet de loi vise à augmenter le droit à l'indemnité pécuniaire de maladie de 52 semaines actuellement à 78 semaines sur une période de référence de 104 semaines.

Actuellement, l'indemnité pécuniaire n'est plus due à partir du jour où la durée totale des périodes d'incapacité de travail dépasse 52 semaines. Dans ce cadre, toutes les périodes d'incapacité de travail personnelle pour cause de maladie, de maladie professionnelle ou d'accident du travail, intervenues au cours de la période de référence qui prend fin la veille d'une nouvelle période d'incapacité de travail, sont mises en compte. Le contrat de travail prend fin de plein droit le jour de l'épuisement des droits du salarié à l'indemnité pécuniaire de maladie.

Ces dispositions, introduites à l'origine pour éviter qu'un assuré accumule les arrêts de maladie alors qu'il devrait être en reclassement, voire en invalidité, mettent les personnes touchées par une maladie de longue durée en péril: alors qu'elles luttent contre leur maladie, qu'elles subissent des traitements lourds et même si elles ont de bonnes chances de rétablissement, elles risquent de perdre le droit à l'indemnité pécuniaire de maladie, de se retrouver sans emploi et sans ressources.

En même temps, la période de référence dans le cadre du maintien du salaire sera adaptée.

Conformément aux dispositions actuellement en vigueur, l'employeur continue à payer le salaire du salarié en incapacité de travail jusqu'à la fin du mois au cours duquel se situe le 77e jour d'incapacité de travail calculé sur une période de référence de douze mois de calendrier successifs. Le projet de loi propose de porter cette période de référence à dix-huit mois. De ce fait, le coût de la «Lohnfortzahlung», remboursée par la Mutualité aux employeurs à 80 pour cent, sera réduit. Le taux de cotisation globale des employeurs envers la Mutualité passera d'actuellement 1,95 pour cent à 1,85 pour cent.

Parallèlement, le projet de loi propose d'introduire la reprise progressive du travail pour raisons thérapeutiques «si la reprise du travail et le travail effectué sont reconnus comme étant de nature à favoriser l'amélioration de l'état de santé de l'assuré».

L'indemnité pécuniaire de maladie continuera à être due pendant cette période qui sera assimilée au régime de l'incapacité de travail pour qu'il soit intégralement couvert, au même titre que les périodes d'incapacité de travail, par les dispositions légales y applicables, notamment en ce qui concerne le droit du travail. Il est de même proposé d'apporter une modification dans le cadre de l'assurance accident en vue de sécuriser le bénéficiaire d'une reprise progressive du travail contre les risques de l'accident.

Les amendements gouvernementaux du 21 juin 2018 visent à modifier certaines dispositions du Livre V du Code de la sécurité sociale concernant l'assurance dépendance. Les modifications prévues proposent de préciser certaines modalités de prise en charge des prestations dans le contexte du maintien à domicile et d'adapter la prise en charge des activités d'accompagnement en milieu stationnaire.

Dépôt par M. Romain Schneider, Ministre de la Sécurité sociale, le 29.05.2018

Rapporteur: M. Georges Engel

Travaux de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale

(Président: M. Georges Engel):

19.06.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

articles 149 alinéa 2 et 185, paragraphe (3) nouveau.

Une dernière modification proposée vise à combler une lacune qui s'est révélée dans la pratique pour délivrer un mandat d'arrêt, lorsqu'une personne est détenue à l'étranger.

Du fait de cette détention à l'étranger, la personne est dans l'impossibilité de comparaître. Ainsi les instruments internationaux en matière d'entraide judiciaire ne trouvent pas d'applica-

tion dans ce cas de figure, du moins tant que la personne ne fait pas l'objet d'un titre de détention émis par les autorités nationales.

Afin de combler cette lacune, il est proposé de conférer ce pouvoir à la juridiction de fond qui pourra décerner contre cette personne un mandat d'arrêt aux fins de permettre son transfèrement temporaire pour les besoins de sa comparution. Cette adaptation est proposée à l'article 186 ainsi qu'à l'article 211 bis pour la procédure d'appel.

Station d'épuration d'Uebersyren

7334 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer:

1° au financement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station d'épuration biologique intercommunale du bassin hydrographique de la Syre supérieure à Uebersyren;

2° au financement des infrastructures de traitement des eaux urbaines résiduaires en provenance du centre pénitentiaire de Schrassig;

3° au financement des infrastructures de raccordement et de traitement des eaux usées de la zone aéroportuaire à la station d'épuration biologique d'Uebersyren

Le projet de loi a pour objet d'autoriser le Gouvernement à participer au financement de l'extension de la station d'épuration des eaux usées d'Uebersyren. La station d'épuration qui est opérée par le Syndicat intercommunal de

dépollution des eaux résiduaires de l'Est (SI-DEST) traite notamment les eaux usées en provenance des différentes localités des communes de Contern, Niederanven, Sandweiler, Schuttrange et Weiler-la-Tour. En outre, elle traite également les eaux usées de l'aéroport du Findel ainsi que les eaux résiduaires du Centre pénitentiaire de Schrassig.

Depuis sa dernière modernisation en 1991, la capacité d'épuration de la station est établie à 35.000 équivalents-habitants. Or, cette capacité est largement dépassée à l'heure actuelle. Le projet de loi prévoit dès lors une extension des capacités d'épuration en tenant compte d'un certain développement futur du côté des différentes communes raccordées, aussi bien du point de vue résidentiel qu'industriel. La nouvelle capacité de traitement est portée à 122.000 équivalents-habitants. À côté de l'extension de la capacité d'épuration de la station, dont les coûts sont répartis au prorata des équivalents-habitants des différentes communes, du centre pénitentiaire et de la zone aéroportuaire, le projet prévoit également la construction des raccordements nécessaires afin d'acheminer les eaux usées de la zone aéroportuaire à la station d'épuration.

Dépôt par M. Félix Braz, Ministre de la Justice, le 20.06.2018

Rapporteuse: Mme Sam Tanson

Travaux de la Commission juridique

(Présidente: Mme Sam Tanson):

11.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018

Loi du 10 août 2018

Mémorial A: 2018, n°795, page 1

Maison de soins à Bascharage

7331 - Projet de loi relatif à la construction d'une maison de soins à Bascharage

Le projet de loi sous rubrique a pour objet le financement de la construction d'une maison de soins à Bascharage et ceci dans le souci de tenir compte des évolutions telles que le vieillissement de la population et l'augmentation de l'espérance de vie.

Selon la définition du rapport général sur la protection sociale au Grand-Duché de Luxembourg, une maison de soins est «un service qui garantit un accueil gérontologique et des soins, principalement de jour et de nuit et pour une durée non limitée dans le temps, à au moins trois personnes, en leur offrant entre autres des prestations d'hébergement, d'entretien, d'assistance au niveau des activités de la vie quotidienne, de guidance psycho-médico-sociale, d'animation et de loisir, d'aides et de soins comprenant les actes essentiels de la vie, les tâches domestiques et le soutien stationnaire pris en charge par l'assurance dépendance, et dont les usagers nécessitent en principe plus de douze heures de prestations hebdomadaires d'aides et de soins.»

De manière générale, ce projet de construction fait suite au débat d'orientation à la Chambre des Députés sur le financement des grands projets d'infrastructure réalisés par l'État (doc. parl. n°6723).

D'après les derniers chiffres du Statec du 1er janvier 2016, 111.759 personnes âgées de 60 ans et plus résident au Luxembourg. Lors du recensement de 2011, leur nombre était de 97.701, soit une augmentation de 14.058 ou encore de 14,4%.

De même, l'espérance de vie est en constante augmentation, et ceci aussi bien pour les femmes que pour les hommes. Néanmoins, l'accroissement est légèrement plus important pour les hommes. Depuis le milieu des années

1980, elle a augmenté de 9,9 années pour les hommes et de 7,1 années pour les femmes. En 2014, les femmes âgées de 60 ans pouvaient espérer encore vivre 26,8 années tandis que l'espérance de vie des hommes à cet âge était de 23,4 ans.

Une analyse par canton de la structure de la population ciblée sur les personnes âgées de 65 ans et plus montre que le besoin en lits stationnaires est important dans le canton de Capellen. À l'heure actuelle, le canton dispose d'un CIPA et d'une maison de soins offrant au total 190 lits pour une population 65+ de 5.929 personnes (Statec, 2011). Selon l'Inspection générale de la sécurité sociale, le canton de Capellen compte au 31.12.2016 un total de 978 personnes dépendantes bénéficiaires de l'assurance dépendance.

La maison de soins à Bascharage aura, de par sa capacité d'accueil et sa conception, une vocation intégrale: l'éventail des aides et des assistances prodiguées ira du simple service à la prise en charge globale, voire à l'assistance intensive. Ces aides ne répondront pas à des normes établies, mais s'orienteront et s'adapteront aux besoins réels de chaque personne concernée.

Il s'agit de créer un habitat qui, de par sa conception et sa flexibilité, offre aux personnes âgées une «maison» répondant à leurs exigences sans faire de distinction ni dans l'équipement de la chambre, ni dans la localisation de celle-ci dans le centre.

Conformément aux directives du programme national du Ministère de la Famille, de l'Intégration et à la Grande Région, le centre sera ouvert vers l'extérieur, dont les différentes structures et services (magasins, salle polyvalente, salle des fêtes, cafétéria...) favoriseront la vie sociale et la communication entre générations. Cette ouverture vers l'extérieure sera également reflétée dans la conception du programme de construction de la future maison de soins.

Dépôt par M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures, le 02.07.2018

Rapporteuse: Mme Josée Lorsché

Travaux de la Commission du Développement durable

(Présidente: Mme Josée Lorsché):

12.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen de l'avis du Conseil d'État

19.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 25.07.2018

Loi du 7 septembre 2018

Mémorial A: 2018, n°831, page 1

Dépôt par Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement, le 04.07.2018

Rapporteur: M. Henri Kox

Travaux de la Commission de l'Environnement

(Président: M. Henri Kox):

11.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Examen du projet de loi et de l'avis du Conseil d'État

18.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 24.07.2018

Loi du 14 septembre 2018

Mémorial A: 2018, n°853, page 1

Transversale de Clervaux

7336 - Projet de loi relatif à l'aménagement de la transversale de Clervaux (N18-CR340-N7)

Il s'agit de conférer une base légale telle qu'exigée par l'article 80 de la loi modifiée du 8 juin 1999 sur le budget, la comptabilité et la trésorerie de l'État au financement du projet de construction.

Le projet de la transversale de Clervaux est divisé en cinq lots, à savoir:

- lot 1: le carrefour (giratoire) de raccordement à la N7/E421,

- lot 2: le Viaduc Irbich,

- lot 3: la section courante entre le carrefour de raccordement du CR339 et le carrefour de raccordement à la N7 (carrefour non compris),

- lot 4: la section courante entre le carrefour de raccordement de la N18 et le carrefour de raccordement du CR339, le Viaduc de la Clerve, le Viaduc Olegrëndchen et l'ouvrage «biotope source»,

- lot 5: le passage supérieur rétablissant le chemin vicinal longeant la N7.

Le chantier relatif à l'aménagement de la transversale de Clervaux a démarré en 2015 (Lot 1) et la fin du chantier est prévue au cours de l'été 2022.

Ledit projet a été inscrit, une première fois, dans la loi budgétaire à partir de l'exercice 2011 avec un montant de 33.000.000 euros, montant augmenté à 37.500.000 euros à partir de l'exercice budgétaire 2016.

Étant donné que les montants sus-mentionnés se situaient en dessous du seuil de 40.000.000 euros, il a été décidé à l'époque de renoncer à élaborer une loi spéciale de financement.

Au cours de l'avancement du chantier, divers travaux supplémentaires se sont avérés nécessaires comme la construction de plusieurs passages pour la petite faune, la construction d'un ouvrage pour la traversée d'un biotope, la construction d'une voie agricole dans le cadre du remembrement, le rajout d'une piste cyclable le long du tracé et la construction d'un ouvrage de liaison des chemins vicinaux.

S'y ajoute la nécessité de devoir procéder, tel que demandé par l'Administration de la gestion de l'eau dans le cadre de l'autorisation pour la construction du lycée de Clervaux, à la construction d'un barrage de compensation sur la Clerve avec un ouvrage de régulation dont le volume de rétention comporte 20.000 m³.

Les études géologiques réalisées dans le cadre de l'étude du lot 3 ont révélé une géologie fortement accidentée qui nécessite des mesures de stabilisation conséquentes le long du tracé.

Ainsi, dû à la géologie rencontrée et vu les multiples adaptations, le prix de revient des quatre ouvrages d'art a considérablement augmenté.

À ces travaux supplémentaires s'ajoutent l'augmentation du taux de la TVA en 2015, de même que l'adaptation régulière du coût de l'indice des prix de la construction.

Compte tenu de ces considérations, le coût total du projet s'élève à 73.000.000 euros, y compris les frais relatifs aux études et contrats d'ingénieurs, à la direction des travaux et à l'assistance technique.

Dépôt par M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures, le 09.07.2018

Rapporteuse: Mme Josée Lorsché

Travaux de la Commission du Développement durable

(Présidente: Mme Josée Lorsché):

19.07.2018 Désignation d'un rapporteur

Présentation du projet de loi

Examen de l'avis du Conseil d'État

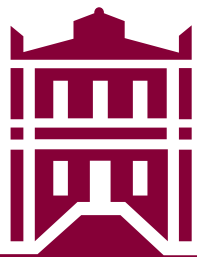
23.07.2018 Présentation et adoption d'un projet de rapport

Vote en séance publique: 26.07.2018

Loi du 7 septembre 2018

Mémorial A: 2018, n°833, page 1

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

2. 7283 - Projet de loi portant modification:

1° de la loi modifiée du 18 décembre 1987 organisant le centre thermal et de santé de Mondorf-les-Bains;

2° de la loi modifiée du 26 mars 1992 sur l'exercice et la revalorisation de certaines professions de santé;

3° de la loi modifiée du 11 août 2006 relative à la lutte antitabac;

4° de la loi modifiée du 14 juillet 2015 portant création de la profession de psychothérapeute

- Rapport de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports: M. Georges Engel (intervention de Mme Nancy Arendt)

- Discussion générale: Mme Françoise Hetto-Gaasch, M. Gusty Graas, Mme Josée Lorsché, M. Fernand Kartheiser, M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé

- Mme Nancy Arendt (parole après ministre), Mme Françoise Hetto-Gaasch (parole après ministre), Mme la Ministre Lydia Mutsch

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

3. 7277 - Projet de loi portant approbation de la Convention de coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en matière de médicaments et de produits de santé, fait à Luxembourg, le 17 janvier 2018

- Rapport de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports: Mme Cécile Hemmen

- Prise de position du Gouvernement: Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

4. 7004 - Projet de loi modifiant

1. le Code de la sécurité sociale;

2. la loi du 27 juin 2018 ayant pour objet l'organisation de l'Université du Luxembourg;

3. la loi modifiée du 30 juillet 1960 concernant la création d'un fonds national de solidarité

- Rapport de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale: M. Georges Engel

- Discussion générale: M. Paul-Henri Meyers, M. André Bauler, Mme Josée Lorsché, M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: M. Romain Schneider, Ministre de la Sécurité sociale

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

5. 6810 - Projet de loi relative à une administration transparente et ouverte

- Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle: Mme Simone Beissel

- Discussion générale: Mme Diane Adehm, M. Alex Bodry (intervention de Mme Octavie Modert), Mme Sam Tanson, M. Fernand Kartheiser, M. David Wagner

- Prise de position du Gouvernement: M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État (intervention de M. David Wagner)

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

6. 7220 - Projet de loi portant modification

1° du Code pénal;

2° du Code de procédure pénale;

3° du Nouveau Code de procédure civile;

4° de la loi modifiée du 31 janvier 1948 relative à la réglementation de la navigation aérienne;

5° de la loi modifiée du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie;

6° de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat;

7° de la loi modifiée du 17 mars 1992 portant 1. approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle;

8° de la loi modifiée du 14 juin 2001 portant 1. approbation de la Convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, faite à Strasbourg, le 8 novembre 1990; 2. modification de certaines dispositions du Code pénal; 3. modification de la loi du 17 mars 1992 1. portant approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle,

en vue d'adapter le régime de confiscation

- Rapport de la Commission juridique: Mme Sam Tanson

- Discussion générale: M. Gilles Roth (interventions de Mme Sam Tanson, M. Alex Bodry et M. Fernand Kartheiser), M. Marc Angel, Mme Simone Beissel (interventions de Mme Sam Tanson et M. Gilles Roth), M. Fernand Kartheiser (intervention de M. Gilles Roth), M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: M. Félix Braz, Ministre de la Justice

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

7. 7305 - Projet de loi

1° relative à la mise en application du règlement (UE) 2016/1103 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière de régimes matrimoniaux et du règlement (UE) 2016/1104 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière d'effets patrimoniaux des partenariats enregistrés; et

2° modifiant le Nouveau Code de procédure civile en y ajoutant un article 685-2ter

- Rapport de la Commission juridique: Mme Sam Tanson

- Discussion générale: M. Laurent Mosar, M. Alex Bodry, M. Eugène Berger, M. Fernand Kartheiser, M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: M. Félix Braz, Ministre de la Justice

- M. Fernand Kartheiser (parole après ministre), M. le Ministre Félix Braz

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État; M. Félix Braz, M. Romain Schneider et Mme Lydia Mutsch, Ministres

(Début de la séance publique à 14.03 heures)

1. Ouverture de la séance publique

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Gudde Mëtteg! Ech maachen d'Sëtzung heimat op.

Ech ginn net dovun aus, dass am Moment d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen huet?

► **Mme Lydia Mutsch**, Ministre de la Santé.- Neen, Här President.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Merci. Da gi mer direkt zum normalen Ordre du jour iwwer, dem Projet de loi 7283, wou et ënner anerem ëm d'Reglementéierung vum Beruff vum Osteopath geet. An d'Wuert huet direkt de Rapporteur, den Här Georges Engel. Här Engel!

2. 7283 - Projet de loi portant modification:

1° de la loi modifiée du 18 décembre 1987 organisant le centre thermal et de santé de Mondorf-les-Bains;

2° de la loi modifiée du 26 mars 1992 sur l'exercice et la revalorisation de certaines professions de santé;

3° de la loi modifiée du 11 août 2006 relative à la lutte antitabac;

4° de la loi modifiée du 14 juillet 2015 portant création de la profession de psychothérapeute

Rapport de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports

► **M. Georges Engel** (LSAP), rapporteur.- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, deposéiert gouf de Projet de loi 7283 den 18. Abrëll 2018. De Collège médical huet den 31. Januar 2018 en Avis dozou ginn, gradesou goufen et och Avise vum Conseil supérieur de certaines professions de santé, vum Conseil scientifique de psychothérapie an och vun der Chambre de Commerce. De Conseil d'État huet säin Avis ofginn den 10. Juli. Den 11. Juli gouf ech als Rapporteur genannt.

Èm wat geet et bei dësem Projet de loi? De Projet de loi huet véier Objeten. Et ass kee Gesetz, wat e Gesetz fourre-tout ass, mä et ass an der Kommissioun diskutéiert ginn, wat net ganz ideal ass. Wann ee véier esou verschidde Sujeten an ee Gesetz paakt, ass dat net ganz idéal. Fakt ass awer och, dass duerch déi véier Objeten d'Situatioun um Terrain verbessert gëtt. An duerfir ass dat awer ënnert dem Stréch eng gutt Saach.

Den éischte Punkt, den éischten Objet vun dësem Projet de loi: d'Legislatioun, wat de Centre thermal de santé vu Mondorf ugeet, dass do de Conseil d'administration soll eng Representatioun kréie vun der Gemeng vu Mondorf, wat och net méi wéi normal schéngt.

Den zweeten Objet ass deen, deen de President elo grad ugeschwat huet, nämlech d'Revalorisatioun vu gewëssene Gesondheetsberuffer. An do kënn dann och de Beruff vum Osteopath derbäi. Dir wësst, dass deen de Moment an enger zimlecher Grauzon läit an dass et do ëmsou méi wichteg ass, dass ee legifereiert an dass een hei eng kloer Struktur schafft.

Sou wéi eis an der Kommissioun gesot gouf, ass dat hei och mat der Association luxembour-

geoise vun den Osteopathen ofgeschwat. An d'Konfusioun kéint jo och kommen duerch e Mail, dee mer haut oder gëschter nach kritt hunn, deen awer erëm rektifizéiert gouf haut am Laf vum Dag, wou d'Associatioun awer gesot huet, dass e Gesetzesprojet u sech e gudde Ufank wär, fir hir Situatioun ze regulariséieren. Dat ass och dat, den Objet, dee mat dësem Gesetz u sech erreicht soll ginn.

Den drëtten Objet vun dësem Projet de loi, dat ass am Kader vun der Lutte antitabac, d'Vente à distance an den Achat, deen hei zu Lëtzebuerg sollt gemaach ginn, dass dee reglementéiert voire verhënnert soll ginn.

An dee véierte Punkt ass am Kader vum Beruff vum Psychothérapeute, dass een de Médecins spécialistes an der Psychiatrie, déi eng Formatioun an der Psychothérapie hunn, och den Accès zum Beruff vum Psychothérapeute erméiglecht, an dat och no der Expiratioun vun den Dispositions transitoires.

Iwwregens mengen ech, ass et interessant, och an dësem Kader ze héieren, dass eng ronn 300 Psychothérapeute bis elo zougelooos goufen zu deem Beruff. Wou et haakt, dat ass e bësse bei de Modalitéite fir de Remboursement, déi nach muss gekläert ginn.

De Conseil scientifique vun der Psychothérapie huet och dëse Projet de loi positiv aviséiert. Den Avis vum Conseil d'État, deen den 10. Juli koum, huet fir déi véier Punkte Folgendes gesot: „Et gëtt keen direkte finanziellen Impakt op de Budget vum Stat, mä natierlech kéinten déi nei Prestatiounen, déi den Osteopath uginnt, natierlech à charge vun der CNS, der Caisse nationale de santé, goen an duerfir muss een dat och an deem Kader finanziell berechnen.“

De Statsrot huet keng Observatiounen, wat d'Representatioun am Centre thermal ugeet. En huet och, wat d'Reglementatioun vum Os-

teopath ugeet, keng Observatiounen. Wat den Tabak ugeet, huet e gesot, dass eng Reformulatioun misst gemaach ginn, gradesou wéi eng Reformulatioun misst gemaach gi fir d'Psychothérapie. Dat ass och esou iwwerholl ginn.

Wat beim Osteopath war, ass, dass de Statsrot Referenz gemaach huet op oder geschwat huet iwwer de Règlement grand-ducal. An et ass kloer, dass bei deem Règlement grand-ducal nach muss driwwer diskutéiert ginn, wéi dat genau soll oflafen. Dat ass dann d'Aufgab vun enger nächster Regierung. Wat hei gemaach gëtt beim Osteopath, dat ass, dass dëse Beruff op d'Lëscht vun de Gesondheetsberuffer soll opgeholl ginn. Mir schafen also heimat d'Grundlag, fir dass iwwerhaupt Reglementer am Kader vum Osteopatheberuff kënnen geholl ginn.

Et ass ganz kloer, dass heimadde en éischte Schratt, en alleréischten, en „alleralleréischte Schratt“, sou wéi d'Ministesch gesot huet an der Kommissioun, gemaach gëtt, fir dass mer iwwerhaupt emol iwwer all déi aner Sujeten, déi de Beruff vum Osteopath uginnt, kënnen diskutieren.

Fir och direkt mat enger Fro opzeraumen, déi ëmmer erëm gestallt gëtt: Et ass kloer, dass d'Leit mat enger Prescription médicale weider kënnen bei den Osteopath goen an dass déi och rembourséiert kënnen ginn.

Et ass awer och kloer, dass d'Leit, déi keng Prescription médicale hunn, och weider kënnen bei en Osteopath goen.

(Interruption par Mme Nancy Arendt)

An ob se herno rembourséiert ginn, Madamm Arendt, dat wäerten alleguer déi Negociatiounen mat sech bréngen, déi am Kader vun der Nomenclature nach muss gefouert ginn.

► **Mme Nancy Arendt** (CSV).- Ma da si mer gespaant!

► **M. Georges Engel** (LSAP) *rapporteur*.- Fir dass iwverhaapt déi Negociatioune gefouert kenne ginn, muss haut de Beruff op d'Lëscht vun de Professions de santé gesat ginn. Wann dat net gemaach gëtt, da kënnen alleguer déi Diskussiounen, déi duerno kommen, iwverhaapt net stattfannen. An duerfir ass et wichtig, dass haut dese Schratt gemaach gëtt.

(Interruption)

Iwwregens wëssen d'Leit och allegueren, déi jee eng Kéier bei engem Osteopath waren, dass et e wichtige Schratt ass, dass dese Beruff op d'Lëscht vun de Gesondheitsberuffer gesat gëtt. Do ginn et verschidde Meenungen hei am Sall, ech weess dat. Mä alleguer déi, déi eng Kéier bei engem Osteopath waren, déi wëssen, dass déi engem ganz vill kënnen hëllefen, dass se et och evitéieren, dass een aner Schrëtt, aner chirurgesch Agrëff vläicht misst maachen oder dass ee Medikamenter misst huelen.

Also en Osteopath ass schoonn eng Persoun, déi, wa se déi richteg Formatioun huet, engem ka ganz, ganz, ganz vill hëllefen, wann een e Problem huet. An duerfir ass, mengen ech, haut e wichtige Dag am Kader vun deem Beruff, fir dass mer haut dese Beruff vum Osteopath op d'Lëscht vun de Professions de santé setzen.

Ech ginn domadder och den Accord vun der LSAP an ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. An éischt Riednerin ass d'Madamm Hetto-Gaasch.

Discussion générale

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch** (CSV).- „Wat hunn ech de Réck wéi“, klot deen een. „Waars de da scho bei engem Osteopath?“, freet deen aneren. Här President, léif Kolléeginnen a Kolléegen, wie vun eis heibannen...

(Hilarité)

Wie vun eis heibannen huet net och schoonn emol deen dote Saz héieren oder souguer selwer gesot?

An ech gi souguer nach e Schratt méi wäit: Wie vun eis war net emol scho selwer bei engem Osteopath, oder kennt een een, deen nach net bei engem war?

Ier ech awer elo weider op dese Punkt wëll agoen, wëll ech fir d'Éischt emol dem Rapporteur, dem Georges Engel, Merci soe fir säin exzellente schrëftlechen an och mëndleche Rapport.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et gëtt wierklech Zäit, dass mir eis Legislatioun un d'Realitéit upassen. Mä ech muss awer och soen, dass eis Fraktioun et wierklech schued fënnt, op wéi eng Manéier dass dat Ganzt elo geschitt. Mir hate wierklech fënnf Joer laang Zäit, fir dese wichtige Sujet vun der Osteopathie a Rou ze diskutieren a genee ze kucken, wéi mer de Beruff vum Osteopath kënnen unerkennen.

Elo gëtt dës Profession zwar reglementéiert, andeems se an d'Lëscht ageschriwwen gëtt vum 92er Gesetz iwwert den Exerice vun de Gesondheitsberuffer, allerdéngs iwwert de Wee vun engem Projet de loi, deen nach dräi total aner Objeten huet.

(Brouhaha et coup de cloche de la présidence)

A bis de Patient iergendwa ka rembourséiert ginn, wäert et nach ganz laang daueren. Ech komme spéider dorobber zréck.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Mir sinn net um Maart!

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch** (CSV).- Neen, effektiv, mir sinn net um Maart. Mir sinn hei an der Chamber.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Neen, et ass net un lech, wou ech mech riichten. E bësse Respekt virum Riedner!

► **Une voix**.- Très bien!

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch** (CSV).- Merci, Här President. Wéi kann een iwverhaapt Osteopathie definéieren?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Dat gëllt och fir lech dës Sait!

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch** (CSV).- D'Philosophie vun der Osteopathie besteet jo doranner, dass de mënschleche Kierper als eng Unitéit ugesi gëtt an dass tëscht den Tensiounen an dem Desequilibrium op der Plaz x am Kierper ganz komplex Zesummenhäng besti mam Rescht vun eisem Organismus.

Wann alles an normale Bunne leeft an déi strukturell an och ernährungstechnesch Konditiounen stëmmen, ass eise Kierper ganz gutt à

même, sech selwer ze heelen. Wann et awer op iergendenger Plaz am Kierper Blockade gëtt, dann ass de Kierper a senger Selbstheilung geschwächt. Den Osteopath ass dann déi Persoun, déi hëllefe kann.

Den Osteopath schafft mat sengen Hänn fir den Diagnostic an awer och fir d'Therapie. Hie stellt fest, wou Spannung virleien, an erkennt doduerch och déi gestéiert Funktiounen. An duerch seng Manipulatiounen reharmoniséiert hien déi Strukturen, déi aus dem Gläichgewicht gerode sinn. Alles in allem eng gutt Saach. Osteopathie huet och, sou wéi de Rapporteur et gesot huet, scho ganz ville Leit gehollef an och richtig guttgedoen.

Leider ass dee Beruff awer bis dato net reglementéiert, obwuel mer schoonn zanter 17 Joer hei am Haus doriwwer diskutieren. Viru bal 17 Joer, de 27. Juni 2001, gouf et näamlech eng Interpellation sur les médecines alternative et préventive. Fir d'CSV huet deemools de Kolleg Jean-Marie Halsdorf Stellung bezunn. An et gouf festgestallt, dass et an aneren europäesche Länner scho Reglementatiounen gouf. Sou ass d'Osteopathie an England an an Irland schoonn zanter '93 respektiv '94 unerkannt, an och aner Länner wéi Holland, Däitschland, Dänemark a Schweden, fir just déi ze nennen, erkennen déi eng oder aner alternativmedezinesch Praktike schoonn zanter e puer Joer un.

Deemools an där Interpellatioun ass näischt Konkretes erauskomm, wéi de Jean-Marie Halsdorf dräi Joer méi spéit festgestallt huet an engem Débat d'orientation concernant la réglementation de certaines formes de médecines complémentaires ou non conventionnelles.

Hien huet och deemools op e Problem opmierksam gemaach, deen et bei eis gëtt, näamlech deen, dass mer eigentlech keng fiabel Statistiken, keng fiabel Donnéeën iwwert d'Alternativmedezinn hunn, zum Deel awer och doduerch bedéngt, well ganz vill Leit an d'Ausland ginn, fir sech do eben unhand vun alternativen Therapien behandeln ze loossen.

An och deemools gouf drop higewisen, dass een an deem Beräich ganz kloer Spillregele muss festleeën, fir auszuschléissen, dass hei onseriös Leit Sue verdéngen a Patienten a Gefor geroden. Dëst muss näamlech déi éischt Suerg vun der Politik sinn. De Schutz vun Patient, dee muss am Mëttelpunkt stoen. Leit, deenen et net esou gutt geet - an ech mengen, dat wësse mer alleguer -, déi klamere sech ganz dacks un all Stréihallen, an der Hoffnung, erëm gesond ze ginn. An do kann et net sinn, dass iergendwelch Scharlatane sech mat dem Misär vun anere Leit beräicheren.

2004 ass och am Debat iwwert d'Psychotherapie als complémentaire Medezinn geschwat ginn. Do hu mer jo elo zanter 2015 endlech e Gesetz, och wa mer an der Praxis nach guer net beim Remboursement ukomm sinn an nach bis dato, no dräi Joer, keen eenzege Patient rembourséiert ginn ass, well d'Verhandlung mat der CNS nawell an enger Sakaass stiechen.

D'Konklusioun, déi dunn 2004 den deemolege Gesondheitsminister Carlo Wagner nom Débat gezunn huet, war, dass sollt gekuckt gi mat der deemoleger UCM, fir Akupunktur, Homöopathie, Osteopathie an och Chiropraktik als Akten unzëerkennen, an dass se och sollten an d'Nomenclature opgeholl an och rembourséiert ginn.

Am Kader vun enger Question avec débat huet dunn 2007 den deemolege Gesondheitsminister Mars Di Bartolomeo d'Chamber driwwer informéiert, wou d'Regierung da mat der Emsetzung vun deem, wat 2004 festgehale gi war, dru wier. Hien huet eis gesot, dass eng ganz Rei Consultatiounen stattfont hu mat Leit aus de concernéierte Milieuen, dass ee sech awer nach net ganz schlësseg wier, ob wéi ee Wee ee wéilt goen.

De Minister huet och deemools op eng Problematik higewisen, déi zemoos bei den Osteopathen laang am Mëttelpunkt vun den Diskussiounen stoung, näamlech hir Formatioun.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et ass vill Zäit verluer gaangen, an duerfir huet d'ALDO, d'Associatioun vun den Osteopathen hei vu Lëtzebuerg, d'Saach zum Deel emol selwer an d'Hand geholl.

2016 hu si eng Enquête bei 600 Persounen hei am Land lancéiert, fir erauszefannen, wéi hir Astellung par rapport zur Osteopathie wier. 58% vun de Leit soen do, dass si iwverzeegt sinn, dass déi konventionell Medezinn besser géif fonctionnéieren, wa se mat der onkonventioneller Medezinn géif zesummeschaffen.

43% vun de befroete Persoune waren och scho selwer bei engem Osteopath an 90% waren esou zefridde vun deenen, dass se gesot hunn, si géifen och nees bei hiren Osteopath zréckgoen. 72% hu fonnt an där Untersuchung,

dass d'Osteopathie méi eng grouss Unerkennung misst kréien. Just 22% waren där Saach méi skeptesch géintiwwer.

Zwee Joer virdrun hat d'ALDO eng Enquête bei de Generalisten hei zu Lëtzebuerg lancéiert, fir och ze héieren, wéi si zur Osteopathie agestallt wieren. 600 Doktere waren ugeschriwwen ginn. Ee Véierel huet bei der Enquête matgemaach. Vun diesen Dokteren hu 66% hir Patiente schoonn eemol bei en Osteopath verwisen a si stinn och der Osteopathie ganz favorabel géintiwwer.

Fir 82% vun den Dokteren allerdéngs ass eng Consultation préalable respektiv eng Prescription médicale wichtig. De Generalist ass nun eemol deen, dee säi Patient am beschte kennt, dee virun allem säin Dossier, seng ganz Krankengeschicht kennt, an doduerch dem Osteopath och muss ganz wichtig Informatiounen an och eventuell Kontraindikatiounen mat op de Wee ginn.

A mat diesen Informatiounen ass et dann um Osteopath, seng eegen Diagnos ze stellen a fir de Patient déi adaptéiert Therapie ze bestëmmen. Fir dem Patient optimal kënnen ze hëllefen, ass den Austausch tëscht dem Osteopath an dem Dokter immens wichtig.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, haut stëmme mer e Gesetz, wou d'Profession vum Osteopath reglementéiert gëtt. An dat ass och gutt esou. Hei gëtt festgehalten, dass den Osteopath, fir dierfen ze exercéieren, e Master an der Osteopathie muss hunn an donieft all Joers 40 Stonne Formatioun continue muss maachen. Domadder ass de Patient och sécher, vun engem geschoulte Gesondheitsberuffer behandelt ze ginn.

Et steet natierlech och weiderhi jiddwerengem fräi, bei den Osteopath ze goen, och ouni Prescription médicale, mä da muss de Patient seng Behandlung aus eegener Täsche bezuelen.

Et muss een awer och wëssen, och wann elo den Osteopath mat deem Gesetz bei d'Professions de santé bäigeschriwwen gëtt, dass dat nach laang net heescht, dass d'Leit och mat Prescription ab muer hir Visite rembourséiert kréien. Bis dohinner ass näamlech nach e ganz wäite Wee.

De Groupement vun den Osteopathen muss näamlech duerno d'CNS kontaktéieren, fir mat hir d'Negociatiounen unzefänken a fir dann eng Konventioun opstellen zu deene Prestatiounen, déi si kënnen realiséieren. Soubal dann esou eng Konventioun ënnerschriwwen ass, gëtt d'Kommissioun vun der Nomenclature befaasst, fir d'Akten ze definéieren, déi vun der Krankekeess iwverholl ginn. Dat wäert also nach eng gutt Zäitchen daueren. Bei de Psychotherapeuten daueren dës Verhandlungen elo schoonn dräi Joer.

Dobäi muss ee sech och froen, ob et iwverhaapt esou wäit kënn. Well gëschter Owend krute mer jo elo matgedeeft, dass d'ALDO Bedenken huet, dass se jeemools als Profession indépendante oder de première instance kënnen schaffen, wa se just nëmme op d'Lëscht vun de Professions de santé gesat ginn. Deemo ass et fraglech, ob se iwverhaapt an d'Negociatiounen do eraginn, wat natierlech immens schued wier fir de Patient. Mä do hu mer elo an engem neie Mail jo matgedeeft kritt, dass d'Ministesch hinne jo assuréiert huet, wann ech dat richteg verstanen hunn, dass ee rembourséiert gëtt och ouni Prescription médicale.

Ech mengen, mir haten dat an der Kommissioun e bëssen aneschtens verstanen, an ech wier do och ganz frou, wann d'Ministesch eis dat herno géif richteg erklären.

(Interruption)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'Situatioun vun deene Leit ze regulariséieren, déi d'Exigence vun der Formatioun net erfüllen, also kee Master an der Osteopathie hunn, gëtt et eng Transitionphas vu sechs Méint. Bannent dese sechs Méint kënnen si eng Autorisation d'exercer als Osteopath ufroen. D'Konditioun ass, dass se schoonn zënter zéng Joer als Dokter oder Masseur-kinésithérapeute geschafft hunn.

Hei ass et also net kloer, inwiefern si an der Osteopathie eng Ausbildung hunn,...

(Interruption)

...an et ass och net gewosst, ob si an deem Domän déi néideg Kompetenzen hunn.

Nach ee Wuert zum Avis vum Conseil d'État. De Règlement grand-ducal beschreift jo, ënner wéi enge Konditiounen eng Osteopath dierf exercéieren an och, wéi eng Behandlung en iwverhaapt dierf maachen. De Conseil d'État, deen hat sech dat ugekuckt a mécht do awer drop opmierksam, dass et sech heibäi ëm en Domän vun der Santé an och ëm eng Profession indépendante handelt, wat eng Matière réservée à la loi ass.

De Conseil d'État huet do suggeréiert, de Statut an och d'Attributioun vum Osteopath an e Gesetz anzuschreiwen, fir net verfassungswiddreg ze sinn. D'Ministesch kann eis vläicht herno nach eemol erklären, wisou d'Regierung net op de Wee gaangen ass, fir en eegent Gesetz fir den Osteopath ze schreiwen, sou wéi si dat och fir de Psychotherapeut gemaach huet, dee schlisslech och e Master als Viraussetzung huet, fir kënnen ze exercéieren.

Eng weider Fro un d'Ministesch ass dann déi hei: Am Moment berechnen d'Osteopathen jo 17% bei der Consultatioun un TVA dobäi, a si wëllen eigentlech gäre wëssen, ob dat och esou bleift oder ob dat och Negociatiounsaach ass. Well déi 17%, ech mengen, dat wësse mer alleguer, déi schrauwen natierlech de Präis an d'Luucht a maachen doduerch d'Soinen och manner accessibel fir jiddwieren. Positiv allerdéngs un der TVA ass, dass jiddwiere seng Akte muss officialiséieren.

Dëst gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, well mir der Meenung sinn als CSV, dass et souwuel fir d'Patient wéi och fir déi Leit, déi de Beruff vum Osteopath ausüben, wichtig ass, dass d'Politik sech der Realität vum Terrain upasst, wäerte mir als CSV diesen Text matstëmme, a selbstverständlech stëmme mer domadder och déi aner dräi Punkte mat, näamlech de Volet vum Domaine thermal, wou e Member aus dem Schaffen- a Gemengerot vun der Gemeng Munneref wäert am Conseil d'État dierfe mat representéiert sinn, natierlech och den Ajout...

(Interruption)

Wat hunn ech gesot?

► **Une voix**.- Conseil d'État!

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch** (CSV).- Neen, pardon, Conseil d'administration selbstverständlech!

(Hilarité)

...natierlech och den Ajout zum Antitubaksgesetz, woumadder mer d'Vente à distance vun Tubakprodukter an och der elektronischer Zigarett verbidden, an de véierte Punkt, woumadder mer de Psychiater, den Neuropsychiater an de Kannerpsychiater am Fong geholl autoriséieren, als Psychotherapeut ze schaffen, ënner der Konditioun, dass en eng spezifesch Formatioun vu 450 Stonnen an der Psychotherapie gemaach huet.

Dëst gesot, soen ech lech all villmoos Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An nächste Riedner ass den Här Gusty Graas.

► **M. Gusty Graas** (DP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, Madamm Minister, dat hei ass e Gesetz mat véier Voleten, och wa sech hei virun allem op ee Volet fokusséiert gëtt, wat awer selbstverständlech ze verstoen ass.

Ech wéilt awer fir d'Éischt ufänke mat deem Volet, deen de Vertrieeder vun dem Schäfferot vun der Gemeng Munneref an dem Domaine thermal ubelaangt. Ech géif soen, dat ass eng Decisioun, déi ass iwverfällg. Well wann ee gekuckt huet, wéi d'Relatioun tëscht der Gemeng Munneref an dem Domaine thermal an all deene Jore war - den Domaine thermal feiert elo 30 Joer, Här Buergermeeschter! -, dann huet ee sech natierlech oft d'Fro gestallt, firwat datt net bis dato e Member vum Schäfferot an deem Verwaltungsrot vertruede war, wann ee kuckt, wat u sech déi enk Relatiounen waren. Ech denken zum Beispill un de Klenge Brill, ech denken un déi gemeinsam Iwwerschwemmungsschutzmoosnamen, déi geholl gi sinn. Ech denken un déi Moosnamen, déi um Niveau vum Tourismus geholl gi sinn.

Et ass mer och gesot ginn, datt de Verwaltungsrot net ëmmer konnt tagen, well de Quorum vläicht net ëmmer gestëmmt huet. An dowéinst ass dat jiddefalls haut eng iwverfällg Decisioun, déi mer huelen, fir datt eben och elo emol endlech definitiv e Member vum Schäfferot vun der Gemeng Munneref an dem Verwaltungsrot vun dem Domaine thermal ass.

Den zweete Volet, dat ass natierlech deen, dat huet een elo schoonn hei eraushéieren, wou et ëm d'Osteopathie geet, wou et ëm d'Unerkennung vun den Osteopathen als medezinesche Beruff ugeet.

Elo gi jo d'Meenungen e bëssen ausereneen. Ech maachen och keen Heel draus, datt et déi eng oder aner Stëmme och a menge Reie gëtt, vu menger Partei, déi do e bësse méi Reserven hunn aus deem engen oder anere Grund. An dat ass och gutt, datt ee sech doriwwer da seng Gedanke mécht. Well wann een dat Ge-

setz hei e bëssen am Fong kuckt, da kéint een dat bal vergiessen, dass hei jo awer eng wesentlech Decisioun geholl gëtt, wat eben d'Reconnaissance vum Beruff vun den Osteopathen ubelaangt. Dat gëtt just duerch en neien Tiret am Artikel 1 vum Gesetz vum 26. März 1992 gemaach, andeems dass einfach praktesch just ee Wuert derbäikëent.

Déi Effete vun där Decisioun, déi mer haut huelen, déi sinn natierlech ouni Zweifel wäitreechend. Mir hunn de Moment plus ou moins 60 Osteopathen hei zu Lëtzebuerg. Et soll ee mat Sécherheet dat net a Fro stellen, déi Aarbecht, déi vun Osteopathen hei zu Lëtzebuerg geleescht gëtt, déi mat Sécherheet och deem engen oder anere scho vill gehollef hunn. Mä et ass awer derwärt, dass ee sech méi am Detail, méi am Fong domat auserneesetzt, wéi déi Professioun soll an Zukunft hei zu Lëtzebuerg unerkannt ginn an och geregelt ginn.

1874 ass jo an den USA u sech d'Osteopathie erfonden ginn, kann ee soen, duerch den Dokter Andrew Taylor (veuillez lire: Andrew Taylor Still). An um Ufank vum 20. Jorhonnert koum dunn dat och hei op Lëtzebuerg. An England war u sech 1993 dat éischt Land, wat um europäesche Kontinent d'Osteopathie fir d'Éischt offiziell unerkannt huet.

Et däerf een natierlech och net vergiessen, dass am Koalitiounsprogramm vun der Regierung jo och stoung, dass mer géifen do Efforte maachen, dat mer géife versichen, d'Reconnaissance vun den Osteopathen als medezinesche Beruff duerchzeféieren.

Well de Moment nach näischt u sech reglementéiert ass, besteet natierlech och d'Gefor, dass an Accès zum Beruff ass, deen net staark genuch reglementéiert ass. Dat ass ni gutt, besonnesch, wa mer am Beräich vum Gesondheitswiese sinn. Dat gëtt u sech elo duerch dat Gesetz hei geännert an dat ass vum Prinzip hier och ouni Zweifel de begrëssen.

D'Zil muss natierlech sinn, dass de Patient hei am Vierdergrond steet an dass eng sécher Prise en charge och an Zukunft garantéiert ass. Mir wëssen, dass hei zu Lëtzebuerg keng Osteopathen ausgebild ginn. De Moment ass et esou, dass déi Osteopathen, déi hei zu Lëtzebuerg da prakziféieren, hir Formatioun entweder an Däitschland oder an der Belsch kruten. An der Belsch zum Beispill muss een e Master vu sechs Joer maachen. Wat awer e bësselche bizarre ass, kann ee soen, ass, dass deen Diplom selwer jo an der Belsch net unerkannt gëtt.

Wou natierlech awer herno d'Musek gemaach gëtt, dass ass um Niveau vum Règlement grand-ducal, an dat ass och hei schonn erwänt ginn. Mir haten och schonn driwwer diskutéiert, ënner wat fir enger Form de Beruff soll herno kënnen unerkannt ginn, an dann natierlech awer och virun allem iwwer déi Période transitoire, déi elo virgesinn ass, fir eenzelne Leit, déi elo d'Osteopathie an deene leschten zéng Joer ausgeübt hunn, iwwer de Wee vu gewëssene Kritären d'Méiglechkeet ze ginn, herno och da kënnen de Beruff offiziell auszeüben.

Dir verstitt, dass do natierlech gewësse Fro gestallt ginn. Ech mengen, eng Fuerderung, déi mir als Demokratesch Partei stellen, an déi ass awer allgemeng, déi géllt net nëmme fir dee Berufsstand hei: Wa mer Regulariséierung maachen, dann ass eis Fuerderung jo ëmmer ganz kloer, dass awer ëmmer eng optimal Formatioun muss garantéiert sinn an dass ëmmer muss garantéiert sinn, dass och déi Leit, wa se herno dee Beruff ausüben, awer och déi maximal Formatioun kritt hunn. Et ass och dowéinst, wou ebe bei eis gewësse Reserven herno bestanen hunn.

Ech wëll dann awer och soen, dass mir et am Endeffekt awer begrëssen, dass elo hei eng Base légale geschaf gëtt, fir de Beruff vum Osteopath ze regulariséieren, ze akzeptéieren, eng Reconnaissance ze maachen, well et jo awer wichteg ass, dass och déi Form vu medezineschem Beruff hei zu Lëtzebuerg eng Basis an deem Sënn kritt, well mer jo awer wëssen, dass et an der Medezinn net onwesentlech ass, dass et Leit gëtt, déi déi Praxis, kann ee soen, ganz kloer beherrschen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bis elo ass, wéi gesot, opgefall, dass et sech reng nëmme ëm de Volet Osteopathie hei alles gedréit huet. Mä et si jo awer och nach zwou aner Saachen, déi hei ëmgeännert ginn, ënner anerem d'Fëmmgesetz, och wann dat nëmme e klengen Detail ass. Mä et geet jo awer och ëm d'Vente à distance.

Ech wëll vläicht awer vun der Geleeënheet profitéieren, Madamm Minister, fir ze froen, ob Der eis hei awer vläicht schonn en éischten

Tëschebilan kënn ennerbreeden, wat d'Effete vun deem neie Fëmmgesetz sinn. Wat ee besonnesch géif interesséieren, dass ass natierlech: Wéi verhält et sech op de Sportstadien? Gëtt dat respektéiert, wa Manifestatiounen si vu Jugendlecher ënner 16 Joer? Gëtt do wierklech d'Fëmmverbuert da respektéiert? Wat sinn Är éischt Echoen?

Eng aner Fro ass déi, ob net vläicht emol driwwer nogeduecht gëtt, fir gegebenfalls eng gewëssen Extensioun vum Fëmmverbuert ze maachen, well een dach regelméisseg och Kloe kritt, dass virun allem op Terrassen, wou och giess gëtt, nach ëmmer gefëmmt gëtt. Wéi ass do Är Astellung? Et wär vläicht net schlecht, och dat hei kënn gewuer ze ginn.

Da vläicht e lescht Wuert nach iwwer d'Psychotherapie. Ech mengen, och do schlësse mir eis als Demokratesch Partei dem Avis vum Conseil scientifique de psychothérapie un, deen och mengt, dass no enger Iwwergangphas muss Formatiounskritäre festgeluecht ginn, fir kënnen, wéi gesot, eng gutt Evaluatioun ze maachen.

Ënnert dem Stréch sti mir als Demokratesch Partei, wa mer och gewësse Reserven hunn, trotzdem zu deem Gesetz, well et sech, wéi gesot, awer net nëmme ëm een Aspekt handelt. Mir ginn och eisen Accord.

Ech wëll awer net ofschléissen, ouni dem Georges Engel Merci ze soe fir seng verschidde Rapporten. Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An nächst Riednerin ass d'Madamm Josée Lorsché.

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, et ass scho gesot ginn: Dese Projet de loi besteet aus véier verschidde Dispositiounen, déi u sech näischt mateneen ze dinn hunn, ausser dass se alle véier ënnert der Tutelle vum Santésministère stinn.

Och an eisen Aen ass dat net ganz glécklech, well an engem „Vide-grenier-“ oder „Fourretout-Gesetz“, wéi mer dat an der Kommissioun genannt hunn, keng Dispositioun richteg zur Geltung ka kommen, obwuel et sech awer ëm wichteg Themeberäicher handelt.

Ouni déi aner Punkte wëlle klengzerieden, stécht natierlech ee Punkt ervir. Et ass deen, dass d'Osteopathie mat deem Projet de loi als autonome Gesondheitsberuff definéiert ginn.

Datt mir des Decisioun als Gréng ennerstëtzen, läit op der Hand. Schonn zanter ville Jore plädéiere mir derfir, dass d'Osteopathie zu Lëtzebuerg unerkannt gëtt an domat aus der Grozou oder der Donkelkummer vun enger onregelter Praxis erausgeholl gëtt. Och wann dese Schrëtt op der leschter Ligne droite vun der Legislaturperiod nach séier erfollegt, sou si mer awer frou, dass et iwwerhaupt erfollegt.

An eise Gesondheitssystem ass d'Osteopathie näamlech längst keng marginal Niewenerscheinung méi, mä e feste Bestanddeel vun der Behandlung vu ville Leit, an dës jorelaang.

Dir Dammen an Dir Hären, net vill anescht wéi beim medezinesche Cannabis streiden d'Fuerscher, mä och d'Schoulmedezinner nach ëmmer driwwer, ob genuch wëssenschaftlech Beweiser fir d'Wierksamkeet vun der Osteopathie virleien. Dowéinst geet d'Fuerschung iwwer d'Osteopathie ronderëm de Globus monter weider, an dat mat wuessendem Erfolg. Esou zum Beispill an Däitschland, wou déi däitsch Bundesärztekammer déi osteopathesch Behandlung vun engem Aarbechtskrees aus Neurologen, Orthopäden, Rehabilitationsdokteren a Juristen am Joer 2009 an enger breet ugeluechter Etüd bewäerte gelooss huet.

D'Konklusioun, op Lëtzebuergesch ausgedréckt, war déi, dass d'Osteopathie bei enger Rei ënnerschiddleche Gesondheitsstéierung wierksam ka sinn. Carrement bewisen ass hir Wirksamkeet awer mëttlerweil bei Récken- a Gelenkproblemer, wou d'Wëssenschaftler a ganz vill Medezinner sech eens sinn.

Et ass also kee Wonner, Dir Dammen an Dir Hären, dass ëmmer méi Leit op des Behandlungsmethod schwieren a Rot bei engem Osteopath sichen, sou eben och zu Lëtzebuerg. Den evidente Virdeel ass deen, dass d'Osteopathen op Medikamenter a chemesch Präparate verzichten an hir Patienten eenzeg an eleng mat den Hänn behandeln. Dobäi setze se op eng ganzheetlech Approche vum Mënsch. Si gesinn am Mënsch méi wéi d'Zomm vu sengen Organer, Schanken a Gelenker.

Schonn den alen Aristoteles huet mat Recht geschriwwen, dass de Mënsch a säi Kierper aus enger Villfalt vun Einzelsystemer bestinn, déi souwuel a sech selwer wéi och mateneen harmonéiere mussen. Dat klängt vläicht no Esoterik, mä et ass keng Esoterik.

D'Osteopathie ass näischt aneres wéi eng duuss Heelkonscht, déi d'Beweeglechkeet am Kierper iwwerpréift, fir d'Funktionsstéierungen ze detektéieren a se mat den Hänn ze behiewen.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, an deem Kontext ass et mir wichteg kloerzestellen, dass mir als Gréng d'Osteopathie net als Alternativ zu der klasscher Medezinn ugesinn. D'Osteopathie ass fir eis och keng Noutfallmedezinn a keen Allheilmittel.

Schwéier Krankheete wéi Kriibs, akut Infektioonen, Verletzungen a psychesch Stéierung gehéiere ganz kloer weiderhin an d'Kompetenz vun engem Dokter. Anescht ass et awer bei de sougenannte parietale Stéierungen, déi d'Muskelen, d'Gelenker, d'Schanken an d'Bindegewebe betreffen, mä och bei de sougenannte viszerale Stéierung vun den Organer. Laut ville Spezialisten, ëmmer méi Spezialiste stellt d'Osteopathie hei eng evidenzbaséiert Komplementarmedezinn duer, déi ville Leit hëlleft, ouni hire Kierper d'Chimie oder operativen Agréfer ze belastschen.

An ech denken, dass jiddwereen, deen d'Chance hat, duerch eng osteopathesch Behandlung op eng Operatioun verzichten ze kënnen, weess, vu wat ech hei schwätzen. Dobäi stellt sech déi leider nach ëmmer onbeantwortbar Fro, wivill Récken- a Gelenkoperatiounen bis haut schonn zu Lëtzebuerg konnte verhënnert ginn alleng doduerch, dass d'Leit bei en Osteopath gaange sinn, a wivill Käschten eis Gesondheitskeess doduerch konnt aspueren, wuel wëssend, dass d'Patienten hir Behandlung aus der eegener Täsche bezuelen.

Dir Dammen an Dir Hären, domat kommen ech zu de Formalitéiten an de Regelen, déi nach ze kläre bleiwen. Vu dass dese Projet de loi sech jo just op d'Unerkennung vun der Osteopathie als Gesondheitsberuff limitéiert, bleift nach ze definéieren, wéi eng Formatioun verlaangt ass, fir dee Beruff an eise Land kënnen auszeüben.

Well et um Niveau vun der Formatioun international unerkannt Standarder gëtt, ware mir frou, vun der Madamm Minister ze héieren, dass d'Formatioun deene Standarden an Zukunft muss entsprechen. Hei däerfe keng Kompromisser gemaach ginn, well nëmme dann ass d'Qualitéit gesécher, d'Qualitéit an der Behandlung an d'Sécherheet fir de Patient.

En anere wichtige Volet, Dir Dammen an Dir Hären, deen nach ze kläre bleift, ass dee vum Remboursement, deen och schonn e puermol hei ugeschwat ginn ass. Hei geet et jo drëms sécherzestellen, dass all Mënsch, deen op d'Osteopathie als Behandlung wëll setzen an op eng Behandlung ugewisen ass, des Behandlung vun der CNS zréckbezuelt kritt. Nëmme esou kann en Zwouklassestium verhënnert ginn. Momentan ass et jo esou, dass déi eng sech osteopathesch Behandlung kënn leeschten, während déi aner net déi néideg Mëttelen duerfir hunn a ganz einfach dowéinst op eng Behandlung verzichte mussen.

An deem Kontext hoffe mir natierlech, dass d'CNS beim Remboursement vun der Osteopathie méi flénk a méi flexibel gëtt wéi bei der Psychotherapie, wou scho virun iwwer dräi Joer e Vott stattfont huet, awer nach ëmmer kee Remboursement méiglech ass. An eisen Aen ass dat bedauerlech. Et féiert awer och zu der prinzipieller Fro, ob et net un der Zäit ass, der Gesondheitskeess hir restriktiv Remboursementpolitik ze iwwerdenken, wann et ëm alternativ oder komplementär Behandlungsmethoden geet. An anere Wieder: De Remboursement vun neie Methoden, wéi ebe grad deene vun der Osteopathie oder der Psychotherapie, däerf net um Wëlle vun enger klasscher agestallter CNS scheitern.

Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer ofschléissend zu deem Volet nach eng Remark, wat déi beruflech Klasséierung vun der Osteopathie ugeet! Et ass scho gesot ginn: Net méi spéit wéi gëschter Owend huet de President vun der ALDO, der Associatioun vun de Lëtzebuerg Osteopathen, sech bei enger Rei Deputéierten zu Wuert gemellt. Si hunn an hirem Mail geschriwwen, dass d'Weltgesundheitsorganisatioun d'Osteopathie als eegestänneg Komplementarmedezinn ugesäit, a si verlaangen dann och, dass si de Statut vun engem medezinesche Beruff solle kréien.

Dir Dammen an Dir Hären, mir verstinn der ALDO hir Suerg. Mir mengen awer, dass des Suerg muss relativéiert ginn. Am Mammeland vun der Osteopathie, den USA, gëtt se jo schonn zanter méi wéi 130 Joer erfollegräich ausgeübt nom sougenannte Prinzip vun den „first contact practitioners“, dass heescht, d'Osteopathie sinn déi éischt Ulafstell fir e Patient.

An den USA sinn d'Osteopathen och an deem Sënn vollwärtig Dokterer, déi den Titel D.O., „Doctor of Osteopathic Medicine“, droen, also

dat, wat d'Osteopathen zu Lëtzebuerg och fuerderen.

Op där anerer Säit muss een awer dann och an eise Kontext unerkennen, dass d'Osteopathie mat deem Projet de loi zumindest zu engem autonome Gesondheitsberuff gëtt, dee Qualitéit wäert bidden.

All Mënsch, dee sech osteopathesch behandelé wëll loosse, huet also d'Recht, dass ze maachen, ouni bei engem Dokter ze passéieren. An ech mengen, grad do läit d'Mëssverständnis an deene Maile vun der ALDO. Dee Moment bezilt de Patient seng Behandlung aus der eegener Täsche allerdéngs, mä wat awer näischt drun hënnert, dass d'Osteopathen déi éischt Ulafstell vun engem Patient däerfe sinn.

Déi prinzipiell Fro, déi eis an deem Kontext beschäftegt, ass notament déi vun der Nomenclature, déi och schonn opgeworf ginn ass, mä och déi, wivill Dokterer der Osteopathie iwwerhaupt positiv gesënn sinn a wivill Dokterer iwwerhaupt bereet sinn, hir Patienten an déi Richtung ze orientéieren. Ech sinn iwwerzeugt, dass des Dokterer sech séier erauskristalliséieren, wuel wëssend dass a munche Kreesser nach ëmmer e battere Kampf géint d'Unerkennung vun der Osteopathie gefouert gëtt.

Dir Dammen an Dir Hären, alles dat si Punkten, déi mir haut net klären. Si däerfen an Zukunft awer net ignoréiert ginn. Fest steet jiddefalls, dass mir mat deem Projet de loi en éischten a ganz wichtige Schrëtt maachen, fir der Osteopathie dee Wäert zouzegestoen, dee se eigentlech scho laang verdéngt.

Dir Dammen an Dir Hären, nach just e puer Wieder zu deenen anere Punkte vun deem Projet de loi. Deen éischte betrëfft den Domaine thermal vu Mondorf, dee jo och Objet heivun ass an deem Sënn, dass d'Gemeng Mondorf d'Recht op e Vertrieeder am Verwaltungsrot soll kréien. Den Domaine thermal, deen dës Joer seng 30 Joer feiert, säin 30. Gebuertsdag, steet virun enger déif gräifender Renovatioun an zitt trotz sengen deels veraltete Raimlechkeeten nach ëmmer eng 6.000 Kurgäschter am Joer un. Ech kucken op den Här Buergermeeschter. E kann et bestätegen.

Datt d'Gemeng eng Plaz am Verwaltungsrot verdéngt, ass fir eis nëmme logesch an normal, ëmsou méi, well d'Gemeng jo direkt implizéiert ass, wann et drëms geet, Chantieren ze geréieren, Parkraim an aner éffentlech Infrastrukture fir déi vill Gäschter an hir Kolleegen a Familjen zur Verfügung ze stellen.

Wat déi aktuell Zesummesetzung vum Verwaltungsrot ugeet, wéilt ech allerdéngs drop hiweisen, dass dee Conseil momentan aus fënf Männer an enger Fra besteet. Wann een dann den Direkter derbärechent, da sti momentan insgesamt sechs Männer an enger Fra un der Spëtzt vun deem Établissement public.

Et bleift also nach e weineg Sputt no uewen, wann eng equilibréiert Verriedung vun de Geschlechter iergendwann an eise Gesellschaft soll Realitéit ginn, eben och an de Conseils d'administration, woumat ech natierlech kengem Här seng Kompetenz wëll a Fro stellen.

► **Plusieurs voix.** - Aah!

(*Interruptions diverses*)

► **Une voix.** - Dem Här Delles seng scho guer net!

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - An dem Här Delles seng scho guer net.

Déi drëtt Dispositioun vum Projet de loi bezitt sech dann op d'Vente à distance vun Tabakprodukter, déi verschäerft soll ginn. Och fir eis ass dat eng ganz sënnavoll Moosnam, well ganz vill gesondheetlech, awer och finanziell a juristesche Gefore mat där Vente à distance verbundene sinn. Ech ginn net weider drop an.

An déi véiert a lescht Dispositioun ass schlussendlech geduecht, fir de Psychiateren, déi e Studium an der Psychotherapie ofgeschloss hunn, d'Recht ze ginn, sech Psychotherapeut ze nennen. Och des Decisioun ass an eisen Aen nëmme logesch, well déi Leit déi néideg Kompetenzen hunn an net vum Recht op d'Denominatioun „Psychotherapeut“ däerfen ausgeschloss ginn.

Firwat dës Recht net schonn am initialen Text vum Psychotherapeutengesetz enthalte war, mä eréischt elo an d'Gesetz geschriwwen gëtt, ass mir allerdéngs net ganz kloer. Ech war näamlech dovun ausgegangen, dass d'Psychiateren, déi d'Fach vun der Psychotherapie studéiert hunn an zousätzlech jo och Medezinner sinn, sech d'office Psychotherapeut däerfen nennen. Vlächent kënn Dir eis dozou e puer Erklärunge ginn, Madamm Minister. Et ass, wéi gesot, net ganz kloer.

Dat gesot ginn och den Accord zum Package vun deene véier Moosnamen, mat engem Merci un den Här Georges Engel fir seng Aus-

feierungen am Rapport an och mam Accord vun der grénger Fraktioun an engem Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Nächste Riedner ass den Här Fernand Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmoos Merci, Här President. Ech ka mech kuerzfaassen, well d'ADR mat deene véier Punkten an deem Gesetz d'accord ass. Merci dem Här Engel fir d'Presentatioun. Et ass och ganz richtig, datt mer hei endlech den Osteopath unerkennen. Et ass laang a breet erkläert ginn, firwat dat richtig ass. Mir deelen déi Iwwerleeunge voll. Mir kucken och nom Remboursement. Och d'Psychotherapie, datt d'Psychiatere sech kënne Psychotherapeut nennen, dat ass alles an der Rei.

Beim Conseil d'administration vu Munneref, do hunn ech awer elo e bësse misse schmunzelen, wéi ech der Madamm Lorsché nogelasschert hunn, jo, well engersäits entdecken déi gréng ëmmer dat biologesch Geschlecht vum Mënsch dann, wann et ëm Quote geet - hei ass erëm dat Quotendenken -, an op där anerer Säit soe se: „Dat biologesch Geschlecht gëtt et net, d'Geschlecht ass just e soziale Konstrukt.“

Et wär vläicht iergendwéi un der Zäit, datt Der lech decidéiert, wat dat dann elo ass! Ass et nëmmen e soziale Konstrukt, da ka jo jiddweren, deen do sëtzt, sech jo emol als Mann oder als Fra definéieren. Wann Der awer dat biologesch Geschlecht kuckt, ass dat ausgeschloss. Also iergendwou musst Der eng Kéier eng logesch Decisioun huelen, déi och fir aner Leit, déi net an Ärer Partei sinn, iergendwéi novoll-zéibar ass.

Dann nach e Punkt, deen och ganz interessant ass, dat ass deen iwwert déi Bestëmmunge vum Tubak. Do si mir och am Prinzip natierlech d'accord. Dës Regierung huet an engem staarke Mooss Moossname geholl, déi gebuer sinn aus där Erkenntnis eraus, datt den Tubak der Gesondheet ganz staark schuet, datt do grouss Geforen dermat verbonne sinn, a si huet successiv eng Moosnam no där anerer geholl, déi probéiert eben, de Konsum an den Handel mam Tubak anzedämmen.

Elo ass et awer esou, datt mer op där anerer Säit feststellen, datt bei deeneselwechte Parteien eng gewisse Sympathie ze si schéngt, fir dem Cannabis als gesond..., net als gesond, mä als Genossmittel do eng gewëssen Toleranz ze weisen, wou eng Kontradiktioun eventuell ka bestoen.

Mir freeën eis dofir op déi Debatt, déi mer d'nächst Woch hei hunn, wann déi Petitioun iwwert de Cannabis als Genossmittel zur Sprooch kënn, well mer dann och ganz genee kucken, ob och do eng Regierung logesch, trei a kohärent argumentéiert, déi engersäits mat Recht, muss mer soen, d'Gefore vum Tubak ënnersträcht, an dann anerersäits awer elo mat der Fro vum Cannabis konfrontéiert ass.

Dat gesot, stëmmt d'ADR dese Projet mat a mir deelen a vollem Émfang notament déi Bestëmmungen iwwer Osteopathie a Psychotherapie, well dat och laangjäreg Fuerderunge sinn, déi a villen ADR-Wahlprogrammer scho waren a wou mer eis ëmsou méi freeën, fir déi hei kënnen ze begrëissen.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An nächste Riedner ass den Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Merci, Här President. Mir hunn et jo hei mat engem Gesetz ze dinn, a vill Virriedner hunn dat och scho gesot, wou véier verschidde Saachen an engem Gesetz geregelt ginn. An dat, wat an deene vergaangenen Deeg a Wochen am meeschte fir Oprou oder fir Diskussiounen gesuergt huet, dat ass eng Dispositioun, déi genau ee Wuert enthält, nämlech „Osteopath“. An et ass awer dat, wat, mengen ech, d'Ursach vun deenen Diskussiounen ass, eng gesellschaftlech Debatt iwwert d'Medezinn, iwwer aner medezinnesch Praktiken, déi hei zu Lëtzebuerg och scho ganz laang gefouert gëtt. An d'Madamm Hëtto-Gaasch huet an hirer Introductioun och ganz sënnavoll a ganz gutt den Historique dovunner gezeecht.

Heimadder gëtt also de Beruff vum Osteopath unerkannt. E gëtt definéiert an den Här Engel huet zu Recht and gesot, datt et en alleréischte Schrëtt ass, deen eigentlech érischt déi gesetzlech Grondlag schafft, fir kënnen all déi weider Froen ze klären, a wou ee sech duerchaus hatt kënne wënschen, datt vläicht d'Regierung dee Projet net érischt dräi Méint virum Enn vun der Legislaturperiode deposéiert hätt, mä éischter. Mä bon, besser spéit wéi ni. Well ech mengen, wann en éischter deposéiert gi wär, dann hätt een och ganz vill Froen, déi elo awer nach am Raum sinn, schonn am Virfeld kënne klären.

Mir begrëissen ausdrécklech d'Unerkennung vun deem Beruff. Den Osteopath huet eng ganzheetlech Approche zum Kierper. E gesäit de mënschleche Kierper als eng Unitéit. An ech mengen och, datt et net gutt ass, fir ëmmer vun „Alternativmedezinn“ ze schwätzen, mä et huet éischter e complementair Charakter zu anere medezinnesche Praktiken.

Et ass e puermol drop higewise ginn, an der Vergaangenheet stoung ganz vill déi Fro vum Käschtefaktor am Raum. Ech mengen, datt e Remboursement duerch d'CNS vun deene Praktiken an doduerch eng méi grouss Accessibilitéit vun deene Praktiken och e positiven Effekt op d'Gesondheetskeess kann hunn, doduerjer datt schonn am Virfeld, ier e ganze Pèlerinage bei Spezialisten eventuell ënnerholl gëtt, bei bestëmmte Problemer kann agéiert ginn an domadder och eigentlech Käschte gespuert ginn.

Wat elo nach am Raum steet, dat ass d'Fro vum Remboursement, wou soit Mëssverständnisse, soit net ganz kloer Dispositiounen déi Saach net onbedéngt méi einfach maachen.

Mir sinn op jidde Fall der Meenung, datt, wann een eng Zwouklassemmedezinn verhénnere wëllt, et kloer muss sinn, datt dee Remboursement vun der CNS muss geschéien, souwuel op Prescriptioun vun engem anerem Dokter wéi awer och, wann den Osteopath den éischte Kontakt vum Patient ass.

Et hântk elo also ganz viles un den Negotiatiounen mat der CNS. Mä esou wéi ech op jidde Fall elo emol alleguer d'Riedner hei an d'Fraktiounen hei verstanen hunn, ass et den ausdréckleche Wonsch vun der Chamber an hirer Unanimitéit, datt d'CNS do wierklech beoptragt gëtt, séier ze handelen a séier zum Ofschluss vun engem Conventiounem ze kommen, deen am Interess vum Patient ass.

Dës gesot, gi mir och eis Zoustëmmung zu deemem Projet. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat ass déi allgemeng Diskussioun ofgeschloss. An d'Wuert huet d'Gesondheetsministesch, d'Madamm Lydia Mutsch.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, d'lescht Joer huet de President vun der Osteopathenassociatioun en Interview ginn, deen ech mat grousser Opmierksamkeet suivéiert hunn. An ech géif lech dofir gären zwee Zitater aus deem Interview virlesen: «Le danger potentiel que présente la situation actuelle pour le patient est qu'il soit confronté à un praticien insuffisamment formé à prendre en charge des patients en première intention.» An da weider: «Il y a à l'heure actuelle sept pays en Europe où la profession est réglementée.» En zielt se dann op. «Ces pays ont opté pour un enseignement de type master et font des ostéopathes des praticiens de première instance, c'est-à-dire sans consultation médicale préalable.»

Genee dat, Här President, maache mir haut an hei! An et ass och dat, wat den Objet war vu mengem Gespréich haut de Moie mam Auteur vun deem heiten Artikel, fir him zouzesécheren, dass mir näischt maachen, wat konträr ass zu eisem allgemenge Wonsch, nämlech dass den Osteopath ouni Prescription médicale vun de Patienté kann opgesicht ginn. An dofir engagéieren ech mech och haut op deser Plaz.

► **Mme Nancy Arendt (CSV).** - Ouni Remboursement!

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Iwwregens huet d'Regierung hiert Versprieche gehalen, well déi Dispositioun steet jo am Regierungsprogramm. An och dat liesen ech vir: «Le Gouvernement poursuivra ses travaux en vue de déposer un projet de loi portant réglementation de différentes formes de médecine complémentaire.» An: «La priorité sera réservée à la réglementation de la profession d'ostéopathe.»

An anere Wierder: Mir ginn also hei op de Wee, fir eng Profession, déi et largement verdéngt, iwwerhaupt emol uerdentlech unzëerkennen. Dat heescht, mir si schonn hei an enger Grauzon, déi mir fir eist Land net gutt fannen a wou mir mengen, dass et absolut noutwendeg ass, fir hei ze reglementéieren a fir där Profession domadder déi Unerkennung ze ginn, déi se verdéngt.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Entschëllegt, Madamm Minister! Erlaabt Der eng Zwëschefro vun der Madamm Hëtto? Et ass, wéi et lech arrangéiert, soss ass et fir herno.

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Bon, vläicht kann d'Madamm Hëtto mer déi Fro herno stellen, wann ech net op hir Fro geäntwert hunn, well ech hu mer se allegueren opgeschriwwen. Voilà.

Elo ass hei och d'Fro gestallt ginn an deem Zesammenhang, firwat mer op deen dote Wee

gaange sinn, fir de Beruff vum Osteopath an d'Lescht ze huele vun den unerkannte Professions de santé.

Bon, dat ass ganz einfach ze erklären: Majo, well mer virun allem wollten an deser Legislaturperiode Wuert halen an déi Unerkennung vun der Profession erméiglechen. Mir hunn also d'Decisioun geholl, fir en existent Gesetz, nämlech dat 92er Gesetz vun de Professions de santé, als Grondlag ze huelen, fir déi Profession anzuschreien. Dat heescht, den Osteopath gëtt dee 25. Beruff, dee geregelt gëtt iwwert dat 92er Gesetz. An domadder hu mer da 25 Professionen, déi ënnert dat dote Gesetz falen.

Mir hate virun dräi Joer eng Demarche geholl, déi e bëssen eng aner war, fir de Psychotherapeut. Hei si mer op de Wee gaange vun engem autonome Beruff, dee beim Collège médical ugesidelt ass. Wa mer déi nämlech Demarche hätte wëlle maache beim Osteopath, dann hätte mer e komplette Kader misse setze fir eng eegestänneg Autorité ordinale, fir e Registre professionnel fir eng Disziplin, fir eng Reconnaissance des titres de formation. An ech kann lech jo soen, dat kënnt Der lech virstellen, dass wahrscheinlech den Osteopath sécher net beim Collège médical ënnert d'Hauf komm wier. Dat heescht, mir hätten och guer net gewosst, wou mer déi Profession an där Hirschicht sollten usidelen.

Elo hu mer awer dat 92er Gesetz. Do hu mer alles stoen, wat mer brauchen, fir de Beruff ze reglementéieren. An dofir hu mer dat op des Aart a Weis gemaach an dat ass dee Startpunkt, dee mer maachen, fir iwwerhaupt eng Grondlag ze schafen, fir de Beruff ze reglementéieren. An do wëll ech nach e puer Präzisiounen dozou ginn.

Erlaabt mer awer virun allem ze soen, wat mir besonnesch um Häerz läit! Dat ass, der Tatsaach Rechnung ze droen, dass d'Médecines complémentaires am Allgemengen an d'Profession, d'Obsiche vum Osteopath am Besonneschen ëmmer méi vum Bierger wichteg geholl ginn an och sollicitéiert ginn.

Dat ass eng Realitéit, virun där mir d'Aen net verschléisse kënnen. Dofir geet et fir mech hei haaptsächlech drëm, fir eng Realitéit um Terrain Rechnung ze droen an de Beruff ze reglementéieren. Den Haaptobjektiv vun deser Reglementatioun ass dobäi virun allem, fir esou dem Patient méi eng grouss Sécherheet ze ginn, wat d'Prise en charge ugeet, an och d'Garantien ze schafen, dass hie bei sengem Osteopath a gudden Hän ass. Well genee wéi bei anere Professionen, déi sech seriö huelen, an dat ass beim Osteopath ausdrécklech de Fall, geet et där Profession virun allem dorëms, fir déi schwaarz Schof ofzehalen a fir dem Patient eng Garantie ze ginn, dass e beim Osteopath a gudden Hän ass. Dat hunn ech och erkläert de Moien, nodeem d'Deputéiert - a gentilerweis huet d'Presidentin vun der Kommissioun mech doriwwer an courant gehalten - ugeschriwwen gi waren, wat e bësse konfus war.

Déi Kontakter, déi mir an deene leschte Méint mat der ALDO haten, hu sech am Besonneschen bezum heite Gesetz, déi natierlech keen direkten Antritt hunn an d'Procédure législative, well mer jo do awer eng gewisse Gewaltentrennung hunn. Mä trotzdem hunn ech awer drop gehalen, dass virun allem déi Negotiatioun solle gefouert gi mat der ALDO, wann et ëm Formatiounen geet, wann et ëm Basisprinzip geet, well si si jo herno déi, déi direkt a Relatioun stinn zu der Émsetzung vun deem Règlement grand-ducal. An do muss ech soen, dass mer e besonnescht Aemierk op d'Konditiounen vun der Formatioun geluecht hunn.

Derbäi kënn, dass mer mat der Unerkennung vum Beruff vum Osteopath wëssen, als Santé, als Direction de la santé, als Ministère, wien um Terrain dee Beruff ausübt, well natierlech all Osteopath eng Autorisatioun beim Gesondheetsministère ufreet an dann domadder och an dem Regëster vun de Gesondheetsberuffer opgelécht gëtt. Dat ass och wichteg, wann et emol sollt zu enger disziplinarescher oder penaler Prozedur kommen. Deen Ament huet dann d'Santé en Dossier a kann och mat hëllef, e Suivi ze assuréieren, an och der Associatioun zur Säit stoen.

Wat ganz wichteg war an deene leschte Méint, an dofir wëll ech dat och hei erëmginn, dat ass déi Positioun vun den Osteopath selwer, fir déi ganzheetlech Approche, déi si bei der Behandlung vum Patient hunn, dierfe geltend ze maachen.

Dat ass wierklech den A an O vun där Profession an dat ass bei deenen Negotiatiounen oder bei deenen Diskussiounen, déi mir gefouert hunn, och dauernd am Vierdergrond gewiescht. Dofir ass d'Exekutiounsglement vun deem Gesetz och do: fir d'Aufgabe vun den Osteopathen ze definéieren, déi sech op d'Behandlung bezéien, och a Relatioun zu

deem, wat fir si wichteg ass, nämlech déi fonctionnel Stéierung vum Kierper ze verhénnere oder ze erliichtere.

Dofir dierf och den Osteopath all déi Techniken uwenden, déi am Règlement grand-ducal festgehale ginn an déi och den europäesche Standarden entsprechen an déi mir och allegueren mat hinnen ofgestëmmt hunn. Dat heescht an anere Wierder, an dat ass och wichteg, dass mer och elo d'Zesummenaarbecht tëscht den Osteopathen an den Doktere regelen.

Dat heescht, et gi ganz kloer Garantien agebaut, dass den Osteopath weess, wéi eng Interventiounen en dierf maachen. An dat si se praktesch allegueren, ausser deenen, déi separat opgelécht sinn. An déi hunn ech och am Dezember d'lescht Joer der Kommissioun gesot. Dat war nämlech dunn, wéi mer d'Reglement ugefaangen hunn auszeschaffen. Dat sinn Interventiounen bei Bëbeeën ënner sechs Méint, an do virun allem Interventiounen um Kapp an um Gesicht vum Bëbee an och um der Wirbelsail vu Bëbeeën ënner sechs Méint. An et sinn op där anerer Säit och Behandlungen vun der Halswirbelsail, dat heescht de Cervicallan, souwuel bei Kanner wéi och bei Erwuesenen.

Dat steet also dran. Dat ass also gewosst. Dat heescht, fir all déi aner Saache kann ee bei den Osteopath goen, ouni eng Prescriptioun mussen ze hunn. A souwisou ass et jo och gewosst, dass déi medezinnesch Interventiounen den Doktere virbehale bleiwen. An ausserdeem ass et jo och haut schonn esou, dass den Osteopath souwisou de Patient bei den Dokter orientéiert, wann e Symptomer huet, wou e medezinneschen Diagnostic oder Traitement néideg ass, oder wann de Patient Stéierungen opweist, déi iwwert d'Kompetenze vum Osteopath erausginn. Dat ass eng Obligatioun an do ass keng Annerung dobäi.

Mir hunn elo ëm déi 60 Osteopathen, déi hei am Land aktiv sinn an déi eng formidabel Aarbecht leeschten. Dat wëll ech hei och soen.

Wéi soll dat elo praktesch ëmgesat ginn? An da kommen ech och nach op eng Rei vu Froen ze schwätzen, déi hei gestallt gi sinn.

Am Prinzip ass et esou, dass de Patient an Zukunft de Choix huet, dass en entweder direkt bei den Osteopath ka goen, esou wéi bis elo; mä mir schafen awer och eng Grondlag hei, dass den Dokter an Zukunft den Osteopath och ka verschreien, well wann et keng unerkannt Profession ass, da ka par définition en Dokter den Osteopath och net verschreien. Déi Grondlag, déi schafe mer also heimadder. Dat war bis elo net méiglech, well en Dokter ka säi Patient nëmmen iwwerweisen, wann et en unerkannt Gesondheetsberuff ass.

Mir hunn dann och, an dat ware Froen, déi hei gestallt gi sinn, mat der Unerkennung vum Osteopath, déi mer iwwert dës Gesetz maachen, eng Grondlag geschaaft, fir dass de Patient kann ënner bestëmmte Konditiounen vun der Gesondheetskeess rembourséiert ginn.

An ech wäert mech hidden - dat ëmsou méi, dass ech hei ënnert dem wuechtsame Bléck vun Sozialminister dat soen -, hei ze anticipéieren, wat bei deenen zukünftigen Negotiatiounen tëscht dem Beruffsstand vun den Osteopathen an deene Gremien, déi dofir do sinn an déi net ënner menger Tutelle sinn, wäert erauskommen! Dat wëll ech hei net maachen.

Ech hunn zwar iwwert déi eng oder aner Saach meng Meenung, wou ee vläicht an der Zukunft déi puer systemesch Diskussiounen ka féiere ronderëm d'Interpretatioun vum Artikel 23, wat d'Rigiditéit bei de Remboursementen ugeet, mä fir de Rescht ass dat net a mengem Zoustännegkeeten, fir hei Aussoen ze maachen, déi am Genre leien: „An da wäerten ab deem Datum déi an déi Remboursementsmodalitéite gëllen.“ Dat ass net dofir do.

Dat heite Gesetz schafft just d'Prelabelen, fir dass déi Negotiatiounen iwwerhaupt kënne gefouert ginn. A wann d'Associatioun vun den Osteopathen der Meenung ass, dass dat näischt bréngt, da muss se déi net féieren, da kënn et net dozou. Da gëtt et keng Konventioun an da gëtt et och keng Nomenclature. An da kann dat weiderlaffe wéi bis elo.

Mir wäerten dofir dat Règlement, dat all déi Modalitéite klärt, och relativ zäitno zum Vott vun deem heite Gesetz ëmsetzen. Dat ass och ganz wichteg, well do zentral Bestëmmungen dra sinn, och wat d'Formationskritären ubelaangt, an déi Exceptionen, déi ech lech éineschters opgelécht hunn.

Ech géif awer gären ofschléissend nach zwou Froen beäntwerten, déi net a Relatioun zum Osteopath sinn:

Dat ass de Verwaltungsrot vu Munneref. Do hu mer eng Kompositioun, déi ass komplett paritéitesch: Mir hu 50% Fraen a mir hu 50% Männer. A mir hunn zwee Experten, do ass een Expert e Mann an een Expert eng Fra. A wa mer elo déi perfekt Paritéit net méi grad hunn, well de Buergermeeschter vu Monnerech e Mann ass, dann, mengen ech, wäert Der net vu mir erwaarden,...

► **Plusieurs voix.** - Mondorf!

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Vu Mondorf!

...dass ech mech dofir entschëllegen; mä dat ass ee vun deene Verwaltungsreit, wou mer en Equilibre hunn.

Wat d'Detailer ugeet ronderëm d'Ëmsetzung vum Fëmmgesetz, do wëll ech gären dem Här Graas, well ech mech elo net wëll aventurieren, déi lescht Zuele matbréngen. Mir hu keng Hiweiser drop, dass d'Fëmmgesetz a senger Ausféierung op de Spillplazen, op de Sportsplazen net géif respektéiert ginn. An ech si perséinlech der Meinung, dass een all puer Joer Adaptatioun muss maache beim Fëmmgesetz, well mer gemierkt hunn, dass domadder awer d'Zuel vun de Fumeuren, virun allem bei deene Jonken, kontinuierlech erofgeet.

An ech mengen, do hu mer eng Allianz mat der Fondation Cancer, déi, wa mir et vergiesse géifen, eis et ëmmer erëm géif soen. A fir de Rescht wier ech frou, wa mer eng breet Zoustëmmung fir dëst Gesetz hätten, wat a mengen Aen e ganz wichtegt Gesetz ass.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci, Madamm Minister. Ech hat virduen e puer Wuertmeldungen. Bleift wann ech gelift hei, Madamm Minister! D'Madamm Hetto-Gaasch, wann ech gelift.

(**Interruption**)

Esou soll dat sinn!

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch (CSV).** - Jo, Merci, Här President. Majo ech hunn effektiv net richtig verstanen, Madamm Minister, wéi dann elo Är Antwort ass. Ech muss dat virlesen aus deem Mail do. Do schreift d'ALDO, der ALDO hir grouss Angscht wär, dass, wann d'Gesetz géif ugeholl ginn, de Patient nëmme d'Fraisen zrëckbezuelt kréich, wann en eng Ordonnance médicale hätt. Dir hutt hinnen assuriert, dass dat net de Fall wäert sinn.

Dat heescht, meng Fro ass konkret: Wann een dohinnegeet ouni Prescription médicale, et bezilt een aus senger eegener Täsch, kritt een dat rembourséiert, jo oder neen? Dir hutt hinne gesot: „Jo“. Ech wëll och nach eng Käier, dass Der vläicht heibannen da sot, ob dat wierklech esou ass, well dat hu mer elo net esou aus Ären Explikatiounen eraus verstanen.

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Effektiv huet d'ALDO mir eng duebel Fro gestallt.

Si hu mech éischters gefrot, ob si an der Zukunft nëmme méi kënnen schaffen op der Grondlag vu Prescription-médicallien. Do war meng Antwort drop: Neen, dat ass eng onbegrennte Suerg.

An deen zweeten Deel vun der Fro war: „Kënnen mir nëmme e Remboursement kréien an Zukunft, wann eng Prescription médicale ass?“ An do hunn ech lech d'Antwort ginn, dass dat hypothekéiert ass vun den ustoenden Negociatiounen. Dat heescht, dass et ofhängeg ass vun enger Konventioun, vun der Kreatioun vun der Nomenclature an dass et weder a mengen Attributiounen ass nach a menge Méiglechkeeten, fir do elo eng Ausso ze maachen, well dat sprengt de Kader vu menge Méiglechkeeten.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Er-laabt Der nach eng Zousazfro, Madamm Minister?

► **Mme Nancy Arendt (CSV).** - Madamm Minister, Merci fir Är Explikatiounen. Allerdéngs - net zu där doter Thematik - bleiwe fir mech awer nach eng Rei vu Froen op an och ze klären.

Dir hutt, a mat Recht, gesot, datt Der d'Sécherheet an de Vierdergrond géift stellen an eng extrem héich Formatioun hei géift ustriewen. Dat fanne mer begrëssenswäert: 4.800 Stonne mat engem Memoire derbäi; 40 Stonne Formation continue all Joer. Do si mer begeeschtert driwwer.

Ech wollt awer just soen: Meng Begeeschterung hält sech manner grouss iwwert dat, wat déi Période de transition ugeet. Do hutt Der virgesinn: zéng Joer Expérience als Osteopath. Or, huet de Beruff Osteopath jo net existéiert.

Dat heescht, hunn ech lech richtig verstanen, datt en Osteopath, deen zum Beispill dann amplaz vun deene 4.800 Stonne just 500 Stonne Formatioun gemaach huet a sech Osteopath nennt, dann, wann en zéng Joer praktizéiert huet hei, sech an déi nämleche Kategorie kann areie wéi déi Osteopathen, déi den D.O. hunn, déi also déi 4.800 Stonne plus Memoire gemaach hunn? Wivill Stonne muss se als Base hunn, ier se déi zéng Joer Expérience kënnen validéieren, fir sech da kënnen Osteopath elo an Zukunft ze nennen?

Merci.

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Jo. Also, mir hunn déi nächst Woch nach eng Reunioun, fir Detailmodalitéiten auszedäitschen. Ech hunn lech jo gesot, dass mer en Exekutiounsglement hunn, wou d'Detailer präziséiert ginn. Mir hunn och entre-temps en Avis vum Statsrot kritt. Dat heescht, do hu mer schonn eng Méiglechkeet, nach déi eng oder déi aner Nobesserungen ze maachen.

Mir geet et virun allem drëm, fir ze verhënnere, dass mer herno nach esou vill Klärungsbedarf hu wéi ronderëm d'Psychotherapeutegesetz. An dofir wëlle mer do awer och eng large Interpretatioun hunn, fir eng Période de transition ze assurieren, an op där anerer Säit awer derfir Suerg droen, dass déi Formatiounscontrainten, déi minimal Contrainten, déi mer och an der Kommissioun definéiert hunn, dass déi awer kënnen applizéiert ginn.

(**Interruption**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Jo, also ech géif mengen, dass mer zur Ofstëmmung sollten iwwergoen iwwert den Ensembl vum Projet 7283. Soss froen ech mech, a wat fir enger Prozedur dass mer sinn!

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7283 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. Den Zähler bleift stoen.

A 55 Deputéierter hunn um Vott deelgeholl a mir hu 55-mol Jo. Dat ass also Unanimité bei deenen, déi um Vott deelgeholl hunn.

► **Plusieurs voix.** - Aah! Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Domat ass de Projet adoptéiert.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par Mme Claudia Dall'Agnol), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Claude Lamberty, Edy Mertens (par M. Eugène Berger) et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze froen? Ass dat esou?

(**Assentiment**)

Dann ass dat och esou decidéiert.

A mir ginn zum nächste Projet iwwer, dem Projet 7277, enger Konventioun mat der Belsch iwwert d'Kooperatioun am Beräich vun de Medikamenter. An d'Wuert huet d'Rapportrice, d'Madamm Cécile Hemmen.

3. 7277 - Projet de loi portant approbation de la Convention de coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en matière de médicaments et de produits de santé, fait à Luxembourg, le 17 janvier 2018

Rapport de la Commission de la Santé, de l'Égalité des chances et des Sports

► **Mme Cécile Hemmen (LSAP), rapportrice.** - Merci, Här President. Dir Dammen, Dir Hären, et ass e ganz klengt Gesetz, wat ech lech hei presentéieren, e Gesetz, wat sech op een Artikel beschränkt a wou et drëms geet, fir déi bilateral Konventioun vum 17. Januar 2018

tëschtent Lëtzebuerg an der Belsch guttzueheeschen, wat d'Kooperatioun ubelaangt a puncto Kontroll vun de Medikamenter a soss Gesondheetsprodukter.

De legale Kader soll geschafe ginn, fir gegebenenfalls d'Inspektion an och d'Iwwerwachung ze maache bei den Hiersteller an och den Distributeure vun de Medikamenter opgrond vun der EU-Norm, de Good Manufacturing Practices. Et muss ee wëssen: Soubal wéi Lëtzebuerg iwwer en Accord op internationalem Plang engagéiert ass, muss eng parlamentaresch Approbatioun virleien.

An deem Sënn ass de Gesetzesprojet den 13. Abrëll 2018 vun der Gesondheetsministesch deposéiert ginn. An den 13. Juni huet de Statsrot säin Avis ginn, wou och näischt beanstant gouf. Mir haten de Projet dräimol an der Santéskommissioun um Ordre du jour. An hei gouf dann och den 12. Juli de Rapport unanime ugeholl.

Wéi scho gesot, geet et hei drëms, fir d'Zesummenaarbecht ze verstärken tëschtent Lëtzebuerg an der Belsch, eng Kooperatioun, déi schonn op verschidde Niveaue praktizéiert gëtt, am ganzen Zyklus souzeseo vun engem Medikament oder och soss Gesondheetsprodukter, esou wéi et am belsche Gesetz vum 20. Juli 2006 festgehalen ass iwwert d'Schafen an de Fonctionnement vun der Agence fédérale des médicaments et des produits de santé du Royaume de Belgique.

D'Konventioun u sech baséiert op néng Artikelen, wou d'Kooperatioun och am Detail beschriwwen gëtt. Et geet vun der Iwwerwachung vun Medikamentemarché iwwert d'Etüden, d'Evaluatioun vun den Dossiere bis hi bei den Echange vun Expertisen an och soss Informatiounen. Och ginn hei sämtlech Aktivitéiten an d'A gefaasst, déi a Relatioun sti mat Medikamenter, mat medezinnesche Produkter, mam Blut, mat Zellen oder och soss mënschlechen Tissuen.

Bis elo hat Lëtzebuerg keng Medikamentenhersteller an dofir och keng Inspekteren, fir déi sougenannt Good Manufacturing Practices duerchzuführen. An Zukunft sollen awer esou Inspektere forméiert ginn. A bis et souwäit ass, wäerte mer nach op eis belsch Noperen zrëckgräifen.

Déi bilateral Relatioun, déi berout och op géigesäitgem Respekt vun den nationale Gesetzgebungen an den administrative Prozeduren. Op politeschem Plang berout d'Konventioun op enger gemeinsamer Deklaratioun, der sougenannter „Gäichel IX“ vum 4. Juli 2016, als Weiderféierung vun den enke Relatiounen, déi schonn ënnert der éischter Gäichel-Konventioun 2004 festgehalene goufen.

Souwäit dat Wichtigst, wat ech zu deem Gesetz ka soen. Frach ginn den Accord vun der sozialistescher Fraktioun a soe Merci fir d'Opmierksamkeet.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och der Madamm Rapportrice. An ech wëllt hei d'Fro un d'Kollege stellen, ob déi Hären Halsdorf, Graas, d'Madamm Lorsché an de Fernand Kartheiser just den Accord wëlle ginn oder ob se méi am Detail wëllen drop agoen.

(**Interruption**)

Et ass d'Fro un lech. Wann et méi wéi en Accord ass, sidd Der selbstverständlech fräi...

► **Une voix.** - Et ass just den Accord.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Et ass just den Accord.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - ...soss dauert dat doten nach méi laang.

► **Une voix.** - Haha!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Da soen ech lech Merci. An ech ginn der Madamm Gesondheetsministesch d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Merci, Här President. Ech hunn deem ausféierleche Bericht vun der Rapportrice och näischt méi bäizefügen. Et ass e wichtige Projet.

Ech sinn och frou fir d'Vertraue vun alle Parteien. Ech hat awer éneschters vergiesst, dem Rapporteur zum viregte Gesetz Merci ze soen, dem Här Engel. Da wëll ech dat och heimmadder nach maachen.

► **Une voix.** - Quand même!

► **Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé.** - Dat war och e ganz gudder Rapport. An domadder hätte mir dann och als Regierung eis Kontributioun ofgeschloss.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci gesot. Da kënnen mer elo iwwert de Projet 7277 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7277 et dispense du second vote constitutionnel

De Vott ass lancéiert. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An de Vott ass ofgeschloss.

A mir sinn erëm zu 60!

► **Plusieurs voix.** - Aah!

(**Hilarité**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Unanimité! Domat ass de Projet ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par Mme Claudia Dall'Agnol), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles (par M. Gusty Graas), Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(**Assentiment**)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

Den nächste Projet ass de Projet 7004 iwwert d'Modernisatioun vun der Gestiou vun den éffentleche Gelder am Beräich vun der Santé.

► **Une voix.** - Den Här Engel ass do.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Jo, et ass e bëssen enigmatesch, mä de Rapporteur, den Här Engel, wäert eis méi doriwwer soen.

4. 7004 - Projet de loi modifiant

1. le Code de la sécurité sociale;

2. la loi du 27 juin 2018 ayant pour objet l'organisation de l'Université du Luxembourg;

3. la loi modifiée du 30 juillet 1960 concernant la création d'un fonds national de solidarité

Rapport de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale

► **M. Georges Engel (LSAP), rapporteur.** - Merci, Här President. Ech maache mäi Besch, fir dese ganz, ganz technesche Projet dann hei esou gutt wéi méiglech eriwwerzebréngen, deen awer intern fir d'Sécurité sociale an d'Inspection générale de la sécurité sociale vun enger grousser Wichtigkeet ass. D'Zil vun deem Projet ass et näamlech, d'Gestioun vun der Sécurité sociale ze moderniséieren an d'Gouvernance vun deene verschidde Institutiounen ze verbessern.

Wat heescht dann elo d'Gouvernance, eng bonne Gouvernance? Wat heescht dat genau? Ma Regierung a Stat si responsabel virun de Bierger, fir gutt a sennvoll a responsabel mat dem éffentleche Geld, mat den éffentleche Gelder emzegen. An duerfir brauch een eng effikass Gestion des risques. Et brauch een awer och Kontrollmechanismen, fir ze kucken, wou d'Suen am Edefekt higaange sinn. An et brauch ee virun allem, an dat war eis och ëmmer ganz wichteg, Transparenz. Et muss ee wëssen an novollzéien an noverfollege kënnen, wou dann déi éffentlech Gelder higin.

Duerfir besteet dann och d'Obligatioun fir d'Institutiounen vun der Sécurité sociale, fir en Dräijoersplang bei der IGSS eranzereechen. Déi soll präwisen, dass d'Objektiver realistesche a kohärent si par rapport zu deene Mëttele, déi dra virgesi sinn. D'IGSS mécht also elo och d'Surveillance um Niveau vun der Gouvernance, ouni awer um operationellen Niveau anzegräifen.

Effektiv, zanter dem Gesetz vum 13. Mee 2008 iwwert de Statut unique goufen der IGSS hir Missiounen ausgedee: Zousätzlech zu der Kontroll vun der Regularitéit vun de Finanzoperatiounen an der Kontroll vun der Legalitéit koum nach d'Kontroll vun der Gestiou derbäi.

Doniewent huet d'IGSS an deene leschte Joren opgrond vun den Donnéeën, déi an der Sécurité sociale erakoumen, sech spezialiséiert op Analysen an Evaluatiounsstudien, déi wichteg an zouverlässig Donnéeën kënnen liwweren. An opgrond vun deem Material ass et dann och méiglech, d'Sozialpolitik am Allgemengen a Reformen an deem Beräich ze plangen an auszerichten.

Et muss ee wëssen, wou dass d'Suen higinn. Et muss een d'Resultat kënnen kontrolléieren. Et muss een also den Objektiv, déi d'IGSS sech ginn huet oder kritt huet - Kontroll vun der Regularitéit, Kontroll vun der Legalitéit an och Kontroll vun der Gestuon -, och gerecht ginn. An domadder kënnen se dann och déi Reformen an deem Beräich plangen an auszerichten.

Doriwwer gouf et eng gréisser Diskussioun an der Kommissioun, awer och niewent der Kommissioun, well ech weess, dass eng ganz Rei vun Deputéierten dorobber ugeschwat goufen. An et waren eng Rei vun Instituter an och Organisatiounen, déi Angscht haten, dass se u sech net méi un déi néideg Donnéeën géife kommen, fir hir Recherchë kënnen ze maachen.

An hei am Gesetz sinn elo kloer Linne festgueluecht, ënnert deenen et méiglech ass, ebe grad un déi Donnéeën ze kommen, a wou déi Instituter an Organisatiounen dann och kënnen hirer Aarbecht gerecht ginn. Si brauchen also net ze fäerten, si kënnen weider an deem Beräich hir Aarbecht maachen, wéi se dat och virdru konnten.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

De Projet de loi mécht doniewent eng Partie Annerungen um Code de la sécurité sociale. E schwätzt sech iwwer eng ganz Hällewull vu Sujeten aus, déi fir déi eng eng Klenggeheet, fir anerer, déi dovunner beträff sinn, awer vu grousser Wichtigkeet sinn. Et geet ëm Statistiken, ëm Recoursen, ëm Kannergeld - d'Kannergeld wuel nëmme gesträift, mä awer -, ëm Steieren, ëm Acte-médicallien, ëm Autorisatiounen, ëm Laboratoiren, Coursen, Soinen am Spidol, Transport am Taxi, Medikamenter, Frais de voyage, Remboursement, Schied um Auto, Prothesen an esou weider.

À titre d'information: Et kritt een elo 58 Euro fir säi Mantel, 11 Euro fir eng Posch an 3 Euro fir Ënnerwäsch erëm, wann ee keng aner Facture ka virweisen. Dat steet alles an deem Tableau do mat dran. Jo, ech weess, bei villem geet dat largement net duer. Duerfir muss ee jo dann aner Facturen och kënnen eventuell virweisen.

(Interruption)

Dat steet am Text dran. Ech kann net derfir, dass dat och esou ernimmt do dran ass.

De Projet de loi ass deposéiert ginn den 20. Juni 2016. Am September 2017 sinn ech Rapporteur genannt ginn an d'Kommissioun huet mäi Rapport den 12. Juli ugeholl. Mir hunn e puer Aller-Retoure mam Statsrot gemaach. All d'Opposition-formell bis op eng aus dem éischten Avis vum Statsrot konnten aus dem Wee geraumt ginn. Duerno goufen et nach e puer Navettë bei de Statsrot.

En détail war et net ganz liicht ze liesen. Also, et ass wierklech e Projet, wou ganz vill Saache beieneekommen. Dobäi goung et an engem bestëmmte Fall ëm d'Bestëmmungen am Text vum Projet de loi, déi et sollten erlaben, dass d'Assurance accident iwwer hir Statuten zousätzlech Regele kéint festleeën fir d'Prise en charge vu Prestatiounen, techneschen Hëllef oder fir dass Adaptatiounen vum Logement kéinte gemaach ginn.

Weinst der Opposition formelle vum Statsrot - et ass hei och ëm de Wording gaange mam „précisément“ oder „déterminé“, wat natierlech net datselwecht ass - huet d'Kommissioun du proposéiert, fir per Amendement déi zousätzlech Regeln an den Text an also an de Code de la sécurité sociale ze integréieren. De Statsrot huet, och wann déi Propos vun der Kommissioun net falsch war, selwer eng Textpropos du gemaach, fir just déi wichtegst Prinzipien an de Code dann anzuschreiwen an déi manner elementar Saachen awer weider kënnen iwwer d'Statute festzuleeën.

An et war eng länger Diskussioun ginn, bei där d'Sozialkommissioun och e Conseil bei der Institutiounskommissioun gefrot huet. De Statsrot huet alternativ Formulationen vun de Kommissiounen net fir gutt fonnt an huet proposéiert, an den Artikelen 98 an 99 vum Code de la sécurité sociale virzugesinn, wéi bei eis d'Aides techniques an d'Adaptatiounen vun de Wunnege virzugesinn. An op Basis vum deem Constat hunn d'Servicer vum Ministère dunn eng Rei Amendementer proposéiert, déi dann och vun der Kommissioun ugeholl goufen an och dem Statsrot du Satisfaktioun ginn hunn.

Mir hunn hei, géif ech awer scho soen, allez, fir et op gutt Lëtzebuergesch ze soen: „eng Kou vum Ais geholl“, well et soss awer wierklech

fundamental Diskussiounen hätt kënnen ginn iwwer eise ganze Sozialsystem, wéi deen ze féiere wär, mat alle Konsequenzen, déi dat hätt kënnen hunn, soudass ech mengen, dass mer hei awer eng akzeptabel Léisung fonnt hunn an deem awer dach däregen Dossier.

No weideren Aller-Retoure mam Statsrot, wéi ech virdru gesot hunn, ass de Projet dann elo sprochräif a mir kënnen mat deem Projet de loi d'Jalone setze fir eng besser Gouvernance vun der Sécurité sociale.

Et ass, wéi gesot, ee Projet mat ganz, ganz ville Facetten, dee ganz vill Domänen sträift, ganz vill Domänen uschwätzt. Fir elo op den Detail vun deem ganze Projet anzegoe wär hei net Zäit. Et ass e 77-säitege Rapport, deen Der all kritt hutt, a fir weider Froe verweisen ech dann och ganz gär op mäi schrëftleche Rapport.

Ech wéilt lech Merci soen hei fir d'Nolauschten an ech ginn och heimadder den Accord vun der LSAP. Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Engel. Als éischten ageschriwwene Riedner hunn ech den Här Paul-Henri Meyers. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Merci, Madamm Presidentin. Dee Projet hei beréiert an der Sécurité sociale vill Punkten. Ech kéint och - ech hunn zwar nëmme fënnf Minutten Zäit - op vill Punkten agoen. De Rapporteur, de Georges Engel, huet dat, mengen ech, ausféierlech gemaach, woufir ech em Merci soen.

An dat erlaabt mer och, ee ganz spezifesch Punkt ze traitéieren, eng Problematik, déi d'Chamber zënter Jore scho begleet an déi nach ëmmer definitiv Problemer opwerft. Dat hu mer och an deem heite Projet gesinn. Et dréit sech ëm d'„matières réservées à la loi“, dat heescht déi Matière, déi duerch d'Verfassung engem Gesetz virbehale sinn.

D'Sécurité sociale gehéiert zu deene Matière. An de Conseil d'État huet a sengem éischten Avis e puer Opposition-formell gemaach, well e gesot huet, engersäits ass d'Gesetz net genügend, fir dass e Reglement ka geholl ginn. An zweetens huet en drop higewisen, dass et sech hei ëm en Établissement public handelt, deen nëmme e Reglement och kann huelen, wann et kloer am Gesetz virgesinn ass a wann d'Zilsetzungen, wéi dat iwwerreges och bei der Matière réservée beim Grand-Duc de Fall ass, wann déi Zilsetzunge kloer am Gesetz émrass sinn.

Dat huet zu enger Rei Schwierigkeete geféiert, well, esou wéi de Rapporteur gesot huet, hu sech domat fir d'Sécurité sociale schwerwiegend Problemer gestallt. D'Fro war näamlech déi: Wat kann iwwerhaupt nach an de Statute vun der Sécurité sociale virgesi sinn? An et war d'Fro, ob een iwwerhaupt nach duerch Statuten eenzel Matière vun der Sécurité sociale kéint behandelen.

Dat hätt natierlech zu enger grondleeënder Ausrichtung vun der Sécurité sociale geféiert, well zënter der Schafung vun der Sécurité sociale Ufank ëm 1900 war et Usus, dass eng ganz Rei Matière en accord mat de Sozialpartner geregelt si ginn. Wann dat net méi méiglech gewiescht wier, hätt een natierlech eng wesentlech Ännerung vun der Sécurité sociale virgeholl an et hätt een am Fong geholl net méi erméiglecht, dass och d'Sozialpartner bei deene Matière hätt kënnen matschwätzen.

De Conseil d'État huet eigentlech, nodeem en déi Opposition formelle gemaach huet, nodeem d'Propose gemaach si gi vun der Kommissioun, a sengem leschten Avis - ech géif soen, e wegweisenden Avis - geschriwwen an och kloer dra gesot, wat da kann duerch Reglement a wat kann duerch Statute geregelt ginn.

Mir hunn eis an all deene Jore mat där Matière vun de Matière réservées beschäftigt a mir hunn ëmmer erëm festgestallt a Gesetzter, dass déiselwecht Feeler ëmmer erëm erëmkommen. Dat huet vill Zäit kascht. Et ass vill Zäit verluer gaangen doduerch, net nëmme bei deem heite, mä och bei anere Projeten. An ech mengen, an dofir hunn ech mer d'Wuert gefrot, et wier un der Zäit, fir dass ee Konklusiounen zitt aus deenen Aweise vum Conseil d'État, och aus den Aweise vun der Chamber, fir ze soen, och bei der Verwaltung, wéi ee mat där Matière émgeet.

Et kann een net ëmmer déiselwecht Feeler maachen a bei all zweetem Projet, wou esou eng Matière dran ass, erëm mat deene selwechte Feeler kommen! Dofir wier meng Propos, an ech notzen dat hei, fir dat ze soen, dass een een Dossier soll maache mat deem leschten Avis vum Conseil d'État, wou e wegweisend seet, wat dann am Gesetz ka kommen a wat an de Statute ka komme vun der Sécurité

sociale oder an engem Règlement grand-ducal, dass een do en Dossier mécht an dass een do och Léieren draus zitt fir d'Zukunft. Wa mer dat maachen, da war deen Avis an da war och déi Diskussioun hei net ëmsoss!

Pour le reste ginn ech den Accord vu menger Fraktioun zu deem heite Projet.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Meyers. Als nächste Riedner hunn ech ageschriwwen: den Här Edy Mertens.

(Hilarité)

Do schéngt iergendeppes net richtig ze sinn!

► **M. André Bauler (DP).** - Madamm Presidentin!

(Brouhaha)

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Entschëllegt, entschëllegt! Zwee aus dem Norden...

► **M. André Bauler (DP).** - Madamm Presidentin, ech kann dat awer och maachen.

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Mä dann den Här André Bauler!

► **M. André Bauler (DP).** - Madamm Presidentin, Merci. Ëmmer wann et drëms geet, eng gutt oder eng besser Gouvernance vun den Institutiounen, wéi an deem Fall den Institutiounen vun der Sécurité sociale, ze errechen an domat och derfir ze suergen, dass öffentlech Gelder richtig agesat ginn, ass meng Fraktioun déi éischt, déi Jo seet.

Ech géif dem Rapporteur en häerzleche Merci soe fir säi mëndlechen a schrëftleche Rapport an och heimadder den Accord vu menger Fraktioun ginn.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Alexander Krieps (DP).** - Ganz staark!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Bauler. Als nächst Riedner hunn ech ageschriwwen: d'Madamm Josée Lorsché.

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Merci, Madamm Presidentin. A menger Interventioun wéll ech just kuerz op zwee Volette vun deem Projet de loi agoen. Deen éischte betrëfft den zukünftege Fonctionnement vun der IGSS mat hire Strukturen an deen zweeten hir Missiounen, déi am Laf vun de Jore jo massiv an d'Luucht gaange sinn.

Zum Fonctionnement: Als Gréng begrësse mir ganz kloer, dass d'Moderniséierung vun der Fonctioun publique net virun den Diere vun der IGSS an hire Strukturen haltmécht an datt och dese Secteur an Zukunft nom Prinzip vun der Gestion par objectifs soll fonctionnéieren.

Wann de Stat sech moderniséiert, da wier et e Feeler, eenzel Secteuren aus deem Prozess auszuschléissen. Grad wéi an allen anere Ministère an Verwaltungen, muss et jo ganz genee dorëms goen, d'Gestioun no kloer definéierten, moossbaren, strategeschen an kontrolléierbaren Ziler auszerichten. Dozou gehéiert net nëmme d'Ausschaffe vun engem Dräijoresplang, deen op Basis vu konkreten Aktiounspläng émgasat an duerno evaluéiert ka ginn. Dozou gehéiert awer och, an dat ass eis wichteg, dass d'Mataarbechter aktiv an dee Prozess agebonne ginn an datt souwuel hir Missiounen wéi och hir Responsabilitéiten an Zukunft ganz kloer definéiert ginn. Dat ass eng wichteg Konditioun, fir d'Motivatioun vun de Mataarbechter a Mataarbechterinnen ze stäerken.

Domat kommen ech bei den Avis vun der Chambre des Salariés, deen eis dach e bësse beonrouegt huet. D'Chambre des Salariés kritiséiert des Approche a behaupt, se wier gläichzesez mat där vum Privatsecteur, wou et drëms geet, profitorientéiert ze fonctionnéieren.

Natierlech sinn och mir der Meenung, Här Minister, dass den öffentleche Secteur, inklusiv d'IGSS, kee profitorientéierte Betrib daerf ginn, a mir mengen dat och net. D'IGSS an hir Strukturen müssen eng öffentleche Missioun behalen, déi d'Allgemengwuel an net d'Privatinteressen an de Mëttelpunkt stellt.

Contrairement zu der CSL stelle mir domat eben net a Fro, datt och dese Secteur, grad wéi all déi aner Secteuren vum öffentlechen Déngscht, resultatorientéiert a strategesch muss fonctionnéieren, fir gutt Resultater ze erzielen.

An anere Wieder: D'Aféierung vun der Gestion par objectifs ass an eisen Aen net vu virera gläichzesez mat enger profitorientierter Approche, déi op Käschte vu vulnerabele Schichte geet. Dat wéilt mer einfach emol kloerstellen.

Wann d'Inhalter an d'Ziler vun deene Jorespläng mat all de Moosname stëmmen, da

geet eng modern Gestuon net op Käschte vun der Sozialpolitik, mä si steet dann an hirem Déngscht. Dat eent ass d'Method, dat anert sinn d'Objektiver an d'Inhalter, déi mat der Method erreecht mussen ginn, an et ass dorop, wou et ukëunt.

An do kommen ech ebe grad bei deen zweete Punkt, bei d'Missioune vun der IGSS, déi an der zoustänneger Chamberskommissioun méi wéi eemol kontrovers thematiséiert goufen. Konkret schwätzen ech hei vun den Daten, déi vun der IGSS gesammelt ginn, fir d'Resultater vun der Lëtzebuurger Sozialpolitik kënnen ze analyséieren a sennvoll Sozialmoosname fir d'Zukunft op där Basis auszuschaffen, respektiv och, fir de Fanger an d'Wonn ze leeën.

Natierlech stellt kee Mënsch a Fro, dass de Schutz vun de perséinlechen Daten ëmmer an iwwerall muss garantéiert bleiwen, wann et ëm d'Erhiewen an ëm d'Analys vu Statistike geet. Et ass also evident, dass déi extern Partner, wéi zum Beispill d'Chambre des Salariés, d'Centres de recherche, de Conseil économique et social an anerer wéi och d'Caritas op kee Fall u perséinlechen Daten daerfe kommen.

Méi ëmstriden ass a war dann awer d'Fro, ob d'IGSS weiderhin d'Missioune huet, déi gesammelt anonymiséiert Daten an extern international an national Partner weiderzecommuquieren, fir datt des Partner an déi sozial Programmation vun eise Land kënnen agebonne ginn, oder ob dat statistesch Material net fir extern Partner wäert zougänglech ginn.

D'Zil vun enger gudder Sozialpolitik muss et jo bleiwen, mat kompetenten Organisatiounen wéi deenen, déi ech genannt hunn, zesummenzeschaffen, fir eng ongerecht Verdeelung vun de Revenuen an d'Opkomme vu sozialen Ongerechtgeete gemeinsam mat externe Partner kënnen ze verhënnern.

Vu datt ebe grad d'Klausel, dass d'Statistike fir international an national Zwecker genotzt kënnen ginn, mat deem Projet de loi aus dem Code de la sécurité sociale gestrach gëtt, muss ee sech déi Fro noutgedronge stellen.

Jiddefalls géif et bedeiten, dass d'IGSS an Zukunft net méi gehale wier, Daten an extern Partner weiderzerechen, obwuel d'Transparenz, d'Benotzung an d'Analys dovun net aus enger gudder Gouvernance erauszedenke sinn. Et ass jo genee dat, wat mer heimat wëllen errechen.

Well dese Punkt eis wierklech extrem wichteg ass, wier ech lech dankbar, Här Minister, wann Dir dozou kéint Stellung bezéien a Kloerheet kéint schafen, fir all Mëssverständnisse, déi eventuell nach doruechter zirkuléieren, definitiv aus dem Wee ze schafen.

Domat soen ech lech Merci fir Äert Verständnis a Merci fir d'Nolauschten, mam Accord vun der grénger Fraktioun.

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci der Madamm Lorsché. Als nächste Riedner hunn ech ageschriwwen: den Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Merci, Madamm Presidentin. Mir hunn a bestëmmte Punkten eng äänlech Analys wéi d'Kollege vun deene Gréng gemaach, zéien awer eng aner Konklusioun, déi dorop erausleef, dass mer deen heite Projet net wäerte matstëmmen, dëst aus dräi Hauptgrënn.

Éischtens, an d'Madamm Lorsché ass och schonn drop agaangen: D'Salariatskummer schwätzt carrement bei deem heite Projet vun engem Paradigmewissel, wat d'Organisatioun an d'Gestioun vun den Organer vun der Sécurité sociale ugeet, déi ëmmer manner ënnert dem Bléckwéinkel vum Service public - deen och e Service au public ass! - gesi gëtt, mä ëmmer méi no Organisationsformen vu kommerzielle Gesellschaften sech orientéiert, voire souguer deelweis gekuckt gëtt wéi eng Privatassurance, wat hir Gestuon ugeet, wat dann am Newspeak jo elo „Gouvernance“ heescht.

Dat Zweet, dass ass, dass d'Sécurité sociale zu Lëtzebuerg historesch op enger Sozialpartnerschaft fousst, déi no engem Tripartite-Modell organiséiert ass, wou et nieft de Salariatsvertreeder d'Patronatsvertreeder an de Stat sinn, déi bis elo déi Gestuon vun der Sécurité sociale gemeinsam virgedriwwen hunn. Mir gesinn, dass dese Modell vu Cogestioun, dee sech an der Vergaangenheet awer, mengen ech, bewäert huet, duerch eenzel Elementer an deem Text awer geschwächt gëtt - eng Schwächung, déi mer esou och net gutt fannen.

An dat Drëtt, an dat ass dee leschte Punkt, dee souwuel den Här Engel wéi och d'Madamm Lorsché schonn ugeschwat hunn, dass ass d'Fro

vun de Missioun vum der IGSS. An do ass et eng grouss Diskussioun ginn, lassgetrëppelt vun de Sozialpartner un éischer Plaz, dat heescht der Salariatskummer, awer och der Chambre de Commerce, déi a Fro stellen a bedauern, datt d'Recolte, d'Produktioun an den Zougang, de reglementéierten Zougang zu Daten an Datenerhiewungen net méi an de Missioun vum der IGSS explizit drasteet.

Doropshin hunn eng ganz Retsch Forschungsinstituter, wéi dat och gesot ginn ass, d'Alarmglacke gezunn. An elo kann ee soen, all déi Institutiounen, déi hätten da vläicht just privat oder eenzel individuell Interessen a si hätte keng wierklech Anung, mä et muss een awer feststellen, datt och de Statsrot genee dat doten och nach eng Kéier bestätegt a bedauert huet.

Doropshin hate mir als Lénk an der zoustänneger Kommissioun en Amendement eraginn, dee genau dat heite sollt explicitéieren, fir ebe justement de reglementéierten Zougang zu den Daten och fir Organisatiounen wéi d'Caritas, wéi d'Salariatskummer, wéi awer och d'Beruffskummeren insgesamt dranzesetzen. En ass leider mat de Stëmme vun der Majoritéit ofgeleent ginn. D'CSV hat deen Amendement awer och an der Kommissioun mat votéiert.

Voilà, dat sinn elo dës dräi Haaptgrënn, firwat mir mengen, datt dee Projet guer net esou fortschrëttlech an esou gutt ass, wéi een dat kéint mengen, an datt sech dacks an der Technizitéit vun Dokumenter awer och ganz grouss Gefore kënnen verbieren, déi verschidde politesch Choix kënnen antizipéieren. Duerfir stëmme mir de Projet net mat.

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci dem Här Baum. Ech hunn elo kee Riedner méi ageschriwwen. Dann hunn ech elo d'Eier an de Pleséier, fir dem Här Sécurité-sociales-Minister Romain Schneider d'Wuert ze ginn. Här Minister, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Romain Schneider**, *Ministre de la Sécurité sociale*.- Merci, Madamm Presidentin, fir d'Wuert a fir och kënnen engersäits fir d'Éischt emol dem Rapporteur an där ganzer Kommissioun Merci ze soe fir déi Aarbecht, déi do geleescht gouf. Dat war keen einfache Projet. Mir hunn eis ganz vill domadder befaasst. Mir hunn och am Ganzen dräi Aweise vum Statsrot gehat, fir effektiv dës Projet ofzeschleissen an herno de Rapport an der Kommissioun och ze stëmme. Merci och lech fir Are mëndleche Rapport, deen explizit an exzellent war wéi ëmmer.

Ech géif dann op e puer Punkten agoen, fir vläicht och e puer Antwerten hei ze ginn. Engersäits, mengen ech, muss een emol festhalen, datt dës Projet e Projet ass, wou et ëm d'Konzept vun der gudder Gouvernance vun den Institutiounen vun der Sécurité sociale geet. Et geet net ëm d'Gouvernance wat d'IGSS betrëfft, wat hei ganz dacks mentionéiert gëtt. Datt hannendrun nach adaptéiert Missiounen kommen, dat ass richteg, mä et ass virun allem d'Ausrichtung: Wéi ass d'Gestioun vun deenen eenzelnen Institutiounen vun der Sécurité sociale?

An et geet hei och net drëm, fir op där enger Säit Prestatiounen vun der Sécurité sociale ze modifizéieren respektiv fir e Finanzement ze änneren. Et geet ganz einfach drëm, fir eng propper, eng besser, eng moderniséiert Gestioun vun den eenzelnen Institutiounen vun der Sécurité sociale ze kréien, dat op enger Rei Punkten, déi hei ugeschwat goufen: engersäits, datt ee sech vu virer an e Plan pluriannuel gëtt, datt een eng genau Ausrichtung huet, déi nach ëmmer vun Conseil d'administration festgesat gëtt, an datt dann ënnendréiner vun engem Direkter respektiv engem President déi deeglech Gestioun gemaach gëtt.

Dat ass den Ennerscheid dran, dat stëmmt. Mä dat ass awer kloer och esou, wéi mir, mengen ech, un dës Problem wollten erugeen a wéi eng kloer Gouvernance an eng kloer Planifikatioun vun den Aktiounen kënnen lafen.

Déi zwee Punkten, déi fir mech awer och wichtig sinn - an deen éischten, deen den Här Meyers zitéiert huet: Et war dat effektiv e ganz interessante Punkt, deen hei mentionéiert gouf an deen de Statsrot virun allem um Beispill vun der Assurance accident eng Kéier duerchgespillt huet, wou souguer eng aner Chamberskommissioun sech dermat befaasst huet, fir och do en Avis ze maachen.

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.**)

An ech war herno frou, wéi de Statsrot am drëtten Avis effektiv nach eng Kéier kloer Posi-

tioun bezunn huet, wou - an do hutt Der recht! - ee kann d'Léieren draus zéien, fir och an Zukunft all déi Texter an deem dote Sënn ze analyséieren an ze kucken. Ech mengen, de Statsrot huet hei ganz kloer vun „principes essentiels“ geschwat, „principes essentiels“, déi am Gesetz musse geregelt ginn, an doniewent awer och „points moin essentiels“, déi kënnen dernieft an de Statute geregelt ginn.

Ech mengen, et ass elo kloer. A fir déi nächst Texter, mengen ech, ass et och evident, datt et esou muss d'Lectione dovunner sinn, wann d'Avant-projet-de-loien opgestallt ginn, déi dann an d'Kommissiounen kommen. Ech mengen, dat heite war eng Kéier e gudden Exercice, deen am Kader vun der Sécurité sociale gemaach gouf, fir hei eng Kéier kloer ze sinn.

Wat den zweete Volet ass, deen ugeschwat gouf, dee vun den Donnéeën respektiv de Statistiken, déi net méi zur Verfügung wiere säitens der IGSS, déi dës Projet virun allem géif blockéieren oder géif erschwieieren, do verweisen ech drop, datt am Februar 2018 d'IGSS hire Système d'accès informatique, déi sougenannt „Luxembourg Microdata Platform on Labour and Social Protection“ kreéiert huet, eng Plattform, déi genau do ass, fir eben den Experten aus der Matière vun der Aarbecht an der Sécurité sociale, der Protection sociale kënnen Accès ze ginn, fir Rechercheprojeten ze maachen.

Hei fënnt een op där Plattform engersäits: Wéi kréie mer e facilitéierten Accès op déi eenzel individuell Donnéeën, déi natierlech pseudonymiséiert sinn - dat ass ganz kloer -, fir virun allem och dës Donnéeën dann ze notzen, fir administrativ ze gebrauchen an hei ebe Recherche ze maachen an de Beräicher Marché de travail, an de Beräicher Protection sociale? Op där anerer Säit ass awer och ze garantéieren, datt de Respekt vun der Vie privée vun de Leit do ass, an dat virun allem en conformité zum Reglement iwwert d'Protection des données.

Ech mengen, dat heiten ass kloer. Den Zougang ass nach ëmmer do. Et ass ee ganze Prozess vu Prozeduren, deen och opgebaut ass, wéi een dorunner ka kommen. An een éischte Pilotprojet leeft an deem Beräich, zesummen an enker Kollaboratioun mam LISER ass een ugefaange ginn. An ech mengen, et sinn nach anerer do, wou Demanden do sinn, fir och kënnen validéiert ze gi säitens der IGSS, soudatt mer gesinn, datt also net, wéi virun ugedeit, keng Statistiken méi kënnen gemaach ginn, mä et ass ganz kloer geregelt, wéi se kënnen gemaach ginn. An ech mengen, jiddwereen, dee se brauch fir déi Zwecker vu Recherche an deenen do zwee Beräicher, huet an Zukunft och Accès dorobber.

Voilà, an deem Sënn, mengen ech, géif ech Merci soe fir d'Interventiounen. Ech géif och Merci soe fir d'Aarbecht an der Kommissioun an ech géif och Merci soen de Fraktiounen, déi e grouse Sukkurs zu deem Gesetzestext gemaach hunn, deen eis virubréngt an enger nach besserer Gouvernance vun deenen eenzelnen Institutiounen vun der Sécurité sociale.

Merci!

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An ech mengen, da si mer prett, fir iwwert de Projet de loi 7004 ofzestëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7004 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass ofgeschloss.

59 Participatiounen um Vott: 57-mol Jo, 2-mol Nee. Domat ass de Projet ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par Mme Claudia Dall'Agnol), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non: MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, fir d'Dispens vum zweete Vott ze ginn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

Mir géifen dann zum nächste Projet iwwergeren, dem Projet de loi 6810 fir eng transparent an oppe Verwaltung. An d'Wuert huet direkt d'Rapportrice, d'Madamm Simone Beissel.

5. 6810 - Projet de loi relative à une administration transparente et ouverte

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

► **Mme Simone Beissel** (DP), *rapportrice*.- Merci, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, typesch Charakteristike vun enger Demokratie si fräi Wahlen, Gewaltentrennung, de Rechtsstat, de Schutz vun de Mënscherechter, d'Mee-nungs- an d'Pressefräiheet.

D'Transparenz vun den öffentleche Verwaltung- ass eng modern, aktuell an héich demokratesch Komponent vun dëse Charakteristiken. De Bierger a potenzielle Wieler ka sech vill besser eng fräi Meenung maachen, e ka sech vill besser fräi entscheiden, wann en en Abléck an d'Aarbechten, an de Fonctionnement vun dem Stat oder de Gemenge kritt.

Här President, mir konkretiséieren haut e remarkabele Paradigmewissel. Tëschent 1790 an 1990 war an all den occidentale Verwaltungen d'Règle d'or de Secret, dat heescht d'Geheimhaltung. D'Bierger waren Administréierten, Gouvernéen, si si verwalt ginn. Et ass eréischt vun 1990 un, wou wierklech eng Ännerung komm ass, dat opgrond - an d'Franzose waren derfir, dat wéist Der - vun der Procédure administrative non contentieuse, wou d'Leit fir d'Éischt Accès zu hirem eegenen Dossier kritt hunn. An dunn ass lues a lues d'Fuerderung no méi Transparenz an och méi partiperativ Demokratie an den Discours vun all de politesche Parteien, notamment am Westen, gefloss.

Wéi ass et haut? De Bierger soll d'Recht hunn ze kontrolléieren, ob d'Prinzipie vun der Gewaltentrennung oder dem Rechtsstat agehale ginn.

Kann de kritesche Bierger zu 100% sécher sinn, dass keng Mënscherechtsverstéiss stattfannen, wann d'Verwaltungen Dokumenter dauernd ënner Verschluss halen? Wéi kann d'Press optimal hir Aarbecht maachen, wann den Zougang zu wichtige verwaltungstechneschen oder och esouguer politeschen Informatiounen hir ze laang oder deelweis verweigert gëtt? A wéi soll de mündegen a kritesche Bierger sech kënnen eng fräi Meenung maachen zu allem, wat e wëllt decidéieren?

Här President, de Projet de loi 6810 bréngt hei Ouverture an deem ganze Secteur. Mir schafen hei e legale Kader fir eng transparent an oppe Verwaltung zu Lëtzebuerg.

Ze behaupten, virun deemem Text wäire mer an engem Stat hei, wou wéineg oder iwwerhaupt keng Transparenz wär, wär schlichtweg falsch. Dir wéist, dass Lëtzebuerg ee vun de Staten ass, wou d'demokratesch Valeur säit ganz, ganz laanger Zäit héichgehale ginn. An ech woen ze behaupten, dass dësen Dag e gudden Dag ass fir d'Demokratie, well mer mat deemem Projet de loi dës demokratesch Valeuren nach eng Kéier ganz ferm ervirhiewen a se och nach stärken.

Här President, d'Beméiungen, fir d'öffentlech Verwaltungen méi transparent ze maachen, sinn awer elo net vun haut. Et geet schonn zréck op den 20. Juni 2000, wéi eise Kolleeg Deputéierten Alex Bodry eng Proposition de loi eraginn huet, an dës Proposition de loi hu mer mat sengem Accord an dës Projet de loi integréiert.

De 5. Mee 2013 (veuillez lire: 5. Febuar 2013) huet déi viiregt Regierung e Projet de loi eraginn, wou den Accès zu spezifeschen administrativen Dokumenter sollt garantéiert ginn. Déi haiteg Regierung huet awer fonnt, dee Projet géif net wäit genuch goen, e wär ze vill restriktiv. Doropshin ass dunn de 5. Mee 2015 e méi ambitionéierte Projet deposéiert ginn - dat ass deen, iwwert dee mer haut schwätzen - an deen huet als Label, deen huet als Markenzeichen, an dat ass eng grouss Neierung, dass et elo un der Verwaltung selwer ass. Si muss d'Initiativ huelen, fir d'Dokumenter selwer ze veröffentlechen, a sech och ëm d'Kommunikatioun këmmen. Dat ass also do e grouse Changelement.

Här President, mir wëssen allegueren, dass d'Vetrauen an d'Politik an d'Verwaltungen am Kader um Geheimdengschtskandal gelidden huet. Munchereen hat d'Gefill, dass bestëmmt politesch a Verwaltungsresponsabeler esou Manövere gemaach hunn, fir bestëmmt Informatiounen ze verstopen. Dofir ass och ee vun den Haaptobjektiver vum Projet de loi 6810, dass mer elo solle versichen, dass d'Vetraue vun de Bierger an d'Politik an an d'Verwaltungen erëm wissst, bis et erëm eng Kéier ganz ass, an dass an Zukunft d'Transparenz an d'Oppenheet sollen d'Regel sinn.

Elo kommen ech zum Inhalt. An ech wëll dat e wéineg a Frostellung maachen, fir lech et méi kloerzemaachen, well et ass e ganz komplizéierten Text. Fir d'Éischt, den éische Punkt: Fir wie spillt den Droit d'accès? Do huet generell all physisch Persoun an all moralesch Persoun - Dir kennt d'Definitiounen dovun - also dat Recht.

Dat Zweet ass: Wie muss Accès ginn an op wat? Beträff sinn all administrativ Dokumenter vu staatlechen an deelweis och net staatleche Verwaltungen. Zum Beispill all Verwaltung, all d'Servicer vum Stat, d'Gemengen an hir Syndikater, d'Personnes morales, déi e Service public leeschten, d'Chamber, de Statsrot, den Ombudsmann, d'Cour des comptes, souguer d'Chambres professionnelles musse liwweren, ëmmer de Fall gesat, dass d'Dokumenter eng administrativ Aktivitéit betreffen. Zum Beispill Dokumenter, déi d'Gestioun vun enger industrieller oder kommerzieller Aktivitéit, och vun engem Etablissement public, betreffen, sinn net accessibel.

Duerch de Fait, dass et e sensibele Secteur ass, hu mer awer eng ganz Serie vun Exceptionen. Dat sinn Exceptionen, déi ebe soen, wéini administrativ Dokumenter net dierfe veröffentlecht ginn. Wat sinn dat fir Dokumenter? Dat sinn Dokumenter, déi d'perséinlech Fräiheeten oder eventuell d'öffentlech Rechter kënnen gewäreleschten.

Mir hunn am Text - a mir hunn dat vum Conseil de l'Europe iwwerholl, mir hunn hei d'Rad net nei erfonnt - zéng Kategoriën vun Exceptionen. Ech ginn lech der elo just e puer als Beispill, déi Der kennt a wou et och all Mënsch allicht, dass déi net einfach kënnen direkt op de Schiirm gesat ginn:

Als Éischt hu mer Dokumenter, déi d'aussepolitisch Relatiounen, d'Sécherheet an d'öffentlech Uerdnung vun Land betreffen, zweetens, déi d'Sécherheet vu Persounen an hir Privatsphäre concernéieren, drëtten Dokumenter iwwert d'Prozeduren um Geriicht oder an Disziplinarverfahren, véiertens Dokumenter iwwert d'Präventioun, d'Recherche an d'Verfolgung vu Strofdoten, fënneftens Dokumenter, déi d'Droits de propriété intellectuelle betreffen. An dann zum Schluss als Zéngt - an ech géif lech bieten, déi aner a mengem schrëftleche Rapport ze liesen - sinn do zum Beispill d'confidentiel Deliberatiounen vun der Regierung.

Wichtig ass, dass dës Exceptionen ëmmer musse ganz genau begrënn ginn, motivéiert ginn an dass se ganz restriktiv applizéiert ginn. Well mir dierfen net vergiessen, dass d'Regel vun deemem neie Projet de loi jo soll sinn, dass d'Publikatioun wierklech d'Regel ass an d'Exceptionen musse streng gehandelt ginn.

Mir hunn awer nach aner Exceptionen, déi och wichtig sinn. Wann Dokumenter Informatiounen vu Privatpersounen betreffen, da kënnen déi Dokumenter nëmme de concernéierte Persounen ausgelievert ginn. Wann an engem Dokument Meenunge sinn, déi confidentiel un eng Verwaltung gelievert ginn, kënnen déi Dokumenter nëmme erausgoe mam Accord vun där beträffender Persoun.

Et gëtt och eng Serie Refusen. An ech mengen, déi lichten eis och allegueren an. E Refus kann ausgesprach ginn, wann en Dokument nach net fäerdig ass, wann et scho publizéiert gouf oder soll kommerzialiséiert ginn, an och wann eng Demande abusiv ass.

Wéini ass eng Demande abusiv? Wann eng Demande erakënn, fir eng risegrouss Zuel vun Dokumenter ze kréien, wann déiselwecht Demande schonn x-mol gestallt ginn ass, fir déiselwecht Dokumenter ze kréien, oder wann eng Demande kënn, déi d'intern Kommunikatioun betrëfft, da kënn e Refus.

Komme mer awer elo zum Accès, zu der positiver Säit. Et gëtt zwou Zorte vun Accésen. Déi viséiert Organismen, déi ech lech opgezielt hunn, déi am Artikel 1 stinn, musse vu sech aus - an dat ass eben déi grouss Neiegeek, hunn ech lech gesot - all Dokumenter online publizéieren, wat net ënner eng vun den Exceptionen fällt. Mat deem System gëtt och de Service information et presse, dee mer jo scho laang hei zu Lëtzebuerg hunn, generaliséiert, de Service information et presse, dee jo d'Aarbecht vun der Regierung dem Public méi nobréngt.

Déi zweet Zort vun Demandé kann all Bierger un d'Verwaltung stellen, an dat ass och eppes Wichteges, well dat ass an eisem System net onbedéngt normal: Et muss een absolutt kee Motiv ugin, fir en Dokument unzefroen. Et ass also d'frai Demandé, dat geet duer, fir en Dokument unzefroen.

Elo zu der Kommunikatioun, dat ass jo den zweete Schrëtt no der Publikatioun. Wéi geet dat mat der Prozedur? Eng Demande muss schréftlech un d'Verwaltung gericht ginn. An eng vun de Konditiounen ass, dass d'Verwaltung och weess, em wat et geet. Déi Demande, déi muss präzis sinn. Ass déi Demande ze vill generell formuliert, da muss d'Verwaltung dem Auteur vun der Demande soen: „Hei wann ech gelift, liwwert eis nach déi néideg Präzisatiounen, soss kënne mer lech net hëllefen.“ A fir de Bierger entgéintzkommen, ass och festgehale ginn, dass alleguerten d'Verwaltung scho Formulaire types ausschaffen, wou d'Leit da méi schnell wëssen, wéi se hir Demandé kënne formulieren.

Dann eppes ganz Wichteges zu den Delaien: D'Regel ass elo esou, dass d'Verwaltung soll esou schnell wéi méiglech - mir hunn dat elo formuliert, Dir kennt dat aus den anere juristischen Texter: „dans les meilleurs délais“ - op d'Demande äntweren an d'Dokument, hir Äntwert a Form vun entweder enger Pabeierkopie oder awer iwwert den elektronische Wee un den Demandeur iwwerliwweren.

Et ass och eng Méiglechkeet, d'Consultatioun op der Plaz ze maachen, wann et zum Beispill en Dokument ass, wat extrem voluminös ass. Eng aner Hypothees ass, wann et Dokumenter sinn, déi schon am Nationalarchiv sinn, dann ass et jo och méiglech, fir dee Moment d'Consultatioun sur place ze maachen, ouni dass muss alles erausginn.

Dat Wichtigst awer ass, an ech kommen nach eng Kéier dorop zrëck, well mir hunn an der Kommissioun no villen Diskussiounen an och nodeem d'Press eis intensiv dorëm gebieden huet, wierklech d'Delaie verkierzt: De Moment steet am Text „dans les meilleurs délais“, also esou schnell wéi méiglech, awer spéitstens an engem Mount.

Wéi gesot, mir wollten der Press do entgéintkommen, well am initialen Text stoung just einfach den Delai vun engem Mount. A mir hunn dat eben elo esou gemaach, dass mer de Belange vun der Press Rechnung droen, well si brauche ganz oft Dokumenter, wou et wichtig ass, dass si se schnell kréien, well soss huet et net méi vill Wäert.

Hei gëtt et zwar och Exceptione bei der Kommunikatioun, dat ass: D'Delaie kënnen em ee Mount verlängert ginn, wann déi betraffe Verwaltung, déi soll liwweren, duerch de Volume oder d'Komplexitéit vun den Dokumenter, déi d'Demande betrëfft, nach zousätzlech Zäit brauch, wa se sech zum Beispill muss un eng aner Verwaltung wenden, fir nach zousätzlech Informatiounen ze kréien, oder wann et em Dokumenter geet, déi schon am Nationalarchiv leien. Oder, wat awer och ganz wichtig ass, wann déi Dokumenter perséinlech Informatiounen iwwer Persoune beinhalten, dann ass d'Verwaltung verpflichtet - an ech mengen, Dir wësst, dass mer elo och nach amgaange sinn, ganz streng Gesetze, fir maachen iwwert d'Protection des données opgrond vun dem europäesche Reglement -, an deenen Dokumenter, ier se erausginn, déi perséinlech Donnéeën müssen ze occultieren oder ze disjonctieren.

Dat ass elo e bësselche komplizéiert, mä dat heescht einfach, déi Saache mussen onkenntlech gemaach ginn, dass deen, dee se do-bausse kritt, net direkt eppes weess. Dir wësst, dat gëtt och bei Uerteeler gemaach an esou weider. Dat ass eng Saach vun der Diskretioun vun deenen Dokumenter.

All Verwaltung, an dat ass awer elo nëmmen en Detail, muss an Zukunft ee Beamten nennen, deen nëmmen zoustänneg ass oder deen och zoustänneg ass fir d'Veréffentlechung an d'Kommunikatioun vun all den Dokumenter, fir dass och garantiert ass, dass dat ka schnell traitéiert ginn.

Wichtig ass och, dass mer hei an deem Text eng nei Kommissioun schafen. Déi heescht „Commission d'accès aux documents“. Déi ënnersteet dem Statsminister an ass besat mat fënnef Memberen. Den éischte Member ass e Magistrat, dee kritt d'Présidence. An déi aner si respektiv Membere vum Statsministère, vum Syvicol, vun der Commission nationale pour la protection des données a vum SIP, ech mengen, e lauter Leit, déi d'Matiären do kennen an déi och kënne gutt Aarbecht leeschten.

Wat ass d'Aufgab vun där Kommissioun? Primo, d'Verwaltungen ze beroden, mä haaptsächlech ass se geruff, fir eben d'Avisen zu de refuséierten Dokumenter ze schreiwen. Wann d'Kommissioun seet, dass en Dokument

communicabel ass - an d'Kommissioun muss an zwee Méint spéitstens dem Demandeur äntweren -, dann huet déi betraffe Verwaltung nach ee Mount, fir hir Meenung ze revidieren. Follegt se der Kommissioun net, huet de betraffene Bierger d'Méiglechkeet, fir e Recours en réformation virum Tribunal administratif ze maachen.

De Bierger huet och d'Méiglechkeet, fir dese Recours en réformation ze maachen, wann d'Dokument refuséiert gëtt, wéi gesot, vun Ufank an och vun der Kommissioun. Et sinn also zwou Hypotheesen, wou de Recours en réformation virum Tribunal administratif ka gemaach ginn.

Här President, mir kruten am Kader vun deemem Projet, deen extrem komplizéiert ass - mir hu ganz laang dru geschafft - eng ganz grouss Serie vun Avisen era vun engem ganze Koup Organismen an Institutiounen. Mir hu versicht, deenen esou gutt wéi méiglech Rechnung ze droen. Ech verweise fir den Detail op mäi schréftleche Rapport an op déi voluminös Documents parlementaires, déi dese Projet entouëreren.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Dir hutt héieren, dass mer, obwuel mer grouss Efforte gemaach hunn, awer kritiséiert gi sinn, notament well emmer gesot gëtt, och dese Projet wär net éiergäizeg genuch, wat d'Delaie géif ugoen. Bon, Dir wësst, haaptsächlech vun der Sait vun der Press ass gesot ginn: „Et geet nach net duer, mir kommen nach net schnell genuch un d'Dokument, notament wa géif en Dokument refuséiert ginn oder et si Problemer, fir et erauszukréien.“ Mir hunn alles gemaach, mir hunn déi Delaie verkierzt, fir awer der Press entgéintzkommen.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, mir liewen an engem Land, wou d'Gläichheet virum Gesetz ee vun de Grondpeilere vum Rechtsstat ass, deen an der Verfassung verankert ass. Et wär also - a mir haten doruwwer Diskussiounen, mä mir waren eis eens - mä wéi problematesch gewiescht, wa mer elo duerch dese Projet de loi zwou Kategorië vu Bierger geschaaft hätten, eng Kéier d'Kategorie, déi heescht „Journalisten“, an déi zweet Kategorie mat all deenen aneren. Dat hätte mer net kënne veräntweren, well ech mengen, Dir verstitt firwat, wéinst der Gläichheet virum Gesetz: Mir kënnen dat net maachen!

Dofir nach eng Kéier, mir hu wierklech Efforte gemaach, fir déi Delaien esou kuerz wéi méiglech ze maachen, fir der Press entgéintzkommen. An ech hoffen, dass se mat deemem Text awer Satisfaktioun kréien, dass se awer kënnen domat schaffen an dass mer hinne konntent entgéintkommen, fir dass se hir Aarbecht kënne gutt maachen.

Ier ech elo hei den Accord vun der DP-Fraktioun bréngen, well ech awer nach eng Serie Mercie lassginn, well dese Projet wär wierklech eng grouss Teamarbeit. Fir d'Éischt emol Merci dem Jeff Fettes an dem Tania Braas vun dem Statsministère. Merci der Madamm Secrétaire-greffière Francine Cocard, déi wierklech extrem mat mir un den Texter geschafft huet, fir alles an d'Rei ze kréien. Merci dem Jeff Feller vun der DP-Fraktioun. An dann en hærzleche Merci un alleguerten d'Membere vun der Kommissioun fir déi exzellente Atmosphär, déi mer haten, fir déi konstruktiv Aarbecht. Mir hate vill Diskussiounen, vill Hin an Hier, mä ech mengen, mir hunn elo alleguerten zesummen en Text fäerdegbruecht, deen d'Strooss hält. An dofir soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren a Merci en général.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och der Madamm Rapportrice. An éischt Riederin ass d'Madamm Diane Adehm.

Discussion générale

► **Mme Diane Adehm (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, an enger Demokratie, wéi mer se och hei zu Lëtzebuerg hunn, geet all Muecht vum Vollek, also vun de Leit aus, vu soss kengem a scho guer net vun enger staatlecher Verwaltung, déi just e Kader dierf sinn, an deem d'Leit méiglechst frai liewe kënnen.

Mir sinn als CSV fir eng oppen, eng frai an eng gerecht Gesellschaft. Dorauer ergëtt sech, dass och fir eis de Stat a seng Verwaltungen mussen oppen, frai a gerecht sinn. Nëmme esou kann de Stat de Leit déngen an net emgedréit. Well duerfir ass de Stat leschten Enns do: fir de Leit hiert Liewe méi einfach ze maachen an net méi schwéier ze maachen, an dat méiglechst subsidiaresch, also just dann, wann et och wierklech gebraucht gëtt.

A wann ech vun enger oppener Gesellschaft an oppenem Stat schwätzen, da sinn ech och scho ganz no bei eisem Gesetzesprojet vun haut, dee jo eng transparent an oppen Administratioun ustriift. Dëst ass vum Prinzip hier gutt. A

fir direkt virzegräifen: Trotz Kritik am Detail wäerte mir als CSV-Fraktioun dëst Gesetz matstëmmen, well et ënner dem Stréch dem Bierger méi bréngt, wéi et Problemer opwerft.

Dass dëst Gesetz wäert esou munch juristesche Problemer opwerfen, dat wäerte mer an Zukunft gesinn. Well eis Richter wäerte sech méi wéi sécher nach vill mussen mat deemem Text auserneeetzen. Dacks ginn näamlech méi Froen opgeworf wéi beäntwert, an dat ass net gutt fir e Gesetz, well am Fong soll jo all Gesetz d'Liewe vun de Leit an eiser Gesellschaft vereinfachen an iwwregens och d'Liewe vun eiser Justiz. Ob dat hei wierklech de Fall wäert sinn, bleift nach ze kucken.

Mä Här President, et gëtt nach méi eng fundamental Reserv, déi ech och haut hei wéll uschwätzen. Wéi gesot, eng oppen an transparent Administratioun ass gutt, mä oppen an transparent dierf net „gliesen“ heeschen, aus engem ganz einfache Grund: Well mir als CSV de glesene Bierger net wëllen! Dat huet mat eisem Mënschbild ze dinn, mä et huet och praktesch Ursachen. Well eppes, wat aus Glas ass, kann och séier zerbréchen. A wann de Stat, awer och d'Gesellschaft an d'Effentlechkeet eppes net dierfen, dann ass et, d'Leit ze zerbréchen. Duerfir am Resumé: Transparenz jo, awer ouni glesene Röntgenapparat. IRMe brauche mer op anere Plazen - an eise Spideeler - an net wann et drëms geet, fir de Bierger administrativ ze duerchlichten.

Dëst gesot, Här President, wéll ech bei den Text zrëckkommen, esou wéi en eis haut hei virläit. Dësen Text ass zwar kuerz, mä en huet et awer definitiv a sech. Mat dem Gesetz, wat mir haut stëmme wäerten, mussen sämtlech öffentlech Verwaltungen, Servicer, Etablissements publics ënner der Tutelle vum Stat oder ënner der Iwwerwaachung vun de Gemengen all d'Dokumenter, déi sech op eng administrativ Tätigkeet bezéien, öffentlech zugänglech maachen. Dëst trëfft och zou fir moralesche Persoune, déi öffentlech Servicer ubidden.

Weider mussen och d'Chamber, de Statsrot, de Mediateur, de Rechnungshaff an d'Berufskummeren déi Dokumenter öffentlech zugänglech maachen, déi sech op eng administrativ Tätigkeet bezéien. A wann dat elo einfach kléngt a munche Bierger vläicht mengt, hie kéint elo all d'Dokumenter um Internet consultieren, ass et awer net esou einfach.

Mir hunn eis an der zoustänneger Chamberskommissioun vill mam Text auserneeegesat an ech wéilt der Rapportrice, der Madamm Simone Beissel, e grouse Merci soe fir hir Aarbecht souwuel an der Kommissioun wéi och als Rapportrice.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Diane Adehm (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir Lëtzebuerg sinn nun eemol, wéi mer sinn. An zu deser Mentalitéit gehéiert och, dass mir net alles op der Place publique wëlle breettrëppelen. Dat heescht beileiwen net, dass mir wëlle Saachen ënner dee berühmten Teppech kieren. Nee, mir Lëtzebuerg sinn einfach éischer diskret Mënschen, déi emseg am stillen Kämmerlein schaffen.

Dat maachen och eis Verwaltungen. Si schaffe vill an diskret a meeschtens och zilféierend a gutt. Duerfir wéll ech hinne vun deser Plaz aus och emol Merci soen. Well dat maache mir eigentlech net genuch hei am Land: Merci soen. An an Zukunft wäerte mer eise Verwaltungen nach vill méi oft mussen Merci soen. Well wann dese Gesetzesprojet bis a Kraaft trëtt, da muss jiddereen, deen öffentlech Servicer ubitt, sämtlech Dokumenter iwwer administrativ Tätigkeete verëffentlechen. An dat risquéiert, vill ze ginn. An dat risquéiert och, den administrative Prozess net onbedéngt ze beschleunegen, fir et emol diplomatesch ze soen.

Trotzdem begrëisse mir als CSV natierlech, dass de Bierger zousätzlech Rechter kritt, fir eng ganz Rëtsch Dokumenter kënnen an Zukunft ze kucken. Well wéi gesot, de Stat ass fir de Bierger do an net emgedréit. Net emsoss hat jo schonns de fréiere Statsminister Jean-Claude Juncker 2013 e Gesetzesprojet an des Richtung virgeluecht. Et war den „Projet de loi relative à l'accès des citoyens aux documents détenus par l'administration“.

Déi jëtzege Regierung huet dese Gesetzesprojet dunn zrëckgezu mat der Begrënnung, e wier vill ze „restriktiv“. Iwwert de Gebrauch vun deemem Adjektiv kann ee sécherlech gedeelter Meenung sinn. Kommt, mir kucken eis duerfir emol einfach d'Fakten un! Wou sinn dann elo déi grouss Ennerscheider tëschent dem „Gesetzesprojet Juncker“, fir en dann emol esou ze nennen, an dem Text, iwwert dee mir haut ofstëmme wäerten?

Éischtens, de Gesetzesprojet Juncker hat explizit ausgeschloss, dass d'Chamber, de Statsrot, de Mediateur an de Rechnungshaff géifen ënner dëst Gesetz falen. D'Begrënnung war, dass

dës Institutiounen missten onofhängeg vun exekutive Pouvoir, also der Regierung mat all hire Verwaltungen a Servicer bleiwen. D'Dier gouf awer opgeloos an deem Sënn, dass si vu sech aus Dokumenter öffentlech maache kéinten an hir eege Politik an deemem Beräich maache kéinten. Vun de moralesche Persoune, déi öffentlech Servicer ubidden, gëtt net am Gesetzesprojet Juncker geschwat.

Am definitiven Text, dee mir haut stëmme wäerten, stinn och d'Berufskummeren dran, dëst nodeems de Statsrot d'Chamber drop hingewisen hat, dass déi feele géifen. Dëst ass also e Punkt, an deem de Gesetzesprojet Juncker effektiv méi „restriktiv“ war.

Zweetens, de Gesetzesprojet Juncker huet virgesinn, dass d'Dokumenter missten ënner enger Form verëffentlecht ginn, dass d'Leit en einfachen a fraien Zougang zu den Dokumenter hunn. Dëst sollt wa méiglech iwwert déi nei Informatiouns- a Kommunikatiounstechnologie geschéien.

Den Text vun der jëtzege Majoritéit gesäit just déi nei Informatiouns- a Kommunikatiounstechnologie vir, fir d'Dokumenter ze verëffentlechen.

Drëttens, den Text vun haut gesäit d'Schafung vum enger „Commission d'accès aux documents“ vir. D'Leit kënne sech un des Kommissioun wenden am Fall vun engem Refus fir Dokumenter ze konsultieren. Wann ee mam Avis vun deser Kommissioun net averstanen ass, kann ee virun d'Verwaltungsgericht goen. De Gesetzesprojet Juncker hat des Kommissioun net virgesinn, mä huet just e Recours virum Verwaltungsgericht virgesinn.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Véiertens, den Text vun deser Majoritéit gesäit vir, dass d'Veréffentlechungsfrist vun de Verwaltungen an all de Concernéierte sech just op déi Dokumenter applizéiert, déi nom Akraafttriede vun deemem Gesetz geschaaft ginn. Also déi Dokumenter, déi et bis elo an allen öffentleche Verwaltungen, Servicer, Gemengen an esou weider gëtt, mussen mat deemem Text net verëffentlecht ginn.

Dëst ass an eisen Aen e wesentlechen Ennerscheid tëschent den zwee Texter. De Gesetzesprojet Juncker hat dëst näamlech net virgesinn. Laut dem Gesetzesprojet Juncker hätte misse all d'Dokumenter iwwer administrativ Tätigkeete verëffentlecht ginn. Dëst geet a senger, ech nennen dat emol „positiver Transparenz“ vill méi wäit wéi de Gesetzesprojet vun der jëtzege Majoritéit.

Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, et ass lech an nach méi de Leit am Land iwwerloos, ze jugéieren, wéi een Text dann elo „restriktiv“ ass.

Fënneftens, wat d'Lëscht mat den Ausname vun Dokumenter, déi net verëffentlecht ginn, ugeet, esou ass d'Opzielung an deenen zwee Texter méi oder wéineger déiselwecht. Et ass näamlech d'Lëscht mat den Ausnamen, déi an der „Convention du Conseil de l'Europe sur l'accès aux documents publics“ aus dem Joer 2009 virgesinn ass.

Sechstens, wat d'Form vun der Demande, fir Dokumenter ze kréien, ugeet, esou muss déi an deenen zwee Texter schréftlech a präzis sinn. D'Dokumenter ginn entweder enner Pabeierform zougestallt, elektronesch verschéckt oder si kënnen op der Plaz gekuckt ginn. Den Delai, fir d'Dokumenter zur Verfügung ze stellen, ass och an deenen zwee Texter maximal ee Mount, wuelverstane bei der jëtzege Regierung steet dran „dans les meilleurs délais“, mä maximal ee Mount.

Siwente Punkt: D'Lëscht vun den Dokumenter, déi just betraffe Persoune zougestallt kréien, ass déiselwecht an deenen zwee Texter, genee wéi déi Fall, an deenen eng Demande, fir Dokumenter ze kréien, ka refuséiert ginn. Mir stellen also ofschléissend fest, dass de grouse Prinzip an deenen zwee Texter identesch ass.

Mir gi vun enger Logik aus, an där d'Dokumenter nëmme konntent ugefrot ginn op Basis vun engem Intérêt direct vun deemjéinegen, dee gefrot huet. Elo gi mir eriwuer op eng Logik, an där jiddereen alles froe kann, ouni müssen en Intérêt direct nowiesen ze kënnen.

Mir begrëissen dat ausdrécklech, well mir domadder eigentlech bei all Bierger den Intérêt direct fir all administrativen Akt vum Stat viraussetzen. Et ass also eendeiteg ee Schrëtt hin zu enger Biergergesellschaft, an dat ass och gutt esou!

Doriwwer eraus ass souguer de Wuertlaut am Text vun der aktueller Majoritéit deelweis deeselwechte wéi am Text Juncker.

Madamm Presidentin, och de Statsrot huet e puer ganz pertinent Bemierkungen zum Gesetzesprojet gemaach:

Éischstens, e befasst sech mat der Definitioun vun engem Dokument. Hie berëfft sech dobäi op d'Konventioun vum Conseil de l'Europe iwwert den Accès zu öffentlechen Dokumenter. Dës Konventioun gouf jo den 18. Juni 2009 adoptéiert. An dëser Konventioun gëtt en Dokument definéiert als „all Informatioun, déi déi öffentlech Instanzen hunn“, an dëst egal enner weé enger Form et déi Informatioun gëtt an egal, ob se geschriwwen ass oder net. D'Gesetzestexter vun eisen Nopeschlänner ginn iwwerengens an dëselwecht Richtung.

Zweetens, de Statsrot seet, dass et keng verfassungsrechtlech Definitioun respektiv iwwerhaapt keng legal Definitioun vun der „administrativer Tätigkeet“ gëtt. Dese Punkt ass keng Hoerspléckerei, mä absolutt zentral, well den Informatiounszougang, vun deem mer schwätzen, betrëfft jo grad d'Dokumenter iwwer eng administrativ Tätigkeet.

De Statsrot selwer schreift, dass an Zukunft d'Gerichter wäerte Kritäre festleeën, déi bestëmmen, ob en Dokument eng administrativ Tätigkeet betrëfft oder net. Et riskéieren also nach äusserst spannend Zäiten op eis zouzoukommen mat dësem Gesetzestext. Vlächicht wier et gutt gewiescht, hei als Gesetzgeber och Definiounsgeber ze sinn, zumindest wat esou fundamental Notiounen wéi déi administrativ Tätigkeet ugeet.

Des Weidere weist de Statsrot drop hin, dass et schon eng Obligatioun fir eng Verëffentlechung gëtt, wann eng Verwaltung just am Besëtz vun engem Dokument ass. Si muss et also emol net selwer verfaasst hunn. Hei kënnen mir et dann och ganz séier mat enger éischter negativer Transparenz ze doe kréien, déi iwwerengens och ka voyeuristeschen Tendenzen unhuelen.

Et stellt sech awer och an dësem Zesammenhang d'Fro, wéi et sech mat den Droits de propriété intellectuelle verhält, wann et sech nottamtëm ëm Etüden handelt, déi an de Ministère leien an déi vun enger drëtter Persoun verfaasst goufen.

Madamm Presidentin, duerfir meng Fro un d'Regierung: Gëtt elo hei e Guide opgestallt, wéi d'Verwaltung sech verhält? Kréie si Richtlinie matgedeelt vum Statsministère? Oder muss all Verwaltung selwer kucken, dass se eens gëtt? Hei bleiwen nämlech fir eis Verwaltung vill Froen opstoen. An duerfir dierfe mir si net mat dëse Suergen elengloossen. E wierklech transparente Stat ass nämlech och ee kohärente Stat, well nëmmen esou ass seng Transparenz och glawwierdege a kohärent.

A wann ech scho bei der Kohärenz sinn: En drëtter Punkt, mat deem de Statsrot sech am Detail beschäftegt huet, ass dee vun der Kohärenz tëschent de verschiddene Gesetzer, déi et am Beräich vum Informatiounszougang hei zu Lëtzebuerg gëtt.

Bis elo gëtt et zu Lëtzebuerg keng eenheetlech Gesetzgebung iwwert den Informatiounszougang. Et ginn awer verschidde Gesetzer, déi dëst deelweis regelen. Et gëtt d'Gesetz vum 1. Dezember 1978 iwwert d'Procédure administrative non contentieuse mam groussherzogleche Reglement vum 8. Juni 1979 mat den Ausföhrungsbestëmmungen. Et gëtt d'Gesetz vum 25. November 2005 iwwert den Informatiounszougang am Ëmweltberäich. An et gëtt d'modifizéiert Gesetz vum 7. Dezember 2007 iwwert d'Weiderbenotze vun Informatiounen aus dem öffentleche Secteur.

De Statsrot hätt eigentlech léiwergesinn, wann dës Texter all vereenheetlecht gi wieren, haaptsächlech wat d'Terminologie an den Uwendungsbereich vum Gesetz betrëfft. Dëst ass awer net gemaach ginn, mä mir hu weider op ennerschiddlechen Texter geschafft.

Grad fir eng Majoritéit, déi d'Fenster wollt grousso oprappe viru fénnef Joer, ass dat bezeichnend! Datselwecht kéint ech iwwerengens och iwwert den Zäitpunkt, also elo dräi Méint viru de Wahlen, soen. Mä och hei kann a soll all Bierger sech seng Meenung selwer maachen.

(M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.)

Mä kommt, mir ginn zréck bei de Statsrot, dee sech an dësem Zesammenhang haaptsächlech op säin Avis zum Archivagegesetz, dat mir jo d'lescht Woch an dësem Haus gestëmmt hunn, berëfft. Laut dem Statsrot riskéiert et en Interessenkonflikt ze ginn tëschent eise Gesetzestexter vum haut an dem Gesetz iwwert den Archivage. An dat ass net gutt!

Engersäits soll jo mam Gesetzesprojet vun haut den Informatiounszougang geregelt ginn an deem Sënn, dass d'Bierger an Zukunft Zougrëff kréie sollen op all Dokumenter iwwert déi schonn erwäant administrativ Tätigkeet, et sief dann, d'Dokumenter géifen aus Beräicher kommen, déi ausdrécklech erausgeholl gi sinn aus dem Informatiounszougang.

Weider ass den Zougang zu den Dokumenter, déi ënnert den haitege Gesetzesprojet falen, virgesinn, och wann dës Dokumenter bei den Archive sinn. Anerersäits ass am Gesetz iwwert den Archivage awer en Delai virgesi vu 50 respektiv 100 Joer, ier d'Archive sollen öffentlech zougänglech gemaach ginn.

An och, wann ech mech widerhuelen: Och hei riskéieren um Terrain an Zukunft nach spannend Zäiten op eis duerzekommen. Et muss nämlech gekläert ginn, ob d'Dokumenter ënnert d'Gesetz vum Informatiounszougang falen oder net, an dann eréischt ginn d'Archiven zougänglech gemaach, ouni mussen den Delai d'utilité administrative vu 50 respektiv 100 Joer ofzwaarden.

Drëtter Punkt: De Statsrot weist dann och op den Artikel 5 aus dem groussherzogleche Reglement iwwert d'Procédure administrative non contentieuse hin. Dësen Artikel seet, dass, wann eng Decisioun vum Stat oder vun enger Gemeng d'Rechter an d'Interesse vun enger drëtter Persoun betrëfft, dës Decisioun esou verëffentlecht gi muss, dass déi drëtter Persoun d'Méiglechkeet huet, hir Rechter an Interessen ze verteidigen. Dergéint steet awer eng Lescht mat Ausnahme vun de Fall, an deenen d'Dokumenter net mussen verëffentlecht ginn.

Och hei kann ee sech froen: Wat ass dann elo Fakt mat dësem Gesetz? An dëst sinn nëmmen e puer Problemer, déi de Statsrot opgeléicht huet a sengem Avis iwwert dëse Gesetzestext!

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et bleiwe mat dësem Gesetz also Froen iwwer Froen ze beäntweren. Ech wëll ergänzend zum Statsrot der nach just zwou derbäistellen:

Mir stellen eis als CSV d'Fro zum Beispill, ob d'Etüden, déi zur Ausschaffung vun de sektorielle Leitpläng gemaach gi sinn, hätt missen am Virfeld verëffentlecht ginn oder net, wann dëst Gesetz iwwert den Informatiounszougang schonn a Kraaft gewiescht wier. Et handelt sech jo net ëm eng Wirtschafts-, Finanz-, Steier- oder kommerziell Politik. Et sinn och keng kommerziell an industriell Informatiounen dran, déi vertraulech sinn. Selbstverständlech, d'Deliberatiounen vun der Regierung bleiwen awer vertraulech.

Ech huelen e weidert Beispill: Baugeneemegungen. Wann eng Baugeneemegung ausgestellt gëtt, muss ee se kënnen gesinn. Schliesslech huet jo all Noper en direkten Interessi un deem, wat niewent him gebaut gëtt. An hei spillt d'Gesetz iwwert d'Procédure administrative non contentieuse. Deejeinegen, deen d'Baugeneemegung ugefrot huet, kann awer soen, dass et fir hien ëm d'Sécherheet vun de Leit geet, déi am Haus wunne wäerten, an ëm säi Privatliwien. Schliesslech wëllt e Bauhär jo net, dass all Mënsch weess, wéi hie säin Haus bannendran age-riicht huet. Ausserdeem muss och net all potenziellen Abriecher d'Pläng vum Haus kënnen kucken, soss huet hien et jo einfach, fir eventuell Schwachstellen ze fannen, an e ka sech herno am Haus bannendra besser orientéieren, wann hien d'Pläng kennt. Grad elo an der Vakanzzeit ass dat jo immens praktesch fir bestëmmte Kreesser.

Bis elo goufen d'Baugeneemegunge jiddefalls ëmmer op der Gemeng konsultéiert. Mussen déi elo um Internetsite vun all Gemeng verëffentlecht ginn, mat alle Pläng a Couppen? An den Architekt an där ganzer Saach, dee ka sech jo och op d'Propriété intellectuelle berufen, schliesslech huet hie jo d'Pläng gezeecht.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech soen et nach eemol: Et gëtt ganz interessant, wann dëst Gesetz bis a Kraaft trëtt!

Bei eisen däitschen Nopere gouf am Joer 2005 d'Informationsfreiheitsgesetz gestëmmt. Am Joer 2006 goufen et 2.278 Ufroen, fir Dokumenter ze kréien. Am Joer 2017 goufen et 12.950 Ufroen. Laut engem rezenten Artikel an der däitscher Press ass awer nëmmen eng vun zwou Ufroe positiv beäntwert ginn. Et dauert dacks Joren, bis d'Dokumenter erausginn, an dann och nach just, well d'Gerichter dat esou decidéiert hunn.

D'Journaliste schreibe weider, dass d'Aarbeitsbelaaschtung souwuel fir d'Verwaltung wéi fir d'Gerichter héich wier; eppes, wat ech och scho virdrun ze bedenke ginn hunn.

Weider kritiséiert d'Press an dësem Artikel, dass an de Verwaltung verschidde Virgäng guer net méi opgeschriwwen ginn, fir ze vermeiden, dass et en Dokument gëtt, dat gegebenenfalls muss verëffentlecht ginn. Dëst ass eng eenzeg

Katastroph, well doduerjer vill Informatiounen a Wësse verluer ginn an et gëtt einfach schrecklech schwéier, fir nodréiglech eng Decisioun vun enger Verwaltung nozevollzéie respektiv ze verstoen.

Et muss een also wierklech oppassen, dass et an der Praxis net just zu enger Scheintransparenz kënn, an där alles gutt ass, an hannendru gëtt et eng parallell Wierklechkeet, déi no bausen emol bal guer net méi zum Virschäi kënn. Dann hätt mer nämlech wierklech net gutt geschafft.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei eise belschen Nopere, déi eis jo elo alleguere während der Weltmeeschterschaft am Fussball esou begeeschtert hunn, ass den Informatiounszougang an der Verfassung am Artikel 32 verankert: «Chacun a le droit de consulter chaque document administratif et de s'en faire remettre copie, sauf dans les cas et conditions fixés par la loi, le décret ou la règle visée à l'article 134.» A fir da komplett ze sinn: Am Artikel 134, do geet et ëm d'Kompetenze vun de Regiounen an der Belsch. Mam Gesetz vum 11. Abrëll 1994 iwwert d'Publicité de l'administration gëtt den Informatiounszougang geregelt. Och an der Belsch ginn et munch Schwierigkeete bei der Uwendung an et huet vill missen op legislativem Wee nogebessert ginn.

Net ëmso ass d'Iwwerschrëft vun enger Etüd vu Professeren an Assistenten vun der Lécker Universitét iwwerschrifwen: «L'accès aux documents administratifs, un itinéraire sinueux.» Si weisen op, dass den Informatiounszougang ëmmer méi komplizéiert ginn ass am Laf vun de Joren. Et sinn ëmmer erëm Gesetzestexter bäikom, soudass d'Transparenz am Informatiounszougang ëmmer méi wäit ewechgeréckelt ass. Also och hei d'Diskrepanz vun Transparenzansproch an Transparenzwierklechkeet um Terrain.

Oder op gutt Lëtzebuergesch gesot: Den „itinéraire sinueux“, wéi d'Belsch soen, ass e stengege Wee mat ville scharfe Kéieren dran, e Wee mat Géigeverkéier a mat Schëlter, déi alles anescht wéi kloer sinn. A bei eis hei wäert et an Zukunft net vill aneschters sinn!

Och a Frankräich gouf et schonn am Joer 1978 e Gesetz mat verschiddene Mesuren, fir d'Relatiounen tëschent der Verwaltung an dem Public ze verbessern. Och gouf an dësem Gesetz den Informatiounszougang geregelt. Haut ass dëst Gesetz an de Code des relations entre le public et l'administration integréiert.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen zu menger Konklusioun.

Inhaltlech sinn d'Gesetzestexter vun eisen Nopeschlänner net wäit ewech vum Gesetzesprojet, iwwert dee mir haut ofstëmme. An anere Wierder: Mir kënnen eis haut schonn an der Praxis op dëselwecht Problemer wéi an der Belsch, a Frankräich oder an Däitschland astellen.

Nach besser wier et gewiescht, mir hätten, wéi esou dacks an eiser legislativer Vergaangenheet, méi intelligent vun eisen Nopere ofgeschriwwen a mir hätte virun allem hir negativ Erfahrungen haut schonn an eis Gesetzgebung afléisse gelooss, well, an ech soen et elo wierklech eng leschte Kéier, och hei zu Lëtzebuerg wäert de Gesetzesprojet iwwert den Informatiounszougang vill Schwierigkeete bei senger Ëmsetzung an der Praxis mat sech bréngen. Schwierigkeeten, déi een duerchaus hätt kënnen op e Minimum reduzéieren, wann een e wéineg méi realitéitsno legiferéiert hätt! Mä d'Wierklechkeet an den Terrain schéngen net ëmmer d'Saach vun dëser Majoritéit ze sinn.

(Brouhaha)

Duerfir huet d'Regierung och bestëmmt virgesinn, dass de Gesetzesprojet nëmmen Dokumenter betrëfft, déi nom Akraafttriede vum Gesetz geschaaft ginn, och wann dat eng eendeitlig Verschlechterung am Verglach zum fréieren CSV-Projet duerstellt.

Trotzdem wäerte mir als CSV dësen Text matstëmme,...

(Interruptions)

...net, well mir zudéifst dovunner iwwerzeegt wieren, ganz am Géigendeel! Ech mengen, ech hunn eis Kriticken a Bedenken, déi jo och gréisstendeels vum Statsrot gedeelt ginn, laang a breet duergeluecht.

Neen, mat eise Vott wëlle mir eis grondsätzlech fir de Prinzip vum Informatiounszougang ausschwätzen an domadder och fir en transparente Stat an eng oppe Gesellschaft, zu deenen och noutwendegerweis ëmmer eng transparent an eng oppen Administratioun derzougehéiert. Dës Administratioun dierfe mir net eleng losse bei hirer schwiereger Aarbecht am Interessi vun de Bierger, net nëmme wéinst der Administratioun selwer, mä och wéinst dem Bierger, op deen et um Enn vum Dag an eiser Demokratie ukënn.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► Plusieurs voix. - Très bien!

► M. Mars Di Bartolomeo, Président. - Merci och. An d'Wuert huet elo den Här Alex Bodry.

► M. Alex Bodry (LSAP). - Här President, Kollegen a Kolleegen, fir d'LSAP ass de fräien Zougang zu Verwaltungsdokumenter e wichtegt Element vun enger dynamescher, vun enger participativer Demokratie. Bierger, déi net gutt informéiert sinn oder net genuch informéiert sinn, déi kënnen schlecht beuerteelen an déi kënnen och schlecht déi richteg Decisiounen huelen. Duerfir ass et wichteg, dass mer eis Verwaltungen nach méi grousso opmaache wéi dat haut schonn de Fall ass. A fir meng Partei ass dat heiten awer elo, géif ech soen, en Etappesuccès, wann ech kucken, wéi laang mer hei zu Lëtzebuerg iwwert déi dote Froen diskutéieren.

1999 hate mer déi Fuerderung no engem allgemengen Zougangsgesetz fir d'Bierger, wat d'Verwaltungsinformatiounen ugeet, an eise Wahlprogramm stoen. Et ass elo zënter 1999 a sämtliche Koalitionssaccorden dra gewiescht, vun 1999 un, dat si jo bal 20 Joer! An elo bréinge mer et da schlussendlech ronn, fir hei e Gesetzestext esou wäit ze bréngen, dass e kann ofgestëmmt ginn. Dat mécht dës Majoritéit sécherlech net aus wahlaktische Grënn, well de Projet, wéll ech der Madamm Adehm rappéléieren, ass net virun e puer Méint deponéiert ginn, mä en ass am Joer 2015 deponéiert ginn. Dann ass et jo net esou abwegig, dass een no dräi Joer legislativer Prozedur déi dann och hei op e gutt Enn féiert.

Ech selwer hunn am Joer 2000 - als Oppositionsdeputéierten deemools - eng Gesetzespropositioun zum Zougang zu den Informatiounen eragereecht, déi sech inspiréiert huet un deem eenzege Gesetzestext, dee bis dato bestanen huet an deem dote Beräich, nämlech deem zum Zougang zu den Informatiounen am Ëmweltberäich. A schlussendlech ass déi - dat ass och e Rekord - no eefel Joer vum Statsrot avisiéiert ginn! Do gesäit een, wéi legislativ Prozeduren hei lafen a virun allem déi Propositionen de loi vun den Deputéierten respektéiert gi vun deenen aneren Instanzen!

Entre-temps, muss ech allerdéings soen, hu mer derfir gesuergt, dass d'Prozedur géinnert gi sinn an dass de Conseil d'Etat net méi eng Prise de position vun der Regierung ofwaart, ier en un d'Proposition-de-loien eruegt. Dat ass och gutt esou, dass mer dat gemaach hunn. Dat war deemools nach net de Fall.

Déi lescht Regierung huet sech schwéiergedoe mat deem dote Projet. Mir hunn oft mam Här Juncker doriwwer diskutéiert. Et war net evident, dass deen éischte Projet 2013 komm ass. Wéi gesot, en ass och enner engem gewesenen Drock komm, a meng Proposition de loi hat jo och eigentlech den Zweck, fir e gewesenen Drock op deen dote Dossier ze maachen, well ech weess, wéi schwierig déi Diskussiounen sinn. An d'Interventioun vun der CSV-Spriecherin huet mech nach eng Kéier dora bestätegt, wéi schwierig eigentlech déi dote Matière ass a wéi schwéier sech eenzel Formatiounen di mat enger transparenter Verwaltung.

► Mme Octavie Modert (CSV). - Dir wësst jo awer, dass et d'LSAP war, déi net wollt, dass de Projet sollt esou wäit goen!

► M. Alex Bodry (LSAP). - An d'Madamm Redding huet jo och virum Land kloergemaach nach virun e puer Deeg, wat si vun Transparenz an der Politik allgemeng hält!

(Interruptions)

An déi Reschter vun där doter Meenung fénnert ee sécherlech och hei erëm an där Debatt, wéi mer se haut gefouert hunn, well et ass richtig, ech hätt mer duerchaus kënnen virstellen, dass dës Regierung net en eegene Projet deponéiert hätt, mä iwwer Amendementen de Projet vun der viregter Regierung hätt kënnen op eenzelne Punkten ofänneren. Dat wär eng Method gewiescht, déi machbar gewiescht wär. D'Regierung ass en anere Wee hei gangen. D'Resultat ass am Endeffekt datselwecht.

Mä wat ech awer schwéier hunn ze akzeptéieren: dass hei d'CSV da fir d'Éischt emol de Projet Juncker, de Projet vun enger viregter Regierung duerstellt, wéi wann do alles glänzend gewiescht wär. An da kommen eng Rei vun Argumenter, wou se awer vum Projet Juncker net méi schwätzt op eemol, wou se Argumenter hëlt, fir dës Projet ze kritiséieren, déi s de eent zu eent misst op de Juncker-Projet och eriwwehuelen:

Präzisioun vun de Begrëffer, d'Definitioun vum Champs d'application, alles dat si Kriticken, déi ee kann un dësem Projet maachen, mä déi trefen awer zu 100% och op de Projet zou, fir deen dann den CSV-Minister responsabel war! Och do war net eng Léisung eigentlech dra fir déi Kriticken, déi hei virbruecht gi sinn an deelweis och dann hiren Nidderschlag an engem Avis vum Statsrot fonnt hunn.

Ech hunn och keen anert Land begéint, wann ech déi Legislatioun kucken, wou all déi dote Problemer geléist wäeren! Et ass jo och grad nach gesot ginn, dass an deenen anere Länner d'Praxis sech vläicht net esou entwéckelt huet, wéi eigentlech d'Auteur vum hire Gesetzer sech dat gewénscht haten. Also och do ginn et keng Léisungen! Mir kënnen also och do net ofschreiwen! Ech hu keen Amendement gesi vun der CSV, fir iergendeen Problem ze léisen, dee se hei eropbeschweue huet.

Ech mengen, do sollt ee Vertraue maachen un eis Gerichter, un eis Verwaltungen, déi national, déi lokal, fir domadder ëmzegoen. Mir hate jo dee Fall schonn! Et war jo net anescht viru laangen, laange Joren, deemools war ech Ëmweltminister, wéi fir d'Éischt hei zu Lëtzebuerg dann eng Direktiv ëmgesat ginn ass, wat den Zougang zu den Informatiounen am Ëmweltberäich ugeet. Do ass Jore méi spéit eng zweet Direktiv komm, et ass nogebessert ginn an et huet sech eng Jurisprudenz gemaach iwwert d'Ausleung vun deenen dote Bestëmmungen.

Hei wäert et net anescht goen. Et ginn ëmmer Grenzfall, déi sech stelle wäerten. An dann ass et un de Gerichter respektiv elo un där Spezialkommissioun, déi hei agesat ginn ass, fir derfir ze suergen, dass eng eenheetlech Interpretatioun vun den Texter gemaach gëtt, dass wa méiglech all Verwaltungen déi Texter hei op eng äänlech Aart a Weis applizéieren, quitte dass ëmmer en Ermiessensspillraum muss bleiwe vu Fall zu Fall. All Dossier ass ëmmer e bëssen anescht an duerfir kann een dat och net an e festen Text géissen. Ech weess wierklech net, wéi een dat sollt an deem heite Fall maachen.

Duerfir mengen ech, dass een also, wann een hei Kritik üübt, muss wëssen, dass déi Kritik gradesou gëllt fir den Text vun der viregter Regierung an dass et och keng Léisungen, konkret Léisungsvorschläg hei ginn, fir deen Text wierklech besser ze maachen.

Ech hu sengerzäit am Numm vu menger Partei de Juncker-Text kritiséiert op zwee Punkten. Ech hunn e kritiséiert, dass en déi Schiidsstell net virgesinn huet, déi vill Leit gefuerdert hu sengerzäit, dass een also eng Kommissioun asetzt, déi verhënnert, dass Leit mussen op d'Gerichter goen, fir zu hirem Recht ze kommen, déi also hëllef, Prozeduren ze beschleunegen an och eng güütlech Eenegung ze fanen.

De Regierungsprojet, dee verbessert op deem doten entscheidende Punkt. Dat ass fir mech e klore Plus par rapport zu deem Text, dee virdu bestanen huet.

An ech hunn och den Androck, dass eng ganz Partie Beräicher, déi am viregten Text ausgeschloss waren, dat gëllt notament fir d'Chamber, fir de Conseil d'État, fir d'Cour des comptes, fir d'Chambres professionnelles an esou virun an esou weider, dass dat elo Punkte sinn, déi och an den Uwendungsbereich vun deem heiten Text mat erakommen, wou also dem Bierger säi Recht op en Zougang zu Informatiounen, déi d'Verwaltungen hunn, voll soll spillen, souwäit et sech ëm den administrativen Deel vun den Aktivitéiten vun deenen Institutiounen do handelt.

Soudass ech mengen, dass deen heiten Text besser ass - net perfekt ass, mä et ass hei schweier, e perfekten Text ze maachen - wéi deem Text vun 2013, och wann e sech selbstverständlech an eng äänlech Richtung beweegt wéi den Text, deen nach, wéi gesot, zum Schluss vun der leschter Mandatsperiod vun der viregter Regierung abruecht ginn ass.

Well dat esou ass, war ech och bereet, meng Proposition de loi zrëckzeziehen, soudass elo just nach de Regierungstext zur Ofstëmmung hei virläit, dee jo och an der Kommissioun nach vill diskutéiert ginn ass, wou eng Rei vun Amendemente formuléiert gi sinn.

Ech hunn och do gespuert - ech war e puermol ersetzen an déi dote Kommissioun -, jo, dass do och zwou Séilen an eenzelnen Deputéierten hirer Broscht geschloen hunn, déi sech bal als Deputéierte gesinn hunn, sech bal awer och natierlech als Chef vun enger Verwaltung gesinn hunn, sief dat op kommunalem Plang, a wou ee sech dann natierlech déi praktesch Fro stellt: Wéi soll een dat Ganz do handelen? Wat bedeit dat doten am Kloertext? Wat fir eng Informatiounen mussen eraus a wat fir eng Informatiounen mussen net eraus?

Dat huet een ëmmer gemierkt, deen Eërdanz e bëssen, dee stattdonnet huet an där doter Matière. An ech mengen, dass schlussendlech hei awer e gudden Equiliber fonnt ginn ass vun deenen eenzelne Fräiheiten a Rechter, déi ee muss berücksichtigen. An déi kënnen natierlech openeerprallen, wou een da muss eng Ofweigung vu Fall zu Fall maachen.

Duerfir ass jo hei de Prinzip fest verankert - dat ass fir eis wichtig -, dass e Recht op en Zou-

gang zu Informatiounen besteet fir all Bierger, an dat hu mer bis elo zu Lëtzebuerg net kannt, och wa se keen direkten Interêt an enger Affär hunn. Dat ass jo de groussen Ënnerschied zu der Procédure administrative non contentieuse, wou s de muss en Interêt à agir noweisen, fir kënnen Informatiounen ze kréien.

Hei ass et wierklech e Quantesprung an där Hiicht, dass een dat net méi brauch nozeweisen, dass also all Bierger dorop d'Recht huet. An op där anerer Säit ass et fir eis gradesou wichtig, dass och d'Verpflichtung vun de Verwaltungen festgehale gëtt, spontan eng ganz Rëtsch vun Informatiounen weiderzeginn. Et gëtt zum Deel scho gemaach. Do kann ee sécherlech nach méi maachen.

A wann een also méi spontan erausgëtt, vu sech aus méi vun Informatiounen publizéiert, déi de Bierger interesséieren, da kommen och manner Nofroe vun eenzelne Bierger, well dann huet dee jo déi Informatiounen, da brauch e se net nach eng Kéier ze froen. A wann d'Informatiounen jo scho verëffentlicht gi sinn, da brauch ee se net nach eng Kéier nozeliwweren, wann en eenzelne Bierger se freet. Et muss een déi zwee Elementer zesumme gesinn: d'Recht op en Zougang vun all Bierger an op där anerer Säit awer och d'Verpflichtung vun de Verwaltungen, fir spontan eng ganz Rëtsch vun Informatiounen un de Bierger weiderzeginn a se no bausen ze publizéieren.

Déi grouss Diskussioun war d'Fro vun der Press. Soll d'Press eng extra Stellung kréien, extra Rechter kréien, jo oder neen? Eis Positioun war an ass, dass et sech an deemem Gesetz dorëm handelt, dem Bierger en Zougang ze ginn an dass et net gutt wär, hei zwou Kategorie vu Bierger an deemem Gesetz virzugesinn: op där enger Säit den normale Bierger an op där anerer Säit d'Press, déi eng speziell Fonctioun selbstverständlech huet an enger Demokratie. Mä dat muss am Pressegesetz geregelt sinn.

Duerfir stelle mir eis och hannert déi Fuerderung vun Presserot a vun aneren, fir ze soen: Et solle speziell Bestëmmungen fir d'Press ginn, wat den Zougang ugeet. Dee muss méi liicht gemaach si wéi am Normalfall. Mä dat gehéiert an d'Pressegesetz, dat gehéiert net an en allgemengen Text, wou et drëm geet, fir dem Bierger e Recht ze schafen, en Zougang zu Informatiounen ze hunn. Dat kënn also och.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Da kënn d'Diskussioun och ronderëm déi Circulaires, ob d'Circulaire Santer, ob d'Circulaire Bettel. Dat si jo déi Saachen, déi ëmmer an der Diskussioun sinn. Déi Circulaire mussen souwiesou nogekuckt ginn, ob déi nach eent zu eent konform sinn zu deenen heiten Texter.

An da muss een an där Diskussioun do och deen richtigen Equilibre fannen: d'Recht op Informatioun, wou d'Press eng besonnesch Roll ze spillen huet selbstverständlech, an op där anerer Säit awer natierlech och d'Recht vu Verwaltungen, fir kënnen eng uerdentlech Aarbecht ze maachen, déi net gestéiert ass vu bausen an déi och muss kënnen bis op e Punkt gefouert ginn, dass et zu Decisiounen kënn an der Verwaltung.

Ech wëll soen, dass mer jo och en enger ganzer Rëtsch vu Prozedure Matbestëmmungsrechter hunn. Mir hu jo a ganz ville Geneemegungsprozeduren, ob dat op lokalem Plang ass, ob dat op nationalem Plang ass, schonn d'Recht erageschriwwen, dass d'Dossiere mussen opgeluecht ginn, dass d'Bierger kënnen d'Dossieren akucke kommen. Dat besteet jo schonn hei.

Soudass also, mengen ech, vum Uwendungsbereich hier sécherlech nei Elementer hei mat derbäikommen, nei Beräicher mat derbäikommen, mä mir hunn awer duerch déi ganz spezifesch Legislatioun schonn eng grouss Transparenz an eenzelnen Decisiounsprozeduren dran. An dat ass och gutt esou. An déi ginn heider natierlech elo net ageschränkt.

All d'Spezialgesetz bleiwe bestoen. Hei kënn en allgemengt Gesetz bäi. All d'Spezialgesetz bleiwe bestoen, wéi och dat Spezialgesetz iwwert den Zougang zu den Informatiounen am Ëmweltberäich selbstverständlech net ofgeschaaft gëtt duerch deen heiten Text. Mä déi Dispositiounen bleiwen och weiderhi bestoen.

Wat hei dran ass a wou ee kann driwwer diskutéieren, dat ass déi Fro, dass hei virgesinn ass, dass an all Verwaltung een Agent soll bestëmmt ginn, dee fir déi Kommunikatioun no bausen do zoustänneg ass. Dat mécht Sënn an eenzelne Fäll. Ech froe mech, ob dat an alle Fäll Sënn mécht an ob dat net vläicht an eenzelne Situatiounen zu enger onnéideger Verlängerung vun de Prozedure féiert, well déi Persoun net do ass oder well se net am Dossier dran ass. Dat dauert jo och dann, bis déi weess, em wat dass et geet. Déi kennt jo net all d'Dossiere vu sech selwer, si muss also Erklärungen kréien dozou.

Duerfir mengen ech, dass et och mat deem heiten Text - dat ass eis Interpretatioun - méiglech ass, dass d'Verwaltung sech do och nach zousätzlech Weeër ginn, wéi se déi Informatiounen weiderginn no bausen, mä selbstverständlech muss dat ëmmer mam Accord geschéie vum politeschen a vum administrative Verantwortleche vun där doter Verwaltung. Dat hei schéngt mer net e One-way ze sinn, wéi een op déi dote praktesch Froe vun der Organisatioun an dem Austausch no bausse vun Informatiounen ka reagieren.

Fir eis ass et och ganz kloer, dass, well den Zougang de Prinzip ass, d'Regel ass: All Ausnahme-regelungen, all Aschränkungen vun deem Recht muss restriktiv interpretéiert ginn. Den Zougang ass de Prinzip, also muss am Zweifelsfall déi Informatioun zougänglech gemaach ginn. An et kann nëmmer dann, wann et kloer ass, dass se an eng vun den Ausnahmehypothesen erafällt, déi d'Gesetz definéiert, den Zougang zu där Informatioun verweigert ginn. Dat schéngt mer, mengen ech, eng richtig Approche ze sinn, fir herno un d'Applikatioun vun deem heiten Text erunzegen.

Ech hu scho gesot, dass mer ausdrécklech begrëssen, dass hei eng Kommissioun agesat gëtt, déi hëllef kann, Gerichtsprozeduren ze vermeiden - dat ass ëmmer eppes Positives, well d'Prozeduren daueren an oft deier sinn -, an zweetens, déi awer och hëllef kann, eng Vereenheetlechung vun der Applikatioun vum Text op d'Been ze stellen. Och dat ass sécherlech e positiv Punkt.

Ech liese perséinlech och den Text esou - dat geet net 100%eg aus dem Text mat aller Däitlechkeet ervir -, dass et keng Obligatioun ass, fir déi Kommissioun ze saisiieren, ier ee bei d'Verwaltungsgericht geet. Dat ass eng Méiglechkeet. Et steet dran „peut saisir (...) la Commission“, mä et muss och méiglech sinn, dass een direkt bei d'Verwaltungsgericht geet, fir do säi Recht anzekloen. An et ass een net forcéiert, iwwert de Wee vun där Kommissioun do ze goen, wat jo och dann awer e gewëssenen Zäitverloscht ka mat sech bréngen, wann ee mengt, et géif näischt erauskomme bei där doter Prozedur.

Gutt ass et, dass mer schlussendlech op de Wee gaange si vun engem Recours en réformation, dat heescht also, dass d'Gerichter amplaz vun der Verwaltung kënnen herno d'Decision huelen an dass et net e Recours en annulation ass. Da géif jo déi Verwaltung, déi grad verweigert huet, fir eng Donnée erauszeginn, erëm eng Kéier chargéiert ginn, fir nach eng Kéier d'Affär ze kucken. Duerfir ass et richtig, dass mer hei op de Wee vun engem Recours en réformation gaange sinn. Dat ass sécherlech am Interessi vun de Leit an och vun dach schnellen Decisiounen.

D'Zesummesetzung vun der Kommissioun, dorriwwer kann een ëmmer streiden. Ech mengen, dass hei versicht ginn ass, eng Zesummesetzung ze ginn, déi op där enger Säit no bausen eng gewëssen Autoritéit duerstellt - dat ass jo och wichtig par rapport zu Verwaltungen, deenen hir Decisiounen jo da kritesch hannerfrot ginn - an och eng gewëssen Autonomie an Onofhängegkeet no bausen duerstellt, soudass ech mengen, dass dat eigentlech och e Punkt ass, deen een am Endeffekt net sollt kritiséieren.

Dese Gesetzesprojet stellt also schonn eng staark Entwécklung duer - ech géif net vun enger Revolutioun schwätzen, mä awer vun enger ganz staarker Entwécklung - an där Tendenz, déi mer iwwer laang Joren hei zu Lëtzebuerg opgebaut hunn. Mir hate laang, wéi d'Simone Beissel et a sengem exzellente Rapport och duergestallt huet, eng Verwaltung, déi zou war, dat muss een hei soen.

Eis Verwaltung, nach virun 30 Joer, dat war eng zoue Verwaltung. An nach haut - dat wësse Leit, déi mat Verwaltungen emol ze dinn haten - di se sech an eenzelnen Deeler schwéier, fir sech opzemaachen. An duerfir brauch een Texter, déi do hëllef, fir déi Ouverturen no bausen, déi awer wichtig sinn an engem demokratische Prozess, och heiansdo e bëssen ze forcéieren. An dese Projet, wéi aner Gesetzer virdrun, schreift sech an déi doten Entwécklung och an.

Mir stinn also als LSAP ganz kloer fir eng oppen, eng transparent Verwaltung, déi e Maximum un Informatiounen vu sech aus selwer no bausse kommunizéiert an déi och mam Bierger doduerjer interagéiert. Et ass net op där enger Säit d'Verwaltung an op där anerer Säit de Bierger; wat wichtig ass, dat ass, dass do eng Interaktioun stattfënt an dass dat aneneegräift. An desen Text, wann e richtig applizéiert gëtt, kann do hëllef.

Natierlech ass dat heiten eng komplex Matière. A wat zur Komplexitéit - an dat huet am Ursprung weder dese Projet de loi nach dee vun der viregter Regierung virgesinn - nei derbäikënn, dat sinn déi nei schaarf Bestëmmungen

vum Dateschutz. Dat mécht d'Applikatioun vun deem heiten Text net méi einfach! Ganz am Contraire.

An ech froe mech ëmmer méi, muss ech soen, wann ech mer dat ukucken, wat déi nei Bestëmmungen do mat sech bréngen, ob mer net iwwert d'Zil erausgeschoss sinn an Europa mat deem doten Text. Ech hunn ëmmer méi déi Impressioun, dass dat an eenzelnen Domänen wäert e Réckschrëtt bedeiten, vläicht Avancéieren am Schutz vun der Privatsphär a spezifische Fäll, jo, mä de Präis, deen ze bezuelen ass, ass héich. De Präis ass héich!

An ech fäerten, dass deen iwwerdriwwenen Dateschutz kann derzou féieren, dass mer aner Politicken, déi mer wëllen - Transparenz no bausen, Informatiounen no bausse ginn -, doduerjer ganz staark hemmen, well mer da meticuleusement ëmmer mussen kucken: „Ma sinn do net awer Donnéeën dran, déi een eigentlech net dierft erausginn ouni den Accord vun deemjéinegen, deen direkt concernéiert ass?“ Alles dat ass ganz kriddleg. An ech si bal sécher, dass mer an deenen nächste Joren nach eng Kéier déi Diskussioun iwwert den Dateschutz a ganz Europa an och zu Lëtzebuerg wäert frësch féieren.

Ech kommen, Här President, zum Schluss. Ech wëllt nach eng Kéier e puer Etappen opzielen, déi fir mech wichtig waren a fir d'LSAP wichtig waren iwwert déi ganz lescht Joren, déi Avancéieren duergestallt hunn, wat d'Matbestëmmung vun de Bierger ugeet am Verwaltungsberäich.

Natierlech, den éischte grouss Punkt ass d'PAN-Gesetz, d'Procédure administrative non contentieuse mat den Texter vun 1978 an 1979, déi eng grouss Avancée duergestallt hunn. Da sinn et déi zwee Gesetzer, déi den Ëmweltschutz betreffen, den Zougang zu Informatiounen an deem Beräich, d'Gesetz vun 1992 a vun 2005; d'europäesch Traitée mat besonnesch och der Charta vun de Grundrechter, déi och den Accès à l'information op europäeschem Plang verankert huet, also och do wäit geet. An d'Asetzung vun engem Mediateur zu Lëtzebuerg ass och ze gesinn an deemselwechte Kontext.

An da schlussendlech deen heite Projet de loi, deen, wéi gesot, gëtt jo kritiséiert. De Mouvement écologique huet haut nach all d'Deputéiert opgefuerdert, deen Text net ze stëmmen. Ech soe ganz éierlech: Net stëmmen, géif heeschen: Mir bleiwe beim Status quo. An de Status quo ass fir mech, deen elo 18 Joer an där doter Matière probéiert, e bësse Fortschreitter ze kréien, net ze akzeptéieren!

Ech mengen och, an dat huet déi Debatt bis elo haut gewisen, dass och no de Wahlen déiselwecht Reserve wäert bestoe bleiwe wéi virun de Wahlen, dass dat net fundamental wäert eppes änneren, wat d'Approche ugeet vun deem heiten Text. Hei ass, mengen ech, e valabele Kompromiss an deem heiten Text dran.

Vläicht sinn déi eng oder aner Restriktiounen ze schaarf, mä dat hu mer och an deem Gesetz gehat vun den Ëmweltinformatiounen. Da gëtt nogebessert. Da gëtt no e puer Joer e Bilan gezunn. Da gëtt eng Bewäertung gemaach vun der Situatioun, vun der Applikatioun vum Text, an da muss mer déi Texter nobesseren. Dat fannen ech e ganz normale legislative Prozess. Dat wäert hei net anescht sinn.

Fir eis ass de Status quo keng Léisung. Dat wär e Réckschrëtt. An duerfir wäert d'LSAP-Fraktioun och deen heiten Text stëmmen.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Déi nächst Riednerin ass d'Madamm Sam Tanson.

► **Mme Sam Tanson (déi gréng).** - Här President, Dir Dammen an Hären, mir stëmmen haut alt nees e Gesetz, wat d'Grundrechter zu Lëtzebuerg stäerkt, an nees e Gesetz, meng Virriedner hunn et scho gesot, iwwert dat scho jorzéngtelaang diskutéiert gëtt. 94 Länner hu weltwäit bis ewell e generellen Informatiounszougang. An et gëtt och héich Zäit, datt och Lëtzebuerg sech esou en Text gëtt.

Wisou ass et wichtig? Fir kënnen Decisiounen nozevollzéien, mä och well Informatiounen, déi an der öffentlecher Hand sinn, vun Natur aus - den Numm seet et jo schonn: „öffentlech Hand“ - öffentlech sinn, es sei denn, et géif e legitimme Grund ginn, wisou se et net wieren. Dat beschte Beispill ass den Dateschutz, d'Recht op d'Privatsphär vun Eenzelnen.

Desen Text huet also fir d'Alleréischte emol de Meritt, datt en existéiert an datt mer e kënnen

haut endlich stämmen. En hieft ons do en Niveau méi héich, wat den transparenten an demokratische Fonctionnement vun eisem Stat ueget. E geet och méi wäit wéi déi viregt Proposen. D'Analys ass virdu scho gemaach ginn; ech ginn elo net méi dorobber an.

Natierlech gëtt et Punkten, wou ee muss an der Praxis kucken, ob se kloer genuch sinn oder ob se net maachen, datt den Zougang ze komplizéiert ass. Ech rejoinéieren hei den Alex Bodry.

Déi sëllege Motiounen, déi mer an de leschte Méint gestëmmt hunn, a bei deenen neien Texter, déi mer gestëmmt hunn, wou mer ëmmer erëm gefrot hunn, datt eng Evaluatioun no dräi Joer sollt gemaach gi vun engem Text, alles dat weist, datt bei all neier Prozedur an all neier Instanz sech muss an der Praxis emol fir d'Éischt erausstellen, wou et vläicht praktesch Problemer bei der Applikatioun gëtt. An et muss een ëmmer déi néideg Humilitéit hunn, fir ze soen, datt en Text kann nogebessert ginn, wa sech dann erausstellt, datt dat gewünscht Resultat net zu 100% antrëtt.

Dësen Text hei huet jiddefalls positiv Elementer, op déi ech wëll agoen, niest dem Fait, datt en iwwerhaapt emol de generellen Zougang zu der Informatioun regelt.

Et gëtt elo eng generell Obligatioun fir déi be-
traffen Organismen agefouert, fir déi Dokumen-
ter, déi éffentlech sinn, vu sech aus ze ver-
effentlechen. Dat ass och noutwendeg, fir
datt de Bierger iwwerhaapt weess, wéi eng Do-
kumenter et gëtt. An et erméiglecht en on-
komplizéierten Zougang ouni administrativ Hürden,
ouni mussen eng Demande ze maachen.

Eng Retsch Ministären hu sech an de leschte
Jore schonn där Logik hignn a publizéiere vu
sech aus eng sëllegen Dokumenter. Déi Praxis
muss elo generaliséiert ginn, net nëmme bei de
Ministären, Verwaltungen an esou weider, och
bei de Gemengen. Och déi si gefrot, fir datt
dat doten an der Praxis applikabel gëtt.

Wann een dann elo awer eng schréfflech De-
mande mécht, da muss dës natierlech präzis
genuch sinn. Am anere Fall gi Präzisioone ge-
frot. Eng Antwort kritt een dann awer esou
séier wéi méiglech a spéitstens an engem
Mount, sauf exception.

Positiv ass och, wien alles ënnert dës Zou-
gangslicht fällt: njeft Verwaltungen, Statsser-
vicer, Gemengen, Etablissements publics an En-
treprises, déi en éffentlechen Déngscht leeschen,
och dëst Haus, de Statsrot, de Mediateur,
d'Cour des comptes an d'Chambres profes-
sionnelles. Och dat begrësse mer absolutt.

Besounesch bei dräi Dispositiounen awer dierf
d'effentlech Hand - ënnert der Opsicht vun de
Gerichter - d'Begrëffer, déi am Text opgefouert
sinn, net ze restriktiv ausleeën. Mä mir hu Ver-
traue souwuel an eis Administratioun wéi och
an eis Gerichter, datt hei d'Weeër fonnt ginn.

Fir d'Éischt emol ass dat bei den Dokumenter,
déi muss kommunizéiert ginn. Et handelt sech
hei ëm Dokumenter, déi relativ zu enger admi-
nistrativer Aktivitéit sinn. Am Commentaire des
articles heescht et, dat wieren Dokumenter, déi
en administrative Charakter hunn. Wat dat ge-
nee bedeit, muss nouffalls eis Jurisprudenz klä-
ren. Eng richteg Definitioun, dat gouf elo
schon e puermol gesot, gëtt et am Text net.

Allerdéngs kann ee sech och gären inspiréiere
bei eisen Noperen - dat maache mer jo och
soss dacks -, zum Beispill um franséischen Text,
deen dës Dokumenter präzis definéiert an och
oplëscht. Do gëtt gesot, datt all d'Dokumenter,
déi d'effentlech Hand am Kader vun hirer Mis-
sion kritt oder produzéiert, ënnert dës Defini-
tioun falen, mat och enger präziser Op-
lëschtung vun dësen Texter. Esou wéi mer eis
Gerichter kennen, gi se jo regelméissig bei eis
Nopere kucken an inspiréiere sech och do. Dat
ass eng breet Definitioun, op déi mer eis hei
kënnen bezéien, well et ass wichteg, datt dës
Notioun net ze vill restriktiv interpretéiert gëtt,
fir ze verhënnern, datt de Sënn vum Text aus-
gehiewelt gëtt.

Den Artikel 1 gesäit och d'Ausname vir, a wéi
enge Fäll Dokumenter net kommunizéiert ginn.
Verschidden Associatiounen, wéi de Mouve-
ment écologique, fäerten eng ze large Aus-
leeung vun den Ausnamen. Si zitieren zum
Beispill déi Ausnam, déi sech op d'Relations ex-
térieures bezitt.

À première lecture kann dat natierlech alich-
ten. Et denkt ee vläicht u sensibil diplomatesch
Dokumenter, mä d'Fro, déi d'Asbl opwerft, ass
zum Beispill, ob Informatiounen ronderëm
Steierfroen vu Frontaliere géifen dorënnerfale
oder net. Och hei muss am A behale ginn, ob

dës Ausname präzis genuch formuléiert sinn, fir
dem Informatiounszougang gerecht ze ginn.

Datselwecht gëllt fir d'Ausnam, déi am Artikel 7
virgesinn ass, déi dorëms geet, datt eng De-
mande ka refuséiert ginn, wann en Dokument
„en cours d'élaboration“ ass. Kann do zum Bei-
spill och d'Kommunikatioun vun Etüde refu-
séiert ginn, déi gemaach ginn am Virfeld vun
enger Decisioun? Oder bezitt sech dat just, fir
bei dësem Beispill ze bleiwen, op d'Etüd selwer,
soulaang dës net ofgeschloss ass?

Fir datt d'Gesetz säi vollen Effekt kann hunn,
dierf och dëst net ze vill restriktiv ausgeluecht
ginn - et ass alt nees eng Kéier an der Praxis,
wou sech dat wäert bewären -, well et soss och
e wichteg Element vum Informatiounszoug-
ang, d'Aschätzen an d'Deelhuele bei Deci-
sionnen, ausschléisst, an Deelhuelen, wat mer
jo scho vill an eisen Texter verankert hunn a
wat eben hei nach méi verankert soll ginn.

Et ass och absolutt positiv, datt den Text eng
Kommissioun aféiert, eng aussergerichtlech
Instanz, déi eng berodend Fonctioun huet, mä
déi awer och ka vum Bierger saiséiert ginn, falls
dësen den Zougang zu engem Dokument refu-
séiert kritt. Dës Kommissioun kann och deci-
dieren, datt Informatiounen mussen kommuni-
zéiert ginn, respektiv ka se de Refus, fir d'In-
formatiounen ze kommunizéieren, confirméieren.

Eng Decisioun vun der Kommissioun ka beim
Verwaltungsrichter contestéiert ginn. Mir hu jo
en prévision vun dësem Text, ënner anerem
vun dësem Text, dem Verwaltungsgericht
zwei nei Riichter fir d'Rentrée judiciaire accor-
déiert. A wéiwäit d'Recoursen effikass sinn,
muss sech hei an der Praxis erausstellen.

A sengem Avis huet de President vum Ver-
waltungsgericht gewart, datt et ka bis zu engem
Joer daueren, bis eng Decisioun gefällt gëtt,
ganz einfach, well fix Delaie virgesi sinn, ënnert
deenen een e Memoire um Verwaltungsgericht
hëlt, an et dann ebe meeschtens ee Joer
dauert, bis dann en definitiiv Uerteel kënnt.
Sollten et vill där Dossiere ginn, da misst een
och hei, esou wéi de President vum Ver-
waltungsgericht dat fret, iwwer eng Referéspro-
zedur speziell fir dese Kontext nodenken, well
de Recours naämlech vun all Effektivitéit ris-
kéiert entbonnen ze sinn, wann een en Doku-
ment no engem Joer spréch méi spéit kritt, no-
deems een et ugefrot huet.

Nawell ass d'Roll vum Verwaltungsrichter hei
eng wichteg, well prinzipiell Decisiounen, op
d'mannst emol am Ufank vun der Applikatioun
vun dësem Text, gefällt mussen ginn. An déi
Kommissioun, déi agefouert gëtt, déi wäert jo
och derzou bäidroen, datt bannent méi
kuerzen Delaie kënnen Decisiounen geholl ginn,
an eben och, wéi den Alex Bodry et och scho
gesot huet, eng Homogeniséierung vun den
Decisiounen kënnen mat sech bréngen.

Nach ee Wuert zu de Journalisten. Et gëtt effek-
tiv dacks am Kontext vun dësem Projet vum In-
formatiounszougang vun der Press geschwat.
Ech perséinlech sinn och net der Meenung,
datt dat soll an deem heite Gesetz geregelt
ginn. Dat ass e generellen Text, wou elo emol
net sollten Ausname virgesi sinn, en Text, deen
e Recht regelt, dat fir jiddweree gëllt.

Dat schléisst awer absolutt net aus, datt d'Jour-
naliste mussen séier an onkomplizéiert Zougang
zu Informatiounen kréien, déi si fir hir Aarbecht
brauchen, an och méi séier wéi bannent
engem Mount. Dat ass an onser Aen awer net
am Kader vun dësem Projet ze regelen, mä,
esou wéi dat och dacks am Ausland de Fall ass,
am Kader vun der spezifescher Reglementa-
tioun iwwer d'Press. Hei gëtt et eng sëllege
Modeller, un deenen ee sech inspiréiere kann.

Virun allem awer muss et, wann een esou
d'Echoen aus der Press héiert, einfach méi an
der Praxis verankert ginn, datt d'Informatiounen
séier mussen un d'Press erausgoen. Do kann
dësen Text schonn hëllef bei der Mentali-
téitsentwécklung, mä den Text dréit eventuell
net alle Situatiounen Rechnung.

Bei all Professionaliséierungswëllen - dee jo
hanner enger Circulaire Bettel stécht - vun der
Kommunikatioun an de Ministären dierf de
Wëllen, esou séier wéi méiglech déi gefroten
Informatioun un de Journalist, dee se fret,
erausgoen, net vermoleisseg ginn. Wann ee
fir owes muss en Artikel schreiwen oder e Re-
portage fäerdeg maachen, dann hëllef et net
ganz vill, wann ee gesot kritt, deejéinegen,
deen elo kéint kommunizéieren, wier den
Ament am Ausland respektiv et misst nach ee
bei dräi Leit eng Informatioun nofroen, déi ee
selwer kéint bei deene Leit nofroen, well déi
Woch duerno ass den Artikel vläicht net méi
ganz aktuell.

Dofir muss mer do wierklech e Mentali-
téitswiessel bei verschiddene Leit vläicht provo-
zéieren an einfach och de Journalisten hir Aar-
becht héichrechnen. A falls dat dann net
wierkt, muss mer e speziellen Auskunfts-
usproch fir d'Journalisten an onser Legislatioun

verankeren, deen d'Obligatioun virgesäit, de
Journalisten zäitno an ausféierlech déi gefroten
Informatiounen ze ginn.

Voilà! Ech soen lech Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci
och. An den nächste Riedner ass den Här Fer-
nand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools
Merci, Här President. Ech wäert vläicht ufän-
ken, fir niewent dem Merci un d'Madamm
Beissel op zwou Diskussiounen anzugehen, déi si
eigentlech mat hire Froen am Ufank vun hirem
Exposé eis alleguer gestallt huet.

Déi éischt ass d'Vertrauen an de Stat. Ech sinn
net der Meenung, datt d'Leit hei am Land kee
Vertrauen an de Stat hätten. An dat Beispill,
wat si genannt huet, d'Geheimdéngschaffär,
dat wor méi e Vertrauensverloscht an de Stat,
wéi en deemools fonctionnéiert huet. Et war e
Vertrauensverloscht an den CSV-Stat. Dat wa-
ren d'Magouillen um Enn vun enger Period,
déi e Mësstrauen an de Stat bruecht hunn, net
esou an d'Institutiounen vum Stat. An de
Geheimdéngscht wor och kee ganz gutt Bei-
spill, well wann et ëm d'Geheimnisser geet, déi
eben d'Sécurité de l'État betreffen, dann ass
och dëst Gesetz keng Méiglechkeet, fir un déi
Informatiounen erunzkommen.

Dat Zweet ass deen Dräiklang, deen d'Ma-
damm Beissel gesot huet, an deen ass ganz in-
teressant gewiescht, wéi d'Vertraue vum
Bierger an de Stat ka gestärkt ginn.

Dat eent ass eben eng Transparenz. Iwwert déi
schwätze mer elo.

Dat Zweet ass déi participativ Demokratie. An
do ass d'ADR déi éischt Partei, déi mat lech
komplett d'accord ass, well ech géif soen, datt
mir mat eiser ganz positiver Astellung zu
engem breeden Notze vum Instrument vum
Referendum awer wierklech do eng exempla-
resch politesch Roll spillen, andeem mer soen:
„Jo, mir brauche méi participativ Demokratie a
mir si fir d'Instrument vum Referendum, fir datt
mer dat méi benotzen.“

An dat Drëtt ass d'Meenungsfreiheet. An do
muss ech soen, si mir och als ADR resolutt fir
eng Meenungsfreiheet, déi awer hei duerch
dës Regierung ëmmer erëm ageschränkt gouf.
Nach d'lescht Woch hu mer hei e Gesetz ge-
stëmmt, wou erëm eng Aschränkung, eng Pe-
naliséierung vun der Meenungsfreiheet statt-
fonnt huet an deem Sënn, datt mer d'Identitéit
de genre... Wat dat och ëmmer ass! Et gëtt
emol keng kloer Definitioun, wat dat kéint sinn.
Et gëtt och keng wëssenschaftlech Grundlag
dofir, mä dat ass penaliséiert ginn. Alt erëm
eng Aschränkung vun der Meenungsfreiheet!

An et ass dat, wat och d'Vertraue vu ville Leit
an de Stat ënnergriefft, well se eben net méi
wëssen, ob se nach kënnen soen, wat se wëllen,
wéi wäit hir Freiheet nach geet. An do, mat de
Referenden, mat der participativer Demokratie,
mat der Meenungsfreiheet ass d'ADR derfir,
datt dat déi Weeër sinn, wéi d'Vertrauen an de
Stat soll gestärkt ginn.

Elo hei d'Transparenz: Mir sinn och fir Transpa-
renz, ganz kloer! An et soll kee Stat ginn hei,
keng westlech Demokratie, an deenen de
Bierger iergendwéi dat Gefill huet, datt do eng
„schwarz Këscht“ géif existéieren, déi e ge-
réiert, déi do géif maachen... ob en d'Gesetz
anhält oder net, wat schwéier ze kontrolléiere
wäre.

Dat Bild vum Stat awer existéiert net! Mir hu jo
och elo scho Mechanismen, fir deem entgéint-
zewierken. Mir hunn eng onofhängeg Justiz.
Mir hunn Instrumenter wéi e Mediateur, dee jo
och do ass, fir de Bierger, wa se Problemer mat
enger Verwaltung hunn, entgéintzekommen an
ze kucken, fir eng Léisung ze fannen.

Et ass also net esou, datt mer hei am Zeenario
vun enger Blackbox sinn, mä et gëtt och elo
scho Méiglechkeete vun der Transparenz, a be-
sonnesch an engem klengen Stat: déi kuerz
Weeër, déi Proximitéit zu de Verwaltungen,
soudatt mer eigentlech net déi Suerg hunn,
datt mer keng Transparenz hei am Land hätten.

An trotzdem: Transparenz, jo, awer net ëm all
Präis an ënner alle Konditiounen.

D'ADR setzt als éischt Konditioun - an do si
mer méi streng wéi den Här Bodry - de Schutz
vun der Privatsphär vun de Mënschen hei am
Land. Transparenz dierf net op Käschte goe
vun der Verletzung vun der Privatsphär. An dee
Risiko ass ginn, well och d'Commission natio-
nale vun der Protection des données huet an
hirem Avis hei geschriwwen, et wär elo all
Kéiers en „examen minutieux“ néideg an et
géifen „risques“ accrus „pour la vie privée“
ginn. Dat ass eng Warnung fir eis! An dofir froe
mer eis, ob dat hei elo net ze wäit geet, well
mer deen Interessi hunn, fir d'Leit ze schützen,
och virun der Transparenz ze schützen.

Et gëtt hei komplizéiert Recoursmechanismen,
déi erkläert goufe vun de Virriedner, fir dee Fall,
wou et géif refuséiert gi vun enger Verwaltung,
fir en Dokument opzemaachen. Et ass awer net
an deem Gesetz virgesinn, fir och deem eng
Recoursméiglechkeet anzeräumen am Kader
vun dësem Gesetz, deen eventuell seng Inte-
resse kéint duerch eng Verletzung vu senger
Privatsphär verletzt gesinn. Deen Zeenario ass
emol net virgesinn!

An et erënnert eis e bëssen un dat Archivge-
setz, wat mer d'lescht Woch diskutéiert haten,
wou mer jo och festgestallt hunn als ADR, datt
de Risiko vun der Verletzung vun der Privat-
sphär praktesch mat a Kaf geholl gëtt, fir ier-
gendwellech Transparenzprinzipien duerchze-
setzen. Dee Präis ass fir eis net akzeptabel.

Dat Zweet ass „ratione materiae“: Et ass
schwéier nozevollzéien, firwat dann eigentlech
de Mediateur, fir deen nach eng Kéier als
Beispill ze nennen, deeneselwechten Transpa-
renzregelen ënnerworf ass wéi elo zum Beispill
eng aner Verwaltung. Ass de Mediateur dann
net deen, dee vertrauensvoll ebe just deen In-
terface ass tëscht dem Bierger an de Verwaltun-
gen, wou praktesch d'office ëmmer déi privat
Komponent, déi perséinlech Komponent a sen-
gen Aktiounen ass? En huet natierlech och aner
Fonctiounen, wéi d'Kontroll vun de Prisonsen,
wou sech d'Problematik anescht stellt.

Wat soen dann d'Chambres professionnelles,
doduerch, datt vläicht och Interète vun hire
Ressortissanten oder Kommunikatiounen mat de
Ressortissantéit vun deene Chambere kënnen be-
traff sinn? An esou vill aner Froen: D'Cour des
comptes, wou bis elo d'Chambre e privilegéier-
ten Accès hat, fir verschidde Saachen ze froen,
wéi wäit geet dat? D'Madamm Adehem hat an
hirem Exposé d'Fro vun de Baugemeengun-
gen op de Gemengen opgeworf an esou wei-
der. Alles dat si pertinent Froen, soudatt mer
eis och froen: Ass genuch geduecht ginn un
déi Risiken, un déi Verwécklungen, un déi ex-
tensiv Interpretatiounen, déi kënnen duerch
dëst Gesetz opgemaach ginn? Och hei denke
mir, datt net wäit genuch geduecht gouf, a mir
sinn do virsichteg.

Dat Drëtt ass: Wat ass iwwerhaapt eng „activité
administrative“? D'Madamm Tanson huet sech
hei op franséisch Texter beruff, déi mech net
iwwerzeegen. Wat ass eng Activité administra-
tive? Zum Beispill, wann eng Prüfung verbes-
sert gëtt - ech fänke mat engem banale Beispill
un -, ass dat eng Activité pédagogique oder ass
dat eng Activité administrative? Wat sinn
d'Konsequenzen? Wat ass en Document de ré-
flexion? Wat ass eng Etüd?

Wann e Ministère an enger ganz sensibeler Ma-
tière eng Reflexioun mécht, huele mer emol
d'Santé, déi ass net hei tel quel an den Aus-
name vun der Diskretioun festgehalten: Et kom-
men e puer Leit zesummen a maachen eng Re-
flexioun iwwer eng bestëmmte Situatioun. An
déi Direkteren oder déi Beamten, déi do sët-
zen, déi wësse genee, datt dat eng ganz sensi-
bel Fro ass, déi besser net an d'Effentlechkeet
kënn, aus enger Rei vun Ursachen. Ass dat
administrativ? Ass dat Reflexioun? Wat ass dat
genee?

A wat ass d'Konsequenz op d'administrativ
Praxis, wann esou Matière diskutéiert ginn?
An dat kënnt ëmmer erëm vir an der Praxis
vun engem Stat, am Liewe vun engem Stat, datt
eng Rei vu Verantwortungsprinzipien d'Han-
dele vun de Beamte mussen inspiréieren. Ass
dann net d'Resultat, datt vläicht keng Pièce ge-
maach ginn doriwuer, keng Compte-rendue
méi verfaasst ginn, well déi Leit aus dem
Verantwortungsgefill fir dat Gemengwuel zur
Konklusioun kommen, datt et besser ass, Ver-
schiddene net méi festzehalen? All déi Froe
stelle sech.

Wéini ass en Dokument élaboré oder „achevé“?
Well déi, déi dat net sinn, kënnen net publi-
zéiert ginn. Mir haten hei grouss Diskussiounen
beim TTIP, beim CETA - gutt, datt ass elo Ausse-
politik, mä just fir et als Beispill ze nennen -, do
ass souguer gefrot ginn, fir en Accès ze hunn
op Dokumenter en cours de négociation. An et
wor e grouse politeschen Drock do, fir Doku-
menter opzeleeën, déi net élaboré, net achevé
waren.

Also alles dat ass komplizéiert. An ech mengen,
datt de Guide, deen d'Beamten an och de Stat
soll féieren, natierlech de Wonsch no Transpa-
renz soll sinn, nom Vertraue vum Bierger, awer
eben och d'Allgemengwuel, d'Allgemenggutt,
d'allgemeng Sécherheet, a fir dat Ganz ze ge-
réieren - ech wëll deen Ausdrock hei benot-
zen -: „en bon père de famille“, mä op jidde
Fall an engem gutt verstanene Verantwortungs-
gefill. Dat léisst sech net an Terme vun engem
Gesetz kloer beschreiwen. Dat ass eng Saach
vun der Onméiglechkeet.

**(Brouhaha et coups de cloche de la prési-
dence)**

D'Commission d'accès aux documents, déi ass
och hei kritiséiert ginn. An et ass am Gesetz net

agaange ginn op déi Kriticken, déi den Tribunal administratif gesot huet, well et ass jo deen Tribunal, dee saiséiert gëtt, fir de Recours en réformation ze maachen. An et ass awer net onméiglech no den Terme vum Gesetz, datt ebe just e Magistrat vum Tribunal administratif déi Kommissioun soll presidéieren. Dovunner ofgesinn denke mir, datt et net onbedéngt néideg wär, datt e Magistrat déi Kommissioun presidéiert. Dat ass erëm esou eng Tendenz, déi eben esou hei ass. Mä en anere Beamten hätt dat och kënne maachen, zemoos, well hei den Tribunal administratif ervirgestrach huet, et wär eng Gefor fir déi strukturell Impartialitéit. Et ass de President, mengen ech, vum Tribunal administratif selwer, deen dat geschriwwen hat.

Wa mer also deen Text hei kucken - fir zur Konklusioun ze kommen -, da soe mer: „Den Usaz ass richtig.“ Et ass gutt, wann de Stat probéiert, esou transparent wéi méiglech ze handelen. Et ass richtig, datt dat Vertrauensverhältnis tëschent dem Bierger an dem Stat soll oppe sinn a konstruktiv gehandhabt ginn. Awer de Präis an deemem Gesetz, déi Onpräzisiounen, de Präis fir déi perséinlech Donnéeën, fir d'Sécherheet vum Bierger, d'Onzouverlässigkeet, de vage Charakter vum Definitivum an Zoustännegkeete loosse eis zu där Konklusioun kommen, datt dat heite Gesetz onräif ass, fir engem Parlament virgeluecht ze ginn.

An an deem Zoustand kënne mir et net matstëmmen. Mir wäerten eis enthalen. Ech soen lech Merci.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Ganz gutt!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - De leschten ageschriwwene Riedner ass den Här David Wagner.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Merci, Här President. Bon, jo, mir sinn endlech souwäit, Lëtzebuerg kritt dann e Gesetz, wat an der Theorie - an der Theorie, aver vläicht net am Esprit - soll de Bierger d'Saach vereinfachen, fir op jidde Fall en Accès ze kréien op Informatiounen. Ech hunn „Informatiounen“ gesot, an do hunn ech schonn deen éischte Feeler gemaach, well a Wierklechkeet steet am Dokument, datt et em Dokumenter geet. An doriwwer diskutéiere mer nach herno, an dat hunn och Virriedner viru mir scho gesot.

Här President, dat Gesetz, ech mengen net, datt et e Fortschritt ass. An et stellt sech souguer d'Fro - de Status quo ass net gutt -, mä wann dat Gesetz ugeholl gëtt: Ass et eng Verbesserung oder eng Verschlimmbesserung? De Mouvement écologique seet zu Recht, datt et eng Verschlimmbesserung wier.

An ech mengen, souguer d'Auteurs - op jidde Fall d'Koalitioun - si sech däers och bewosst, well ech hu bis elo zwee Verrieder vun der Majoritéit héiere schwätzen, a si soen: „Jo, mä da wäerte mer mat Jurisprudenz fueren!“ Dat heescht grosso modo - ech weess, datt oft Jurisprudenzen no Gesetzer kommen, dat ass jo normal -, datt do bei fundamentale Froen den troisième Pouvoir duero wäert d'Aarbecht vum éischte Pouvoir iwwerhuelen, well mir net capabel waren, Saache kloer ze definéieren. A wa gesot gëtt, et wier schwéier, esou Saachen ze definéieren: Ben, et gi Länner, vill Länner, déi et definéiert hunn, Däitschland zum Beispill.

Ech hu leider net genuch Zäit, well et gëtt viles ze soen. An ech muss och soen, et si vill Propose gemaach ginn, och vun der Société civile, op déi net richtig agaange ginn ass, wat scho symptomatesch ass fir esou e Gesetz.

Et ass natierlech och kee Gesetz fir d'Journalisten. Dorobber kommen ech och nach zréck, well et wier méiglech gewiescht, eppes do ze änneren.

Här President, ech wollt dann e puer Beispiller ginn.

Natierlech fänkt et schonn u mat der Terminologie. D'Gesetz schwätzt vun Dokumenter amplaz vun Informatiounen. Dat däitscht Gesetz schwätzt vun engem „Informationsgesetz“ a si ginn och dovunner aus, datt et en Droit à l'information gëtt, an net just, esou wéi mir soen, „d'accès aux documents“. A si definéieren dat och.

De Prinzip, de Geescht vum Gesetz misst jo deesinn, datt d'Bierger dann och e verbréifent Recht op Informatiounen hunn an datt d'Verwaltung verpflichtet ass, déi Informatiounen ze ginn op eng einfach Aart a Weis. Et geet net dréms, an dat fuerdert och guer keen, an och net de Mouvement écologique, datt ee weess, wéi et ausgesäit bannen am Appartement, wéi d'Pläng ausgesinn, fir kënne do anzubriechen. Doréms geet et net, well dat wëllt jo och keen, dat wënscht sech jo och keen. Et geet a Wierklechkeet dréms, de Bierger nach méi Kontrollmoyenen ze ginn, fir éischters hir Regierungen ze kontrolléieren - dat ass wichteg! - an zweetens, och fir grouss Betriber a Multien ze kontrolléieren.

Et muss een elo d'Saach ganz kloer nennen! Well mir wësse ganz genee, wouërms et geet, a mir wësse ganz genee, datt och um europäeschen Niveau Saachen amgaange sinn ze lafen. Ech zitieren zum Beispill de Secret des affaires, deen et de Bierger an de Journalisten ëmmer méi schwéier mécht, fir iwwerhaupt Betriber - a grouss Betriber, net den Epicier natierlech, mä grouss Betriber - ze kontrolléieren, wat déi alles maachen a wéi se u sech ëmmer méi obskur kënne fonctionnéieren.

Dofir brauche mer eng gutt Legislatioun, fir d'Bierger méi mächtig ze maachen an d'Journalisten natierlech och. Ech mengen, et muss och kloer sinn, wou een eng Informatioun kritt, an net méi komplizéiert. An elo schonn, wann een op den Internet geet, op e Site vun engem Ministère, ass et emol net ëmmer einfach, den Annuaire ze fannen, an da weess een nach net onbedéngt, wie fir wat zoustänneg ass. Ech hunn nach ëmmer net verstanen, firwat dat am Joer 2018 net méiglech ass, franchement!

An da muss d'Administratioun och eng proaktiv Roll hunn an als Reflex hunn, Informatiounen matzedeelen, well de Problem ass: Et kann ee jo och heiansdo als Bierger net selwer wëssen, wat relevant ass. Et kann ee jo net erahnen, datt et Informatiounen gëtt, déi relevant sinn. An dat gëtt an deemem Projet de loi net seriö virgesinn. Éischters, et geet jo och em den Accès op Informatiounen an et gëtt nëmme vun Dokumenter geschwat.

En anere Problem ass deen, datt muss eng Demande écrite gemaach ginn, quitte mat engem Formulaire. Mä et misst och vill méi doriwwer erausgoen, well do limitéiere mer schonn den Accès. Et gi Leit, déi sech net onbedéngt esou gutt am Schrëftlechen auskennen an och net präzis kënne eng Demande maachen. Et gëtt quasi erëm e bësse méi vun de Leit gefuerdert wéi vun den Administratiounen.

Et gëtt een den Androck net lass, datt d'Regierung einfach der Bevölkerung net traue a sech méi domadder beschäftegt, wat alles net accessibel ass. An do läit d'Kromm an der Heck, well schonn den éischten Artikel eng ganz Rétsch vun Dokumenter ausschléisst. Do ginn et der, wou et natierlech akzeptabel ass, wéi zum Beispill beim Respekt vum Privatlewen, do ass kee Problem. Mä anerer sinn och ganz problematesch, déi natierlech erëm eng Kéier déi ekonomesch a fiskal Interessen do ausschléissen, an dat ass ganz generell.

Oder et stellt een och fest, datt zwou Gewalten ausgeschloss sinn, méi protegéiert sinn, dat ass d'Exekutiv, also d'Regierung, an d'Judikativ. Mir, d'Legislativ, mir ginn zu Recht net ausgeschloss. Mä ech mengen, do gëtt et awer e reelle Problem, datt déi ausgeschloss ginn. An natierlech sinn déi Formulatiounen ze vag an dat verstéisst géint d'Recommandatiounen vum Europarat. Dee seet, grad an esou enger Matière misst präzis legiféiert ginn, wéi déi meescht Länner dat och gemaach hunn. Anscheinend si mir déi Eenzeg, déi incapabel sinn, dat ze maachen!

Op den éischte Bléck gëtt et dann och esou Saachen, wou ee kéint soen, an dat huet d'Madamm Tanson och gesot: „Jo, dat kéint een akzeptéieren, mä et ass awer problematesch!“, wéi zum Beispill d'Relations extérieures, den Ordre public oder d'Sécurité du Grand-Duché. Dat ass schéin a gutt, mä wie beschléisst, wat relevant ass a wéini den Ordre public oder d'Sécurité nationale oder d'Relations extérieures tangéiert ginn? Dat ka ganz wäit ausgeleucht ginn.

De Problem, wann et wäit ausgeluecht gëtt, ass jo och deen, datt dat de Beamten et net extra einfach wäert maachen, wann d'Saachen net präzis ausformuléiert sinn. Well herno, wat riskéiert ze geschéien? E Beamten, dee riskéiert vläicht, sech selwer nach méi ze limitéieren aus Angscht, e Feeler ze maachen an ze wäit ze goen. Dat ass de Problem.

Mä et geet nach méi wäit. Et gi jo nach weider Ausschlëss, wou gesot gëtt, wéini eng Verwaltung en Dokument ka verweigere. Dat ass, wann et „en cours d'élaboration“ ass. Dat ass jo awer och e Problem, well et muss een awer och kënne eng Kontrollinstanz hu fir dat, wat geschitt en cours d'élaboration.

Dat ass och, wann eng Demande jugée „répétitive“ ou „abusive“ ass. Ech géif awer gare wëssen, an dat ass eng Fro, Här President, un den zoustänneg Minister, wat dorënner verstanen gëtt. Ech hoffen, datt do awer e bësse méi konkret gesot gëtt, wat dorënner verstanen gëtt, well ech mengen, wa mer fäerdeg sinn, gëtt quasi guer näischt méi kommunizéiert.

Et kann een natierlech och e Recours maachen. Dat dauert ganz laang. An deemno wéi, wann een déi verschidde Recourse mécht, kann et iwwer ee Joer daueren, wann een och nach bei den Tribunal administratif geet.

An da kënnt och nach d'Notioun, déi heescht „sans charge administrative excessive“, wann

et dréms geet, eng Disjonctioun ze maache bei engem Dokument, wou zum Beispill eng perséinlech Appreciatioun drasteet. Dat muss een natierlech ewechhuelen. „Sans charge administrative excessive“, mir haten doriwwer an der Kommissioun rieds, ech géif gar vum Här Minister wëssen, wat dat genee heescht.

Wahrscheinlech wäert den Tribunal administratif erëm domadder beschäftegt sinn. Et deet mer scho leed fir d'Riichter. Mir ginn hinne vill ze vill Aarbecht, respektiv des Koalitioun gëtt hinnen erëm eng Kéier Aarbecht um Enn vum Joer.

Här President, an enger Entrevue mam Presserot... An dat war schwéier, fir de Presserot och kënne anzuelueden! Well heiansdo, fir iwwerhaapt an enger Kommissioun mat der Zivilgesellschaft kënne eng Entrevue ze hunn, dat ass en anere Problem! Ech hat se e puermol gefrot: „Kommt, mir gesinn de Presserot!“ Wat huet ee missen do fir eng...
(Interruption)

Also mech erschreckt dat! Datt an der Chamber gesot gëtt: „Oh, wa mer ufänken, Entrevues ze hu mat deem oder mat deem, gëtt dat duerno eng Systematik.“ Mä et soll eng Systematik ginn! Et soll eng Systematik ginn.

(Brouhaha)

An duerno gouf am Presserot och gesot zu de Journalisten: „Ah jo, mä Dir musst och e bëssen d'Interesse vun de Patronen a vun den Entrepreneurs verstoen!“ Dat ass e bëssen den Esprit vun den Auteurs vun deemem Gesetz. Do hunn d'Journalisten awer e bësse komesch dragekuckt. An anere Regimenter hätt ee gesot: „Dir musst oppassen op d'Interesse vun der Partei!“ Ech weess net, mä bon!

An da si mer bei de Journalisten, déi kréien natierlech kee spezifesch Gesetz, deen Zuch ass elo fort! De Kommunikationsminister hat fënnel Joer, fir dat ze maachen, an huet et net gemaach. Elo si Leit aus der Koalitioun, déi soen: „Oh, et wier gutt, et ze maachen.“ Dir hutt nach Zäit, maacht et! De Presserot huet eppes schwaarz op wäiss geschriwwen, dat läit schonn do zënter Längerem. Et brauch een et just ze iwwerhuelen oder ze amendéieren. Et muss een net alles zu 100% iwwerhuelen. Et läit do, huet et, maacht et! Dir hutt fënnel Joer laang näischt gemaach, well Dir fënnel Joer laang näischt wollt maachen!

An et muss ee soen: Dat, wat de Presserot proposéiert, dat gëtt et an anere Länner, dat gëtt et an immens ville Länner. Ech zielen lech se op: Frankräich, Belsch, Holland, Italien, Spuenien, Portugal, Griichenland, Groussbritannien, Irland, Dänemark, Schweden, Finnland, an Däitschland natierlech och. Mir sinn net um Niveau, wat d'Rechter vun de Journalisten ugeet, vu westeuropäesche Länner. Vun zentral-europäesche Länner vläicht, do si mer nach gutt am Verglach mat deenen, mä net vu westeuropäesche Länner. Maacht et, et läit do schwaarz op wäiss, Dir kënnt dat iwwerhuelen!

Dofir och meng Fro un de Kommunikationsminister: Firwat huet hien do net agéiert? Ass hien der Meinung, datt dat keng gutt Annerung ass? Ass hien der Meinung, datt mer d'Rechter vun de Journalisten hei zu Lëtzebuerg net solle verbessern?

Op jidde Fall, mat all deene Bedenken - mir duechten ee Moment, et kéint ee sech enthalen, mä ech mengen, d'Verschlimmbesserung ass dran - wäerte mir géint dese Projet de loi stëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Mir sinn domat um Enn vun der allgemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet de Premier a Statsminister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.** - Här President, als Introductioun erlaabt mer, zwee Mercien ze soen: deen éischten, dass mer haut deesen Text kënne an der Chamber zur Ofstëmmung huelen, an deen zweeten un d'Madamm Beissel fir hire Rapport, den Historique. Ganz oft fret ee sech, vu wou ee kënnt, an et gesäit ee Gott sei Dank d'Evolutioun vun engem Stat. Mir haten nach vill Saachen, déi no Evolutioun gefrot hunn, an ech si frou, dass dat heiten ee vun deene Punkten ass - wéi déi honorabel Madamm Tanson gesot huet -, wou mer hannendru waren. Mir si keng „lanterne rouge“, wann ech dat dierf soen! Mir sinn och net am Peloton de tête an deem doten Text, mä et ass Zäit ginn, dass mer et gemaach hunn.

Den Text - an ech mengen, Här President, all Virriedner huet et scho gesot - huet e laange Wee hannert sech. Et ass jo net, wéi wann deen Text nach ni beschwat gi wär, an et sinn och scho Virgänger, déi probéiert hunn, Propositionen auszeschaffen a Projeten ze maachen. Ech kréien hei vun deene Lénken, Här President, virgeworf, ech hätt fënnel Joer laang

Zäit gehat, fir den Text iwwert d'Press speziellesch ze maachen. Ech wëll just déi Lénk drun erënnere, dass si och fënnel Joer laang Zäit haten, fir eng Proposition de loi auszeschaffen an hei ze deposéieren.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Mir hunn der zwou gemaach. Mir hunn der zwou gemaach an Dir hutt se ni behandelt! Well Dir eis net respektéiert! Dat wollt ech och soen!

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.** - D'Gesetz iwwert d'Administration transparente...

(Brouhaha et interruptions)

D'Gesetz iwwert d'Administration transparente et ouverte, dat dobaussen och vill fir Diskussiounen gesuergt huet, ass virun allem vun der Press diskutéiert ginn, an net just, well et e wichtige Text ass, deen och e groussen Afloss huet op d'Relatioun tëschent dem Statsapparat a senge Bierger. Et ass, ech hunn et viru scho gesot, e Paradigmewiessel, well mir kréien am Fong e Recht, dat verankert gëtt. A fir mech gehéiert dat och zu engem wichtige Deel vun enger Demokratie.

Dat heescht awer net, dass mer elo nach ni Rechter gehat hätten op Informatiounen. Dat wier wierklech falsch. A mir wëssen och, dass et eng Rétsch vu Verwaltungen an Instruktiounen gëtt, déi schon eng laang Praxis hunn, déi den Accès schonn erlaabt hunn an och Efforten an der Transparenz gemaach hunn. Et sinn informell duerch Reglementer och verschidde Méiglechkeete ginn, an ech wëll elo net nach eng Kéier - wéi d'Rapportrice, d'Madamm Beissel, oder den Här Bodry et scho gesot hunn - op all déi Texter agoen, déi et awer schonn déi lescht Jorzéngten erméiglecht hunn, dass et en Accès ginn ass zu Dokumenter.

Mä et ass fir d'Éischt, wou mer e generellen Text kréien, e generellen Text fir all administrativ Dokumenter. Déi öffentlech Hand geet an eng nei Ära vum Zougang op Informatiounen a wäert zesammen eng Kultur vun Transparenz vun Informatiounen förderen an an d'Praxis ëmsetzen. A mir wäerten déi néideg Moyenen zur Verfügung stellen, fir dass et och ka funktionnéieren.

Et gëtt d'office publizéiert an esou och informéiert, wat nei ass. Et gëtt net just op Demande publizéiert, et gëtt prinzipiell publizéiert. Mä de Bierger kritt och d'Recht, fir déi Dokumenter kënne ze froen. A virun allem, déi perséinlech Donnéeën, déi sollen och perséinlech blieden. Hei ass jo e bësse vun deem engen a vun deem anere gesot ginn, mat deene perséinlechen Donnéeën wier een e gliesene Bierger, dee gefrot gëtt. Duerfir hu mer jo déi Garde-fouen dragesat, déi fir eis wichtige sinn.

Mä d'Transparenz gëtt et net nëmme fir de Stat, Här President, mä och fir d'Administration a fir d'Servicer vum Stat, fir d'Gemengen, fir d'Gemengesyndikater, d'öffentlech Etablissements, d'Chamber, de Statsrot, de Mediateur, de Rechnungshaff an d'Berufskummeren. Dat ass jo ee Punkt, dee vun der Riednerin vun der CSV erverhewue ginn ass, dass de Spektrum méi large ass, a mir mengen, dass dat och wichtig ass. Souguer Gesellschaften, déi en öffentlechen Dëngscht leeschten, kréien des nei Obligatiounen, a mir mengen, dass dat doten och wichtig ass.

Da wéilt ech nach eng Fro uschwätzen, déi ech viru schonn ervirgehewen hunn, déi hei eng Rétsch vu Leit zitéiert huet, dat ass déi vum separate Paragraf fir d'Journalisten. Hei geet et em en Droit général. Hei geet et em en Droit général an ech kann lech soen: All Joers am Januar ginn ech drop ugeschwat, wann d'Neijoersdagswënsch si vun der Press, wou ech da gesot kréien, wéi et dann elo weider géif goen.

Deen Text, dee mer haut stëmmen, ass en Text, dee fir all Bierger ass an och fir d'Press. An dat ass dat, wat wichtig ass. Mä de Problem, dee sech am Fong fir d'Press stellt, ass dee vun der Vitesse, an et ass deen, dee se eis virwerfen: „Jo, mir brauchen d'Informatioun awer rapid. Mir hunn en Devoir d'information général, an dowéinst ass et bei eis méi e Problem vun der Vitesse, fir séier un Informatiounen ze kommen.“ An déi Beispiller, déi ech gesot kritt hunn, si ganz oft net beim Investigativen, mä am Fong, fir d'Informatioun kënne séier eriwuerzegi bei Accidenter, bei Strofdoten, wou se da ganz oft d'Gefill hunn, dass se vun där enger oder anerer Administratioun déi Informatioun net direkt kréien. An déi Rapiditéit kréie mer och mat engem Informationszougangsgesetz net geregelt. Ech mengen, hei sinn éischter technesch oder organisationell Problemer.

A bei méi laange Recherchen - well dat dote war jo elo éischer de Fall bei rapide Fait-diversen - musse mer en anere Wee fannen, fir de Journalisten hir Aarbecht ze erméiglechen an och ze erlichteren. Et kann een do iwwer eng Reform vun interne Prozeduren op Administratioussäit eventuell schonn e ganzen Deel verbessern.

Mir hunn e leschte Punkt, dee wichtig ass, an dat ass och ervirgehewe ginn, dat ass déi nei Kommissioun. Déi ass wichtig. An Här Bodry, fir direkt op Är Fro ze äntwerten: Jo, et ass keng Condition préalable, fir op d'Gericht ze goen, et ass eng Fakultéit. Um Tribunal administratif ass et en Affekot, deen do de Gros vun der Zäit schafft. Hei ass eng Kommissioun, wou ee keen Affekot brauch. An ech mengen, dass et wichtig ass, dass mer esou eng Saisine erméiglechen, ouni dat ze maachen.

D'Madamm Aehm huet och vun der Belsch geschwat a gesot, an der Belsch wier et zimlech komplizéiert. Ech wëll just drun erënneren, dass an der Belsch siwe Parlamentarier sinn a sechs Regierungen. Dat heescht, fir dass de Bierger scho weess, wie sech em wat këmmert, do gleewen ech, dass den administrativen Deel net grad deen einfachsten ass.

An da muss ech awer op eng Kontradiktioun agoen, déi d'Madamm Aehm soulevéiert huet iwwer d'Beamten. Ech wëll dat hei soen, an ech soen net haut de Beamte fir d'Éischt Merci. Ech hätt déi lescht fennef Joer net kennen d'Aarbecht als Premierminister erleedegen, wann ech net eng devouéiert Fonction publique hätt, déi wierklech mat all deenen Texter - well et ass jo wierklech e Rekord un Texter, déi an dëser Legislatur gestëmmt gi sinn - och dee Wee matgaangen ass, fir d'Préparatioun an duerno och d'Applikatioun vun deenen Texter kennen ze maachen. Dat heescht, dem staatlechen Apparat wëll ech mer haut erlaben, en extrae Merci ze soen, well ech mengen, dass et keng Gesetzer géif ginn, wa mer net op en effikasse Stat kéinten zréckgräifen.

Mä hei ass op där enger Säit gesot ginn, dass am Fong déi dote Missioun bal eng Mission impossible wäert ginn a ganz schwéier fir de Stat. Op där anerer Säit gëtt awer de Virwurf gemaach, dass mer net de ganzen Arrière vun administrativen Texter vun deene leschten 10 oder 15 oder 20 Joer och nach - och nach! - géifen accessibel maachen. Dat heescht, et ass e bëssen dat eent an dat aner. Op där enger Säit seet een, dass et ganz schwéier wäert ginn; an tatsächlech wäert et och net einfach ginn. Mä op där anerer Säit seet een, dass een hätt solle vill méi wäit goen a vill méi zréck an der Zäit goen; a gleef mer, dat wier a mengen Ae ganz, ganz schwéier gewiescht.

Dowéinst mengen ech, dass mer hei en Equilibre fonnt hunn. An et ass vu verschiddene Säite gesot ginn - deem enge geet et ze wäit, deem anere geet et net wäit genuch. Genee déi Analys fannt Der och an den Avisen! Deen een Avis seet: „Et geet net wäit genuch!“ Deen aneren Avis seet: „Et geet scho bal ze wäit!“ An dowéinst menge mer, dass mer an deem heiten Text eng equilibriert Positioun fonnt hunn.

Ech wëll just soen, Här President, well hei gemaach ginn ass, wéi wann d'Regierung elo deen doten Text just virun de Wähe wëll stëmme loossen: Mir hunn en am Mee 2015 deposéiert, am Mee 2015! Ech si frou, dass en elo am Juli 2018 ka gestëmmt ginn. Mä da kann een net hei de Virwurf gemaach kréien, dass et ze laang gedauert hätt!

An ech muss lech och soen: Et ass ganz vill Aarbecht an der Kommissioun gemaach ginn ënner der Leedung vun der Présidente-Rapportrice Beissel, ganz vill Aarbecht! Et ass mat Leit geschwat ginn, et sinn Echange gemaach ginn. An och wann den Text e bësse méi laang an der Chamber an an der Kommissioun diskutéiert ginn ass, ass en duerfir net méi schlecht ginn, au contraire. An dat soll en ervirsträchen an duerfir och den Deputéierte Merci soen, déi un der Elaboratioun vun deem finalen Text, deen lech haut zum Vott steet, geschafft hunn. An duerfir wëll ech och deenen Deputéierte Merci soen, déi d'Zoustëmmung zu deem Projet de loi wäerte bréngen, well fir eis ass et en Text, deen an déi richteg Richtung geet.

Ech hunn dës le départ och scho gesot - well Dir schwätzt déi ganzen Zäit vun der „Circulaire Bettel“, déi lescht wor jo dann eng „Circulaire Santer“ an dertëscht war jo schonn e gewëssene Sputt -, dass ech selbstverständlech bereet sinn, mech och mat deene Leit zesummesetzen, fir ze kucken, wéi mer kënnen Verbesserunge maachen. Mä et ass net den Text, deen déi Verbesserung bréngt, an duerfir

hei en Appell un all déi concernéiert Leit, un all d'Administratiounen, well dat sinn all déi Akteuren, déi et méiglech maachen, dass d'Transparenz eng Realitéit gëtt an net nëmme eng Theorie um Pabeier.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An ech mengen, dass mer elo prett sinn, fir iwwer de Projet ofzestëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6810 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

55-mol Jo, 2-mol Nee, 3 Abstentiuonen. Domat ass de Projet ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Nancy Arendt), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel (par Mme Taina Bofferding), Franz Fayot (par Mme Claudia Dall'Agnol), Claude Haagen (par Mme Simone Asselborn-Bintz) et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia (par Mme Viviane Loschetter), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Josée Lorsché).

Ont voté non: MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mir kommen zum nächste Projet, dem Projet 7220. An d'Madamm Rapportrice Sam Tanson ass scho prett. Si huet direkt d'Wuert.

6. 7220 - Projet de loi portant modification

1° du Code pénal;

2° du Code de procédure pénale;

3° du Nouveau Code de procédure civile;

4° de la loi modifiée du 31 janvier 1948 relative à la réglementation de la navigation aérienne;

5° de la loi modifiée du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie;

6° de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat;

7° de la loi modifiée du 17 mars 1992 portant 1. approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code pénal;

8° de la loi modifiée du 14 juin 2001 portant 1. approbation de la Convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, faite à Strasbourg, le 8 novembre 1990; 2. modification de certaines dispositions du Code pénal; 3. modification de la loi du 17 mars 1992 1. portant approbation de la Convention des Nations Unies contre

le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle,

en vue d'adapter le régime de confiscation

Rapport de la Commission juridique

► **Mme Sam Tanson (déi gréng), rapportrice.** - Merci, Här President. Am Projet, iwwer dee mer haut ofstëmme, ginn d'Dispositiounen iwwer d'Confiscatioun am Code pénal ëmgeännert a verschidden Dispositiounen vun der Direktiv 2014/42/UE iwwer de Gel an d'Confiscatioun vun den Instrumenter vu Verbrechen an der EU ëmgesat.

Den Objet vun dëser Direktiv war et haapt-sächlech, d'Confiscatioun an de Memberstaten ze vereinfachen, grad wéi de Recouvrement vun de Gewinner, déi aus der internationaler Kriminalitéit gezu ginn. Déi eenzel national Regimenter sollten am Beräich vum Afréieren an der Confiscatioun ugepasst ginn, fir esou d'Effektivitéit vun der grenzüberschreitender Kooperations ze verstärken.

Den Text, iwwer dee mer haut ofstëmme, hëlleft also, déi national Prioritéit, fir géint wirtschaftlech a finanziell Kriminalitéit virzegoen, besser ze realisieren. An der Kommissioun krute mer dat och vusäite vum Parquet confirméiert: Déi effikasse Strofe bei der Wirtschaftskriminalitéit sinn duerch Sanktiounen um Niveau vum Profit ze errechen, eben duerch de Gel an d'Beschlagname, schonn eleng nëmme dowéinst, well d'Enquêtes dacks ganz komplex sinn a laang daueren an et dacks schwéier ass, d'Beweisketten eendeitig duerzeleeën, zemoos, well haut d'Fongen einfach a séier kënnen international transferéiert ginn an esou riskéieren ze verschwannen, ier e Prozess op en Enn bruecht gëtt.

Déi gréisst Innovatioun vun dësem Projet ass et, datt elo eng erweidert Confiscatioun vun de Produkte vu schwéiere Strofdote virgesinn ass. Dëst erlaabt engem Geriicht an Zukunft, d'Biene vun engem Veruerteelten ze confiscuieren, ouni datt en direkte Beweis muss erbruecht ginn, datt déi confiscuierter Biene eng kriminell Originn hunn. Dat ass den neie Punkt 5 vum Paragraf 2 vum Artikel 31 vum Code pénal.

Dëse gouf och no enger Opposition formelle am Avis vum Statsrot vum 29. Mee vun dësem Joer ugepasst. Wann de Veruerteelte Biene besetzt - den Artikel schwätzt vun «biens de toute nature, corporels ou incorporels, meubles ou immeubles» -, vuere wann en dës zu senger fräier Verfügung huet a weder hien oder, an dësem leschte Fall vun der Dispositioun, de Propriétaire kann erklären, wou se hierkommen, kënnen dës beschlagname ginn.

Am Fall wou e Veruerteelten nëmme iwwer dës Gidder verfüegt, spillt d'Confiscatioun natierlech net, wann de Besëtzer - de richteg Besëtzer - „de bonne foi“ ass. Am ursprénglechen Text war enner anerem virgesinn, datt déi Dispositioun nëmme bei enger Strof vun op d'mannst véier Joer géif spillen. Dat gouf no der Opposition formelle vum Statsrot gestrach.

Dësen Text dréit also och dem Considerant 19 vun der Direktiv, déi heimat ëmgesat gëtt, Rechnung, deem Artikel, dee virgesäit, datt och zousätzlech Gidder, net just déi, déi un e Verbrüche gebonne sinn, kënnen beschlagname ginn.

Äänlech Dispositiounen gëtt et och bei eisen Noperen. Den Text ass hei staark inspiréiert um Artikel 131-21 Alinea 5 vum franséische Code pénal. Am selwechte Kontext ze gesinn ass och den neien Artikel 324quater vum Code pénal. Dee gesäit eng nei Infraktioun vir, an zwar déi vun der Netjustifikatioun vu Ressourcen: Wann eng Persoun net déi néideg offiziell Ressourcen huet, fir hiren Train de vie ze erklären, oder net kann erklären, wou de Besëtzer vun eppes hierkënn, a gläichzäiteg geleefeg Kontakter mat enger oder méi Persounen huet, déi kriminell Aktivitéiten hunn, ka se sech strofbar maachen.

Et ass also dann un de Persounen, déi am Besëtzer vun eppes sinn, ze beweisen, datt se dëse Besëtzer op eng legal Aart a Weis kruten. De Parquet fir säin Deel muss beleeden, datt d'Persoun Kontakter mat esou Persounen huet an datt et eng Disproportiou gëtt téschent dem Liewensstil an den offizielle Ressourcen.

Bestrooft gëtt awer och de Fait, wann een engem et erméiglecht, fiktiv Ressourcen ze beleeden, zum Beispill wann een eng fiktiv Fiche de salaire ausstellt oder eng fiktiv Rechnung.

Wisou dës Dispositiounen an d'Ausweidung op Gidder, déi de Veruerteelten net selwer besëtzt? Ma fir ze verënnern, datt eng Insolubilitéit zum Beispill organiséiert gëtt an een am Numm vun engem Liewenspartner, engem Familienmitglied oder enger Persoun morale Biene keeft mam Produit vun enger Strofdot, ouni awer datt dëst eendeitig nozevollzéien ass. Et geet drëms, de komplexe kriminelle finanztechnesche Méttel op eng effikass Aart a Weis entgéintzewierken.

Am ursprénglechen Text war och virgesinn, datt eng Dispositioun, déi mer haut scho kennen, op all d'Infraktiounen ausgeweit géif ginn, nämlech déi, datt d'Confiscatioun, eng Dispositioun, déi bis ewell just en Matière de blanchiment spillt, och ka gesprach ginn, wann de Veruerteelte fräigesprach gëtt, well et eng Verjüngung gëtt oder eng Exemption de peine. Dat hätt bedeit, datt, och wann e Geriicht net genuch Beweiser gehat hätt an also eng Persoun fräigesprach gi wier, de Besëtzer hätt kënnen beschlagname ginn, an zwar net just en Matière de blanchiment, wéi mer et haut schonn hunn, mä generaliséiert bei all Verbrechen an Delikt, datt ënner de Regim vum der Confiscation spéciale fällt.

Wéi gesot, mir hu schonn esou eng Dispositioun an eisem haitege Code pénal, déi en Matière de blanchiment spillt. Si gouf agefouert duerch e Gesetz vum 14. Juni 2001, wou den Här Mosar Rapporteur war, an ëmmer nees duerch nei Texter erëmgeholl, notamment en Text vum 27. Oktober 2010.

Mir hunn awer an der Kommissioun op Nofro hi confirméiert kritt, datt dësen Text eigentlech net weider applizéiert géif ginn. An de Statsrot grad wéi och d'Cour supérieure de justice hate sech an hirem Avis ganz reservéiert vis-à-vis vun dëser Dispositioun gewisen, also vun enger genereller Ausweidung, a mir hunn decidéiert, dës Generalisatioun erauszehuelen, quitte eben datt mer se scho kenne fir de Blanchiment an de Blanchiment jo mëttlerweil vun esou villen Infraktiounen och betraff ass, datt also ganz vill Infraktiounen couvréiert sinn.

Den Artikel 31. (3) iwwerhëlt also elo just den aktuellen Artikel 32. (1). Et bleift also bei deem, wat mer kennen. Den neien Artikel 32 vum Code pénal regelt d'Rechter vun drëtte Persounen, sief et d'Affer vun der Infraktioun oder all aner Persoun de bonne foie, déi e Recht op déi beschlagname Biene huet.

No enger Opposition formelle - och hei - vum Statsrot gouf eng Dispositioun, an där et drëms goug, de Konflikt téschent enger strofrectlecher Saisie, déi zu enger Confiscatioun géif féieren, an enger ziviller Saisie ze regelen, andeems déi éischt priméiere géif, gestrach. Amplaz gouf am Artikel 66 vum Code de procédure pénale eng Prozedur virgesinn, déi de franséischen Artikel 706-145 Alinea 2 vun hirem Code de procédure pénale iwwerhëlt.

Dëse gesäit vir, datt vun der Saisie pénale un a bis d'Mainlevée oder d'Confiscatioun all zivill Exekutiounsprozedur op dem Objet vun der Saisie pénale suspendéiert oder verbueden ass. De Creancier, deen eng zivill Saisie virun der strofrectlecher Saisie an d'Weeër geleet huet, huet eng Sûretéit op dee Bien mat Datum zu deem Dag, wou d'Saisie opposabel erkläert gouf. Dowéinst gouf och am Code de procédure civile den Artikel 689 ugepasst.

Da gëtt duerch en neie Paragraf 7bis d'Méiglechkeet agefouert, datt betraffe Leit kënnen vun all de Garantien an de Paragrafen 2 bis 6, déi vun deem Artikel virgesi sinn, profitieren. Heimat gëtt engem Uerteel vum 3. November 2017 vum Tribunal d'arrondissement Rechnung gedroen, wou eng Expertise, déi vum Untersuchungsrichter ugeuerdent gouf, annulléiert gouf, well eng Persoun opgrond vun deem Rapport inculpéiert gouf, awer keng Rechter am Kader vun der Expertise hat. Duerch dës nei Dispositioun kann dann e betraffenen Drëtten och zum Beispill d'Annulatioun vun esou enger Expertise froen, genee wéi en Inculpéierten, fir all seng Rechter och schonn zu deem Moment vun der Prozedur ze garantieren.

An dann nach e leschte Punkt, et gëtt nach eng Adaptatioun vun Affekotegesetz virgeholl. Den aktuellen Alinea 2 vum Artikel 30. (1) vum Gesetz gesäit vir, datt d'Prozeduren iwwer d'Kontrollen an den Etüden iwwer d'Konformitéit zum d'Antiblanchimentsgesetz vun der Assemblée générale festgehale ginn, op Propos vum Conseil de l'ordre. Dës Dispositioun widderpricht awer dem Artikel 19 vum selwechte Gesetz, dee virgesäit, datt de Conseil de l'ordre heizou Reglementer hëlt. Dowéinst gëtt dësen da gestrach. Voilà.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci der Madamm Rapportrice. An dann huet den Här Gilles Roth d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Gilles Roth (CSV).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, dësen Text ass eigentlech e Beispill, wéi dach de legislative

Prozess iwwert déi lescht Méint iwwert de Knéi gebrach gëtt. Mir setzen hei...

(Interruption)

...oder sollen hei - jo, jo! - eng Direktiv ëmsetzen, déi den 3. Abrëll 2014 arrétéiert ginn ass. Si sollt ëmgesat ginn, Madamm Loschetter, den Dezember (veuillez lire: Oktober) 2015. Abee, de Conseil d'État, deen huet a sengem Avis ganz kloer festgehalen, dass den Droit au silence hei glat null ass!

Firwat? Ma well déi betraffe Persoun, déi gesot kritt: „Dir féiert en Train de vie, dee mat Äre Mëttele, déi Dir eis virweist, net méiglech ass“, déi also d'Recht hätt op den Droit au silence, da muss nowiesen, dass se legal Mëttele huet, fir hiren Train de vie ze finanzéieren. Och do huet de Conseil d'État eigentlech e vernichtenden Avis ginn.

A Madamm Tanson, well ech nëmme fënnf Minutten hunn, erlaabt mer awer trotzdem, lech dat virzeliesen, wat de Conseil d'État zu dëser Bestëmmung seet: «(...) le Conseil d'État continue à avoir des doutes sérieux sur la conformité du nouveau dispositif», also déi Infraction, déi ech lech elo genannt hunn, «avec certains principes traditionnels du droit pénal. Il rappelle encore que le droit pénal luxembourgeois est inspiré du droit belge et réitère ses réserves», de Conseil d'État, «en rapport à des reprises de plus en plus fréquentes par le législateur luxembourgeois de dispositifs répressifs spécifiques du droit français qui sont inconnus en droit belge et qui s'articulent mal avec le cadre général du droit pénal luxembourgeois.»

Das gesot, Dir Dammen an Dir Hären, stëmmt d'CSV dëse Gesetzesprojekt, well et eng Ëmsetzung vun enger Direktiv ass. Ech soen lech awer richteraus, Här Minister, ech sinn net der Meinung, dass den Text hei verfassungsgemäßlech d'Schinn an den nächste Jore wäert halen.

Ech soen lech Merci fir d'Noluschteren.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Här Roth, just eng Sekonn, wann Der wëllt. Den Här Kartheiser wollt eng Zwëschebemierkung maachen oder eng Fro stellen, wann Der erlaabt.

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Jo.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Soss kritt e souwisou herno d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Jo, ech si ganz dankbar, Här President. Ech hunn deen Exposé vum Här Roth am Detail brillant fonnt, ech si ganz d'accord. An d'ADR, wann déi herno Positionen hëlt, wäert ganz äänlech argumentéieren.

Ma meng Fro un den Här Roth, an et ass dat, wat ech net verstinn, dat ass, dass den Här Roth hei vehement d'Prinzipie vum Rechtsstat verdeedegt, déi duerch dësen Text verletzt ginn, an da stëmmt d'CSV den Text awer mat.

Dofir ass meng Fro un den Här Roth: Wat ass da fir d'CSV méi wichteg? D'Ëmsetzung vun enger EU-Direktiv oder d'Verdeedegung vun de Prinzipie vum Rechtsstat? Wann et de Rechtsstat ass, da misst Der jo dergéint stëmmen.

Merci.

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Mir stëmmen hei, wéi ech lech gesot hunn, well mer d'Ëmsetzung vun enger Direktiv hunn, wou mer schonn dräi Joer a Verzug sinn.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Nächste Riedner ass den Här Marc Angel.

► **M. Marc Angel (LSAP).**- Jo, Merci, Här President, fir d'Wuert. Den Här Roth huet recht, et ass séier gaangen. Ma dat heescht awer net, dass schlecht geschaff ginn ass. Mir sinn an der Kommissioun am Detail op de Projet agaangen. An ech mengen, de Beweis dovun ass, dass d'Madamm Tanson eis e ganz detailléierte schrëftleche Bericht an och elo grad e ganz detailléierte mëndleche Bericht hei bruecht huet an och déi innovativ Aspekter vun dësem Projet de loi ervirgestrach huet.

Do ass fir d'LSAP besonnesch déi erweidert Confiscation wichteg, dass och d'Produite vu schwéiere Strofdote weiderhi kënnen confiscéiert ginn, och d'Netjustifikatioun vu Ressourcen als nei Infraction. Dat sinn alles Punkten, déi mir begrëssen.

Dofir wëll ech direkt och hei den Accord vun onser Fraktioun ginn an nach eng Kéier der Madamm Rapporteur villmools Merci soe fir hir gutt Aarbecht.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci. Dann ass d'Madamm Beissel un der Rei.

► **Mme Simone Beissel (DP).**- Jo, Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll fir d'Ëischt der Madamm Sam Tanson Merci soen. Mir hunn haut, wéi scho gemierkt, lauter komplizéiert Projeten. An dat hei ass erëm ee vun deenen. Ma ech ginn elo net méi op déi eenzel Punkten an, well meng Virriedner hunn dat wierklech mat Brio gemaach. Dat hei ass och erëm eng Kéier en Text, dee relativ delikat ass. Ech mengen, et sinn iwwerall Froen

opgeworf ginn, déi mer an der Kommissioun diskutéiert hunn.

Dat hei ass och e Projet, wou d'Praxis weise muss, wéi en da ka gehandelt ginn. A schlëmmstefalls muss mer och déi eng oder aner Saachen nobesseren. Ma vu dass mer am Drock sinn an et drëm geet, eng Direktiv ëmsetzen, bréngen ech heimat den Accord vun der DP-Fraktioun.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci. D'Madamm Tanson fir eng Präzisioun.

► **Mme Sam Tanson (déi gréng), rapportrice.**- Ech wollt just nach zwou Saache soen. Dat eent ass iwwert d'Confiscation, déi och méiglech ass. An ech hunn dat jo och a mengem Rapport gesot, mä dofir sinn ech e bësse verwonnert elo hei iwwert d'Vehemenz vum Här Roth senger Interventioun. Déi Confiscation, déi ka geschäit ginn am Fall vun engem Acquittement, déi hu mer schonn haut. An ech hunn et virdu präziséiert, et geet zréck op en Text ursprénglech, wou den Här Mosar Rapporteur war.

Et ass awer och nach eng Kéier - ech hunn dat virdrun net gesot, ech kann et awer elo nach soen -, an eisem Code erëm en enen Artikel gesat ginn, awer an deemselwechte Kontext, ëmmer am Kontext vun Blanchiment, wou mer awer alleguete wëssen, dass de Blanchiment méttlerweil ganz vill Infraction-primären englobéiert. Do waart Dir selwer Rapporteur, Här Roth. Ech hu mer déi Document-parlementairen ugekuckt. Ech hunn do keng kritesch Nuance zu där Dispositioun fonnt.

A wat d'Non-justification de ressources ubelaangt: Dat ass jo net eppes, wat mir elo hei zu Lëtzebuerg erfannen! Deen Text, wéi mer en hei hunn, dee gëtt et och an eisen Nopeschlänner. An do gëtt et och international Jurisprudenz driwwer, déi seet, dass d'Présomption d'innocence domadder net a Fro gestallt ass. Ech mengen, Dir wësst dat jo awer och, dat ass jo elo keen neie Moment.

An déi Diskussiounen, déi mer an der Chamberskommissioun haten, déi ware ganz ausféierlech. Ech si frou, dass dat scho rectificéiert gouf: Et waren net d'Vertrieder vum Ministère de la Justice, déi heirobber insistéiert hunn, et waren d'Vertrieder vum Parquet, déi drop insistéiert hunn.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Den Här Roth, direkt als Reaktioun.

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Also d'Responsabilitéit fir en Text, deen deposéiert gëtt, déi huet net de Parquet, déi huet de Justizminister am Numm vun der Lëtzeburger Regierung.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Dann huet d'Wuert elo den Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Jo, Här President, villmools Merci. Vlächet e puer Wieder. Ech mengen, fir nach eng Kéier op déi Diskussioun zréckkommen, ech huelen emol un, wann den Här Roth eis hei gesot huet, den Text hätt misse bis den Dezember 2014 ëmgesat ginn, dass et och en CSV-Justizminister war, deen dat heiten zu Bréissel verhandelt huet. War dat esou? War et en CSV-Justizminister, deen dat heiten zu Bréissel am Conseil verhandelt huet?

(Interruption)

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Här Kartheiser, d'Direktiv ass arrétéiert ginn den 3. Abrëll 2014 an den Délai de transposition war bis Oktober 2015.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Här President, ech hu keng Antwort op déi Fro. Ma gutt, dass eng aner Prozedur. Ech ginn elo emol dovun aus, vu dass ech näischt aneschtens héieren hunn...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Et ass jo net e Froen- an Antwortspill.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Voilà! Ma ech ginn dann dovun aus, ausser ech géif deméiert ginn, dass den CSV-Justizminister en Text zu Bréissel verhandelt huet, deen d'CSV haut ausereenhëlt hei. An dat ass awer eppes..., ech huelen un, dass se dowéinst derfir stëmmt. Op jidde Fall d'Analys, déi d'CSV haut hei mécht, ass richtig. Ma d'ADR deelt déi Analys. Mir hunn déiselwecht Angscht fir eis Mënscherechter, déi an dësem Gesetz an eisen Ae verletzt ginn. Awer mir zéien déi richtig Konsequenz dorauer, mir stëmme géint dësen Text! An ech mengen, dat ass logesch an éierlech. A mir soen dat och.

Ech mengen, hei sinn zwou Saachen, ech wëll mech elo just, well ech nëmme e puer Minutten hunn, op d'Confiscation élargie konzentrieren an op d'Infraction de non-justification de ressources. Ech mengen, et gëtt déi zwou Konditiounen. D'Madamm Tanson, där ech Merci soen, huet eis dat ganz gutt erkläert. Bei der Confiscation élargie sinn eben déi zwou Konditiounen, d'Disproportioun tëschent de Bienen an de Méiglechkeeten, déi een huet, fir

déi ze hunn, an en Défait de justification, fir dat kënnen dann ze erklären, wou déi Saachen hierkommen.

Ma wat eis och inquietéiert, dat ass, dass d'Confiscation élargie och ka fir Biene gellen, déi iwwerhaupt net am Zesammenhang mat där Saach stinn, déi hei consideréiert gëtt. Dat heescht, dat geet wäit doriwwer eraus. An da kann och e Geriicht Biens supplémentaires identiféieren, déi an enger anerer Affär vlächet aus engem Crime kommen an déi och saiséieren.

An do froe mer eis, wéi ee Geriicht dass iwwerhaupt géif soen: „Ma ech hunn d'Kompetenz dofir.“ Well wann e penaal Geriicht saiséiert gëtt, dann ass et jo fir eng spezifesch Affär ze traitéieren, an net fir dann nach an aneren Affären, déi dann och net contradictoire do diskutéiert ginn, Saisien auszeschwätzen.

Déi aner Saach, wou ech wëll kuerz drop agoen, dat ass dann déi Infraction de non-justification de ressources. Do huet d'Madamm Tanson gesot: „Jo, et ass schwierig ze beweisen, dass do e Feeler virläit.“ Dat steet och schrëftlech am Rapport: «Il est (...) difficile pour l'autorité de poursuite», an esou weider, «de prouver (...)». Ma säit wéini ass dann d'Schwierigkeet, eppes ze beweisen, en Argument, fir e Mënscherecht ausser Kraaft ze setzen?

Et ass um Parquet, un den Autorités de poursuite, fir d'Schold ze beweisen, an net de Renversement de la charge de la preuve. Dat hu mir ëmmer erëm kohärent kritiséiert als ADR. Et ass zemoos a Pensaaachen net akzeptabel, dass ee muss seng Onschold beweisen. An och wann et schwierig ass, da muss mer eiser Justiz an eiser Police déi Moyene ginn, fir kënnen do déi Preuen ze fannen. Ma de Beweis vun der Onschold, dass deen Ugeklote seng Onschold muss beweisen, dat ass einfach falsch am Penalrecht. An dofir kënnen mer dat net akzeptéieren.

De Statsrot huet dat och gesot, et wär «contraire aux traditions et principes applicables en matière pénale.» Wéi kann een dat méi staark condamnéieren, wat hei geschitt? D'Commission juridique, déi ass jo awer zesumme gesat aus eminente Juristen, jiddefalls zu engem groussen Deel, déi huet eng „présomption légale de recel de chose provenant d'activité criminelle“ ageféiert. Dat ass eng Présomption vun enger Schold, eng Verletzung vum Onscholdsprinzip!

An da schwätze mer hei virdu vu Prinzipie wéi dem Vertraue vum Bierger an de Stat, der Transparenz an esou weider, wa mer zéng Minutten drop e Gesetz stëmmen, wou elementar penal, strafrechtlech Rechter vun eise Bierger ausser Kraaft gesat ginn! Dat ass op jidde Fall näischt, wou eng Regierung wéi déi heite kann houfreg drop sinn, fir hei hinzegoen an dann eigentlech eppes ze maachen, wat kee Bierger kann akzeptéieren, wat keng politesch Partei kéint akzeptéieren, wat d'CSV net géif akzeptéieren, wa se et net selwer verhandelt hätt. D'ADR stëmmt dat heiten net!

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Ganz gutt!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Den Här Marc Baum huet d'Wuert.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).**- Merci, Här President. Mir stëmmen dat hei mat. Well ech mengen, mir därefen net aus den Ae verléieren, em wat et hei geet. Dat hei ass en Instrument, wat d'Justiz sech gëtt duerch d'Ëmsetzung vun dëser Direktiv, fir virun allem Wirtschaftsa- a Finanzkriminalitéit méi wierksam a grenzwwergräifend bekämpfen ze kënnen. An de Rechtsstat hei esou därmoossen ze invoquéieren, wéi mäi Virriedner dat gemaach huet, schéngt mir op jidde Fall disproportioniéiert par rapport och zu anere Proposen. Duerfir, mir stëmmen dëst Gesetz definitiv mat.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci. Domat ass dëst allgemeng Debatt ofgeschloss. An de Justizminister, den Här Félix Braz, huet d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Félix Braz, Ministre de la Justice.**- Ech probéieren; ech hale mech awer ganz kuerz, well ech e bësse Problemer hunn, fir haut ze schwätzen.

► **Une voix.**- Et ass d'Emotioun, Här Minister.

► **M. Félix Braz, Ministre de la Justice.**- Ech wëll haaptsächlech... Et ass d'Emotioun, et ass nëmme d'Emotioun.

(Hilarité)

Ech wëll der Rapportrice e Merci soen an och der Commission juridique, déi hei effektiv a kuerzer Zäit eng ganz gutt Aarbecht gemaach huet, eng detailléiert Aarbecht gemaach huet.

All aner Duerstellung ass falsch. Hei ass en noutwendegen Text, deen och vun der viregter Regierung a senger Ausaarbeitsphas - wann den Här Kartheiser bei eppes recht hat, dann do - voll ënnerstëtzt ginn ass, notament de Prinzip vun Renversement vun der Charge de la preuve.

Mir hunn och déi néideg Garantien a Gardefouen dran. Et ass dofir en equilibrierten Text. Jo, et ass eppes Neies, jo, mä et ass eppes Noutwendeges! An den Här Baum huet et a kuerze Wieder treffend a richtig op de Punkt bruecht. An ech soen all deene Merci, déi sech un der Lutte géint déi Form vu Kriminalitéit wëlle bedeelegen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Da géife mer elo iwwert de Projet de loi 7220 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7220 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass fäerdeg.

57-mol Jo, 3-mol Neen. Domat ass de Projet de loi 7220 adoptéiert.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Nancy Arendt), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten (par M. Alex Bodry), Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel (par Mme Claudia Dall'Agnol), Franz Fayot (par Mme Taina Bofferding), Claude Haagen (par M. Marc Angel) et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia (par Mme Viviane Loschetter), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Josée Lorsché);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat och esou decidéiert.

A mir géifen dann zum leschte Punkt vun eisem Ordre du jour vun haut kommen, dem Projet de loi 7305. Vu dass d'Rapportrice scho prett ass, huet si direkt d'Wuert.

7. 7305 - Projet de loi

1° relative à la mise en application du règlement (UE) 2016/1103 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière de régimes matrimoniaux et du règlement (UE) 2016/1104 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière d'effets patrimoniaux des partenariats enregistrés; et

2° modifiant le Nouveau Code de procédure civile en y ajoutant un article 685-2ter

Rapport de la Commission juridique

► **Mme Sam Tanson (déi gréng), rapportrice.** - Merci, Här President. Dat hei gëtt elo, mengen ech, méi kuerz a manner diskutéiert. Et geet och hei ëm d'Transpositioun vun europäeschen Texter, an zwar geet et drëms, zwee EU-Reglementer am Lëtzebuurger Recht ze formaliséieren. Et gëtt elo e bësse méi technesch nach, et geet ëm d'patrimonial Konsequenze vu Bestietnisser an enregistrierte Partneriater.

18 Memberlänner wollten also eng verstärkt Kooperatioun bei de patrimonialen Effekter vun dese Bestietnisser a Partneriater. Doropshi sinn de 24. Juni 2016 zwee Reglementer ugeholl ginn. An de Projet hei besteet aus zwee Artikelen:

Duerch deen éischte gëtt den Notaire als déi vun de Reglementer virgesinnen Autoritéit designéiert, wéi dat scho fir e Reglement vun 2012, Nummer 650/2012, en äänlecht Reglement betreffend lerschaften, gemaach gouf.

An en zweeten Artikel setzt en neien Artikel am NCPC, am Nouveau Code de procédure civile bäi, den Artikel 685-2ter. Déi Sektioon vun NCPC, also vum Nouveau Code de procédure civile, traitéiert vun den auslänneschen Decisiounen, déi engem Traité oder engem EU-Akt ënnerleien. An den neien Artikel mécht elo och eben eng Referenz op déi zwee Texter, déi zwee europäesch Texter 2016/1103 an 2016/1104, a seet genee wéi déi Artikelen virdrun, virun deem neien Artikel, datt des de Forme vun de Reglementer no rechtskräfteg gemaach ginn.

Voilà. Dat war et. Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Mosar ass un der Rei.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar (CSV).** - Jo, Merci der Madamm Tanson, déi dat exzellent hei kuerz a knackeg beschriwwen huet. Mir bleift näischt derbäizefügen, ausser den Accord vu menger Fraktioun ze bréngen.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Bodry.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Här President, ech ka mech nëmmen deene Wieder uschléissen.

► **Une voix.** - Ooh! Exzellent!

(Interruptions)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Madamm Beissel! D'Madamm Beissel wahrscheinlech och.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Här President, d'Madamm Beissel an d'ganz DP-Fraktioun schléisse sech deem natierlech un.

(Hilarité et brouhaha)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Fernand Kartheiser brécht déi Harmonie e bëssen.

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Et wär esou schéi gewiescht!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Et wär schéi gewiescht, Här President. Merci, datt Der mer d'Wuert gitt, mä...

(Brouhaha)

An et ass emol net, datt mer mat dem Fong vun deem Text net d'accord wären!

► **Plusieurs voix.** - Ooh!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Dat ass net de Problem. Och mir denken, datt een do sollt mat anere Länner zesummeschaffen, fir datt ebe kann am Fall, wou Leit betraff sinn, fir déi Fäll, déi d'Madamm Tanson esou eloquent beschriwwen huet, datt een do kann zu einfachen a gerechte Léisunge kommen. Dat ass net eise Problem.

Eise Problem ass de Wee, wéi et gemaach gëtt: Et ass de Wee vun der Coopération renforcée. A wann Der d'Léicht vun de Länner kuckt, ech wëll déi elo hei net nennen, ech wëll kee Land offenséieren, mä wann Der d'Léicht vun de Länner kuckt, déi hei matmaachen a wou mir da soen, mir erkennen automatesch déi Uerteeler un, da sinn der do eng Partie, wou absolutt bekannt ass, datt déi juristesche Systemer vun deene Länner duerch an duerch korrupt sinn! Dat steet an de Rapporten vun der Kommission, am Follow-up vum Adhesionsprozess. Joer fir Joer gëtt dat monéiert. Mir hunn där Länner eng Partie an déi sinn och hei mat dran!

Dat heescht, wat d'Regierung eigentlech seet, gedroe vun der Begeeschterung vun der Assemblée, wéinstens ausser daer vun der ADR, dat ass, datt mir Uerteeler, an déi mer kee Vertrauen däerfen hunn, hei automatesch unerkennen, an dat zulaaschte vun eise Residenten. Dat ass et jo!

An do soe mir als ADR: „Do si mer net d'accord!“ Jo, mir wëllen dat do regelen. Jo, dat kann ee maachen iwwer vill Weeër: multilateral, bilateral, dat ass net de Problem, souguer och an engem Coopération renforcée, awer nëmme mat Justizsystemer, wou mer wëssen, datt net en onnéidege Risiko fir d'Residenten vun deem Land dorauer entsteet! Dat heescht, mir huelen als ADR de Schutz vun de Leit hei am Land ganz escht. Mir sinn och d'accord, fir dat do ze regelen, awer op deem

heite Wee, datt mer eis Leit enger friemer Justiz, déi korrupt ass, ausliwweren, dat maache mir net mat.

Merci.

(Interruption)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Baum; och wann en net ageschriwwen war, e kritt awer d'Wuert.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Jo, et muss ee jo awer och heiansdo spontan reagéiere kënnen, Här President.

(Hilarité)

Ech wëll dann awer zum Schluss erëm méi en harmoneschen a verséinlechen Toun erabrëngen: Mir fannen dat hei och eng sännvoll Dispositioun a wäerten eisen Accord och dozou ginn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Dat war eng ganz spontan Reaktioun. An den Här Justizminister huet d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Félix Braz, Ministre de la Justice.** - Merci, Här President. Dat, wat den Här Kartheiser gesot huet, gëtt och vu verschidde Länner gedeelt. Déi sinn hei net derbäi. En ass a gudder Gesellschaft mat Polen an Ungarn, déi ënner anerem dowéinst hei net matmaachen, well se hei hannendrun iwwerall homosexuell Konspiratione gesinn,...

(Hilarité)

...dass et géif drëms goen, dass d'Europäesch Union an deene Länner derfir suergt, dass iergendwann eng Kéier d'Homohochzäit muss agefouert ginn an e lauter esou aner Saachen.

Ech weess dat, well ech hunn déi doten Texter negociéiert. Si sinn an der Lëtzebuurger Présidence negociéiert ginn. Et war net méiglech, eng Eestëmmegkeet hinzekréie wéinst dem Widerstand vun deenen zwee genannte Länner do. Mä mir hunn nach an der Lëtzebuurger Présidence d'Coopération renforcée op d'Beë gestallt. An déi ass kuerz drop fäerdeggestallt ginn.

D'Kriticken u verschidde Länner, déi Der hei maasslos iwwerdréiwwe presentéiert hutt, sinn zum Deel begrënnt. A mir schwätzen och dofir an Europa. Ech hat lech virun enger Zäit gesot, dass ech zu Berlin mat menger däitscher Kolleegin doriwwer geschwat hunn. Ech war dese Méindeg zu Paräis bei menger franséischer Kolleegin, wou mer och doriwwer geschwat hunn. Et gëtt Problemer am Beräich vun der Reconnaissance mutuelle, well et tatsächlech Länner gëtt, wou et Problemer bei de Standard gëtt. Dat weess jiddwereen.

Mä d'Aart a Weis, wéi Dir et duergestallt hutt, Här Kartheiser, beim beschte Wëllen, ass maasslos iwwerdréiwwe. Europa ass sech däärs bewusst, schafft och dorunner. Dofir maache mer all déi Texter, fir gemeinsam Standarden an der Europäescher Union festzelleen, fir dass mer vun deem richtege Prinzip an absolutt noutwendege Prinzip fir eis Bierger vun der Reconnaissance mutuelle net ofréckelen, mä dass mer deen au contraire verbessern a verdéiwen, och an där heite Matière. Déi Länner, déi hei matmaachen, si keng Schurkenstater. Dat si Memberlänner vun der Europäescher Union ënnert der Kontroll vun der Cour de justice hei um Kierchbiereg.

Dofir mengen ech, dass mer hei mat guddem Gewëssen deesen Texter kënnen zoustëmmen. Si si fir vill Leit eng däitlech Erliichterung.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Minister. Ech denken, dass den Här Kartheiser Parole après ministre freet.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här President. Ech soen dem Här Minister Braz als Éischt emol Merci, well en huet gesot, datt dat, wat ech gesot hunn, en huet zwar gesot, et wier iwwerdréiwwe, mä en huet awer och zouginn, datt et begrënnt ass. Dat ass also eppes, wat och den Här Minister Braz weess a wat an Europa diskutéiert gëtt.

Elo seet en, ech hätt dat iwwerdréiwwe.

► **M. Félix Braz, Ministre de la Justice.** - Wat?

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Ech soen lech, ech hunn dat net iwwerdréiwwe. An ech hunn et souguer selwer a fréiere Funktiounen an a ville Gespréicher, déi ech a verschidde Länner geféiert hunn, ëmmer erëm erfuer, och wéi déi Länner selwer ënnert där endemescher Korruptioun leiden a wéi se probéieren, mat vill Méi eng onofhängeg Justiz an eng propper Justiz opzebauen. A si sinn haut nach wäit dovun ewech! Dat ass de Problem.

Mäi Problem, dee politesche Problem, deen ech dobäi gesinn, dat ass, datt hei en Ideal geholl gëtt an der Hoffnung, datt sech dat besert, wat net de Fall ass, mä datt u sech e Problem a verschidde Länner banaliséiert gëtt hei, vun eiser Regierung banaliséiert gëtt, zu-

laaschte vu Leit, déi hei am Land mat esou Uerteeler konfrontéiert ginn. An där gëtt et! Et gëtt Lëtzebuurger Bierger, déi mat enger Persoun aus deene betraffene Länner bestuet sinn, bestuet waren, dann duerch eng Scheedung ginn, an déi genau esou Uerteeler hunn, mat deene se haut konfrontéiert sinn, well mer keen Exequatur méi hunn, well déi Prozedur net méi existéiert, fir déi Leit kënnen ze schützen.

Do ass de Problem! Ech wiere mech, pardon, meng Partei wiert sech...

► **Plusieurs voix.** - Aah!

(Brouhaha)

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - ...géint eng Banaliséierung, géint eng Banaliséierung vu Risiken, deene mer eis Bierger aussetzen!

Nach eng Kéier: Mir sinn als ADR d'accord, am Interessi vun de Bierger all déi do Problemer op eng vernünfteg a verantwortungsvoll Manéier ze léisen, awer net op d'Käschte vun engem Reschtrisiko, wat mer nëmmen doduerch aginn, datt d'Regierung hir Aufgaben net verantwortungsvoll genuch ausféiert.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Minister!

► **M. Félix Braz, Ministre de la Justice.** - Här Kartheiser, dat war elo näischt Neies, wat ech gesot hunn. Wann ech soen, dass et op deem dote Punkt an Europa Verbesserungsspillraum gëtt, dann ass dat iwwerhaapt näischt Neies. Dat gëtt an Europa zënter Joren diskutéiert, zënter Joren! An dofir, nach eng Kéier, maache mer déi Direktiven, déi gemeinsam Standarden am Penalen, am Ziville festleeën. Mir schaffen un enger Verdéiwung vun der Union, fir dat doten ze verbessern. D'Léisung vum Problem besteet net doranner, dass mer d'Reconnaissance mutuelle a Fro stellen. D'Léisung vum Problem läit doranner, dass mer d'Europäesch Union verdéiwen.

Dofir, des Regierung banaliséiert glat guer näischt an deem dote Beräich! A wann Der e bësse méi doriwwer wéisst, wat ech an Europa probéieren op genau deenen dote Froe fir eng Roll ze iwwerhuelen, da géift Der dat do net soen. De Contraire ass wouer.

An dann hutt Der lech gesuergt ëm d'Situatioun vun deene Justizen an deene Länner, wéi Dir sot. Ech kann lech just soen, déi meeschte Suerge maachen ech mir, wat d'Justiz betrëfft, iwwer Polen an Ungarn!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer prett, fir ofzestëmmen iwwert de Projet de loi 7305.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7305 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. An dann d'Procuratiounen. Voilà!

57-mol Jo, 3-mol Neen. Domat ass de Projet de loi 7305 ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden (par Mme Nancy Arendt), Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Claude Wiseler), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton (par Mme Taina Bofferding), M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel (par M. Alex Bodry), Franz Fayot (par M. Marc Angel), Claude Haagen (par Mme Claudia Dall'Agnol) et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia (par Mme Viviane Loschetter), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Josée Lorsché);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

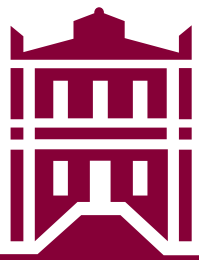
Ech stellen d'Fro no der Dispens.

(Assentiment)

Merci. Dann ass och dat esou decidéiert.

A mir sinn um Enn vun eiser Sëtzung ukomm. De Rendez-vous ass muer um zwou Auer. An d'Sëtzung ass elo eriwuer.

(Fin de la séance publique à 18.16 heures)

Sommaire

- 1. Ouverture de la séance publique**
- M. Mars Di Bartolomeo, Président
- 2. 7208 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2016/2258 du Conseil du 6 décembre 2016 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux et modifiant**
 1. la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal;
 2. la loi du 18 décembre 2015 relative à la Norme commune de déclaration (NCD), et
 3. la loi du 23 décembre 2016 relative à la déclaration pays par pays
 - Rapport de la Commission des Finances et du Budget: M. Eugène Berger
 - Discussion générale: M. Laurent Mosar, M. Claude Haagen, M. Henri Kox, M. David Wagner
 - Prise de position du Gouvernement: M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances
 - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel
- 3. 7327 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à la vérification des pouvoirs**
 - Rapport de la Commission du Règlement: M. Alex Bodry
 - Discussion générale: M. Paul-Henri Meyers, M. Eugène Berger, Mme Viviane Loschetter, M. Gast Gibéryen (intervention de M. Michel Wolter), M. Marc Baum
 - Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés
- 4. 7335 - Proposition de modification des Annexes 4 et 5 du Règlement de la Chambre des Députés**
 - Rapport de la Commission du Règlement: M. Gast Gibéryen
 - Discussion générale: M. Paul-Henri Meyers, M. Alex Bodry, M. Eugène Berger, Mme Viviane Loschetter, M. Marc Baum
 - Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés
- 5. 7169 - Projet de loi ayant pour objet d'autoriser le Gouvernement à subventionner l'exécution d'un dixième programme quinquennal d'équipement de l'infrastructure touristique**
 - Rapport de la Commission de l'Économie: Mme Tess Burton
 - Discussion générale: M. Emile Eicher, M. André Bauler, M. Gérard Anzia (interventions de M. André Bauler et Mme Octavie Modert), M. Fernand Kartheiser (interventions de Mme Octavie Modert, M. Georges Engel, M. Gast Gibéryen, M. André Bauler et M. Alex Bodry), M. Marc Baum (intervention de M. Gast Gibéryen)
 - Prise de position du Gouvernement: Mme Francine Closener, Secrétaire d'État à l'Économie (intervention de Mme Octavie Modert)
 - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Pierre Gramegna, Ministre; Mme Francine Closener, Secrétaire d'État.

(Début de la séance publique à 14.02 heures)

1. Ouverture de la séance publique

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Gudde Mëtteg! Ech maachen heimat d'Setzung op a brauch déi klassesch Fro net ze stellen. Mir können dann direkt zum Ordre du jour iwwergoen: de Projet 7208, d'Transposition vum enger Direktiv, enger wichtiger Direktiv géint d'Geldwäsch. An d'Wuert hier direkt de Rapporteur, den Här Eugène Berger.

2. 7208 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2016/2258 du Conseil du 6 décembre 2016 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux et modifiant

1. la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal;

2. la loi du 18 décembre 2015 relative à la Norme commune de déclaration (NCD), et

3. la loi du 23 décembre 2016 relative à la déclaration pays par pays

Rapport de la Commission des Finances et du Budget

► **M. Eugène Berger** (DP), rapporteur.- Merci, Här President. Et ass e kuerze Projet de loi, mä et ass awer e wichtige Projet de loi, well et ass e weidere wichtigen Deel vum der legaler Architektur, an dësem Fall géif ech och soe vum der praktescher Ëmsetzung vum eisen Efforten am Kampf géint d'Geldwäsch, d'Finanzierung vum Terrorismus grad ewéi Steuerber-

druch an -hannerzëiung. A mat dësem Projet de loi wëlle mer nach eng Kéier och ennersträichen, datt mer, jo, als Lëtzebuerg ouni Wenn und Aber hanner all deenen Efforte stinn, déi do an Europa weltwäit gemaach ginn, an datt mer och ëmmer versichen, esou schnell wéi méiglech déi Direktiven an nationaalt Recht ëmzesetzen.

Bei dësem Projet de loi, deen ech ganz kuerz da virstellen, geet et ëm d'Ëmsetzung vu verschiddene wichtigen Elementer vum der Direktiv 2016/2258. Wéi Der all wësst, gétt déi och nach DAC 5 genannt. DAC, dat steet fir Direktiv iwwer administrativ Kooperatioun.

Vläicht e kuerze Rappel, Här President, vum deene verschiddenen Direktiven an dësem Beräich, fir de Kontext ze erfaassen:

Mir haten d'DAC 1, dat ass schon eng Rei Joren hier. Déi huet d'Prozeduren definéiert, fir de spontanen an automateschen Informationsaustausch op Ufro tëschent de Steueradministratiounen an der Europäescher Unioun.

Duerno koom d'DAC 2. Déi huet dunn d'Norme commune de déclaration etabléiert. Dat ass e weltwäite Standard an der Kommunikatioun vum Informationsaustausch zu Bankkonten an hiren Titularen. An dat huet enner anerem derfir gesuergt an der EU, datt d'Memberstaaten Informationsaustausch zu de Konte konnte kréien an och nach kënne kréien, déi hir Residenten am EU-Ausland, fir et emol esou ze formuléieren, hunn.

Dann duerno d'DAC 3 an d'DAC 4, bei deenen also de Champ d'application vum automateschen Informationsaustausch op Steieroffkommessen an déi sougenannten „Déclaration pays par pays“ ausgedeeent ginn ass. An domadder goufen d'Aktioun 5 an 13 och vum BEPS operationell gemaach. Dir kënnt lech erënneren, enner anerem och Elementer vum der DAC 4 hu mer 2016 ëmgesat gehat.

Elo also da mat der DAC 5, do ass et méi generell, datt d'Steierautoritéiten Zougang zu deenen Donnéeën hunn, déi an den Artikelen 13, 30, 31 a 40 vum der véierter Antiblanchimentsdirektiv definéiert sinn. Dat gétt dann also hei präziséiert a geregelt, fir datt déi Verwaltungen, Steierautoritéiten dann och kënne Zougang zu deene verschiddenen Donnéeë kréien.

Mir sinn awer haut eigentlech nach net fäerdeg mat der DAC 5, fir et emol esou ze soen, well d'Artikelen 30 an 31, wou et ëm d'Opstellen an d'Mise en place vu Registere vu Bénéficiaires effectifs vu Gesellschaften geet, do wäerte mer dann d'nächst Woch och hei op dëser Plaz nach en éischte Volet mam Projet 7216A ëmsetzen. Dir wësst, mir hunn deen an zwee gespléckt op alle Fall, fir datt mer dann och kënne awer matzäit den Artikel 30 ëmsetzen.

Bon, dann awer zrëck hei bei de Gesetzesprojet. Deen erméiglecht also den zoustännege Autoritéiten - wien ass dat hei?, dat ass d'Steierverwaltung, dat ass d'Douanesverwaltung -, datt déi Zougang zu den Donnéeë kréien, déi am Kader vum den Artikelen 13 a 40 vum der Antiblanchimentsdirektiv gesammelt ginn. Wéi maache mer dat? Ma zu deem Zweck musse mer net alles nei schreiwen, mä et ginn dräi Gesetzer amendéiert, wou et och eigentlech - wéi soll ech soen? - ëm déi Elementer geet.

Dat heescht, wat fir eng Gesetzer ginn elo hei mat dësem Gesetz amendéiert? Eischters ass et d'Gesetz iwwer d'Coopération administrative dans le domaine fiscal vum 2013. En zweet Gesetz, wat mer hei amendéieren, ass d'Gesetz iwwer d'Norme commune de déclaration vum 2015. An en drëtt Gesetz ass dat iwwer d'Déclaration pays par pays vum 2016, vum deem ech lech och elo virun e puer Sekonne geschwat hunn.

Et sinn also kuerz dräi Artikelen, wou dann all Kéiers an deene jeeweilegen elo grad zitierete Gesetzer déi zwou Verwaltungen - also d'Steierverwaltung respektiv d'Douanesverwaltung - Accès op Donnéeën an Informatiounen kréien. Si kréien hei formaljuristisch also am Gesetz deen Accès zougesprach.

Bei dësen Informatiounen, ëm wat geet et do? Ma et geet enner anerem ëm d'Identifikatioun vum Client respektiv dem Bénéficiaire effectif am Fall vu Structures intermédiaires.

Bei den Informatiounen geet et ëm d'Natur vum de Geschäfte an Transaktiounen, ëm d'Sécherheitsmesurë vum de betraffene Finanzinstituter, fir datt se ebe kënne géint d'Geldwäsch virgoen. An déi concernéiert Administratiounen, déi kontrolléieren dat op déi Manéier respektiv op déi einzelen Obligatiounen vum Due Diligence and Know Your Customer - wéi een dat esou schéin nennt - vum de Finanzinstituter, datt déi Prinzipien oder déi Prozeduren am Kader vum Antiblanchiment agehale ginn.

Voilà, dat sinn déi Haaptelementer.

Vläicht nach ganz kuerz an engem Saz, Här President: De Statsrot hat a sengem Avis dräi Opposition-formellë formuléiert. Et gong do ëm de Champ d'application vum Gesetzesprojet an d'Prozedur, wéi déi betraffenen Autoritéiten un déi verschiddenen Informatiounen komme konnten.

D'Finanzkommissioun hat awer kee Problem domat an huet dunn deementspreechend Amendementer adoptéiert. An du konnt och de Statsrot domadder d'accord sinn. Ech mengen, fir all weider Detailler verweisen ech och dann op mäi schrëftleche Rapport, wou méi in extenso deen Echange mat der héijer Kierperschaft dann och do schrëftlech fixéiert ass.

Dat gesot, géif ech och den Accord direkt hei vu menger Fraktioun zu deem Projet ginn an hoffen, datt mer op eng grouss Zoustëmmung zu dësem Projet de loi kommen, deen, wéi gesot, och e weidere wichtige Steen an eisem gemeinsame Kampf géint Terrorismus, géint Steuerbedruch a Steierhannerzëiung wäert sinn.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Merci och. Dann huet den Här Mosar d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- Jo, Merci fir d'Alleréisch dem Rapporteur, deen, wéi mer dat vun him gewinnt sinn, hei erëm eng exzellent Aarbecht geleescht huet, souwuel e schrëftleche wéi e mündleche Rapport ofgeléiert huet. En huet et erkläert: Hei ass e wichtige weidere Mosaiksteen am Kampf géint de Blanchiment.

Mir wäerte bien entendu eis Zoustëmmung zu dësem Projet ginn. Ech wollt awer vum der Geleeënheet profitéieren, fir eng Fro un de Finanzminister ze stellen an eng generell Observatioun ze maachen, déi och mat dësem Gesetz, mä generell och mat enger Rei vum anere Gesetzer ze dinn huet.

Déi éischt Fro ass ganz einfach, wou mer och nach mat enger Rei vum anere Projeten dru sinn, déi deposéiert sinn, mä wou menges Wëssens nach keng Avisen do virleien, well e bësselchen Opreegung am Moment schéngt ze sinn, net nëmme bei de Professionelle vum Secteur, och an der Press, wou gefrot gétt, wéini déi géife kommen. Do ass notament dee Projet de loi ATAD, wou et vläicht gutt wier, wann de Minister eis nach eng Kéier géif soen, wou dat dru wär. Menges Wëssens ass deen nach guer net aviséiert vum Statsrot, soudatt ech mer net ka virstellen, datt en nach hei zur Diskussioun kënnt.

En anere wichtige Projet, iwwer deen awer och ganz vill geschwat gétt, ass de Regëster vum de Bénéficiaire-économiquen. Ech mengen, do ass et äänlech. Do kann ech mer also och net virstellen, datt dee Projet kënnt, mä et wär awer vläicht gutt, wann de Finanzminister vum der Geleeënheet géif profitéieren, fir dat och nach eng Kéier kloerzestellen. Ech mengen, da weess och jiddwereen, wou mer do dru sinn.

Zu all deene Sujeten do, souwuel zum Blanchiment, deem Projet, dee mer also de Mëtteg stëmmen, wéi och zu deenen, déi nach kommen, stellt sech awer fir eis an och fir mech méi e fundamentale Problem. Dat heite sinn nämlech lauter Projeten, wou et och ëm eng gewëssen Transparenz geet; Transparenz vu Bénéficiaire-économiquen, och Transparenz um Niveau vum Blanchiment.

An ech kréien do vu ganz villen Akteuren aus dem Finanzsektor gemellt, datt et do am Moment eng Rei Schwierigkeete géife gi mat deem neien Dateschutzgesetz, wat mer d'nächst Woch wäerten och hei an der Chamber adoptéieren, dat awer eigentlech scho säit dem 25. Mee a Kraaft ass, wou elo ganz vill Leit, déi all Dag mat deenen Texter do ze dinn hunn, notament mam Blanchimentstext, feststellen, datt et do eng Rei vu Kontradiktiounen gétt mat deem neien Dateschutzgesetz. Wou ech mech iwwerhaapt froen, Här Finanzminister: Wa mer elo do ganz grouss Transparenz spille loosse, och bei deem Regëster, wéi dat iwwerhaapt ka kompatibel si mat engem Schutz vum Donnéeën. An ech hunn, wéi gesot, heiansdo do d'Gefill, datt an der Kommissioun déi riets Hand net weess, wat déi lénks mécht a wou natierlech herno déi Leit domadder geplot sinn, déi dat mussen ëmsetzen.

Hei geet et manner ëm eng Fro vu Collecte vum Donnéeën, mä haaptsächlech ëm eng Fro vum Traitement vum Donnéeën, well do si ganz streng Bestëmmungen elo virgesinn an déi sinn deelweis net ëmmer en harmonie, wéi gesot, mat aneren Texter. Ech wär vläicht frou, wann de Minister eis doriwuer kéint e puer Wuert soen, quitte datt ech mengen, datt et elo keng Allheellëisung gétt. Mä et wär vläicht och net schlecht, wann eng Kommissioun, ier se dann esou Initiativen hält, sech awer och emol heiansdo géif d'Fro stellen, ob dat kompatibel ass mat aneren Texter.

Dat gesot, bréngen ech dann nach eng Kéier hei den Accord vum eiser Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Merci. Dann den Här Haagen.

► **M. Claude Haagen** (LSAP).- Jo, Merci, Här President. Mat engem Merci un de Rapporteur fir säin explizitte schrëftlechen a mündleche Rapport ginn ech domat och den Accord vum der LSAP-Fraktioun.

Merci.

► **M. Alex Bodry** (LSAP).- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Merci. Den Här Kox.

► **M. Henri Kox** (déi gréng).- Jo, Merci, Här President. Och ech schlësse mech un, fir de Merci weiderzeginn un de Rapporteur, deen ausféierlech drop agaangen ass, wéi d'Wichtigkeet, dass mer dat och hei esou séier wéi méiglech ëmsetzen. Dofir kënne mer dat nëmme ennerstëtzen a mir ginn den Accord vum der grénger Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Wagner.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Merci, Här President. Bon, d'Direktiv Antiblanchiment vun 2015 verlaangt, dat all d'EU-Memberen e Registre des bénéficiaires effectifs opstellen. An deem Register sollen déi reell Propriétaires an déi final Bénéficiaire vum alle Sociétés, vun alle Fongen a vu jiddwer anerer Finanzstruktur erfaasst ginn. A mat deenen Informatiounen soll et méi einfach ginn, géint d'Geldwäsch oder géint d'Finanzéierung vum Terrorismus virzegoen, well do oft verschachtelt Sociéité benotzt ginn, fir d'Finanzstréim ze verstoppen.

Dese Register hätt solle spéitstens am Juni 2017 operationell sinn, mä Lëtzebuerg deet sech domat anscheinend ganz schwéier. Dat läit vläicht och dorunner, dat esou verschachtelt Sociéité jo och oft vu räichen Individue benotzt ginn, fir hir Responsabilitéit a Steierfroen ze emgoen. Wéi och ëmmer, Tatsaach ass, dat mer dee Register nach ëmmer net hunn an och des Legislatuur net méi wäerte kréien. Mä dorop komme mer dann d'nächst Woch och nach eng kéier zréck.

Elo si mer dann hei mat enger neier Direktiv, der DAC 5, konfrontéiert, déi verlaangt, dat d'Steierverwaltung Zougang kritt zu dem Registre des bénéficiaires, deen et awer zu Lëtzebuerg guer net gëtt! Deemo kënne mer des Direktiv, där hier erklärend Zil et ass, géint Steierbedruch a Steierflucht virzegoen, och net komplett emsetzen, esou wéi mer den Antiblanchiment vun 2015 nach net komplett emgesat hunn.

Wat bleift, ass da just, dat mer der Steierverwaltung en Zougang ginn zu den Informatiounen, déi d'Finanzinstituter am Kader vun hirer Obligation de diligence raisonnable hunn, fir kënnen ze iwwerpréieren, ob se där Obligation och nokommen. Dat alles dann och nach begrenzt op auslännesch Ufroen, soudatt Informatiounen iwwer Residenten natierlech net kënnen vun der Steierverwaltung ugefrot ginn. An deem Zougang ass nach eng kéier zousätzlech erschwéiert ginn doduerjer, dat et op Demande ass, obwuel dat an der Direktiv guer net esou virgesinn ass. Méi einfach gesot: Dese Projet huet beim Kampf géint Steierbedruch a Steierevasioun praktesch keen Interêt méi, well déi wichtegst Dispositiounen feelen.

Also, mir als Lénk, mir setzen eis a fir wierkungsvoll Mesurë géint Steierbedruch, géint Steierevasioun a Steieroptiméierung; wéi dat genannt gëtt. Mir wäerten ons ni domadder offannen, dat déi normal Bierger mussen brav hir Steiere bezuelen, während Superräicher a Multinationallen de Finanzsystem benotze kënnen, fir sech aus hirer Verantwortung ze zéien!

Mir wäerten zwar dee Projet de loi och matstëmme, och wann eis dat Iwwerwonnung kascht, well mir mat der Aart a Weis, wéi d'Regierung hei bei der Emsetzung virgeet, net kënnen d'accord sinn.

Ech soen Iech Merci.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Domat ass déi allgemeng Diskussioun ofgeschloss. An d'Wuert huet de Finanzminister, den Här Pierre Gramegna.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - Merci, Här President. Ech freeë mech, dass mer hei e Konsens hu bei der Transposition vun deser Direktiv, genannt DAC 5, déi d'Kooperatioun tëschent de verschiddene Verwaltungen an Instruktiounen vun eisem Land regelt.

Et geet hei haaptsächlech ëm Antiblanchimentsmesuren an Transparenz. An ech si frou, dass mer dat haut hei kënnen maachen. Dat grefféiert sech op e ganz Arsenal vun Direktiven, déi mer schon emgesat hunn. De Rapporteur Eugène Berger, deem ech och heimäi wéll Merci soe fir säi schrëftlechen a mündlechen Rapport, huet dat ervirgestrach. Hei si mer à cheval iwwer d'Coopérations administratives, iwwer „country-by-country reporting“ an och bei der Norme commune de déclaration; op Englesch ass dat en aneren Akronym. An et ass wichteg, dass mer dat elo och hei emsetzen.

Et ass esou, dass mer hei och net grad alles emgesat kréien, well déi Matière immens séier evoluéiert. Et ass esou, dass sech am Domän vum Antiblanchiment haaptsächlech d'Initiative vun Europa iwwerschoen. Dat heescht, am Moment, wou een amgaangen ass, eng Initiative emsetzen, kënnst du schon an der Période de transposition eng nei derbäi. Mir sinn also

um Ball a mir versichen, dat alles zur Zäit emsetzen.

Zu de Froe vum Deputéierte Mosar géif ech gäre soen: Wat d'Direktiv ATAD ubelaangt, dat ass Anti-Tax Avoidance Directive op Englesch, an do gëtt et der zwou.

Bei där éischter hu mer effektiv elo d'Prozedur vun der Emsetzung ugefaangen, andeem mer virun e puer Wochen dat am Regierungsrat uegeholl hunn an op den Instanzwee geschéckt hunn a mer eis natierlech bewosst waren, dass virum Summer de Conseil d'État och net kéint en Avis driwwer ginn. Dat ass eng ganz wichteg Direktiv, déi en Deel vun den OECD-Bestëmmungen am Kontext BEPS soll emsetzen. Dat wäert heimadder geschéien.

An ech ginn dovunner aus, dass de Conseil d'État no der Vakanz eis da säin Avis doriwuer gëtt, fir dass mer da virun Enn des Joers déi ATAD-Direktiv kënnen an d'Lëtzebuurger Recht emsetzen; wat och den normalen Delai ass. Déi Direktiv soll op den 1. Januar 2019 emgesat ginn.

Wat de Registre des bénéficiaires économiques ubelaangt: Och do sinn, an dat hunn ech elo just ugeschwat, Adaptatiounen néideg, well d'Europäesch Gesetzgebung déi ganzen Zäit evoluéiert. An och dat wäert net virun der grousser Vakanz geschéien.

Wat elo d'Protection des données ubelaangt, wat hei ugeschwat ginn ass: Mir hunn d'lescht Woch effektiv déi Direktiv, oder plutôt et ass e Reglement iwwer d'Protection générale des données, zu Lëtzebuerg transposéiert. Mir hunn natierlech mat där gréisster Suergfalt, Här President, derfir gesuergt, dass dat alles kompatibel ass mat eiser Gesetzgebung. Ech referéiere mech do och op den Artikel 9 vun deemem Reglement.

Et kéint vläicht au cas par cas sinn, dass sech do Froe stellen. Mir sinn natierlech interesséiert als Regierung, wa sech do Froe stellen, déi nach net geléist wäeren, dass mer déi kenneléieren, mä natierlech ass dat mat grousser Attentioun gemaach ginn.

Ech freeë mech, dass mer och konnt den Rémarque vum Conseil d'État hei iwwerhuelen. An da freeën ech mech, dass Lëtzebuerg sech heimäi konform mécht mat der europäescher Gesetzgebung.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Da kënnen mer iwwer de Projet de loi 7208 ofstëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7208 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo ofgeschloss.

55-mol Jo an 3 Abstentiounen. Domat ass de Projet de loi 7208 adoptéiert.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval (par M. Laurent Mosar), Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen (par Mme Martine Mergen), Françoise Hetto-Gaasch (par Mme Nancy Arendt), M. Aly Kaes (par M. Paul-Henri Meyers), Mme Claudine Kongsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marc Spautz (par M. Jean-Marie Halsdorf), Claude Wiseler (par Mme Octavie Modert), Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par M. Alex Bodry), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum (par M. André Bauler), Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen dann zum nächste Punkt iwwer. Dat ass eng Modifikationsproposition vun eisem Reglement, d'Proposition 7327. An d'Wuert huet elo de Rapporteur, den honoreblen Här Alex Bodry.

3. 7327 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à la vérification des pouvoirs

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Alex Bodry (LSAP), rapporteur.** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir hunn an deser Legislatuurperiod eng ganz Rétsch vun Ofännerunge gemaach an eisem Chambersreglement. Ech woen hei ze behaupten, dass mer eng vun deene wichtegsten hei maachen, well et sech ëm déi praktesch Emsetzung vun enger net onwesentlecher Verfassungsdispositioun handelt, den Artikel 57.(2) vun eiser Verfassung, dee Folgendes seet: «La Chambre vérifie les pouvoirs de ses membres et juge les contestations qui s'élèvent à ce sujet.»

Lëtzebuerg gehéiert also zu deene weinege Länner nach, deene weinegen Demokratien, wou et am Endeffekt déi gewielte Volleksvertretung ass, déi eleng decidéiert, ob d'Wahle richtig waren an ob déi Zesummesetzung vun der Chamber och déi richtig ass. Déi meeschte Länner sinn ewell an de System iwwergaange vun enger Geriichtskontroll, wou d'Gerichter am Endeffekt decidéieren, wat ass, an net déi Leit, déi gewielt sinn.

Mat der Belsch, mat e puer aneren europäesche Länner kenne mer nach deen dote System. Mir wëssen awer alleguerten, dass dee System net gutt ass. Mir wëssen et doduerjer, dass mer all fénnef Joer hei deen Exercice mache mat enger Verlosung vu siwen Nimm - dat ass jo ganz léschteg -, mat duerno enger Ennerbriechung vun eiser Sitzung. Déi Leit, déi sech dann an engem Sall hei niewendrun treffen, eng kéier kuerz kucken, wat d'Procèsverballe vun deene véier Haaptwahlbüroen an deene Bezierker soen, an dann op virdu scho preparéiert Texter vun der Verwaltung zréckgräifen an da gläich drop hei der Chamber Rapport maachen a soen, et wier alles an der Rei.

Dat ass schemenhaft duergestallt, wéi sech dat - an der Regel! - ofgespillt huet. Et muss een och soen, dass mer et hei zu Lëtzebuerg, zumindest bei deene leschte Wahlen, weineg ze dinn hate mat Contestatiounen, wat d'Wahlen ueget, wou d'Regularitéit zum Beispill vun der Gesamtwahl oder an eenzelne Wahlbüroe contestéiert gi wär oder wou contestéiert gi wär, dass een Deputéierte kéint säi Mandat untrieden.

Et sinn awer esou Fäll an der Vergaangenheet ginn! Ech wéll dat och soen. Duerfir ass et vläicht interessant, eng kéier e kleng Réckbléck ze maachen.

Et ass e Fall gi vun engem Deputéierte Klees 1911, wou fir d'Éischt gesot ginn ass, et wier alles an der Rei a wou schlussendlech awer seng Wahl invalidéiert ginn ass vun der Chamber.

Et gëtt virun allem en anere Fall, dee ganz bekannt ass. Dat ass de Fall vun eische kommunistesche gewieltenen Deputéierten Zénon Bernard 1934, wou déi deemoleg Chamber mat de Stëmme vun der Rietspartei a vun der radikal-liberaler Partei decidéiert huet, dass deen Deputéierten, well e Kommunist war, eigentlech net d'Chamber setzen; well e jo e Kommunist war. Dat war d'Haaptargument deemools. D'Kommunisten, déi kéinten net en Eed op d'Verfassung leeschten, well se géint d'Verfassung wäeren.

An d'Chamber ass souguer an hirer enormer Wäitsicht deemools esou wäit gaangen, dass se majoritär decidéiert huet, dass och kee kéint noréckelen op där doter Lëscht, well et jo alle guete Leit wäeren, déi net kéinten den Eed op d'Verfassung leeschten, well se géint d'Verfassung wäeren. An dat huet derzou gefouert, dass d'Kommunistesche Partei, déi deemools mat 7% ee Sëtz am Südbezierk kritt hat, net duerft untrieden. An dee Sëtz ass deemools un déi Partei gefall, déi am noosten un nächste Sëtz war. Dat war d'Aarbechterpartei, déi awer selwer géint dee ganzen Dénge do gestëmmt hat.

Also, fir ze soen, dass do scho ganz speziell Saache gemaach gi sinn.

(Interruption par M. Michel Wolter)

Neen, Här Wolter. Ech hunn Är Zwëschebemierkung hei héieren. Och dat ass e bësse méi reng, wéi Der vläicht mengt. Ech hu mech e bëssen an d'Historie eragesat. Do gëtt et Theorien - se sinn deemools opgestallt ginn, ech weess zwar net, ob se stëmmen -, déi gesot hunn, dass notament bei der radikal-liberaler Partei deemools d'Meenung war, d'Aarbechterpartei géif op dee Sëtz do verzichten. Dat heescht, all Gewielte vun der Aarbechterpartei géif drop verzichten, dee Sëtz do unzehuelen. An da wär de Sëtz un den deemolege fréieren Escher Buergermeeschter gaangen, e Liberalen. An déi Rechnung ass awer deemools nach net opgaangen. Guttl!

(Hilarité)

Dat gesot, gesäit een also, wéi déi reng a wéi fei juristesche sengerzäit schonn iwwerluecht ginn ass. Et war natierlech déi Zäit, dat wësst Der och, gläich drop ass d'Maulkuerfgesetz hei an der Chamber gestëmmt ginn. Mir waren an där doter Atmosphär sengerzäit mat dran.

Ee lescht Beispill wéll ech uféieren. Do ass et zwar net ëm d'Validatioun vu Wahle gaangen, mä ëm de Fait, ob en Deputéierte kéint weider hei an der Chamber setzen. Dat ass deemools d'Affär vun der Madamm Lulling gewiescht, déi jo veruerteelt gi war um Correctionnel zu enger Prisongsstraf mat Sursis an zu enger Geldstraf weinst Immixtioun mat der Peine accessoire, dat se net d'äerft eng Fonction publique besetzen.

Deemools ass awer drolegerweis net iwwer déi Kommissioun vun de Wahle gefuer ginn, mä et ass eng Spezialkommissioun vun der Chamber agesat ginn, déi de Prinzip sollt klären, ob ënner d'Interdiction, déi d'Gericht gesprach hat, och d'Deputéiertemandat géif falen oder net. Et ass hin- an hiergaangen. An der Kommissioun war et majoritär d'Positioun, et géif drénner falen, dat heescht, d'Madamm Lulling d'äerft net méi hei setze bleiwen. Wéi awer hei ofgestëmmt ginn ass an enger öffentlecher Ofstëmmung an net an enger geheimer Ofstëmmung, ass da schlussendlech erauskomm mat dräi Stëmme Majoritéit, dass u sech theoretesch déi Interdiction net géif gellen.

Obwuel de Procureur général deemools enger anerer Meenung war, ass am Fong géint deen Avis vum Parquet général... Dunn huet d'Chamber gesot: Ah neen, u sech géif d'Interdiction net bedeuten, dass deen Deputéierten net méi d'äerft hei an der Chamber setzen. Duerno huet awer d'Madamm Lulling hir Demissiou ginn, ech mengen, mam Versprechen, fir op der nächster Lëscht fir d'CSV awer weider drop ze sinn. Dat si jo awer och nëmme Spekulationen.

Dat gesot, fir ze weisen, dass et also schonn esou Fäll gëtt, dass mer hei net elo iwwer Theorie schwätzen, mä dass et scho Fäll gëtt, wou sech kënnen seriö Contestatiounen ergi bei Wahlen, wou e Verdacht vu Fraude zum Beispill besteet. Da muss d'Chamber sech, well et ass déi eenzeg, déi zoustänneg ass, also Instrumenter ginn, wéi se mat esou Situatiounen emgeet an där Affär och seriö da kann nogoen a kontrolléieren.

An, wéi gesot, et ka sech am Eenzelfall och stellen, dass ee veruerteelt gëtt an ee sech d'Fro stellt: Kann e weider Deputéierte bleiwen? Ka sech eng aner Onvereinbarkeet erginn duerch d'Familljesituatioun oder Aänlecheg? Da muss och all kéiers gekuckt ginn: Kann déi dote Persoun effektiv dat Mandat weiderféieren oder ka se en neit Mandat untrieden, wann et eng Vacance de poste ass, déi hei ze ersetzen ass an der Chamber?

Also, et ass awer schonn, mengen ech, e wichtige Punkt, zemoos wa relativ knapp Majoritéitsverhältnissen an der Chamber herrschen. Da kann dat doten heiansdo ganz determinant sinn. An duerfir also, all déi Parteien, déi a Spekulationen sinn, wéi d'Konstellatiounen sollen ausgesinn, solle sech eng gewësse Marge ginn, wa se wëlle Koalitiounen zesummestellen, well et kënnen ëmmer Evenementer virkommen, déi déi Majoritéiten do relativ da kënnen a Fro stellen.

Mir wëssen also, dass deen heite System, wéi mer en elo kennen, zënter dass mer eis Verfassung hunn, net gutt ass. Mir wëssen, dass mer do mussen agéieren. An ech mengen, en zousätzlechen Impuls ass komm op där enger Säit duerch déi Verfassungsdiskussioun, déi mer hunn, wou dat doten ëmmer e Punkt ass, dee mer iwwer d'Jore vun Zäit zu Zäit erëm eng kéier frësch diskutéiert hunn, wéi mer an Zukunft wëllen deen dote System opbaue vun der Validatioun vu Wahlen an der Verifikatioun vun de Pouvoire vun de Membere vun der Chamber.

A mir hunn eis, wéi gesot, och zousätzlech déi Fro nach eng kéier misse stellen, well et an der Tëschenzäit en Uerteel gëtt vun der Cour européenne des droits de l'homme vu Stroossbuerg. Eng Affär Grosaru géint Rumänien vum 2. März 2010. An do ass Rumänien veruerteelt ginn, well Rumänien befaasst war mat enger Contestatioun vu Wahlen.

A Rumänien hat deemools en äänleche System, wéi mir en haut hunn a wéi d'Belsch en och hunn. Dat heescht, dass do u sech e Parlament zoustänneg ass. Et ass bei hinnen eng Kommissioun vum Parlament, déi derfir zoustänneg war. An do ass gesot ginn, dat géif net goen, well déi dote Prozedur iwwer d'Parlament net déi néideg Garantië vun Onparteiigkeit géif bidden, déi néideg wär awer bei Contestatiounen vu Wahlen, bei engem Contentieux post-électoral.

Duerfir ass Rumänien och zu enger Geldstraf veruerteelt ginn. Et ass hei ëm d'Interpreta-

tion vun Wahlgesetz gaangen, ganz konkret am rumänische Fall. D'Riichter hunn awer drolegerweis, well dat wahrscheinlech als Argument am Kader vun deem Prozess opgeworf ginn ass vun der rumänischer Regierung, an engem Considerant gesot, dass dat vläicht anescht wär a Länner, déi eng konsolidéiert Tradition vu parlamentarescher Demokratie hätte wéi Lëtzebuerg, wéi d'Belsch, wou een dat kéint anescht kucken.

Mir wäerten do Kloerheet kréien, well momentan eng Affär unhängeg ass géint d'Belsch. De Parti des travailleurs belges (veuillez lire: Parti du travail de Belgique), deen huet eng Contestatioun gemaach. An do wäert och waarscheinlech am Laf vum nächste Joer en Urteel vu Stroossbuerg kommen. An da wësse mer definitiv, wou mir och dru sinn, well an der Belsch u sech vum Prinzip hier deesewechte System besteet, obwuel si och, wat mir haut maachen, am Kader vun hirer Verfassung, déi äänlech formuliert ass wéi eis, probéiert hunn, eng Rei vu Mechanismen mat anzubauen, wou méi eng seriö Kontroll vum Parlament selwer gemaach gëtt iwwert d'Richtigkeet vun de Wahlen an d'Zesummesetzung vun hirem Parlament.

Et ass also, mengen ech, net vu Muttwëll, dass mer deen heite Schratt maachen. Mir mussen en haut maachen, et ass nëmme e Schratt, et ass keng definitiv Léisung, well mer eis Verfassung nach ëmmer hunn - ech hunn aus deem Text virgelies -, déi eben der Chamber eleng d'Kompetenz gëtt, fir déi dote Froen ze klären. Mir hunn awer an eisem Projet vun enger neier Verfassung, wou mer jo de 6. Juni de Rapport ugeholl hunn, den Artikel anescht formuliert.

Ech wëll dat kuerz virlesen. Dat ass déi méi definitiv Léisung, déi mer ustriewen. Artikel 68.(1) an 68.(2) soen, ech zitieren: «La Chambre des Députés se réunit en séance publique de plein droit le troisième mardi suivant la date des élections pour vérifier les pouvoirs de ses membres.» Do spillt et also. An den Artikel 2 seet: «Il appartient à la Chambre des Députés de constater que l'un de ses membres a perdu la qualité de député en raison de la survenance, en cours de mandat, d'une cause d'inéligibilité au sens de l'article 65 ou d'une incompatibilité au sens de l'article 66.» An da kënnt et: «Un recours contre ces décisions est ouvert devant la Cour constitutionnelle. Les modalités de ce recours sont réglées par la loi.»

Mir hunn also elo virgesinn, dass eigentlech d'Chamber an all deene Fäll vu Validatioun vum Resultat vun de Wahlen an enzel Decisiounen, déi d'Deputéierte kënne betreffen, als éischt Instanz, als quasi juridictionell éischt Instanz fonctionnéiert, mat awer enger Rekursméiglechkeet bei der Cour constitutionnelle. Mir hu laang diskutéiert, ob dat soll d'Verwaltungsgericht, d'Cour administrative sinn. Schlussendlech ware mer eis eens, dass een esou deen „contentieux post-électoral“ bei den nationale Wahlen sollt op d'Cour constitutionnelle eropginn. Do muss natierlech nach e Gesetz gemaach ginn, fir dat da genau ze regelen. Dat muss jo ganz kuerz Delaie sinn, wou dat dote spillt.

Et ass och logesch, fir dat ze maachen, well mir kennen dat jo bei anere Wahlen. Bei de Gemeengewahlen, do gëtt et eng Rekursméiglechkeet a kuerzen Delaie virum Verwaltungsgericht an éischer Instanz a virum der Cour administrative an zweeter Instanz fir all Bierger. Mä och den Innenminister kann deiselwechte Prozess maachen, wann e mengt, et wär eppes schifgelaf bei deene Wahlen. A mir hunn et och virgesinn am Gesetz vun 2005 iwwert de Referendum. Do ass e Recours en annulation virgesinn direkt bei der Cour administrative an engem Delai, mengen ech, vu fënnel Deeg no der Publikatioun vun de Resultater vum Referendum. Also och dat kenne mer.

Mir kennen et net bei de Parlamentswahlen a mir kennen et net bei den Europawahlen. Dee Problem léise mer hei net. Mir hunn e juristesche Vakuum, wat d'Europawahlen ueget, well et kee formellen Text gëtt. Et gëtt eng Praxis, déi seet, dass d'Chamber eigentlech per analogie och d'Validatioun vum Resultat vun den Europawahlen hei zu Lëtzebuerg mécht. Dat gesäit awer kee Gesetzestext vir a souguer d'Reglement vun der Chamber gesäit et net ausdrécklech vir. Dat ass also och nach direkt e Schantjen, dee mer mussen deemnächst ugoen, fir virum deenen nächsten Europawahlen eng Zort vu Garantie mat anzubauen, wat eng seriö Kontroll vun dem Resultat vun deene Wahlen do ueget, wa sollte Contestatiounen kommen.

Mir mussen also hei op en äänleche Wee goe wéi deen, dee mer hei virexercéieren. Souguer kéinte mer, well d'Verfassung do jo net brems, eigentlech direkt e Recours virgesi bei enger Gerichtsinstanz, wat d'Europawahlen ueget. Dat wär gutt, mengen ech, wa mer deen dote Wee géife goen. Dat ass immens wichteg.

D'Zäit leeft mer e bësse fort hei. Ech wëll soen, ech kann elo op de schréffleche Rapport fir de

Rescht verweisen, well dee wierklech am Detail op all Hypotheesen ageet.

Nach eng Kéier: D'Chamber mécht dräi Kontrollen. Si mécht d'Kontroll iwwert d'Regularitéit vun de Wahlen, iwwert d'Fro vun der Onwielbarkeet vun eenzelne Memberen an iwwert d'Fro vun der Vereenbarkeet mam Deputiertemandat an eenzelne Fäll.

An Zukunft wäert nëmme ganz am Ufank déi Kommissioun si vu siwe Leit, déi duerch d'Lous bestëmmt gëtt, déi d'Validatioun muss preparéieren an de Rapport maachen zur Validatioun vun de Wahlen. Duerno gëtt et eng permanent Kommissioun vun der Chamber, déi dat Ganz am Laf vun där ganzer Period kuckt. A wa keng Contestatioun sinn an eenzelne Fäll, wou Leit norutschen am Laf vun deene fënnel Joer, da kënnt et och net méi zu där spezieller Prozedur, wéi mer se hei kennen, mä da gëtt dat einfach nëmme festgestallt. D'Wahlen, wa se eng Kéier validéiert si vun der nei gewielten Chamber, bleiwe validéiert fir déi ganz Period. A wann do keng Problemer sech stelle vun Onvereinbarkeet, da kann dat normal oflafen, ouni dass een do nach eng Kéier frësch Kommissiounen aasetz.

Eng Suerg, déi mer nach haten, dat ass, dass mer de Principe du contradictoire hei mat abauen. Dat heescht also, wa wierklech Contestatioun sinn, wat d'Wahlen ueget, an déi schéngt seriö ze sinn, da soll déi Kommissioun dann och d'Leit héieren. Eventuell muss och den Deputéierte selwer gehéiert ginn. Dat heescht, et kann zu Situatiounen kommen, dass degeselwechten Dag, wou d'Chamber fir d'Éischt zesummekënn - dat ass jo an Zukunft den drëtten Dänschdeg no de Wahlen -, mer dann an enger hallwer Stonn fäerdeg sinn. Dat ka bedeuten, dass d'Chamber zwar zesummekënn, mä déi konstitutiv Sitzung vun der Chamber eréischt méi spéit ass, wann zum Beispill eng seriö Contestatioun wär, wat d'Regularitéit vun de Wahlen ueget. Dat wäert sech also an Zukunft änneren. Dat gëtt méi eng grouss Prozedur, wa sech wierklech seriö Contestatiounen géife weisen, wou ee probéiert, awer all Garantien ze ginn.

Wichtig ass och, dass déi Diskussiounen an der Kommissioun wäerten éffentlech sinn, fir d'Transparenz no bausen ze ginn. Dat gëtt also keng Diskussiounen à huis clos an enger Kommissioun. An déi Kommissioun muss e fondéierte Rapport maachen, wou se op d'Argumenter an d'Géigenargumenter ageet an erkläert, firwat se zu enger gewëssener Konklusioun kënnt. Mä et ass d'Chamber selbstverständlech, déi eleng doriwwer decidéiert, an engem offene Vott, wat d'Validatioun vum Wahlergebnis ueget, awer an engem geheime Vott, wann et sech ëm eenzel Persounen dréit. Dat hu mer an der Kommissioun als Prinzip festgehalten, well dat e Prinzip ass, dee mer soss am anere Fall kennen.

Ech schléissen heimadde, ech kierz en bëssen of. Ech wëll just soen, dass eiser Meenung no an der Kommissioun nach e puer Aarbechten op déi nächst Chamber duerkommen, fir d'Wahlgesetz ze änneren. Mir brauchen eng allgemeng Revisioun vun eise Wahlgesetz. Do sinn eng Rei vun Hickhacken an deem ganzen Text mat dran. Mir mussen dat maachen.

Mir mussen éischters déi Onvereinbarkeeten an d'Wahlgesetz erschreiwen. Mir mussen déi Fro vun den Europawahlen klären. A mir mussen eng drëtt Fro klären, d'partiell Neiwahlen. D'Lëtzebuurger Wahlgesetz gesäit keng Deelneiwahl vir. Wa mir also an engem Bezierk géifen esou schwerwiegend Feeler entdecken, dass ee géif soen, mir missten decidéieren, dass do nei gewielt gëtt, misste mer praktesch e Gesetz stëmmen, fir dat ze maachen, well eist allgemengt Wahlgesetz eigentlech déi dote Méiglechkeet net ausdrécklech virgesäit.

Am belsche Wahlgesetz ass dat entre-temps geännert ginn. Si gesinn déi dote Méiglechkeet vir, woubäi awer och kloer ass, dass net all Irregularitéit bei Wahlen automatesch zu enger Annullatioun vun de gesamte Wahlen féiert. Do gëtt et d'Jurisprudenz a Frankräich, an anere Länner, déi da kucken, wéi schwerwiegend déi Fraude ass an op déi wierklech esou en entscheidenden Afloss hat op d'Wahlergebnis, dass doduerch muss concluéiert ginn, dass déi ganz Wahle muss frëschgemaach ginn. Dat muss also erëm eng Kéier vu Fall zu Fall gekuckt ginn.

Dat gesot, géif ech lech bieden, deen heiten Text ze stëmmen. An ech bréngen och den Accord vun der LSAP-Fraktioun zu deem heiten Text. An domadder, Här President, wär och meng Proposition de modification du règlement vun 2016 hifälleg, déi och en Deelaspekt vun deem Ganzen hei betraff huet.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Rapporteur. An éischte Riedner ass den Här Paul-Henri Meyers.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Merci, Här President. Ech soen och dem Rapporteur Merci. Doduerch, dass hie virun allem a sengem mëndleche Rapport relativ ausféierlech op déi Ännerung vum Reglement agaangen ass, kann ech mech méi kuerzfaassen. Allerdéngs mengen ech, op eenzel Punkten awer nach mussen anzegoen.

D'Verfassung gesäit d'Vérification des pouvoirs vun der Chamber vir, an d'Chamber ass och eleng Meeschter iwwert déi Vérification des pouvoirs. A mir hunn, dat huet de Rapporteur och gesot, relativ wéineg Texter, déi eis kloer Riichtlinne ginn an déi kloer festleeën, wat déi Vérification des pouvoirs da wierklech ëmfaasst. Ech hunn an deem grouss Buch vum Conseil d'État nogekuckt iwwert deen doten Artikel. An do huet de Conseil d'État am Fong geholl gesot: „Jo, déi Mesuren, déi solle geholl gi bei der Vérification des pouvoirs, hänke schliisslech vun der Chamber of.“

Ben, Dir Dammen an Dir Hären, den Här Bodry huet Beispiller aus der Vergaangenheet bruecht. Wann d'Chamber eleng ouni Texter kann decidéieren, si mer am Arbitraire. An dofir ass et noutwendeg, esou wéi de Rapporteur och gesot huet, dass déi ganz Matière vun der Vérification des pouvoirs op de Leescht geholl gëtt an dass Kloerheet besteet.

Éischtens emol, ob een déi Attributioun bei der Chamber léisst oder ob een op de Wee geet, dass do eng aner Instanz, zum Beispill d'Cour constitutionnelle, hanneno en Deel oder all déi Pouvoire vun der Vérification des pouvoirs géif iwwerhuelen. Et kann een do en Tri maachen, dat misst een natierlech gesinn, mä dass et noutwendeg ass, fir Kloerheet ze schafen, schéngt mer evident. An do stellt och d'Fro sech: Mir hunn deen Text vun der Vérification des pouvoirs, dee mer haten, bäibehalen an der neier Verfassung. Mir hunn déi Kompetenz bei der Chamber gelooss, allerdéngs mat deem Zousaz, deen de Rapporteur och scho genannt huet.

D'Vérification des pouvoirs ëmfaasst dräi Volen:

Dat ass éischtens emol d'Validatioun vun de Wahlen. Dat steet och am Artikel 118 vum Wahlgesetz. Wat heescht dat, Validatioun vun de Wahlen? Deen Artikel duerno seet, dass d'Chamber ka Contestatiounen entgéinhuelen an dass déi muss gekläert ginn, ier et zu enger Validatioun kënnt. An der Vergaangenheet ware wéineg Contestatiounen do, mä et muss ee sech awer fir d'Zukunft erwaarden, dass et net noutwendegerweis dobäi bleift, dass also Leit, déi interesséiert sinn, Kandidaten, déi bei de Wahlen entweder gewielt oder net gewielt si ginn, aus iergendenger Ursach, aus engem Motiv eraus eng Contestatioun eraginn.

Wéi verhält dann d'Chamber sech zu där Contestatioun? An do ass meng wesentlech Fro, ob een déi Pouvoiren, notament bei der Validatioun vun de Wahlen, bei der Chamber soll loossen. Vill Leit dobausse sinn der Meenung, d'Wahle géife validéiert gi vun deene jeeweilige Presidente vun de Wahlbüroen; wat eng falsch Opfaassung ass. Et ass ganz kloer, dass d'Validatioun bei der Chamber läit. Do ass zum jëtzege Zäitpunkt vun der juristescher Situatioun hier keng Contestatioun oder keng aner Interpretatioun méiglech.

Et ass och net esou, dass d'Regierung se validéiert, mä d'Chamber kritt all d'Donnéen, fir d'Wahlen ze validéieren. Wat dorënner ze verstoen ass, do fënnt een an den Texter eigentlech guer näischt. Guer näischt!

An den Här Bodry huet hei zum Schluss vu senger Interventioun eng Fro opgeworf vun deelweisen Neiwahlen. Ech deelen, Här Rapporteur, déi Meenung absolut net, well ech sinn net där Meenung... Also, à moins, dass et wierklech ganz uerg wär. Eenzel Irregularitéiten kënnen net derzou féieren, dass deelweis Wahle kéinten annulléiert ginn! An da wier d'Fro nach, ob d'Chamber dat ka maachen oder wien et ka maachen.

Dat bedéngt natierlech eng ausféierlech Diskussioun, well deelweis Neiwahlen ass a mengen Aen oder kann op jidde Fall een Instrument si vu Manipulatioun, well et de Sënn vun de Wahlen ass, dass se am ganze Land deesewechten Dag sinn an dass net deen een Dag do an deen aneren Dag op enger anerer Plaz gewielt gëtt.

Wann déi Méiglechkeet géif eventuell an d'A gefaasst ginn, géif ech mengen, dass dat an der Verfassung muss verankert ginn. Dat ass eng wesentlech Fro. Dat ass esou wichteg a mengen Ae wéi d'Opdeeling vum Land no Wahlbezierker.

An da mengen ech och, dass een déi Fro vun der deelweiser Annullatioun vu Wahlen net iergendengem kann iwwerloossen. Wann et bei der Chamber bleift, mengen ech schon, dass

dat eng Fro wär, déi da mat enger Majoritéit qualifizéiert misst entscheet ginn, well dat ass eng wesentlech a wichteg Fro.

Wann dat einfach géif ginn, fäerten ech, dass dat zu enger Manipulatioun vum Wieler kéint féieren, dee jo da gesinn huet, wéi an anere Bezierker gewielt ginn ass a wou dann eventuell am Hibleck op d'Wahlergebnis Korrekture kéinte kommen an déi eng oder an déi aner Richtung. Also, dat ass a mengen Aen an enger Demokratie een Instrument, wat nëmme en toute dernière instance kéint invoquéiert ginn, da mat allen noutwendige juristesche Sécherheeten, déi anzebaue sinn.

Perséinlech - an dat soen ech och - wëll ech mech net enger Diskussioun verschléissen. Souwisou sinn ech net bei där Diskussioun nächstens derbäi, wat awer net verhënnert, dass ech mech kann zu Wuert mellen.

(Hilarité)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Eng Contestatioun maachen.

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Här President, neen. All Bierger huet jo dat Recht, mä meng Meenung ass déi, dass een dat doten Instrument net soll gebrauchen. Et soll ee kucken: Wou sinn d'Irregularitéiten? Kann een déi behiewen? Kann nogezielt ginn? Wéi kann een do virgoen? An ier een dat do Wuert vun Neiwahlen - partiellen Neiwahlen! - géif invoquéieren, muss een all aner Méiglechkeeten ausprobéiert hunn.

Zweetens, bei der Validatioun vun de Wahle stellt och d'Fro sech, ob een déi dote Pouvoire bei der Chamber soll loossen. D'Fro ass déi, ob dann net eng juristesche Instanz wéi och an anere Länner d'Validatioun vun de Wahle soll maachen. A bei der Validatioun, mengen ech, muss een an Zukunft, esou wéi bei de Gemeengewahlen, och d'Méiglechkeet vu Contestatiounen virgesinn, déi a kuerzer Zäit dann och iwwer normal juristesche Weeër kënne gekläert ginn.

Deen, deen interesséiert ass, dat heescht den Deputéierte selwer oder d'Deputéierte selwer, sollen net a mengen Aen iwwer Froen diskutéieren an entscheiden, ouni dass eng Rekursméiglechkeet do ass, wéi bis elo, ouni dass eng drëtt Instanz dann neutral, independent dat do entscheet huet. Also, an där Fro vun der Validatioun, mengen ech, muss een och fir d'Zukunft kucken, wéi ee virgeet.

Een zweete Punkt, dat ass deen, dass d'Chamber iwwert d'Eligibilitéit vun hire Memberen entscheet. Do ass jo och virgesinn, dass elo eng Deklaratioun gemaach gëtt, dass Piecè mussen erageliwwert ginn. Also, do kéint ech mer och virstellen, dass dat nach bei der Chamber kéint bliwen, dass an enger éischer Sitzung d'Chamber doriwwer decidéiert.

Allerdéngs muss ech lech soen: Bei geneeër Lektür vum Text ass mer op eemol bewosst ginn, dass dat do eng Aufgab wär, déi och déi al Chamber kéint erfüllen. Den Text seet net kloer, dass d'Chamber dat misst maachen. D'Wahlgesetz gëtt vläicht e bësse méi hier, well dat nach vun der Situatioun ausgeet, dass dat do vun där neier Chamber misst gemaach ginn, mä wa mer eist Reglement an deen Text liesen, wéi mer en elo virleien hunn, geet eigentlech net kloer doraus ervir, dass dat déi nei gewielt Chamber wär. Et kéint also déi al Chamber nach sinn, déi no de Wahlen zesummekënn, fir iwwert d'Validatioun oder iwwert déi Fro vun der Vérification des pouvoirs ze entscheiden.

Et ass och eigentlech eng gelunge Situatioun, déi mer hunn, well déi Gewielten, déi eigentlech nach net Deputéierte sinn, well se net assermentéiert sinn, huelen eng Decisioun iwwert d'Vérification des pouvoirs. Ce sont des élus, mä et si keng Deputéierten. An do läit a mengen Aen och nach ee klengt Hoer, wann ech esou ka soen, an der Zopp, dass een och déi dote Fro muss kucken.

An dohier meng Iddi, dass een och weider muss ënnersichen, esou wéi dat haut no der Ännerung vum Wahlgesetz méiglech wär, dass zum Beispill déi al Chamber zesummekëim an déi dote Pouvoire géif exercéieren. Da wier déi dote Fro, ob dat Deputéierte wären oder net, op jidde Fall aus der Welt geschafft.

Här President, ech mengen, dat sinn déi puer wesentlech Punkten, déi ech hei zur Diskussioun weilt bäifügen. Meng Partei, mir hunn doriwwer geschwat, wäert och deen Text hei stëmmen. Et bleift just ze hoffen, dass en an der Zukunft net ugewannt gëtt, op jidde Fall net bei deenen nächste Wahlen, well, esou wéi de Rapporteur gesot huet, déi juristesche Situa-

tioun - mir bréngen hei ganz sécher Verbesserungen -, mä déi juristesche global Situatioun ass onzouräichend a muss wesentlech nogebessert ginn, op jidde Fall wat d'Wahlgesetz ugeet, an duerno och de Reglement vun der Chamber.

Et bleift also do nach Aarbecht, souwuel fir déi juristesche Kommissioun oder Institutionskommissioun wéi och d'Kommissioun vum Reglement.

Merci, Här President.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Den nächste Riedner ass den Här Eugène Berger.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Jo, Merci, Här President. Ech wëll och direkt, soss vergiessen ech et, dem Rapporteur Merci soe fir säi gudden schréfflechen a mündlechen Bericht. Ech mengen, et ass och interessant, well en déi eng oder aner Fäll opgezielt huet an am Historique gebliedert huet.

Ech mengen, et geet eis och alleguerten e bëssen d'selwecht. Ech hunn op alle Fall als éischte Souvenir u meng Präsenz hei an deem héijem Haus, datt ech an eng Kommissioun gewielt gi sinn, wou ech mäin eegent Resultat kontrolléiere gaange sinn. Dat war 1994. Ech hunn dat deemools ganz komesch fonnt. Ech hu geduecht: „Du bass jo eigentlech net gewielt.“ An et ass eigentlech eréischt duerno, wou een assermentéiert ginn ass.

Ech mengen, datt ass nach vill Kéieren duerno geschitt. An ech hat mer eigentlech deemools och net virgestallt - ech hu mer deemools Froe gestallt -, datt dat méiglech wier, datt ech da bal 25 Joer duerno och dozou nach eng Kéier géif Stellung huele respektiv datt mer awer dann do un de Schrauwen dréien, fir dat vläicht méi kohärent an och méi duerchsichteg ze maachen.

Et ass effektiv eng wichteg Adaptatioun. Et sinn awer eng Rei Froen, déi opbleiwen, ënner anere mäi Virriedner huet verschiddeger ugeschneiden. Trotzdeem mengen ech awer, datt et eng wichteg Modernisatioun an Demokratisatioun vun eisem Chambersreglement ass. Ech mengen, mir hunn hei jo eng Approche, bei där mer awer nach bleiwen, datt d'Vollektivtrieder sech selwer kontrolléieren, ob se richtig gewielt sinn, ob se eligibel sinn, ob och do keng Inkompatibilitéit sinn, besonnesch am Beräich mat anere Familljememberen.

Et ass also de Prinzip vun der Selbstkontroll, dee mer hei bäibehalen. An duerfir muss een émsou méi Soin droen, datt déi Kontroll dann och transparent ass, datt déi Kontroll dann och no klore Regeln, no pertinente Regele gemaach gëtt an, ech géif soen, dann och no demokratesche Regele funktionéiert.

Ech mengen, dat hu mer awer versicht, hei an där Adaptatioun vum Reglement och ze maachen. Ënner anere dem Punkt, wéi ech gesot hunn, vun der Transparenz doduerjer, datt dann déi Verifikatioun och innerhalb vun deem Comité..., datt dat eigentlech eng éffentlech Sitzung ass, ass och ganz wichteg.

Jo, et ass wahrscheinlech e Provisoire. Spéitens wa mer déi nei Verfassung wäerten hunn, muss mer dann och nach eng Kéier hei dragoen, wann da Rekursméiglechkeete si bei der Cour constitutionnelle, wou dann och en aneren Akteur kënnt a wou mer net méi ganz eleng eis selwer kontrolléieren.

Ech mengen, vläicht zwee, dräi Elementer nach, wou ech awer och wëll drop hiweisen, et sief, datt et schonn zum Deel gesot ginn ass.

Hei ginn dann d'Wahle fir fënnf Joer validéiert; net nëmmen déi, déi direkt gewielt sinn, mä och all déi, déi hannendru sinn. Déi Situatioun also, déi mer an de vergaangene Méint och alt emol déi eng oder aner Kéier haten, eigentlech déi klassesch Prozedur, soen ech emol, déi mer, wann en Deputéierten een aneren ersetze kënnt, dann all Kéieren duergesinn hunn, datt wäert an Zukunft net méi de Fall sinn. Déi Kommissioun vun de siwe Leit, déi wäert also fir all déi Leit, déi Kandidat waren an déi eventuell an d'Situatioun kéinte kommen, fir nozeréischen, datt déi dann och automatesch gemaach ass.

De leschte Punkt ass och deen, datt mer eis also och mussen bewosst sinn, datt an Zukunft déi Gewielten och selwer mussen schréfflech verschidde Elementer liwweren. Si mussen eben deklaréieren, datt se d'Konditiounen vun der Eligibilitéit erfüllen, a si mussen och kloerstellen, eventuell mat... also, se mussen dat dann och schréfflech maachen.

Ech weess net, wéi dat an der Praxis herno wäert sinn, datt do eventuell e Formulaire vun der Chambersverwaltung wäert ausgeschafft ginn, wou se dann och deklaréieren, datt keng Inkompatibilitéit sinn am Beräich vun der Famill, wou jo gekuckt gëtt bis e bestëmmte Grad, wou da familiär Bündnisser sinn, wou een dann eventuell net dierft an der Chamber siegieren.

Voilà! Ech mengen, déi puer Remarque gemaach, géife mer awer als Resumé soen, datt et eng noutwendeg eng wichteg Adaptatioun ass, effektiv vläicht déi wichtegste Adaptatioun an de leschte Jore vun eisem Chambersreglement, datt mer e gudden Schrëtt a Richtung vu méi Transparenz a méi Demokratie och an där Prozedur maachen, datt mer awer sécherlech wäerten an Zukunft nach déi eng oder aner Kéier dat Reglement an deem Punkt adaptéieren, fir et dann nach méi modern oder, loosse mer soen, no baussen nach méi effizient a méi demokratesch da kënnen ze gestalten.

An deem Sënn awer den Accord vu menger Fraktioun zu desen Adaptatiounen vun eisem Chambersreglement.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Dann d'Madamm Viviane Loschetter.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Här President, et ass elo scho ganz vill gesot ginn. Dat, wat mir nach eng Kéier wëllen onbedéngt ënnersträchen, dat ass, datt déi nächst Chamber sech muss där Saach vun deem Reglement unhuelen en général. Dat ass en Thema, wat scho laang diskutéiert gëtt, wat ëmmer erëm ugefouert gëtt, wat awer ni déi noutwendeg Zäit bis elo kritt hat, wat normalerweis och eréischt vläicht zum Schluss oder éischer zum Schluss vun enger Legislaturperiod dann nach eng Kéier ernimmt gëtt an dann op déi nächst Chambersperiod verwise gëtt.

An ech denken, elo mat deem heite Gesetz ass en éischte wesentlechen a wichtige Schratt och gemaach ginn, fir de Wëllen ze weisen, fir effektiv onst Reglement esou ze gestalten, datt et schlussendlech och e bësse méi transparent gëtt, well mer jo och gëscht vill vun Transparenz geschwat hunn. An dofir kënne mir och deemem Projet nëmmen zoustëmmen.

Ech géif awer ganz gären dem Rapporteur, virun allem fir säi mündlechen Rapport hei virdrun, felicitéieren a Merci soen, well dee klengen Historique weist awer, datt mir och net verschout bleiwe vun eventuelle falschen Iwwerleeungen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Gibéryen.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci, Här President. Ech wëll och vun eiser Säit aus dem Kolleeg Alex Bodry Merci soe fir säi gudden Rapport, deen en eis gemaach huet, souwuel schréfflech wéi mündlech, an och, mengen ech, fir déi gudden Aarbecht, déi mer an der Kommissioun doriwwer haten.

Ech mengen, mir waren eis zënter Laangem bewosst, datt mer Problemer hunn an deem Domän vun der Validatioun vun de Chamberwahlen. A mer wëssen awer och, datt mer engersäits eng Constitutioun hunn, déi eis eng Virschreift gëtt, a mer hunn op där anerer Säit och e Gerichtsuerdeel vu Stroossbuerg kritt am Kader vun engem Prozess géint de rumänesche Stat.

Ech mengen, dat, wat mer elo als Konsens hei erausfonnt hunn, do ass am Fong dat méiglech, wat ka gemaach ginn. An deemem Kader hu mer dat elo gemaach. An duerfir, déi Diskussiounen, déi virdu gefouert gi sinn, souwuel vum Kolleeg Bodry wéi vum Kolleeg Paul-Henri Meyers, hunn am Fong déi aner Problemer, déi nach alleguer bestoe bleiwen, gutt opgezechent. A se hunn och gewisen, datt do nach Diskussionsbedarf ass an datt dat och net wäert esou einfach ginn.

Mä wichteg ass, datt dat, wat mer haut hei zur Ofstëmmung virleien hunn, Eestëmmegkeet fonnt huet an der Kommissioun. An ech ginn och dervun aus, datt et hei Eestëmmegkeet fonnt huet.

Mir hunn also elo e wesentleche Schratt, dee mer elo kënne maachen. An dann hoffe mer, datt dat nächst Parlament, vläicht no enger Verfassungsreform, no weidere Gerichtsuerdeeler, wéi et virdrun ugekënnegt ginn ass mam belsche Stat, da kloer genuch gesäit, fir eng Prozedur ze kréien, déi eis och bis an déi lescht Méiglechkeete Rechtssécherheet gëtt.

Bis dohinner, mengen ech, solle mer hoffen, datt mer déi nächst Wahlen, déi elo de 14. Oktober ustinn, nach kënnen, wat d'Recoursen

ubelaangt, an darselwechter Rou iwwert d'Distanz bréngen, wéi dat an der Vergaangenheet de Fall war.

De Kolleeg Michel Wolter ka sech nach drun erënneren, 1989, en huet näamlech virdrun dorop opmierksam gemaach, du ware mer jonk Deputéierten, du ware mer an esou eng Kommissioun gezu ginn. An do hu mer gemengt an eiser Energie, mer missten onbedéngt awer en Akt setzen an eng Kontroll maachen. A mir sinn dunn an de Keller...

► **M. Michel Wolter (CSV).** - Mir sinn an de Keller gaangen.

(Brouhaha)

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - ...an de Keller gaangen a mer hunn e Sak eropgeholl mat Stëmmziedelen. Et war eng Gemeng aus dem Süden. An do hu mer dann esou e Sak nogezéit. An - oh, Schreck! - do hu mer Feeler erausfonnt, déi do dra waren.

(Hilarité)

An dunn hu mer een deen anere gekuckt. Déi aner souzen hei uewen, fir vereedegt ze ginn, a mir souzen ënne mat eise Feeler am Sall a mat eisem Sak. An do hat awer een déi weis Iddi deemools kritt, du sot deen: „Dat ass kee Problem, wann Der e Feeler entdeckt, well déi Feeler, wann ee se géif am ganze Land nozielen, dann hätten déi Feeler sech erëm alleguerten neutraliséiert.“

(Hilarité générale)

A mat deem Argument hu mer dunn d'Tut erëm zougemaach. An ech mengen, zënterhier ass och keng méi opgemaach ginn. An duerfir, Här President, mengen ech, loosse mer hoffen, datt mer och déi nächst Wahlen elo an enger gewëssener Rou an ouni ze vill Recoursen iwwert d'Distanz kréien, bis mer dann eng Kéier eng wierklech bommesécher legislativ Prozedur virleien hunn.

Vun eiser Säit aus d'Zoustëmmung.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Très bien! (Interruptions)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ech mengen, mir maachen de wëssenschaftlechen Disput herno.

(Hilarité)

An den Här Baum huet elo d'Wuert.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Här President, ech fäerte ganz, wann elo jiddwereen erzielt vun dem Falschziedele vum Wahlziedelen, da kënne mer eis zimlech sécher sinn, datt ganz vill Recoursen wäerte kommen an där nächster Zäit.

Ech mengen, et weist awer ganz gutt, dat Beispill, wat den Här Gibéryen ginn huet, den Arbiträr engersäits an anersäits den archaische Charakter vun där Prozedur. An den Här Bodry ass jo och schonn op déi historesch Beispiller 1934 agaangen, wéi quasi eng Majoritéit decidéiert huet, datt en Deputéierten auszeschleisse wier, well en d'office jo net kéint mat der Verfassung averstane sinn, well e sech en anere Wirtschaftsmodell virstellt. Wann ee sech dat weider géif denken, wat dat fir arbiträr Situatioun kéint bedeuten, dat geet effektiv ganz wäit!

An et war en zimlech grouse Vide, deen heimadde zum Deel gefëllt gëtt. Ech mengen och, datt déi Adaptatiounen, déi hei gemaach ginn, gutt sinn. Se wäerten awer net restlos all Froe klären. Ech mengen, verschidde Virriedner, besonnesch den Här Meyers, ass jo och schonn dorop agaangen.

A besonnesch wichteg ass, mengen ech, datt déi Präzisioun, déi an deem neie Verfassungstext, an deem neie Verfassungsprojet dran ass, des Prozedur bezüglech wierklech Oplklärung gëtt, näamlech datt et d'Cour constitutionnelle ass, déi an engem zweeten Degré derfir responsabel ass, fir iwwert d'Validatioun vu Wahlen ze jugéieren.

Mir mengen eigentlech, datt dat d'office misst de Fall sinn. Dat heescht, datt och schonn, wann et Recours gëtt, datt dat net Recoursen un d'Chamber solle sinn, mä datt dat Recoursen virum drëtte Pouvoir misst sinn.

Mir sinn och bei der Lektür, ech war selwer net Member vun där Reglementskommissioun, zwou Saachen opgefall. Déi eng huet den Här Meyers och scho gesot. Dee Grupp, dat Gremium vu siwe Leit, wat dann au sort, per Lous, gewielt gëtt, dat decidéiert jo eigentlech engersäits iwwert d'Validatioun an och doriwwer, ob déi Eligibilitéit, ob dat rechtens ass vun den Deputéierten. Si sinn awer selwer déi, déi nach net élu sinn. A se sinn, an esou steet et am Text, awer «compétente jusqu'à la constitution de la Chambre».

Dat ass e bëssen e Widdersproch, well op där anerer Säit hu mer jo awer decidéiert, datt et keng Vacance de Chambre gëtt, soudatt mer

mengen, datt een do och nach vläicht eng Kéier nobessere misst.

An eng weider Fro, déi ech mer gestallt hu bei engem Duerchliefe vum Text, ass jo, wann et Inkompatibilitéit gëtt, déi mat der Parenté zesammenhängen. Also, Verwanter bis zum zweete Grad kënnen net an der Chamber siegieren. An, bon, do ass d'Prozedur dann: Et gëtt ee gefrot. Renoncéiert ee vun deenen zwee? Wann awer kee vun deenen zwee renoncéiert, da gëtt d'Lous gezunn.

Mir hunn eng aner Prozedur um Gemengenniveau. Do gëtt näamlech dann als Allereischt gekuckt, wien déi meeschte Stëmmen huet, ier decidéiert gëtt, wien da rechtens kann an der Chamber sinn.

Elo ass dat awer bei der Chamber méi komplex oder méi schwierig, well mer véier Wahlbezierker hunn. Et ka jo sinn, datt een aus dem Norde verwannt ass mat engem aus dem Süden. An da kann een natierlech d'Stëmmen net kucken, well natierlech kann een net dat Incomparabel matenee vergläichen.

Wou et awer méiglech wier, dat wier de Fall, wou zwee Leit, déi matenee verwannt sinn, aus deemselwechte Bezierk kommen. Dat hätt kënnen eng Variant sinn, wou ee sech och hätt kënnen virstellen, analog zum Gemengegesetz, datt et an deem dote Fall déi méi grouss Stëmmenzuel wier, déi hätt kënnen ausschlaggebend sinn.

Bei där opgeworfener Fro vun de partiellen Neiwahle menge mir nach ëmmer, datt déi propperst Léisung, fir deene Froen aus de Féiss ze goen, een eenzege Wahlbezierker wier. Da géife sech partiell Neiwahlen d'office ausschleissen. Mä bon, datt ass eng Diskussioun, déi eis och wahrscheinlech nach an der Zukunft wäert befaassen.

Dëst gesot, gi mir awer och den Accord zu deem wierkleche Fortschreift, wat eist Reglement ugeet.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer mat eiser Diskussioun um Enn. A mer kënnen iwwert d'Ännerung vum Reglement ofstëmmen.

Vote sur la proposition de modification 7327 du Règlement de la Chambre des Députés

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

60-mol Jo. Domadder ass eist Chambersreglement mat Unanimitéit geännert.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval (par M. Laurent Mosar), Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen (par Mme Martine Mergen), Françoise Hetto-Gaasch (par Mme Nancy Arendt), M. Aly Kaes (par M. Paul-Henri Meyers), Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank (par M. Jean-Marie Halsdorf), Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Diane Adehm), Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par Mme Claudia Dall'Agnol), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Lex Delles);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Hei brauch ech jo d'Fro no der Dispens net ze stellen.

A mer kënnen op deen nächste Punkt vun eisem Ordre du jour iwwergoen. Mir bleiwe bei eisem Chambersreglement an et geet em d'Propositoun 7335, déi d'Annexe 4 a 5 vum Reglement ofännere soll, méi speziell dréit et do em de Statut och vun eisem...

(Interruption)

Neen, pardon. Dat kënnt eréischt.

(Interruption)

Jo, em de Statut vun eisem Personal. An de Rapporteur ass den honorabelen Här Gast Gibéryen.

4. 7335 - Proposition de modification des Annexes 4 et 5 du Règlement de la Chambre des Députés

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Gast Gibéryen** (ADR), rapporteur.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, wéi eise President elo grad gesot huet, diskutéiere mer de Mëtten, a mer stëmmen och driwwer of, iwwer eng Proposition, fir eist intern Reglement ofzeänneren, méi spezifesch wat d'Annexe 4 a 5 vum Règlement ubelaangt.

D'Annexe 4 a 5, déi regelen de Statut an d'Gehälterregimier vun eise Fonctionnaires. Duerfir vläicht eng Virbemierkung: Firwat d'Chamber de Statut an d'Gehälterfro vun hire Fonctionnaire selwer regelt a firwat datt eis Fonctionnaires net ënnert den allgemenge Statut vun der Fonction publique falen, huet ganz einfach domadder ze dinn, datt d'Chamber domadder hir Onofhängegkeet als éischte Pouvoir vis-à-vis vun der Exekutiv, also der Regierung, wëllt dokumentéieren.

D'Chamber, vertrueden duerch hire Bureau, decidéiert selwer, wéi vill Fonctionnaire si astellt, wat fir eng Fonctionnaire si astellt, wat fir Formationen, Konditionen déi eenzel Leit mussen erfüllen, fir hei kënnen an der Chamber ze schaffen. D'Chamber ass also autonom an hiren Decisiounen.

De Statut an de Gehälterregimier vun eise Fonctionnaires ass awer gréisstendeels deeselwechte wéi an der gesamter Fonction publique. Duerfir ginn och an der Regel déi Ännerungen, déi duerch d'Gesetz an der Fonction publique virgeholl ginn, duerch a ginn duerno vun der Chamber hei tel quel praktesch iwwerholl. An dat ass och d'Proposition fir dës Ännerung an den Annexe 4 a 5 vun eisem Règlement.

Den Ausgangspunkt heivunner ass am Fong d'Reform vun der Fonction publique aus dem Joer 2015, wéi eng Rei vu Gesetzer ëmgesat si ginn. Et sinn dat d'Gesetzer vum 25. März 2015, vum 3. Juni 2016, vum 7. November 2017 a vum 8. Mee dëst Joer. Duerch déi véier Gesetzer hu mer am Fong Dealer vun deem Accord salarial vun 2015 hei am Gesetz ëmgesat.

Mir hunn elo kierzlech nach e Gesetz hei iwwert d'Zäitspuerkonte gestëmmt an der Fonction publique. Dat ass elo an dëser Proposition nach net mat dran. Dat ass eng Aarbecht, déi déi nächst Chamber da muss maachen, fir dat och an eis Annexe 4 a 5 ze iwwerhuelen.

D'Modifikatiounen, déi eist Règlement elo virhëlt, déi sinn hei am Haus tëschent dem Bureau, deen derfir verantwortlech ass, der Direktioun an der Personalverriedung diskutéiert ginn an an engem Accord festgehale ginn. Deem Accord huet de Bureau a senger Sitzung vum 19. Juni dëst Joer zougestëmmt.

Wéi gesot, d'Ännerungen, déi virgeholl gi sinn, si praktesch déiselwecht, wéi se an den Accord vun der Fonction publique waren a wéi se duerch d'Gesetzer hei an der Chamber ëmgesat si ginn. Duerfir brauch een hei net méi an den Detail dovunner anzegoen.

Wat d'Entrée en vigueur ubelaangt, gëtt et verschidden Datumer, fir och hei déiselwecht Datumer ze hunn, wéi se an der gesamter Fonction publique sinn. D'Annexe 4 a 5 triede generell den 1. September a Kraaft. D'Dispositiounen, déi am Artikel 15 sinn, wat d'Allocation de famille ubelaangt, gi réckwierkend op den 1. Januar 2018, an d'Dispositiounen am Artikel 16, wat d'Allocation de repas ubelaangt, gi réckwierkend op den 1. Januar 2017, esou wéi se an der Fonction publique och festgehale sinn.

Dëse Rapport ass de 17. Juli an der Reglementscommission eestëmmege ugeholl ginn. An ech bieden och duerfir am Numm vun der Commission d'Kolleeginnen an d'Kolleegen heibannen, fir dës Propositionen zouzestëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci och. Den Här Paul-Henri Meyers huet d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers** (CSV).- Här President, ech soen dem Rapporteur Merci fir säi schréfftlechen a mëndleche Rapport a bréngen den Accord vun der CSV.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Den Här Bodry.

► **M. Alex Bodry** (LSAP).- Deem ass eigentlech net vill bäizefügen. Och d'LSAP-Fraktioun bréngt hiren Accord eran.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Den Här Berger.

► **M. Eugène Berger** (DP).- Et gëtt ëmmer méi schwierig, Här President. Ech wëll awer och dem Rapporteur e Merci soen an den Accord vun eiser Fraktioun zu dëse Modifikatiounen bréngen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Madamm Loschetter!

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Jo, ons geet et net anescht, Här President. Mir soen dem Rapporteur Merci a mir stëmmen déi Proposition de modification mat.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Den Här Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Och mir wäerten dës Proposition de modification matstëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Domat ass alles gesot a mir kënnen ofstëmmen.

Vote sur la proposition de modification 7335 du Règlement de la Chambre des Députés

Elo hu mer d'Maschinn souguer iwwerrascht!

(Hilarité et interruption)

Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. An dann d'Procuratiounen.

60-mol Jo. Unanimitéit. Domat sinn d'Annexe betreffend de Statut vun Personal vun eisem Chambersreglement an deem Sënn geännert.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval (par Mme Martine Mergen), Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen (par Mme Nancy Arendt), Françoise Hetto-Gasch (par M. Laurent Mosar), M. Aly Kaes (par M. Paul-Henri Meyers), Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank (par M. Jean-Marie Halsdorf), Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Diane Adehm), Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par M. Alex Bodry), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Merci. Da géife mer zum nächste Punkt iwwergoen, dem Projet de loi 7169 iwwert den zéngte Fënnefjoresprogramm am Tourismus. An d'Rapportrice ass schonn a Stellung. D'Madamm Tess Burton huet d'Wuert.

5. 7169 - Projet de loi ayant pour objet d'autoriser le Gouvernement à subventionner l'exécution d'un dixième programme quinquennal d'équipement de l'infrastructure touristique

Rapport de la Commission de l'Économie

► **Mme Tess Burton** (LSAP), rapportrice.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, den Tourismussecteur hei zu Lëtzebuerg boomt. Kuckt ee sech näamlech d'Zuele vun den Iwwernuechtungen hei zu Lëtzebuerg un, da verzechent Lëtzebuerg säit sechs Joer nei Rekorder: Déi magesch Zuel vun dräi Milliounen Iwwernuechtungen konnt d'lescht Joer iwwerschratt ginn. Mä net nëmme d'Iwwernuechtungen, och d'Visite vun den touristeschen Attraktiounen ginn an d'Luucht a beweisen, dass Lëtzebuerg duerchaus eng Destination ass, déi gäre vum Tourist erausgesicht gëtt, fir seng Vakanz hei ze verbréngen respektiv geschäftlech e puer Deeg hei bei eis am Land ze verbréngen.

Dës exzellente Zuele beweisen awer och, dass all déi Efforten, déi déi lescht fënnef Joer an d'Promotioun an an d'Professionalisierung vum Secteur gestach gi sinn, hir Friichten droen.

Ugefaangen domat, dass den Tourismusministère 2013 zesummegeleucht ginn ass mam Wirtschaftsministère. Dës strukturell Reform ass

haut bal vergiess, well se net contestéiert war an op der Hand louch. Domat huet den Tourismus näamlech och déi néideg Bedeutung kritt - den Tourismus ass domat e Piler vun eiser nationaler Economie ginn.

Dann huet och den Office national du tourisme, ofgekierzt den ONT, eng nei Struktur kritt. Aus dem ONT ass den LFT - Luxembourg for Tourism - ginn. Den LFT ass e Groupement d'intérêt économique - eng Initiativ, déi am Dezember 2015 vum Wirtschaftsministère gegrënnt ginn ass an an där déi fënnef Offices régionaux du tourisme dra vertruede si souwéi och d'Stad Lëtzebuerg, den LCTO an d'Chambre de Commerce, de Secteur vum Transport an den Hebergement. Dës nei Struktur erlaabt e bessert Zesummeschaffen ënnert deene professionellen Akteure vum Tourismus am Verglach zum ONT virdrun, dee vun 90 Gemengen hei am Land geréiert ginn ass.

D'Haaptmissioun vum LFT ass et, fir Lëtzebuerg als Touristendestinatioun am Ausland ze promovéieren, mä och fir all Akteure aus dem Tourismussektor, sief dat privat oder öffentlich, heiheim ze hëllefen, seng touristesch Offer ze verbessern an domat Lëtzebuerg méi attraktiv fir d'Touristen ze maachen.

Da gouf och 2016 en neien Office régional du tourisme gegrënnt, dat fir d'Regioun Zentrum-Westen. Domat ass de Ministère och enger laanger Nofro vum Terrain nogaangen. Domat ass dann elo och all Regioun hei zu Lëtzebuerg duerch en ORT ofgedeckt.

Et ginn elo am ganze fënnef ORTen hei am Land: ee fir d'Regioun Mëllerdall, d'Ardennen, d'Musel, de Süden an eben elo och fir d'Gutland.

D'Aufgab vun den ORTen ass et, d'Koordinatioun ënnert den touristeschen Akteuren aus der jeeweileger Regioun besser openeen ofzestëmmen an och déi touristesch Offer duerch eng Professionalisierung ze verbessern. All ORT ass Member am LFT, där nationaler Struktur fir den Tourismus ze fërderen, an domat vertritt dann och all ORT seng Regioun um nationalen Niveau.

Dann huet de Wirtschaftsministère och eng nei Struktur gegrënnt, fir de Kongress- a Geschäftstourismus hei zu Lëtzebuerg weider auszubauen. Dëse Secteur huet näamlech e ganz grouss Potenzial hei zu Lëtzebuerg an dofir ass 2014 de MICE-Cluster gegrënnt ginn - eng Plattform, déi verschidde Partner zesummebréngt, fir de MICE-Beräich hei zu Lëtzebuerg ze entwéckelen a virun allem Lëtzebuerg als MICE-Standuert am In- an am Ausland ze vermaarten.

Niewent all deene strukturellen Initiativen, déi déi lescht fënnef Joer entstane sinn - an op déi ech elo grad kuerz agaange sinn -, ass awer och eng nei Strategie fir den Tourismus hei zu Lëtzebuerg ausgeschafft ginn, dëst op Initiativ vun der Statssekretärin Francine Closener. Mat dëser Strategie ass elo d'Richtung definéiert ginn, wéi den Tourismus sech hei zu Lëtzebuerg an deenen nächste fënnef Joer weider entwéckele soll, nei Aarbechtsplaze schafe soll an domat och zu der ekonomescher a sozialer Entwécklung vu Lëtzebuerg bäidroen soll.

Bei deene Reflexiounsaarbechten ëm déi nei Strategie waren eng Rei Partner mat u Bord. Den LFT, de MICE-Cluster, den LCTO an déi fënnef ORTen hunn dës nei Strategie zesumme mam Wirtschaftsministère ausgeschafft.

Dës Strategie ass op aacht Pilieren opgebaut an huet als Zil, aus Lëtzebuerg weider eng erfolgräich Touristendestinatioun ze maachen. D'Strategie verfollegt eng besser Zesummenaarbecht vun allen Akteuren a Regiounen souwéi eng Verbesserung vun de wichtegsten touristeschen Infrastrukturen, fir dem Tourist, deen an eist Land kënnt, e beschtméiglechen Openthalt ze garantéieren. Den Tourist soll an Zukunft nach méi am Mittelpunkt stoen, fir datt hie sech nach méi an eisem Land wëllkomm fillt. Gradesou leet dës Strategie awer och Wäert drop, fir eis Atouten, wéi eis Authentizitéit, eise kulturellen an industrielle Patrimoine an eis intakt Natur, nach méi an de Vierdergrond ze stellen. Lëtzebuerg huet ganz vill Atouten, fir sech als Vakanzdestinatioun ze positionéieren a sech vun der Konkurrenz ze ënnerscheeden.

A fir dass de Ministère an alleguer d'Akteuren aus dem Tourismusberäich dës Strategie ëmsetze kënnen, aus Lëtzebuerg eng besser Touristendestinatioun ze maachen, muss d'Regierung dem Tourismus och déi finanziell Moyenen zur Verfügung stellen.

Här President, de Projet de loi, iwwert dee mir haut hei ofstëmmen, gëtt dem Wirtschaftsminister d'Autorisatioun, fir den zéngte Fënnefjoresplang vun den touristeschen Infrastrukturen ze subventionéieren. Bis 2022 wäert de Ministère den Tourismussektor hei zu Lëtzebuerg mat 60 Milliounen ënnerstëtzen.

De Gesetzesprojet, ëm deen et hei geet, ass den 10. August d'lescht Joer vun der Statssekretärin fir de Wirtschaftsminister deposéiert ginn, an et ass den zéngte Fënnefjoresplang fir den Tourismus hei zu Lëtzebuerg.

Dat éischt Konzept vun engem Fënnefjoresplang fir den Tourismus gouf 1973 opgestallt. Säitdem gouf et néng Fënnefjorespläng mat finanziellen Hëllefen. Déi éischt Finanzveloppe 1973 huet 3,72 Milliounen ëmfaasst an déi lescht eng ronn 45 Milliounen Euro.

Déi Projeten, déi mat de Fënnefjorespläng ënnerstëtzt goufen, hu sech iwwert d'Joren och verännert. Esou goufen 1973 just d'Gemengen an d'Syndicate finanziell ënnerstëtzt. No an no konnten och d'Hotellerie, d'Giten an och Projeten, déi de kulturelle Patrimoine valoriséieren, duerch de Fënnefjoresplang subventionéiert ginn.

Ab dem véierte Fënnefjoresplang konnten och privat Projeten subventionéiert ginn, déi wichteg ware fir d'Regioun, gradesou wéi dass d'Hotelieren an d'Campingsbedreiwer ab dunn och konnte beim Bau oder der Modernisatioun vun Iwwernuechtungsméiglechkeete subventionéiert ginn.

Virun allem déi lescht fënnef Plan-quinquennale waren Deel vun engem gesamter Strategiekonzept, dat op Demande vum Tourismusministère 1992 vum Institut européen de tourisme vun der Uni Tréier entwéckelt gouf. Dës Strategie, déi deemools ausgeschafft gi war, huet op där globaler Visioun vum Tourismus berout, fir d'Wuelbefanne vum Tourist, mä och dat vum Awunner an de Vierdergrond ze stellen.

Här President, den neien an domadder zéngte Fënnefjoresprogramm fir déi touristesch Infrastrukturen, deen haut ofgestëmmt gëtt, schreift sech haut deemno an an déi national Tourismusstrategie, déi ufanks des Joers, wéi virdu schonn erwänt, vun der Statssekretärin presentéiert ginn ass.

Nei am zéngte Fënnefjoresplang ass, dass ee méi einfach un Investissementer soll kommen, well den Delai, fir d'Dossieren ze traitéieren, reduzéiert gëtt. Domat wëllt een eng Simplification administrative errechen, gradesou wéi an dësem Plang eng Prioritéit op d'Digitalisatioun geluecht gëtt. D'Exploitanten vun den Iwwernuechtungsméiglechkeete sollen ënnerstëtzt ginn, wa se zum Beispill hiren Online-Optritt verbessern oder en Online-Buchungssystem aféieren.

De Ministère ka bei allen Investitiounen, déi ënner dat heite Gesetz falen, bis zu 50% ausbezuelen. An och huet de Ministère d'Méiglechkeet, fir méi héich Aiden ze accordéieren am Fall, wou déi regulär Aide net duergeet, fir de Projet ze realiséieren an de Projet awer en nationalen Interêt huet.

Eng weider Prioritéit vun dësem Projet de loi gëtt op de sougenannten „Design for all“ gesat. Beim „Design for all“ geet et ëm d'Accessibilitéit vun den Infrastrukturen, dass déi touristesch Offere fir jiddwereen och zougänglech solle sinn.

Da gëtt awer och weider Wäert op d'Organisatioun vum Tourismus geluecht, dat heescht op déi touristesch Ausbildung wéi och op de Marketing. D'Aarbecht vun deene fënnef ORTe soll deemno weidergefouert ginn an och op méi Akteuren opgedeeelt ginn, fir d'Professionalisierung vum Tourismussektor auszubauen. Mir wëssen näamlech, dass d'Aarbecht vun de Benevollen an deem Beräich un hir Limite stéisst. An dofir ass et wichteg, dass d'Gestioun an d'Promotioun vun den touristeschen Infrastrukturen méi professionaliséiert gëtt.

Déi gesamt finanziell Enveloppe vum zéngte Fënnefjoresplang fir déi touristesch Infrastrukturen ëmfaasst ronn 60 Milliounen Euro. Dat ass een Drëttel méi par rapport zum leschte Plang, bei deem 45 Milliounen Euro virgesi waren.

Här President, ech wëll ganz kuerz op e puer Projeten agoen, déi mat dësem Fënnefjoresplang subventionéiert ginn.

Virgesinn ass zum Beispill, dass am Süden de Musée des mines moderniséiert an ausgebaut gëtt - e wichtige Projet, deen d'Vergangenheet vun dëser Regioun valoriséiert -, gradesou wéi och de Militärmusée zu Dikrech opgewäert wäert ginn. Och wëll ech déi nei Jugendherberg, déi zu Ettelbréck gebaut wäert ginn, hei erwänen. Dës Iwwernuechtungsméiglechkeete sollen eisem Manktum u Better an der Regioun entgéintkommen an och vläicht aner Investisseuren inspiréieren, fir an Iwwernuechtungsméiglechkeeten ze investéieren.

Am Oste stécht ganz sécher deen neie Centre mosellan, deen zu Éinen soll gebaut ginn, aus dem Fënnefjoresplang ervir. Dëst ass e Projet, iwwert dee scho laang geschwat gëtt, mä wou elo endlech d'Pläng vum Gebai prett si souwéi och d'Konzept, dat déi lescht Jore vun der Statssekretärin ausgeschafft ginn ass, steet, soudass elo am September de Bau kann ufänken.

Och d'Heringer Millen am Mëllerdall wäert ausgebaut ginn - e Projet, dee wichteg ass fir eise Wandertourismus. Mä net nëmmen am Mëllerdall gëtt de Wandertourismus promovéiert, mä och iwwert d'ganz Land ginn eng Rei Projete ënnerstëtzt, déi d'Wanderweeër an och d'Vélosweeër ausbauen.

Fir den Detail vun de Projete verweisen ech op mäi Rapport, wou Der eng Lëscht mat all de Projete fannt, souwéi och en Tableau, wou Der en Iwwerbléck kritt, wéi sech déi eenzel finanziell Hëllef fir d'Period 2018 bis 2022 opdeelen.

Här President, ech kommen dann ofschléissend nach op déi verschidden Avisen, déi zu dësem Projet de loi geschriwwen goufen.

D'Chambre de Commerce huet hiren Avis den 12. Dezember 2017 publizéiert an ënnersträicht nach emol d'Wichtigkeet vum Tourismussecteur fir Lëtzebuerg a begréisst déi zukünfteg Investitiounen.

D'Chambre des Métiers huet hiren Avis den 9. März publizéiert an hat awer do weider keng Remarque formuléiert.

An den Avis vum Statsrot koum de 15. Dezember. An deem Avis goufen eng Rei Opposition-formellen opgeworf. Ech wëll hei just kuerz op zwee Problemer agoen.

Zum engen huet de Statsrot kritiséiert, dass am Text op Reglementer verwisen gëtt. Zum Beispill war virgesinn, d'Kritären, fir eng Aide ze kréien, an engem Reglement ze definéieren. Hei seet de Statsrot awer, dass déi Kritären Deel vum Gesetz sinn an deemno sollen dës Kritären och an d'Gesetz integréiert ginn. D'Hiérarchie des normes soll respektéiert ginn.

En anere Problem, deen de Statsrot opwerft, ass dee vun de privaten Investisseuren. Hei war den ursprénglechen Text net kohärent zum Gesetz, dat mir eréischt d'lescht Woch heibanne gestëmmt hunn. Dat war d'Gesetz iwwert d'Aidë fir d'PMÉen. Am ursprénglechen Text iwwert de Fënnefjoresplang konnten näamlech privat Entrepreneuren zum Beispill eng Aide ufroen, wa si vun enger Naturkatastroph betroffen waren. Dës Aide kann een awer elo och am Gesetz vun de PMÉen ufroen.

Dës Aide war also an zwee Gesetze virgesinn, soudass et kloer war, fir dës Aide fir privat Betriber an engem Gesetz ze strächen. Déi zoustänneg Chamberskommissioun ass dunn op de Wee gaangen, fir déi privat Entreprisé komplett aus dësem Gesetz vum Fënnefjoresplang ze strächen. Déi privat Entreprisé falen elo also ënnert d'Gesetz vun de PMÉen.

Här President, fir dem Avis vum Statsrot Rechnung ze droen, huet déi zoustänneg Chamberskommissioun dunn de 6. März Amendementer formuléiert. Allerdéngs koum et dunn zu Kriticken am Avis complémentaire vun der Chambre de Commerce.

D'Chambre de Commerce schreift an hirem Avis näamlech, dass et wichteg wär, dass keen Ënnerscheid gemaach géif ginn, ob déi öffentlech Hand oder e Privaten Investissemter mécht, dass de Ministère béid Akteure misst finanziell ënnerstëtzen. Virun allem dierft ee keen Ënnerscheid maache bei de Campinger, ob déi vun enger privater Persoun oder vun enger Gemeng oder engem Syndicat exploitéiert ginn.

Weinst dës Suerg hat och Camprilux Kontakt mat de Leit aus der zoustänneg Chamberskommissioun opgeholl, well och si Angscht hatten, dass déi privat Exploitantë vu Campinger an Zukunft exclu wäeren an net vu finanziellen Hëllef vum Ministère bei Investissemter profitéieren kéinten.

Dës Suerg ass awer Rechnung gedroe gi respektiv et ass nach eemol an der Kommissioun präziséiert ginn, dass déi privat Exploitanten net exclu sinn, mä dass déi privat Exploitanten hir Aiden elo iwwert d'Gesetz vun de PMÉen mussen ufroen.

Am Avis complémentaire vum Statsrot huet deen all seng Opposition-formellen opgehuewen, ausser eng, wou e freet, op Basis vu wéi enge Kritären de Ministère d'Projete subventionéiert, déi scho Fonctionnementskäschte vum Ministère rembourséiert kréien. Déi zoustänneg Chamberskommissioun ass dunn op

de Wee gaangen, fir dës dräi Artikel komplett aus dem Gesetz ze strächen.

Den 29. Juni huet de Statsrot dunn a sengem zweeten Avis complémentaire säi Feu vert zu dësem Projet de loi ginn.

Voilà. Dëst gesot zu dem Projet de loi, wëll ech ofschléissend nach rappéléieren, dass mir eigentlech Chance hunn, an esou engem villfältige Land wéi Lëtzebuerg ze liewen an ze wunnen, dass een duerchaus seng Vakanz och hei am Land verbréngen kann, well mer vergiesen heiansdo, wéi schéin eist Land ass. Eist Land huet vill Potenzial, fir sech och international als Vakanzdestinatioun ze positionéieren an eis vun der Konkurrenz ze ënnerscheiden. Dofir ass et wichteg, dass de Ministère dës Potenzial ënnerstëtzt an dofir 60 Milliounen Euro an den Tourismusberäich hei zu Lëtzebuerg investéiert, well all Investitioun an den Tourismus ass och eng Investitioun an d'Liewensqualität vun de Leit, déi hei am Land liewen a wunnen.

Voilà. Dëst gesot, verweisen ech fir all weider Detailler op mäi schrëftleche Rapport an ech géif dann domat den Accord gi vun der sozialistescher Fraktioun.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci der Madamm Rapportrice. An éischte Riedner ass den Här Emile Eicher.

Discussion générale

► **M. Emile Eicher (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, haut hu mer déi mëttlerweile zéngten Editioun vun engem Fënnefjoresplang fir d'Entwécklung vun den touristeschen Infrastrukturen zu Lëtzebuerg zur Ofstëmmung virleien.

1973 huet d'Chamber deen éischte Plang gestëmmt. Schon deemools huet een erkannt, dass d'Equipementer an d'Infrastrukture vum Tourismus misst verbessert ginn an datt d'Regierung dozou och misst bäidroen. 150 Millioune Frang, dat sinn déi 3,72 Milliounen Euro, goufen deemools zur Dispositioun gestallt, fir de Gemengen op dem lokalen a regionale Pläng ze hëllefen, fir hir touristesche Infrastrukturen auszebauen an hinnen d'Méiglechkeet ze ginn, deene modernen Ufuerderunge vum Tourismus entgéintekommen.

Iwwert déi dräi Jorzéngten hunn dunn d'Zilsetzung an d'Objektiver vun de sukzessive Fënnefjorespläng evoluéiert, mä d'Basissiddi ass bis haut bliwwen. De Stat setzt sech weiderhi massiv fir den Tourismussecteur an, engem fir onst Land ëmmer méi wichtige Wirtschaftssecteur.

Et gëtt geschat, dass d'Tourismusindustrie eng ronn 6,5% zum PIB vun eisem Land bäidréit, datt ronn 20.000 Leit direkt oder indirekt an dësem Sektore schaffen. An datt den Tourismussecteur bei eis am Land boomt, dat beleen d'Zifferen vun der Saison 2017. Zënter 2012 geet d'Zuel vun den Iwwernuechtunge kontinuierlech an d'Luucht. 2017 goufe fir d'éischte Kéier iwwerhaapt hei am Land méi wéi dräi Milliounen Iwwernuechtunge geziel, an dat souwuel an der Hotellerie, an den Auberges de jeunesse oder op de Campinger. All Typ vun Hebergement konnt ee Plus vun Iwwernuechtunge verzechen, woubäi déi gréissten Hausse bei de Jugendherberge feststellen ass.

Op eise Campinger, déi et an der Vergaangeneheet net einfach hatten, fir nei Clienten unzelackelen, konnt fir d'éischte Kéier 2005 emol erëm déi gagesch Grenz vun enger Millioune Iwwernuechtungen iwwerschritt ginn.

Positiv ass och ze bewäerten, dass den Zouwuess an Iwwernuechtunge sech net nëmmen an enger Region bemierkbar mécht, mä eigentlech am ganze Land. Esou hunn d'Stad Lëtzebuerg an de Süde ronn 6% zougeluecht. Am Eislek waren et der 4%, am Mëllerdall dann e bësse manner mat engem Zouwuess vun 1%.

Här President, d'Madamm Statssekretärin schreift an hirem Virwuert zum Strategiepabeier Tourismus 2020, datt, an ech zitieren: „De Grondsteen, fir d'Entwécklungspotenzial vum Tourismussecteur optimal ze notzen, gouf 2013 geluecht, mat der Integratioun vum Tourismusministère an dee vun der Economie.“

Ech gesinn dat net grad esou. D'Entwécklungspotenzial ass scho laang virun 2013 erkannt ginn. Déi gutt Zuelen, op déi mer haut zrëckblécken, sinn och de Verdéngsch vum deene sukzessive Fënnefjorespläng, wou Decisiounen getraff gi sinn, déi sech haut och bezuelen maachen.

Et ass näamlech an de leschte Jore systematesch a konsequent op Qualitéit gesat ginn. Dat war och déi richteg Entscheedung. Mir kréien dat och ëmmer erëm confirméiert, net nëmmen duerch den Zouwuess u Besucher hei am Land, mä och, dass verschidden international Benchmarken eis ëmmer erëm eng bonne Note ausstellen.

Ech erënneren op dës Plaz awer och un d'Schafe vun de regionalen Offices de tourisme, se si virauser och schonn eng Kéier ugeschwat ginn: Dat sinn d'ORTen am Norden, am Mëllerdall, op der Musel, am Süden an neierdénge elo och am Westen.

Här President, eist Land huet vill Atouten ze bidden. Mir hunn zwar kee Mier, mir hunn och keng héich Bierger, dofir awer eng villfältig Natur mat hire sëlliche Wanderweeër, eis Vélos- a Mountainbikespisten, eise kulturellen an industrielle Patrimoine an eis formidable Gastronomie - kuerz gesot, Villfältigkeet. An dat ass et, wat eist Land auszeechent a firwat ëmmer méi Leit vun no an och vu méi wäit bei eis op Lëtzebuerg de Wee fannen.

Waren et fréier virun allem Gäscht aus den noen Nopeschlänner, déi ons besicht hunn, esou gesäit dat haut scho ganz kloer anescht aus. Esou louch d'lescht Joer den Zouwuess vun den amerikaneschen, chineseschen a japanesche Gäscht bei iwwer 9%.

Dës Entwécklung ass selbstverständlech och net iwwer Nuecht geschitt, mä d'Resultat vun enger Politik, wou Weichen och schonn an der viregter Regierung gestallt gi sinn. De Fait, dass zum Beispill Turkish Airlines zënter 2014 de Findel uflitt an domadder och iwwer Istanbul eis de Marché an Asien opgemaach huet, ass esou ee Beispill.

Datselwecht géllt fir déi vill Chinesen, déi mir all Joer hei am Land begréissen. Si sinn haut am Land, well mir scho viru Joren dru geschaff hunn, fir d'Problematik vun de Visaen ze léisen an den Zougang ze erliichteren.

2012 war déi viregt Tourismusministesch op offizieller Visitt a China, fir Lëtzebuerg als Tourismusdestinatioun ze promovéieren. D'Unzuel vu chineseschen Touristen ass zanter 2012 permanent um Wuessen. Den ONT, wéi en nach deemools geheescht huet, hat e spezifeschen Internetsite souguer op chinesescher Sprooch ariichte gelooss.

A schonn deemools gouf iwwer eng „future ligne aérienne directe“ téschent Lëtzebuerg a China geschwat. Dës soll jo elo, esou wéi eis d'lescht Woch vun enger chinesescher Gaaschtgesellschaft aus der Provënz Henan erkläert ginn ass, Realitéit ginn. Vläch kann d'Madamm Statssekretärin nach e puer Wuert dozou soen, wou mer do stinn.

Schonns 2013 huet de World Travel & Tourism Council eis eng bedeitend Croissance virusgesot, well en d'Efforten, déi déi deemoleg an déi viregt Regierung a Saachen Tourismus ënnerröll hatten, och unerkannt hat. Konsequent Investitiounen an touristesche Infrastrukturen a Promotioun fir Lëtzebuerg op Tourismusfoiren an Europa an an Asien hunn also hir Friichte gedroen.

Ech begréissen dofir och ausdrécklech, dass dës Regierung konsequent déi Politik weiderféiert, wéi se och scho viru Jore lancéiert gouf.

Här President, éier ech elo op de Projet de loi ze schwätze kommen, deem mir als CSV-Fraktioun ganz sécher zoustëmme wäerten, wollt ech awer nach kuerz de Bilan maachen zu deem leschte Fënnefjoresplang. D'Zilsetzung vun deem Plang war et, nieft der Ëmsetzung vun den Infrastrukturmoosnamen, wou d'Qualitéit am Mëttelpunkt stoung, och weider Efforte fir d'Servicer ze férdere.

Op där anerer Säit ass den Akzent op méi Professionaliséierung och scho gesat ginn, engersäits an déi touristesch Organisatioun, awer och ganz kloer am Beräich vum Marketing. An der Period 2013 bis 2017 sinn am ganze 44,7 Milliounen Euro investéiert ginn. De gréissten Deel vun deene Sue sinn un d'Gemenge gefloss, awer och eis Offices régionaux du tourisme, d'Hotellerie an d'Syndikater konnten duerch dës Subventiounen gestärkt ginn.

Vu grouse Projeten, déi konnte realiséiert ginn, kann een d'Moderniséierung vum Beeteburger Märchepark, d'Jugendherberge vu Beaufort an Esch an awer och Aquasud zu Déifferdeng nennen. Deemo ass vill investéiert ginn. An ech sinn dofir frou, dass och dës Regierung weider op de Wee geet a weider nach méi massiv an eisen Tourismus investéiert. Net manner wéi 60 Millioune ginn dofir an den nächste Fënnef Joer zur Verfügung gestallt.

An dësem Kontext wëll ech dann awer och der Madamm Rapportrice, der Madamm Tess Burton, e ganz grouse Merci soe fir hiren detailléierte mëndlechen a schrëftleche Rapport. Si huet eis ausféierlech jo och d'Objektiver zum zéngte Fënnefjoresplang erläutert an och déi nei Ausrichtung erkläert.

Här President, den Tourismussecteur ass ee ganz dynamesche Sektore. An och den Tourist ass net méi dee wéi nach virun 20 Joer. Mir mussen eis den Erwaardunge vun deene Leit, déi an eist Land kommen, bewosst ginn an hinnen och gerecht ginn.

Dofir begréisse mir, dass am Virfeld vun dësem Projet de loi e Strategiepabeier mat allen Akteuren aus dem Tourismusberäich ausgeschafft ginn ass, den „Tourisme 2022“. Et handelt sech ëm eng Analys, wat d'Tendenze vun den nächste Jore kéinte sinn a wéi dës Tendenzen an domadder de verbonnenen Erwaardunge vun den Touristen am beschte kéint Rechnung gedroe ginn.

Et ass ee Strategiepabeier, deen a grouse Linnen an Orientéierung festgehalen huet, wou a wéi den Tourismussecteur sech an den nächste Fënnef Joer soll weiterentwickelen, och an der Optik vun der Kreatioun vu weideren Aarbechtsplazen, an domat och zur wirtschaftlecher a sozialer Entwécklung vum Land bäidroen.

Den zéngte Fënnefjoresplang dréit dësem Pabeier gréisstendeels Rechnung an de Stat investéiert dofir bis 2022 fir privat an öffentlech Projeten am Beräich vum Tourismus ronn 60 Milliounen.

Mir begréissen, dass een Akzent op d'Digitalisatioun am Tourismussecteur geluecht gëtt. Investissemter an dësem Beräich gi bis 20% subventionéiert. Dat kënne Mesuren am Beräich vun der Sécherheet sinn oder och am Opbau vun Homepagen, Reservatiounssystemer en ligne an nach Entwécklung vu spezifeschen Appen. Den Handy an den Tablet, wou déi meesch jo och hei am Haus heiansdo drop kucken, sinn an dësem Beräich och net ewechzedenken.

Och ass positiv ze bewäerten, dass elo mam Gesetz den Ënnerscheid vum Taux de subventionnement bei der Ënnerstëtzung vun den Akteuren an der Hotellerie am ländleche Raum - besonnesch am ländleche Raum - anescht ënnerstëtzt gëtt, wéi deen am städtische Raum, well besonnesch do an de leschte Joren eng Partie Hoteller och hir Dieren zougemaach hunn. Mir sinn der Meinung, dass dës Incentive dozou bäidroe kann, dass erëm vill méi Leit Goût kréien, an d'Hotellerie ze investéieren a sech do ze engagéieren.

Mir sinn och frou, dass d'Regierung mat op de Wee gaangen ass, fir der Camprilux an der Chambre de Commerce hire Suerge Rechnung ze droen. Esou kënnt et net zu enger Concurrency déloyale téschent Privatakteuren aus dem Campingssecteur engersäits an de Gemengen an de Syndicaten oder aner Asblen anerersäits.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Emile Eicher (CSV).** - Den Taux maximal, deen d'Campingsbedriber bei Investissemter kënne kréien, egal ob si privat oder öffentlech sinn, läit elo bei 20% fir si alleguer.

Och de Fait, dass den Tourismusakteuren am Fall vun enger Naturkatastroph séier an hoffentlech onkomplizéiert ka gehollef ginn, fënn eis ausdrécklech Zoustëmmung.

Uni elo kënnen op all Projet anzegoen, wëll ech der just e puer eraussträchen, déi sonner Zweifel zu deene bedeitenden touristeschen Attraktiounen an der Zukunft ziele wäerten.

D'Entente touristique de la Moselle wäert sech op hir nei Muséeographie am Centre mosellan freeën. Hire President, mäin Noper hei an der Rei, huet mer gesot, hien hätt doranner och ganz vill Zäit investéiert.

Och d'Mise en valeur vun de Schifergrouwen zu Marteleng an zu Aasselbur stellt e groust Potenzial an eng Attraktioun duer.

D'Vergrößerung, d'Modernisatioun an de Reamenagement vun eisem nationale Militärmusee zu Dikrech wäert net nëmmen vill Lëtzeburger unzéien, mä sécherlech och e Magnéit fir historesch interesséiert Touriste ginn.

Genausou wéi de Projet „Qualitéitswanderregion Ardenne“, wou mir der wuessender Demande no Naturerlebniswanderweeër no kommen. Vun dësem Projet profitéiert eng ganz Region. Hien entsprécht och dem Trend vum aktiven Tourismus an eise wonnerschéine Géigenden.

Et freet mech dann awer och, dass den Naturpark Mëllerdall bei sengem Projet, fir en neie Centre d'accueil ze bauen, gehollef kritt. An do maachen ech vläch eng kleng Accolade op: D'Naturparke spillen eng ganz wichteg Roll am Tourismus. Mat villfältigen Initiativen, wéi zum Beispill d'Solarboot um Stau, Themeweëer, Storytelling-Wanderungen, oder och duerch Kooperatiounen mat aneren europäesche Partner si Projete realiséiert gi wéi „Jardins à suivre“, an haut spillen d'Naturparke méi wéi jee den Innovationsmotor bei neie Projeten am Tourismus.

D'Naturparke sinn doriwwer eraus en Atout bei der Auswiel vun Vakanzdestinatiounen, well si eng schéin Natur a Landschaft, eng lieweg Kultur an eng authentesch Gastronomie ausmaachen.

Erlaabt mer zum Schluss och nach all deene fläissegen Hänn Merci ze soen, déi am Benevolent e groussen Undeel um Succès vum Tourismus zu Lëtzebuerg gedroen hunn. Well mir awer leider ëmmer manner Benevoller fannen, muss hir Aarbecht nei organiséiert a professionaliséiert ginn. Dese Projet de loi gétt och heierop Äntwerten.

Dëst gesot, Här President, soen ech allen Nolauschterer Merci heibannen a gi selbstverständlech den Accord vun der CSV-Fraktion.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Eicher. Nächste Riedner ass den Här Bauler.

(**Interruptions**)

Och! Dat si mer net vun lech gewinnt!

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **M. André Bauler (DP).** - Merci, Här President. Et gétt heiansdo Bedürfnisser am Liewen, déi si méi staark wéi engem säi Verstand.

(**Brouhaha**)

Dir Dammen an Dir Hären, des Regierung huet sech doduerjer ausgezechent, dass si, gedriwwen vun engem gudden wirtschaftlechen Umfeld, esou vill wéi scho laang net méi an eist Land investéiert huet. D'DP ass zefridden, dass den Tourismussektor och vun deenen héijen Investitiounen wäert profitéieren.

Den éischte Fënnfjoresplang am touristeschen Infrastrukturbereich geet op d'Joer 1973 zrëck. Dee leschte Programme quinquennal fir d'Period 2012-2017 hat 45 Milliounen Euro virgesinn. Dat ware fënnf Milliounen manner wéi nach fir de Programm virdrun.

Dofir sinn ech frou, dass mir haut e Gesetzesprojet stëmme wäerten, dee 60 Milliounen zur Verfügung stellt, fir an den Tourismussektor zu Lëtzebuerg ze investéieren. Dat sinn dann ëmmerhi 15 Milliounen méi wéi nach viru fënnf Joer an domat eng Erhéijung vun 33%.

Här President, och wa vill Suen an den Tourismussektor investéiert ginn, esou ass fir d'DP awer immens wichteg, dass des Suen och do ukommen, wou se gebraucht ginn, a vun deene Leit an Usproch geholl ginn, déi se am néidegsten hunn.

D'DP steet prinzipiell zum Instrument vum Fënnfjoresplang, mä mir hunn an der Vergaangenheet ëmmer dorop opmierksam gemaach, dass et essenziell ass, an deem Plang präzis Schwéierpunkte ze definéieren. An ech muss zouginn, dass dëst Dokument eng ganz Rei vu Prioritéiten festsetzt, déi d'DP scho länger fuerdert an déi eisen Tourismussektor sécherlech widerbréngen wäerten. Zum Beispill soll an Zukunft méi op d'Qualitéit am Tourismus gesat ginn.

Et ass näamlech och beim Tourismus esou, dass et net nëmmen op d'Quantitéit ukënnt, mä eben och op d'Qualitéit - well a puncto Quantitéit hu mir déi lescht Jore vill erreicht. Jo, dem Tourismussektor zu Lëtzebuerg geet et an deem Sënn gutt. Dat soe jiddfalls d'Umwertungszuelen, déi 2017 e Rekord vun iwwer dräi Milliounen erreicht hunn. Dat ass e Plus vu 4,3% par rapport zum Joer virdrun. An der Stad an am Süde waren et 6% méi wéi 2016. Fir eis Ardennen an d'Muselregion konnt e Plus vu 4% verbucht ginn, woubäi d'Umwertungen am Mëllerdall em just 1% geklomme sinn.

Och eis Campingen hatten 2017 mat iwwer enger Millioun Umwertungen en neie Rekord ze vermelden.

Mëttlerweile mécht d'Tourismusbranche hei zu Lëtzebuerg 6,5% vun eise PIB aus. Zum Vergleich: Bei der Landwirtschaft leie mer bei engem Prozent. Fir d'Demokratesch Partei ass et dofir essenziell, dass mir den Tourismus als wichtige Deel vun der Diversifizierung vun eiser Économie wouerhuelen an och weider konsequent ënnerstëtzen. Knapp 2.800 Entrepreneure mat bal 20.000 Aarbechtspulzen droen näamlech zum Erfolleg vun deser Branche hei zu Lëtzebuerg bäi.

Ma wéi virdrun gesot, d'Zuel vun Touristen, déi eist Land besichen, weist eng positiv Tendenz op. Ma elo géllt et och, fir hinnen eppes ze bidden.

Wat kann een also nach besser maachen? Wou genau géllt et, a puncto Qualitéit, Verbesserungspotenzialer auszemaachen?

Fir d'DP géllt et, a folgenden Domänen d'Qualitéit ze verbessern: d'Qualitéit vun eisen Infrastrukturen, d'Qualitéit vun eiser Vermaartung a besonnesch d'Qualitéit vun der Strategie, déi mer eis ginn, fir d'Branche widerzuentwickelen.

Éischtens, d'Qualitéit vun eisen Infrastrukturen. Et feelt eis wierklech net u Monumenter, Buer-

gen, Schlässer, Muséeën an u Kulturlandschaften. Et ass fir jiddwereen eppes derbäi. Dës Qualitéit kënne mer op jidde Fall bidden.

D'Qualitéit vu villen Hoteller, Jugendherbergen a Camping ass och exzellent, mä als Land wéi Lëtzebuerg, wat e Ruff huet als eent vun de modernsten a räichste Länner vun der Welt, ass d'Erwaardung vun den Touristen natierlech immens héich.

An deem Sënn ginn et nach Domänen, wou Sputt no uewen ass, wou mer nach investéieren mussen, fir en Topservice unzébiden. Nach viru Kuerzem huet eng Hotelière aus menger Gemeng, déi jo tëschent dem Gutland an dem Éislek situéiert ass, mer voller Houfert hir nei Zëmmerer gewisen. No enger immens gelongener Renovatioun hunn des daitlech un Attraktivitéit gewonnen a sinn dat ganz Joer iwwer ausgebucht, zu ganz rasonabele Präisser, sief et fir klasesch Touristen oder fir Leit, déi geschäftlech ënnerwee sinn.

D'DP begrësst an deem Kontext, dass an deem Plang besonnesch d'Depensé fir Investitiounen an d'Informatiounstechnologie subventionéiert ginn, an d'Digitalisatioun. An eisen Aen ass dat immens wichteg.

Den deemolegen ONT huet jo gemierkt, wéi hie seng Homepage visitluxembourg.lu moderniséiert huet, wéi d'Zuele vun de Visiteuren aus aller Häre Länner um Site enorm an d'Luucht gaange sinn. Besonnesch d'Tatsaach, dass de Site op acht Sproochen verfüubar ass, sprécht eng ganz breet Zuel u Leit un a si bréngt esou eng ganz nei Clientèle an d'Land.

Et ass lech och bestëmmt opgefoll, mä ech hunn nach ni - an et ass virdrun och vu mengem Virriedner, dem Här Eicher, gesot ginn - esou vill chineesesch a russesch Touristengruppen hei an der Stad virun der Chamber gesi wéi an deene leschte Joren. D'Zuele weisen jo och, dass grad déi Clientèle déi lescht Joren an d'Luucht gaangen ass. Dofir ass et a mengem Aen och fir all Hebergement wichteg, ob dat elo en Hotel, e Gite oder eng Jugendherberg ass, e professionellen a flotten Internetsite ze hunn.

Hautdesdaags ginn d'Clientèle sech bal nëmmen nach um Internet iwwer hir Vakanzendestinatioun informéieren. A wann een do e flotte Site ka bidden, an enger Sprooch, déi den Tourist och verstéet, an dese mat attraktive Fotoen opwärt, da sinn d'Chancé vill méi grouss, dass een dee Client och herno bei sech am Hotel erëmfënnt.

Datselwech géllt fir den Internetuschloss. Haut ass et jo oft esou, dass de Client fir d'Éischt emol nom Wi-Fi-Code vum Hotel freet, éier en iwwerhaupt de Schlüssel vu sengem Zëmmer an de Grapp gedréckt kritt. E gudd Wi-Fi-Utschloss ass hautdesdaags am Tourismussektor net méi ewechzedenden, well de Client wëllt och an der Vakanz entweder mat senger Frënn doheim oder, wann e berufflech ënnerwee ass, mat sengem Büro problemlos kommunikéieren kënnen.

An deem Kontext ass et och net verkéiert, säin eegenen Online-Reservierungssystem op sengem Site ze hunn, well wann en Hotel seng Zëmmerer just iwwer bekannt Plattformen wéi Hotels.com, Booking.com, Expedia oder anerer kann ubidden, da verléiert hien e gudden Deel vu senger Marge um Zëmmerpräis. A beim Buchen ass et gausou wéi beim Informéieren: Den Tourist vun haut geet dofir jo net méi, oder net méi vill, an de Reesbüro, mä mécht dat léiwer bequem iwwer säi Computer, säi Laptop.

Här President, en aneren Aspekt, wou ech fannen, dass nach vill ze dinn ass, betrëfft d'Accessibilitéit vun eisen Tourismusinfrastrukturen; dat géllt souwuel fir eis Sehenswürdegkeete wéi och fir eis Umwertungsstrukturen. De sougenannten „barriereräien“ Tourismus ass näamlech scho laang keen „nice to have“ méi, mä gétt ëmmer méi zu engem „must have“. An heimader denken ech net nëmmen u behënner Leit, mä och u eeler Leit, déi net méi gutt ze Fouss sinn, oder Famillje mat Kannerkutschen, déi och frou sinn, wa si e Lift kënne benotzen an ouni grouss Hindernisser vun A op B kommen.

Do ginn et och nach déi Leit, déi sech vill an hirer Vakanz beweegen wëllen. Eise ländleche Raum, mat virop den Ardennen an dem Mëllerdall oder der Musel, sinn ideal Destinatiounen fir déi sougenannten „Aktivurlaubler“, wéi déi Däitsch dat nennen. An deem Bereich ass déi lescht Jore scho vill investéiert ginn, sief et an de Mëllerdalltrail oder an eis Velosweeër. Och verschidden Hoteller hu sech deem Typ vun Tourist, deen aktiv wëllt sinn, ugepasst. Leider hunn déi rezent Onwiederer eis do fir eng gewëssen Zäit zrëckgehait, well d'Wandereweeër zerstéiert goufen an erëm mussen nei opgebaut ginn.

Trotzdem ass och hei nach Sputt no uewen. D'Vernetzung vun eise Velosweeër ass nach net

ofgeschloss. Wichteg Weeër sinn zwar geplangt, mä d'Ëmsetzung léisst dacks op sech waarden. Eis Velolocationsystemer missten och besser matenee vernetzt ginn, fir dass e Cyclotourist säi Velo kann zum Beispill zu lechternach léien an owes zu Dikrech kann ofginn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. André Bauler (DP).** - Dozou gehéiert och e Gepäcktransportservice, deen dem Tourist seng Wallis vun engem Hotel an deen nächste bréngt. Et kéint een elo soen, dat wiere just nach Klenggekeeten, mä dat sinn déi Servicer, déi aus enger attraktiver Touristendestinatioun eng Topadress fir ebe Cyclotouriste maachen.

Zweetens, mir brauchen eng kloer Strategie, déi eis erméiglecht, d'Tourismusbranche widerzuentwickelen. Fir des Strategie ze definéieren a regelméisseg unzepassen, muss ee sech déi richteg Froe stellen: Wat wëlle mer erreechen? Wou wëlle mer hin? Wat fir eng Zilgrupp viséiere mer a wéi komme mer un des Zilgrupp? Wéi musse mer eis Offer hiren Erwaardungen, den Erwardungen vun deser Zilgrupp upassen?

Besonnesch wichteg heibäi ass et, fir ze definéieren, a wat fir enge Beräicher et nach Potenzial ginn, déi net vollstänneg genotzt sinn. D'DP ass der Meenung, dass besonnesch am Bereich vum Kultur-, Gedenk- a Kongresstourismus Spillraum ass.

(**Mme Simone Beissel prend la présidence.**)

Ech denken do och u Start-uppen, déi sech an deem Bereich etabléieren, zum Beispill fir Amerikaner ze féieren, déi op de Spure vun hire Virfahen hei am Land ënnerwee sinn, besonnesch an eise schéinen Éislek. Och den Önotourismus op eiser schéiner Musel huet nach Potenzial. Iwwerhaupt sinn d'Investissementer an de ländleche Raum ze begrëssen, well den Tourismus hei nach ëmmer eng grouss Roll spillt.

Dofir sinn zum Beispill déi Investissementer wéi d'Ettelbrécker Jugendherberg, de Centre mossellan oder och nach den Ausbau vun der Heringer Millen ee Plus fir déi respektiv Regioun.

Jo, Lëtzebuerg ass eng ideal Destinatioun fir de Kongresstourismus oder de MICE-Tourismus, wéi d'Rapportrice esou schéi sot, M, I, C, E, wuelgemierkt: Meetings, Incentives, Conventions and Exhibitions, wéi et an der Fachbranche heescht. Mir leien am Zentrum vun Europa an et kann een eis vun iwwerall aus gutt erreechen. D'Distanzen am Land si kleng oder kuerz an eis Infrastrukture si modern.

Et muss een natierlech och derfir suergen, dass et genuch Hotelszëmmerer gétt, dass genuch Zëmmerer zur Verfügung stinn, wa mir wëllen, dass och grouss Evenementer zu Lëtzebuerg organiséiert kënne ginn.

Ech sinn och der Meenung, dass de MICE-Tourismus net muss exklusiv an der Stad konzentriert sinn. D'Distanze sinn, wéi gesot, kleng. An ech war och dofir frou, dass de Statssekretär an der Kultur d'lescht Woch déi nei Infrastruktur vum Konferenzzentrum fir professionell Rencontres um zweete Stack vum Buerglënster Schluss virgestallt huet.

Wann ee weess, dass de MICE- a Geschäftstourismus elo schonns 63% vum Gesamtstourismus hei zu Lëtzebuerg ausmaachen, da muss een des Opportunitéit notzen, fir eist Land als exzellent Destinatioun vum Kongresstourismus an d'Vitruinn ze stellen. De Plang, fir eng zentral Ulafstall an d'Liewen ze ruffen, wou déi Organisation vum Kongresser oder Seminären all d'Informatiounen kënnen aus enger Hand kréien, déi se brauchen, ass sécherlech de richtege Wee a gétt vun der DP begrësst.

Eng aner Zort vun Tourismus, déi am Ausland boomt, mä vun deem een hei am Land praktesch näischt héiert, ass den „Agriturismo“, Här President, wéi d'Italiener esou schéi soen, also den Agriturismo, an dat obwuel mir am ländleche Raum awer déi ideal Bedéngungen hunn, fir esou eng Offer unzébiden.

Ech kéint mer och virstellen, dass een am Éislek en Aussichtsturm baue kéint. Ech hu mer elo soe gelooss, dass am Kader vum Centre écologique oder Parc écologique zu Housen esou en Tuerm wäert vun der Forstverwaltung oder vun der Naturschutzverwaltung gebaut ginn. Et war emol schonn e Stéck op der Foire agricole presentéiert ginn.

De Baumwipelpfad bei der Saarschleife an den temporäre City Skyliner bei der Gëlle Fra hu jiddfalls gewisen, dass esou Attraktiounen e richtege Touristmagnéit kënne sinn.

Madamm Presidentin, fir d'DP ass et och wichteg, dass mer eis touristesch Offer de Bedierfnesser vun de Gäschter upassen. A fir déi Bedierfnesser ze kennen, muss ee se detektéieren. 2012 gouf fir d'Lescht eng landeswäit Befragung vun den Touristen gemaach. Zanterhier ass vill

geschitt. Eis Infrastrukture sinn der Offer ugepasst ginn a goufe moderniséiert. D'DP mengt, dass et elo erëm un der Zäit ass, d'Touristen nach eng Kéier no hiren Erwardungen ze befreien. Nëmme esou kënne mer och mat enger gezielter Strategie dorop reagéieren.

Nieft den Touristen misst een och d'Meenung vun de professionellen Akteure froen, fir hir Uleies, hir Doleancen a Virschléi an des Strategie kënnen anzubauen.

Drëttens, mir brauchen eng qualitativ héichwärtig a professionell Vermaartung. Wa mer d'Bedierfnesser vun den Touristen kennen, dann ass et och méi einfach, déi entsprecheend Vermaartung unzepassen an dorobber opzebauen. Mat der Signature „Luxembourg - let's make it happen“ hu mer elo en eenheetleche Layout, mat deem mer an alle Beräicher fir eist Land Publicitéit kënne maachen.

Fir d'DP ass et och wichteg, dass mer eis Zilmäert definéieren an och regelméisseg adaptéieren an dann d'Promotiounsaktioun dorobber orientéieren.

Fir dass des Promotiounsaktiounen och de gewünschten Erfolg hunn, mussen den LFT an d'ORTE gutt zesummeschaffen an hir Kollaboratioun muss an deem Sënn kënnen optiméiert ginn. D'DP wënscht sech och eng weider Professionalisierung vun de regionalen Tourismusämter, fir dass si hiren Aufgabe kënne beschränkt nokommen.

Bei der Vermaartung solle mer och déi Trémp spillen, déi mer hunn. Ech fannen, dass mir verstärken op unerkannte Labelen, wéi zum Beispill d'Unesco-Weltkulturerwen, d'European Destination of Excellence oder op eisen nationalen Naturpark-Label setze sollen. Mäi Virriedner hat jo och op d'Roll vun den Naturparken, besonnesch am ländleche Raum natierlech, opmierksam gemaach.

D'nächst Woch wäerte mir och e Projet de loi stëmmen, deen d'Hotelschoul zu Dikrech op déi aktuell an déi zukünftige Erausforderungen am Tourismus virbereede wäert. Och dat ass fir d'DP e wichtige Schrëtt vun der Gesamtstrategie fir de Secteur.

Madamm Presidentin, zum Schluss wëll ech nach e Wuert zu de Subventiounen soen, déi mer mat deem Gesetzesprojet stëmme wäerten. Am initiale Projet war virgesinn, dass d'Campingen, déi vun engem Gemengesyndikat oder enger Gemeng gefouert ginn, e méi héije Subsid ufroe kéinte wéi Campingen, déi vu private Leit bedriwwen ginn. D'DP ass jiddfalls zefridden, dass mir des Ongerechtegkeet vis-à-vis vun den dach awer haart schaffende Leit, déi hiert ganz Liewen dem Tourismus verschriwwen hunn, aus der Welt geschafft hunn.

Eng aner Ongerechtegkeet, déi een och net därerf entstoe loosse, ass d'Opkomme vun ëmmer méi Airbnb-Zëmmeren. Wat am Ufank als eng originell Iddi vun der sougenannter Sharing Economy wouergeholl ginn ass, huet sech haut zu enger grousser Konkurrenz zu den traditionellen Hoteller a Giten entwéckelt. Fir d'DP ass et kloer, dass d'Airbnb-Zëmmerer sech och mussen u Regeln halen an net dierfen eng deloyal an onfair Konkurrenz zu eisen aktuellen Hotelstrukturen oder Hebergementsstrukturen sinn.

Um Enn vu menger Interventioun wëll ech grad ewéi mäi Virriedner d'ailleurs och deene ville Benevolle Merci soen, déi am Tourismussektor schaffen, sief dat als Guide, als Member vun engem Syndicat d'initiative, den Aktiven aus den Ententes touristiques oder de kulturellen Associatiounen. Ouni si an hir Passioun, hir Leidenschaft, kéinte mer eist Land net esou positiv no bausse verkafen, wéi mer dat momentan maachen.

Dëst gesot, wëll ech der Rapportrice, der Madamm Tess Burton, Merci soe fir hiren ausféierleche mëndlechen a schrëftleche Bericht an natierlech den Accord vu menger Fraktioun ginn.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Bauler. Als nächsten ageschriwwene Riedner hunn ech den Här Gérard Anzia. Här Anzia, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Merci, Madamm Presidentin. Mir hunn ee Plang fir Lëtzebuerg!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Net nëmmen déi Leit op menger rietscher Säit, mä hei ass ee Plang, dee steet schwaarz op wäiss um Pabeier. E Plang fir Lëtzebuerg am touristeschen Bereich läit hei vir. E grouse Merci un d'Tess

make it happen"! Mir kënnen och soen: „Germany - let's make it happen“, „Liechtenstein - let's make it happen“, eng Banalitéit, déi iwwerhaupt kee Wiedererkennungswäert fir Lëtzebuerg bréngt, keng Valeur ajoutée.

Deen Nation Branding, ech wëll et hei kloer soen, dat war eng Beschäftigungsmoosnam fir d'Madamm Statssekretärin an enger Regierung, déi vill ze grouss ass. An dofir huet missen och esou eppes do entwéckelt ginn.

(Brouhaha général)

Zwou verpasste Chancen: kee kloert Konzept fir d'Entwécklung vum Tourismus an den Nation Branding, deen einfach am Sand verlaf ass an an enger Politik vun der Verdeelung vu Subside sech resuméiert.

Et sinn, fir dat och kloer ze soen, bei eis an der ADR dräi Grondprinzipien am Tourismus, ier ech vläicht op eis Virstellung aginn, wéi mir eis dat géife virstellen.

Dat Éischt ass, datt mer wëllen de Privatsecteur net diskriminéiere par rapport zum éffentleche Secteur, och net an der Subsidepolitik, well et ass dach dacks duerch d'Privatinitiativ, wou iwwerhaupt touristesch Projeten hei am Land entstinn. Dat wor esou am Fonds-de-Gras, op anere Plazen, de Musée des mines ass esou entstanen an och vill aner Projeten, wou eigentlech d'Privatinitiativ, den Devouement vu Veräiner oder vun eenzelne Persounen dozou geféiert huet, fir iwwerhaupt den touristesche Patrimoine hei am Land ze entwéckelen. Dat soll honoréiert ginn an d'Privatinitiativ soll e vollwäertige Partner sinn an dat soll sech och finanziell erëmispigelen.

Zweete Grondprinzip ass d'Barrierefräiheet. Selbstverständlech muss och den Tourismus accessibel si fir Mënsche mat enger Behënnung.

An dat Drëtt ass, mir hätte gär eng kanner-familljefrëndlech Tourismuspolitik. Dat geet ganz wäit, selbstverständlech iwwerdaachte Spillplazen, mä och Restauratioun, iwwerall familljefrëndlech. Et ass schued, datt op engem Daach vun engem Festungsmusée nach näischt esou ass. Do wär eng schéi Plaz derfir. Dat misst och ennerstézt ginn. A Fräizäitparken zu Lëtzebuerg, dat dierft och eng Kéier ugeduecht ginn.

D'ADR huet e Konzept fir den Tourismus. An zwar géife mer vum Konzept ausgoen an dann deen deklinéiere fir déi eenzel Projeten, an net, wéi gesot, e Sammelsurium vun Iddien an e Gesetz zesummefaassen, ouni datt iwwerluecht gëtt: Ass dat dann do wierklech kohärent? Kann dat eist Land no vir bréngen?

An en éischen Aspect vun eisem Konzept ass, datt d'Lëtzebuurger Identitéit soll doranner och betount ginn. Wann een hei a verschidden Hoteller erageet an eisem Land, da weess ee vum Dekor hier, vum Accueil hier net, a wéi engem Land een ass. Ginn ech awer am Ausland an en Hotel, da fannen ech do, datt deen nationalen, regionale Charakter betount gëtt, fir d'Attraktivitéit vun der Infrastruktur ervirzesträichen.

(Brouhaha général)

Et fillt ee sech wellkomm an enger bestëmmter Regioun. Hei am Land, hei am Land sinn d'Hoteller esou dekoréiert, datt se gradesou gutt kéinten zu Venedeg sinn oder op enger anerer Plaz.

(Brouhaha général)

Genausou wéi dat Falscht um Findel oder op der Gare ass. Wann een hei ukënnt um Findel oder op der Gare, da gesäit ee Reklamme fir Banken. Et ass jo awer net dat Bild, wat mer wëllen no bausse vermëttelen. Mir wëlle Biller vu Lëtzebuerg vermëttelen als Touristendauer, als e Land, wat méi ass wéi eng reng merkantilistisch Entreprise, esou wéi d'LSAP se awer heiansdo gesäit.

► Plusieurs voix.- Ooh!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Tourismusbüroen, Tourismusbüroe sollen do sinn, wou d'Leit an d'Land kommen, eben op der Gare an um Findel.

An en zweete Prinzip ass, datt mer eise Lëtzebuurger Patrimoine wëlle fleegen. Ech weess: Äre Kulturentwécklungsplang consideréiert dat als nationalistesch. Abee, mir net!

Mir soen: Eise materiellen an immateriellen Ierwen, dat soll erhale bleiwen, och d'Sprangproziession. D'nächst Woch diskutéiere mer driwwer. An da gesi mer jo, wat Är Astellung zum Tourismus ass, zum immaterielle Kulturierwe vun der Unesco, wann Der de Kanner d'Méiglechkeet net méi gitt, dorunner deelzuelen.

Wou ass dann Är Logik an Är Kohärenz?

(Brouhaha général)

Wou ass dat dann, wann Der deen immaterielle Patrimoine vu Lëtzebuerg op d'Spill setzt, awer

hei an der Tourismuskonferéenz esou maacht, als géift Der en eescht huelen?

(Interruption)

Da gëtt et ganz vill Plazen am Land, déi ni valoriséiert goufen, déi awer international remarkabel sinn. Dat sinn d'Geheimtippen. Eng Regierung, déi déi wierklech Statsgeheimnisser vum Land an enger Transparenzpolitik grousszügig verëffentlecht, déi mécht awer eng Geheimpolitik bei wonnerbaren touristesche Sitten.

Wie kennt den Tëtzelberg am Ausland, wie kennt Ricciacus als wonnerbar archäologesch Sitten? Et gëtt ni publizéiert. Ech si frou, datt ech eenzel Stëmme bei der DP hunn, déi dat och esou gesinn.

Et brauch, wann een d'Gesamtkonzept vun engem Tourismus gesäit,...

(Interruption)

...dann dierf een net nëmmen a Steng investéieren. Et muss ee vun Ufank un och denken: Wat ass dann d'Zukunft vun esou engem Projekt? Wéi kann ech e fëllen, mat Liewe fëllen, mat interessante Saache fëllen? Hunn ech Guiden, déi dat maachen? Wéi kann ech en herno valoriséieren?

En negativt Beispill vun touristescher Entwécklung ass a bleift de Pei-Musée. Mir hunn e wonnerbart Gebai dosto, awer et gëtt kaum genotzt. Mat aller Schéinheet vun den Zuelen, déi ëmmer erëm an d'Landschaft gesat ginn, déi Schouklasse, déi derduerchgeschleist ginn...

► **Mme Octavie Modert (CSV).**- Dat ass de Musée mat de meeschten Entréeën a ganz Lëtzebuerg!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- ...de Pei-Musée gëtt net besicht. Et ass einfach vum Touristeschen hier e Feelinvestissement.

► **Mme Octavie Modert (CSV).**- Dat ass falsch, Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- An e soll valoriséiert ginn.

► **M. Georges Engel (LSAP).**- Waart Dir da schonn do?

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- D'Vermaartung ass natierlech och en Aspekt.

(Brouhaha et hilarité)

Här President, ech mengen, et wëllt een eng Fro stellen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Ah ben, et huet een eng Fro gestallt, ob Dir schonn...

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Da gëtt dat jo net op meng Zäit ugerechent?

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Neen, neen, Dir kritt vu mir all Zäit, fir drop ze äntwerten.

► **Une voix.**- Wann et en Neen ass, dann huet de Musée muer eng Entrée méi.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Den Här Engel hat lech gefrot, ob Dir schonn do waart. Wann Dir dat net sollt héieren hunn, da kennt Dir elo drop äntwerten.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Fir déi Leit dobaussen, ob ech schonn am Pei-Musée war, an ech wëll dem Här Engel äntwerten: Ech war scho ganz dacks am Pei-Musée!

► **Plusieurs voix.**- Aah!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- An dat, wat ech do gesinn hunn - an dat, wat ech do gesinn hunn -, dat hätt mech ganz seelen inspiréiert, fir auslännesch Gäscht mat dohinner ze huelen.

► **Plusieurs voix.**- Ooh!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Sou, Kolleegen, elo huet just nach den Här Kartheiser d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Merci. Well net nëmmen,...

► **Une voix.**- E soll net dovu schwätzen, wann en näischt kennt.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- ...datt ech hei am Pei-Musée war, mä och a ville Muséeën am Ausland, déi modern Konscht solle weisen, a wou ech muss...

► **Une voix.**- All Respekt!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- ...jo, wou ech muss feststellen, datt mer hei awer wäit hannendru sinn a wou ee sech wierklech vill Froen iwwerhaupt muss stellen iwwert d'Orientalioun vun engem Musée, deen „Musée d'art moderne“ heescht, awer deen nëmmen en „Musée d'art contemporain“ wëllt sinn. An do ass schonn e Grondproblem a senger Ausleeung. Hätte mer gär en „Musée d'art moderne“, wéi den Numm et seet a wat och den urspréngleche Gedanke war? Da muss mer

awer eng aner Konscht weisen an aner Sammlungen uleeën, amplaz en „Musée d'art contemporain“, deen et an der Praxis ass.

Dat ass eng aner Diskussioun. Mä mir kënnen gär eng Kéier doriwier schwätzen.

► **Mme Octavie Modert (CSV).**- Wëllt Der d'Konscht am Ausland kafe goen, fir esou ee kënnen ze maachen, jo?

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Op jidde Fall hu mer e ganz schéint Gebai, wat a mengen Aen net gutt genotzt gëtt.

Ech kommen dann zrëck zu menger Ried, Här President; wéinst der Zäit wëll ech dat awer der Éierlechkeet hallwer umelden.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Wéi dacks war den Här Engel da schonn am Pei-Musée?

► **M. Georges Engel (LSAP).**- Op d'mannst esou oft wéi den Här Kartheiser.

(Hilarité)

► **Une voix.**- Et waren ëmmer vill Leit do.

(Brouhaha et hilarité)

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Gutt. Also, ech mengen...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Also, ech wëll lech just soen,...

► **M. André Bauler (DP).**- Wou bleift hei deen néidege Seriö?

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- ...Dir Dammen an Hären, mir gi vun dobausse beobacht. An duerfir, loosst wann ech gelift erëm dem Här Kartheiser d'Wuert!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Voilà.

(Interruption)

Merci, Här President. Et ass e seriöe Sujet an ech wëll en och seriö behandelen. D'professionell Vermaartung, „unique selling proposition“. Wann ech kucken, erëm eng Kéier am Verglach mam Ausland, an och mat kleng Länner, ech war zum Beispill viru Kuerzem zu Liechtenstein, Här Engel, an och do e flotte Musée kucken, dee se hunn, jo.

► **Une voix.**- Aah!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Déi maachen eng exzellent Vermaartung vun engem ganz kleng Land. Mir kéinte vun hinne ganz vill léieren. Mir kéinten hei zu Lëtzebuerg eis emol Froe stellen iwwer anstänneg Prospekter vu Lëtzebuerg am Ausland an op nationalem Niveau.

Mir hunn heiansdo auslännesch Guiden, déi fir kuerz Zäit erschéngen an dann erëm vum Maart verschwannen. Mir sollten eis wierklech Méi ginn, datt mer do eng gutt Dokumentatioun iwwer Lëtzebuerg hunn...

► **Une voix.**- Ooh!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- ...an net nëmmen op deenen dräi leschte Säite vun engem Guide iwwert d'Belsch, mä dat wierklech favoriséieren, datt mer eng eegestänneg Lëtzebuurger Touristepromotioun am Ausland hunn.

(Brouhaha)

Den Tourismus soll vernetzt geduecht gi mat der Kultur vu Festivalen.

(Interruption par M. Alex Bodry)

Här President, ech mengen, den Här Bodry wëllt eng Fro stellen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Neen, ech mengen net, dass den Här Bodry eng Fro wëllt stellen.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Da féiert e Selbstgesprécher!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Neen, en huet just eng Zwëschebemierkung gemaach.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Déi hunn ech awer net héieren. Vläch kann en déi widerhuelen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Ech kann lech déi vläch widerhuelen, well ech hunn och ganz gutt opgepasst.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Da sot mer déi!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Wat lech a Liechtenstein a Saache Kultur opgefall ass.

► **M. Alex Bodry (LSAP).**- Liechtensteiner Kultur, déi begéint een anscheinend op Schratt an Tratt.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Dat hunn ech net gesot, Här Bodry.

(Brouhaha et hilarité)

► **Une voix.**- Lächerlech!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Ech hu gesot, ech war zu Liechtenstein an engem Musée, e grouse Musée...

(Brouhaha)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Sou, wann ech gelift!

(Coups de cloche de la présidence)

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Do war eng Ausstellung, déi awer elo näischt mat Liechtenstein ze dinn hat.

► **Plusieurs voix.**- Aah!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Mä hei gëtt et och Ausstellungen, déi näischt mat Lëtzebuerg ze dinn hunn.

► **M. Alex Bodry (LSAP).**- Dat fannt Der awer net gutt!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Mä wat ech wollt soen, ass, datt se ennenen e groust Geschäft hunn. An an deem Geschäft gouf et eng ganz Rei vun diversen Artikele fir d'Promotioun vu Liechtenstein.

(Brouhaha)

A wat ech wollt soen, ass, datt mer eis kënnen inspiréieren an anere kleng Länner, wéi déi et fäerdegbréngen, hiert Land awer esou ze vermaarten. Dat war de Sënn vun deem, wat ech gesot hunn.

(Brouhaha)

Sou! Den Tourismus muss vernetzt geduecht gi mat Kultur - an do hu mer de Problem vun de Festivalen zu Lëtzebuerg, wou mer an der Kulturpolitik et ni fäerdegbruecht hunn, eng kloer Politik, wat eis national Festivalen hei am Land ugeet, ze entwéckelen -, mam Sport natierlech, awer och mat der Politik. Déi Tatsaach, datt mer europäesch Institutiounen hei hunn, kéint eis och inspiréieren, dat touristesch auszewäerten. Akademesch muss mer iwwerleeën, wéi d'Universitéit kann dobäi matwierken, an natierlech d'Natur mat Wander- a Véloutourismus.

Den Tourismus ass och ofhängeg vun eisen internationale Verkéiersverbindungen. Do wär et interessant, fir eben déi Projeten, déi vun der Regierung a leschter Zäit diskutéiert goufen, och wat d'Fluchverbindungen ugeet, ze wëssen. China ass ernimmt ginn, Moskau hat den Här Schneider gesot. Wéi ass et mat deene méigleche Verbindungen?

Awer mir mussen kucken, datt hei och Problemer bestinn, reng lokal. D'Taxiproblematik ass nach ëmmer net zefriddestellend geléist. Wat de Fluchhafen ugeet, dat muss een endlech upaken. A wann een nei international Fluchverbindung wëllt hunn, da muss ee selbstverständlech och higoen an dee ganze Volet vun der Visa-Politik matbedenken, well dat eent oder dat anert geet net.

E leschte Punkt: Ausbildung a Qualitéit am Tourismussektor mussen héichgehale ginn, genau wéi d'Digitaliséierung un dee leschten technische Stand. Den Tourismus ass fir eis eng ekonomesch Noutwendegkeet, Selbstverständlechkeet. En ass och en Ausrock vun engem ganz positive Patriotismus. Mir sinn houfreg op eist Land. Mir freeën eis drop, auslännesche Gäscht eist Land ze weisen a se esou gutt wéi méiglech hei ze empfänken.

Ech soen lech Merci.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Ganz gutt!

(Hilarité)

► **Une voix.**- Petite voix!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- D'Wuert huet elo den Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).**- Merci, Här President. Ech weess net, ob et um Thema vun der Debatt läit, mä ech si mer elo wäit Deeler vun deene leschten zéng Minutte virkomm wéi op der Päschtcroisière.

(Hilarité)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Waart Dir da schonn do? Här Baum, waart Dir da schonn do?

► **M. Marc Baum (déi Lénk).**- Esou oft wéi den Här Kartheiser am Mudam.

(Hilarité)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Ech rechnen lech et och net un d'Zäit un, wann Dir äntwert.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- En ass mat der Päschtcroisière eréischt spéit an der Nuecht ukomm.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Neen, mä waart Dir da schonn do?

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Ma ech hu geäntwert: Esou oft wéi den Här Kartheiser am Mudam.

(*Hilarité générale*)

► **Une voix**.- Wat soll e soen?

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Här President, d'Est Gesetz regelt jo an éischter Linn de Finanzement vum zengte Fënnfjoresplang am Tourismus, also vun 2018 bis 2022. Et ass e Plang, deen eiser Meenung no net schrecklech innovativ ass, mä dee virun allem op Kontinuitéit setzt.

► **Plusieurs voix**.- Aah!

► **M. Alex Bodry** (*LSAP*).- Dat ass gutt!

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Wann een d'Enveloppe kuckt vun deene 60 Milliounen, a verschidde Virriedner hu jo scho gesot, datt dat awer eng beträchtlech Steigerung wier par rapport zu deem Fënnfjoresplang vu virduer, da muss een dat awer zumindest esou wäit relativéieren, datt een dat awer och am Rapport muss kucken zu de Steigerung vum PIB, woubäi et da sécherlech nach ëmmer eng Augmentatioun ass, mä déi dann awer net méi esou wahnsinneg grous ausfällt.

Am Exposé des motifs gëtt erkläert, datt den Tourismus direkt an indirekt ronn 5% zum PIB bäidréit, an et ass allgemeng akzeptéiert, datt do nach vill Sputt no uewen ass. An deem Kontext kann een also vläicht héchstens bedauern, datt déi Enveloppe net méi héich ausgefall ass.

Mir bedauern e bëssen, datt net méi eng kloer Prioritéitssetzung am Gesetz enthalen ass. Et si verschidde Elementer dran, notament wat den digitale Beräich ubelaangt, mä et gëtt net kloer ersichtlech, wou dann d'Rees insgesamt soll hiegen. Datselwecht géllt och fir de strategesche Kader „Tourismus 2022“. Do si vill eenzel Saachen dran, déi ganz gutt sinn, mä eng kloer Gesamtorientatioun ass aus deem Dokument net richtig ersichtlech.

Et probéiert een, e bëssen op allen Tableauxen ze spillen, wat dann an der Praxis awer dacks zu Inkohärenze féiere kann. Esou kann een zum Beispill an deser Strategie liesen, datt den Tourismus soll an eng Optik vu Qualitéit an Nohaltegkeet gesat gi mat enger Démarche éco-responsable, wou déi lokal Economie valoriséiert gëtt a wou d'Bewunner ronderëm d'Tourismusprojete federéiert ginn. Domat si mir natierlech ganz averstanen, well mer mengen, datt dat déi richteg Approche ass.

Mä mir hunn awer och den Androck, wéi wa bei verschidde Projeten - an een ass virduer och erwäand gi vum Här Anzia, näamlech dee vu Wäiswampech, dee jo aktuell an der Diskussioun ass an deen och vum Tourismusministère ënnerstëtzt gëtt - dat op jidde Fall net esou de Fall ass. Wann do sollen op 20 Hektar ënner anerem 100 Vakanzehaiser an Hotelle mat 70 Zëmmeren, Restauranten an e Fun-Park hi komme fir insgesamt 50 Milliounen Euro, an dat an enger ekologesch relativ wäertvoller Géigend, da schreift sech dese Projet an eisen Aen op jidde Fall net direkt an eng Démarche éco-responsable an.

An d'Diskussionen hu jo och gewisen, datt en net onbedéngt d'Awunner beienee federéiert, mä wat éischter iwwreg bleift, datt ass de wahrscheinlech ze erwaardende Benefiss vun enger grousser belscher Boite. Dat ass fir eis e Beispill, wéi mir mengen, vu Feele vun enger eenheetlecher, cibléierter Strategie.

Mir gesinn awer och, datt et net eleng d'Aufgab vun der Direktioun fir Tourismus am Wirtschaftsministère ka sinn, fir d'Entwécklung vun deem Secteur viruzedreiw. Wa mer wierklech wellen den Tourismus zu engem méi staarke Piliere vun eiser Economie maachen an tatsäcchlech op de Wee wëlle goe vun engem duussen an nohaltegen Tourismus, wat mir ausdrécklech géife begreissen, da brauche mer méi eng staark politesch Visioun dozou um Niveau vun der ganzer Regierung.

Här President, ech wëll mech awer dann op en anere bestëmmte Sujet a menger Interventioun hei konzentréieren, dee mir besonnesch um Häerz läit, an dat ass déi ganz Diskussioun ronderëm d'Perspektiv Kulturhauptstad Esch 2022. De Sënn an Zweck vun deem Projet ass jo sécherlech net, fir an éischter Linn Touristen unzezéien, mä et ass awer ganz kloer, datt do en Zesammenhang besteet.

Esch 2022 huet als Zil, en transformatoresche Prozess an d'Wee ze leede fir déi gesamte Südregioun an datt d'Kultur eigentlech de Vector ass, d'Scharnéier, iwwert deen deesen transformatoresche Prozess soll geschéien. An deser Perspektiv kann d'Kulturhauptstad och en

Ausléiser sinn, fir a Saachen Tourismus nei Weeër anzuschloen an den Tourismus hei zu Lëtzebuerg op eng nei Basis ze stellen. Déi Aart a Weis, wéi mer Touristen 2022 wäerten accueilliréieren, ass duerfir och e Stéck wäit richtungsweisend fir den Tourismus generell an deene Joren duerno.

Vill Leit aus dem Ausland wäerten op Lëtzebuerg kommen, wäerte Lëtzebuerg an deem Joer entdecken oder deemno wéi och nei entdecken. Dat Bild, dat se dobäi vermëttelt kréien, wäert d'Bild vum Land nohaltege prägen. An et schéngt mir ganz kloer, datt Esch 2022 wäert a Saachen Tourismus eng ganz Rei Erausforderunge mat sech bréngen, déi bis elo awer op jidde Fall, wéi ech et matkrut, net wierklech ugaange gi sinn, well 2022, och wann dat vläicht wäit ewech kléngt, ass, wann een d'Perspektiv vum Tourismus anhëlt, awer quasi iwwermuer.

An do ass eng zentral Fro natierlech déi vun de Better an der Regioun. De Süde vum Land huet, wéi mer all wëssen, keng grous Unzuel un Hotellen a Jugendherbergen, och wa mer elo eng nei zu Esch opgemaach hunn an déi och quasi scho Rekordzuele geschriwwen huet. Zu Esch si viru Kuerzem och Bamhaiser opgaangen, wat en neien touristeschen Atout ass a wat interessant ass, well et zwee Projete sinn, déi eben net e reng privat-kommerzielle Charakter hunn, mä déi e ganz staarken éffentleche Charakter hunn an och eng sozial Dimensioun.

Am Moment ginn et am Süde knapp 1.800 Better, wann een alles zesammenzielt. Et kann ee sech froen, wann Esch 2022 da sollt ee grouse Succès ginn, ob mer et fäerdegbréngen, déi Leit, déi dann hoffentlech an d'Südregioun komme wäerten, och entsprechend ze accueilliréieren.

Am BidBook, also an deem Dokument, wat eigentlech d'Programmatik an d'Orientéierung vun deem Projet beschreift, do ginn, wat déi Fro vum Tourismus ugeet, eng Rei eiser Meenung no interessant Pisten opgezeechent, och alternativ Formen vum Hebergement. Eben och d'Abeséierung vun der Bevëlkerung ass e wesentlechen Deel dovunner, zum Beispill an Iddie vun „Hébergement chez l'habitant“, wat natierlech vum Konzept hier eppes ganz aneres ass wéi Airbnb, wat mir ganz kritesch gesinn.

Mir menge jiddefalls, datt ee sech esou schnell wéi méiglech domadder muss beschäftegen. An do féiert de Wee eiser Meenung no net laanscht en duussen an nohaltegen Tourismus mat éischter klengen an alternative Strukturen.

Méi oder wéinstens gradesou dréngend wéi d'Fro vun de Better ass an deem Zesammenhang och d'Fro vun der Promotioun. Ech mengen, et schéngt eis alleguerte kloer, datt déi Promotioun net eréischt 2021 kann ufänken, mä datt ee wesentlech virduer scho muss kucken, déi gréisstméiglech Zuel vu Leit ze cibléieren am Ausland, verschidde Kategorië vun Touristen ebe cibléiert unzeschwätzen. Duerfir brauche mer eng Strategie, wou all d'Akteuren un engem Seel zéien, an ech weess, datt dat am Moment net grad esou einfach ass. Mä mir mengen awer, datt den Tourismusministère do seng Verantwortung huet. An an deem Dokument, wat d'Programmatik duerstelt, an deem BidBook steet jo, datt do déi éischt strategesch Developementer sollen 2018 entwéckelt ginn.

Duerfir wier meng ofschléissend Fro zu deser Debatt un d'Madamm Closener, wéi wäit et domat ass - well jo awer dat lescht Joer ass vun deem Fënnfjoresplang - a wat hei virgesinn ass. An et ass ganz wichteg, datt een eng kohärent Strategie entwéckelt, well et eng ganz grous Regioun emfaasst an ebe wesentlech méi ass wéi just eng Stad.

Mir stëmme de Projet awer natierlech mat. Merci.

► **Une voix**.- Wonnerbar!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. Domat si mer en Enn vun der allgemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet d'Madamm Francine Closener, Statssekretärin am Wirtschaftsministère a responsabel fir den Tourismus.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Francine Closener**, *Secrétaire d'État à l'Économie*.- Här President, jo, dem Tourismus geet et gutt, dat ass hei méi wéi eng Kéier betount ginn. An natierlech sinn ech ganz frou dorüwer, dass et dem Tourismus esou gutt geet, an dass déi strukturell Reformen, déi ech zesumme mat eise Partner déi lescht Jore gemaach an emgesat hunn, gräifen, dass déi vill Efforten, déi mer maachen an der Promotioun an nach weiderhi wäerte maachen, hir Friichten droen. Dräi Milliounen Visiteuren zejoert, dat ass e Rekord, dat ass formidabel. D'Aarbecht vun deene villen engagéierte Leit am Tourismus dréit also hir Friichten. Ech si wierklech immens dankbar, dass ech ka mat esou ville motivéierte Leit, Professioneller a Benevollen, zesummeschaffen.

U Visiteure feelt et also den Ament wierklech net. A fir dass dat esou bleift, muss och déi nächst Joren nach vill geschaff ginn. Engersäits brauche mer Investissementer an Infrastrukturen, an dat heite Gesetz gëtt eis duerfir déi néideg Basis. Anerersäits brauche mer awer och eng Strategie. An déi Feuille de route ass do. D'Dokument „Tourismus 2022“ ass dat Éischt an deem Genre, dat jee ausgeschafft gouf fir den Tourismus, en Dokument, dat déi grous Orientatioun gëtt, un deene sech d'Akteure kënnen festhalten, un deene se déi néideg Investissementer kënnen drunhänken.

D'Strategie „Tourismus 2022“ weist kloer de Wee, wéi den Tourismus sech kann a soll entwéckele mat als Basis den Atouten, déi mer alleguerte kennen an déi haut jo schon e puermol hei opgezielt goufen.

Ech muss och soen, ech denken, dass et net onbedéngt dréms geet, dass mer ëmmer méi Visiteure kréien, dass mer d'Visiteurszuele coüte que coüte nach weider an d'Luucht drécken. Dat ass net onbedéngt d'Haaptzil. Et geet vill-méi drém, dass mer hei en Tourismus entwéckelen, dee bei eis passt, dee bei Lëtzebuerg passt an dee mer ganz gutt bei eise Patrimoine kënnen integréieren.

Am Moment si mer a puncto Hotelscapacitäten, zemools an der Hauptstadt, saturéiert. D'Präisser vun den Zëmmeren sinn deementsprechend, wat d'Hoteliere freet, d'Visiteure manner. Den Image vun enger deierer, oder ze vill deierer Vakanzendestinatioun wëlle mer jo net, quitte dass mer effektiv kloer op Qualitéit setzen, och bei aneren Infrastrukturen, mä dat huet natierlech säi Präis.

An duerfir ass et gutt, dass an deenen nächste Jore vill Hoteller bäikommen. An der Stad a ronderëm entstinn eng zousätzlech 1.000 Zëmmeren, iwwer Land nach eemol bal 500, virausgesat natierlech, all déi Projete maache sech, an duerfir muss se jo bekanntlech eng ganz Rei vun Oplagen erfëllen. Mä den Interesse vun den Investisseuren a Lëtzebuerg ass grous - bis elo nach - an dat ass eng gutt Saach. Op Wäiswampech kommen ech herno nach zrëck.

Iwwer Land ass et näamlech esou, dass d'Zukunft vun enger Rei vun Hotellen ongewéss ass. Dat wësse mer. Et huet vill Ursachen: well an deene leschte Joren net investéiert gouf, well se net méi op der Héicht si vun deem, wat d'Leit erwaarden, well keen do ass, fir de Familljebetrieb ze iwwerhuelen, a well et natierlech och vläicht méi interessant a rentabel ka sinn, fir ze verkafen.

Domadder muss mer eis onbedéngt auserneeetzen. Vakanzewunnengen, Giten, Bed and Breakfast ass en Trend, dee wiist. An an anere Länner ass e scho vill méi developéiert wéi hei. Stéchwuert „Agrotourismus“, zum Beispill. Duerfir ënnerstëtze mer dat och elo verstärkt hei an deem Gesetz. Gites ruraux sinn eng ganz sënnavoll Alternativ. An ech appelléieren hei och un déi sëllegen Députés-maires an deem Haus, fir sech domadder auserneeetzen, fir déi Alternativen do ze préieren.

Jugendherberge sinn natierlech eng aner. Ech sinn immens frou, dass zu Ettelbréck an zu Veianen nei Jugendherberge wäerten entsto. Déi zu Esch, déi mer d'lescht Joer do opgemaach hunn, déi leeft exzellent. An, wéi gesot, ech si sécher, och am Éislek wäert dat fonctionnéieren.

Anerersäits stellt sech awer och d'Fro, ob de Stat net gutt géif drun dinn, fir op strategesch wichtige Plazen Hoteller opzekafen. Et ass jo den initialen Invest an d'Infrastruktur, an d'Gebai, an den Terrain, dee vill Leit sech net kënnen leeschten. Ech plädéiere jiddefalls derfir, dass de Stat sech et soll ukucken, fir enzel Etablissementer ze iwwerhuelen, déi entweder schon zou sinn oder virun der Fermeture stinn, se an d'Rei setzt a se dann ënner bestëmmte Konditiounen engem Exploitant zur Verfügung stellt.

De Benevolat ass en immens wichtegen Aspekt am Tourismus. Ouni déi vill Fräiwëlleg géif et guer net goen, an awer ass et och do net anescht wéi an anere Secteuren, wéi am Sport, wéi soss enzwousch, dass et eben Nowuessuerge gëtt. An duerfir: Mir brauche Fulltime-Touristiker, déi déi Benevoll ënnerstëtzen an entlaaschten. Dat ass ee Must. Dat hu mer gesinn an deene leschte Joren. An och do muss Stat a Gemengen hir Responsabilitéit iwwerhuelen.

Ënnert deenen Akzenter, déi mer an deem Gesetz setzen, ass ënner anerem d'Digitaliséierung. Dat ass e Must am Tourismus gradesou wéi an anere Secteuren. An ech war net méi spët wéi gëschter op der Musel, fir en interessante Projet mat unzuekerbelen. E Projet vun enger App, déi als Audioguide fonctionnéiert am Miseler Land. Et ass genau dat, wat mer brauchen. Et ass genau dat, wat mer ënner „smart tourism“ verstinn. An ech si ganz frou, dass mer esou Projeten hunn.

Mir ënnerstëtzen duerfir d'Digitaliséierung vun den Akteuren aus dem Tourismus. Duerfir ginn an Zukunft bei den Hebergementsaidé bis zu 20% dropgeluecht, wa se hiren Informatikreseau erneieren oder méi performant maachen, hir Informatik verbessern am Sënn vun der Cybersecurity, wa se sech equipéieren, fir dem Client e séieren Internet zur Verfügung ze stellen, an och wa se eng Internetpräsenz a méi Sproochen offréieren am „responsive design“.

Da setze mer och den Akzent op d'Erhale vun dem Patrimoine. Am néngte Plan quinquennal war jo just de Patrimoine culturel virgesinn. Mir hunn dat op den Industrie- an Naturpatrimoine erweidert.

An do kommen ech och direkt bei de Sujet vun Esch 2022. Et ass eng enorm Chance fir de Süden, fir de ganze Minett, déi Kulturhauptstad. An ech sinn och ganz frou, dass den Tourismus domat associéiert ass, fir eben dat Konzept mat auszeschaffen. Mir hunn och virun e puer Wochen nei Iddie virgestallt kritt iwwer Logementer, fir nei Logementer ze schafen am Minett. An ech denken, dass mer do op engem ganz gudden Wee sinn. Nach e bësse Gedold an da kënnen mer dat och eng Kéier presentéieren!

Ech wëll awer och nach op e puer aner Froen a Remarken agoen, déi d'Deputéiert haut hei gemaach hunn.

Den André Bauler huet vun der Gästebefragung geschwat. Effektiv ass déi lescht 2012 gemaach ginn. Dat ass am Fong déi virlescht, well am Moment leeft eng. Déi ass d'lescht Joer am Mee ugaangen an am September gëtt se ofgeschloss. D'Besoinen an d'Erwaardunge vun den Touristen sinn effektiv dat Wichtigst. Si ginn domadder evident. An dat ass jo dann och d'Basis, fir ze kucken, fir ze wëssen, wou ee méi cibléiert soll a kann investéieren. D'Satisfaktioun vun Touristen ass ee vun eise wichtigste Piliere, de roude Fuedem eigentlech an eiser Strategie „Tourismus 2022“.

Dann d'Leekollen zu Maartel. Dat ass wierklech e Bijou, d'Leekollen. Ech war elo schon e puermol do um Site. A Sites et monuments hunn an deene leschte Joren do scho relativ vill investéiert, fir d'Saachen an d'Rei ze setzen. An dat war am Fong och néideg, fir dass mer elo ebe kënnen ufänken, wierklech auszepumpelen an déi Cathedral, déi ënnerierdesch Cathedral do accessibel ze maachen an eben och déi touristesch Mise en valeur domadder ze verbanen.

Mir sinn do mat der Kultur ganz gutt virukomm. Et huet e bësselche gedauert, well et am Ufank och budgetär Virstellung waren, déi mir als Regierung esou net konnt droen. Elo hu mer en anstännege Budget a mir kommen an eng ganz gutt Phas.

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Se waren awer budgetiséiert deemools.

► **Mme Francine Closener**, *Secrétaire d'État à l'Économie*.- Et war och eng Kris do. An d'ropshin ass dunn erëm zrëckgeschrauft ginn. Awer elo sinn ech ganz frou, dass mer mat deem Projet kënnen ufänken an enger éischter Phas a bis 2020 wierklech scho kënnen eppes bidden, wat mer haut am Moment leider nach net hunn.

Dann Airbnb. Et ass kloer, dass dee legale Kader sech den Entwécklung muss upassen, besonnesch der technologescher Entwécklung an deenen neie Businessmodeller, déi dorauer entstinn.

Ier mer hei awer handelen, muss mer ganz genau wëssen, wat Airbnb dann eigentlech hei zu Lëtzebuerg konkret bedeit. Déi Analys ass amgaangen, gemaach ze ginn, a se ass integréiert an enger méi grousser Etüd iwwer Sharing Economy hei am Land. Et gëtt do gekuckt, wéi aner Länner, wéi awer och aner Stied op dee Phenomeen do reagéiert hunn.

A wa bis gemooss ass, awéiwäit eben Airbnb-äänlech Modeller en Afloss hunn op d'Gesamtzuel vun den Iwwernuechtungen hei zu Lëtzebuerg konkret bedeit. Déi Analys ass amgaangen, gemaach ze ginn, a se ass integréiert an enger méi grousser Etüd iwwer Sharing Economy hei am Land. Et gëtt do gekuckt, wéi aner Länner, wéi awer och aner Stied op dee Phenomeen do reagéiert hunn.

Ech wëll awer och wierklech drun erënneren, dass schon haut, wann eng Privatperson à titre habituel hiert Appartement, hir Wunneng zur Verfügung stellt a verlount, dass se jo dann eigentlech schon eng ganz Partie Obligatiounen huet, déi se soll erfëllen, déi se muss respektéieren, notament déi aus dem Mietgesetz.

Do dernieft muss de Propriétaire vum Immeuble jo och de Loyer als Revenu ugi bei der Steiererklärung. Dat wësse mer, dass dat iwwerall steet. Geet dat elo duer? Muss mer enger Kontrolle maachen? Brauche mer eng aner Gesetzgebung? Wéi gesot, d'Etüd ass am

September fäerdeg, an da mussen déi richteg an déi néideg Konklusiounen doräuser gezu ginn.

Den Deputéierten Emile Eicher huet d'Fluchlinn mat China ugeschwat. China ass natierlech nieft Japan an den USA ee vun deene grouse Marchéen, déi sech och enorm entwéckelen. An do wëlle mer natierlech och e Stéck dovunner matkréien. Do muss mer präsent sinn. Dat si mer och. A mir haten eng ganz Rei vu Missiounen a China, déi och ganz gutt verlaf sinn. An eng Fluchlinn ass jo effektiv scho laang an der Diskussioun.

Operationell Froe mussen elo nach gekläert ginn, mä ech sinn do awer éischter optimistesesch, well eben d'lescht Woch eng grouse Delegatioun aus der Provënz Henan, also eng politesch Delegatioun, hei war a Gespräicher gefouert huet mat lux-Airport, mat der Chambre de Commerce, och mam Wirtschaftsminister. Mir mussen, wéi gesot, nach eng Rei Saachen ausdiskutieren, mä déi Verhandlung wäerten awer geschwénn ofgeschloss sinn. Also, ech denken, dass dat wäert klappen. Wéi gesot, mir mussen kucken, ob och déi aner Säit sech un déi Konditiounen hält, déi mir gär hätten.

Da Wäisswampech! Wäisswampech war jo an der Lescht relativ vill an der Press. Also, éischters emol wëll ech kloerstellen, dass dee Projet Wäisswampech eigentlech guer näischt mat deem Gesetz ze dinn huet. Et ass net d'Gemeng, déi Porteur de projet ass, mä eben ee privaten Investisseur. Dat heescht, wann et eng Ennerstëtzung gëtt vun eisem Ministère, da leeft dat iwwer en aner Gesetz, d'Gesetz PME.

De Grupp, deen dee Projet hei wëllt bauen, dee muss sech natierlech un alleguerten d'Oplagen halen, déi och net mir eleng festleeën, mä ganz vill aner Ministère, aner Verwaltungen. An et ass evident, dass de Projet sech jo och nëmmen da mécht, wann en déi néideg Autorisatioun kritt.

Déi éischt Reunione mat deene Verwaltungen, déi hat de Betrib schonn. Déi sinn eigentlech ganz gutt verlaf. Also, do war eigentlech kee gréissere Problem, mä d'Etüden an déi néideg

Analyse sinn nach amgaangen, gemaach ze ginn.

Wat elo de Site ugeet, wou den Hotel soll gebaut ginn, do sti jo eigentlech de Moment kaum Beem. De bestoende Bësch gëtt a kenger Form zerstéiert, beanträchtegt. A ronderëm déi Cottagen, déi Bungalowen, déi solle gebaut ginn, ass Wiss. Et ginn och Amenagement gemaach mat Planzenarten, déi fir eis Regioun an eist Klima typesch sinn.

Déi Responsabel vun deem Grupp, an dat ass, mengen ech, dat Wichtigst, déi gesinn dat doten - d'Natur, déi onbehellegt Natur an d'Erhale vun der Natur - als dee groussen Atout fir hire Projet. Dat heescht, alles, wat virun och scho gesot ginn ass vun deene verschidene Labelen, ech mengen, dass dat fir si absolutt guer kee Problem ass, well dat fir si eng Plus-value ass. Natierlech muss dat sech elo nach weisen an deenen nächste Gespräicher, déi mer mat hinne wäerten hunn, mä ech sinn zimlech sécher, dass si do kee Problem wäerten dermat kréien.

D'Wanderweeër ronderëm de Séi wäerten an de Projet mat agebonne ginn. Si setze bei der Konstruktioun ganz vill op Holz, op reversibel Wärmepumpen. Et gëtt op gréng Energie gesat. A virun allem ass awer och d'Offer, d'Fräizäitoffer fir jiddwieren zougänglech an och de Séi wäert fir jiddwieren zougänglech bleiwen. Dat ass vläicht nach net esou gutt eriwierkomm an der Kommunikatioun, mä dat ass mir och perséinlech ganz wichtig. Natierlech kënnen d'Leit do wunnen, mä awer déi lokal Populatioun huet weiderhin Accés zu dem Séi an zu där Offer, déi sech do wäert maachen an déi, awer ganz interessant wäert ginn.

Wéi gesot, de Projet gëtt gepréift. A wann en d'Konditiounen vun der Stee erfëllt, da muss ee sech awer ganz gutt iwwerleeën, ob een hei erëm e spatze Mëndche mécht a weiderhin Investisseuren ofschreckt. Ech mengen, dat wier e schlecht Zeechen, grad och am Tourismus, wou mer Investisseure brauchen.

Här President, et ass eng onwahrscheinlech Dynamik am Tourismus entstanen. D'Leit am Secteur hu ganz gutt a vill Iddien an och innovativ Iddien. Am September vergi mer deen éischten Innovation Award am Tourismus, fir ze weisen, wat et scho gëtt a fir d'Innovatioun och nach weider waakreg ze këddelen.

De Fënnfjoresplang an d'Tourismusstrategie, déi gräifen aneneen iwwer. Et gi kloer Prioritéiten an deem Gesetz, wat de Ministère besonnesch ennerstëtzt a wat manner. An ech freee mech och, dass dee groussen Accord hei vun de Fraktiounen zu deem Projet de loi haut dättelech gouf.

Lëtzebuerg ass, zanter dass et d'Land gëtt, eng Plaz, wou d'Leit sech begéinen, eng Terre de rencontre, eng Kräizung, een oppent Land, wat vu senger Diversitéit leeft. Dass d'ADR dat vläicht net versteet, dat deet mer ganz leed. Vläch huet se sech och net genuch mam Konzept beschäftegt. Pourtant ass et allerdéngs op Lëtzebuergesch...

(Interruption)

Et ass souguer op richteg Lëtzebuergesch ze liesen.

Allerdéngs ass et awer och esou geduecht, dass den Nation Branding, déi Efforten, déi mer do maachen, den Image vu Lëtzebuerg am Ausland soll verbesseren, mä och un den Ausländer ass net jiddwieren d'selwecht vill interesséiert.

Dat gesot, wënschen ech den Dammen an Hären Deputéiert nach eng ganz gutt nächst Sätzungswoch, dann eng schéi Vakanz. A wann Der mat der Heibleifskäerche fuert, da gitt déi Plazen och kucken, vun deenen Der haut geschwat hut!

Villmoos Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci villmoos. A mer wäeren da prett fir d'Ofstëmmung iwwer de Projet de loi 7169.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7169 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

(Brouhaha)

Wann ech gelift!

Mir hunn eng Unanimitéit bei 54 Stëmmen. Domat ass de Projet de loi 7169 ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval (par M. Félix Eischen), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Mmes Martine Hansen (par M. Marc Lies), Françoise Hetto-Gaasch (par Mme Octavie Modert), M. Aly Kaes (par M. Paul-Henri Meyers), Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen (par Mme Diane Aehm), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Gilles Roth, Claude Wiseler (par M. Gilles Roth), Michel Wolter (par M. Emile Eicher) et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt (par Mme Claudia Dall'Agnol), Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par M. Alex Bodry), Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. André Bauler), MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn (par M. Gusty Graas), Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Lex Delles);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

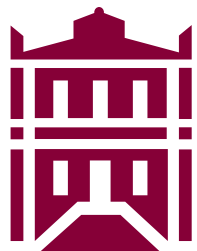
Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze ginn?

(Assentiment)

Merci.

Da si mer um Enn vun eisen Aarbechten ukomm. A Rendez-vous ass d'nächst Woch, den nächsten Dënschden um hallwer dräi.

(Fin de la séance publique à 16.56 heures)

SÉANCE 55

MARDI,
24 JUILLET 2018

Présidence: M. Mars Di Bartolomeo, Président • Mme Simone Beissel, Vice-Présidente

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

2. Communications

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

3. Ordre du jour

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

4. Heure d'actualité au sujet du plan du Gouvernement britannique pour l'après-Brexit

- Exposé: M. Laurent Mosar

- Débat: M. Marc Angel, M. André Bauler, M. Henri Kox, M. Fernand Kartheiser, M. Marc Baum

- Prises de position du Gouvernement: M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes, M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances (interventions de Mme Simone Beissel, M. André Bauler, M. Michel Wolter et M. Laurent Mosar)

5. 7142 - Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1984 sur le régime des langues

- Rapport de la Commission de la Famille et de l'Intégration: M. Gilles Baum

- Discussion générale: Mme Claudine Konsbruck (intervention de Mme Nancy Arendt), Mme Taina Bofferding, Mme Josée Lorsché, M. Fernand Kartheiser (dépôt d'une résolution), M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: Mme Corinne Cahen, Ministre de la Famille et de l'Intégration (interventions de Mme Simone Beissel, Présidente de séance)

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

6. 7151 - Projet de loi relative au traitement des données des dossiers passagers dans le cadre de la prévention et de la répression du terrorisme et de la criminalité grave et portant modification de la loi du 5 juillet 2016 portant organisation du Service de renseignement de l'État

- Rapport de la Commission de la Force publique: Mme Claudia Dall'Agnol

- Discussion générale: M. Léon Gloden (intervention de Mme Sam Tanson), M. Eugène Berger, M. Henri Kox, M. Fernand Kartheiser, M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure

7. 7207 - Projet de loi instaurant un régime d'aide dans le contexte du système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre après 2012

- Rapport de la Commission de l'Économie: Mme Tess Burton

- Discussion générale: M. Laurent Mosar, M. Max Hahn, M. Gérard Anzia, M. Roy Reding, M. Marc Baum

- Prise de position du Gouvernement: M. Etienne Schneider, Ministre de l'Économie

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

8. 7235 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013

- Rapport de la Commission de l'Économie: M. Franz Fayot

- Prise de position du Gouvernement: M. Etienne Schneider, Ministre de l'Économie

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

9. 7264 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol destinés à l'observation de la Terre

- Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration: M. Marc Angel

- Discussion générale: M. Jean-Marie Halsdorf, Mme Viviane Loschetter, M. Gusty Graas, M. Fernand Kartheiser, M. Marc Baum (intervention de Mme Nancy Arendt)

- Prise de position du Gouvernement: M. Etienne Schneider, Ministre de la Défense (interventions de M. Marc Baum et M. Gast Gibéryen)

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

10. 7303 - Projet de loi

1° portant sur l'organisation et le fonctionnement du Lycée technique hôtelier Alexis Heck et

2° modifiant la dénomination du lycée

- Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse: M. Gilles Baum

- Discussion générale: Mme Martine Hansen, M. Gérard Anzia, Mme Tess Burton, M. Fernand Kartheiser, M. David Wagner

- Prise de position du Gouvernement: M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

11. 7334 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer:

- 1° au financement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station d'épuration biologique intercommunale du bassin hydrographique de la Syre supérieure à Uebersyren;
- 2° au financement des infrastructures de traitement des eaux urbaines résiduelles en provenance du centre pénitentiaire de Schrassig;
- 3° au financement des infrastructures de raccordement et de traitement des eaux usées de la zone aéroportuaire à la station d'épuration biologique d'Uebersyren

- Rapport de la Commission de l'Environnement: M. Henri Kox
- Discussion générale: M. Aly Kaes, Mme Cécile Hemmen, M. Gusty Graas, M. Fernand Kartheiser
- Prise de position du Gouvernement: Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

12. 7343 - Proposition de modification de l'Annexe 1 du Règlement de la Chambre des Députés

- Rapport de la Commission du Règlement: M. Gast Gibéryen
- Discussion générale: M. Paul-Henri Meyers, M. Alex Bodry, M. Eugène Berger, Mme Viviane Loschetter, M. Marc Baum
- Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Etienne Schneider, Vice-Premier Ministre; M. Jean Asselborn, M. Pierre Gramigna, M. Claude Meisch, Mme Corinne Cahen et Mme Carole Dieschbourg, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.33 heures)

1. Ouverture de la séance publique

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Gudde Mëtteg! Ech maachen heimat d'Setzung op. An ech mengen, ech brauch d'Fro net ze stellen.

► **M. Jean Asselborn**, *Ministre des Affaires étrangères et européennes*.- Neen. Ech mengen, d'Regierung huet der Chamber alles ginn, wat se hat.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Da kënnen mer zum normale Programm iwwergehen.

2. Communications

Dann hunn ech folgend Kommunikatiounen ze maachen: D'Lëscht vun de parlamentareschen Ufroen a vun den Äntwerten grad ewéi d'Lëscht vun de Proposition-de-loien, déi vum Rôle erofgeholl gi sinn, an déi vun de Petitiounen, déi zënter där leschter Setzung erakomm sinn, sinn un d'Fraktiounen an un d'Sensibilitéit weidergereecht ginn.

Communications du Président - séance publique du 24 juillet 2018

1) *La liste des questions au Gouvernement ainsi que des réponses à des questions est déposée sur le bureau.*

Les questions et les réponses sont publiées au compte rendu.

2) *Les propositions de loi suivantes ont été retirées du rôle des affaires:*

4676 - Proposition de loi concernant la liberté d'accès à l'information

Dépôt: M. Alex Bodry, Député, le 20.06.2000

Retrait du rôle des affaires: 17.07.2018

6955 - Proposition de loi relative à la transsexualité et modifiant le Code civil

Dépôt: Mme Sylvie Andrich-Duval, Députée, Madame Françoise Hetto-Gaasch, Députée, le 23.02.2016

Retrait du rôle des affaires: 19.07.2018

3) *Les demandes de pétition publique suivantes ont été déposées:*

1077 - Demande de pétition publique: Fir d'Unerkennung vum eSport am Lëtzebuurger Land.

Dépôt: M. Jérôme Becker, le 18.07.2018

1078 - Demande de pétition publique: Plan de travail de six mois en avance pour employé(e)s du secteur soins/santé

Dépôt: M. Morgan Lichtfouse, le 23.07.2018

(Tous les documents peuvent être consultés à l'Administration parlementaire.)

3. Ordre du jour

Dann zum Ordre du jour: Deen hutt Der, wéi d'Präsidentekonferenz e virgeschloen huet, zougestallt kritt. Do ass just eng kleng Ännerung, déi mer virschloen: De Projet de loi 7287 war als Modèle de base virgesinn an e soll elo am Konsens tëschent alle Beträffenden zu engem Modell 1 ginn.

Ass d'Chamber mat deem liicht modifizéierten Ordre du jour d'accord?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

An da fänke mer u mat der Aktualitéitsstonn, déi vun der CSV-Fraktioun gefrot ginn ass iwwert déi lescht Entwécklungen am Brexit-Dossier. An d'Wuert huet direkt de Laurent Mosar, deen déi Debatt ugefrot huet. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

4. Heure d'actualité au sujet du plan du Gouvernement britannique pour l'après-Brexit**Exposé**

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- Jo, Merci, Här President. Dir Häre Ministeren, Dir Dammen an Dir Hären, haut, gutt acht Méint virum presuméierte Brexit-Datum vum 29. März 2019 wollte meng Fraktioun an ech eng leschte Kéier en séance plénière an deser Legislaturperiod d'Regierung a Saache Brexit interpelléieren. Dëst ganz besonnesch nodeem déi brittesch Premierministesch hire sougenannte Chequers-Plang virgeluecht huet, dee jo och dann direkt scho fir ganz vill Wellen an der brittescher Regierung gesuergt huet mat zwou spektakulären Demissionen, där vum Brexit-Minister David Davis a vum Ausseminister Boris Johnson.

A well ech da scho bei de Welle sinn: D'Chequers-Welle sinn no der Presentatioun vum brittesche Wäissbuch och iwwert den „Channel“ eriwergeschwappt bis op Brëssel an op Stroosbuerg. Hei huet zum Beispill den Europaexpert Elmar Brok vun engem - ech zitieren - „Meeschterstéck vu Roséngpickerei“ geschwat.

Méi nuancéiert war de Michel Barnier, deen de Plang fir d'Éischt formell begrësst huet, duerno huet hien awer och virun allem Froen a Richtung London gestallt, awéifern déi brittesch Propose konform si mat den EU-Brexit-Prinzipien, an dat virun allem bezunn op d'Indivisibilitéit vun de véier Grondfräiheeten, déi och fir eis weider onverhandelbar bleiwen, an dann och, wat d'Integritéit natierlech vum Ban-nemaart betrëfft, well och hei stellt déi praktesch Ausféierung vum sougenannten „white paper“ ganz vill Froen.

Mä hien huet awer och de Pabeier als konstruktiv begrësst, besonnesch well en e Fräihandelsaccord ëmfaasst, deen absolutt de kontinentalen „guidelines“ entsprécht. Datselwecht géllt och fir dat brittescht Bekenntnis zum „level playing field“, besonnesch wat d'Aarbechts- a Sozialstandarden ugeet.

Fir hien, an ech gesinn dat eigentlech och esou, ass d'Debatt also trotz dem Zäitdrock nach ëmmer net eriwuer. Och duerfir wollt ech haut nach eng Kéier mat der Regierung zsummen déi Thematik behandelen.

Net méi spéit wéi de leschte Freiden huet dann och den neie Brexit-Minister Dominic Raab ugekënnegt, datt d'UK wäert refuséieren, e Scheck fir d'Scheidung ze ënnerschreien, wann et dann net gläichzäiteg zu engem Handelsaccord tëschent der EU a Groussbritannien géif kommen. D'Situatioun zu London, Dir Dammen an Dir Hären, gétt also éischter méi konfus - d'Britte géife wahrscheinlech vun „foggy“ schwätzen -, wéi datt se méi kloer gétt.

An trotzdem, Här President, a bis zum Beweis vum Géigendeel, gi mir weider vun engem halbwegs geregelte Brexit aus, well a priori sinn eis brittesch Frënn jo éischer pragmatesch, soudatt ech och weiderhi vun engem erfolgräichen Deal fir béid Säiten ausginn, well e Brexit ouni „agreement“ ass jo am Interessi vu kengem, ausser da vläicht vun de Populisten. Mä virun allem brauchen d'EU-Bierger op der Insel an och d'Britten um Kontinent Rechts-sécherheet.

A wann ech da scho bei de Bierger sinn: De Verloscht vu Groussbritannien ass jo net just e politeschen an en diplomateschen, mä virun allem e mënschlechen, e sozialen, e kulturellen, awer och e wirtschaftlechen a finanziellen.

Wéi eng Auswierkung kann aus haiteger Siicht dëst Ewechbrieche vu Groussbritannien aus der Europäescher Union hunn? Wéi eng wirtschaftlech Konsequenze sinn haut konkret ofzugesinn, zum Beispill an Terme vu PIB, vu Wuesstum a vun Aarbechtsplazen?

A laut enger rezenter IWF-Etüd kéint de PIB an der EU jo ëm 1,5% erofgoen. A bei engem No-Deal kéinte ronn eng Millioun Aarbechtsplazen a Gefor sinn. Am meeschte betrëfft wäert laut

deser Etüd Irland, Holland, d'Belsch, mä eben och mir hei zu Lëtzebuerg. Vlächcht kann d'Regierung eis herno och soen, wéi eescht des Etüd ze huelen ass.

Wéi eng finanziell Konsequenze wäert de Brexit hunn op d'Vehandlung fir deen nächsten EU-Budget? A wat genee ass do d'Positioun och vun der lëtzebuergescher Regierung? A si mir och als lëtzebuergesch Regierung bereet, méi déif an d'Täsch ze gräifen?

An op Lëtzebuerg bezunn: Ech hunn deser Deeg gelies, datt Frankräich scho relativ genau chifféiert huet, wivill nei Aarbechtsplazen duerch de Brexit kéinte generéiert ginn. Et wier och hei interessant, Här Finanzminister, vlächcht en Tëschebilan ze maachen, wat sech bis elo un zousätzlechen Aktivitéite fir eis Wirtschaft an eis Bankeplaz duerch de Brexit direkt oder indirekt erginn huet, an, doniewent: Mat wat fir engem zousätzlechen Aktivitéiten a wat fir enge Secteure kënnen mir an den nächste Méint nach rechnen?

Dir gesitt, Här President, et gi sécherlech nach vill Froen, op déi et vlächcht och nach haut keng definitiv Äntwerte ginn. Dobäi ass de Brexit net nëmme fir d'Europäesch Union, mä och fir Lëtzebuerg eng wesentlech Fro, dëst grad an Zäiten, wou Europa sech muss nei erfannen.

An deem Sënn ass och d'Fro no der künftiger Zesummenaarbecht a Saache Sécherheet a Verdeedegung interessant, an dat souwuel op polizeilecher wéi awer och op militärescher Ebene. An anere Wieder: Wéi een Impakt, déi Häre Ministeren, wäert de Brexit op d'EU-Verdeedegungspolitik an op d'NATO hunn?

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir eis bleift kloer: Mir hunn de Brexit net gewollt, mä mir respektéieren d'Entscheidung vum brittesche Vollek, éischte Punkt.

Zweetens, mir wëlle keng Kiischtepickerei vu London. Mir wëllen awer och keng Revanchebestrofung vum Kontinent. Mir wëlle vill méi e faire Réckzuch, bei deem keng Säit hiert Gesiicht verléiert a bei deem mer och nach an Zukunft weider gutt mat der brittescher Insel kënnen zesummeschaffen, dëst souwuel um politesche wéi awer och um wirtschaftleche Plang. Duerfir wëlle mir e positiven a konstruktiven Neufank nom Brexit. A mir sinn eigentlech hei mat der Madamm May eens, fir ze soen, datt d'Britte wuel d'EU verlossen, awer net Europa.

A mir kënnen a wëllen eis, Brexit hin oder Brexit hier, keng Zukunft an Europa an och net an der NATO ouni Groussbritannien virstellen. Duerfir brauche mir e korrekte Post-Brexit-Deal fir béid Säiten, deen a Rou an am Detail soll verhandelt ginn an net an der Opreegung vun deene leschte Wochen an Deeg.

An duerfir och folgend Froen, Dir Häre Ministeren, un d'Regierung: Wéi gesäit d'Regierung aus haiteger Siicht d'Post-Brexit-Relatiounen mat London? Wéi ass d'Positioun par rapport zu der Madamm May hirer proposéierter Fräihandelszon? An ass déi iwwerhaapt nach realistesch no den Amendemente vun de brittesche konservativen Hardliner? Wéi genee soll d'Iwwergangssphas bis Enn 2020 ausgesinn? An ass deen Datum iwwerhaapt nach ze halen?

A wann ech schonn dobäi sinn, wéi realistesch ass iwwerhaapt nach eng Eenegung op e Gesamtkompromiss bis Oktober 2018 an also e geregelte Brexit op den 29. März 2019?

A grad duerfir, Här President, zum Schluss nach vlächcht déi fundamental Fro nom Plang B bei engem No-Deal. Hei ass ze héieren, datt d'Kommissioun schonn aktiv un esou engem Plang schafft an datt se och schonn hei eng 70 Dokumenter publizéiert huet. An et ass jo och net ëmsoss, datt de leschten Donneschden d'Europäesch Kommissioun de Memberstate schonn un d'Häer geluecht huet, sech och op en No-Deal virzebereeden.

D'Madamm May hat dëst jo scho méi oft ausgeswat. An och den neie britteschen Ausseminister Hunt huet virun engem Brexit ouni Deal gewart. Esou en No-Deal riskéiert allerdings, chaotesch Konsequenze fir den Handel tëschent der EU an dem UK ze kréien. Et ass

also wichteg, datt ganz besonnesch déi Entrepreneuren, déi op den Handel mat Groussbritannien ugewise sinn, sech elo schonn op déi Eventualitéite kënnen preparéieren.

Här President, duerfir och meng lescht Fro: Ass d'Regierung och dobäi, esou e Plang B auszeschaffen, dëst natierlech an enker Ofsprouch mat de concernéierten Akteure vun eiser Wirtschaft an och ganz besonnesch vun eiser Finanzplaz?

Den Ausseminister Asselborn huet jo deser Deeg, esou reportéiert dat den „Radio 100,7“, gesot, Lëtzebuerg misst op alles virbereet sinn. Gläichzäiteg awer wëllt en net vun engem No-Deal schwätzen.

Dat ass jo schéin a gutt, gläichzäiteg awer och e wéineg paradox, well, Här Ausseminister: «Un homme averti en vaut deux.» Dëst géllt besonnesch och an deser Situatioun. An ech wär duerfir och frou, vlächcht hei eng Rei vun Informatiounen dozou ze kréien, well, sech op e Worst-case-Zeenario virzebereeden, heescht jo net, datt een en domadder wëllt. Mä et muss een awer och op jidde Fall dorobber preparéiert sinn.

Vu, Här President, datt d'Chamber elo net méi wäert en séance plénière tage bis no de Wahlen a well den definitive Brexit-Accord soll bis Oktober stoen, wär ech frou, wann d'Regierung, wéi se dat bis elo d'ailleurs ëmmer gemaach huet, géif déi zoustänneg Chamberskommissioun iwwert d'Evolution vun deem existenziellen Dossier permanent informéieren, ganz besonnesch vlächcht dann och Enn September, ufanks Oktober, wann déi definitiv Decisiounen preparéiert ginn.

Dëst gesot, wëll ech awer weider hoffen, datt den Niwwel sech geschwënn iwwer Groussbritannien wäert opléisen a mer et dach nach fäerdegrängen, e faire Brexit ofzeschlëssen am Interessi virun allem vun eise Bierger, well et net ka sinn, datt den EU-Bierger nom Brexit-Accord méi schlecht dosteet wéi virun. Mä vum selwe wäert dat sécherlech net goen. Et brauch eis gemeinsam Ustrengung an eisen decidéierte politesche Wëllen heiheem, awer och zu Brëssel a London.

Oder wéi sot de Michel Barnier richtegerweis virun e puer Deeg zu Brëssel: „Mir brauchen net méi Zäit, mir brauche Choixen an Decisiounen, Kloerheet a Rechtssécherheet.“

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeit.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An nächste Riedner ass den Här Marc Angel.

Débat

► **M. Marc Angel** (LSAP).- Merci, Här President, fir d'Wuert. Häre Ministeren, léif Kollegen, ech wëll dem Här Mosar Merci soe fir seng Initiativ, fir haut nach eemol iwwert de Brexit ze schwätzen, an och fir seng Ausféierungen. An ech mengen, hien huet och schonn déi allerwichtigst Froen all gestallt, soudass mer all elo méi kuerz kënnen sinn.

Ech mengen, et ass wichteg, dass mer haut och nach eng Kéier iwwert de Brexit schwätzen. Och wa mer eis des Woch haaptsächlech mat nationale Gesetzesprojeten hei a mat der nationaler Politik beschäftegen, esou bleift déi europäesch Welt dofir net stoen an déi waart och net op ons.

An ech mengen, dee Constat hunn och d'Britten am Laf vun de bisherege Verhandlungen zu hirem Austrëtt och ëmmer nees misse maachen, mam Ennerscheid allerdings, dass des Verhandlungen net primär an eiser Hand leien, an hirer Hand dofir ëmsou méi.

D'Presentatioun vun dem Vereenegte Kinnekräich hirem Wäissbuch iwwert déi zukünftige Relatiounen mat der Europäescher Union hunn zwou Saachen nach eemol ganz däitlech gemaach. Éischtens, d'Britte sich sech politesch ënner sech iwwerhaapt net eens, wéi de Brexit schlussendlech soll ausgesinn, an, wat schlëmmer ass: D'Hardliner vu béide Säite sinn net zu Kompromisser bereet.

D'Premierministesch Theresa May huet am brittesche Parlament hir Positioun jo just hoerschaarf duerchkritt, an dëst och just well Deeler vun der Oppositioun mat hir gestëmmt hunn, well eben eng Rei Pro-EU Tories géint si gestëmmt hunn. D'Parteigrenze spillen an deem Dossier allerdéngs vun Ufank u just eng ganz ënnergeuerdnet Roll. Virun esou engem innenpoliteschen Hannergrond, fir net ze soen, et kéint ee bal scho vun engem Scherbenhaufen schwätzen, ass et, mengen ech, carrement net méiglech, an de Verhandlung wierelech substanzieel weiderzecommen. Dëst weist, wéi wichteg et ass, d'Verhandlungen enger Person ze iwwerloossen a sech net auserneendivideren ze loossen. Eppes, wat d'Memberstaaten op deem heiten Dossier besser fäerdegbruecht hunn, wéi een dat hätt kënnen mengen, wann ee sech déi aktuell Situatioun vun der Europäescher Unioun ukuckt.

En zweete Punkt, dee sech nom „white book“ daitlech gemaach huet, ass, dass et zwou verschidde Verhandlungspositione gëtt, déi bis elo net konnten uneneen ueglach ginn. Mä wann hei keng Léisung fonnt gëtt, da kënnen mer guer keng Léisung méi fanne fir deen een Haaptknackpunkt, fir eng haart Grenz tëschent Irland an Nordirland ze verhënnere. Dëst ass engersäits d'Positioun vun der Europäescher Unioun, dass déi véier Fräiheete vum Bannemaart ontrennbar zesummenhänken, an andersäits d'Positioun vu Groussbritannien, dass Nordirland kee Sonderstatus an der EU däerf kréien an domat hir eegen Unioun geschwächt géif ginn.

Och dat neiste Wäissbuch bréngt eis hei, mengen ech, net virun, well déi Léisungen, déi hei presentéiert ginn, faktesch awer nees op d'Opsplécke vun de véier Fräiheete vum Bannemaart géifen erauslaffen. Ech kann a fënnf Minutten, léif Kolleeginnen a Kolleegen, net op all Facetté vun dëser Problematik agoen an et ass och net un eis hei, dëst ze maachen. Dofir hu mer der Europäescher Kommissioun an dem Michel Barnier e Mandat ginn. Mä mir sinn elo Enn Juli an am Oktober soll eigentlech de fäerdeg „withdrawal agreement“ stoen, wa mer e softe Brexit wëllen errechen, wat jo nach ëmmer, fir eis op jidde Fall, an ech mengen, do si mer eis all eens, dat erkläert Zil bleift.

Méiglech Spekulationen iwwer eng Verlängerung vun der Verhandlungszäit iwwert den „cut-off date“ eraus bleiwe virun allem dat, et bleiwe Spekulationen. Et gouf zudeem kloer vun der EU-Säit gesot, dass dat just eng Optioun ka sinn, wann ee wierelech substanzieel Fortschreitter maache géif, déi bis elo awer einfach net ersiichtlech sinn. Et ass dofir net fir näischt, dass d'Europäesch Kommissioun de leschte Freideg e Pabeier presentéiert huet, fir sech méi geziilt op den No-deal-Zeenario ze preparéieren. Et ass u sech keen, deen dat wierelech wëllt. Mä deen Zeenario gëtt awer méi wahrscheinlech.

An an deem Kader ass och d'Etüd vum IMF vun leschten Donneschen ëmsou méi interessant, déi den Zeenario vun engem No-Deal ënersicht huet an dobäi och gekuckt huet, wéi eng Länner vun deem Zeenario an stärkste betraff wieren. An dëser Studie no wärend et no Irland direkt d'Benelux-Staten, a konkret Lëtzebuerg natierlech virun allem wéinst de Liene vun der Finanzplaz, déi doduerch betraff wäerte sinn. An och d'Benelux-Parlament huet sech am Detail mat där doter Problematik beschäftegt. An do hu mer gesinn, wat dat fir Problemer fir déi dräi Länner mat sech géif bréngen.

An hei stellt sech dann nees d'Fro un eis: Wéi gëtt si mer hei zu Lëtzebuerg op den No-deal-Zeenario preparéiert? Wéi wäit si mer an de Preparatioun fir dësen Zeenario? Dëst ass zwar primär, wéi gesot, eng Fro un lech, Här Finanzminister, mä et ass am Fong un d'ganz Regierung, wou déi Fro sech richt, well et si jo vill Domänen, déi betraff sinn.

Doriwwer eraus wëll ech och den Ausseminister vläicht bieden, eis e puer Detailler doriwwer ze nennen, wéi wahrscheinlech déi verschidden Zeenarien am Moment vun der Kommissioun ageschat ginn a wéi d'Positioun beim leschte Conseilstreffen d'lescht Woch waren.

Zum Ofschluss wëll ech als President vun der aussen- an europapolitescher Kommissioun de concernéierte Regierungsmemberen, besonnesch lech, Här Ausseminister an Här Finanzminister, Merci sou fir Är Bereitschaft, fir am Dossier Brexit ëmmer der Chamber zur Verfügung ze stoen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An nächste Riedner ass den Här André Bauler.

► **M. André Bauler (DP).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, d'Austriede vun Vereenegte Kinnekräich aus der EU wäert souwuel de Kontinent wéi och d'Insel rëselen. D'Theresa May ass geschwächt. Hir Carrière, kann ee soen, hänkt zurzäit an engem seidene Fuedem. Géif si demissionéieren, kéim et sécherlech zu engem haarde Brexit. Dat géllt et ze vermeiden. Ech mengen, et ass virdu gesot ginn, dat ass a kengem sengem Interêt.

Anerersäits versichen d'Engländer ëmmer nach, d'Roséngen aus dem Kuch ze picken. Dat geet natierlech net. An esou mussen d'Gemeinsamkeiten tëschent der EU an dem United Kingdom gesicht ginn, fir dass et am Oktober wa méiglech zu engem Austrittsvertrag ka kommen.

Besonnesch d'Finanzplaz Lëtzebuerg ka kuerza méttelfristeg vum Brexit profitéieren. Firmen, déi hire Sätz zu London hunn, wäerten en neit Standbeen um Kontinent etabléieren, fir och weiderhin en Zougang op den europäesche Marché ze behalen.

Leider loossen déi aktuell innenpolitesch Entwécklungen a Groussbritannien drop schléissen, dass de Brexit kaum geregelt iwwert d'Bün goe wäert. Meng Kolleegen hu virunner d'Detailler beschriwwen. Ech erspueren lech déi. D'brittesch Politik erënnert effektiv ëmmer méi un e Schëff ouni Kapitän. Dës Situatioun dréit wesentlech dozou bäi, Ongewëssheet, Onsécherheet, Mësstrauen a Skepsis un der Zouverlässegkeet vun de britteschen Autoritéiten ze verbreedden.

Déi betreffen Akteuren an der Wirtschaft, déi international aktiv sinn, wéi d'Banken, d'Finanzinstituter, d'Assurancenentreprisen, d'Fongindustrien et cetera, mussen sech ëmmer méi op en No-deal-Zeenario astellen, op en abrupt Austriede vum United Kingdom aus der Europäescher Unioun. Dofir ass et prinzipiell wichtig, dass eis Finanzplaz sech beschtméiglech positionéiert, fir Talenter, Kapital an Entreprisen unzezéien. An ech denken, an där Hisiicht sti mer als Standuert guer net esou schlecht do.

Sou huet d'Bank of Singapore kierzlech uegekënnegt, hiren europäesche Siège bei eis hei zu Lëtzebuerg wëllen ze etabléieren. D'neift huet de Commissariat aux assurances rezent a sengem Joresbericht matgedeelt, dass bis elo schonn eelef Assurancenentreprisen am Kader vum Brexit op Lëtzebuerg komme wëllen. Sechs dovunner hätte schonn een Agreement.

Lëtzebuerg ass gutt opgestallt, an dat ass enger Rei Grënn. Fir d'Alleréisch bitt eist Land Stabilitéit a Sécherheet, fir ze plangen. Entreprisë brauche Previsibilitéit an Zouverlässegkeet. An dat huet och mat enger verantwortlecher Budgets- a Finanzpolitik ze dinn.

Zweetens huet Lëtzebuerg e gewëssenen Knowhow duerch seng laang Erfahrung am Finanzberäich, eng gutt ausgebildete multilingual Aarbechtskraaft grad ewéi en Eimfeld vun de kuerze Weeër. Eng grouss Oppenheet an den Innovatiounsgeescht droen och entscheidend zu dëser Attraktivitéit bäi. Déi sëllegen Initiativen, déi dës Regierung geholl huet, sief et am Beräich vun de FinTech, sief et am Beräich nohalteg a sozial responsabel Finanzen, fir d'Virreideroll vu Lëtzebuerg ze verteidegen, auszebauen, droe leschten Enns in fine dozou bäi, dass nei Entreprisen op Lëtzebuerg kommen.

Här President, ech wëll net en long et a large op all eenzelne Grond agoen, firwat mir als Lëtzebuerg net brauchen ze fäerten, eis schlecht aus där Affär ze zéien. D'Regierung huet Lëtzebuerg gutt positionéiert an Europa an an der Welt. Hir Mesuren droe Friichten, wéi een un deene ville Firme gesäit, déi sech hei néierloosse wëllen.

Dat ass selbstverständlech kee Grond, d'Ae virun den Erausforderungen, déi op eis duerkommen, déi op eis waarden, zouzemaachen an ze mengen, et wier alles perfekt. A menger Interpellatioun virun engem Joer hat ech de Sujet vum Brexit e bësse méi extensiv kënnen op dëser Plaz behandelen. Ech hat och verschidde Froen an de Raum gestallt zu de méiglechen negative Konsequenze vum Brexit, zu den Opportunitéiten an den Entwécklungsméiglechkeete vun eiser Finanzplaz op laang Siicht. Dës bleiwe selbstverständlech nach ëmmer aktuell.

Mä ech denken awer, dass mir Lëtzebuurger et fäerdeg wäerte bréngen, fir eng nei Heemecht fir Investisseuren aus Groussbritannien ze ginn, en neie Standuert fir si matzen am europäesche Bannemaart. Grad Lëtzebuerg muss als Standuert zouverlässeg, spréich previsibel sinn. Mir müssen eng kohärent Wirtschaftspolitik bedreiwene, déi de Firme Planungssécherheet garantéiert, am Géigesaz zu de Britten, déi mat hirer Politik vill Nervosität an Onsécherheet bei sech a bei eis provoziéieren.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An et ass elo um Här Henri Kox.

► **M. Henri Kox (d'ei gréng).** - Merci, Här President. Ech mengen, dat heiten ass elo déi fënneft oder sechst Debatt, déi mer iwwert de Brexit hei halen. A wann een déi rezent Entwécklung kuckt, da kéinte mer praktesch all Woch hei zesummekommen an déi neisten Evolutioun debattéieren. Et ass sécherlech wichteg awer, well et och zum Schluss geet vun eise Mandat, dass een nach eng Kéier d'Prinzipie ka widderhuelen. Duerfir profitéieren ech och, fir eis Prinzipien nach eng Kéier ze soen.

Den Datum steet fest, en ass gesot ginn: den 29. Mäerz d'nächst Joer. Bis den Oktober soll en Austrittsaccord stoen. An dat ass e wichtige Zäitpunkt. Och mir géifen en No-deal-Brexit alles anescht als gutt gesinn, och wa munnech Kräften do schengen zefridden ze sinn, wann dat de Fall sollt sinn.

Ech wollt zwee Punkten, eng Kéier d'Form an awer och dann de Fong, ugoen. Fir d'Éischt d'Form.

Et ass scho gesot ginn, déi rezent Turbulenzen an der brittescher Regierung hu sécherlech net onbedéngt zu méi Vertraue bäigedroen. Sécherlech sinn eng Rei Hardliner elo vu Bord gaangen. Déi Nei, souwuel den Ausseminister wéi och de Brexit-Minister, si wuel... oder de Brexit-Minister ass ee vum Camp vum Leave, also déi, déi eraus wollte goen, mä ass méi e liberale Konservative. Dat heescht, ech denken, dass dat awer kann zur Berouegung bäidroen.

D'Verhandlungsstrategie vun der brittescher Regierung ass natierlech e bësse geschwächt, well wann een international Accorde wëllt maachen an deen een oder anere Minister geet eraus an et ass keng Strategie ze gesinn, ass dat natierlech net ëmmer vertrauenswürdeg. Dofir hoffen ech, dass dëst awer zu enger Berouegung féiert. Och am brittesche Parlament kënn et elo e bëssen zur Rou. Och do wäert elo Summer sinn, soudass hoffentlech déi Zäit genotzt gëtt vun der brittescher Regierung, sech méi fest opzestellen a wierelech mat engem Plang, mat engem richtege Plang an déi Verhandlungen ze kommen, well dat, déi Stabilitéit, brauchen déi géigesäiteg Partner, fir richtig kënnen ze verhandelen.

Dofir kommen ech dann zum Fong. Et si sechs Punkten, déi ech wollt kuerz erwänen.

Den éischten ass natierlech ganz kloer: Déi „hard border“, dat heescht, d'Grenz tëschent Irland an Nordirland, déi muss oppe bleiwen. Dat ass en No-Go fir eis. Et ass sécherlech ee vun de kruziale Punkten an deem ganzen Accord. Ech mengen awer, dass et wichteg ass, dass mer net zréckkommen op zoue Grenzen. Och wann et hei zu schmärerhaften Ännerunge kënn, esou ass déi „hard border“ alles och wéi positiv. Dofir ass dat eng absolutt Prioritéit, dass déi an de Verhandlungen och weiderhi sollt opbleiwen.

Den éischte Punkt ass och fir eis ganz richtig: keng Opspléckung vun deene véier Grondfräiheeten! Dat sinn: D'Wueren, d'Kapital, d'Servicer an d'Personne solle fräi zirkuléieren kënnen. Dat sinn u sech d'Grondprinzipien, wou d'Europäesch Unioun dovu grouss ginn ass. An ech mengen, dat soll och bei engem Austritt méiglechst bäibehale ginn. Besonnesch, wann een nëmme d'Wueren wëllt an de Vierdergrond stellen, esou ass fir eis de Mënsch awer gradesou wichteg wéi just d'Wueren, dass dat an deem Deal nach berücksichtegt soll ginn. Iwwregens, d'Schwäiz an Norwegen, déi jo och mat der EU Accorden hunn, do gëtt et déi fräi Zirkulatioun vun de Persounen an och vun de Wueren, wuel bei deem engen oder anere mat Aschränkungen, mä awer de Prinzip ass deen, deen am wichtigsten ass.

Den zweeten: Wann et dann zu ënnerschiddlechen Accorde kënn, wien ass herno zoustänneg, wann et Divergenze ginn? Et ass jo net méi den Europäesche Gerichtshaff. Et muss een awer och do ganz kloer en Deal fannen, dass et net en ontransparent Schiedsgericht soll ginn, dat herno bei Problemer soll tranchéieren; also och ganz wichteg, fir dass dat kënn.

Wéi ass et, en drëtten Punkt, mat den EU-Normen, wëssend, dass d'brittesch Unioun dat och wëllt bäibehale mat hiren Accorden, dass eng géigesäiteg Unerkennung vun den Normen sollt do sinn? Och dat ass e ganz wichtige Punkt derbäi.

E véierte Punkt, dat ass sécherlech dee vun dem Finanzsecteur. Mir wëlle kee Finanzsecteur, an deem no ënne reguléiert gëtt. Et soll e staark reglementareschen Accord nach ëmmer weider bestoe bleiwen. An dem Post-Brexit

vum Pabeier, dee virläit, sinn och Kritäre genannt ginn. Genau Kritäre sinn awer net ausgeschriwwen. Et geet net drëms, géigesäiteg elo och do de Picking ze maachen, mä gläichzäiteg d'Chancen ze gesinn, fir e gudden Accord ze fannen.

Da kommen ech zum Schluss. Fir mech, oder fir eis, Här President, gesäit een, dass mer virun enger Regierung a Groussbritannien sinn, déi leider kee richtege Plang huet. Ech hoffen, dass dee Plang sech iwwert de Summer nach konkretiséiert, an dann denken ech, dass mer dat awer och nach packen.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An den Här Kartheiser ass scho prett. Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, Exzellenz, mir hunn haut erëm d'Geleeeenheet, iwwer en trauregt Kapitel ze schwätzen an der Diplomatie vum fréien 21. Jorhonnert. De Brexit ass eppes, wat fir d'Vereenegte Kinnekräich eng gewëssen Onsécherheet mat sech bréngt, fir eis ganz sécher e schwieregt Kapitel gëtt fir Lëtzebuerg. An dat muss een ëmsou méi bedauern, well net alles gemaach ginn ass, wat mir vun eiser Säit aus hätte kënnen maachen, fir déi do Evolutioun ze verhënnere!

Et muss een nach eng Kéier drun erënnere, datt den David Cameron mat Kompromisspropositione komm ass, déi net akzeptéiert goufen. Haut gesäit een dat vläicht anescht, wéi een et deemools gesinn huet. Oder och, fir elo bei der Migratioun ze soen, datt déi Biller vun der Jungle de Calais wahrscheinlech net dozou bäigedroen hunn, fir d'Stëmmung am Vereenegte Kinnekräich Richtung EU positiv ze beaflossen.

Mir hunn elo direkt Konsequenzen, mat deene mer eis mussen beschäftegen. Eng éischt ass: D'Roll vu Lëtzebuerg an der Europäescher Unioun gëtt vill méi komplizéiert. Mir verléieren e ganz wichtige Alliéierten a ville Froen: oppe Mäert, Steierfroen, Finanzplaz. Dat mécht eis d'Liewen net méi einfach.

An elo an direkt hu mer och mam EU-Budget ze dinn, wou mir soen, datt mer eis Ambitioune mussen no ënnen upassen. Mir verléieren iwwer 10% vun der EU-Populatioun. Mir verléieren déi zweetgréisst Wirtschaftsmuecht vun der EU. Mir kënnen dat net einfach esou kompenséieren, mä et ass e Riseverloscht fir d'EU a mir mussen eis Uspréich och e bëssen upassen no ënnen. An dofir kënnen mer dat net ganz kompenséieren, wat de Verloscht vum Vereenegte Kinnekräich mat sech bréngt.

Mir brauchen onbedéngt en Deal, dat ass eist kloer Zil. Mir géifen d'Regierung och ënnerstëtzen, dat och ze gesinn, net nëmme, well mer net wëssen, wat d'Konsequenze vun No-Deal op dat Vereenegt Kinnekräich selwer wäeren, mä och, well d'Europäesch Unioun a Lëtzebuerg ganz vill Interessen doranner hunn.

Mir wëlle laangfristeg ganz positiv Interessen am Vereenegte Kinnekräich behalen, onafhängeg vun deem, wéi dës Negotiationen elo lafen. Mä déi bilaterale Beziungen tëschent Lëtzebuerg an dem Vereenegte Kinnekräich leien eis um Häerz.

Et ass kloer, datt mer keng Bestrofungsmotivitéit wëllen an déi och net géifen toleréieren. Mir mussen wëssen, datt den Accord mam Vereenegte Kinnekräich e Modellcharakter huet. Ganz sécher sinn d'Schwäiz an aner State ganz interesséiert dorunner, wat elo negociéiert gëtt, an et ka Konsequenzen hunn och op eis Relatioune mat aneren Drëtstatten.

Mir offrëieren als Lëtzebuerg natierlech niewent Dublin an anere Plazen eng Auswäichplattform fir Firmen, déi un engem Siège an der EU interesséiert sinn. Mir mussen dat ganz diskret maachen. A mir hunn et, mengen ech, bis elo och esou gemaach. Dofir muss een der Regierung felicitéieren. Mir sinn net d'Geier, déi waarden, datt Problemer am Vereenegte Kinnekräich sinn. Mir si Frënn elo an och nom Brexit a mir wäerte kucken, datt, wa Firmen heihinnerkommen, dat och op eng Manéier geschitt, déi keng Irritationen zu London provozéiert.

Eis Finanzplaz muss mer protégéieren. Mir brauchen also fair Arrangementer. Dat ass e ganz komplizéierten Dossier. Mir kennen och d'Spezifisitéite vun der brittescher Legislatioun am Finanzsecteur. Dat ass wierelech fir eis eng zentral Fro a mir ënnerstëtzen d'Regierung, fir

d'Interessie vun der Lëtzebuurger Finanzplaz an dësen Negociatiounen optimal ze protegéieren.

Mir wëllen awer keng dogmatesch Approche an der Fro vum Bannemaart. Mir hunn hei en Angebot, eng Richtung, an déi d'Negociatioun ginn, vun enger Fräihandelszon, wou ee vläicht muss léieren, och differenziéiert ze denken! Et huet kee Wäert, esou dogmatesch ze sinn, datt mer selwer den Obstakel vun enger Léisung ginn, vun enger Solution négociée mam Vereenegte Kinnekräich. Wa mer mussen differenziéieren tëschent verschiddene Wueren oder dem Persounverkéier oder den Déngschtleeschungen, da mussen mer dat maachen. Ech mengen, et huet kee Wäert, un engem Dogma festzhalen, mat deem Resultat herno, datt mer eng schwéier Kris mat provozieren.

Et ass och kloer, datt mer eng weider Memberschaf vum Vereenegte Kinnekräich a verschiddene Agencé vum der EU musse pragmatisch beuerteelen. Och do kann et an eisem Interess sinn. Mir mussen eis iwwerleeën, ob mer am Interess vun de Persounen, déi betraff sinn, sief et eis Ressortissanten, déi am Vereenegte Kinnekräich wunnen, oder Britten, déi zu Lëtzebuerg wunnen, eventuell Iwwergangsbestimmungen musse fannen. Déi däitsch Regierung huet elo d'Iddi vun engem Brexit-Übergangsgesetz lancéiert. Ass dat hei néideg? Dat muss een analyséieren. Et ass schwéier, dat elo am Virus kënnen ze soen.

Mir mussen och iwwerleeën, ob mer zukünfteg bilateral Accorde mam Vereenegte Kinnekräich musse an d'A faassen. Vläch, no den Terme vum Accord, ass net méi alles iwwert d'EU méiglech, wat bis elo iwwert d'EU geregelt gouf. Och do gëtt et eng Erausforderung fir d'Diplomatie, fir kënnen genau ze identifizéieren, wat nach an Zukunft a bilateral EU-Vereenegt-Kinnekräich-Terme ka gemaach ginn oder wou Raum geschaf gëtt, fir bilateral Arrangementer tëschent hinnen an eis.

Lëtzebuerg op jidde Fall muss sech nom Brexit ganz anescht an der Welt positionéieren. Et ass un eis, fir déi Erausforderung vun enger méi globaler Promotiounspolitik, vun enger besser Vermaartung vun eisen Interessien an der Welt unzehuelen. Och dat ass en Defi, deen eis fir d'Zukunft erwaart.

Ech soen Iech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Domat ass vun eiser Säit den Debat ofgeschloss.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Nee, nee, nee!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah neen, entschëllegt, den Här Baum! Här Baum, Dir hutt selbstverständlech d'Wuert.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Merci, Här Präsident. Et ass effektiv elo déi fënneft oder sechste Kéier, datt mer hei an der Chamber diskutéieren iwwert de Brexit. An ëmmer erëm stelle mer fest, scho virun zwee Joer, datt et eigentlech och ganz vill ze dinn huet mat engem Malaise an den europäesche Gesellschaften, mat deem mer konfrontéiert sinn. An dee Malaise ass an deene leschten zwee Joer net méi kleng ginn, mä éischer nach méi grouss ginn an elo hëlt en déi diversten Ausdrucksformen un.

Eng dovunner ass de Brexit. An dee Brexit ass, dat muss een awer ëmmer erëm widerhuelen, eng vu verantwortungslosen an opportunistesche Politiker verursaachte Katastroph. Et ass eng Lose-lose-Situatioun egal a wéi enger Variant, ob an där elo vun dem vun der brittescher Regierung virgeschloenen Wäissbuch, dat éischer méi Froen opwerft wéi et Froe beantwärt, oder an der Perspektiv vun engem haarde Brexit, deen awer ëmmer méi no réckelt.

Wa bis Oktober keng duerchgräifend Kompromisser kënnen fonnt ginn oder keen Accord ka fonnt ginn, da weist alles drop hin, datt mer awer an déi No-deal-Variant riskéieren eranzetrennen. An et gëtt virun allem schrecklech fir déi Leit, déi a Groussbritannien wunnen, liewen a schaffen.

Eng nei haart Grenz tëschent Irland an Nordirland wäert mat relativ grousser Sécherheet zu neier Gewalt féieren. D'Schotten an d'Nordiren, déi an hirer Majoritéit fir de Remain waren, wäerten hir Sezessionsbestriewungen an hire Wonsch, zur EU ze gehéieren, nach weider virundreiwen, mat alle politesche Konsequenzen a Konflikter, déi dat innerhalb vun Groussbritannien mat sech bréngen wäert.

E Groussbritannien an der Variant vum haarde Brexit, deem seng Wirtschaft isoléiert ass a kee präferenziellen Zougang zum europäesche Maart huet, wäert enger liberal-konservativer Féierung kuerzfristeg un alle Schrauwen dréien, fir hir Economie um Weltmarkt kompetitiv ze maachen, dat heescht Fiskal-, Sozial- an Ëmweltdumping bedreiwen. Dat soen hir neoliberal Thinktanken och zimlech onverblimmt.

An domadder wäerte se an deem doten Zeenariio och d'EU dann enger Drock setzen, dat selwecht ze maachen, also erof mat de Léin, erof mat Sozialleeschungen, erof mat Steieren an och erof mat den Ëmweltstandarden. An dann huet d'Race to the bottom definitiv gewonnen an d'Länner um Kontinent wäerte wäit ausenanergeridde ginn, dat wäert d'Gesellschaft splécken an eis weider an en Europa zrëckkatapultéieren, wat mer, wéi mer elo wësen, fälschlecherweis als iwwerwonnen gegleef haten an deem seng Virzeechen an deene leschte Méint ëmmer méi sichtbar ginn.

Datt et esou wäit konnt kommen, huet natierlech vill mat der feelerhafter Architektur vun der Europäescher Unioun ze dinn a virun allem och mat där Tatsaach, datt dat zentraalt Versproche vun allgemengem Wuelstand a soziale Fortschritt fir jiddwereen an deene leschte Jorzéngte geaffert gouf zugonschte vun de Profittere vum enger Minoritéit. An dat si keng schéin Aussichte fir eis Zukunft!

An duerfir war ech dann awer schonn e bëssen iwwerrascht oder erfieert, hei vu verschiddene Virriedner, net allen, mä verschiddenen ze héieren, datt et sech zentral ëm d'Opportunitéiten elo géif dréien vun där dramatescher Situatioun fir d'Lëtzebuurger Finanzplaz, well ech mengen, datt dat wierkelech déi definitiv falsch Approche ass.

Éischters - an ech wëll een Aspekt dovunner erausgräifen an deenen nach annerhalfe Minutten, déi mer bleiwen -, dat ass, déi Delokalisierung vum den Aktivitéite vun der Londoner City op Lëtzebuerg, déi si schonn amgaangen. No mengen Informatiounen kommen all Mount mat Fluktuatiounen tëschent 100 an 300 Leit op Lëtzebuerg, déi virun an der City geschaff hunn, well Banken, Assurancen, Fongelues a lues hir Aktivitéiten hei am Land, awer och op anere Plazen, Frankfurt a Paräis, weider ausbauen. Also et geschitt eigentlech genee dat, wat Verschiddener hei wëllen.

Just, an dat ass e Phänomeen, deen ech wëll ze bedenke ginn: Dat sinn alles Leit, déi natierlech och enzwousch wunne wëllen! Wiem kann een dat verdenken? An et si meeschtens Leit mat engem relativ décke Portmonni, déi sech ouni gréisser Problemer och déi héich Präisser um Lëtzebuurger Wunnemaart leeschte kënnen. En plus kënnen se rechnen a se gesinn, datt hiert Haus, wat se elo kafen, an e puer Joer nach weider u Wäert gewanne wäert.

An duerfir huet et mech och net iwwerrascht, wéi ech virun enger Woch mat engem Immobilienagent geschwat hunn, dee mer gesot huet, datt am Moment Haiser am Wäert tëschent 800.000 Euro bis eng Millioun ewechgi wéi waarm Bréidercher, notament an déi dote Clientèle. An ech mengen, datt dat eis Gesellschaft viru vill méi e grouss Problem stellt, wéi de Wonsch, onbedéngt nach weider Entrepreisen aus der Finanzwelt vu London hei op Lëtzebuerg ze zéien. An duerfir menge mer oder warne mer dovur, datt dat Schlémmst, wat kéint geschéien, ass, datt mer un eiser eegener Brexit-Gourmanzegkeet erstécken.

Ech soen Iech Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An elo huet d'Wuert den Här Ausseminister, den Här Jean Asselborn.

Prises de position du Gouvernement

► **M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes.** - Här Präsident, Dir Dammen an Dir Hären, also ech menge soen ze kënnen, dass mer jo liicht geschock waren den éischte Moment, wéi mer d'Resultat héieren hunn den 23. (veuillez lire: den 23. Juni 2016) iwwert de Brexit, an dass och elo nach den zweeten an drëtten Moment mer feststellen, dass eng Wonn um europäesche Kontinent bleift, déi net guttdeet.

Deen eenzege positive Punkt, mengen ech, ass deen, dass et an der Europäescher Unioun keen Dominoeffekt ginn ass, dass also anerer net gemengt hunn, si kéinten oder si missten dat nämlecht maache wéi d'Britten.

Loosse mer vläch ufänke mat enger anerer positiver Säit! Mir hunn am Kader vum Artikel 50 an der Europäescher Unioun vill Fortschreitter gemaach zënter dem 29. März. Wann een arithmetesch kuckt, sinn 80% vun deem, wat ze maachen ass am Kader vum Arti-

kel 50, erleedegt. Allerdéngs arithmetesch, well de Knackpunkt, dee mer elo ëmmer méi gesinn, ass, dass déi lescht 20%, wou et virun allem ëm déi bannenzeg iresch Grenz geet, wéi een hei gesot huet, dass dat déi haartsten Noss ass. Et war se an et bleift se och.

Et heescht also oppassen, dass dee Good Friday Agreement oprechterhale bleift. Vill Ire soen och nach, dass bei hinnen och nach e Friddensprozess ass an deen d'äerf net zerstiéiert ginn. An eng haart Grenz wëllt keen, do si mer eis alleguerten eens, well dat kéint erëm ganz séier d'Gewalt op der Insel oplame loosse. Ouni eng Léisung, an do sinn ech och kategorieesch dra gewiescht de leschte Freideg, ouni eng Léisung iwwert d'Problematik vun Nordirland a vun Irland gëtt et keen Accord am Kader vum Artikel 50. Ech mengen, dat ass déi Fro, déi Verschiddener gestallt hunn hei. Wa mer keen Accord iwwer Irland fannen, gëtt et keen Accord iwwert den Artikel 50 an da si mer, wat d'Britten nennen, beim „cliff edge“, dat heescht, den 31. März sti mer virum Näscht, wat dann d'Verhandlung ugeet.

Leider muss ech och soen, dass déi brittesch Regierung zrëckrudert op engem wichtege Punkt mat Nordirland, nämlech dat berümt Wuert „backstop“, wou, mengen ech, kee Mënsch am Land versteet, wat dat ass.

Ech probéieren, dat kuerz ze soen, Här Präsident. Dat ass eng Fall-back-Positioun, eigentlech eng Noutléisung, déi am Dezember op emol opkoum, an et ass ofgemaach ginn, fir d'Grenzkontrollen tëschent Irland an Nordirland ze verhënnere. Deen „backstop“, dee gesäit e gemeinsame Reglementéierungsraum vir fir den Handel u Gidder tëschent der Unioun an Nordirland. Anescht gesot: Nordirland géif eng gewëssen Zäit am Bannemaart bleiwen, bis eng definitiv Léisung fonnt ass. Dat ass dat, wat een den „backstop“ nennt.

Dës Léisung ass ee spezifesch Virschlag fir déi eenzegearteg Situatioun op der irescher Insel, fir dass déi do kann a Kraaft trieden, wann des Fro net anescht ka geléist ginn. An ech soen Iech, ech gesinn net, wéi des Fro anescht kéint geléist ginn. Mir mussen och wëssen: An Nordirland hu 56% vun de Leit fir de Remain gestëmmt, an Nordirland!

Sou! Dernieft deckt den „backstop“ nëmme déi Beräicher of, déi noutwendeg sinn, fir eng haart Grenz ze verhënnere. Den „backstop“ protegéiert och d'Integritéit vum Bannemaart an och vun der Zollunioun. Ech soen et nach eng Kéier: Eng Alternativléisung läit net um Dësch. Ech hunn et scho gesot, mir brauche schonn eng Léisung am Austrëtsofkommes.

De Ministerrot vum leschte Freideg war op deem Punkt kloer, vläch mat enger Ausnam. Ee Land huet do e wéineg Bedenke gehat. Mä awer och de Michel Barnier als Chefverhandler war ganz kloer. Mir akzeptéieren net eng Vermëschung vun dëser Fro mat der Fro vun der zukünfteger Relatioun vun den EU 27 mat Groussbritannien!

Dat géllt iwwerengs och fir d'Finanzen. Dat heescht, wat den Apport ass, dee Groussbritannien muss leeschten, fir aus der Europäescher Unioun kënnen auszutrieden.

An op deem Punkt leider, Här Präsident, schéngt et mer, dass d'Britte par rapport zum leschten Dezember och liicht zrëckruderen, souguer schwéier zrëckruderen, an d'Rechnung vun der Scheedung wëlle se un en Accord iwwert déi zukünfteg Relatioun drucknäpen.

A wéi gesot, mir als Europäesch Unioun wëllen dee Kuddelmuddel net. Dat wier e Kuddelmuddel. Fir d'Éischt mussen mer propper gescheet ginn an da baue mer eng nei Beziéung op.

Et kann ee soen, dass mer elo ukomm sinn an der Stonn vun der Wourecht vun dëser Verhandlung. Viru e puer Woche si jo, wéi Der wësst, zwee Ministeren aus der Regierung zrëckgetratt, well se net averstane ware mat allen Elementer vun der Richtung, déi d'Premierministesch May virginn huet, virun allem an deem Wäissbuch. An nodeem déi brittesch Regierung hiert Wäissbuch iwwert déi zukünfteg Relatioun virgeluecht huet den 12. Juli, wäerte mer elo hoffentlech kënnen ufänken, och iwwert déi zukünfteg Relatioun méi am Fong ze schwätzen.

Ech fannen, dass et eng gutt Saach ass, dass d'Britten elo accouchéiert hunn. An deem Wäissbuch, wann een net mam Fong d'Accord ass, dat kann ee jo net sinn, trotzdem weist een, wou een an déi richteg Richtung geet a wou eben eppes ass, wat mer net kënnen deelen.

Ech mengen et nach eng Kéier soen ze wëllen, dass fir all Land an der Europäescher Unioun dat eng wichteg Kontributioun ass fir d'Verhandlungen. Mä, mä, mä - mussen mer soen -,

wat eis zukünfteg Wirtschaftsrelatiounen ugeet, brauche mer vill méi Detailler zu de Virschléi vun der brittescher Regierung. Virun allem der brittescher Regierung hire Virschlag, fir den Zoll, d'Douane ze regelen, ass immens komplizéiert an ech géif mengen, no deem, wat ech verstanen hunn, an och no de Reaktiounen, déi ech héieren hunn, quasi onméiglech. Dat gesi mir net nëmme hei zu Lëtzebuerg esou, mä dat gesinn och déi aner Länner an der Europäescher Unioun alleguerten esou.

De brittesche Virschlag, wat ass dat? E gesäit een héich komplexe System vir, an deem d'Vereenegt Kinnekräich quasi als Agent vum der Europäescher Unioun, 27, Taxen op Gidder erhieft, also si erhiewen Taxen op Gidder fir eis, déi aus Drëtsteten, aus China oder Japan, Amerika an de Bannemaart kommen. Op Gidder, déi fir de brittesche Maart bestëmmt sinn, wäert dann den Zolltariff vun de Britten applizéiert ginn. D'Betriber missten op der Grenz deen héchste vun deenen zwee Tariffer bezuelen an d'Differenz herno zrëckfuere, wa se bewisen hunn, wou déi Gidder dann och schlussendlech verkaaft gi sinn.

D'Europäesch Unioun huet een Tarif douanier. Hei hätte mer mat zwee Tarifs douanier ze dinn an et wier een drëtten, nämlech Groussbritannien, dee géif fir d'Europäesch Unioun den Zoll anzéien. Dir gesitt, dat wier en administratiivt Monster an do, mengen ech, géif een och zum Deel d'Kontroll verléieren iwwer seng eegen Douanesgeschäfte. Dee Wee do, deen ass praktesch onméiglech. An duerfir hu mer de Britten ëmmer erëm vun Ufank u gesot: Wat mir eis virstellen als Europäesch Unioun fir d'Zukunft, ass ee Fräihandelssofkommes! A mat engem Fräihandelssofkommes par définition, do sinn déi meeschte Wuere vum Zoll befreit. An do hätte mer dann natierlech och als EU een Iwwerbléck iwwert de Wuereverkéier.

Bon, ech wëll hei soen, ee Moment hunn d'Britte geschéngt mat op dee Wee ze goen. Souguer nach dee Moment, wéi den David Davis hei zu Lëtzebuerg war viru e puer Méint, war dat eng Richtlinn. E war och hei an der Chamber, mengen ech, wann ech mech gutt erënneren. Mä elo si mer hei op engem Punkt, wou d'Britten net méi esou gesi gëtt, op jidde Fall an dëser Phas.

Bon, et fënnt een Elementer am Wäissbuch bezüglech gläich a fair Konditiounen um Maart oder och am Déngschtleeschungsberäich, Verschiddener vun Iech hunn dat hei gesot, déi ee muss positiv kucken a soll positiv kucken a versichen, och do dat Positiv dann natierlech opzebauen, fir dass een och zu positive Resultater kënt op deene Gebidder, wou et guer net geet.

Esou wéi ech scho viru e puer Méint hei an der Deklaratioun iwwert d'Aussepolitik gesot hunn, ass d'Lëtzebuurger Positioun eigentlech eng ganz kloer. An déi differenziéiert sech net ee Jota vun de Positiounen vun deenen anere Länner an der Europäescher Unioun. Dat Schlémmst, wat hei kéint geschéien, dat wier, dass Lëtzebuerg eng spezifesch Positioun hätt par rapport zu all deenen aneren. Mir brauchen hei eng europäesch Positioun! Mir verhandelen net, ech soen dat nach eng Kéier, als Lëtzebuerg mat de Britten. Fir eis verhandelt de Michel Barnier, a wann ech soen, „fir eis“, ass dat fir déi ganz Europäesch Unioun!

Hei Divisiounen schafen, dat wier fatal. Also ech géif mengen, dass mer alleguerten an der Europäescher Unioun op d'Integritéit vum Bannemaart setzen, vun der Wettbewerbsfähigkeit selbstverständlech. An och déi Länner, déi eng Finanzplaz hu wéi mir, wësse selbstverständlech do sech dran ze wieren.

De Brexit ass eng Erausforderung. An dem aktuelle Verhandlungsstand ass, Här Mosar, Dir hutt et ugeschnidden, een No-deal-Zeenario net um Dësch! Wann ech Pessimist sinn, da géif ech souguer mengen, dass e méi no réckelt, een No-deal-Zeenario. Mä eleng Dover, wann Der d'Zeitungsartikele liest, wann Der de Britten nolauschert, 80% vun der Halschent vun allen Importer (veuillez lire: 80% vun allen Importer), déi a Groussbritannien getäteg ginn, kommen iwwer Dover. Do muss Der Iech virstellen, souwuel um Waasser wéi op der Strooss, wann all Camion an all Schëff, all Container muss kontrolléiert ginn, wat dat zu engem Chaos vun de Kontrolle féiert. Mä dat kann den 31. März antrieden, wa mer et net zu engem Accord, engem Transitionsaccord kommen.

Mir mussen - dee britteschen Ausdrück hei, et deet mer leed, dat heescht dann „preparedness“ -, also mir mussen virbereet sinn. D'Kommissioun huet kloer kommunizéiert, wat och richtig ass. An ech mengen, mir wëlle jo alle-

guerten an der Europäescher Unioun, an ech mengen, dass et och souguer a Groussbritannien nach der vill gëtt, déi wëlle virum 30. Mäerz deen Iwwergangssaccord ratifizéieren. A mir wëllen och den Artikel 50 ratifizéieren.

Mir hunn dann eng Iwwergangssphas bis den 31. Dezember 2020, wou d'Veereenegt Kinnekräich all d'Konditiounen vun der Stee am Banne-maart muss akzeptéieren, ouni dass se nach um Dësch setzen. Mä dat hu se gewosst! Den zweeten Zeenario ass deen, wéi ech elo grad gesot hunn: Den 30. Mäerz 2019 ass näischt ratifizéiert a Groussbritannien gëtt iwwer Nuecht een Drëtstat ouni Offiederungen, déi da kéinte spillen.

Bon, de Brexit huet Konsequenze fir d'Personen, fir d'Privatbetreiber, ëffentlech Verwaltungen, fir den Austrëtsofkommes. Wann et dat gëtt, muss een och wëssen, dass Saache sech änneren, dass näischt bleift, wéi et bis elo war. Am Kader vun där Virbereedung, d'Auswierkung vum Brexit, déi wäerte jee no EU-Memberstat natierlech staark variéieren, déi Däitsch, d'Fransousen, Lëtzebuerg huet aner Relatiounen. Mir hunn déif Relatiounen mat Groussbritannien, wat eis Bankeplaz ugeet. Dat ass richtig. Mä onofhängeg vun de Relatiounen, d'Intensitéit vun de Relatiounen am wirtschaftleche Beräich sinn a ville Länner immens héich. Sou!

Och d'Lëtzebuerg Regierung muss an iwwerhëlt d'Responsabilitéit. Mir sinn a Kontakt als Ausseministère a mussen och do mat deene concernéierte Ministèren eis kuerzschléissen, fir mam Privatsektor, der Chambre de Commerce, der Chambre des Métiers, de Verbänn vum Finanzsektor och natierlech, wat de Finanzminister doudsicher mécht, iwwert de Stand vun de Verhandlungen ze schwätzen an dann och selbstverständlech de Betriber soen, dass Precautiounen mussen geholl ginn. Wat fir Precautiounen d'Betriber huelen, dat ka jo de Stat net imposéieren. Mä et ännert sech eppes mat Groussbritannien fir déi Kontrakter, déi lafen, fir nei Kontrakter, déi ulafen nom 30. Mäerz.

Wann Der mech frot - an ech mengen, et ass ee vun de Kolleegen heibannen, dee mech gefrot huet, wat ech perséinlech mengen -, kann ech natierlech nëmme meng subjektiv Meinung hei erëmginn. Ech mengen perséinlech, dass mer een Accord fannen am Kader vum Artikel 50. Ech gleeven och, an dat ass den zweete Punkt, dass mer à la fin du compte een „free trade agreement“ och fäerdegbréngen.

Bon, firwat? Ech mengen, dass Groussbritannien - a wann ech gutt am Bild sinn, ass Seng Exzellenz, hiren Ambassadeur, hei bei eis de Mëtteg -, ech sinn iwwerzeegt, dass bis den Hierscht 2018, dat ass jo net méi ganz laang, dertëscht läit nach just eng Vakanz, d'Britten agesinn, dass mer net méi am 19. Jorhonnert sinn an dass d'Welt zënter dem 19. Jorhonnert liicht changéiert huet. Dat ass dat eent.

An dat Zweet, dass och Groussbritannien zur Asiicht kënn, dass den 100-järege Krich, deen am 14. an am 15. Jorhonnert war, och am 21. Jorhonnert net vun de Britte géif gewonne ginn.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Wann ech elo no der Auer kucken, dann huet de Finanzminister nach just eng Minutt.

► **Une voix.** - Dat geet déck duer.

► **Plusieurs voix.** - Ooh!

(**Hilarité**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ass d'Chamber bereet, fir...

(**Interruptions diverses**)

Ah, ech si Wuess an den Hänn vun der Chamber.

► **Mme Simone Beissel (DP).** - Jo, déi selwecht Zäit wéi den Ausseminister.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Wat sot Dir, Madamm Vizepresident?

► **M. André Bauler (DP).** - Gitt dem Här Finanzminister d'Méiglechkeet, sech auszedrécken!

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - Här President, Dir...

(**Interruption par M. Michel Wolter**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - An Dir sidd ganz oft net hei!

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen aus der Regierung, ech ver-siche mech ganz kuerz zefaassen.

(**Interruption par M. Michel Wolter**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah, wann Der wëllt, ech kann lech dat genee op d'Minutt soen.

► **M. Michel Wolter (CSV).** - Maja, dat ass ganz gentil.

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - Ech mengen, ech fänken nach eng Kéier un.

(**Brouhaha**)

Här President, Dir Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen aus der Regierung, ech stëmmen natierlech all deem zou, wat den Ausseminister Jean Asselborn gesot huet. Ech mengen, hien huet dee grouse Kader gesat. Ech géif gären haaptsächlech iwwer zwee Punkte schwätzen. Op deem enge ganz kuerz, dat ass natierlech iwwert déi Fräihandelszon fir Gidder, an dat Zweet iwwert d'Fräihandelszon fir d'Services financiers.

Mä fir d'Éischt wëllt ech lech awer och eng Reaktioun maachen iwwert d'Konsequenze vum Brexit à court/moyen terme fir Lëtzebuerg, well och doriwwer vill Froe gestallt gi sinn, à juste titre.

Wat sinn d'Konsequenze fir Lëtzebuerg?

Et ass esou, dass mer schonn an der Debat vum 4. Juli 2017 hei, déi gefrot gi war vum Deputéierten André Bauler, doriwwer geschwat haten. An ech hat lech deemools d'Lëtzebuerg Approche beschriwwen. An ech mengen, vill vun lech sinn drop zrëckkomm. Mir wollten net eng aggressiv Attraktiounspolitik maachen, mä en fait eng kooperativ Approche ubidden. An dat hu mer gemaach an dat ass eis gutt gelongen.

Mir wollten och de ganzen Debat vum Brexit dedramatiséieren, an deem et ëmmer Léisunge gëtt, fir op dem Bannemaart aktiv ze sinn. A wat geschitt ass, an ech ginn lech elo hei e puer Zifferen, déi ech bis elo an där Form nach net ginn hunn, ass: Lëtzebuerg ass ganz vir derbäi bei deene Länner, déi am Kontext vum Brexit hire Match maachen. Mir hunn opgeléicht, dass mer bis elo 37 Gesellschaften hei op Lëtzebuerg kruten oder déi sech hei zu Lëtzebuerg verstäerkt hunn. Dat si 16 Asset Manager, dat sinn 11 Assurancegesellschaften, dat si 7 Banken an 3 FinTech-Gesellschaft. Ech mengen, dat beweist, dass eis Strategie déi richtig war an dass de Fait, dass mer op engem Kooperatiounsmodell waren, déi gutt Approche war.

Si mer dofir zefridden iwwert déi ganz Brexit-Geschicht? Natierlech net! A moyen/long terme huet dat ganz aner Konsequenzen, op déi mer ze schwätze kommen.

Den Dag no der Presentatioun vum wäisse Buch vun der brittescher Regierung hat ech eng länger Reuniooun mam Philip Hammond, mengem Homolog vun der brittescher Regierung, dee mer déi Haaptaspekte dovunner presentéiert huet.

Ech mengen, wat ee muss agesinn am Kontext vun deem wäisse Buch, dass et awer en Effort ass vun der brittescher Regierung, fir nei Iddien op den Dësch ze leeën! Dat dierf en awer och elo hei net vergiessen! Et ass en Effort an et si verschidden Ouverturen do, déi mer mussen saisiéieren. An et ass natierlech fundamental, dass d'EU muss zu 27 geschlossen hei handelen. An do maachen ech dem Michel Barnier voll Konfianz an der Kommissioun! Natierlech muss den Dialog mat den États membres gutt sinn an dass och alleguerten d'Saachen erafléisse vun deene verschiddene Länner.

Ee Wuert zu der Fräihandelszon iwwert d'Gidder.

Et ass esou, dass do u sech eng Ouverture vu brittescher Säit kënn, well se jo dee Fräihandel wëllen, mä d'Ramebedéngungen, déi se hei proposéieren, Schwierigkeete stellen, an de Jean Asselborn huet déi gutt ervirgestrach, haaptsächlech wat d'Erhiewe vun deenen TVAs-Taxen ubelaangt an zweetens wat en fait d'Essenz vun enger Union douanière ass, dass een do een Taux huet.

Mir gesinn do awer, op där enger Säit muss een do ennersträchen, hu se op der brittescher Säit awer en Effort gemaach, well se bereet sinn, d'Regele vun der EU unzehuelen! Dat ass awer keng kleng Saach. Dat si se bereet, hei ze maachen, dat soll een unerkennen, mä d'Modalitéit muss ee vläicht verdéieren.

An da kommen ech zu deem zweete Punkt. Wat soll geschéien am Domän vun de Services an haaptsächlech vun de Finanzdengschtleeschungen? Doriwwer huet de Jean Asselborn nach net geschwat, an dat war en fait och d'Kontributioun, déi ech hei wollt maachen.

Initialement huet d'brittescher Regierung gefrot, dass mer sollen en Accord de reconnaissance

mutuelle hunn. Dat heescht, d'Regelen, déi a Groussbritannien, am Vereenegte Kinnekräich herrschen, sollen unerkannt gi vun der EU, a vice versa sollen d'Regele vun der EU an England unerkannt ginn. Dat war hir Position de départ, déi hu se elo opginn, well déi Positioun hätt en fait datselwecht geheescht wéi en Accès zum Marché unique. An dat wäre wierklech d'Roséngen aus dem Kuch.

Elo gëtt proposéiert, dass ee soll en Equivalenzregimm sech iwwerleeën. Deen Equivalenzregimm, deen huet d'EU de Moment scho mat Drëttlänner, mä en ass net ganz developpéiert, en ass net ganz kohärent an en deckt net alles of.

An de Virschlag vun den Englänner ass, dass dat soll verbessert, verdéift ginn, méi kohärent ginn. Ech fannen, dass dat eng Approche ass, déi vill Meritt huet an déi mer solle kucken.

Den zweete Punkt ass d'Finanzstabilitéit. Mir sollen eis keng Illusiounen maachen an och net mat Scheiklappe liewen: D'Finanzplaz vu London ass déi gréisst vun der Welt! Wa mer do net en uerdentlechen Iwwergang maachen, da menacéiert dat d'Finanzstabilitéit vun der ganzer Welt, net nëmme vun Europa!

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - An och do sinn Usätz, et gëtt elo eng Aarbechtsgrupp tëscht der Europäescher Zentralbank an der englescher Zentralbank, fir d'Stabilitéit vun de Kontrakter iwwert d'Zäit ze kucken - ganz wichteg Saach! - a wéi muer d'Surveillance vun de Banke soll geschéien, wéi do den Echange tëscht de Superviseure soll sinn. Och alles dat fannen ech ganz wichteg.

D'Englänner proposéieren, dass also déi Kooperatioun tëscht de Superviseure soll bäibehale ginn a verstäerkt ginn an dass de System vun der Equivalenz soll gekuckt ginn, en neie Kader geschaaft ginn. Ech mengen, dass et am Interêt vu Lëtzebuerg ass, dass muer - wann ech soe muer, dat ass no 2019 - do, wou virdu Brécke waren, muer Passerellé sinn. Et ass net eisen Interêt, dass muer iwwerhaupt näischt méi do ass!

Mir sinn eng Finanzplaz, déi op ass fir d'ganz Welt. Mir maache keng Grenzen an der EU a baussent der EU. Mir sinn domadder erfollegräich ginn. An dofir ass et den Interêt vu Lëtzebuerg, dass mer do intelligent Léisunge fannen.

Zum Ofschluss. Dat, wat d'Englänner elo op den Dësch geluecht hunn, ass zum engen taktesch an zum anere strategesch. Et dierf een net vergiessen, esou eng Negociatioun wéi déi, déi hei amgaangen ass, déi leeft elo op de Schluss vum Marathon zou a jiddweree spillt do taktesch. Mar, mir loosse eis net vun der Taktik aveugléieren a kommt, mir si ganz rationell! Et ass eisen Interêt, dass et en Deal gëtt, an et ass eisen Interêt, dass mer eng Période transitoire hunn.

Ech huelen d'Wierder vum Michel Barnier erëm. Deen huet gesot, dass d'Europäesch Kommissioun sech géif „konstruktiv engagéieren“. Eh bien, ech wënsche mer, dass en déi zwee Wierder ganz seriö hëlt: konstruktiv an engagéiert.

Ech soen lech Merci.

► **M. André Bauler (DP).** - Ganz gutt!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Mosar, Dir hutt d'Wuert!

► **M. Laurent Mosar (CSV).** - Jo, Merci dem Här Minister fir déi Explikatiounen, déi ech och zu engem ganz groussen Deel ka partagéieren. Ech wollt awer nach op eng Fro zrëckkommen, wou e mer net direkt geäntwert huet. Ech deelen all d'Hoffnungen, och iwwer en Equivalenzregimm, allerdéngs bleift d'Fro bestoen, dass awer eng Eventualitéit do ass, dass et en No-Deal gëtt.

An do war meng Fro, déi ech jo och un den Här Ausseminister gestallt hunn, dee mer och dorobber geäntwert huet; ech wär awer och frou, do eng Antwort vum Finanzminister ze kréien: Si mir, ech soe mir, d'Lëtzebuergescher Regierung, zesumme mam Secteur, awer och amgaangen, eis op déi Eventualitéit ze preparéieren, déi mer wierklech net wëllen an och net hoffen, dass se antrëfft? Mä mir mussen awer realistesch sinn, well Dir hutt dat selwer gesot, dat kéint dramatesch Konsequenzen hunn, och fir d'Finanzplaz.

Duerfir nach eng Kéier meng konkret Fro: Wéi gëtt awer déi doten Eventualitéit och um Niveau vun der Regierung, vun Ärem Ministère preparéiert?

► **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.** - Ma ech si frou, dass Der dorop insis-

tiert, Här Mosar. Mir sinn 100%eg drop virbereet. An elo erklären ech lech, firwat.

Virun annerhallwem Joer hunn ech op deser Tribün gesot: Mir huele keng extra Mesuren, fir Akteure vun der Finanzplaz vu London unzézéien, well mir si schonn attraktiv esou, wéi mer sinn. An déi lescht 18 Méint hunn dat bewisen. Ech hunn elo 37 Firmen opgezielt, d'Nimm net, mä d'Kategorié vu Firmen, déi op Lëtzebuerg komm sinn. An et sinn der nach ganz vill méi, déi kommen.

D'Manéier, wéi se elo op Lëtzebuerg kommen, ass, dass se zu Lëtzebuerg eng gewësse Substanz opriichten, eng Filial, an de Gros nach zu London halen. D'Antwort op Är Fro ass: Wann et keen Deal gëtt, majo, da wäert nach méi op Lëtzebuerg an op aner Plazen an Europa kommen! Dat ass emol den éischten Deel vun der Antwort.

Dat Zweet ass: Mir sinn um Ball op allen Direktiven, wou versicht gëtt, aus dem Prätext vun dem Brexit gemaach gëtt, dass mer d'EU-Regele sollen änneren, fir eng Mauer ronderëm d'EU ze bauen an d'EU esou ze privilegéieren, andeem mer erëm eng Kéier, wéi dat an den 80er Jore scho gefaart war, eng Forteresse Europe maachen. Do dergéint wiere mir eis all Dag, den Ausseminister, de Finanzminister, de Wirtschaftsminister, alleguerten d'Ministèren aus der Regierung! An ech kann lech soen: Mir si bekannt zu Bréssel, dass mer eis dergéint wieren.

Anescht ausgedréckt, fir ze soen: Wéi bereede mir eis vir? Mir si super preparéiert, well mer esou attraktiv sinn. Mir brauche keng extra Mesuren ze huelen. A mir mussen eise Bäitrag an de 27 Länner leeschten, fir dass mer et fäerdegbréngen, dass de Brexit net als Prätext geholl gëtt, fir Grenzen zouzemaachen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer um Enn vun eiser Aktualitéitsstonn ukomm, déi e bësse méi laang ginn ass.

A mer géifen dann zum nächste Projet iwwergoen, dem Projet 7142 iwwert d'Unerkennung vun der Gebäerdesprooch. An d'Wuert huet de Rapporteur, den Här Gilles Baum.

5. 7142 - Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1984 sur le régime des langues

Rapport de la Commission de la Famille et de l'Intégration

► **M. Gilles Baum (DP), rapporteur.** - Här President, Kommunikatioun a Bildung sinn immens wichteg. An dofir sinn ech haut och immens frou, lech kënnen e Projet de loi ze presentéieren, op deen déi betrafte Leit, Leit, déi schlecht héieren oder guer net héieren, Leit, déi net gutt kënne schwätzen, ganz laang gewaart hunn.

Et handelt sech ëm eng Ofännerung vum Gesetz vum 24. Februar 1984 iwwer eis Sproochen an ëm d'Unerkennung vun der Gebäerdesprooch. An ech wäert mer de Mëtteg Méi ginn, net ze séier ze schwätzen, fir dass d'Iwwersetzung och komplett a ganz verständlech ass.

Haut also gëtt d'Gebäerdesprooch op Däitsch als vollwärtig Sprooch unerkannt. Dës Unerkennung baséiert op den Artikelen 21 a 24 vun der UNO-Konventioun iwwert d'Rechter vun de Leit mat engem Handicap, déi den 30. Mäerz 2007 vu Lëtzebuerg ënnerschriwwen gouf an den 28. Juli 2011 an eis Gesetzgebung iwwerholl ginn ass.

Fir de Kontext ze verstoen, ass et wichteg, ze wëssen, dass et keng universell Gebäerdesprooch gëtt. All linguistesche Gesellschaft huet hir eegen. Et sinn onofhängeg Sproochen, déi net zur selwechter geschwäterer Sprooch mussen gehéieren. Sou zum Beispill huet déi franséisch Gebäerdesprooch kee linguistesche Lien mat der franséischer geschriwwener oder geschwäterer Sprooch. D'Gebäerdesprooch ass déi natierlech Sprooch vun den dafé Leit, vun de Leit, déi wéineg héieren oder schlecht héieren. Si ass net erfondt ginn, mä wéi déi geschwate Sprooch huet si sech mat der Zäit entwéckelt a fur et à mesure vun de Besoine vun de Leit a si entwéckelt sech weider.

D'Gebäerdesprooch huet hir eegen Daktylografie, hir eege Grammaire, hir eege Syntax an och hiren eegene Wuertschatz. All Zeeche vun der Gebäerdesprooch hu fënnf Parameteren,

fënnef Charakteristiken, déi gläichzäiteg benotzt ginn: Et ass d'Form vun der Hand, d'Orientéierung vun der Hand, d'Plaz, wou d'Zeeche gemaach gëtt, d'Bewegung vun der Hand an de Gesichtsausdruck. Dass d'Wiel op déi däitsch Gebärdesprooch gefall ass, erkläert sech einfach duoderch, well déi allermeeschte Leit zu Lëtzebuerg, déi d'Gebärdesprooch musse gebrauchen, grad déi däitsch Gebärdesprooch benotzen.

Éier ëm d'Joer 1760 a Frankräich déi éischt ëffentlech a gratis Schoul fir daf Leit opgaangen ass, hunn déi daf Leit ganz laang um Rand vun der Gesellschaft gelieft. An um Enn vum 18. Jorhonnert huet de Kongress vu Mailand festgehalen, dass d'„méthode orale pure“ misst virun der „méthode gestuelle“ stoen. Dat heescht, d'Liese vun de Lëpse gouf an de Schoule geléiert an net d'Gebärdesprooch, an dat mam Zil, fir déi daf Leit besser op d'Welt vun deene Leit, déi héieren a schwätze kënnen, virzebereeden a se besser ze integréieren.

Et huet du bis an 1960er Jore gedauert, bis d'Analyse vum amerikanesche Linguist William Stokoe dozou gefouert hunn, dass déi amerikanesch Gebärdesprooch als vollwärtig Sprooch uerkannt gouf, well si de Kritären, déi eng Sprooch muss hunn, entsprécht.

Opbauend dorop, sinn déi daf Leit ugesi ginn als Leit vun enger eegener linguistescher Minoritéit an net méi als Leit mat engem Handicap. Ab dunn ass d'Gebärdesprooch an den amerikanesche Schoulen agefouert ginn, 1991 awer eréischt a Frankräich zum Beispill duerch d'Loi Fabius.

Hei am Land ass 1880 en Institut fir daf Schüler an der Stad entstanen. Virdu gongen déi erwuesse Leit respektiv d'Kanner an Däitschland op Bad Camberg. An duerch d'Gesetz vun 1923 gouf d'Schoulpflicht fir blann an och fir dafstomm Kanner agefouert. Den Enseignement huet sech awer nëmmen op d'Schwätze limitéiert, also d'Ofliese vun de Lëpsen. An eréischt 1993 huet de Centre de logopédie däitsch Coursen an der Gebärdesprooch ugebueden, „lautsprachunterstützende Gebärden“, wat eng sproochlech Method ass, wou d'Wieder gläichzäiteg mat Zeechen aus der däitscher Gebärdesprooch begleet ginn. Sait 2002/2003 ginn déi Kanner, déi weínege oder schlecht héieren, am Centre de logopédie op Däitsch an an der däitscher Gebärdesprooch ënnerriicht.

An Däitschland erkennt d'Gesetz vun 2002, d'Gesetz zur Gleichstellung behinderter Menschen, déi däitsch Gebärdesprooch als vollwärtig an onofhängeg Sprooch un. A si erlaabt deenen daf Persounen, op en Interpret zréckzegräifen, wa si mat ëffentlechen Administratiounen ze dinn hunn.

A Frankräich ass d'Gebärdesprooch 2005 ganz uerkannt ginn. An an der Belsch ginn et därer dräi, näämlech d'Langue des signes de Belgique francophone, d'Langue des signes flamande an d'Langue des signes française. Mat der Approbation vun der UNO-Konvention betreffend d'Rechter vu Leit mat engem Handicap huet Lëtzebuerg sech engagéiert, progressiv all d'Dispositiounen ëmzesetzen. A mat der Unerkennung vun der Gebärdesprooch maa- che mir haut e weidere wichtege Schrëtt.

Den Artikel 24 vun der UNO-Konvention, deen d'Education betrëfft, erwaart, dass d'Staten d'Léiere vun der Gebärdesprooch vereinfache souwéi déi linguistesche Identitéit vun de Leit stäerken. Och gesäit den Artikel vir, dass déi daf Persounen, besonnesch Kanner, en Unterrecht kréien an enger Sprooch a mat Methoden an an enger Kommunikatioun, déi hinnen zougänglech sinn, an dëst an engem Ëmfeld, dat hir schoulesch Entwécklung an hir Sozialisatioun férdert a stäerkt.

Wat elo d'Mise en œuvre vum Gesetz ugeet, ass et esou, dass d'Unerkennung vun der Gebärdesprooch de Leit, déi daf sinn, schlecht héieren oder net schwätze kënnen, d'Recht gëtt, op d'Gebärdesprooch zréckzegräifen am Émgang mat staatlechen Administratiounen. Dat soll d'Kommunikatioun tëschent de betrafene Leit an dem Stat vereinfachen a verbessere souwéi den Zougang zu Informatiounen vereinfachen.

Wann d'Gesetz elo bis a Kraaft ass, hunn d'Persounen, déi schlecht oder guer net héieren, d'Recht, op en Dolmetscher zréckzegräife fir all hir administrativ Demarchen. Wann d'Interpreten, déi de Stat stellt, net frei sinn, da sicht de Familljeminstère en Interpret, en Dolmetscher vun der „Hörgeschädigten Beratung“ oder e ganz onofhängegen. D'Demande, wann een

dann en Interpret brauch, muss allerdéngs 48 Stonnen am Viraus gemaach sinn. D'Fraise ginn dobäi vum Stat iwverholl.

Fir all aner Besoinen, wéi zum Beispill wann ee muss bei den Dokter goen oder wann ee wëllt un engem Fest deelhuefen, besteet d'Méiglechkeet och, fir op en Dolmetscher zréckzegräifen. Do ass awer eng Participatioun vun der Persoun fixéiert gi vun de Leit zesumme mat de staatlechen Instanzen.

Donieft wäerten d'Familljemembere vun enger Persoun, déi d'Gebärdesprooch benotzt, ee gratis Cours kënnen suivéieren, fir déi Sprooch och ze léieren. 40 Stonne Kollektivcours gi schonn duer, fir unzefänken, eng Persoun ze verstoen, an d'Basis fir d'Konversatioun ze leeën. 100 Stonne ginn duer, fir eng ganz zolidd Basis an der Gebärdesprooch ze kréien.

Wat elo de Volet vun der Schoul ugeet, do wäert et esou sinn, dass all Kand, wat schlecht oder guer net héiert, daf ass oder net schwätze kann, d'Recht kritt, den Unterrecht am Fondamental an am Secondaire an der Gebärdesprooch ze suivéieren, dat souwuel an regulären Unterrecht wéi och am spezialiséierten Unterrecht. Domat sollen dës Kanner déiselwecht Chancë kréie wéi allegueren déi aner Kanner, fir en normalen Unterrecht ze suivéieren an och en Ofschluss ze kréien.

All dës Ännerungen stellen de Stat natierlech viru grouss Aufgaben, wat d'Formatioun vum Personal ugeet, wat d'Atellung vun Dolmetscher an der Gebärdesprooch ugeet, awer och wat d'Entwécklung an d'Offer vun der Fréierkennung ugeet an natierlech och wat déi pädagogesch Konzepter ugeet.

Dat geet net vun haut op muer. An duerfir muss een deen doten Iwwergang gutt plangen. Am Moment gëtt et zu Lëtzebuerg just zwee Dolmetscher an der Gebärdesprooch op Däitsch. Weider Leit mussen also gesicht ginn, weider Leit mussen ausgebild ginn an d'Weiterbildung vun dese Leit muss assuriert ginn. Et muss ee mat zwee Joer rechnen, fir eng komplett Formatioun als Dolmetscher fir d'Gebärdesprooch kënnen ofschléissen. An aus deem Grond wäert och de Paragraf 2, deen den Enseignement betrëfft, net elo schonn a Kraaft treden, mä eréischt fir d'Réentrée 2020 a Kraaft treden.

Wat d'Käschten ugeet, awer och déi verschiden Avisen, esou géif ech lech nawell gären op mäi Rapport opmierksam maachen. Do gëtt et och eng ganz Rei Avisen vum Centre pour l'égalité de traitement, vum Conseil supérieur des personnes handicapées, vum Conseil permanent de la langue luxembourgeoise a vun der Commission consultative des droits de l'homme, genausou wéi vun de Berufskummenen.

Ofschléissend géif ech nawell gären enger ganz sympathescher an engagéierter Persoun Merci soen, déi och hei uewe bei eis sëtzt haut de Mëtteg, dat ass d'Nicole Sibenaler, dat mer ganz wichtig Informatiounen ginn huet, fir dës Ried kënnen ze schreiwen.

Domat géif ech ofschléissen an den Accord vun der Demokratescher Partei zu deem Gesetz ginn.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Rapporteur. An éischt Riednerin ass d'Madamm Claudine Konsbruck.

Discussion générale

► **Mme Claudine Konsbruck (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen, fir d'Éischt e ganz grouse Merci un de Gilles Baum fir säi mëndlechen a schrëftleche Rapport a fir deen historesche Réckbléck op d'Entwécklung vun der Gebärdesprooch, déi schonn eng ganz laang Geschicht huet.

Et ass am Fong meng éischt Ried a meng lescht Ried zu engem Projet de loi.

(Hilarité)

An et ass fir mech eng ganz grouss Éier, déi Ried haut ze halen, well dat Thema mer perséinlech och ganz um Häerz läit. Ech hu selwer e Kand, dat daf op d'Welt komm ass viru 17 Joer, a mir hunn ons an der Famill laang d'Fro gestallt, ob mer och sollen d'Gebärdesprooch léieren. Bon, mer hunn et finalement net gemaach, well de Charel krut zwee Cochlea-Implantater an déi hu relativ gutt gegräff, soudass en haut eng normal Scolaritéit matmécht, ausser seng Faulheet, mä dat ass elo näischt...

(Hilarité)

Dat huet elo näischt direkt...

(Brouhaha)

► **Mme Nancy Arendt (CSV).** - Déi hunn och aner Kanner.

► **Mme Claudine Konsbruck (CSV).** - Do ass keen direkte Lien mat där Behënnerung.

Am Virfeld vun deser Debatt hunn ech probéiert, Zuelen driwwer ze kréien, wivill Leit concernéiert sinn. Wivill Leit schwätzen déi däitsch Gebärdesprooch? Wivill Leit schwätzen déi franséisch oder eng frankofon? Wivill Kanner a Leit hunn en Hörapparat? Wivill Kanner kommen all Joer daf op d'Welt? Dat war relativ onméiglech erauszufannen. Fakt ass awer, dass offiziell Zuele soen, dass ongeféier ee Kand op 1.000 Naissancen daf op d'Welt kënn. Wann een dat elo héichrechent op Lëtzebuerg, sinn dat plus ou moins siwe Kanner am Joer.

Déi eng kréien e Cochlea-Implantat, anerer gi grouss mat der Gebärdesprooch, anerer maa- chen déi zwee - Cochlea-Implantat a Gebärdesprooch -, anerer kréien en Hörapparat. Leit, déi gebärden, déi hu kloer eng eegestän- neg Sprooch, si hunn eng eege Kultur an och eng eegen Identitéit, op déi se kënnen ganz stolz sinn.

Wat mer haut stëmmen, ass e ganz wichtege Geste fir d'Integratioun vun deser Communautéit, déi ab elo an der Schoul, awer och am Kontakt mat de staatlechen Administratiounen e Recht kritt op en Dolmetscher.

Am Centre de logopédie gi säit ongeféier 20 Joer Coursé gehalen op Däitsch (veuiliez lire: an däitscher Gebärdesprooch), wat ganz kloer de Lëtzebuerg Kanner entgéintkënn. Fakt ass awer och, dass ons Gesellschaft ganz multikulturell ass, ganz international ass an dass vill Kanner hei am Land och op eng frankofon Gebärdesprooch zréckgräifen.

Ech hunn am Rapport vun der Kommissioun gelies, dass d'Madamm Ministesch gesot huet, si hätt keng Kenntnis vu Kanner, déi eng frankofon Gebärdesprooch hunn. Mä ech kennen awer perséinlech Fäll, an ech war a Kontakt mat Kanner, wisou ech weess, dass awer effektiv vill Kanner hei am Land, sief et dass se d'origine française, d'origine belge sinn, oder portugisesch Kanner, op déi frankofon Gebärdesprooch zréckgräifen. Dofir fanne mir, dass et effektiv gutt wär, vläicht an nächster Zukunft och déi Offer auszeweiten op eng frankofon Gebärdesprooch.

Et si wahrscheinlech vill manner Kanner wéi bei den däitsche Gebärdesproochen, si hunn och wahrscheinlech keng ganz staark Lobby, well et der manner sinn. Mä mir mengen awer, dass a sief et nëmmen aus Gläichberechtigung, effektiv och deen Aspekt misst gekuckt ginn.

Mir kënnen ons do inspiréieren un anere Länner, zum Beispill d'Schwäiz an d'Belsch, déi och, mengen ech, méi wéi eng Gebärdesprooch uerkennen. Dofir menge mer, dass do effektiv Loft no uewen ass.

Eng grouss Inconnue vun deem Gesetz ass awer, wéi eng Konsequenzen dat elo an der Praxis huet, och op d'Schoulen. Wivill Kanner gräifen op déi Offer zréck, fir, sief et an der Grondschoul, sief et am Lycée, mat engem Dolmetscher eng normal Scolaritéit ze maa- chen? Et ass effektiv fir haut eng Inconnue. An am Gesetz steet do eng Transitionnsperiod vu 24 Méint, fir och de Ministèren et ze erlaben, déi Offer opzestellen.

D'Gesetz gesäit vir, dass solle fënnef Dolmetscher an der däitscher Gebärdesprooch agefallt ginn. Do froe mer eis, ob déi Zuel duergeet. Wa vill Kanner an den nächste Joren op déi Offer zréckgräifen, menge mer effektiv, dass dat net wäert duergoen.

Wou ginn déi fënnef Dolmetscher hiergeholl? Wat ass do an den nächste Méint virgesinn? Wou gi se ausgebild? Wou gi se och hiergeholl? Se kënnen jo wahrscheinlech net aus dem Centre de logopédie ewechgezu ginn, well do ass och eng grouss Ufro vun hire Servicier.

Dofir si mer gespaant op déi Transitionnsphasen vun zwee Joer a mir mengen, dass ee misst effektiv an e puer Joer kucken, wéi dat Gesetz sech dann an der Praxis bewäert.

D'Gebärdesprooch ass och eng ganz eegestän- neg Sprooch, eng Sprooch mat Zukunft. Ech wëll hei just d'Beispill gi vun der Gemeng Lëtzebuerg, wou ech am Gemengerot sinn. Mir offrierte säit Jore Coursen an der Gebärdesprooch fir de grouse Public. An déi Coursen hunn e grouse Succès. Virun zwou Wochen hu mer eréischt 73 Diplome iwverrecht u Leit, déi e Cours gemaach hunn. En Appell u jidd- wereen, un d'Familljemembere, u Bekannten, un de Public, fir déi Coursé matzemaachen. Et ass och e wichtege Steen an der Integratioun vun deene Leit, wann ee kann am Alldag mat hinnen e Gespréich féieren a mat hinne kommuni- zéieren.

Zum Ofschluss wëll ech hei just nach en Zitat virdroe vun enger amerikanescher Schrëftstelle-

rin, dem Helen Keller. Déi ass daf a blann op d'Welt komm (veuiliez lire: Déi ass am Alter vun 18 Méint daf a blann ginn). Déi huet gesot: „Blindheit trennt von Dingen, Taubheit von den Menschen.“

Dat Gesetz, wat mer haut stëmmen, dat dréit ganz kloer dozou bäi, dass dat net méi esou de Fall ass. An dofir gëtt meng Fraktioun mat grousem Enthusiasmus och hiren Accord zu deem Text.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren, och no uewen.

(**Mme Claudine Konsbruck, s'adressant à la tribune, dit «merci beaucoup» en langue des signes.**)

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Une voix.** - Genial!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. An d'Wuert huet elo d'Madamm Taina Bofferding.

► **Mme Taina Bofferding (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi Lëtzebuerg 2011 d'UN-Behënnertrechtskonvention ratifizéiert huet, ass esou munchen an der Inklusioun geschitt. An dat Gesetz, wat mer haut wäerte stëmmen, ass e weidere wichtege Schratt.

Déi däitsch Gebärdesprooch kritt en offizielle Statut am Sproocheregim. Dës Unerkennung ass awer net nëmme symbolesch wichtig, domadder maache mer d'Chancgläichheet an d'Inklusioun e Stéck méi méiglech.

Leit, déi schlecht oder guer net héieren a schwätzen, si vollwärtig Membere vun eiser Gesellschaft a participéieren mat selwechte Rechter, Chancen a Flichten. Dobäi sollen net d'Defiziter arrangéiert, mä hir Participatioun am Sënn vun enger pluralistescher Gesellschaft erméiglecht ginn. Well déi Leit, déi guer net héieren, schlecht héieren an och net schwätzen, sinn onsiichtbar an d'Gebärdesprooch ass stëll. An dowéinst muss se dofir kämpfen, fir d'Opmierksamkeit vun der haarder, am Sënn vun enger „lauter“ Gesellschaft ze kréien.

E grouse Plus vun deem Gesetz hei gesinn ech am Recht vun deenen 100 Stonne Cours, déi d'Elteren oder och d'Gesëschter kënnen kréien, och mam Zil, dass déi concernéiert Persounen en normaal Liewe kënnen féieren a sech mat hirem Entourage, esou wäit et ebe méiglech ass, kënnen verstännegen. Dofir ginn elo Formatiounen ugebueden, fir e Minimum u Basiskompetenz an der Gebärdesprooch kënnen ze errechen.

E weidert Zil vun deem Gesetz ass d'Méiglechkeet, en Dolmetscher fir Demarché bei staatleche Servicier zur Säit ze kréien. Dass d'Gemengen net drënnerfalen, ass net ganz novollzëibar, och wann d'Fraisen hei primär ebe vum Stat iwverholl ginn. De Wee op seng Gemeng dierft vläicht fir deen een oder anere méi einfach si wéi den Trajet an d'Hauptstad.

Déi nei Regeln, déi den Enseignement betreffen, treden eben eréischt fréistens zwee Joer, nodeems d'Gesetz gestëmmt ass, a Kraaft. Dat mécht Sënn a schéngt och net aneschtens méiglech. Allerdéngs wär et gutt, spéider ze präiwen, ob déi Méiglechkeeten an déi Offeren, déi mer schafen, vun de Concernéierten och genotzt ginn, esou wéi mir als Legislatureur eis dat virstellen.

A vläicht kann dann nach eemol déi Iddi vun der Mënscherechtskommissioun opgegraff ginn, fir eng Ulaftell ze schafen, eng Kompetenzbündelung an enger onofhängeger Institutioun, déi sech fir d'Rechter vu Leit mat enger Behënnerung asetzt, hir Interesse férdert a Plainten entgéintthält.

Positiv ass och, dass wichtege Debatten hei am Haus an déi däitsch Gebärdesprooch iwversat ginn. Et ass wichtig, dass esou Institutiounen wéi d'Chamber ebe permanent versichen, esou vill Leit wéi méiglech ze errechen.

An deem Kontext verweisen ech och op déi rezent Campaigne vun deene sechs pädagogesche Videoen, ënner anerem an Zesammenaarbecht mam Zentrum fir politesch Bildung, déi jo elo ulafen.

Eng nächst Etapp kéint sinn, fir déi sougenannten „leichte“ an „einfache Sprache“ anzeféieren, fir sproochlech Hürden ofzebaue fir Leit, déi d'Alldags- oder d'Fachsprooch net oder nëmme schwéier verstinn.

Här President, ech si frou, dass mir dëst Gesetz nach haut wäerte stëmmen. Ech soen op deser Plaz dann nach e grouse Merci un de Rapporteur fir seng zwee gutt Rapporten, ginn domadder den Accord vun der sozialistescher Fraktioun an ech hoffen, dass ech dat Zeechen elo richteg maachen, wat ech séier bäibruucht kritt hunn. A wann ech elo eppes falsch maa- chen, da verzeit mer.

Merci.

(Mme Taina Bofferding, s'adressant à la tribune, dit «je vous aime» et «merci» en langue des signes.)

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. An nächst Riednerin ass d'Madamm Josée Lorsché.

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären,...

(Mme Josée Lorsché, s'adressant à la tribune, dit «bonjour» en langue des signes.)

...léif Gäscht, de 17. Juni 1988 huet déi Europäesch Kommissioun d'Memberstaten opgefuerdert, déi national Zeechesproochen als vollwärtig Sproochen unzërkennen. 30 Joer méi spéit kënnt Lëtzebuerg där Opfuerderung no a bilt zesumme mat Italien d'Schlusslicht vun Europa.

E Grond, fir houfreg ze sinn, ass dee Retard ganz sécher net. Mä wéi seet een esou schéin op Däitsch: „Was lange währt, wird endlich gut.“

Dir Dammen an Dir Hären, mat deem Projet de loi kréien déi gehéierlos Persounen och zu Lëtzebuerg déi Unerkennung, fir déi se scho jorzéngtelaang kämpfen an déi se och verdéngen, woubäi ech wéilt bemierken, datt d'Gebäerdesprooch an Neuseeland souguer schonn als Amtssprooch unerkannt ass.

En autonomt a gläichberechtigt Liewen däerf jo net nëmmen e Privileeg si vu Leit, déi héieren. Och Mënschen, déi net héieren oder schlecht héieren, mussen autonom a selbstbestëmmt kënnen liewen.

Dozou gehéiert natierlech, e gläichberechtigten Zougang ze hunn zu den Informatiounen, der Educatioun, der Weiterbildung, der Kultur, dem Sport an zum gesellschaftlechen a politesche Liewen. Fir sech deen Zougang selwer ze verschafen, ass a bleift d'Gebäerdesprooch eent vun de wichtegsten Instrumenter. En Alltagsmat Ennertitele gëtt et fir gehéierlos Mënschen näamlech net.

Dir Dammen an Dir Hären, begréissenswäert ass an eisen Ae ganz kloer, datt et sech bei deem Projet de loi ëm d'Unerkennung vun der däitscher Gebäerdesprooch handelt, also ganz genee där Sprooch, déi am Alltagsmat vun der Lëtzebuurger Gehéierlosegemeinschaft benotzt gëtt. Dat ass historesch bedéngt. Et geet zréck op d'Joer 1844, wou déi éischt gehéierlos lëtzebuergesch Kanner op Bad Camberg an Däitschland an eng spezialiséiert Schoul geschéckt gi sinn, fir eng Ausbildung ze kréien. Wéi dës Schoul du keng Kanner vu Lëtzebuerg méi opgeholl huet, ass déi sougenannte „Taubstummenanstalt“, wat mer haut net méi géifen esou nennen, gegrennt ginn, déi nom däitsche Modell fonctionnéiert huet an d'Virgängerschoul war vum haitege Centre de logopédie.

Dës Entwécklung huet et och mat sech bruecht, datt déi éischt spezialiséiert Lëtzebuurger Enseignanten an Däitschland ausgebild gi sinn. An dat ass bis haut esou bliwwen. An derbäi kënnt, datt eng ganz Rei vun den héiergeschiedegte Kanner hir Ausbildung an eisem Nopeschland fortfeieren a selwer zu Spezialisten vun der däitscher Gebäerdesprooch ginn, wa si dat da wëllen.

Datt mir eis op dës Sprooch limitéieren, mécht also duerchaus Sënn. Et huet och de Virdeel, datt eis éischer kleng Communautéit vu gehéierlose Leit weiderhin duerch eng eenzeg Sprooch verbonden ass an net gespléckt gëtt. An et vereinfacht doriwwer eraus och de Recrutement vun Enseignanten an Iwwersetzer.

Domat kommen ech vun der Theorie zu der Praxis a bei d'Ëmsetzung vun deem Projet de loi, deen, mengen ech, méi wäit ka goen, wéi am Text steet, well dat ass en endlose Prozess.

Quitte datt verschidden Akteure wéi zum Beispill d'Stad Lëtzebuerg schonn an der Vergaangenheet eng ganz Rei Efforte gemaach hunn - dat ass extrem liewenswäert, si hunn d'Inklusioun weidergedriwwen mat konkrete Moosnamen, wou ech och dem Här Bettel wéilt Merci soen als fréiere Buergermeeschter -, esou sinn awer wichteg national Moosnamen um Wëlle vun de viregte Regierunge geschéiert. An och dës Projet de loi kann net direkt Wonner wierken, well nach ganz vill Hürden ze iwwerwannen bleiwen, bis datt d'Inklusioun vu gehéierlose Mënschen an eiser Gesellschaft tatsächlech Realitéit gëtt.

Ee vun de gréisste Problemer ass scho genannt ginn. Et ass deen, datt mir zu Lëtzebuerg just zwee Gebäerendolmetscher hunn, déi am Alltagsmat kënnen gesat ginn. Et sinn zwou Dammen. Dës Zuel geet manifestement net duer, fir deem grouse Besoin vun der Kommunikatioun ëmmer an iwwerall gerecht ze ginn. Deen

éischte wichteg Schrëtt läit also op der Hand. E besteet doran, der Penurie un Dolmetscher entgéintzotrieden, an zwar doduerch, datt d'Aktivitéit vun Gebäerendolmetschen opgewäert gëtt a méi attraktiv gemaach gëtt, ugefaangen am Centre de logopédie, wou déi däitsch Gebäerdesprooch méi en héije Stellwäert kéint kréien.

Bis haut ass et jo esou, datt eng entsprechend Ausbildung vun Personal net obligatoresch ass - menges Wëssens - an datt d'Beherrsche vun der Gebäerdesprooch och net an der Postebeschréiwung vum Centre de logopédie virgesinn ass. Fir dës Situatioun ze verbesseren, plädéiere mir als Gréng éischtens duerfir, datt déi Enseignanten, déi op Eegeninitiative hin an och op eege Käschten eng Formatioun a Gebäerdesprooch gemaach hunn, dës Formatioun op héijem Niveau solle kënnen fortsetzen an am beschten innerhalb vun hirer Tâche.

Zweetens si mir och der Meenung, datt de Beruf vun Gebäerendolmetscher op Basis vun engem Masterdiplom mat zousätzleche Kompetenzen natierlech als egestännege Beruf muss unerkannt ginn an als solchen och remuneréiert muss ginn, iwwerall do, wou eng Iwwersetzung onëmgänglech ass.

Dolmetscher aus Däitschland urreesen ze loosse, wéi zum Beispill haut, ass jo ganz léif, mä et ass ëmständlech an deier. Et wär besser, déi Dolmetscher géife bei eis am Land ausgebild ginn an och hei wunnen. An deem Kontext muss zu Lëtzebuerg och e Berufsfeld geschaf gi fir Gebäerdesproochdozenten, déi d'Formatioun an d'Weiterbildung kënnen assuréieren.

En anere Volet betrëfft dann d'Abzëiung vun deene Betraffenen. Hei si mir ganz kloer der Meenung, datt, wa Konzepter an Aktiounspläng ausgeschafft ginn, d'Communautéit vun de gehéierlose Mënsche muss matschwätze kënnen a muss matdecidéiere kënnen, well och dat ass Inklusioun.

An e leschte Volet, deen ech nach wéilt ervirsträichen, ass dee vun den technesche Moosnamen, déi héiergeschiedegte Persounen den Uschloss un d'Gesellschaft massiv erliichtere kënnen. Dës Instrumenter si gutt entwéckelt, si ginn awer net ëmmer agesat. Ënner anerem geet et hei ëm d'Method vun der Kommunikatioun an einfacher Sprooch, mä och ëm d'Installatioun vun Induktiounsschläifen an öffentleche Gebaier oder awer ëm d'Obligatioun, gutt akustesche Raumverhältnisse an deene Gebaier ze schafen.

Et geet jo net duer, datt ee just d'Zentimeteren a Gebaier moost, et muss och gekuckt ginn, wat fir gehéierlos Mënschen installéiert gëtt.

An zum Schluss wéilt ech lech nach e kleng Film recommandéieren. En heescht „jenseits der Stille“ an ass 1996 vum Caroline Link erasubruucht ginn. En erzielt d'Geschicht vun engem Meedchen, wat Cello (veuillez lire: Klarinett) spillt an Elteren huet, déi seng Musek net kënnen héieren, well se gehéierlos sinn. D'Lara beherrscht d'Gebäerdesprooch an iwwersetzt sengen Elteren, wat seng Léieren iwwer et erzielt, mä net ëmmer ganz richtig. Dës Film ass haut esou aktuell wéi virun 22 Joer an absolutt empefeelenswäert.

Mat dëser klenger kultureller Nout halen ech op, soen dem Här Gilles Baum Merci fir säi gudden Rapport a versichen dann och eppes, wat ech geléiert hunn.

(Mme Josée Lorsché, s'adressant à la tribune, dit «je vous souhaite un bon jour» en langue des signes.)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Nächste Riedner ass den Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech fänken och u mat engem grouse Merci un den Här Baum fir dee Rapport an och un eis Iwwersetzer, déi eis haut hëllef, mat eise Gäscht hei a Kontakt ze sinn.

Et ass eng ganz sensibel Matière, et ass eng ganz wichteg Matière fir Lëtzebuerg, datt mer déi UNO-Konventioun fir d'Rechter vun deene Behënnerten am Geescht an am Buschtaf esou gutt wéi méiglech ëmsetzen. Dat ass eng ganz kloer Verpflichtung, déi mer och alleguer, mengen ech, heibannen d'selwecht an hirer Bedeitung aschätzen an deelen. Dat ass eng ganz positiv Saach.

D'Fro ass: Ass d'Sproochegesetz déi beschte Plaz, fir dat ze maachen? De Conseil supérieur des personnes handicapées huet eigentlech vun engem eegene Projet de loi geschwat, well jo och eng ganz Rei vun Kommunikatiounsméiglechkeeten existéieren, net nëmmen d'Gebäerdesprooch, d'Zeechesprooch, mä och nach vill aner: Signalong, Bliss, Eurotalker, et gëtt d'Problematik Blanneschrëft, et gëtt d'Pro-

blematik Einfach Sprooch. An et ass einfach eng grondsätzlech Fro, ob mer net sollte probéieren, an engem extrae Gesetz all déi doten Aspekter ze léisen, well och d'Finalitéit vum Sproochegesetz jo u sech eng aner ass. Do geet et ëm d'Definitioun vun Nationalsprooch, Verwaltungssprooch a juristescher Sprooch.

An et ass interessant, fir ze héieren, datt dat an Neiseeland anscheinend och eng Verwaltungssprooch ass. Do muss ee kucken, wéi déi dat maachen, wat do iwwerhaupt méiglech ass. Et schéngt mir eng enorm Erausforderung ze sinn, fir dat ze envisagéieren. Mä loosse mer eis emol informéieren! Wann et esou positiv Beispiller am Ausland ginn, kann ee sécher och dovun léieren.

D'Ziler vun deem Gesetz deele mir als ADR komplett. Et ass jo d'Promotioun, d'Unerkennung vun der Gebäerdesprooch, och d'Integratioun, d'Inklusioun, alles Konzepter, déi mer voll matdroen.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Mir mussen eis just awer och gläichzäitig hidde viru sproochlechen Iwwerdreiwungen. Mir mussen net onbedéngt vun Egalitarismus an deem Kontext schwätzen, well jo eng Differenzéierung néideg ass. Mir maachen hei eng zugonschte vun der Gebäerdesprooch. Et ass och scho vun aneren Instanzen, déi Avisen zu deem Gesetz gemaach hunn, gesot ginn: Jo, firwat dann elo nëmmen déi däitsch Gebäerdesprooch? Musse mer net och déi franséisch Gebäerdesprooch huelen? D'Mënschrechtskommissioun huet souguer nach vun anere geschwat oder „ou autres“ gesot. Wou hält et op? Wat ass eigentlech dee beschte Wee? Ass et méiglech - dat ass eng Fro, déi ech stellen, ech kennen d'Antwort net -, fir eng Friemsprooch ze léieren, wann een d'däitsch Gebäerdesprooch kann, fir dann och vläicht déi franséisch ze léieren oder ëmgekiert?

Deen, deen déi franséisch Gebäerdesprooch geléiert huet, kann net deen och déi däitsch Gebäerdesprooch léieren, well jo keen Zesammenhang tëschent der däitscher Sprooch oder der franséischer Sprooch an deene jeeweilige Gebäerdesproochen existéiert? Dat wär also interessant, fir do eppes bäizelieren. Well natierlech hu mir als Stat jo och Grenze vun deem, wat méiglech ass. Mir gesinn, datt et elo scho ganz schwéier ass, fir déi Dolmetscher auszubilden, datt dat ganz laang Zäit brauch. An dofir muss ee kucken, datt een deene Leit entgéintkënn, awer op eng Aart a Weis, déi ebe realistesch ass.

Mir mussen och kucken, datt mer d'Verwaltungen optimal dorobber virbereeden an eben net nëmmen a puncto Gebäerdesprooch, wou dës Gesetz richteg Avancéieren a wichteg Avancéieren mécht, mä eben och wat d'Einfach Sprooch ugeet, och wat d'Blanneschrëft ugeet, an ëmmer den Effort maachen, fir ze kucken, datt eis Gesellschaft Schrëtt fir Schrëtt méi barrieréfräi gëtt. Dat sinn, wéi gesot, grouss Ustrengungen. Et hält Zäit. Mä mir sollte probéieren, dee Wee ze maachen.

Dann an der Schoul, dat ass och net einfach, wann elo net de Centre de logopédie do geholl gëtt, mä déi allgemeng öffentlech Schoul, well jo och do ganz dacks d'Langue véhiculaire net Däitsch ass, mä Franséisch a ville Fächer. Da stelle sech do Froen, wéi do d'Iwwersetzungsméiglechkeete sinn. Och ob Lëpseliesen, mir haten doriwwer an der Kommissioun geschwat, weider e Choix bleift fir déi Leit, déi dat eventuell niewent der Gebäerdesprooch wëllen och léiere respektiv et vläicht preferéieren.

Och dat sozialt a berufflecht Ëmfeld soll Méiglechkeete kréien, d'Gebäerdesprooch ze léieren. Ech mengen, et war d'Chambre des Salariés, déi dat ugereegt hat. Och dat ass ee Wee, dee mer eventuell kënnen weider bedenken. Dat sinn alles Initiativen, déi deene Betraffenen an engem ganz grouse Moos kënnen hëllef, awer dem Stat praktesch och keng Käschte verursaachen. Et ass einfach e Geste vu guddem Wëllen, dee mer solle maachen, well e ville Leit an hiren Alltagsituatiounen, an hirem Sozialliewe ganz vill kann hëllef, an hinnen entgéintkommen. Ech mengen, mir sollte viru kenger vun dësen Iddien en negativen A priori hunn, mä ëmmer dee beschtméigleche Wee sichen, fir de Leit ze hëllef.

Wéi dës Gesetz diskutéiert ginn ass, huet en Här mer eng Recommendatioun mat op de Wee ginn. Den Här ass net daf, en ass blann. An en huet gesot: „Et ass schued fir eis blann Leit, datt mer d'Chamberdebatten eigentlech schlecht kënnen verfollegen.“ Well déi Maschinen, déi si hunn, déi vergréisseren dacks net genuch, fir dat kënnen ze liesen, wat am Kammerbericht steet. An en huet eis als Recommendatioun matginn, fir dat op USB-Stick disponibel ze maachen, wat mer hei schwätzen.

Wann dat eng Hëllef ass, ech kann dat och net beurteilen. Mä ech wollt hei der Madamm Chamberpresidentin eng Resolutioun an deem Sënn iwwerreechen. Déi brauche mer haut net ofzestëmme, mä mir wäire frou, wa mer kéinten an der Presidentekonferenz oder esou eemol kucken, wat d'Chamber selwer ka maachen, fir all deene Leit, déi eben op Hëllefsmittelen ugewise sinn, sief et well se net gutt héieren, net gutt gesinn, entgéintzokommen.

An deem Sënn, Madamm President, iwwerreechen ech lech dësen Text.

Ech soen lech Merci.

Résolution 1

D'Chamber

- ass sech bewosst, datt de Respekt vun der Demokratie verlaangt, datt all Bierger an all Wieler am Land soll d'Debatten an der Chamber kënnen suivéieren an noliesen;

- huet de feste Wëllen, fir eng inklusiv Approche ze begënschtegen an dowéinst och deene Leit mat enger Behënnung dës esou wäit ewéi méiglech ze erméiglechen.

D'Chamber decidéiert,

- d'Chamberdebatten am Toun an a schrëftlecher Form op engem USB-Stick zur Verfügung ze stellen;

- weider Moosnamen ze präwien, fir den Zougang zu der Chamber an all hiren öffentlechen Aktivitéiten an Debatten esou wäit ewéi méiglech alle Bierger am Land ze erméiglechen.

(s.) Fernand Kartheiser.

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci. Ech ginn lech Akt vum Depot.

Merci dem Här Kartheiser. Och Merci fir d'Dokument, ech ginn dat virun. Als nächste Riedner hunn ech den Här Marc Baum ageschriwwen. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Merci, Madamm Presidentin. Dës Gesetz, wat mer haut stëmme, ass ee weidere Schrëtt hin zu enger Gesellschaft, wou Barrieren iwwerwonnen ginn. Et leet sech of an et ass eng Obligatioun vun der UNO-Konventioun fir d'Rechter vu Mënsche mat Behënnungen, an et ass en Deel dovunner. An et bedeit, datt d'Gebäerdesprooch - déi däitsch Gebäerdesprooch - hei zu Lëtzebuerg unerkannt gëtt als offiziell Sprooch. An dat bedeit eppes ganz Wesentleches, well bis elo ware mer doranner Schlusslicht. Mir waren net déi éischt, am Géigendeel, mir ware relativ wäit hannen.

An d'Gesetz ëmfaasst dräi wichteg Voleten. Dat ass éischtens d'Kommunikatioun mat de staatlechen Administratiounen, wou et an Zukunft méiglech ass, datt Leit, déi schlecht héieren, déi daf oder stomm sinn, autonom a selbstbewosst a virun allem selbstbestëmmt kënnen mat dësen Administratiounen kommunizéieren. Dat ass ganz wesentlech fir d'Citoyennetéit an enger Gesellschaft an d'Realisatioun och vun der Citoyennetéit an der Gesellschaft.

Deen zweete wichteg Volet betrëfft d'Schoul, den Enseignement, wou all Kand an Zukunft d'Recht soll kréien, fir och an der Gebäerdesprooch enseignéiert ze ginn.

An drëttens, an dat schéngt eis och ganz wichteg, datt net nëmmen all déi Betraffen d'Recht hunn, fir d'Gebäerdesprooch ze léieren, 100 Stonnen, mä virun allem och d'Familljemembere vun deenen, déi net gutt héieren, daf sinn oder keng Sprooch hunn. Dat schéngt eis ganz wichteg, well et bedeit näamlech, datt de soziale Kontakt vun deene Leit oprechterhale gëtt an d'Méiglechkeet geschaf gëtt, deen ze erwiieren.

Et ass awer just den Ufank oder et ka just den Ufank si vun enger Gesellschaft, déi Barrieren iwwerwannen wëllt an iwwerwannen muss. A villen Avisen, déi mer kritt hunn, gëtt drop higewisen, datt et och nach aner Barrieren am Moment ginn. A mir mussen Iwwerleunge féieren, fir och an Zukunft ze kucken, ob et net méiglech ass, och méi vum Stat aus a Lichter Sprooch ze kommunizéieren respektiv aner Kommunikatiounsmittelen och weider ze benotzen.

Mäi Virriedner ass zu Recht op de Volet Blannesprooch agaangen, déi och eng wichteg Fro ass. An et ass och viru schonn ugeklungen, datt d'Fro weiderhin oppe bleift, ob mer net missten an Zukunft och kucken, fir déi Leit, déi frankofon sinn, och déi Gebäerdesprooch ze etabléieren an och unzërkennen an äänlech ze féieren, wéi mer dat maache

mat där Gebäerdesprooch, déi mer hei am Land hunn, déi historiesch gewuess ass.

An engem Avis ass och drop higewise ginn, datt d'Formatioun wichteg ass. An do stellt sech d'Fro, ob net och d'Universitéit an Zukunft do misst méi eng grouss a méi eng aktiv Roll spillen, wat d'Formatioun vun deene Leit ugeet, déi d'Gebäerdesprooch ënnerriichten.

Ech wëll ophale mat vläicht engem Punkt an eegener Saach, deen och d'Chamber selwer concernéiert. An et kënnt jo relativ seele vir, datt ech als Escher d'Stad Lëtzebuerg felicitéiere muss. An dat maachen ech awer hei gären, well d'Stad Lëtzebuerg scho méi laang op de Wee gaangen ass, fir konsequent all d'Séizungen a Gebäerdesprooch ze iwwersetzen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Marc Baum** (déi Lénk).- An ech mengen, datt dat eppes ass, wat och eis Chamber sech seriö misst iwwerleeën, amplaz dat just een- oder zweemol d'Joer ze maachen. Et ginn och aner wichteg Debatten, déi et verdingt hätten, datt déi doten Iwwersetzungsform genotzt gëtt, gradesou wéi ech och mengen, datt et wichteg wier, datt des Debatten hei an der Chamber äänlech wéi am Stater Gemengerot och missten op Franséisch iwwersat ginn.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci dem Här Baum. Ech hunn elo keen Deputéierte méi ageschriwwen. Dann hunn ech d'Éier an de Pleséier, fir der Madamm Familljeminister Corinne Cahen d'Wuert ze gi fir hir Prise de position. Madamm Minister, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Corinne Cahen**, *Ministre de la Famille et de l'Intégration*.- Merci, Madamm Presidentin. Haut ass e groussen Dag fir déi Gehéierlos zu Lëtzebuerg, well endlech d'Gebäerdesprooch op Däitsch unerkannt gëtt.

(**Mme Corinne Cahen traduit simultanément en langue des signes.**)

Dat war ee klengen Aperçu, wéi dat kéint ausgesinn. Mä si kënnen dat natierlech alleguer vill, vill besser.

Wa mer haut hoffentlech gläich déi däitsch Gebäerdesprooch unerkennen, dann ass dat e weidere Schrëtt a Saachen Inklusioun. An ech mengen, dass mer haut kee Grond hunn, ons ze bretzen, och wann ech mech terribel freeën, dass et haut endlech de Fall ass, dass et souwäit ass. Mä mir sinn awer, esou wéi d'Madamm Lorsché grad gesot huet, bal déi Lescht, déi eng Gebäerdesprooch unerkennen.

An et ass hei gesot ginn oder gefrot ginn: Firwat déi däitsch Gebäerdesprooch? Mir hunn decidéiert, dass mer emol mat enger ufänken. Et ass déi, déi am meeschte gebraucht gëtt hei am Land. A wann ee weess, dass déi franséisch Gebäerdesprooch an déi wallounesch Gebäerdesprooch zum Beispill zwou komplett verschidde Sprooch sinn, da misst een emol fir d'Éischt eng Diskussioun doriwver féieren, ob een dann, wann een e Schrëtt weidergeet, déi franséisch oder déi wallounesch Gebäerdesprooch géif unerkennen.

Et ginn op der Welt iwwer 200 Gebäerdesprooch. Eng Gebäerdesprooch, dat ass eng Sprooch, wéi mir alleguer och d'Sprooch kennen, mat engem Vocabulaire, mat enger eegener Syntax, mat enger eegener Grammatik. An do ass et zum Beispill och esou, dass déi franséisch Gebäerdesprooch ganz enk där franséischer (veuillez lire: amerikanescher) Gebäerdesprooch gläicht, woubäi déi englesch an déi amerikanesch Gebäerdesprooch sech net gläichen. D'Englänner an d'Amerikaner, déi gehéierlos sinn, déi versti sech net forcement.

Et ass ee groussen Dag haut a Saachen Inklusioun, well mer e Stéck méi Chancéglichheet bidde fir Leit, déi héiergeschiedegt sinn oder gehéierlos sinn. An haut ass den Dag, wou si dann och offiziell als Sproochegrupp unerkannt ginn. An dat ass fir si ganz, ganz wichteg.

Wann ech soen, dass et eng Sprooch ass, eng ganz Sprooch mat engem eegene Vocabulaire, mat enger Grammatik, mat enger Syntax, da brauch ech lech jo net ze soen, dass een doranner och ka studéiere goen, an dass dat wichteg ass fir d'Kommunikatioun a fir d'Informatioun. A well e puermol dovunner geschwat ginn ass, wéill ech awer soen, dass d'„Leichte Sprache“ näischt mat der Gebäerdesprooch ze dinn huet, well d'„Leichte Sprache“ éischer fir déi

Leit geduecht ass, déi vläicht eng intellektuell Beanträchtegung hunn, woubäi d'Gebäerdesprooch eng ganz Sprooch ass, fir dass Leit, déi net héieren oder net gutt héieren, eben hir eege Sprooch hunn a sech dann och ganz kënnen matdeelen.

Mir brauche méi Gebäerdesproochdolmetscher, dat ass gesot ginn. Mir hunn der am Moment zwéi. Mir wësse vun zwéi Stéck, déi nach ënnerwee sinn. Mä mir hoffen natierlech och, dass doduerch, dass mer dat Gesetz hei elo haut stëmmen, nach Leit sech vläicht entdecken, fir dat studéieren ze goen. Duerfir hu mer och eng laang Zäit vun zwéi Joer an d'Gesetz geschriwwen, fir dass nach deen een oder aneren, deen ënnerwee ass an d'nächst Joer fäerdeg gëtt oder vläicht ufänkt, elo d'Gebäerdesprooch ze studéieren, Dolmetscher ze studéieren, dann och bis dohinner fäerdeg gëtt.

Wéi gesot, et ass eng vollwärtig Sprooch, déi et ons erméiglecht, eben a Saachen Inklusioun weiderzekommen. Do komme mer natierlech e Stéck méi no un dat, wat d'UNO-Behënnerte-rechtskonventioun vun eis verlaangt.

Mä, Madamm Presidentin, ech sinn elo, fir heihinnerzekommen, hannert d'Riednerpult, en Trapplek eropgaangen. Leider ass d'Chamber net „designed for all“. An ech géif gären hei vun deser Geleeënheet profitéieren, fir ze soen, dass mer alleguer muer kéinten am Rollstull sëtzen. Ech géif gäre vun der Geleeënheet profitéieren, fir ze bemierken, dass mer alleguer muer duerch iergendeppes, wat geschitt, eng Beanträchtegung kënnen hunn. An duerfir géif ech gären hei op deser Plaz och en Appell maachen un d'Chamber, fir d'Chamber „designed for all“ ze maachen.

(**Brouhaha**)

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Lues, lues, lues.

► **Mme Corinne Cahen**, *Ministre de la Famille et de l'Intégration*.- Dir hutt, Här Kartheiser, vun de Leit geschwat,...

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Madamm Minister, wann Der erlaabt, am Büro vun der Chamber sinn Diskussiounen doriwver geféiert ginn. Mir waren extra an Däitschland op Mainz Modeller kucke vu Pupitren, déi erop- an erofginn a flaach sinn. A wann déi Aarbechten elo gemaach ginn, da moderniséiere mer, da kréie mer dat och an de Grëff.

► **Mme Corinne Cahen**, *Ministre de la Famille et de l'Intégration*.- Ma ech freeë mech extrem, fir dat ze héieren. Well ech mengen, dass d'Chamber, d'Parlament soll eng oppe Plaz si fir d'Bierger allegueren. An duerfir müssen och allegueren d'Bierger kënnen Accès zu der Chamber hunn an et muss och jiddweree kënnen gewielt ginn. An duerfir mengen ech, ass et wichteg, dass och jiddweree Accès zu den Dokumenter, zu all deene Kommunikatiounen, déi hei gemaach ginn, huet.

An ech sinn och frou, ze héieren, dass Der Pult kucke waart, déi een dann erop an erof ka maachen, fir wann een am Rollstull sëtzt. An effektiv, wann ech de Claude Haagen kucken, mir hunn 42 cm Ennerscheed fir dat nämlecht Pult, et ass entweder fir deen een ze héich oder fir deen aneren ze niddreg. Duerfir sinn ech frou, ze héieren, dass dat och elo adaptéiert gëtt.

(**Brouhaha et hilarité**)

Mä Blague à part, vläicht fir nach op e puer Froen awer ze äntwerten. Wéi gesot, technesch Moosnamen, dass mer déi muss virgesinn: Mir hunn elo e Gesetz deposéiert iwwer d'Accessibilitéit. Bei „designed for all“, do denkt een dacks un de Rollstull, mä „designed for all“, d'Accessibilitéit ass net nëmme fir de Rollstull. Et ass och fir Leit, déi am Rollstull sinn, mä et ass och zum Beispill fir Leit, déi gehéierlos sinn. Wann déi an en Appartement plënnen, wou schon d'Kabele leien an et brauch ee just nach d'Luuchten ze installéiere fir d'Schell, dann ass dat keng grouss Embauaarbecht. Woubäi, wann déi Kabelen net vu virera virgesi sinn, da muss ee Schlitzer an d'Maure maachen, dann ass dat eng ganz grouss Embauaarbecht.

Mir hunn en anert Gesetz, wat ënnerwee ass, den Assistant à l'inclusion dans l'emploi, justement fir et och ze erméiglechen, wann ee beanträchtegte Mënsch op eng nei Aarbechtsplaz kënnt, dass do dann och en Assistant den Aarbechtskolleegen, dem Patron och seet, wat op se duerkënnt, wéi se mat där Persoun kënnen kommunikéieren, emgoen a wat hir speziell Besoiner sinn. Dat si Gesetzer, déi am Moment ënnerwee sinn.

Et wäert esou sinn, dass verschidde Schoule sech natierlech wäerten heirop spezialiséieren. Do soll dann an all Regioun zum Beispill eng

Schoul kommen, fir dann déi Kanner do ze regroupéieren.

Ech géif gären zum Schluss awer nach dem Rapporteur villmools Merci soe fir säin exzellente schrëftlechen a mëndleche Rapport. Och all de Riedner vun haut villmools Merci. An e ganz besonnesche Merci géif ech awer och gären dem Sandy Zoller an dem Marie-France Nennig soen an hirem ganze Service vun dem Handicapsberäich am Familljeministère. Ech mengen, dass si formidabel Ambassadeure si fir déi behënnert Leit hei zu Lëtzebuerg. An duerfir wollt ech hinnen nach e ganz spezielle Merci soen.

Villmools Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci, Madamm Minister, wann Der erlaabt, kritt Der elo nach eng Präzisioun, och fir d'ganz Regierung. Also net nëmme kënnt e Pult, wat erop- an erofgeet an alles beinhalt, mä mir maachen dee ganze Sall och esou, dass d'Distanzen tëschent de Bänke vergréissert ginn, dass och all Rollstull hei kann erakommen an op all Plaze kann hei duerkommen. Also mir maachen alles fir Personnes à besoins spécifiques a fir dass all Kalibere hei op der Tribün sech och zu hirem Wuel kënnen ausdrécken.

► **Mme Corinne Cahen**, *Ministre de la Famille et de l'Intégration*.- Ech soen lech villmools Merci. Ech fannen, dat ass déi beschten Nouvelle, déi ech haut konnt kréien. An ech hoffen natierlech, dass dëst Gesetz eng grouss Zoustëmmung heibanne wäert kréien.

Villmools Merci.

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Sout, Merci. Den Här President kënnt elo an hien iwwerhëlt dann elo de Vott.

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.**)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci, Merci.

Voilà, mer si prett, fir iwwer de Projet de loi 7142 ofzestëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7142 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass eriwwer.

60-mol Jo. Unanimitéit. Domat ass de Projet de loi 7142 ugeholl.

Ont voté oui: *Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Octavie Modert);*

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Boffering, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens fir den zweete Vott ze froen?

(**Assentiment**)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mir géifen zum nächste Projet zum Ordre du jour iwwergoen, dem Projet de loi...

(**Concertation interne**)

Ah jo! Ech mengen, den Här Kartheiser hat explizéiert, wat mat senger Resolutioun soll geschéien. Mir brauchen do net nach eng Kéier drop zrëckzekommen. Si gëtt jo haut net ofgestëmmt. Si geet an d'Conférence des Présidents, wann ech dat richteg verstanen hunn.

Villmools Merci.

An da géife mer zum nächste Projet iwwergoen, dem Projet 7151 iwwer d'Passagéierdaten. An d'Wuert huet d'Rapportrice, d'Madamm Claudia Dall'Agnol.

6. 7151 - Projet de loi relative au traitement des données des dossiers passagers dans le cadre de la prévention et de la répression du terrorisme et de la criminalité grave et portant modification de la loi du 5 juillet 2016 portant organisation du Service de renseignement de l'État

Rapport de la Commission de la Force publique

► **Mme Claudia Dall'Agnol** (*LSAP*), *rapportrice*.- Merci, Här President. Dir hutt et gesot: Beim Projet de loi 7151 geet et drëms, déi europäesch Direktiv iwwer d'PNR-Donnéeën - „Passenger Name Records“, dofir PNR - an nationala Recht ëmzesetzen.

Dës europäesch Direktiv, an domat och dese Projet de loi, steet a ganz enkem Zesammenhang mat deenen neien europäeschen Datschutzregelen. An dofir kann dese Projet de loi och eréischt, dës Woch zesumme mat deenen zwéi Projeten zum Datschutz, haut diskutéiert ginn an en Donneschdeg da mat deenen zwéi anere Projete gestëmmt ginn.

Èm wéi eng Donnéeë geet et hei eigentlech? Ma d'„Passenger Name Records“, dat sinn allegueren déi Donnéeën, déi e Passagéier bei engem Fluch an där enger oder an där anerer Form ugëtt: vu sengem Numm an och senger Coordonnéeën iwwer den Datum vun der Reservatioun vu sengem Billjee a sengem kompletten Itinéraire, bis hin zu der Informatioun, wivill Walissen e fir dee Fluch agecheckt huet.

Déi komplett Lëscht vun all den Donnéeën ass an der Annex 1 vum Projet de loi ze fannen. Et sinn alles Donnéeën, déi d'Fluchgesellschaften hunn. An et geet dorëms, dass des Donnéeën och sollen deenen Unitéite vun eisem Stat zur Verfügung gestallt ginn, déi fir d'Bekämpfung vum Terrorismus an der organisierter Kriminalitéit zoustänneg sinn, an dass des Donnéeën dann och ënner gewëssene Konditiounen anere State kënnen iwwermëttelt ginn.

De Grond dofir ass, dass des Donnéeën dobäi hëllef kënnen, den Terrorismus an och d'organisierter Kriminalitéit besser ze analyséieren an natierlech och ze bekämpfen, vu dass des ganz oft duerch vill verschidde Länner reesen, fir eben herno hiert definitiv Zil ze verschleieren.

D'PNR-Donnéeë kënnen dobäi op verschidden Aart a Weisen hëllefbräich sinn. Si kënnen dozou dengen, wa PNR-Donnéeë mat nationalen an och internationalen Datebanken ofgeglaach ginn, eng scho gesichte Persoun ze identifizéieren an dann och natierlech direkt festzuehelen. Si kënnen och nodréiglech dobäi hëlfe, Bewegungsprofilen vun Terroristen oder vu Kriminellen an der organisierter Kriminalitéit ze erstellen, an esou zum Beispill als Beweiser fir Enquêtes herno dengen.

A schlussendlech kënnen des Bewegungsprofilen natierlech och an der proaktiver Aarbecht vun de Sécherheetsorganer verwent ginn, well hir Analys et erméiglecht, d'Weeër vun de Kriminelle besser nozevollzéien, eventuell och Musteren ze erkennen an Evaluationskritäre fir Risiko kënnen ze erstellen.

Firwat steet dese Projet de loi awer elo an esou engem ganz enkem Zesammenhang mat de Projeten iwwer den Datschutz, wéi ech aganks sot? Ech hunn lech elo grad erkläert, wéi eng Zort Donnéeë gesammelt solle ginn an zu wéi engem Zwecker virun allem dëst soll geschéien. Iwwer all einzelne Bierger also sinn dat natierlech extrem präzis Angaben, déi een iwwer sech selwer mécht an déi un d'State weidergi ginn. An do ass et also evident, dass des Donnéeën och engem starken Datschutz ënnerleie müssen, fir eben esou kënnen Abusen ze verhënneren. Wann ee sech den europäesche Werdegang vun der PNR-Direktiv an dem europäeschen Datschutzpaket ukuckt, da spigelt deen och ganz gutt dat Spannungsverhältnis tëschent Datschutz an awer och de Sécherheetsfroen erëm.

Déi éischt Propositioun, fir e legale Kader um europäesche Plang fir d'Notzen an d'Austausche vun de PNR-Donnéeën ze schafen, steamt näamlech aus dem Joer 2007. Si gouf awer schlussendlech ni adoptéiert. An nodeems 2009 mam Lissabonner Vertrag nei Regeln a Kraaft getruede sinn an d'Europaparlament an deem Dossier Kolegislateur vum Conseil gouf, huet en neien Text missen ausgeschafft ginn.

Den 2. Februar 2011 schlussendlech huet d'Europäesch Kommissioun eng Direktiv proposéiert. Mä dës gouf duerch e Vott vun der Justizkommissioun am Europaparlament, déi ze vill Problemer um Niveau vum Datschutz gesinn huet, am Joer 2013 blockéiert an duerno ass ee jorelaang op deem Dossier guer net méi virukomm.

Den Drock, deen ass eigentlech eréischt duerch d'Terrorattacken zu Paräis am Joer 2015 nees

gewuess, an den Europäesche Rot huet et zu enger Prioritéit erkläert, fir eng europäesch Regelung ze fannen, déi et erlaabt, dës Donnéeën an der Terrorbekämpfung effikass notzen ze kënnen, awer gläichzäiteg och den Dateschutz ze respektéieren an och déi individuell Fräiheete vun de Bierger kënnen ze garantéieren. D'Europaparlament huet sech dofir och bereet erkläert, den Dossier ze deblockéieren, awer just ënnert der Konditioun, dass de Conseil sengersäits den europäeschen Dateschutzpaquet deblockéiert, an deem d'Länner sech net eens gi sinn.

An esou konnten da schlussendlech all dës Projekte méi schnell virukommen an eben och gemeinsam verhandelt ginn.

Als Lëtzebuerg hate mer d'Presidence an der zweeter Halschent vum Joer 2015, an do hate mer eis als Prioritéit gesat, zu engem politeschen Accord op dësem Projet ze kommen, wat eis dunn och gelongen ass. De Komproméssstext gouf schlussendlech vum Conseil nach am Dezember 2015 a vum Europaparlament am Abrëll 2016 guttgeheescht, zesumme mat den Texter iwwert den Dateschutz.

Wat waren elo d'Haaptdiskussionen, a wéi huet Lëtzebuerg decidéiert, sech bei deenen eenzelne Punkte bei der Ëmsetzung ze positionéieren?

Déi wichtegst Punkte waren dës dräi: d'Flicht innerhalb vun der Europäescher Unioun, d'Uwennung bei aneren ekonomesche Gesellschaften wéi Transportgesellschaften, an d'Dauer, wéi laang PNR-Donnéeën ënner enger aktiver Form stockéiert därefer ginn.

Bei de Flicht innerhalb vun der Europäescher Unioun huet sech laang Zäit d'Fro gestallt, ob bei deenen iwwerhaupt solle PNR-Donnéeën gesammelt ginn, oder just bei Flicht, déi an Drëttsstate fléie respektiv aus Drëttsstate géife kommen.

D'Logik vun der Iwwerwaachung vun de Mouvementer vun Terroristen oder vun der organisierter Kriminalitéit, déi oft och innerhalb vun der EU ënnerwee sinn, bedéngt et awer éischter, dass een och Donnéeën vu Flicht innerhalb vun der EU sammelt an déi och virugëtt.

De Komproméss, deen an der Direktiv fonnt gouf, war dofir deen, dass all Memberstat géif selwer decidéieren, op wéi engem EU-interne Flicht Donnéeën géife gesammelt ginn oder och net. Am Conseil hu sech d'Ministeren awer an enger gemeinsamer Erklärung drop geeenegt, dass all Memberstat och d'Intra-EU-Flicht géif abezéien. Dofir gesäit de Projet de loi dat dann natierlech och fir Lëtzebuerg esou vir.

Eng zweet Diskussioun huet sech ëm de Punkt gedréint, ob ee just d'Transportgesellschaften oder och aner ekonomesch Akteuren, wéi zum Beispill d'Reesagencen, géif obligéieren, PNR-Donnéeën ze sammelen a virunzeginn. Och hei gesäit d'Direktiv vir, dass d'Memberstate selwer decidéieren sollen, wéi se dat an nationaalt Recht ëmsetzen.

Bei Reesagencen et cetera ass d'Sammele vun den Donnéeën allerdéngs e bësse méi komplizéiert, well et do haut keng gemeinsam Standarden oder uniform Regele gëtt, wéi eng Donnéeën do gesammelt ginn an och ënner wéi enger Form. Zudeem gesäit d'Direktiv och vir, dass d'Europäesch Kommissioun an zwee Joer eng Evaluatioun vun allen Elementer vun der Direktiv mécht, an dorënner och vun deem heiten.

Mir hunn dofir am Kader vun dësem Projet de loi decidéiert, op dës Evaluatioun ze waarden an an enger éischter Phas d'Sammele vun de PNR-Donnéeën just op d'Fluchagencen ze beschränken.

Beim drëtten Punkt ass et dorëms gaangen, wéi laang PNR-Donnéeën als aktiv Donnéeën stockéiert därefer ginn a wéi laang an insgesamt. Soulaang d'Donnéeën aktiv sinn, si se fir de Beamten, deen zum Zougang berechtigt ass, komplett zougänglech a kënnen direkt dozou déngen, eng Persoun ze identifizéieren. Wa se duerno da maskéiert sinn, si se a priori just nach als agreéiert Date fir allgemeng Analysen notzbar an därefer och just nach ënner ganz strenge Konditiounen nees aktivéiert ginn.

D'Europäesch Kommissioun an och d'Europaparlament hunn hei ursprénglech fir eng aktiv Phas vun 30 Deeg plädéiert. Mä d'Praxis weist awer, dass dëst net duergeet fir eng effikass Iwwerwaachung a Bekämpfung vum Terrorismus an der organisierter Kriminalitéit. Dëst ganz einfach, well si Aktivitéiten dacks iwwer méi laang Zäitperiode plangen an och doriwwer eraus Bewegung stattfannen.

Opgrond dovou gouf sech schlussendlech op eng aktiv Period vu sechs Méint geeenegt, vun enger Period vun insgesamt fënnf Joer. De Rescht vun der Zäit sinn d'Donnéeën dann, wéi gesot, nach maskéiert accessibel.

E wichtige Punkt, deen ech dann och awer elo nach wëll ervirsträchen: Wie genau kritt dann hei zu Lëtzebuerg schlussendlech Accès op déi PNR-Donnéeën?

Den europäesche System, esou wéi e schlussendlech vun der Direktiv virgesinn ass, baut dorop op, dass an all Memberstat eng zentral national Stell geschafe gëtt, déi d'PNR-Donnéeën kritt, traitéiert an, wann d'Konditiounen erfëllt sinn, och weidergëtt.

Dës Zentralstell ass d'Unité d'information passagers, ofgekierzt UIP. Hei zu Lëtzebuerg gëtt d'UIP bei der Police grand-ducale ugesidelt. D'UIP kann awer zousätzlech Personal vun der Douane an och vum Service de renseignement kréien, dat dann ënnert der funktioneller Autoritéit vum Responsabelen awer vun der UIP steet, awer weiderhi Member vu senger „ursprénglecher“ Verwaltung bleift.

Firwat betounen ech dat? Ma well ursprénglech vun Detachementer rieds war, dës Iddi awer opgrond vun enger Opposition formelle vum Statsrot nees fale gelooss gouf.

E leschte Punkt, dee mer och nach wichtig schéngt hei ze ernimmen, betrëfft de Risiko vum Abus vun enger Rei sensibelen Donnéeën, wéi d'Informatiounen zur Ethnie, politeschen Iddien, Relioun, Gewerkschaftszougehéieregkeet, Gesondheetszustand oder och der sexueller Orientatioun. Et ass ganz kloer verbueden, dës Donnéeën ze sammelen an ze traitéieren. A wann esou Donnéeën awer géifen traitéiert ginn, da gesäit de Projet de loi och seriö Strofen dofir vir.

PNR-Donnéeën kënnen en hëllefträicht Mëttel sinn, fir Kriminalitéit ze verhënneren an ze bekämpfen, mä se därefer op kee Fall dozou déngen, d'Bierger ze iwwerwaachen oder och ze kontrolléieren. Dat ass, wéi gesot, dee schwierige Spagat, deen et hei ze maache gëtt oder ze maache war, an, wou eiser Meenung no, awer e gudde Komproméss fonnt gouf.

Sou wäit nëmmen zu deene wichtegste Punkte vun dësem Gesetzesprojet. Fir alleguerten d'Detailer, déi lech nach weider kéinten interesséieren, verweisen ech einfach op mäi schrëftleche Rapport.

Här President, ech wëllt awer, ier ech zum Schluss kommen, nach schnell op d'Chambersaarbechten am Kader vun dësem Projet de loi agoen, deen den 19. Juni 2017 hei an der Chamber deposéiert gouf. De 27. Februar dëst Joer huet d'Regierung nach eemol Amendementer nogeschoss, soudatt de Statsrot a sengem Avis vum 30. März direkt op de Projet de loi an och op dës Regierungsamendementer agaangen ass. En huet eng Rei formell Oppositionne gemaach gehat, dëst awer virun allem op méi technesche Froen, well d'Direktiv net korrekt ëmgesat gi war.

D'Regierung huet dunn am Abrëll nach eemol nogebessert a mer hunn de Projet de loi de 4. Mee dunn och an der Kommissioun presentéiert kritt, mat allen Amendementer, déi hu misse gemaach ginn. An där Sitzung gouf ech dann och zur Rapportrice genannt. Den Avis complémentaire vum Statsrot koum schlussendlech de 26. Juni eran a gouf bei eis an der Kommissioun de 6. Juli analyséiert.

Duerno hunn ech mäi schrëftleche Rapport verfaasst. Mä mir hunn awer mat der definitiver Approbatioun vun dësem Rapport misse waarden, bis och déi zwee Rapporten iwwert déi zwee Dateschutzprojete quasi prett waren.

Firwat? Ma dëst ganz einfach erëm eng Kéier aus engem technesche Grond, dass eng Rei direkt Referenzen op déi Texter gemaach ginn a sech d'Artikelnummern an deene Projeten nach geännert hunn, soudass mer och d'Referenzen an dësem Projet de loi - am PNR-Projet de loi also - nach hu missen upassen.

Nodeems déi Texter awer finaliséiert gi waren, konnt ech dunn och mäi schrëftleche Rapport schlussendlech finaliséieren an zum Vott an der Kommissioun stellen. An nodeems ech lech elo mäi mëndleche Rapport gemaach hunn, wär mäin Deel als Rapportrice zu dësem Projet fäerdeg.

An ech géif dann och direkt dovunner profitéieren, fir den Accord vun de Sozialisten zu dësem Projet de loi ze ginn - a wéi ëmmer lech Merci fir d'Nolauschteren!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Éischte Riedner ass den Här Léon Gloden.

Discussion générale

► **M. Léon Gloden (CSV).** - Här President, ech soen direkt der Madamm Rapportrice Merci fir hire schrëftlechen a mëndleche Rapport. D'Leitmotiv vun dësem Projet ass: „Keng Fräiheet ouni Sécherheet a keng Sécherheet ouni Fräiheet.“ Et geet drëm, „Passenger Name Records“ kënnen ze gebrauchen am Kampf

géint den Terrorismus an d'Schwéierverbrechen.

Eng vun den Haaptmissiounen vum Stat ass, fir d'Sécherheet vu senger Bierger ze suergen, an dat am Respekt vun de Grondfräiheeten an de Rechter vun de Bierger. Mat dësem Text erkläre mir dem Terrorismus de Kampf. Mir stellen eise Modell als Gesellschaft, eis Wäerter net a Fro, mä an de Vierdergrond.

Dësen Text ass virun allem wichtig, fir d'Reesbewegung vum auslännesche Kämpfer novollzéien ze kënnen. D'EU-Kommissioun huet d'lescht Joer vu bis zu 3.000 Dschihadiste geschwat, déi kéinten zréck an Europa kommen. Dat ass eng reell Menace.

Et ass och en Instrument, wat mir verschiddene vun eise Partnerlänner schonn zougestanen hunn. Ech erënneren un d'Accorde mat Amerika, Kanada an Australien an dësem Beräich. Dës Accorde goufen och vum Europäesche Gerichtshaff gepréift an nogebessert. Dat war zum Beispill de Fall, wat den éischten Accord mat den Amerikaner betrëfft.

A sengem Avis vum 18. September huet d'Bezirksgericht eng pertinent Analys gemaach: «(...) Le but de la législation projetée n'est pas discutable, la connaissance des données en relation avec les déplacements effectués par la personne, constitue, à l'évidence, un élément très important dans la lutte, tant contre le terrorisme que la criminalité grave. (...) Dans l'ensemble le projet de loi reflète dès lors à suffisance un juste équilibre entre l'utilité et la nécessité indiscutable de la collecte des données et le souci de protection des données personnelles. (...)»

Dës Konklusioun iwwerdeckt sech mat där vun der CSV. Mir stëmmen dëse Projet de loi, wéi all déi aner, déi mer am Kader vun Terrorismusbekämpfung matgestëmmt hunn.

Mä hei ass erëm ee Projet de loi, wou ee gesäit, dat eis gréng Kolleegen hir Idealer, hir Iwwerzeugungen iwwer Bord geheien, fir weider als Unhängsel vun dëser Regierung kënnen dobäi ze sinn.

(Interruptions)

De 14. Abrëll 2016 huet d'EU-Parlament mat 463 Stëmmen dofir, 174 Stëmmen dogéint a 16 Enthaltungen Jo zu PNR-Direktiv gesot. D'EU-Parlament huet mat dësem Vott ënnerstrach, dass d'Länner vun der EU sech d'Mëttelen, fir méi effikass géint den Terrorismus unzekämpfen, misse ginn, dass et dobäi awer och wichtig ass, gutt Dateschutzregelungen ze hunn an eis Grondrechter héichzehalen.

Dobäi gouf vu ville Riedner am EU-Parlament betount, dass dësen Text och virum Hannergrond vum Uerteel vun Europäesche Gerichtshaff iwwert d'Vorratsdatenspeicherung als proportionéiert an noutwendeg erschéngt.

Net all Fraktiounen am EU-Parlament hunn dësem wichtige Text hir Zoustëmmung ginn. Déi gréng Fraktioun mam Här Turmes huet dogéint gestëmmt, obwohl de gréng Justizminister sech ëmmer op d'Schëller geklappt huet, dat dës Kompromiss ënner Lëtzeburger EU-Présidence erziilt ginn ass. Si hu weiderhi vu Masseniwwerwaachung geschwat. Si hunn dovou geschwat, dass duerch de PNR d'Leit ënner Generalverdacht gestallt géife ginn.

Haut gehéiert dëser Regierung den Här Turmes un. Den Här Turmes, dee virun zwee Joer Nee gesot huet, seet haut also Jo. Esou séier kann een d'Säite wiesselen.

(Interruption)

An och den Här Kox hat wierklech Krämpes an der Kommissioun, den Aarm an d'Luucht ze kréien, wéi d'Madamm Presidentin gefrot huet, wien de Rapport matdréit.

(Brouhaha et hilarité)

Dës gréng Hypokrisie gehéiert dann ab haut zur Geschicht vun dësem Dossier.

Här President, ech wëllt net op de Fong agoen. Ech wëllt awer just eng Fro nach stellen zu der UIP. Déi soll jo aus véier Polizisten bestoen. Ech weisen drop hin, dat déi e 24-op-24-Service jo soll assureieren.

D'Fro un den Här Minister: Kéint een hei net driwwer nodenken, vu d'Rekrutementsproblemer bei der Police, vläicht och vereenzelt, net de Chef zwar vun där Unitéit, mä vereenzelt Memberen am Zivillkader ze rekrutéieren?

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren a ginn den Accord vu menger Fraktioun.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Nächste Riedner ass den Här Eugène Berger.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Merci, Här President. De Schutz vun der Privatsphär, de Schutz vun de perséinlechen Donnéeën ass e fundamentaalt Recht an och fir meng Partei e

besonnescht Uleies. An ech wëll och verweisen op en Donneschdeg, wou mer an dem Kontext vun dem Dateschutz och zwee wichtige Projeten um Ordre du jour hunn.

Op där enger Säit also d'Suerg fir de perséinlechen Dateschutz, op där anerer Säit sti mer awer och ganz kloer, dat wëll ech hei soen, op der Säit vun deenen, déi konsequent an onmëssverstandlech géint d'Menace an d'Gefor vum Terrorismus an der grousser Kriminalitéit kämpfen. Well et ass besonnesch den Terrorismus, dee letztendlech eng nach méi grouss Gefor, wann net vläicht déi gréisste Gefor fir de Schutz vun de perséinleche Fräiheeten duerstellt.

Stellt lech emol vir, wat lass wier, wann en Attentat mat oder an engem Fliger géif geschéien, dee vum Findel gestart wier, a Lëtzebuerg hätt net an esou engem Informationssystem matgemaach. Ech mengen, d'Welt wier da wierklech ze kleng.

Einfach nëmmen, fir ze soen, dat mir kënnen voll a ganz hannernt dësem Projet de loi stoen, well de Projet sech och areit an eng ganz Serie vu Mesuren, déi mer an de leschte Jore geholl hunn, och hei an der Chamber Projet-de-loie gestëmmt hunn, fir iwwert d'Grenzen ewech kënnen präventiv géint all Form vun Terrorismus a Kriminalitéit virzegoen.

Bei dësem Projet geet et, Dir hutt et schonn héieren, sech spezifesch ëm d'Sammele vun de Passagéierdate bei de Fluchgesellschaften. Ech ginn elo net op all Detailer an, well d'Rapportrice Claudia Dall'Agnol dat scho gemaach huet. Ech wëll hir och Merci soe fir hiren exzellente schrëftlechen a mëndleche Rapport.

Ech wëll mech just op zwou, dräi Remarke beschränken. Déi éischt Fro, déi diskutéiert ginn ass: Firwat soll ee sech op Daten, spezifesch Date vu Passagéier vu Flicht beschränken?

Ech mengen, zum engen huet d'Erfahrung gewisen, dat seet all Spezialist, dat awer potenziell Täter oft de Loftwege wielen, fir sech ze deplacéieren. Mä, dat wësse mer jo och, an der Vergaangenheet hu leider ganz dramatesch Attentater ebe mat Fligere stattfonnt, déi eis Fligere dann zu Bomme gemaach hunn.

Op där anerer Säit: De Fliger als en Transportmëttel, deen eigentlech ganz gutt iwwerschaubar ass a wou mer och haut schonn eng ganz Rei Kontrollen duerchféieren. Mir wësse jo alleguerten, wa mer de Fliger huelen, gi mer virdu kontrolléiert, duerno kontrolléiert. An et ass och esou, dat och haut scho wéinst anere Verflüchtunge Fluchgesellschaften d'Donnéeën vun de Passagéier misse mellen, och enregistreieren. Am Beräich vun der Fluchsécherheet muss dat alles gemaach ginn. Dat heescht, hei huet een also an der Praxis schonn eng ganz Rei technesch Infrastrukturen, géif ech emol soen, awer och e System a Mechanismen, wou dat also gemaach gëtt, op déi een da kann zréckgräifen.

D'Fro war opkomm, ob een dat dann net och kéint maache bei de Passagéier bei Zich oder bei Bussen. Bon, ech mengen, do huet ee ganz einfach nach net déi Systemer, déi technesch Moyenen en place, fir dat ze maachen. Wann een haut de Bus hält, weist een net seng Carte d'identité. Et ass och guer net um Billjee oft markéiert, wéi en heescht. Ech mengen, dat selwecht ass bei ganz ville Regionalzich op alle Fall och de Fall.

En zweete Punkt, deen och méi intensiv diskutéiert gi war, dat war dee vun der Dauer, wéi laang déi Donnéeën dann zréckbehale ginn, ier se, géif ech emol soen, dann duerno fënnf Joer iergendwou neutraliséiert stockéiert ginn. Et war rieds vun 30 Deeg, elo ass et 60 Deeg. Dat huet och eng praktesch Erklärung. Dat ass näamlech, well oft 30 Deeg net duerginn, fir zum Beispill verschidden Enquêtes ofzeschleisen. An och där Dispositioun hei kënnen mir op alle Fall zoustëmmen, fir datt do dann och déi néideg Zäit ka garantéiert ginn.

An der Praxis ginn dann déi Donnéeën vun de Fluchgesellschaften an eng Unité centrale nationale, déi sougenannt UIP, geschéckt, wou dann d'Police, d'Douane an de SRE drop schafsen, och kënnen drop zréckgräifen. Och den Echange mat aneren europäeschen Autoritéite kann organiséiert ginn. D'Autorité de tutelle, soen ech emol, ass bei der Police ugesidelt ginn, well d'Police sech drëm këmmert. Och do war, mengen ech, eng Kéier d'Fro opkomm, ob et do net besser gewiescht wier, datt e Richter respektiv d'Justiz do d'Tutelle iwwert déi UIP sollt kréien.

Fir mech ass et awer de Choix vun enger zoustänneger Verwaltung hei ganz kohärent, well et jo hei ëm d'Sammele vun Date geet, déi

nach keng Matière pénale sinn. Do wäerte mer jo den Donneschdeg e separat Gesetz stëmmen, fir déi Donnéeën, déi en matière pénale sinn, datt do e spezifescht Kontrollorgan geschaaft gëtt, wou jo dann och eng ganz Rei Riichter an deem Kontrollorgan dräsetzen.

Ech wëll einfach rappeléieren, och scho bal insistéieren, datt mer hei am Kader vun den normale Regele vun dem klassischen Dateschutz stinn, wou et ganz héich Standard ginn, wat d'Kollekt an den Traitement ubelaangt.

Mir hate schon 1995 eng Direktiv. Mir hunn d'Gesetz vun 2002. An dat gëtt heiansdo vergiessen an der Diskussioun, datt do awer scho ganz héich Standard sinn. An elo den Donneschdeg wäerte mer dann nach eng Kéier zwee Gesetze stëmmen, wou déi Standarden, och nei europäesch Standarden iwwerholl ginn... Bon, net iwwerholl ginn, mä och nach a verschidde Gesetze bei eis präziséiert ginn, datt do wierklech all d'Garantië sinn, datt do kloer definéiert gëtt, wat fir Donnéeën dierfe gesammelt ginn, ob se iwwerhaapt dierfe gesammelt ginn, wéi se traitéiert musse ginn, wat fir Mesurë musse geholl ginn, fir datt net en Onberechtigte se dierf consultéieren an esou weider.

Voilà! Ech mengen, do wäerte mer dann den Donneschdeg nach eng Kéier drop zréck ze sprieche kommen. Mä einfach nëmme fir ze soen, datt awer hei all Garantië gi sinn, datt kee Schmu mat deenen Date ka gemaach ginn.

Vläicht och eng Remark: Dir hutt vläicht gesinn, datt mer desen Text elo haut diskutéieren, awer eréischt den Donneschdeg wäerten ofstëmmen. Datt huet och seng Ursach, well effektiv hei an deem Projet de loi verschidde Verweise op déi Texter gemaach ginn, déi mer eben den Donneschdeg hei diskutéieren a wahrscheinlech och wäerten ofstëmmen. An et wier awer vläicht e bësse komesch gewiescht, wa mer haut elo de Vott zu deemem Projet geholl hätten, wéi gesot, mat Verweise op Projete, déi mer eréischt en Donneschdeg ofstëmmen. An ech mengen, vun der Form hier ass et awer méi propper a méi kloer, wa mer deen heite Projet dann och an der Suite vun deenen aneren zwee Projete wäerte votéieren. Wann déi also dann ofgestëmmt sinn, dann ass et och kee Problem, fir dat heiten ofzestëmmen, well dann och d'Renvoien effizient - wéi soll ech soen? -, reell sinn.

Dat gesot, géif ech awer och den Accord vun menger Fraktioun zu deemem Projet abrénge, deen och e wichtige Steen ass am Kampf géint den internationalen Terrorismus.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An nächste Riedner ass den Här Henri Kox.

► **M. Henri Kox (déi gréng).** - Merci, Här President. An ech wëll direkt am Ufank och schon den Accord vun der grénger Fraktioun gi fir dese Gesetzestext, obschonn ech mech perséinlech selbstverständlech net wuelfillen, well fir mech fundamental Grondrechter ëmmer nach am Vierdergrond sti fir eis allegueren heibannen. An dofir ass et wichtig, dass mer eis domadder seriö ausenanersetzen.

Ech weess awer och, an dat ass menger Fraktioun och ganz bewusst, dass mer an enger neier Welt ukomm sinn, déi an deene leschte Joren awer Turbulenzen hanner sech hat. An dat, wat d'Gesetz, u sech d'Spiegelbild vun där Evolutioun, och ausdréckt, ass dee Kompromiss, dee fonnt ginn ass.

Ech wëll och do eise Justizminister nach eng Kéier nodréiglech gratuléieren, dass e während deene Verhandlungen, wat sécherlech net ganz einfach war, zesummen awer och mat aneren, den...

(**Interruption par M. Etienne Schneider**)

Selbstverständlech, Här Policeminister. Et geet jo hei am Team. An ech denken, dass et hei grad em Teamaarbecht geet, well et sensibel Donnéeën sinn. An dofir sinn ech frou, dass Der deemools dee Kompromiss fonnt hutt, fir d'Grondrechter, wat d'perséinlech Donnéeën ubelaangt, wéi deen Abus kéint och gemaach ginn (veuillez lire: och virun Abusen ze protegéieren), ma mir wëssen, dass do ganz vill Abuse scho gedriwwen gi sinn, an op där anerer Säit déi berechtigt Sécherheetspunkten, déi do sinn. Well mir wëssen, dass an der Vergaangeneit bei verschiddeenen Attacken, déi mer elo hater, den Austausch vun Donnéeën a ville Beräicher gehickt huet a verschidde Präventiounen besser hätte kënnen ëmgesat ginn.

Dofir, d'Gesetz ass wichtig. D'Gesetz ass e Kompromiss tëschent verschiddeenen Usiich-

ten. A fir mech bleift de wichtigste Aspekt nach ëmmer eis Grondrechter. An dofir solle mer ëmmer nach grouss astoen. An ech gi selbstverständlech den Accord. Wéi gesot, et ass scho gesot ginn: Den nächsten Donneschdeg wäerte mer d'Gesetz da stëmmen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Da kritt den Här Fernand Kartheiser d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll och ufänke mat engem häerzleche Merci un d'Madame Dall'Agnol fir dee Rapport, dee se eis gemaach huet. Et läit net un hir, well si huet sech immens vill Méi ginn, datt gutt ze erklären, mä trotzdem muss ech awer zouginn, datt ech d'Gesetz hei net verstinn. An ech erkläre lech, firwat ech et net verstinn.

Et ass u sech geduecht, fir eng effikass Moosnam ze si géint den internationalen Terrorismus. Esou wäit ass et an der Rei. An dofir ënnerstëtz d'ADR och d'Gesetz. An ech erkläre lech awer, firwat mer et ënnerstëtzten, andeem mer eis enthalen an net derfir stëmmen. Datt huet mat deem ze dinn, wat ech lech elo developpéieren.

(**Interruption**)

Jo, da lauschtert gutt no! Dat eent ass: Am europäesche Parlament ass dat hei emol ganz laang leie bliwwen. An et ass eréischt deblockéiert ginn no den Attentater vu Paräis. Dat ass eppes Eisches, wat eis muss als Politiker interpelléieren.

Firwat gëtt e Gesetz, wat esou zentral a wichtig ass, fir d'Sécherheet vun de Leit ze garantéieren, eréischt deblockéiert, nodeem et zu esou engem trageschen Incident komm ass?

Ech mengen, d'Verantwortung vum Politiker ass et, am Virus ze denken, eng Gefor am Virus ze erkennen an dann dat ze maachen, wat néideg ass. Hei ass et elo äänlech an deem Sënn, datt de Parquet général a vill anerer och soen, mir hätte sollen och aner Opérateurs économiques an net nëmme d'Fluchgesellschaften an d'Gesetz mat abezéien, notament d'Agences de voyage, well den Terrorist oder deen, deen e schwéiere kriminellen Akt wëllt maachen, jo net ëmmer mam Fliger reest. E ka jo och aner Moyens de transport benotzen. Ech mengen, dat ass eng éischt justifiéiert Observatioun. Amplaz Etüden ze maachen, amplaz hei och erëm attentistesche ze si mat engem Risiko, deen een dann op sech hält, hält ee sollen direkt och anerer do matabezéien.

Eng zweet Bemierkung ass, dat geet op de Fong, datt dat Gesetz sech hei destinéiert, esou steet et am Rapport, d'Finalitéit vun deem Gesetz wär et, fir dann eng „radicalisation violente“ ze erkennen an Aktivitéiten, déi fundamental Interesse vun de Memberstater oder vun der Europäescher Unioun kënnen menacéieren.

Et geet also u sech drëm, Persounen ze identifizéieren, déi eng radikal Opfaassung hunn an engem Mooss, datt se kënnen zu enger Gefor ginn. Mä mir si jo net weltfrem, mir liewen net op engem anere Planéit. A mir wëssen, wou déi Geforen hierkommen. Dat sinn, déi Attentater an deene leschte Joren hunn eis dat jo gewisen, normalerweis ganz radikal poliitesch Usichten oder ganz radikal reliés Usichten oder déi zwou, et ass dat, wat normalerweis zu enger „radicalisation violente“ an zu Attentater féiert.

An deem Gesetz awer gëtt eng Acrobatie vu poliitescher Korrektheit gemaach. Dat, wat eis et géif erlaben, eng Radikalisatioun wierklech ze identifizéieren, därerf net erfaasst ginn. Am Gesetz steet et. D'Opinion politique, d'Relioun, d'Conviction philosophique, wat jo awer Sammelbegrëffer sinn, wou och déi radikal Phänomene kënnen drënnerfallen, däreren emol net erfaasst ginn. A sollte se awer matgedeelt ginn, da musse se zerstëiert ginn an däreren net benotzt ginn. Dat heescht, och wann de Stat, déi UIP, eis Sécherheitsinstanz geife Kenntnis kréie vun enger eventueller Gefor, dann därerf si se emol net benotzen. Dat ass absurd. An et ass och mat der Sécherheet vun eise Länner, vun eise Leit gespilt.

Dann ass et och komesch, datt déi Analys opgrond vun deenen Donnéeën, déi der UIP zougestallt ginn, där Policeunitéit, déi déi Donnéeën dann analyséiere soll, déi hir zougestallt ginn, muss virun der Landung gemaach ginn. Well d'Iddi ass, d'Services compétents sollen dat kucken, fir ze prevenéieren, well déi Persounen, déi ënnerwee sinn, jo implizéiert kéinte sinn an enger „infraction terroriste ou une forme grave de criminalité“. An dofir soll déi Evaluatioun gemaach ginn, esou steet et am Artikel 10, „avant leur arrivée“ um Territoire.

Dat heescht, déi Analys ass gemaach. Et ass vläicht eppes erkannt, wat eng Gefor ass. An awer steet dann am selwechte Gesetz: Dat

mécht awer näischt, och déi, déi als Geforequell identifizéiert sinn, däreren awer eran. Well den Artikel 10 seet: D'Konsequenze vun der Evaluatioun «ne compromettent pas le droit d'entrée des personnes jouissant du droit de l'Union européenne à la libre circulation.»

Dat heescht, mir hunn e Gesetz, wat engersäits d'Operateuren net all matabezitt, obschonn dat lücht méiglech wär, wat zweetens déi Haaptidentifizierungsmoosname vun enger Gefor, d'Kritäre vu vireran ausschléisst a souguer ënner Strof stellt, se ze benotzen, an drëtens keng Konsequenze u sech immediate virgesäit, wann een als Gefor identifizéiert ass op engem Fluch Richtung Lëtzebuerg oder an en anert Land. An awer stellt dat seng Bewegungsfreiheet net a Fro, obschonn en an dem Verdacht ka stoen, eng terroristesch oder kriminell Dot ze maachen.

Dat ass an eisen Ae mat der Sécherheet vun eise Leit gespilt. An dofir enthalte mir eis bei deemem Gesetz.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Leschte Riedner ass den Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Här President, mat deemem Gesetz soll eng europäesch Direktiv ëmgesat ginn, déi an der Vergaangeneit fir ganz vill Diskussiounen gesuergt huet, de „Passenger Name Record“, hefteg Diskussiounen souwuel um Niveau vum europäesche Parlament wéi och an deenen nationale Parlamenten, an deene se bis elo ëmgesat gouf. Duerfir ass et schonns erstaunlech, mat wéi enger grousser Eintracht all d'Fraktiounen hei am Haus deemem Projet hir Zoustëmmung gi respektiv sech enthalen, well hinnen de Projet souguer net wäit genuch geet.

Et geet nämmlech em déi systematesch Opzuechnung an Transmissioun vun alle Fligerpassagéierdaten un eng nei geschafene Unitéit, déi bei der Police ugesidelt ass an an där och d'Douane an de Geheimdengschter vertraude sinn. Et geet dobäi em 19 Typen vun Donnéeën, déi fënnf Joer laang gespäichert ginn, dovunner déi éischt sechs Méint net anonymiséiert. Dës Donnéeën kënnen op Demande hin ënner bestëmmte Konditiounen un auslännesch Dengschter weidergereicht ginn. Mä virun allem geet et am Artikel 10 vun deemem Gesetz drëm, eng Evaluatioun vun all Passagéier ze maachen opgrond vun Donnéeën aus anere Fichieren an opgrond vun net weider definéierte Kritären, also engem Raster, fir déi Leit ze identifizéieren, déi méi eng genee Analys bräichten.

Heimadder gëtt also agefouert, datt verdachts-onofhängeg eng Ribabelle vu perséinlechen Date vun all Passagéier vun de Forces de l'ordre iwwerpréift a gespäichert ginn. An anere Wieder: Heimadder féiere mer eng Zort Rasterfahndung an.

D'Gesetz ass och de Grond, firwat sech esou vill géint des Direktiv gewiert gouf, virun allem vu Lénken a Gréngen, mä awer och vu Liberalen a Sozialdemokraten. Bref, vun all deenen, déi heirenner an Agréff an d'Perséinlechtsrechter gesinn an eng Violatioun vum Dateschutz. An eng Klammer op: Och de lëtzebuergeschen Dateschutz ass alles anescht wéi amused iwwert d'Ëmsetzung vun deser Direktiv.

An Däitschland hunn am nationale Parlament souwuel déi Lénk, déi Gréng wéi awer och déi Liberal dergéint gestëmmt mat deeneselwechten Argumenten. An der Belsch waren et d'PS, den Ecolo an de PTB, déi dergéint gestëmmt hunn. An allegueren hu se an hirer Argumentatioun bei der Ëmsetzung an nationaalt Recht gesot, datt des Mesuren disproportionéiert wieren, inutile an ineffikass.

Här President, ech hu keng Zäit, fir op den Historique vun deser Direktiv anzegoen, dee vun Ufank u ganz kontrovers war, vun den Desiderata vum George W. Bush nom 11. September bis hin zum Avis vum Europäesche Gerichtshaff virun zimlech genee engem Joer, deen de geplangten „Passenger Name Record“ tëschent der EU a Kanada als net konform zu Dispositiounen aus den europäeschen Traitéen an den europäesche Grondrechter deklaréiert huet.

Konkret, wann ee sech dat dann elo fir Lëtzebuerg virstellt, heescht dat, datt vun deene knapp 4 Milliounen Passagéier, déi all Joer um Findel starten oder landen, 19 verschidde Kategorien vun Donnéeën, déi sech weider erëm ënnerenndeelen, während fënnf Joer gespäichert ginn. Dat sinn da wuel wäit iwwer 50 Milliounen eenzel Daten, déi da mat aneren Donnéeën ofgeglaach respektiv vun engem Algorithmus, deen dann „dans le secret des dieux“ ass, op opfällegt Verhalen hin iwwerpréift ginn.

Also wann een d'Nol am Heekoup fanne wëllt, also wann een Terroristen oder organiséiert krimineller an engem Bierg vun Informatiounen fanne wëllt, dann hëlleft et net, wann ee wei-

der Hee op de Koup gehäit. A genee d'ëscht mécht d'Direktiv a genee d'ëscht mécht och d'ëscht Gesetz.

Virun allem stellt sech awer d'Fro, ob et da mat dese Fluchdonnéeën duergeet - mä Virriedner ass schonn drop agaangen - oder ob een an d'ärselwechter Logik a mat deeneselwechten Ziler, nämmlech der Terrorismusbekämpfung, net nach méi wäit misst goen, zum Beispill d'Date vun Zuchreesen. An a Frankräich an an der Belsch hu se dat och dragesat, inklusiv Schëffreesen. Dat ass och zu Lëtzebuerg net dran, also d'Passagéier vun der Marie-Astrid si bei eis ausgeklammert.

A wier et dann net an deemeselwechten Ordre d'idées nëmme konsequent, wann een da géif all Autosdeplacement enregistrieren? A wa schonn, da schonn all Deplacement vun all Bierger tout court? Jo, zu all eenzelne vun deene weidere Mesurë wieren et an där doter Logik just kleng Schrëtt. An duerfir stëmmen mir och géint desen Text, well e riskéiert, den Ufank ze si vun engem Iwwerwachungsstat, enger Zort transnationalem Big Brother, deen d'Essenz selwer vun der Citoyennetéit begrueft. A mer bedauern, datt mer déi eenzeg sinn, déi dat esou gesinn.

Merci.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Domat si mer um Enn vun eiser allgemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet den Här Etienne Schneider, den zoustänneg Minister.

(**Prise de position du Gouvernement**)

► **M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure.** - Merci, Här President. Ech wëll der Rapportrice an och der Chamber Merci soe fir déi large Zoustëmmung fir deen heite Projet de loi, deen am Kader vun der Lëtzebuurger Presidence no villen, ville Jore Verhandlungen endlech konnt duergesat ginn an zu engem gudden Enn bruecht ginn.

Ech mengen, dass dat heiten e ganz wichtige Outil ass am Kader vun der Bekämpfung vum Terrorismus, speziell eben och an Europa. An ech soen lech dofir alleguerter Merci fir déi Zoustëmmung vun Are Säiten.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. A wéi scho vum Rapporteur ugekënnegt, stëmme mer de Mëtten net iwwert deen heite Projet of. Mir stëmmen den Donneschdeg no deene Projete iwwert den Dateschutz iwwert deen heite Projet of.

A mir géifen dann zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergeen, dem Projet 7207 iwwert den Austausch vun Zäregasquoten. An d'Wuert huet d'Rapportrice, d'Madame Tess Burton.

7. 7207 - Projet de loi instaurant un régime d'aide dans le contexte du système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre après 2012

(**Rapport de la Commission de l'Économie**)

► **Mme Tess Burton (LSAP), rapportrice.** - Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Gesetzestext 7207, iwwert dee mir elo hei ofstëmmen, gouf den 8. November 2017 vum Wirtschaftsminister deposéiert. D'Zil vun deemem Projet ass d'Schafung vun engem Bähëllesystem fir Industriebetriber, déi vun héije Stroumkäschte betraff sinn. Et wëllt een hinnen nämmlech entgéintkommen, fir déi Haussen, déi d'CO₂-Quoten am Kader vum europäeschen CO₂-Emissionshandel entstane sinn, zum Deel ze kompenséieren.

Hei zu Lëtzebuerg si virun allem d'Stol-, d'Aluminium- an d'Kofferindustrie betraff. Den Artikel 107 vum Traité iwwert d'Fonctionnement vun der Europäescher Unioun regelt de Grondsatz, dass staatlech Bähëllef verbuede sinn, just, wéi den Artikel 108 virgesäit, Bähëllef, déi ugemellt an deklaréiert sinn, si kompatibel mat der Kommissioun a kënnen deemno ausgefouert ginn.

D'EU-Direktiv vum 13. Oktober 2003, mat där déi juristesche Grondlag fir den CO₂-Emissionshandel agefouert gouf, erlaabt et den EU-Memberstater, finanziell Mesuren ze huelen, fir besonnesch stroumintensiv Industriebetriber ze ënnerstëtzten. D'Memberstater kënnen also mat Subventiounen de concernéierte Betriber en Deel vum héije Stroumpräis ausgläichen.

D'Generaldirektioun vum Kompetitivitéitsberäich vun der EU-Kommissioun huet heizoo hirer Accord ginn. Dës Mesurë sinn also absolut konform mat den EU-Regelen.

Här President, et geet drëms, fir déi indirekt CO₂-Käschten ze bezuelen, déi entstinn, wann de Stroum op den Energiebörsen akaaft gëtt. Well dese Stroum nach ëmmer zum Deel aus fossile Quelle staamt, mussen des Produzenten dofir CO₂-Quote kafen. D'Käschten dovunner leese se natierlech op de Stroumpräis drop. Fir dass dat dem Groussverbraucher net zum Verhängnis gëtt, ass säit 2015 an der EU en zäitlech begrenzten staatlechen Ausgläich autoriséiert. Et ass awer och ze bemierken, dass all stroumintensiv lëtzebuergesch Industriebetriber fir hir eegen Aktivitéiten och CO₂-Quote mussen akafen. Dëst geschitt op Auktioneen an desene Erléis fléisst an d'Statskeess, esou dass den Ausgläich, vun deem hei elo rieds geet, deelweis eng Réckverdeelung ass. Et soll generell verhënnert ginn, dass et zu engem sougenannten „carbon leakage“ kënn, dass Industrien aus der EU an aner Länner ofwandere, an deenen d'Klimavirschräfte mander streng sinn.

D'Kritären, no deenen d'Memberstaten esou en Hëllefsgimm kënnen adoptéieren, goufen 2012 vun der EU-Kommissioun a verschiddeenen Direktive festgeluecht.

Déi Europäesch Kommissioun huet dann och dräi Objektiv am Kader vun deem Hëllefsgimm festgeluecht: Éischters geet et drëms, den „carbon leakage“ ze reduzéieren; zweetens, um Objektiv vun CO₂-Emissionshandel, fir déi europäesch Economie ze dekarboniséieren, festzehalen, dëst an engem gudden Verhältnis tëschent Käschten an Effektivitéit; an drëtens, d'Verzerrung vun der Kompetitivitéit um Bannemaart ze limitéieren.

Den EU-Emissionshandel ass Deel vum ratifizéierte Kyoto-Protokoll. Et ass domadder eng marchésorientéiert Finanzhëllef, déi dorobber ofziilt, d'CO₂-Emissionen allgemeng ze reduzéieren an déi vun der EU ofgemaachte Kyoto-Ziler ze errechen.

De Betrag, deen de Lëtzebuurger Stat ausgëtt, geet aus enger spezifescher Formel ervir, déi op d'Referenzproduktione vun der Anlag oder op de Referenzverbrauch vum Stroum zréckgefëieren ass oder och op d'CO₂-Emissionen vun de Verbrennungsanlagen aus West- a Mëtteleuropa, déi eis de Stroum liwweren.

De finanziellen Ausgläich kann allerdéngs net accordéiert gi fir Liwwerkontrakter, déi keng CO₂-Käschte beinhalten. Déi finanziell Ennerstëtzung soll als Ureiz ugesi ginn, fir eng effizient Notzung vum Stroum ze encouragéieren a vum sougenannte groe Stroum op de grénge Stroum ze wiesselen.

Här President, wéi scho gesot, handelt et sech bei deemem Bäihëllefesystem em ee finanziellen Ausgläich vun de Stroumpräisser an hält mat der Zäit of. Déi Europäesch Kommissioun schreift eng degressiv Intensitéit vun den Hëllef vir, fir och d'Ofhängegkeet vun de concernéierte Betriber par rapport zu der finanzieller Ennerstëtzung ze evitéieren.

De järelechen Impact vun deem Gesetzestext op de Statsbudget gëtt op 4,5 bis 6 Milliounen Euro geschat.

Här President, de Statsrot huet hei säin Avis zu deemem Gesetzestext den 8. Mee 2018 eraginn, an deem nach zwou Opposition-formellen dra waren, déi awer an der zoustänneger Kommissioun korrigéiert konnte ginn. A fir all weider Detailler verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport a ginn natierlech den Accord vun der sozialistescher Fraktioun a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An d'Wuert huet den Här Laurent Mosar.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar (CSV).** - Jo, Merci. Merci fir d'Éischt der Rapportrice, déi eis e ganz gudden schrëftlechen a mëndleche Rapport virgeluecht huet, déi eis elo nach eng Keier erklärt huet, wéi wichteg datt dese Projet ass, an deem et em Hëllef geet, ganz besonnesch fir Entreprene, déi eben duerch déi Augmentatioun vum Präis vum Elektresche besonnesch touchéiert sinn.

Et ass also eng Measure, déi extrem wichteg ass an déi am Interessi vun de klengen a mëttelen an och deene grouse Betriber ass. An dofir kann ech och mat guddem Gewëssen den Accord vun menger Fraktioun dozou bréngen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Als nächste Riedner ass den Här Hahn ageschriwwen.

► **M. Max Hahn (DP).** - Ech hunn deem näischt bäizefügen. Der Rapportrice e grouse Merci fir hiren ausfëerleche schrëftlechen a mëndleche Rapport. An ech ginn heimat den Accord vun der Demokratescher Partei.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Anzia huet d'Wuert.

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'Éischt e Merci un d'Tess Burton fir deen ausfëerleche Bericht an och un den Här François Knaff, deen eis an der Kommissioun deen e bësse méi komplexe Volet vun der Berechnung vun dese Bäihëllef aneserneegeleucht huet.

Ech huelen e bësse méi wäit aus. De Klimawandel, dat ass och eng Realitéit hei zu Lëtzebuerg - net eréischt säit mer déi Virkommessen do hunn am Mëllerdall -, an där muss ee sech stellen. D'Klimapolitik huet och nom Accord vu Paräis vun der COP21, mengen ech, weltwäit en anere Stellewäert kritt. An et geet drëm, dass all Akteuren hir Responsabilitéit iwwerhuelen, siefen et d'Privathaushalter, d'PMEen, d'Handwerker, den Handel awer och d'Industriebetriber. An et geet och drëm, déi weltwäit Temperaturerhéijung bis Enn vun deemem Jorhonnert op maximal 1,5 Grad Celsius ze begrenzen.

A wat elo de Volet vun der Industrie ugeet, do ass den ETS-Handel, dat heescht den Emissionshandel vu Quoten, dat heescht vu klimaschiedleche Gasen no 2012 ganz nei opgestallt ginn. An do ass och endlech e Präis fir d'Tonn CO₂-Equivalent festgesat ginn.

An hei setzt och dese Projet de loi un. An et geet virun allem drëm, Industriebetriber aus dem Stol-, Aluminium-, Kofferveraarbechtungssektor ze ennerstëtzen, eng Bäihëllef ze ginn, dat heescht déi, déi en héije Stroumverbrauch hunn. Et geet drëm, fir een Deel vun de Méikäschten opzefänken, déi duerch d'ETS-Emissionenrechte op de Stroumpräis iwwergeluecht gi sinn. Et geet awer och drëm, fir ze verhënnere, dass des Betriber an aner Länner ofwandere, déi ebe keen ETS-Quotesystem hunn. Et geet also drëm, ze verhënnere, dass d'Produktionsunitéiten an aner Länner verluucht ginn an och vu Lëtzebuerg fortzéien.

Zu Lëtzebuerg wäerten awer nëmme ganz wéineg Betriber heivu profitéieren oder a Fro kommen. An dat wäerte virun allem déi am Stol-, Koffer-, Aluminiumberäich sinn, dat ass ArcelorMittal, Eurofoil a Circuit Foil, an et geet em e Volume vu 4,5 bis 6 Milliounen Euro.

Dës Bäihëllef ginn iwwert den Economiesministère ausbezuelt a se betreffen d'Joren 2017/2018 an eng Keier 2019/2020 an zwar mat Tauxe vun 80% respektiv 75% op Deeler vun dese Méikäschten. Et geet em eng national Mesure, déi net all Länner an Europa aus der Statskeess kënnen finanzéieren. An et wäerte souguer sécherlech nëmme knapp eng Handvoll wann net nach mander Länner hei an Europa sinn, déi et sech u sech kënnen erlaben, esou Gelder, esou Subventionen aus hirem Statsbudget ze huelen.

An duerfir ass et fir déi gréng och wichteg a wesentlech, dass d'Industrie zu Lëtzebuerg hire Bäitrag zu enger Reduktioun vun de klimarelevante Gase leescht an net aus hirer Haftung entlooss gëtt.

de gréng sinn och der Liwwerzeegung, dass eng europäesch a lëtzebuergesch Industrie, déi energieeffizient Prozesser émsetzt, déi am Energieberäich innovativ virgeet an déi op erneierbar Energie setzt, Virdeeler um Weltmaart huet an zousätzlech och enger Klimaproblematik an enger Klimapolitik gerecht gëtt.

D'Klimapolitik kennt nun emol keng Landesgrenzen. An déi gréng stinn och fir Industriebetriber, och hei zu Lëtzebuerg, déi an der Energiefro hir Verantwortung iwwerhuelen. An déi gréng hunn och all Interêt drun, dass mer lëtzebuergesch Industriebetriber hei am Land halen an dass Sitten net an dat wäit Ausland verluucht ginn. An duerfir ginn déi gréng och hir Zoustëmmung zu deemem Projet de loi, well dese Projet och degressiv opgebaut ass, zäitlech begrenzt ass fir déi Bäihëllef fir Industriebetriber.

A mir sinn och der Liwwerzeegung, dass nëmme e staarken Emissionshandel an en héije Präis fir déi Tonn CO₂ e Motor ass vun Innovatioun vun enger gudder Industrie- a Klimapolitik.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An nächste Riedner ass den Här Roy Reding.

► **M. Roy Reding (ADR).** - Jo, Merci, Här President. Anescht wéi mäi Virriedner si mir als ADR traditionell géint de Prinzip vun Emissionen zertifikaten. Mir hunn hei éfters géint esou Texter gestëmmt a virun allem och den Handel mat desene.

Duerch des Zertifikater gëtt de Klimawandel, d'Zäregasemissionen quantifizéiert, e kritt e Präis a gëtt dann international gehandelt. Heizu schreift dat renomméiert Jahoda-Bauer-Institut, an ech erlabe mer, zwee Sätz ze zitieren:

„Eine solche Marktlogik kommt (...) zum Zug, wenn Emissionen durch Kompensationspro-

jekte anderswo ausgeglichen werden. Die „Ökosystemdienstleistung“ der Senkenfunktion, also der CO₂-Speicherung in Böden oder Wäldern, wird an zahlungsfähige Abnehmer in Form von Emissionsgutschriften verkauft. Oft werden diese Gutschriften von ärmeren Ländern mit schwachen demokratischen Institutionen angeboten und gehen mit Landraub und der Umsiedlung der politisch schwächsten Gruppen einher. Auf diese Weise werden die Kosten des Klimawandels nach unten weitergegeben und soziale sowie globale Ungleichgewichte verstärkt.

Dabei kommt es zu absurden Fällen, (...) [wie zum Beispiel dass] die Umwandlung von Regenwald in Großplantagen als annähernd klimaneutral bewertet [wird].“

Dëst Gesetz ass déi logesch Suite vun deemem Däiwelskrees. Betriber, déi hei schaffen an Emissionenrechte kafe mussen, produzéieren méi deier. Dat féiert dann zur „fuite de carbone“, déi d'Rapportrice eis hei kloer beschriwwen huet. Wa Firmen an der Onméiglechkeet sinn, hir méi héich Käschten op hir Clienten ofzewälzen, riskéieren mer, dass se sech aus der EU eraus delokaliséieren.

Dëst Gesetz gëtt also dese Betriber eng staatlech Subvention, fir hir Käschte vum Kaf vun Emissionenrechte ofzefiedere. Also, well de Client dee Quatsch vun Emissionshandel net droe soll, bezilt en elo als Steierbierger deene Betriber eng Subvention.

Här Anzia, dat ass net d'Statskeess, déi dat finanzéiert, dat ass dem Steierbierger säi Portmonni, dat si Steiergelder. An dat ass eng Häresie, en Nonsens fir all konservativ denkende Mënsch an ergo fir eis als ADR net drobar.

Ech soen lech Merci.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Nächste Riedner ass den Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Här President, ongeféier 40% vun den Zäregasen an der EU si couvréiert vun europäeschen Emissionshandel a stamen aus der Energieproduktioun an der Industrie. Den Emissionshandel ass 2005 agefouert ginn a säitdem eng Rei Keiere reforméiert ginn.

Déi Lénk hunn ëmmer d'Positionen vertraued, datt sougenannte Maartmechanismen, fir de Klimawandel ze bekämpfen, oneffikass sinn, well se d'Émwelt no an no zu enger Wuer maachen an demokratesch Choixen iwwer nohaltig Entwécklung an Émweltgerechtegkeet ausklamere respektiv komplett aus dem Beräich vun der politescher Sphär eraushuelen. D'Ausriichtung vun der Klimapolitik ass soumat kee politeschen an demokratesch Choix, mä e Géigendstand vun engem rengen Käschtennotzecalcul, mat deem virun allem Betriber a Banke vill Geld verdénge kënnen.

Onofhängeg dovunner stellt sech awer och d'Fro vun der Émsetzung vun deem Maartmechanismus, also an deemem Fall dem europäeschen Emissionshandel, wann dee Choix dann awer sollt geholl ginn.

An deemem Gesetz geet et drëm, Betriber ze hëllef, déi kéinten Affär vun „fuites de carbone“ ginn, also dem sougenannten „carbon leakage“, eng Gefor, esou seet d'EU, déi doranner bestoe géif, datt d'Betriber Produktiounen kéinte verlagere ausserhalb vun der EU, a Länner mat mander strenge Regeln a Regularien am Émwelt- a Klimaberäich.

Duerfir ginn öffentlech Hëllef duerch de Stat fir esou Betriber agefouert. Zu Lëtzebuerg sinn hei besonnesch d'Stol-, Aluminium- a Kofferindustrie viséiert, mä och Konschtstoff, Dünger an esou weider. Déi Hëllef betreffen den Zäitraum tëschent 2014 an 2020. All Betrib- a Produktionsstanduert, deen um Emissionshandel bedeelegt ass, muss um Enn vun engem Joer eng Zuel X un Zertifikater ofginn, déi dem Zäregasausstouss entsprécht. Wann den Ausstouss méi grouss war wéi d'Zertifikater, déi de Betrib huet, muss en där nokafen.

Säit 2013 mussen d'Energieproduzenten hir Zertifikater all selwer kafen. Veraarbechtend Industrien dogéint kréien de Gros, dacks all d'Zertifikater fir näischt, well se ebe vum „carbon leakage“ menacéiert sinn. Esou ass dat op EU-Niveau decidéiert ginn.

Dat heescht also, dass d'State kaum Recetten duerch de Verkauf vun Zertifikater kréien an dass d'Betriber och quer keen Ureiz hunn, mander auszestoussen an a méi effikass Technologien ze investéieren. Klimapolitisch bréngt dat also näischt. Et ass éischer e System, fir grouse Betriber a Verschmotze mat Steiergelder ze subventionéieren.

Obwuel déi concernéiert Betriber zu Lëtzebuerg hir Zertifikater gréisstendeels fir näischt vum Stat kréien, wëllt d'Regierung elo eventuell engem „carbon leakage“ entgéintwierken,

deen doduerch kéint entstoen, dass d'Energiepräisser fir d'Betriber eropginn. Dat géif doduerch bewierkt ginn, dass Energieproduzenten elo 100% vun hirem CO₂ och bezuele mussen, an déi de Präis dann un hir jeeweileg Konsumenten, an deem Fall dann déi grouse industriell Betriber, géife weiderginn. Duerfir missten déi Betriber, déi besonnesch vill Energie brauchen, dann öffentlech Subventionen kréien.

Här President, déi unerkannten ONG Carbon Market Watch huet an enger Analys vum Zäitraum 2008 bis 2014 nogewisen, dass deen Emissionshandel fir zwee grouse Betriber zu Lëtzebuerg, notamment ArcelorMittal, ganz lukrativ war an hinne Milliounen Revenuen erbruecht huet, obwuel si zu deene gréissten Zäregasemittenten hei am Land gehéieren.

Mat deemem Gesetz gëtt de System nach eng Keier op de Kapp gestallt doduerch, datt d'Betriber ënnert dem Virwand vum „carbon leakage“ nach eng Keier Subventionen kréien. D'Präissinn op d'Energie gëtt erëm annulléiert, well op där anerer Säit déi Verschmotzung, déi duerch déi méi héich Präisser sollt verschwannen, elo vum Stat finanzéiert gëtt.

Déi Betriber ginn also zweemol subventionéiert. Engersäits kréie se hir Zertifikater fir näischt a kënnen se, wa se liwwerschëss hunn, lukrativ handelen, an anersäits kréie se elo och nach Subventionen fir Energie. Donieft weisen awer eng ganz Rëtsch Etüden, dass den „carbon leakage“ net wierklech relevant ass a bis elo nach keng Betriber delokaliséiert hu wéinst der Klimapolitik. Dat ass awer oft guer net méiglech. An ausserdem ginn et op ville Plazen haut méi streng Regele wéi hei.

Dëst ass an eisen Ae kee Gesetz am Interessi vun der Klimapolitik an duerfir wäerte mer et och net matstëmmen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Domat ass den allgemengen Debat ofgeschloss. An d'Wuert huet den Här Etienne Schneider, zoustännege Minister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Etienne Schneider, Ministre de l'Économie.** - Merci, Här President. Merci och fir dee schrëftlechen a mëndleche Rapport. Ech mengen, dass dat heiten ee ganz wichteg Gesetz ass, fir d'Kompetitivitéit vun eisen Industriebetriber oder vun eisen energieintensiven Industriebetriber zu Lëtzebuerg kënnen ze erhalen. A contrairement deem, wat elo gesot ginn ass, besteet de Risiko, dass duerch CO₂-Emissionen zertifikater eng Rei energieintensiv Betriber Europa géife verloossen, well se hei duerch déi Zertifikater, déi se mussen kafen, net méi kompetitiv kënnen produzéieren, dann ausserhalb vun der EU produzéieren, fir dann hir fäerdeg Wueren an d'EU eran ze importéieren.

An dofir ass eben déi Kompensatiounsmesure hei elo méiglech gemaach ginn, well ech mengen, dass mer eis alleguerten eens sinn, dass e Betrib, deen ausserhalb vun der Europäescher Unioun a Länner produzéiert, wou d'Oplagen net esou staark sinn an net esou streng si wéi hei, dass dat kee Gewinn fir de Klimaschutz ass.

Dofir hu mer gesot: „Ma, mir hu léiwer, se bleiwen hei, se mussen sech awer strikte Regeln, wat de Klimaschutz ugeet, ennerleeën.“ An als Kompensatioun dofir gi mer hinnen e gewëssene Remboursement eigentlech vun hiren CO₂-Zertifikater.

Et ass och esou, dass mer dat zu Lëtzebuerg definitiv och esou festgehal hunn. Dat heescht, dass et net gratis ass, dass déi Betriber net einfach esou déi Kompensatioun kréien, mä dass se sech an engem Accord hu misse derzou verpflichten, eng ganz Rei Modifikatiounen vun hiren Outils de production ze maachen, fir eben d'Klima och weiderhin ze schounen.

Eleng an de Site ArcelorMittal Déifferdeng gi 35 Milliounen Euro an deem Sënn investéiert, fir d'Wierk méi modern ze maachen, fir mander Emissionen ze hunn. An als Kompensatioun, wéi gesot, kënnen se an Zukunft op dat heite Gesetz zréckgräifen, dat hinnen en Deel vun hiren CO₂-Zertifikater da rembourséiert.

Dofir sinn ech, contrairement zu deem, wat de Virriedner grad gesot huet, dovunner iwwerzeegt, dass dat heiten éischters emol eng eng gutt Saach ass fir d'Industrie hei am Land, fir d'Industrie och an Europa ze halen, mä virun allem ass et eng ganz gutt Saach am Interêt vum Klimaschutz fir d'ganz Welt an net nëmme hei fir Lëtzebuerg.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Minister. A mir géifen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet 7207 iwwer-geoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7207 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass ofgeschloss.

55-mol Jo, 5-mol Neen. Domat ass de Projet 7207 ugeholl.

Ont voté oui: *Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Laurent Mosar), Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Diane Aehm);*

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter).

Ont voté non: *MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;*

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

An den nächste Projet ass de Projet 7235, en Accord tëschent der EU an der Schwäiz iwwer europäesch Programmer, wat d'Navigatioun mat Satellitten ugeet. A wat dat genee ass, dat seet eis de Rapporteur, den honorabelen Här Fayot.

8. 7235 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013

Rapport de la Commission de l'Économie

► **M. Franz Fayot** (*LSAP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Léif Kollegeinnen, léif Kollegen, bei deem Projet de loi handelt et sech ëm d'Approbatioun vun engem Zesummenaarbechtsaccord tëschent der Schwäiz an der EU an hire Memberstaten am Beräich vun der ziviller Satellitennavigatioun. Et ass dést eng Aart Accord type, an en äänlechen Accord ass schonn 2010 mat Norwegen geschloss ginn an 2011 och bei eis approvéeiert ginn. An et ass ze erwaarden, dass e weideren, esou een Accord, och nom Brexit mat Groussbritannien ausgeschafft gëtt.

Dese Projet de loi ass den 23. Januar 2018 deposéiert ginn. Den Avis vum Statsrot koom den 29. Mee dést Joer. Mir hunn en de 5. Juli 2018 an der Ekonomieskommissioun ënnersicht an den 12. Juli ass du mä Rapport zu deem Projet ugeholl ginn.

Här President, d'Schwäiz huet als Member vun der ESA scho bei der Entwécklung vun dem europäesche Global Navigation Satellite System, dem GNSS, matgehollé a mat senger Komponente Galileo an EGNOS also matgemaach. Galileo, fir Är Informatioun, ass den Equivalent vun amerikanesche GPS. Et ass den europäesche weltwäite Satellitennavigatiounssystem. An EGNOS ass e regionale System, deen och vun der Europäescher Unioun entwéckelt gëtt.

Mat deem Accord gi sech d'Schwäiz an d'EU also e Kader fir d'Kooperatioun fir d'Entwécklung vun deem System. A se gi sech och Zougang zu hire jeeeweilige Marchéen, mä och natierlech hire Betriber d'Méiglechkeet, bei der Entwécklung vun den Navigatiounssystemer matzeschaffen.

Här President, am Exposé des motifs zu deem Projet steet, dass de Secteur vun der Navigatioun duerch d'Satelliten ee vun deene wichtegsten Industrië vum 21. Jorhonnert gëtt. An e gëtt verglach a senger Wichtigkeet mat der Auer. An ech mengen effektiv, jiddweree vun eis, deen a Stied ennerwee ass, weess, dass mer haut zwar keng Kaarte méi liesen, mä dass mer allegueren op eise GSM mat Google Maps oder mat äänleche Systemer doruechter navigéieren. Ob dat gutt ass, dat loosse ech jiddweree selwer beäntweren, mä dat ass awer haut eng Realitéit. An, ech mengen, dat weist och, dass des Analys net falsch ass.

Den Ausbau vu Galileo, dem europäesche System, deen also universell uwendbar ass, ass also e ganz wichtige Enjeu fir Europa. Et ass awer och e ganz wichtige Enjeu fir Lëtzebuerg a fir seng Industrie. D'SES ass an der Equipp vu Spaceopal vertruuden. Dat ass déi Equipp, déi Galileo entwéckelt. An elo scho sinn och zwee SES-Satelliten mat deem regionalen Navigatiounssystem, also dem EGNOS, equipéiert.

Fir ganz präzis ze sinn, wéi zum Beispill am „precision farming“, wou ee muss fënnel bis zéng Zentimeter Präzisioun opweisen, muss e globale System wéi GPS oder Galileo zesumme fonctionnéiere mat engem regionale System wéi EGNOS.

Galileo ass säit Enn 2016 preoperationell. An et ass elo schonn esou, dass all nei Handyer mat Chippen equipéiert sinn, déi och kompatibel si mat Galileo. Et ass eis och gesot ginn an der Kommissioun, dass de Galileo complementaire ass zum GPS. Et ass also net ze verstoen, dass et sech hei ëm concurrentiel Systemer handelt. Neen, se si complementaire.

Här President, ouni elo an den Detail ze goen, wat deen Zesummenaarbechtsaccord do ubetrëfft, wëll ech awer just ganz kuerz déi grous Achsen dovunner hei explizéieren.

Beräicher, déi vun deser Vereinbarung betraff sinn, sinn engersäits d'Radiosfrequenzen, d'Fuerschung, d'Passatioun vu Marchéen, Urheberrechter, d'Kontroll vun Exportatiounen, den Developpement vum Handel, d'Normen an d'Zertifikatioun, d'Sécherheet, den Echange vu klassifizierten Informatiounen an den Austausch vu Personal an den Accès zu Déngschtleeschungen.

Et ginn och am Aritkel 3 vun deem Accord eng Rei Principes de coopération festgesat, déi u sech déi géigesäitge Kooperatioun mat equilibréierter Rechter a Flichte beschreiben, nach eng Kéier mat breedem Zougang zu Informatiounen, Schutz vun Urheberrechter an eben och komplettem Zougang zum Marché vun deene jeeeweils anere Parteien.

Voilà! Fir de Rescht géif ech op den Accord verweisen, deen, mengen ech, zimlech explizitt ass, an natierlech och den Accord vun der LSAP-Fraktioun zu deem Projet de loi bréngen an lech Merci soe fir d'Nolauschteren.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Kéint ech dervun ausgoen, dass déi Kollegen Laurent Mosar, Gérard Anzia, Eugène Berger just den Accord bréngen, an och déi aner Kollegen?

(Assentiment)

Majo, dann ass domat déi allgemeng Diskussioun ofgeschloss. An den Här Minister huet d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Etienne Schneider**, *Ministre de l'Économie*.- An den Här Minister seet dem Rapporteur fir säin exzellente Rapport Merci an och fir den Accord vun där ganzer Chamber.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Da géife mer iwwert de Projet 7235 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7235 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

Huet jiddweree vun de Kollegen ofgestëmmt?

(Assentiment)

Merci. Dann ass d'Ofstëmmung elo eriwuer.

59-mol Jo. Unanimitéit.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7235 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: *Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank (par Mme*

Martine Hansen), Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Jean-Marie Halsdorf), Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Diane Aehm);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber d'accord, fir d'Dispens ze froen?

(Interruption)

Wann eng kleng Ännerung ze maachen ass, ass kee Problem.

Sidd Der fir d'Dispens d'accord?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen zum nächste Projet, dem Projet 7264, iwwergoen iwwert de Kaf an d'Bedreiwe vun engem Satellitt fir Aërdobservatiounen. An d'Wuert huet den Här Rapporteur, de Marc Angel.

9. 7264 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol destinés à l'observation de la Terre

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration

► **M. Marc Angel** (*LSAP*), *rapporteur*.- Jo, Merci, Här President, fir d'Wuert. Här Minister, Dir Dammen an Dir Hären, mat deem Gesetz, dat et der Regierung erlaabt, e Buedemobservatiounssatellitt plus säi Buedemsegment ze kafen, ze lancéieren an ze exploitéieren, läit d'Regierung voll op de sougenannte Lignes directrices de la défense luxembourgeoise à l'horizon 2025. Dës Lignes directrices beinhalten ënner anerem d'Weiderfuere vu Kompetenztwécklung an den Domänen vum Espace an och vun der Cyberdefense. Hei bestinn nämlech um europäesche Plang grous Besoinen un Observatiounskapacités oder et feelt och u Capacités vu Satellittekommunikatioun an -transmissioun vun Donnéeën.

Mam Projet GovSat hu mer schonn deelweis des Lacune behuewen. A mat deem Projet de loi vun haut, wou mer deen Aërdbeobachtungssatellitt kafen, wäerte mer do déi Lacunen, déi et um europäesche Plang gëtt, weider zoumaachen.

An déi zwee Projeten, souwuel de LuxGovSat wéi och deen heite Projet, passe gutt bei Lëtzebuerg, well mer hei am Land e grouse Savoir-faire hunn; e Savoir-faire industriel am Domän vum Espace, och vun den Technologien. A mat deem Projet kréie mer och eng grous Visibilitéit am Ausland.

Beim Projet de loi vun haut geet et also ëm eng Kombinatioun vu Satellitentechnologie, en Know-how, deen eis Arméi sech an de leschte Joren opgebaut huet. A mir verbannen dat mat enger aler Tradition vun eiser Arméi, wou se sech och laang drop spezialiséiert huet, de sougenannten ISR-Beräich, dat heescht „Intelligence, Surveillance and Reconnaissance“.

An, wéi gesot, duerch déi Kombinatioun erfëlle mer eng Nisch. Ech hu gesot: Et gëtt net genuch Capacités. Dat koom och ganz kloer aus der Global Strategy eraus, déi d'Madamm Mogherini virun zwee Joer publizéiert huet vun der Europäescher Unioun fir d'Sécherheet. An ech fannen, dat hei ass e Projet wéi all déi Projeten, déi mer elo déi lescht Joren an der Defense haten, wou mer e grouse Retour économique fir onst Land hunn.

Beim Projet NAOS - déi véier Buschstawe sti fir „National Advanced Optical System“ - geet et also ëm de Kaf an d'Exploitatioun vun engem Observatiounssatellitt, deen den Transfert vu Biller op d'Aërd garantéiert.

NAOS beinhalt och e Buedemsegment, wat d'Kontroll an d'Gestioun vum System an awer och d'Disseminatioun vun de Biller garantéiert. NAOS soll d'Operatiounszone beobachten an am Interêt vun der Verteidigung stoen an et

ass kee Spionagésatellitt. De Satellitt gëtt dofir och nëmme vum Militär kontrolléiert.

Vu dass mer an enger sensibeler Matière sinn, ass den NAOS-Projet, am Contraire zum GovSat-Projet, keen „public private partnership“-Projet, mä rene Projet vum Stat, also vun der Lëtzebuurger Arméi. De Lëtzebuurger Stat engagéiert sech och, fir derfir ze suergen, dass de Respekt op d'Privatlieue garantéiert ass, an dat alles am Aklang mam nationalen an internationalen Recht.

De Satellitt, dee kaaft gëtt, huet eng Liewensdauer vu maximal zéng Joer. En Delai vu véier Joer ass virgesinn, bis de Satellitt dann operationell ass. Weider technesch Donnéeën iwwert de Satellitt fannt Der a mengem schrëftleche Bericht.

De Projet de loi autoriséiert also e finanziell Engagement vum Stat, dat plafonéiert ass op 170 Milliounen iwwer eng Period vu 14 Joer. An an där Zomm vun 170 Milliounen sinn och d'Frais de gestion an och d'Margen abegraff. An déi Ausgaben do sinn à charge vum Fonds d'équipement militaire.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, a mengem schrëftleche Rapport kann een och noliesen, awéifern sech dese Projet an d'Konsolidéierung vum Secteur spatial hei zu Lëtzebuerg aschreift a wat déi ekonomesch Retombéeën sinn an och wéi dese Projet weiderhin zur wirtschaftlecher Diversifizéierung bäidréit.

Wie sinn herno d'Clienté fir d'Billen vun deem Satellitt? Wéi gesot, dat sinn haaptsächlech Militäranstalten, mä et kënnen awer och zivil Clienté sinn. Zivil Clienté wéi zum Beispill Ënnerorganisatiounen vun der UNO, humanitär Organisatiounen, d'Europäesch Unioun, awer och privat, kommerziell Clienten, wann et zum Beispill ëm Rechercheprojete geet, iwwer Archeologie zum Beispill, oder Infrastrukturprojeten. Mä, wéi gesot, dat krute mer och an der Kommissioun garantéiert, dee Volet commercial, dee bleift ganz begrenzt.

Mir hunn ons och an där Fro iwwert d'Clienté länger an der Kommissiounssitzung vum 16. Abrëll 2018 beschäftegt. A fir all Client gëtt e Pourcentage u Capacitéit, déi ee kritt, définéiert vun der Direction de la défense.

An der Sitzung vum 16. Abrëll ass och ënnerstrach ginn, dass de Projet zu Lëtzebuerg developéiert gëtt an och exploitéiert gëtt. An den Exploitatiounsmodell gëtt awer an Zesummenaarbecht mat der Belsch elaboréiert. Ons Direction de la défense beschäftegt am Moment och e belschen Expert an et ass och virgesinn, nach aner Experten an der Zukunft ze embauchéieren.

Mir kruten och garantéiert, dass mer mat deem Projet de loi sämtlech international Traitée vum Espace respektéieren.

Wat d'Sécherheet ubelaangt vum Client, hu mer äänlech Mechanisme virgesi wéi och beim LuxGovSat. Dat heescht, et gëtt eng „white list“ an et gëtt e Comité de conseil.

An zum Ofschluss erënneren ech och drun, dass mer mat deem Projet jo, wéi gesot, déi ekonomesch Retombéeën hei zu Lëtzebuerg hunn, mä mir droen och derzou bäi, well dat hei also e Projet ass, dee virun allem an Europa gebraucht gëtt, dee vun der NATO gebraucht gëtt, wou mer also eis multilateral Organisatiounen ënnerstëtzen.

Do droe mer also mat deem Projet derzou bäi, dass 40% vun all eise Militärausgaben am Fong Ausgabe sinn, déi an d'Solidaritéit gi vun der Sécherheet. Mir sinn an der EU, mir sinn an der NATO. Dat si Solidargemeinschaften. An trotz deem klengen niddrege Bäitrag, dee mer leeschten, ass et awer ee Bäitrag, dee ganz sénnvoll ass. An ech mengen, et ass och wichtig, dat eng Kéier hei ze ënnersträchen.

Dat gesot, ginn ech den Accord vun der LSAP-Fraktioun an ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Rapporteur. An d'Wuert huet direkt den Här Jean-Marie Halsdorf.

Discussion générale

► **M. Jean-Marie Halsdorf** (*CSV*).- Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegen, e puer Wieder just zu deem Projet. Ech wollt fir d'Éischt dem Rapporteur Merci soen natierlech fir dee gudden Rapport, deen e gemaach huet, schrëftlech an och mëndlech. Mä et sinn e puer Froen, déi am Raum stinn.

Kloer ass et, dass den NAOS am Sënn ass vun de Lignes directrices; de Rapporteur huet dat och gesot. Kloer ass et, dass mer eng Expérience hunn am Satellitenberäich an dass mer dann nieft Kommunikatiounskapacités, déi mer duerch de GovSat kréien, elo nach eben Observatiounskapacités kréien. Dat ass alles okay.

Eng éischt Fro, déi ech awer wollt opwerfen, ass déi, dass mer soen: Mir sinn an der Logik vun der ISR, „Intelligence, Surveillance and Reconnaissance“. Dat soll jo dann de Leit méi Risiko... oder manner Risiko bréngen. Et soll also den Zaldoten, déi um Terrain sinn, all de Leit, déi um Terrain schaffen, am Fong geholl ee gewëssene Confort bréngen.

An do ass meng éischt Fro, Här Minister: Mir hunn ëmmer emol an der Zäit vum „Soldat du futur“ geschwat. A mer sollte mat de Belsch do zesummen e Projet maachen, deen jo och op esou Elementer opbaut, eben op Capacitéiten, déi mer hunn, fir eben d'Zaldoten ze schützen, wa se um Terrain sinn. Wou si mer do drun? Dat ass meng éischt Fro.

Deen zweete Punkt, deen ech wollt kuerz uschwätzen, ass deen, wou ech dem Statsrot awer net onrecht ginn, dee seet: „Et ass e bëssen eng Virwëtzüt.“ Et si keng Detailer do iwwert d'Ausgaben an iwwert d'Investissementen an och iwwert de Fonctionnement. Also, et wär net schlecht, wann een do géif verschidde Präzisioune kréien.

En drëtten Punkt, deen ech kuerz wollt uschwätzen, ass deen: Et steet am Rapport dran, mat deem Satellitt hei gétt keen Espionnage gemaach. Wéi eng Garantien hu mer dann, dass hei wierklech keen Espionnage gemaach gétt?

Vierte Punkt: d'Kommerzialisatioun. De Rapporteur huet et kuerz ugeschwat, mä: Wéi hu mer do Garantien, dass do keng Abuse gedriwwen ginn? Et wier awer net schlecht, wann een do verschidde Elementer hätt. Wéi eng Biller kritt wien an esou weider? Wien ass eligibel? De Rapporteur huet dat elo deelweis hei beschriwwen. Et muss een dann emol kucken, wat d'Zukunft eis och do weist.

Dir hutt gesot, Här Rapporteur, e géif zéng Joer fonctionnéieren. Am Rapport steet, e géif siwe Joer fonctionnéieren, an eventuell zéng. Duerfir hätt ech nawell gäre gewosst: Firwat zéng oder firwat siwen? Dat steet nämlech am Rapport dran.

(Interruption)

An dann dee leschte Punkt ass: Mer kréie jo heimat am Fong geholl eis eegen Observatiounscapacitéiten. An dat ass jo a Regie gemaach gi mat der Belsch. Da gi jo och Leit engagéiert. Wivill Leit ginn do engagéiert? Dat hätt mech nawell och interesséiert.

Fir de Rescht, mengen ech, ass et e gudde Projet. An d'CSV bréngt och hiren Accord.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. D'Madam Loschetter huet d'Wuert.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Här President, mir soen dem Rapporteur Merci fir säi mëndlechen a schrëffleche Rapport a ginn den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Graas huet d'Wuert.

(Brouhaha, interruptions et hilarité)

► **M. Gusty Graas (DP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Geschicht vun der Observatioun vun eiem Planéit ass scho relativ al. Et dierf een net vergiessen, dass schon am Éischte Weltkrich Fligere mat Kameraen equipéiert goufen, fir feindlech Stellungen ze iwwerfléien. Am Zweete Weltkrich ass dat du verfeinert ginn. Ech denke virun allem un d'Operatioun virum D-Day, wou gekuckt ginn ass, wat d'Gréisst vun de Wellen war, wat u sech soll duerstellen, wéi déif datt am Fong geholl d'Waasser wier. Do gesäit een also, wéi wichteg datt et ass, datt een awer Observatioune mécht.

Um Niveau vun de Satellitten ass ouni Zweifel nach ganz vill Potenzial. Ech weisen drop hin, datt 2010 Euroconsult schon estiméiert huet, dass bis 2020 nach eng ronn 260 Satellitte reng fir d'Meteo an Observatioun géife geschéckt ginn. Dat wier e Marché vun 20,7 Milliarden.

Ech mengen, och fir eis als Lëtzebuerg bitt u sech den Akaf vun engem Satellitt awer och eng gutt Méiglechkeet, fir eis um Niveau vun der Verdeedungspolitik aktiv duerzustellen. Et dierf een awer net vergiessen, datt mer och an der Pflicht sti vis-à-vis vun der NATO, vis-à-vis vun der Europäescher Unioun. D'NATO ass haut natierlech net eleng eng militäresch Organisatioun, mä nach ëmmer an éischter Linn.

Mir müssen och do eise Bäitrag leeschten, och wann den Här Trump sech beim leschte Sommer do op eng Manéier vis-à-vis vun den NATO-Partner ausgelosst huet, déi ech net wëll weider kommentéieren, mä déi vläicht engem President vun den USA net onbedéngt würdeg war. An onohängig vu senger Menacen, déi en do ausgesprach huet, ass et awer fir eis als Lëtzebuerg wichteg, trotzdem

eist Zil, wat mer eis gesat hunn, an zwar bis d'Joer 2020 vun 0,4 op 0,6 vun eiem PIB ze goen, fir dat och kënnen ze erfüllen.

Well d'NATO huet eng Rei vun neie Problemer, zum Beispill Cyberattacken. Ech wëll drop hiweisen, datt 2016 am Mount an der Moyenne 500 där Attacke stattfonnt hunn. Iwwregens huet eis Arméi jo och elo eng Spezialistin age stellt an deem Beräich. Mir wëllen op déi Manéier och e wäertvolle Bäitrag leeschten.

Mir sinn eis jo och eens um Niveau vun der NATO, datt héich Besoine besti fir d'Kommunikatioun. Duerfir gi jo regelméisseg Appeller vun där Säit gemaach, fir och op deem Niveau ze investéieren.

Ech wëll drun erënneren, et ass och scho virun drun hei gemaach ginn: Mat der Acquisitioun vum GovSat hu mir e wichtegen Investissement an déi Richtung gemaach. Lëtzebuerg huet sech op deem Niveau jo och spezialiséiert, besonnesch wat d'Satellitenindustrie ubelaangt.

Datt mer an eiser Defensepolitik versichen, esou vill wéi méiglech och Retombées économiques ze kréien, ass eng ganz richteg Approche. An dat geschitt mat Sécherheet och duerch dëse Projet, well mer jo deen och gegebenenfalls kommerziell kënnen notzen. Mir kënnen déi Biller, déi mer mat deem Satellitt hei maachen, jo och verkafen, un aner Organisatioune weiderginn.

De Projet NAOS, deen hei schonn erkläert ginn ass, soudatt ech op deen net weider anzegoen brauch, gesäit jo awer och vir, datt eise Satellitt net soll fir Spionagézwecker benotzt ginn. Dat heescht, déi Privatsphär virun allem gétt och dann hei respektéiert.

Wat och positiv ass, dat ass natierlech eemol méi déi gutt Zesummenaarbecht mat eise belsche Partner. Mir hunn dat och um Niveau vun Militärfliager gemierkt. Mir hunn dat um Niveau vu villen anere Projekte bis elo scho gemierkt.

Ech wëll och drop hiweisen, wat awer gesot ginn ass, datt Lëtzebuerg soll och op 2% vum PIB kommen, wat säin NATO-Bäitrag ubelaangt, datt dat illusoresch ass. Ech mengen, et ass och schonn e puermol vu Regierungsmembere hei gesot ginn. Mir kënnen dat net errechen, mir sollen dat och net errechen. Dat ass net onbedéngt en erstriewenswäert Zil. Ech wëll awer op där anerer Säit drop hiweisen, datt mir awer schonn 1% vun eiem RNB fir d'Entwicklungs politik hierginn, wat awer och e wichtige Bäitrag ass.

Ofschléissend vläicht: Dat hei ass eng Acquisitioun, déi ouni Zweifel a Material ass, wat wäert genotzt ginn. Dat war jo fréier net onbedéngt de Fall. Ech wëll dat Stéchwuert „Dingo“ net weider hei verdéieren. An deem Sënn ass dat fir eis als Demokratesch Partei eng wichteg Acquisitioun. Mir stinn zu dësem Gesetz. An deementspriedend ginn ech och den Accord vun der demokratescher Fraktioun a soen dem Marc Angel och nach Merci fir säi Rapport.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Fernand Kartheiser huet d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmoos Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, Merci un den Här Angel fir, wéi ëmmer, e ganz fläisseg a komplette Rapport. D'ADR stëmmt dat heite mat. Et ass esou, datt déi Lignes directrices, déi hei ernimmt gi sinn, ech mengen, den Här Angel huet se exposéiert, déi eigentlech d'Defense fir déi nächst Jore plange sollen, leider mat der Opposition net ofgeschwat waren.

Mir hunn déi Lignes directrices iergendwéini eng Kéier virgestallt kritt, nodeems se awer schonn op anere Plaze virgestallt goufen. Ech mengen, et wär besser gewiescht, wann d'Regierung, och am Sënn vun der Kontinuitéit vun der Verdeedungspolitik, awer och mat der Opposition zesummen déi Ligne-directrice festgehal hätt.

Mir sinn awer als ADR mat deem Prinzip, datt d'Weltraum- an d'Cyberverdeedung Prioritéite sinn, d'accord. Mir sinn och d'accord mat där Iddi, datt d'Retombées économiques sollen an der Verdeedungspolitik eng wichteg Roll spillen. Dat hei ass en Ausbau vun der Weltraumcapacitéit; eng gutt Saach a priori.

D'Cyberdefense muss mer och weider flegen. Ech mengen, ee vun de Virriedner huet gesot, mir hätten elo een age stellt - den Här Graas awer -, ee Spezialist. D'Belsch hunn der an der Lescht 220 age stellt. An ech mengen, et wier scho gutt, wann d'Lëtzebuurger Arméi Capacitéite kéint opbauen, déi duerginn, fir och eng Sécherheetsreferenz fir aner Lëtzebuurger Administratioune ze sinn. Dat wier och nach eng Plus-value vun der Arméi am Émfeld vun de Lëtzebuurger Administratioune.

Mir bauen elo déi ISR-Capacitéit, „Intelligence, Surveillance, Reconnaissance“, aus. Mir maachen dat elo hei am Weltraum. Mir maachen et mat Fligere duerch Loftobservatioun a verschidde Théâtres d'opération; Fligere, déi mer awer loune ginn. A mir maachen et mat Dronen.

Wat mer net méi hunn, ass leider eng äerdgebonden ISR-Capacitéit, wéi mer se laang am Kosovo haten. Wann een eng global Approche am ISR huet a seet: „Dat ass eng Prioritéit fir d'Lëtzebuurger Arméi, dat ass eppes, wat mer gutt kënn maachen, souwuel vun den Ausbildungs- wéi vun de Materialméiglechkeeten hier“, ass et schued, datt mer et um Buedem net méi maachen. Et wär wahrscheinlech preferable gewiescht, esou Observatioune, esou deen Typ Missiounen virunzeféieren, éischter wéi dat, wat mer am Abléck a Litauen maachen.

Et ass e fléissenden Iwwergang tëschent militärescher Observatioun a Spionage. Mir hunn net de Wellen, Spionage ze maachen, mä déi Tatsaach, datt d'Militär sech ëm d'Exploitation vun de Biller këmmert, ass en tant que tel nach net eng Garantie, datt net och Spionage gemaach gétt. Dat ass schlussendlech eng Appreciation vun deem, deen observéiert gétt, ob en et als Observatioun interpretéiert oder als eppes, wat méi wäit geet.

Mir sinn awer ëmmer erëm interesséiert, ech wëll dat och hei soen - d'CSV hat et an en anere Kontext gesot -, un där Flexibilitéit vun eise gréng Kolleegen. Et deet mer bal leed, datt mer d'nächst Woch keng Plenièr méi hunn, well wu Woch zu Woch iwwertrompe sech eis gréng Kolleegen an der Begeeschtung fir d'Verdeedungspolitik.

(Hilarité)

Mir hate virun dräi Woche 400 Millioune fir den A400M, mir haten d'lescht Woch 140 Millioune fir d'Kasär, mir hunn des Woch 170 Millioune fir e Militärsatellitt. Wat wär et d'nächst Woch?

(Brouhaha et hilarité)

Et ass vläicht fir si ganz gutt, datt mer elo emol eng Paus hunn. Elo kënn se Paus hu bis an déi nächst Koalitiounsverhandlungen. An do gesi mer jo dann,...

(Interruption)

...wéi pazifistesche déi Partei nach ass.

Wa mer scho vun der nächster Koalitioun schwätzen: Dee Satellitt hei, deen huet eng Liewensdauer vu siwe bis zéng Joer, dat heescht, datt déi nächst Koalitioun sech scho kann ëm de Successeur vun dësem Satellitt beméien. Esou ass dat eben, wa Satellitten net ganz héich fléien. Et ass also en Dossier, deen eis nach wäert weider beschäftegen.

Wéi gesot, mir vun der ADR droen awer déi Iddi mat.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah, ech hat hei zwar en anere stoen. Dir sidd awer häerzlech wëllkomm, Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Ech sinn elo schonn dru gewinnt.

(Hilarité)

Här President, fir eng Kéier muss ech dem Här Kartheiser recht ginn.

(Brouhaha)

► **Mme Nancy Arendt (CSV).** - Dat ass en historiesche Moment!

(Hilarité)

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Mat dësem Text iwwert de Kaf an den Énnerhalt vun engem militäreschen Observatiounsatellitt gi mir weider 170 Millioune aus, ouni TVA, fir Investitioune an Militärbereich. Nodeems d'Chamber scho virun zwou Wochen eréischt 420 Millioune, och ouni TVA, fir d'Fonctionskäschte fir den ëmstriddene Militärtransporter A400M ausginn huet, geet de Juli 2018 wuel an d'Militärgeschicht vun eiem Land an: Nach ni virun huet e Parlament bannent nëmmen engem Mount esou gigantesch Zomme fir d'Oprüstung ausginn.

An et si leider nëmmen déi Lénk, déi sech deem dote Wahnsinn verspären.

► **Une voix.** - Ooh!

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Dat alles geschitt am Kontext vun den NATO-Obligatioune, wou d'Regierung jo 2014 zu Wales versprach huet, de Militärbudget bis 2020 vun 0,4 op 0,6% eropzesetzen.

Wien elo awer mengt, domadder hätt et sech gedoen, deen iert. Ech hu virun zwou Wochen de Verdeedungsminister hei an der Chamber gefrot, wéi et dann no 2020 weidergeet. An hie sot dee Moment, dat géif sech an e puer

Deeg decidéieren, an e sollt och recht hunn. Den 13. Juli huet de Regierungsrat, bestoend aus Ministere vun der LSAP, der DP an de Gréngen, de Plan directeur de la défense approuvéiert. An do steet schwaarz op wäiss, wéi et budgetär weidergeet, nämlech: «la poursuite de la croissance de l'effort de défense au-delà de 2020». A wéi héich déi Croissance ass, krute mer virun e puer Méint an der Chamberskommission gesot, nämlech 0,05% pro Joer. Dat heescht, datt mer dann an där doter Rechnung, no deem Plan directeur de la défense, 2025 tëscht 0,8 an 0,9% vum BIP wäerte leien.

Dëst entsprécht och deem, wat de Premierminister houfreg ënner eng Foto mam Donald Trump op de soziale Medie geschriwwen huet, nämlech, datt Lëtzebuerg, Zitat: „...respektiert die Wales-Verpflichtungen, seine Verteidigungsausgaben zu erhöhen und sich innerhalb eines Jahrzehnts in Richtung der 2%-Richtlinie zu bewegen.“

Vun där ganzer geckeger Oprüstungspolitik ass dëse Projet also en Deel. Den NAOS-Observatiounsatellitt soll héich opgeléiste Biller schéissen, theoretisch vun der ganzer Welt, praktesch awer virun allem vun der Méttelmiergëgend a vun Nordafrika, déi da militäreschen Unitéite bei hire jeeweiligen Operatioune zur Verfügung kënn gestallt ginn.

Domadder gétt Lëtzebuerg ëmmer méi direkten Akteur innerhalb vun internationalen Konflikte, an dëst ass den eigentleche Paradigmewissel an der Verdeedungspolitik. An et ass mir onverständlech, datt dat hei einfach esou ouni grous Diskussioun duerchgeet.

An deemselwechten Zesammenhang ass och interessant, wann ee sech de Projet de loi 7325 ukuckt, deen nach um Instanzewege ass, well deen d'Definition an d'Prozedur fir Auslandsasätz vun der Arméi ännere soll. An ouni op de Projet anzegoen, ass hei schonn eleng de Change ment vum Titel interessant. Huet d'Gesetz bis elo geheescht, datt et ëm „opérations de maintien de paix“ géif goen, esou gétt dat an Zukunft ersat duerch „gestions de crises“, also „Friedenserhalt“ gétt gestrach an ersat duerch „Krisestellung“.

Wat bei dësem Projet awer weider opfällt, dat ass déi scho bal euphorisch Haltung, wann et ëm Lobpreisunge geet, wéi benéique dëse Projet dach fir eis Wirtschaft wier, an dëst aus zwee Grënn: Éischters, dëse Satellitt ka Recette generéieren, well aner Länner, Arméien, Organisatioune, jo, souguer kommerziell Boiten déi Biller kéinten akafen an esou Suen an d'Keess kommen. An zweetens géif dëse Projet zur Diversification économique bäidroen, well mer mam Militärsatellitt de Secteur vun de Satellitten zu engem Pôle d'excellence maache géifen.

Här President, esou Saache geschéien, wann de Verdeedungsminister vun engem Land och Wirtschaftsminister ass. Da kënn een op esou Iddien, e militäresch-industrielle Komplex opzubaue mat all senger Geforen an zukünftigen Ofhängegkeeten.

Mir si fir d'wirtschaftlech Diversifikatioun vun eiem Land, awer net, andeems mer eis Economie militariséieren. Spéitstens mat dësem Vott, Här President, ka kee Lëtzebuergeschen Ausseminister méi an eng Talkshow goen an houfreg behaupten, mir hätten nieft all méigleche Steiertrickserien zumindest keng Militärindustrie. Dëst ass spéitstens heimadder eriwwer.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer um Enn vun der allgemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet de Verdeedungsminister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Etienne Schneider, Ministre de la Défense.** - Merci, Här President. Fir d'Alleréischte wëll ech drop hiweisen, dass dat heiten e Projet ass, dee sech honnertprozenteg areit an d'Capacitéite vun der Lëtzebuurger Arméi, nämlech an d'Reconnaissance. Op där anerer Säit ass et esou, dass d'NATO an och d'EU, wat d'Verdeedungspolitik ugeet, Riselacunen hunn, wat d'Satellitcapacitéiten ugeet.

A vu dass Lëtzebuerg decidéiert huet, dass, wann ee scho muss - an ech betounen „muss“ - de Budget vun der Defense an d'Luucht setzen, fir solidaresch ze sinn am Kader vun der NATO, ee probéiert, dat ze maachen iwwer Projete, déi e Retour économique oder e Retour tout court op eist Land hunn, an zwar e positiven.

An dofir, Här Baum, investéiere mer a Projete, déi dësem Land an dëser Economie eppes

bréngen. Mir kéinten natierlech higoen an nach eng Kéier 100 „Dingoen“ kafen, dann hätte mer och esou vill Suen ausginn, mä da wären null Euro vun all deene Suen zu Lëtzebuerg bliwwen.

Hei bleiwen déi Suen zu Lëtzebuerg, well et Lëtzebuerg Firme sinn, déi dee Satellitt wäerte lancéieren a bedreiwen, grad wéi mer dat an all deene Projeten, déi mer soss nach hei decidéiert hunn, gemaach hunn, mat Exception vum dem A400M, wou ech lech jo d'lescht Woch recht ginn hunn, wou mir déi Eenzeg eigentlech heibanne waren, Här Baum, déi net ganz beegeschert vun deem Projet waren, well deen ebe kee Retour économique op Lëtzebuerg huet a well dat Ausgabe sinn, déi ech, wann ech deemools d'Decision hätt misse huelen, net esou getäteg hätt.

Mä dat heiten ass awer de Contraire. Hei ass e Projet, dee gebraucht gëtt. Dat ass e Projet, dee mir kënne selwer maachen, et ass ee Projet, deen den Entrepreneuren zu Lëtzebuerg wäert Opträg ginn. An nach eng Kéier, hei geet et just ëm Imagerie, et geet also net drëm, Panzeren ze bauen oder soss iergendwelch Rüstungsindustrien hei zu Lëtzebuerg opzebauen. An et ass nach esou, dass bei deem Projet déi Biller, déi mer maachen, och kënne kommerziell verwent ginn, dass mer also mat deem Beobachtungssatellitt och kënne e ganz normale Business maachen, wéi dee vu villen Honnerten anere Satellitten haut gemaach gëtt ouni eng Diskussioun.

Ech wëll awer och op dee Virwurf agoen, dass dee Plan directeur, wou ech lech deslescht sot, dass dee géif am Regierungsrot uegeholl ginn, a wou ech gesot hunn, dass et keng weider Erhéijunge vum Defensebudget iwwert dat eraus gëtt, wat zu Wales 2014 decidéiert ginn ass, näamlech dass mer géife bis 2020 eise Budget vun der Defense vun 0,4 op 0,6% erhéijen, wuel wëssend, dass mer theoretisch missten op 2% goen. Mä do hu mer als Regierung kategoresch gesot, dass mer dat net wäerte maachen.

An Dir zitéiert vun deem Regierungsrot, wou dee Plan directeur uegeholl ginn ass. Ech weess net, wien lech dat Dokument zouespillt huet, wat scheinbar soll am Regierungsrot uegeholl gi sinn. Ech kann lech just soen, dass et eng al Versioun war, aus deem einfache Grond, well ech déi Augmentatioun, déi an deem Dokument virgesi war, erausgestrach hunn. An de Regierungsrot huet also ganz kloer dat uegeholl, wat ech dem Regierungsrot proposéiert hunn, näamlech ze soen, mir hunn en Engagement, fir vun 0,4 op 0,6 bis 2020 an d'Luucht ze goen. Dat ass alles! Méi wäit geet déi heite Regierung net.

An ech mengen, et ass un enger nächster Regierung ze decidéieren, ob se nach wëllt weider Schrëtt maachen oder net. Dat, a genee dat an nâischt méi, ass dofir an deem Regierungsrot decidéiert ginn. An deen Text, deen Dir dann do hutt, ass mat Sécherheet net deen, deen duerch de Regierungsrot gaangen ass, well ech ebe genee déi dote Passagen erausgestrach hunn. Also kënnt Der net där heite Koalitioun virwerfen, se géif dat eent soen an dat anert maachen.

An och fir dat, wou Der ugeschwat hutt vum Premierminister, dass hien en Tweet gemaach hätt - oder wat et och ëmmer war -, dass mer géifen op 2% goen, mengen ech, neen, mengen ech net nëmme, weess ech, dass et entweder schlecht geschriwwen war oder e Malentendu. Mä wahrscheinlech ass et e Malentendu, well et schlecht geschriwwen ass, well de Premierminister selwer a menger Präsenz och dem Här Trump an all deenen aneren NATO-Partner gesot huet, dass Lëtzebuerg net amstand ass an och net wäert akzeptéieren, säin Defensebudget op 2% eropzehiewen. 2% vun eisem PIB wären 10% vun eisem Budget. Ech gesi beim beschte Wëllen net, wéi mir esou vill Suen an eng Arméi mat 850 Milliounen, neen, 850 Mann, net Milliounen, sollen investéieren, geschweige dann, dass mer dat iwwerhaapt jee wëlles hätten.

Dofir, gleeft mer: Dat, wat hei gëllt, ass dat, wat gesot ginn ass, souwuel an der NATO wéi och dat, wat am Regierungsrot virun enger Woch zu deem Sujet uegeholl ginn ass. Voilà.

Dat gesot, soen ech awer all deenen, déi dee Projet hei ënnerstëtzen, ee grouesse Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. A mir géifen dann iwwert de Projet... Jo, entschëllegt, Här Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Ech wollt nofroen, ob ech dat da richtig verstanen hunn. Dat heescht, an deem

Plan directeur, deen am Regierungsrot uegeholl ginn ass, dee jo dann definitiv en anert Dokument ass wéi dat, wat ech hei leien hunn, an deem Plan directeur, sot Dir, geet bis 2025 de Budget vun de Militärdépenses net iwwer 0,6% eraus.

► **M. Etienne Schneider**, *Ministre de la Défense*.- Et ass esou, dass mat deem Plan directeur mir eis jo engagéiert hu vis-à-vis vun der NATO, fir bis 2020 vun 0,4 op 0,6% an d'Luucht ze goen. Dee Plan, déi Lignes directrices, déi mer hunn, gi bis 2025. Okay?

Elo ass et esou, dass et eng Evidenz ass, dass een dat Lach vun 2020 bis 2025 och muss budgetiséieren. Mir hunn als aktuell Regierung dat elo net méi gemaach, well mir soen: Dat do ass eng Ausgabe, déi eng Regierung ab 2020 muss maachen. Also, déi nächst Regierung, egal wéi se dann ausgesäit, muss do hir Decision huelen. An et ass net un dëser Regierung, fir iwwer 2020 eraus nach Engagementer ze huelen. Dofir sti mir dozou. Mir maachen déi 0,4 op 0,6 bis 2020 an déi nächst Regierung wäert da spëtstens an hirem Regierungssaccord oder eben duerno am Laf vun hirem Mandat Decisione mussen huelen, wéi et dann déi Joeren duerno weidergeet, ob dat no uewe geet, no ënne geet oder parallel bleibt, wéi et ass. Mä dat ass net méi d'Aufgab vun där aktueller Regierung. Ech mengen, dat wär extrem onfair, wann eng aktuell Regierung géif Ausgabe bis 2025 plangen, déi se haut net muss plangen.

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Oh, dat hutt Der awer gemaach!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Mir géifen dann elo iwwert de Projet 7264 ofstëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7264 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

58-mol Jo, 2-mol Neen. Domat ass de Projet uegeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aedem, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet (par M. Laurent Mosar);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ont voté non: MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer ginn zum nächste Punkt iwwer, dem Projet de loi 7303 betreffend den Numm vun der Hotelschoul an nach e puer aner Saachen. An d'Wuert huet den Här Gilles Baum.

10. 7303 - Projet de loi

1° portant sur l'organisation et le fonctionnement du Lycée technique hôtelier Alexis Heck et

2° modifiant la dénomination du lycée

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

► **M. Gilles Baum** (*DP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Mir géifen dann nach de Mëtteg e klengen Tour bis op Dikrech maachen an de Lycée technique hôtelier Alexis Heck. Den Numm vun där Schoul, dee wäert ofgeännert ginn, an zwar wäert déi Schoul ab der Rentrée „École d'hôtellerie et de tourisme du Luxembourg“ heeschen, fir einfach emol méi kloer ze maachen, wat an där Schoul gemaach gëtt, wat an där Schoul geléiert gëtt, fir se méi bekannt ze maachen um nationalen an um internationalen Niveau, fir ze weisen, wat fir Forma-

tionen uegebuede ginn a wat fir eng Beruffer sech do hannendru verstoppen.

Ännerunge gëtt et natierlech och an der Organisation an am Fonctionnement. Esou wäerten d'Missionen erweidert ginn, wat d'Secteur vun der Restauratioun, der Hotellerie an dem Tourismus ueget. De Rekrutement vum Personal gëtt méi flexibel, fir och auslännesch Enseignanté kënne mat bäizehuelen, déi eng gewëssen Expertise hunn op deenen dräi Gebidder, déi ech lech elo just opgezielt hunn.

Virgesinn ass des Weideren, e Restaurant d'application an en Hôtel d'application ze schafen, wou da ka geléiert an och geschaff ginn. An zu gudder Lescht wäert e Conseil consultatif d'Schoul begleeden an iwwert d'Evolution an d'Erausforderunge vum Secteur vun der Hotellerie a vum Tourismus an d'Bild setzen.

Awer der Rei no. Fir méi Visibilitéit a Kloerheet wäert am neien Numm vun der Schoul stoen, wat do geléiert gëtt, näamlech „Hôtellerie“ an „Tourisme“. Den Numm vum Restaurant vun der Schoul gëtt elo „Restaurant Alexis Heck“ an net méi „Restaurant an der Kéier“. Well et awer net nëmme theoretisch Coursé gëtt, wäert déi nei Schoul och e Restaurant scolaire ubidden, e Restaurant d'application mat verschiddene Servicier, wéi e Menu complet an e Menu à la carte, en Hôtel d'application an och en Internat.

Am Artikel 3 ginn déi verschidde Formationen beschriwwen. Am Moment kann een zu Dikrech den DAP maachen als Restaurateur, Hôtelier-Restaurateur a Kach am Régime concomitant, an den Diplôme du technicien an der Hotellerie an am Tourismus. Ab der Rentrée 2018/2019 wäert am Enseignement secondaire général eng nei Sektoun „Gestion hôtelière et touristique“ geschafft ginn.

Am Gesetzestext steet och, wat d'Schoul ubidde kann, selon les besoins et les infrastructures: ënner anerem e BTS, awer och Perfectionnementscoursen am Kader vun der Formation professionnelle, natierlech an de Gebidder Restauratioun, Hotellerie an Tourismus, mam Zil, fir de Label de qualité ze errechen.

A fir déi Professionell, déi schonn am Beruff schaffen, wäert et och méiglech sinn, fir de Lifelong-Learning-Prozess fortzusetzen an do verschidden Attestations de réussite ze kréie vu spezifesche Formationen, déi et erméiglechen, hiert professionellt Potenzial ze erweideren.

Wat d'Personal ueget, wat an dëser Schoul elo Schoul hale kann, referéiere mer eis op d'Gesetz vum 26. Februar 2016, wat déi international effentlech Schoul zu Déifferdeng ueget. D'Personal kann ënner verschiddene Konditiounen duerch Employéeeën ergänzt ginn, déi d'äerfe Schoul hale respektiv am sozioeducativen Encadrement tätég sinn oder am Domän vun der Hospitalité an engem vun den EU-Memberstaten, awer op d'mannst fënnef Joer professionell Erfahrung an deem Beräich mussen hunn an op d'mannst den Niveau B2 an enger vun den dräi administrative Sproochen zu Lëtzebuerg.

Dës Disposition dréit der Spezifitéit vun der Schoul Rechnung, fir Leit mat u Bord ze huelen, déi an de Beräicher Hotellerie, Tourismus a Restauratioun Erfahrung hunn, a just an dese Beräicher. Dat heescht, et geet drëm, fir Spezialiste mat u Bord ze zéien. All déi aner Fächer, wéi d'Mathematik, d'Sproochen, d'Wissenschaften ënnerleien natierlech de Regeln, wéi se an der Fonction publique applizéiert ginn.

Wat d'Administratioun ueget, do wäert dës Schoul een Direkter hunn a maximal zwee Directeurs adjoints a Fonctionnaires, an dee Staff ka komplettéiert ginn duerch Fonctionnaires-stagiaires, Employéeeën oder Saliariés de l'État.

Donieft gëtt awer och e Conseil consultatif geschafft, wou Representanté vun de Ministèren dra sinn, zwee Representanté vun der Éducation nationale an ee vum Tourisme, ee Représentant national, deen aus der Restauratioun an der Hotellerie kënnt, zwee auslännesch Experten an natierlech den Direkter vun der Schoul. An dëse Conseil consultatif soll aktiv an der Entwécklung vun der Schoul matschaffen, si aktiv begleeden. Dat geet iwwert d'Schreiwung vun Avisen, awer och Konventionen iwwert d'Schoul, d'Formation continue, an natierlech och d'Etüd maachen iwwert d'Weiderentwécklung vun der Schoul.

Voilà! Mat der Émwallung vun der Schoul schafe mer e weidert Puzzlestéck an der Philosophie „ënnerschiddlech Schoule fir ënnerschiddlech Kanner“. Et gëtt elo méi Kloerheet, wat an deene Schoule gemaach gëtt. Et ass och méiglech, eng méi geziilt a besser Formation unzebidden.

Domat géif ech ofschléissen an den Accord vun der Demokratescher Partei zu dësem Projet ginn.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dann huet d'Wuert d'Madamm Martine Hansen.

Discussion générale

► **Mme Martine Hansen** (*CSV*).- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech si frou, dass dee leschte Gesetzesprojet, zu deem ech d'äerf schwätzen an dëser Legislaturperiode, grad d'Hotelschoul ass. Als Direktesch vun der Akerbauschoul hunn ech regelméisseg mat der Dikrecher Hotelschoul zesumme geschafft, an ech hunn dës Schoul ëmmer als eng ganz interessant, dynamesch Schoul empfonnt.

An ech soen dem Rapporteur, dem Här Baum, och villmoos Merci fir säin ausféierleche Rapport. Ech wäert just op dräi Punkten agoen, ech mengen, et ass scho bal alles gesot.

D'Gesetz gesäit elo offiziell e Restaurant d'application an och en Hôtel d'application vir. Dës ass ausdrécklech ze begrëssen, well d'Praxis ass onentbehrlech fir d'Schüler, mä awer genausou onentbehrlech fir d'Enseignanten, well nëmme, wann d'Enseignanté regelméisseg mat der Realitéit vum Terrain konfrontéiert sinn, kenne se hire Beruff, bleiwe se um leschte Stand an nëmme da kënne se gutt Schoul halen.

Da kritt d'Hotelschoul elo och ee Conseil consultatif. Als CSV soe mir, dass et immens wichteg ass, dass d'Hotelschoul - awer net nëmme d'Hotelschoul, mä u sech allegueren d'Schoulen - enk mat de Leit vum Terrain zesummeschaffen.

Dat soll elo iwwert dëse Conseil consultatif gescheien, mä et stellt sech awer d'Fro, an déi Fro stellt sech och d'Chambre des Saliariés, ob et hei net zu Iwwerschnidung kënnt vun den Zoustännegkeeten tëschent dësem neie Gremium, den Équipes curriculaires, dem Comité à la formation professionnelle, dem Conseil national des programmes an der Cellule de développement scolaire, dee jo och fir d'Schoulentwécklung zoustänneg ass.

Ech soen et nach eemol: Als CSV hu mer eppes géint en Usammele vun ënnerschiddleche Gremien mat vergläichbaren Aufgaben, a mir hoffen, dass d'Fonctionnement vun dësem Conseil consultatif an Zesummenaarbecht mat de besteende Gremien am A behale gëtt.

Da gesäit dëst Gesetz och erëm Derogatiounen vir, wat d'Personal ueget. Als CSV versti mer, dass et wichteg ass, exzellent Leit aus der Restauratioun, der Hotellerie an den Enseignement ze kréien. Mir verstinn och, dass et noutwendeg ka sinn, an deem Fall Derogatiounen fir dës speziell Leit virzegesinn, mä de Projet de loi ass an deem Punkt zimlech vag formuléiert a léist ganz villes zou.

Am Artikel 5 steet dran, dass den normale Kader vum Personal kéint komplettéiert gi mat Employéeeën, déi d'Konditiounen, den Här Baum huet se schonn opgezielt, géifen erfüllen, am Prinzip aus der EU, si hätten do een Accès zu enger Fonction enseignante oder Fonction d'encadrement socio-éducatif oder soss eng Funktioun am Beräich vun der Hospitalité, si hätte fënnef Joer Berufserfahrung an hätten e B2 an engem vun eisen dräi administrative Sproochen.

Dir Dammen an Dir Hären, hei steet net dran, dass dës Ausnamen nëmme kéinte gemaach gi fir Enseignanten aus dem Spezialberäich vun der Restauratioun, Hotellerie, Tourismus. Neen, hei steet dran, dass d'Hotelschoul dës Ausname ka maachen, fir hire Personalkader am Allgemengen ze erweideren. A wann dat gewënscht ass, dann, denken ech, hätte mer eng ganz breet Diskussioun misse féieren. An da stellt sech natierlech och d'Fro: Wann déi eng Schoul dat ka maachen, firwat net déi aner Schoulen?

An ech muss lech soen, dass ech mat de jeeweiligen Erklärungen vum Ministère net zefridde sinn. Ech krut, éischents, bei der Presentatioun gesot, dës Ausname wären definitiv just fir d'Spezialenseignanté geduecht an et géif ee kucken, fir den Artikel unzepassen, fir dat Ganzt méi kloerzemaachen. Du war also nach jiddwereen der Meenung, dass et net kloer war.

An där nächster Sitzung war awer keng Upassung gemaach ginn. Vlächet war och gehofft ginn, ech hätte et vergiess; hat ech awer net. Du krut ech als Erklärung, de Ministère hätt een Avis juridique, dee géif confirméieren, dass dës Derogatiounen just op Enseignanten aus de Spezialberäicher géif zoutreffen.

Vu datt ech mer als Netjurist net konnt virstellen, wéi e Jurist genau dat do géif aus deem ganz vagen Text erauslesen, hunn ech dann dunn den Avis juridique gefrot. A wat ass geschitt? Amplaz en Avis juridique ze kréien, krut ech just eng schrëftlech Erklärung vum Här Meisch, wat mat dem Artikel gemengt wär. Et gëtt also keen Avis juridique, deen u sech d'Ausso vum Här Meisch géif beleeën. A genau dat ass awer de Problem. Firwat huet den Här

Meisch net déi noutwendeg Upassunge gemaach, fir et kloerzestellen?

Mat dësem Text ass elo villes machbar. A genau weinst dësem Punkt hu mer eis Schwieregkeete mam Projet de loi.

Op där anerer Säit wësse mer awer och, wat fir ustrengend Joren d'Hotelsschoul hanner sech huet. De Minister hat d'Schoul méi wéi ee Joer laang am Ree stoegelooss. Dat ass net normal! Méi wéi ee Joer laang hat de Minister keen Direkter genannt fir d'Schoul, bis dann am Februar d'lescht Joer de Poste kuerzfristeg nach eemol ausgeschriwwen ginn ass an du séier och besat ginn ass.

An ech kennen, wéi gesot, déi Dikrecher Hotelsschoul scho méi laang. A gleeft mer et, dat ass eng dynamesch Schoul, eng Schoul mat vill Potenzial! A wann d'Schoul net déi motivéiert an engagéiert Enseignanten, Direktiounsequipp a soss Personal an och Schüler hätt, da wier se net do, wou si elo ass. Dann hätt se net national an international dee Ruff, dee se elo huet. An duerfir wäerte mer trotz eise Bedenken de Projet de loi stëmmen, fir d'Schoul net erëm ze bremsen.

An ech wënschen der Dikrecher Hotelsschoul an hirer gesamter Equipp all Guddes.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den nächste Riedner ass den Här Gérard Anzia.

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Här Président, als déi gréng begrësse mer ausdrécklech, dass de Conseil consultatif do kënn, fir dat Zesummespill ze kréien tëschen der Beruffswelt an der Schoul, fir dass deen Austausch do geschitt. An ech mengen, et ass och gutt, dass an deem Projet de loi hei nei Weeër gesicht ginn, wéi déi Schoul sech kann entwéckelen, ënner anerem mat dem BTS eben an der Hotellerie an och am Tourismusberäich.

Mir sinn och der Meenung, dass et net anescht geet, wann een e Spezialgebitt opbaut, wéi dat am Tourismusberäich awer de Fall ass. An ech selwer kann och soen aus dem Atert-Lycée eraus, dass een heiansdo muss Leit rekrutéieren, déi aus anere Beruffszweiger eriwwerkommen, an dass een natierlech soll drop oppassen, dass déi déi noutwendeg Formatioun an hirem Spezialgebitt hunn. An dofir menge mer, dass et och net anescht geet, wéi esou e Rekrutement ze maachen.

Dann nach just e Wuert zum Numm vun der Schoul. Am Sproochgebrauch war et ëmmer „d'Hotelsschoul“. An dass een awer doran verstoppt den Tourismusberäich schonn ëmmer enseignéiert huet an dass dat elo soll bäikommen an d'Hotels- an Tourismusschoul soll ginn, dat begrësse mer och ausdrécklech.

A vu dass se hiren Numm scho geännert hunn op hirem Internetsite, géifen déi gréng och elo d'Zoustëmmung zu dësem Projet de loi ginn. Voilà!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. D'Madamm Tess Burton huet d'Wuert.

► **Mme Tess Burton (LSAP).** - Merci, Här Président. Ech wëll dann awer och profitéieren, a mengem Kolleg Gilles Baum Merci soe fir säi Rapport, deem am Fond néischt méi bäizefügen ass. Ech wëll awer trotzdem nach eng Kéier drun erënneren, dass mir eréischt d'lescht Woch den zéngte Fënnfjoresplang vum Tourismus heibanne gestëmmt hunn. De Wirtschaftsminister wäert do 60 Milliounen Euro zur Verfügung stellen, fir den Tourismus ze promovéieren an ze professionaliséieren.

Stéchwuert: Professionaliséieren. Et fänkt domadder un, dass mer eise Schüler eng gutt Formatioun ubidden. An dofir kënnen mer déi Ännerungen, déi mat dësem Gesetz hei gemaach ginn, nëmme begrëssen a ginn natierlech och den Accord zu deem heite Projet. Voilà!

► **M. Frank Arndt (LSAP).** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Kartheiser huet d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här Président. Merci un den Här Baum fir de Rapport. Mir hu wéi vill Leit hei am Land e grouse Respekt virun der Hotelsschoul. Et ass eng Schoul, déi souwuel hei am Land wéi och am Ausland eng grouse Reputatioun huet, wou och vill Leit aus dem Ausland heihinner kommen, fir hei forméiert ze ginn. Et ass also och gutt, dass mer déi Schoul ëmmer weiderentwéckelen an uno leschte Stand vun deem halen, wat do néideg ass.

Et ass also e Gesetz, wat mir vum Prinzip hier begrëssen. Datt do elo do deen Hotel ass a villes aneres, sinn ausgezechent Iddien.

Wou mer e Problem hunn als ADR, dat ass mat där Iddi, dass elo kënnen an d'Fonction publique nees Leit opgeholl ginn, déi kee Lëtzebuergesch kennen an déi nëmme eng vun deenen dräi Verwaltungssproochen um Niveau

B2 mussen kënnen. Et ass net déi éischte Kéier. Mir hunn dat bal systematesch an dëser Legislaturperiode gehat an enger ganzer Rei vu Schoulen, souguer am Zentrum fir d'Lëtzebuerg Sprooch. Mir sinn net domadder d'accord!

Ech weess, d'CSV huet elo argumentéiert, dass se och net d'accord ass an awer d'Gesetz stëmmt. Dat ass net dee Genre Lektür vu Prinzipientrei, déi mir als ADR maachen. Mir wëllen, dass déi Lëtzebuergesch effentlech Funktioun Lëtzebuergeschsproocheg ass!

Wann Ausländer heihinner an d'effentlech Funktioun wëlle kommen, solle se Lëtzebuergesch léieren. Dat ass genauou, wéi wann een an der däitscher effentlecher Funktioun wëll schaffen. Da léiert en Däitsch, oder an anere Länner. Dat ass eng Selbstverständlechkeet.

Mir sinn och net dergéint, dass déi Leit, déi heihinner kommen an déi Sproochekonditioun nach net erfëllen oder net wëllen, net kënnen Lëtzebuergesch léieren, wéi och ëmmer, dass si ënner engem anere Statut kënnen engagéiert ginn - dat wier och kee Problem fir eis -, als Consultant oder als iergendwéi eng Roll, dass se kënnen enseignéieren an där Schoul. Dat wär alles fir eis kee Problem, well mer agesinn, dass et heiansdo gutt ass, héichspezialiséiert Leit kommen ze loossen, au bénéfice des élèves. Kee Problem!

Awer mir wëllen ee Prinzip kloer halen: Wien an d'Lëtzebuergesch Fonction publique kënnen, muss Lëtzebuergesch op deem héchsten Niveau schwätze kënnen. Mir sinn elo an enger Tendenz, wou mer net wëssen, wou se hiféiert. Mir hunn eng Multiplikatioun vun esou Ausname schonn an dëser Legislaturperiode gehat. A mir als ADR stinn do kloer dergéint.

Mir wäerten dëst Gesetz mat aller Léift zur Hotelsschoul, mat allem, wat mer unerkennen u Positivem an dësem Gesetz dofir net matstëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **M. Roy Reding (ADR).** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här David Wagner huet d'Wuert.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Merci, Här Président. Mir wäerten eis bei dësem Projet de loi enthalen, allerdéngs net aus deeneselwechte Ursaache wéi mäi Virriedner elo. Et sinn e puer Dispositiounen, déi eis awer stéieren oder wou mer eis eng Partie Froe stellen, notament wat d'Stagiären ueget.

An der Hotelsschoul ass et jo esou, dass et grad déi Schoul och ass, wou och de professionelle Stage gemaach gëtt. A mir bemängele genauou wéi d'Chambre des Salariés, dass awer weiderhin eng ganz Partie vu Sekuritéiten net garantéiert ginn. Et gëtt sech beruff op d'Gesetzgebung vun der Formation professionnelle. Et gëtt jo an den Tuyauen e Gesetz, dat justement soll dat iwwert de Stage regelen, dass den Aarbechtsminister Nicolas Schmit deposéiert huet, allerdéngs relativ spéit am Laf vun dëser Legislaturperiode, soudatt et wahrscheinlech och nach net wäert duerchkommen.

Dovunner ofgesinn, ass dee Projet de loi och nach ganz kritikabel, mä soit. Mä op jidde Fall gëtt et awer och scho Pisten, notament an engem Avis vun der Chambre des Salariés, wéi een dat kéint besser organiséieren; dat heescht, d'Remuneratioun an och d'Sécherheet vun de Stagiären. Dat ass eis elo alles e bësse flou.

Flou an eisen Aen, an do ginn ech och an déiselwecht Richtung wéi d'CSV, dat ass och de Rekrutement an d'Personal, wat do schaffe wäert. Mir kënnen novollzéien, dass grad och nach an enger Hotelsschoul mussen Expertise geholl ginn, déi méi original sinn, mä d'Derogatiounen schéngen eis eenditeg nach ze flou ze sinn an dësem Gesetz. A mir mengen och, dass esou Derogatiounen misste méi konkret festgeluecht ginn, iwwerhaupt an der Gesetzgebung vun 2015.

Mir maachen eis prinzipiell och Suergen, dat hu mer awer och schonn hei gesot, iwwert déi verschidde Gesetzgebungen, déi all Kéiers ad hoc fir all Schoul geschafte ginn. Déi Liberal, déi fannen dat interessant, well an hiren Aen ass dat esou eng Emulatioun, déi do entsteet. A bon, jo, dat ass e gewësse Kompetitivitéits-, e Konkurrenzgedanken, deen an der École publique soll do entstoen.

Mir hunn eng aner Analys. Mir sinn net der Meenung, dass dat esou funktionéiere wäert. A mir sinn och der Meenung, dass Autonomie an demokratescht Matbestimmen an engem anere Kader misst organiséiert ginn, an engem Kader och, wou all Schoul muss genuch Mëttele hunn an déiselwecht Mëttele hunn. An déi mussen zu 100% vum Stat a vun der effentlecher Hand assuréiert sinn, well soss gi mer an eng Richtung, wou déi verschidde Lycéien net méi déiselwecht Dispositiounen wäerten hunn; déi eng géint déi aner. Bon, mä dat ass nach eng aner Diskussioun.

Ech wollt awer nach e kleng Wuert verléieren, well dat mech interesséiert, wa mer scho beim Léiere vun der Gastronomie sinn. D'Madamm Staatssekretärin war jo op der Springbreak, wéi dat hautzedaags heescht... Doriwwer kéint een och nach diskutéieren, iwwert de Gebrauch vu komesche Wieder vum Wirtschaftsministère. Ech weess net, ob se ganz genau wëssen, wat Springbreak an den USA heescht. Mä soit!

(Hilarité)

Vuole fare l'americano, wësst Der. Dat ass e bëssen esou, wann een do wëllt den Amerikaner spillen, an duerno ass een e bësse ridicule. Mä soit, dat ass eng Saach!

Mä do gouf jo annoncéiert, fir zu Suessem am Schloss eng Spezialschoul och esou ze maachen, Bocuse an esou weider. E prestigiéise Projet, et kéint en interessant Projet sinn. Et gëtt allerdéngs och schonn e Projet, deen, mengen ech, d'Suessem Gemeng selwer ausgeschafft huet, dee wahrscheinlech vill méi puerne ass.

A wat ech net verstinn, dat ass, dass einfach deen ee Projet, deen aneren eweckkicht. An ech géif et awer interessant fannen, ech soen dat, ech sinn emol net aus dem Süden, ech sinn net concernéiert, mä ech géif et interessant fannen, well de Sujet mech interesséiert, wann och eng Kéier kéint doriwwer diskutéiert ginn. Ech hoffen och, dass de Suessem Schäferot sech fir eng Kéier emol géint d'Regierung kéint behaupten. Dat kéint emol eng Kéier geschéien.

(Hilarité)

Neen, mä Spaß beiseite! Dat wier awer eng wichteg Saach. Mä voilà, ceci étant dit, mir wäerten eis enthalte bei dësem Projet.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer um Enn vun der allgemenger Diskussioun. An d'Wuert huet den Erzéiungsminister, den Här Claude Meisch.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse.** - Merci, Här Président. Dir Dammen an Dir Hären, och e Merci un de Gilles Baum als Rapporteur. Ech mengen, alles ass erkläert. Vlächent een Aspekt nach, dee kann och derbäifügen, nämlech dass dat heiten ee vun de Resultater ass vun engem laange Reflexiounsprozess, dee mer zesumme mam Secteur vun der Gastronomie, der Horeca gefouert hunn, nämlech fir ze kucken, wat fir eng Akteuren, wat fir eng Formatioun mer sollen ubidden, wat mer vlächent un neie Formatiounen brauchen, wien och wat fir ee Rôle doranner soll iwwerhuelen.

An natierlech ass och do de Rôle vun dem Flagschëff vun der Ausbildung am Beräich vun der Gastronomie, nämlech der Hotelsschoul zu Dikrech, ugeschwat ginn, wou jiddweree sech eens ass - an dëst Gesetz iwwersetzt dat och elo nach eng Kéier an e legale Kader eran -, dass d'Hotelsschoul zu Dikrech, déi elo d'Hotels- an Tourismusschoul vun Dikrech ass, eben och d'Exzellenz soll duerstellen, d'Exzellenz soll férdere an zesumme mat enger Rei vun anere Schoulen, déi och an deem Beräich Formatiounen ubidden, soll kucken, dass mer souwuel genuch Leit ausbilde fir dee Secteur, well et e Secteur ass, deen nach ganz vill astellt an och Problemer huet anzustellen, hei zu Lëtzebuerg ze rekrutéieren, an awer och an der Qualitéit ganz gutt ausgebildete Leit ausbild, well et sinn déi, déi mat ganz ville Leit hei zu Lëtzebuerg an och vu baussen a Kontakt sinn.

A wa mer vu Nation Branding schwätzen, nach eng Kéier en neit Lëtzebuergesch Wuert, wat mer oft gebrauchen, dann ass dat dote sécherlech deen éischte Moyen, fir op eis opmierksam ze maachen, fir ze weisen, dass mer frëndlech sinn, dass mer oppenhäerzeg sinn an dass mer och wëssen, wat gutt Kichen an e gudde Patt ass.

Villmools Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Ech mengen, da kéinte mer zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7303 iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7303 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo... nach net grad... ofgeschloss.

54-mol Jo, 3-mol Neen an 2 Abstentionen. Domat ass de Projet 7303 ugeholl.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7303 est adopté par 55 voix pour, 3 voix contre et 2 abstentions.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher,

Félix Eischen, Léon Gloden (par M. Laurent Mosar), Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Nancy Arendt);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol (par M. Alex Bodry), MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter).

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Se sont abstenus: MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen zum nächste Projet iwwergoen, de Projet de loi 7334 iwwert d'Biokläranlag zu Iwwersyren. An d'Wuert huet de Rapporteur, den Här Henri Kox.

11. 7334 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer:

1° au financement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station d'épuration biologique intercommunale du bassin hydrographique de la Syre supérieure à Uebersyren;

2° au financement des infrastructures de traitement des eaux urbaines résiduaires en provenance du centre pénitentiaire de Schrassig;

3° au financement des infrastructures de raccordement et de traitement des eaux usées de la zone aéroportuaire à la station d'épuration biologique d'Uebersyren

Rapport de la Commission de l'Environnement

► **M. Henri Kox (déi gréng), rapporteur.** - Merci, Här Président. Hei geet et effektiv ëm d'Kläranlag zu Iwwersyren. Eier ech awer zum eigentleche Projet kommen, wollt ech awer e kleng Bilan zéien, well a mengem schrëftleche Rapport e puer Zuelen awer genannt sinn. An et ass awer wichteg, déi eng Kéier hei ze ernimmen.

Mir wëssen, dass mer viru fënnf Joer e bësse méi schwéier ugefaang hunn, well mer och eng Strof kritt hunn, well mer Retarden haten. Awer mëttlerweil ass iwwert déi ganz Legislatur ganz gutt geschafft ginn, an dat am Zesummespill mat de Syndicaten an de Gemengen, well eleng de Stat kann et net richten. An dofir war et wichteg, dass och d'Gemengen hir Responsabilitéit iwwerholl hunn, an och déi entsprechend Syndicaten.

Haut kann ee soen: 95% gi biologesch traitéiert. Dat mécht am Ganzen - dat ass dee sougenannten „Einwohnergleichwert“ -, dat ass bal 1 Millioun Einwohnergleichwert, déi hei a Lëtzebuerg traitéiert ginn. Et ginn awer och nach 107 mechanesch Kläranlagen, vun deenen een awer nach muss soen: 60 ginn elo vergréssert a 37 ginn der ganz nei gebaut. Dat sinn nach eng Kéier 16.000 Einwohnergleichwerter.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

2017 gouf en Invest gemaach oder Subventioun vun der AGE oder dem Fonds pour la gestion de l'eau, iwwer 140 Milliounen als Subventioun, an Eegemittel nach eng Kéier: 94. An déi nächst zéng Joer gesi vir, dass nach eng Kéier 1,1 Milliard mussen investéiert ginn. Also, et steet nach munches bevir, ënner anerem, an da kommen ech zum eigentleche Projet hei: Et geet och ëm déi sougenannte véiert Stuf.

Wat heescht dat? Dir wësst alleguerten, d'Medikamenten an nach aner Produiten, d'Micro-

polluanten, déi sollen och zukünftig an de Kläranlagen erausgeholl ginn. An hei gëtt en éischte Projet dorauer gemaach.

Wat passéiert elo bei dëser Kläranlag? Ma si muss vergréissert ginn, nämlech vu 35.000 Einwohnergleichwerter op 122.000 Einwohnergleichwerter. Dat ass substanzuell, well et sinn nämlech fënnf Gemengen do ugeschloss, an ënnert dem Syndicat SIDEST gëtt et ausgefouert. Dat ass Conter, Nidderaanwen, Sandweiler, Schëtter a Weiler-la-Tour, an - an dat ass dee ganz wichtege Punkt hei - et ass de Findel.

Dir wësst, de Findel, jiddwereen, dee mam Flioger am Wanter emol flitt, da bleift e stoen, well Entscheunge mussen gemaach ginn. An do gi Produiten agesat, déi biologesch ofbaubar sinn, awer déi haut muss komplizéiert mat Loft, mat Sauerstoff traitéiert ginn, wat ganz vill Energie bedeit. An dofir war et wichteg, dass endlech elo dës Kläranlag dann déi néideg Ausbaustufe kritt, fir dat opzefänken.

Niewent dem Findel ass et awer och nach Schraasseg. Also, de Prisong gëtt och nach mat ugeschloss, soudass d'Opdeeling, wa se da fäerdeg ass, seet: 45% sinn et d'Gemengen - Schraasseg mat dem Prisong: 2,5% - an de Fluchhawe selwer, wat net näischt aus, wäert awer 52% vun der Kläranlag ausmaachen.

Dat Ganzt huet een Invest, an et ass jo e Finanzéierungsgesetz, dat sinn 162 Milliounen. Dat ass net näischt. Also, ech mengen, et ass wichteg, dass an Zukunft och hei investéiert gëtt, well eis Gewässer, eist Drénkwaasser awer weider muss propper gehale ginn.

Fënnf Punkte wollt ech erwänen. Dee ganze Projet soll a fënnf Joer emgesat ginn. Ech hoffen, dass dat och entsprechend da kann emgesat ginn. En éischte Punkt ass eben d'Extenssioun vun der Kläranlag selwer. En zweete Punkt sinn d'Infrastrukture fir den Traitement vun deem, wat vum Prisong kënnt. En drëtten Punkt ass et, fir eben alles vum Findel erfazekréien, laanscht d'Autobunn erof op Iwwersiren, soudass mer do dann deen Uschloss kënne maachen.

Et ass awer och dru geduecht, an dat ass wichteg, am Wanter komme jo bei Reen a bei villen Entäisungsaktiounen relativ héich Quantitéiten. An déi héich Quantitéit däerf net direkt an d'Kläranlag goen, well dat och zu engem Kippen da féiert. Dofir ginn och Basengen, also Opfangbecken gebaut, déi natierlech och e Käschtepunkt hunn, awer déi dann de Funktionement vun der Kläranlag besser wäerte kennen am Grëff behalen.

An dee leschte Punkt ass eben d'Infrastruktur fir den Traitement. Dat si fënnf Punkten, wéi gesot, ech hat virdrun de Chiffer scho genannt. Am Gesetz gëtt en opgedeelt, eng Kéier an den Haaptausbau vun der Kläranlag, dat si 36 Milliounen, an dat, wat iwwert déi Zousätz wéi de Becken, wéi d'Infrastrukturen an esou weider kënnt, dat sinn nach eng Kéier 93 Milliounen.

Et ass, wéi gesot, e ganz wichtegt Gesetz, wat mer domat op de Wee ginn. Et war och séier an der Prozedur. Mir missten emol bei anere Gesetzter och kucken, dass dat an där Schnellgeheet ka gemaach ginn, well d'Gesetz ass de 4. Juli 2018 deposéiert ginn. De Statsrot war och emol eng Kéier relativ séier, en huet den 10. Juli 2018 säin Avis ginn. Den 11. Juli sinn ech als Rapporteur designéiert ginn an den 18. Juli hu mer unanime mä Rapport ugeholl. An ech wär frou, wann et och hei an der Chamber Unanimitéit zu dësem Projet géif ginn. An ech bréng e gläichzäiteg den Accord vun der grénger Fraktioun.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Rapporteur Henri Kox. Als éischten ageschriwwene Riedner huet ech den Här Aly Kaes. Här Kaes, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Aly Kaes (CSV).** - Merci, Madamm Presidentin. Dir Dammen an Dir Hären, fir d'Éischt wëll ech mer erlaben, dem Rapporteur, dem honorabelen Här Henri Kox, villmools Merci ze soe fir säi schrëftleche a mündleche Rapport. Hien huet u sech dee Projet hei am Detail och beschriwwen. Hien huet e Resumé gemaach iwwert déi lescht fënnf Joer Aktivitéiten. Ech wëll net méi dorop agoen.

Ech wëll direkt soen, dass mer natierlech och als CSV-Fraktioun ganz frou sinn, dass d'Kläranlag Iwwersiren ebenfall moderniséiert an erwidert gëtt. Ech mengen, do si mer absolutt enger Meenung. Ech hunn awer eng Rei Froen.

Eng éischt ass déi, wa mer vu 35.000 Awunner gläichwäerter op 122.000 Awunnergläichwäerter an d'Luucht ginn, wa mer gläichzäiteg nach e Bassin de stockage bauen, dee substanzuell ass, an et weess een, dass u sech Iwwersiren och op där Lëscht war, wou mer jo laang als Lëtzebuerg prozesséiert hunn a wou mer eng Strof kritt hunn, dann ass et dach schwéier nozevollzéien, dass mat Ausnam vun enger Kéier d'Kläranlag Iwwersiren soll ëmmer esou schrecklech konform gewiescht sinn. War dat vläicht, fir alles, awer och wierklech alles deene vun der Bleesbréck an d'Schong ze schiben?

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.**)

Op jidde Fall, ech kann lech hei direkt soen, dass déi vun der Bleesbréck, wa se dann och dacks an de Mond geholl gi sinn, awer alles gemaach hunn. Soubal mer hei an deem Haus e Finanzéierungsgesetz am Dezember 2013 gestëmmt haten, hu mer den Turbo op der Bleesbréck ageschalt a mir hate bal net op all Geneemegung gewaart a mir si lassgefuer. An a Rekordzäit hu mer et u sech fäerdegbruecht, dass mer déi Bleesbréck konform kritt hunn.

An ech wëll lech just soen, dass ab dem 17. Januar dëst Joer, jo, all Normen agehale ginn an u sech hunn héich Beamte vun deem zoustännege Ministère gesot kritt vun deene Responsable vum der Europäescher Kommissioun, dass mer, souguer wa mer dann och nach eng Kéier Sue misste bezuelen, d'Suen awer héchstwahrscheinlech géife vum 17. Januar dëst Joer u vun der Strof zréckkréien. Mir hunn u sech also quasi ee Joer méi schnell geschafft, wéi virges war.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Aly Kaes (CSV).** - An duerfir brauch de Lëtzebuurger Stat, a mir si ganz frou doriwwer, ronn eng Millioun manner ze bezuelen. Duerfir misst et vun do u jo kloer sinn, dierft d'Bleesbréck u sech an där Hisiicht net méi - wéi heescht et esou schéin op Däitsch? - „der Prügelknabe“ sinn.

Dann hunn ech awer nach e puer aner Froen. Eng ass ugeschwat ginn, dat sinn u sech d'Micropolluanten. Et ass wichteg, dass mer an der Zukunft e weideren Effort maachen, dass mer all déi Medikamenteréckstänn oder esou vill wéi méiglech vun de Medikamenteréckstänn, Pestizideréckstänn an och Hormoneréckstänn aus dem Waasser eraushuelen.

Wéi gesäit et fir d'Zukunft aus? Wéi gi mer do vir? Wat fir eng Gréisst vun Anlage kréien eng sougenannte véiert Rengegungsstufe? Dat ass e wichteg Element.

An dann e weidert wichtegt Element, ech mengen, ech fannen et och ganz positiv, dass grad dës Anlag och esou eng véiert Stufe kritt. Ech mengen, dat ass keng Diskussioun. Dann ass et esou, dass jo och an dëser Anlag e Pilotprojet u sech nach ass, fir Phosphor aus dem Klärschlamm erauszuhuelen.

(**Interruption**)

Dat hat de Rapporteur vergiess, mä et kann een net ëmmer alles soen. Dat ass also ganz wichteg. Et muss ee wëssen, dass Phosphor net onbegrenzt virkënt an dass Phosphor u sech wichteg ass, dass mer dowéinst eng Réckgewinnung vum Phosphor maachen an dass mer dee Phosphor erëm eng Kéier kënne asetzen, fir d'Wuessbarkeet vun eise Planzen zum Beispill ze garantéieren.

Da wollt ech awer nach en anere Punkt uschwätzen, an zwar geet et dodrëm, et si fënnf Gemengen, déi hei concernéiert sinn. Ech wëll just deene Gemenge mat op de Wee ginn, dass se awer sollen oppassen. Wa mir elo e Gesetz hei stëmmen, e Finanzéierungsgesetz, dann ass et jo awer esou, dass do u sech e Plafong zréckbehalte gëtt vun deem, wat de Stat ka subventionéieren bei där Anlag.

Et ass awer leider esou, dass de Moment de Marché esou iwwerhéizt ass, dass et gewéinlech bei den Ausschreiwunge vill, vill méi deier gëtt. Dat sinn net nëmme meng Wierder, dat sinn och d'Wierder vun engem Infrastrukturminister François Bausch, deen hei op dësem Riednerpult den 18. März genau dat am Kontext vun der Mobilitéitsdiskussioun gesot huet. Et ass also ganz kloer, dass dee Projet riskéiert, awer vill méi deier ze ginn, doduerch dass eben, wéi gesot, eng ganz Rei Parametere an déi Richtung weisen.

A mat Ausnam vum Bauindex gëtt et kee Moyen, fir u sech da gegebenenfalls substanzuell méi Sue vum Stat ze kréien, fir dee Projet hei ze finanzéieren. Dat heescht also an anere Wierder, dass déi fënnf Gemenge riskéieren, awer nach en Deel méi op den Dësch leeën ze mussen wéi dat, wat u sech hei an deem Gesetz virgesinn ass.

Datselwecht gëllt och... Ben, mir gi jo dovun aus, dass d'TVA sech net méi wäert bewegen, wann, da vläicht no ënnen, wie weess. Mä

kloer ass, dass zum Beispill schon eng laang Diskussioun gefouert gëtt, de Projet Bleesbréck war ee vun deene Projeten, déi...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Kaes, Dir musst esou lues zur Konkusioun kommen.

► **M. Aly Kaes (CSV).** - Ech halen direkt op, Här President. Ech halen direkt op, wann ech nach just dee Gedanken däerf maachen.

(**Brouhaha**)

Fir d'Bleesbréck ass hei e Finanzéierungsprojet mat 15% TVA gestëmmt ginn, dunn ass d'TVA op 17% eropgaangen. An et gëtt sech relativ driwwer gestriden, ob dann déi 2% d'office do derbäikommen, wat eleng op deem Projet eng Millioun ausmécht, wat jo awer Sue sinn, oder wéi et ass.

Dat heescht, ech kann nëmme just deenen - an dann halen ech op - fënnf Gemenge roden, dach awer dat nach eng Kéier am Detail ze kucken.

An deem Sënn ginn ech nach eng Kéier den Accord vu menger Fraktioun.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Kaes. Dann huet d'Madamm Hemmen d'Wuert.

► **Mme Cécile Hemmen (LSAP).** - Jo, Merci, Här President. Ech bleiwen hei op menger Plaz, well ech eigentlech just wéilt dem Rapporteur e ganz grouse Merci soen. Wann ech géif bei d'Riednerpult kommen, da géif ech eigentlech widerhuelen, wat hien engesot huet, an zwar géif ech op d'Wichtigkeet poche vun deem Projet. Ech soen em och Merci, dass en am Virfeld eng Kéier kuerz e Bilan gemaach huet an dass en och nach eng Kéier dee Chiffer vun 1,1 Milliard an Aussicht gestallt huet, déi et jo elo nach wäert kaschten iwwert déi nächst Joren, fir dass mer um Niveau vun eise Kläranlage weiderkommen.

Dir wësst, dass dat e ganz sensibel Thema ass, wat dann och an dëser Legislaturperiod ganz eescht geholl ginn ass.

Ech soen och Merci dem Här Kaes, dass en eis als Gemengen, déi concernéiert sinn, déi gutt Rotschléi mat op de Wee ginn huet. Ech wéilt awer och do soen, dass mer natierlech a vollstem Vertraue mam Bauhär a mat eisem Partner vun de Gemengen, dem SIDEST, an doriwwer eraus dann och dem Här Ries, deen haut de Mëtteg hei bei eis ass, déi Aarbechte wäerten ugoen. An dat gesot, fanne mir et natierlech wichteg a mir ënnerstëtzen dat voll a ganz.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Graas.

► **M. Gusty Graas (DP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wann een den Zoustand vun eise Gewässer kuckt, da soll een éierlech sinn, da soll een näischt verschéieren. An et soll een net behaupten, dass Lëtzebuerg do keng Problemer hätt, ganz au Contraire. Mir hu vill Efforten an deene leschte Jorzéngte gemaach, dat ass richtig. Mä wa mer awer déi genee Analys maache vum Zoustand, da mussen mer awer net onbedéngt zu engem Resultat kommen, wat eis kann zefriddestellen.

Ech wëll zum Beispill drop hiweisen, dass keen Iwwerflächegewässer de Prädikat vu ganz guddem ekologeschem Zoustand verdéngt. 23% weisen eng onbefriddend Qualitéit op a souguer 8% carrement eng schlecht. Wa mer dat aus hydromorphologescher Siicht kucken, dann erreecht u sech kee Gewässer d'Zil vun der Waasserramenrichtlinn. A wann ee reng de chemeschen Zoustand kuckt, da gesäit d'Situatioun nach vill méi schlecht aus. Duerfir solle mer och bescheide sinn. Ech soen et nach eng Kéier: Trotz den Efforten, déi an all deene Jore gemaach gi sinn, bleift nach ganz vill ze maachen.

Bis 2027 mussen mer dem Artikel 4 vun der Waasserramenrichtlinn gerecht ginn, dat heescht, dass mer nach enorm vill Investitiounen mussen maachen. Et däerf een net vergiessen, de Moment ginn eng 26,6 Milliounen Meter Kibb d'Joer gekläert. Dat ass ganz vill an dat setzt virus, dass mer awer nach mussen trotzdem ganz grouse Efforte maachen.

Ech wëll virun allem op de Problem vun der Micropollutioun hiweisen. Dat ass hei och scho kuerz ugeschnidde ginn, haaptsächlech d'Medikamenteréckstänn an eise Gewässer. Et gëtt geschat, dass an Europa ronn 3.000 verschidde Medikamenter an de Gewässer sinn. Do si mer natierlech ganz séier bei der Diskussioun em déi véiert Stufe, wat hei schon ugeschnidde ginn ass. Dat ass eng grouse Erausforderung. Ech wëll just drop hiweisen, dass d'Schwäiz eis do awer schon e Schrack virus ass.

Da gëtt et en anere Problem, dat ass dee vun de PCPen, dat heescht den „personal care products“, Shampooing, Seef a Kosmetik an esou weider. Och dat kënne keng Mikroorganismen ofbauen. Mä och dat wäert an Zukunft d'Gewässer nach ëmmer zousätzlech belastechten.

Wa mer also deem zweete Bewirtschaftungsplang wëlle gerecht ginn, da mussen nach mindestens 1,1 Milliard bis 2021 investéiert ginn. Dat sinn also am Duerchschnëtt ronn 250 Milliounen d'Joer.

Haut ass ouni Zweifel e wichteg Projekt, dee mer hei decidéieren, wann ee bedenkt, dass d'Kläranlag vum SIDEST de Moment nëmme 35.000 EG-Wäerter huet, wann een op där anerer Säit kuckt, wat fir eng Gemengen awer dee Syndikat zesumme forméieren: Conter, Schëtter, Nidderaanwen, Sandweiler, Weiler zum Tur, a wann een awer och kuckt, wéi sech déi Gemengen entwéckelt hunn. Ech huelen als Beispill Sandweiler: 1998 hate se 2.476 Awunner, haut leie se bei 3.575.

An da kënnt natierlech virun allem dee ganz grouse Problem, dat ass dee vum Findel. An deem ass net nei, deen hu mer scho virun 20 Joer hei diskutéiert. A mer hunn en nach ëmmer net geléist krut. Selbstverständlech ass ee frou, vum reng ekonomesche Standpunkt hier gekuckt, wann de Findel ëmmer méi attraktiv gëtt. D'Zuel vun de Mouvementer ass enorm an d'Luucht gaangen. Am leschte Joer zum Beispill eng cumuléiert Croissance vu 65%. An et gëtt geschat, dass bis d'Joer 2019 95.000 Mouvementer wäerten um Findel stattfannen.

Trotz deem wirtschaftlechen Erfolg, deen een natierlech ka begrëissen, däerf een dann awer och net deen aneren Aspekt vergiessen, dass ass deen ekologeschen Aspekt. Duerfir ass et och iwwerfällg, dass hei déi néideg Investissementer gemaach ginn, dass d'Bierleerbaach net weider esou verschmottz gëtt, wéi dat de Moment virun allem natierlech während de Wanterméint de Fall ass. Well duerch déi glycolhaltege Verbindung entstinn natierlech ganz grouse Problemer.

Dann däerf een natierlech och net vergiessen, Schraasseg, wat hei deen drëtten Aspekt vum Gesetz ass, ass e staatlecht Gebai. De Stat huet déi absolutt Pflicht, ech betonen dat, déi absolutt Pflicht, awer wierklech mam gudden Beispill virzegoen. Duerfir ass et och net nozevollzéien, an et ass net nëmme fir Schraasseg, wou dat gëllt, dass et och nach aner öffentlech Gebaier ginn, déi vläicht net onbedéngt esou eng Klärung vun hire Gewässer virhuelen, wéi dat misst sinn.

Jiddefalls mussen mir och an Zukunft nach maximal Efforte maachen, net nëmme wat d'Klärung vun de Gewässer ubelaangt, mä virun allem awer och wat d'Renaturéierungsmoosnamen ubelaangt. Och do läit nach ganz vill Potenzial, fir d'Selbstreinigungskraft vun de Gewässer ze erhéien.

Hei ass en iwwerfällg Projekt, deem mer selbstverständlech ganz gären zoustëmmen, net ouni awer, wéi gesot, nach eng Kéier d'Remark ze maachen: Et ass e gudden Schrat an déi richteg Richtung, mä nach eng Kéier, mir däerfen net vergiessen, mir hunn nach ganz villes virun eis.

Déi nächst Regierung muss do mat Sécherheet och nach mindestens op deemselwechten Niveau weiderfuere wéi déi heiten. An ech wëll vläicht als Beispill d'Uelzecht ginn: D'Uelzecht, déi sech virun allem am Süden e bëssen aarm-séileg duerch d'Géigend quäält a wou ee scho bal muss munchmol eng Lupp huelen, fir iwwerhaupt nach Liewewiesen ze entdecken.

An esou laang d'Uelzecht, jiddefalls spéitstens wa se a Lëtzebuerg eraleeft, net esou gekläert ass, wéi et soll sinn, a sech net an deem Zoustand presentéiert, wéi et misst sinn, soulaang hu mer nach ganz villes hei ze maachen, wuel wësend dass mer natierlech och villes vun de Fransousen importéiert kréien, well déi sinn, wat d'Klärung ubelaangt, op alle Fall nach vill méi liddereg wéi mir.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. An d'Wuert huet den Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Jo, villmools Merci, Här President. No all dese gudde an interessante Riede mengen ech, huet d'Situatioun sech fir eis gekläert.

(**Brouhaha et hilarité**)

Mir soen dem Här Rapporteur Merci fir déi gutt Ried. An ech mengen, dat hei ass konkreten a sënnavollen Ëmweltschutz an dofir stëmme mir dat hei mat.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix.** - Wow!

Chambre des Députés

Compte rendu officiel

Supplément commun aux quotidiens:

Luxemburger Wort, Tageblatt, Lëtzebuurger Journal, Zeitung vum Lëtzebuurger Vollek

Contenu rédactionnel:

Service du compte rendu de la Chambre des Députés
Service des relations publiques de la Chambre des Députés
Tél. 466 966-1

Conception, saisie de texte et mise en page:

Polygraphic SA, Esch-sur-Alzette

Concept et coordination générale:

BRAIN & MORE, agence en communication, Luxembourg

Imprimeries:

Saint-Paul Luxembourg SA 2, rue Christophe Plantin L-2988 Luxembourg
Editpress SA 44, rue du Canal L-4050 Esch-sur-Alzette

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Domat ass den allgemengen Debat ofgeschloss. An d'Wuert huet d'Madamm Ëmweltministeresch.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Carole Dieschbourg**, *Ministre de l'Environnement.*- Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Hären Deputéiert, ech freeë mech éischtens iwwert déi breet Zoustëmmung fir dese wierklech wichtege Projet, deen eis hëlleft, eis Gewässer an e besseren Zoustand ze bréngen. Ech freeë mech zweites iwwer ee gudden Rapport an ech wëll dem Rapporteur e grouse Merci dofir soen. A virun allem freeën ech mech awer och iwwert d'Rapiditéit, mat där all Instanzen dese Projet traitéiert hunn, well ech mengen, et ass wichteg, dass déi Dynamik, déi den Här Kaes jo och richtig beschriwwen huet, déi entstanden ass mat e bëssen Drock vun engem neie Waassergesetz, dat des Regierung geluecht huet, wou d'Gemengen dann elo och de Schub kritt hunn, dass mer elo all Projete schnellstméiglech deblockéieren, gutt virueet. Dat ass, mengen ech, ganz wichteg.

An ech sinn och ganz frou, dass och d'Bleesbréck zanter Januar d'Norme jo anhält. An ech freeë mech dann och, wa mer et dann iergendwann och tatsächlech schwaarz op wäiss sollt kréien, dass Lëtzebuerg net méi misst Strof bezuelen. Dat war en Zil, wat mer eis zesumme gesat hunn.

An dofir och nach eng Kéier en drëtte Merci un all d'Gemengeresponsabel, déi hir Projeten uerdentlech virugedriwwen hunn, an un d'Syndikater. An ech mengen, dass dat heite wierklech dofir e begrëssenswäerten, wichtege Projet ass.

Ech wëll awer och op d'Froen nach ganz kuerz agoe vum Här Kaes, wou och den Här Gusty Graas kuerz eppes gesot huet, op d'Thematik vun de Micropolluants. Dat ass eng ganz wichteg Thematik, där mer eis mussen an diesen Zäite bewosst sinn an unhuelen. Do denken ech, sollte mer... An do hu mer e Virreiderland, dat ass d'Schwäiz, déi hu scho fir déi nächst Joren e Plang.

Ech mengen, fir Lëtzebuerg muss mer eis Situatioun genee kucken. Do ass d'Situatioun un der Musel sécherlech eng aner wéi un enger Uelzecht, déi schon immens belaaucht ass. Dofir sollte mer hei eng risikobaséiert Approche fueren an net nëmmen ee Kritär huele wéi zum Beispill d'Gréisst vun enger Kläranlag, mä wierklech kucken, dass mer resultatorientéiert schaffen an eis do e gudden Plang maachen.

Hei ass eng wichteg Komponent, dass mer eben déi véiert Stuf hei hu fir dese Projet. An zu Recht gouf och deen anere Pilotprojet, dee mer an deser Anlag hunn, erwäant, an zwar dee vum Phosphor. Dat ass och e ganz wichteg Element vun deemem Projet.

An zulescht wëll ech dann drop agoen, jo, wa mer eis Gedanke maachen, dass d'Projeten uerdentlech virugedriwwen ginn an d'Käschten net explodéieren, hei an deemem Projet hu mer e Projetsmanager drop sätzen, deen dat Ganzt soll virundreiwen. Dee gétt zu 100% vum Stat iwwerholl. An dann hoffe mer, dass mer a schnellen Delaien an an där Dynamik, wou mer haut sinn, dese Projet kënne realiséieren, fir eng gutt Qualitéit vun eise Gewässer ze garantéieren.

Villmools Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci och. An da géife mer zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7334 iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7334 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwuer.

60-mol Jo. Unanimitéit. Domat ass de Projet 7334 ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden (par M. Laurent Mosar), Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Martine Hansen);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia (par Mme Sam Tanson), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, fir d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen zum leschte Punkt vun eisem Ordre du jour kommen: eng Ännerung vun eisem Reglement, opgrond vu Reaktiounen vum GRECO betreffend eise Code de déontologie. An d'Wuert huet de Rapporteur, den Här Gast Gibéryen.

12. 7343 - Proposition de modification de l'Annexe 1 du Règlement de la Chambre des Députés

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*), *rapporteur.*- Merci, Här President. Ech versprechen Iech, ech versichen, et esou kuerz ze maache wéi méiglech, well haut diskutéiere mer an decidéiere mer eng weider Kéier iwwer eist Reglement, des Kéier méi spezifesch iwwert d'Annex 1 vun eisem Reglement, de Code de conduite, dee mir eis als Deputéierte ginn hunn.

Dese Code ass a Kraaft getratt während der Sessioun 2014-2015. Esou wéi de President et gesot huet, de Grupp GRECO - Groupe d'États contre la corruption - vum Conseil de l'Europe huet eise Code de conduite évaluéiert an eis déi eng oder déi aner Recommendation gemaaht, Ännerungen, déi virun allem den Artikel 8 vun der Annex 1 betreffen iwwert déi Prozeduren, wann eventuell eng Violatioun géif festgestallt ginn, déi vun engem vun ons Deputéierte vis-à-vis vun eisem Code de conduite géif gemaaht ginn. De Paragraf 8 hält zéng Moosnamen fest am Fong, wat Prozeduren ass, wann eppes net a senger Legalitéit wier, wann e Feelverhale wier, wann eng Infraktioun wier, wat fir Prozeduren da géife gemaaht ginn,

wéini dat de Comité consultatif géif agesat ginn a wat d'Sanktiounen wieren.

En huet awer am Fong net kloer festgehalen, wien am Fong kann d'Prozedur declenchéieren. Et steet just am éischte Paragraf: «lorsqu'il y a des raisons sérieuses de penser qu'un député a commis une infraction».

De GRECO seet, mir missten dat präziséieren, a proposéiert dann, dass am Fong all Bierger, chaque citoyen, misst d'Recht hunn, wann e géif mengen, et wier eng Violatioun vis-à-vis vun eisem Code entstanden - sief et, dass eppes falsch deponéiert gi wier, sief et, dass eppes vergiess gi wier -, dass dann all Bierger d'Recht krit, fir ebe kënnen dat beim Chamberspräsident ze deklaréieren.

Dat ass am Fong den éischten Artikel, deen also elo festhält, dass all Bierger d'Recht huet, beim Chamberspräsident iergendwéi eng Irregularitéit oder eng Violatioun - wann e mengt, déi festgestallt ze hunn - kënnen ze deklaréieren.

A fir de Fall, wou déi Contestatioun géint de Chamberspräsident selwer gericht wier, da misst en dat vis-à-vis vun der Presidentekonferenz maachen. Dat ass also den éischten Artikel, dee mer haut änneren.

Deen zweeten, dat ass am Fong eng Iddi, déi du vun der Reglementscommissioun selwer komm ass. Mir hunn, wéi gesot, dass dee Comité consultatif, wou mer elo an engem neien Artikel bäisetzen, dass dee Comité consultatif, wann e géif befaasst gi mat iergendwéi enger Reklamatioun vis-à-vis vun engem Deputéierten, dann d'Recht hätt, vun deem Deputéierten, deen dann och misst déi Informatiounen dem Comité consultatif liwweren, déi ze verlaangen, fir kënnen seng Aarbecht vun der Kontroll ze maachen.

Et sinn also des zwou kleng Ännerungen, engersäits, dass all Bierger kann d'Prozedur declenchéieren an eppes mellen, an anerersäits, dass de Comité consultatif ka vun deem concernéierten Deputéierte verlaangen, déi Informatiounen an dat Material zur Verfügung gestallt ze kréien, wat se brauchen, fir ebe kënnen hir Konklusiounen do ze zéien.

Déi Iddie sinn an der Reglementscommissioun eestëmmeg ugeholl ginn an ech géif och d'fir d'Chamber invitéieren, deene Propositiounen zouzestëmmen.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci dem Här Rapporteur. An d'Wuert huet elo direkt den Här Paul-Henri Meyers.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers** (*CSV*).- Här President, mir hunn déi Ännerung, déi nützlich ass, mat an der Commissioun gedroen. An ech bréngen och hei den Accord vun der CSV.

► **M. Laurent Mosar** (*CSV*).- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Den Här Alex Bodry huet d'Wuert.

► **M. Alex Bodry** (*LSAP*).- Jo, Här President, ech bréngen och den Accord vun eiser Fraktioun, dat ass selbstverständlech, well mer déi dote Froen och scho virun enger Zäitchen diskutéiert haten an der Institutiounskommissioun.

Wéi dee leschten Tëscherreport komm ass vum GRECO, deen op där enger Säit drop higewisen hat, et soll een och ervirsträchen, dass mer u sech, wat d'Chamber ugeet, vun deene fënnf Recommendationen, déi si sengerzäit formuléiert haten, eng ganz ëmgesat hunn a véier deelweis ëmgesat hunn, besser leien do als Parlament, wéi eigentlech déi Froen, déi gestallt gi si par rapport zu Moosnamen, déi misste geholl ginn, fir ze garantéieren, dass de Korruptiounsrisiko bei der Justiz an op anere Plaze méi klenggehalte gëtt, also dass mer u sech do unerkannt kritt hunn, dass eng gewëssen Aarbecht vun eis gemaaht ginn ass.

Mir haten eis jo sengerzäit 2014, wéi mer eisen éischte Code de déontologie iwwerhaupt ginn hunn hei als Parlament, wou mer relativ e Retard hate par rapport zu anere Parlamenten, dat muss ee soen, streng gehalten eigentlech un déi Regeln, déi beim Europaparlament gellen, a mir hunn déi praktesch eent zu eent iwwerholl.

Dat huet den Advantage, dass dann all Lëtzebuurger Deputéierten eigentlech, ob national oder europäesch, ënnert deeselwechte Regimm falen. Et huet natierlech och awer den Desavantage, dass mer déi Onzouglängechkeeten, déi sécherlech och an deene Bestëmmunge vum Code vun den Europadeputéierte sinn, natierlech och dann hei zu Lëtzebuerg erëmfannen.

An dozou gehéiert sécherlech, dass mer eis zwar Verhalensregele ginn hunn, wéi mer mat Interessekonflikter ëmginn, wat fir eng Deklaratioun mer maache mussen, fir eng gewëssen Transparenz ze gewäreeschten, wat d'Aktivitéit

téite vun den Deputéierten ugeet nieft hiren eigentlechen Deputéiertenaktivitéiten, dass mer op där anerer Säit awer déi Kontroll iwwert dat, wat do deklaréiert gëtt, eigentlech net fest genuch verankert hunn.

Et ass eigentlech dee Kritikpunkt, deen ëmmer erëmmkomm ass an deene Rapporten, och vun den Experte vum Conseil de l'Europe a besonnesch vum GRECO. An dat huet eis dozou beweegt, fir e puer Ännerungen ze proposéieren, déi den Här Rapporteur hei duergeluecht huet, wou mer op där enger Säit also e Recht aféieren, wat esou offen net bestanen huet - och wann et tëschent den Zeile sécherlech schonn haut do géif bestoen -, dat ass, dass all Bierger ka soen: „Ma ech sinn der Meinung, dass do eng Deklaratioun gemaaht ginn ass, déi onkomplett ass oder déi souguer falsch ass.“ An da muss mer eis Méiglechkeete ginn, dass mer esou enger Remark kënnen nogoen. Déi war bis elo net ginn, ausser d'Verwaltung hätt dat dote gemaaht.

Hei gétt also déi eenzeg Instanz, mengen ech, déi och eng gewëssen Autoritéit huet an deem ganze Beräich, fir kënnen eng onofhängeg Kontroll ze maachen, dat ass eise Comité consultatif, dee mat Externe vun der Chamber jo besat ass, deen also da kann déi Kontroll maachen. Mä en huet keng speziell Befugniss. Also muss e Wee fonnt ginn, wéi en dann un déi Informatiounen kënnt, fir dass e kann déi lwwerprüfung maachen.

An do hu mer eis geëneegt, dass mer soen: Ma ja, déi dote Commissioun, déi seet, wat se brauch, fir déi Behauptungen ze verifizéieren, an et ass un Deputéierten dann, hinnen déi Informatiounen ze ginn, déi se ebe gefrot hunn, fir kënnen hir Kontrollmissioun ze maachen.

Dat ass dat, wat mer hei virgesinn hunn. Ech mengen, dass dat eng Verbesserung ass par rapport zu eisem aktuelle System, dee sécherlech eng Rei vu Schwachstellen huet, an dass dat heiten och, mengen ech, d'äerft Gnod an den Ae vum GRECO fannen.

An ech mengen, dass mer hei also e gudden Geste maachen. Nodeem mer eng éischte Kéier scho virun net allze laanger Zäit eis e puer praktesch Froen iwwer en interne Reglement vum Bureau geregelt hunn, wéi mer enzel Froen handhaben, kënnt hei eng zousätzlech Ännerung mat derbäi, déi eigentlech eise System stärkt an och méi glafwierdeg mécht. Duerfir wäerte mer deen doten Text och stëmmen.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Dann huet d'Wuert den Här Berger.

► **M. Eugène Berger** (*DP*).- Merci, Här President. Och Merci dem Rapporteur fir säi Rapport. Ech mengen, et ass och scho villes gesot ginn. Mir maachen hei eng Adaptatioun vun eisem Chambersreglement opgrond vun deene Recommendationen vum GRECO. Ech mengen, d'Stëchwuert ass hei „Transparenz“. Dat ass awer wichteg, dass mer hei wierklech solle Patte blanche weisen als Chamber, well et ass och wichteg fir d'Bierger dobaussen, fir dass se weiderhi Vertrauen an d'Politik, an déi enzel Politiker behalen.

Mir alignéieren eis hei och op dat, wat am EU-Parlament gang und gäbe ass. Wéi gesot, dass ass eng spezifesch Dispositioun, fir dass ebe bei där Transparenz, déi affichéiert gëtt, awer och eng Kontrollméiglechkeet ginn ass. Wéi gesot, mir kënnen dat awer voll a ganz ënnerstetzen, well et wierklech och am Sënn vun enger transparenter Demokratie ass. Ech ginn den Accord och vum menger Fraktioun zu där Ofännerung vun deem Reglement.

Merci.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci och. D'Madamm Viviane Loschetter huet d'Wuert.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Här President, déi gréng ginn den Accord zu deser Modifikatioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Dann huet den Här Baum d'Wuert.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Jo, Merci, Här President. Och mir wäerten deser Ännerung vum Reglement eis Zoustëmmung ginn. Et ass effektiv esou, dass, wéi mer och schonn 2014 d'Debatt geféiert hunn iwwert de Code de déontologie, mer dozou och eng ganz Rëtsch Schwachstellen oder d'Onzouglängechkeeten, déi sech ugebaant hunn, schonn dee Moment monéiert hunn. Ech mengen, dass mer net der-

laanschtkommen, datt déi nächst Chamber sech dat nach eng Kéier muss als Ganzt op d'Long zéien.

Dëst ass awer elo eng punktuell Verbesserung, déi virun allem d'Kontrollméiglechkeeten ausweit, souwuel wat de Comité consultatif ugeet wéi awer och d'Saisine, déi vun all Bierger ka gemaach ginn. Et ass sécherlech e Fortschrëtt, dee mir ënnerstëtzen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Domat si mer um Enn vun eiser Diskussioun ukomm. A mer kënnen iwwert den Ännerungsvorschlag vun eise Chamberreglement mat der Numero 7343 ofstëmme.

Vote sur l'ensemble de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 7343

Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass ofgeschloss.

60-mol Jo. Unanimitéit. Domat ass d'Ännerung vun eise Reglement 7343 ugeholl.

Ont voté oui: *Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden (par M. Laurent Mosar), Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme*

Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet (par M. Claude Wiseler);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton (par M. Alex Bodry), M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusti Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude

Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Gérard Anzia (par M. Henri Kox), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Mir sinn um Enn vun eiser Sëtzung ukomm. Rendez-vous muer de Moien um néng Auer.

Merci.

(Fin de la séance publique à 19.05 heures)

Sommaire des séances publiques n^{os}53, 54 et 55

53e séance

Ouverture de la séance publique p. 726

7283 - Projet de loi portant modification:

1° de la loi modifiée du 18 décembre 1987 organisant le centre thermal et de santé de Mondorf-les-Bains;

2° de la loi modifiée du 26 mars 1992 sur l'exercice et la revalorisation de certaines professions de santé;

3° de la loi modifiée du 11 août 2006 relative à la lutte antitabac;

4° de la loi modifiée du 14 juillet 2015 portant création de la profession de psychologue p. 726-730

7277 - Projet de loi portant approbation de la Convention de coopération entre le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume de Belgique en matière de médicaments et de produits de santé, fait à Luxembourg, le 17 janvier 2018 p. 730

7004 - Projet de loi modifiant

1. le Code de la sécurité sociale;
2. la loi du 27 juin 2018 ayant pour objet l'organisation de l'Université du Luxembourg;
3. la loi modifiée du 30 juillet 1960 concernant la création d'un fonds national de solidarité p. 730-732

6810 - Projet de loi relative à une administration transparente et ouverte p. 732-738

7220 - Projet de loi portant modification

1° du Code pénal;

2° du Code de procédure pénale;

3° du Nouveau Code de procédure civile;

4° de la loi modifiée du 31 janvier 1948 relative à la réglementation de la navigation aérienne;

5° de la loi modifiée du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie;

6° de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat;

7° de la loi modifiée du 17 mars 1992 portant 1. approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle;

8° de la loi modifiée du 14 juin 2001 portant 1. approbation de la Convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, faite à Strasbourg, le 8 novembre 1990; 2. modification de certaines dispositions du Code pénal; 3. modification de la loi du 17 mars 1992 1. portant approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne, le 20 décembre 1988; 2. modifiant et complétant la loi du 19 février 1973 concernant la vente de substances médicamenteuses et la lutte contre la toxicomanie; 3. modifiant et complétant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle,

en vue d'adapter le régime de confiscation p. 738-740

7305 - Projet de loi

1° relative à la mise en application du règlement (UE) 2016/1103 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnaissance et de l'exécution des décisions en matière de régimes matrimoniaux et du règlement (UE) 2016/1104 du Conseil du 24 juin 2016 mettant en œuvre une coopération renforcée dans le domaine de la compétence, de la loi applicable, de la reconnais-

sance et de l'exécution des décisions en matière d'effets patrimoniaux des partenariats enregistrés; et

2° modifiant le Nouveau Code de procédure civile en y ajoutant un article 685-2ter p. 740

54e séance

Ouverture de la séance publique p. 741

7208 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2016/2258 du Conseil du 6 décembre 2016 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'accès des autorités fiscales aux informations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux et modifiant

1. la loi modifiée du 29 mars 2013 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal;

2. la loi du 18 décembre 2015 relative à la Norme commune de déclaration (NCD), et

3. la loi du 23 décembre 2016 relative à la déclaration pays par pays p. 741-742

7327 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à la vérification des pouvoirs p. 742-744

7335 - Proposition de modification des Annexes 4 et 5 du Règlement de la Chambre des Députés p. 745

7169 - Projet de loi ayant pour objet d'autoriser le Gouvernement à subventionner l'exécution d'un dixième programme quinquennal d'équipement de l'infrastructure touristique p. 745-751

55e séance

Ouverture de la séance publique p. 752

Communications p. 752

Ordre du jour p. 752

Heure d'actualité au sujet du plan du Gouvernement britannique pour l'après-Brexit p. 752-755

7142 - Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1984 sur le régime des langues p. 755-758

7151 - Projet de loi relative au traitement des données des dossiers passagers dans le cadre de la prévention et de la répression du terrorisme et de la criminalité grave et portant modification de la loi du 5 juillet 2016 portant organisation du Service de renseignement de l'État p. 758-760

7207 - Projet de loi instaurant un régime d'aide dans le contexte du système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre après 2012 p. 760-762

7235 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013 p. 762

7264 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol destinés à l'observation de la Terre p. 762-764

7303 - Projet de loi

1° portant sur l'organisation et le fonctionnement du Lycée technique hôtelier Alexis Heck et

2° modifiant la dénomination du lycée p. 764-765

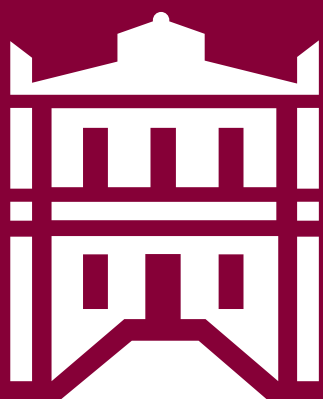
7334 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer:

1° au financement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station d'épuration biologique intercommunale du bassin hydrographique de la Syre supérieure à Uebersyren;

2° au financement des infrastructures de traitement des eaux urbaines résiduaires en provenance du centre pénitentiaire de Schlassig;

3° au financement des infrastructures de raccordement et de traitement des eaux usées de la zone aéroportuaire à la station d'épuration biologique d'Uebersyren p. 765-767

7343 - Proposition de modification de l'Annexe 1 du Règlement de la Chambre des Députés p. 767-768

Suivez la Chambre des Députés
sur Facebook, Twitter et
Instagram

Sommaire des questions parlementaires

Question n°	Auteur	Objet			
3911	Martine Hansen	Poste de directeur au Service de la formation professionnelle	3996	Gérard Anzia	Association des gardes et gestionnaires de chasse et de pêche
3913	Martine Hansen	Instances de l'éducation nationale	3997	Laurent Mosar	Tensions entre les États-Unis et la Turquie
3951	Max Hahn	Mise en place d'un système d'alerte	3998	Marc Spautz	Prétendue mésentente au sein de l'Inspection du travail et des mines (ITM)
3964	André Bauler, Max Hahn	Climatisation dans les trains	3999	Josée Lorsché	Contrôle des ponts et viaducs routiers au Luxembourg
3967	Laurent Mosar	«Plan de Chequers» du Gouvernement britannique	4000	Martine Hansen	Instituteurs spécialisés dans la scolarisation des enfants à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques (I-EBS)
3974	André Bauler, Max Hahn	Climatisation dans les cabines des conducteurs de train	4001	Marc Spautz	Technologie DAB (Digital Audio Broadcasting)
3976	Gusty Graas	Traitements médicamenteux prophylaxie pré-exposition (PrEP) et prophylaxie post-exposition (PEP) au VIH	4002	Cécile Hemmen	Sécurité des ouvrages d'art
3978	Nancy Arendt	Harcèlement sexiste	4004	Josée Lorsché	Gaspillage alimentaire au sein d'un lycée
3979	Nancy Arendt	Pédopornographie	4005	Nancy Arendt	Polyneuropathies et autres pathologies lourdes
3980	Gérard Anzia	Projet touristique à Weiswampach	4009	Diane Adehm, Gilles Roth	«iPolice»
3982	Gérard Anzia	Projet touristique à Weiswampach	4010	Diane Adehm, Gilles Roth	CGDIS
3983	Taina Bofferding	«Ennemis» de l'extrême droite	4012	Claudine Konsbruck	Feux de signalisation
3984	Jean-Marie Halsdorf	Traitement réservé aux dénonciations de tiers par les administrations de l'État dans l'exercice de leurs attributions de surveillance et de contrôle	4014	Marco Schank, Marc Spautz	Restitution de quotas d'émission de gaz à effet de serre par ArcelorMittal
3985	Diane Adehm, Gilles Roth	Régime des impatriés	4015	Martine Hansen	Paiement des aides dans le cadre des programmes agroenvironnementaux
3992	Martine Hansen	«Bildungsbericht»	4016	Cécile Hemmen	Pénurie de sticks d'adrénaline
3993	Max Hahn	Ligne 215 du RGTR	4017	Laurent Mosar	Peine de mort requise contre cinq militants des droits de l'homme en Arabie Saoudite
3994	Laurent Mosar	FinTech	4018	Cécile Hemmen	Rougeole
			4020	Cécile Hemmen	Chaleur
			4025	Alex Bodry	Gratuité des livres scolaires

Question 3911 (03.07.2018) de Mme Martine Hansen (CSV) concernant le poste de directeur au Service de la formation professionnelle:

Au cours de la période législative 2013-2018, le poste de directeur au service de la formation professionnelle au Ministère de l'Éducation nationale a été occupé successivement par trois fonctionnaires différents. Selon un article du «Lëtzebuurger Land» daté du 08 juin 2018, le directeur actuel, Jean-Marie Wirtgen, sera nommé au poste de directeur à l'Observatoire national de la qualité scolaire.

Dans ce contexte, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

- Monsieur le Ministre peut-il nous confirmer cette information?

- Dans l'affirmative, quand le ministère fera-t-il de nouveau un appel à candidature au poste de directeur au Service de la formation professionnelle?

- Dans la mesure où une réforme de la formation professionnelle se trouve actuellement en cours de procédure législative, qui assume les tâches de directeur au Service de la formation professionnelle jusqu'à la nouvelle nomination?

Réponse (21.09.2018) de M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

En date du 21 juin 2018, S.A.R. le Grand-Duc a nommé Monsieur Jean-Marie Wirtgen «aux fonctions d'observateur à l'Observatoire national de la qualité scolaire pour une durée renouvelable de sept ans avec effet à partir du 15 juillet 2018.»

La vacance du poste de directeur du Service de la formation professionnelle et l'appel aux candidatures y relatif ont été publiés et à l'échéance du 10 juillet, deux candidatures m'étaient parvenues.

Mon choix s'est porté sur Madame Véronique Schaber qui a été nommée avec effet au 15 juillet 2018 à la fonction de directeur du Service de la formation professionnelle.

général des différents interlocuteurs, j'aimerais poser la question suivante à Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

- Monsieur le Ministre peut-il nous fournir une liste, voire un organigramme de tous les comités, conseils, observatoires et autres instances qui ont été instaurés, respectivement qui existent au sein du Ministère de l'Éducation nationale, y compris leurs tâches correspondantes?

Réponse (18.09.2018) de M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

Pendant la législature actuelle, un certain nombre d'organes en relation avec l'éducation nationale ont été nouvellement créés tandis que d'autres ont pu être renforcés ce qui a permis de combler des lacunes évidentes dans les processus de consultation, notamment dans le domaine du développement curriculaire. Il s'agit en l'occurrence des commissions nationales de l'enseignement fondamental, des commissions nationales de l'enseignement secondaire et du Conseil national des programmes.

Le projet de loi 7154 portant création d'une représentation nationale des parents, qui fut voté par la Chambre des Députés en sa séance du 5 juillet 2018 et qui entrera en vigueur sous peu, renforce la culture de coopération entre l'école et les parents des élèves, en créant une représentation démocratiquement élue qui assumera le rôle de porte-parole des parents et de conseil auprès du Ministre de l'Éducation nationale et qui garantira aux parents leur place dans les stratégies d'éducation mises en œuvre pour le meilleur avenir possible des enfants et des jeunes. La Conférence nationale des élèves quant à elle est l'organe indépendant qui représente les élèves au niveau national.

À côté de l'organe consultatif qu'est le Conseil supérieur de l'éducation nationale et qui existe depuis sa création en 2002, l'Observatoire national de la qualité scolaire fut mis en place pour procéder à des analyses systémiques indépendantes.

Entre ces divers organes, il n'y a pas de liens hiérarchiques. Les missions respectives sont définies par les lois et règlements afférents, dont les articles correspondants sont fournis en annexe.

(Annexe à consulter auprès de l'Administration parlementaire ou sur www.chd.lu - Travail à la Chambre - Rôle des affaires - Questions parlementaires - rechercher n° de la question.)

Question 3951 (23.07.2018) de M. Max Hahn (DP) concernant la mise en place d'un système d'alerte:

À ma question parlementaire n°2249 du 25 juillet 2016 concernant la mise en place d'un système d'alerte, Monsieur le Ministre de l'Intérieur m'avait répondu que les évaluations en cours permettrait fin 2016 de décider quel système serait introduit au Luxembourg. En effet, en 2016, les services compétents étaient sur le point de finaliser les analyses y relatives pour pouvoir trancher entre un système d'alerte par SMS et un système d'alerte via une application du type Katwarn.

Dans ce contexte, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de l'Intérieur:

- Est-ce qu'une décision concernant le système à mettre en place a déjà été prise?

- Dans l'affirmative, quel système d'alerte sera mis en place et quelles en seront les fonctionnalités?

- Monsieur le Ministre peut-il m'informer dans quel laps de temps un tel système pourrait voir le jour?

Réponse (05.10.2018) de M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur:

Après une phase d'évaluation et de négociations entamée depuis 2016 avec plusieurs partenaires, l'application «GouvAlert.lu» a été présentée lors d'une conférence de presse le 2 octobre 2018.

La fonctionnalité première de ce système est de pouvoir prévenir directement les citoyens qui n'ont pas toujours accès à une source d'information classique dans le cas d'une situation d'urgence ou d'un état de crise ayant un impact sur la sécurité publique.

Elle permet ainsi au CSU 112 ou au Service de la communication de crise du Ministère d'État de diffuser des alertes sur des incidents majeurs qui surviennent à l'échelle nationale.

Dans ce cas, une notification est affichée sur tous les appareils connectés qui ont installé l'application.

En cas d'incident local, le CGDIS peut définir une zone à risque ou un périmètre d'intervention restreint. Dans ce cas, l'alerte sera uniquement affichée sur les appareils présents dans la zone, ainsi que lors de toute entrée ou sortie du périmètre en question.

L'application «GouvAlert.lu» permet également d'offrir une intervention rapide et pré-

cise aux usagers. En effet, grâce au nouveau système, les usagers ont la possibilité de contacter le numéro d'urgence 112 directement via l'application. Par ce biais, l'appel sera géolocalisé de sorte à faciliter aux intervenants des services de secours la localisation de l'appelant pour éviter toute perte de temps.

En plus de ces diverses fonctionnalités, l'application permet également de consulter différentes informations sur les bons gestes et comportements à adopter en situation de crise et donne accès aux plans d'intervention d'urgence provenant du site www.infocrise.lu

Cette nouvelle application mobile d'alerte de la population sur smartphone, qui s'inscrit dans une démarche globale de sensibilisation et d'assimilation de la population aux risques encourus, est gratuite, disponible en trois langues et téléchargeable sur App Store et Google Play.

Question 3964 (01.08.2018) de MM. André Bauler et Max Hahn (DP) concernant la climatisation dans les trains:

Pendant la saison estivale, la chaleur s'installe également dans les trains ne disposant pas de systèmes d'air conditionné. Selon les dires de certains voyageurs empruntant ces trains, les températures dépassent régulièrement le seuil des 30°C.

Il est clair qu'un trajet, sous ces conditions, est peu confortable sans parler des effets sur la santé qu'un tel déplacement peut avoir pour les personnes fragiles, telles que les nourrissons, les personnes âgées ou les personnes souffrant d'une maladie cardiaque.

Au vu de ce qui précède, nous aimerions poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

- Combien de trains sont actuellement équipés d'un système d'air conditionné?

- Quelles lignes sont le plus souvent desservies par des trains non climatisés? Pourquoi?

- Ne serait-il pas opportun d'équiper l'ancien matériel roulant d'une climatisation provisoire?

Question 3913 (04.07.2018) de Mme Martine Hansen (CSV) concernant les instances de l'éducation nationale:

Pour mieux identifier les diverses instances de l'éducation nationale, et pour avoir un aperçu

- À partir de quelle année, tous les trains seront-ils équipés de tels systèmes?

Réponse (19.09.2018) de **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*:

À ce jour, les CFL comptent 60 trains équipés d'un système de climatisation. Pourtant, les 22 automotrices de la série 2000 ne sont pas équipées d'un tel système.

En termes de places assises pour les voyageurs, 86% des places assises sont climatisées.

Les automotrices de la série 2000 sont principalement utilisées sur les lignes suivantes:

- Luxembourg - Diekirch
- Kautenbach - Wiltz
- Volmerange - Dudelange
- Rumelange - Noertzange
- Esch - Audun-le-Tiche

Le choix de ces lignes se fait principalement par deux critères:

1) La fréquentation moyenne de ces lignes:

Les automotrices de la série 2000 sont les véhicules avec le moins de places assises parmi le parc de matériel roulant des CFL et sont par conséquent utilisées sur les lignes les moins fréquentées.

2) La compatibilité technique:

Les automotrices 2000 ne peuvent pas, pour des raisons techniques, circuler en dehors du réseau ferré luxembourgeois et par conséquent elles ne peuvent donc pas être affectées à des lignes transfrontalières.

En 2010, lors des travaux de préparation de la révision «opération caisse», les CFL avaient envisagé d'équiper la série 2000 avec une climatisation. À l'époque, il s'est pourtant avéré que l'envergure des travaux y relatifs et les coûts en résultant étaient considérablement trop élevés pour justifier l'installation d'un tel système et le projet a été abandonné.

Toutefois, contrairement aux autres séries, la série 2000 dispose de fenêtres ouvrables. Ainsi, il est possible de ventiler le compartiment voyageurs et d'améliorer le climat à l'intérieur de celui-ci.

Pendant la phase des vacances d'été, les CFL ont en plus réduit l'utilisation des automotrices de la série 2000 au strict minimum. Ainsi, seulement dix de 22 automotrices de la série 2000 sont en service pendant cette période.

Les CFL sont en train d'acquérir 34 nouvelles automotrices. La livraison de ces automotrices est prévue entre décembre 2021 et décembre 2024. Dans ce cadre, les automotrices de la série 2000 seront mises hors service et la totalité du parc sera dès lors équipée d'un système de climatisation.

Question 3967 (02.08.2018) de **M. Laurent Mosar** (CSV) concernant le «**plan de Chequers**» du Gouvernement britannique:

À trois mois de la fin prévue des négociations relatives aux modalités de sortie du Royaume-Uni de l'Union européenne, un «divorce» sans accord ne peut plus être exclu. Ces derniers jours, les ministres britanniques ont multiplié leurs visites à l'étranger. Monsieur Hunt, chef de la diplomatie britannique, était en déplacement à Vienne, tandis que Madame May devrait rencontrer le président français ce vendredi sur le lieu de vacances de ce dernier.

Ces entretiens interviennent à un moment où le négociateur de l'UE pour le Brexit a retouché le plan de Theresa May. Michel Barnier aurait, en effet, indiqué que l'UE «ne peut pas déléguer, et ne déléguera pas l'application de sa politique et de ses règles douanières» à un pays tiers. L'idée de la mise en place d'un système d'arbitrage indépendant pour déterminer si la législation britannique était assez proche des textes en vigueur dans l'UE et pour in fine permettre au Royaume-Uni d'avoir accès au marché unique n'a pas eu les faveurs de Michel Barnier.

Face au rejet de l'UE, les autorités britanniques auraient précisé lundi que les services financiers étaient exclus de ce dispositif. L'exécutif britannique aimerait obtenir un traitement de la City identique à celui reconnu par l'UE à New York ou Singapour.

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Premier Mi-

nistre, Ministre d'État, à Monsieur le Ministre des Affaires étrangères et européennes et à Monsieur le Ministre des Finances:

1) Des membres de l'exécutif britannique ont-ils demandé une entrevue avec le Gouvernement luxembourgeois?

2) Comment le Gouvernement se positionne-t-il par rapport au «plan de Chequers»? Que signifie pour le Luxembourg l'exclusion des services financiers du plan du Gouvernement britannique?

3) Le Gouvernement est-il préparé au scénario d'un «no deal»? Quelles seraient les conséquences d'un tel cas de figure sur le fonctionnement de la place financière et de l'économie luxembourgeoise en général?

Réponse commune (07.09.2018) de **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*, de **M. Jean Asselborn**, *Ministre des Affaires étrangères et européennes*, et de **M. Pierre Gramegna**, *Ministre des Finances*:

ad 1) Après la publication du «plan de Chequers», les membres de l'exécutif britannique ont pris contact avec leurs homologues d'autres États membres pour présenter les grandes lignes des propositions britanniques et fournir, le cas échéant, des explications détaillées. C'est ainsi que le Chancelier de l'Échiquier Philip Hammond s'est entretenu avec Monsieur le Ministre des Finances Pierre Gramegna en marge de l'ECOFIN du mois de juillet à Bruxelles. Des contacts ont également eu lieu au niveau des fonctionnaires.

ad 2) La position du Gouvernement relatif à la sortie du Royaume-Uni de l'Union européenne se définit par rapport aux intérêts du Luxembourg et non pas par rapport au «plan de Chequers». Les vues du Gouvernement sont coordonnées dans les enceintes bruxelloises avec la Commission et les autres États membres de l'UE.

Le Gouvernement note par ailleurs que le plan du Gouvernement britannique inclut les services financiers dans ses paragraphes 58-71 au sous-chapitre 1.3.4 «Financial Services».

ad 3) Au vu de l'état d'avancement des négociations sur le Brexit, le scénario d'un «no deal» ne peut être exclu à ce stade. Les conséquences d'un «no deal» ont de vastes et complexes ramifications de sorte qu'il s'avère difficile, voire impossible, d'en appréhender toute l'étendue. Il importe de préserver la stabilité financière dans l'Union européenne, y compris au Luxembourg, et la sécurité juridique pour les acteurs économiques concernés. L'objectif du Gouvernement est d'aboutir à un accord avec le Royaume-Uni. L'absence d'un accord entraînerait une situation de perdant-perdant et ne serait dans l'intérêt de personne. Le Gouvernement renvoie dans ce contexte également à sa réponse donnée à la question parlementaire n°2515 qui demeure valable.

Question 3974 (06.08.2018) de **MM. André Bauler** et **Max Hahn** (DP) concernant la **climatisation dans les cabines des conducteurs de train**:

Nous osons revenir à notre question parlementaire n°3964. Des personnes concernées viennent de nous informer qu'en saison estivale des températures très élevées, dépassant régulièrement les 40°C, seraient observées dans les cabines des conducteurs de train, notamment dans les anciens trains.

Dans ce contexte, nous souhaitons poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

- Monsieur le Ministre a-t-il déjà reçu des réactions de la part des personnels des CFL, notamment de la part des conducteurs de locomotives?

- Monsieur le Ministre est-il d'avis que des conditions de travail pareilles représentent un risque de sécurité en suscitant notamment des difficultés de concentration?

- Hormis les considérations de sécurité à proprement parler, Monsieur le Ministre estime-t-il que les conditions décrites ci-dessus représentent des conditions de travail acceptables?

- Existe-t-il des normes de sécurité respectivement des normes de santé à respecter pour protéger les personnels des CFL durant les journées de canicule? Dans la négative, Monsieur le Ministre est-il d'avis qu'une modification de la réglementation y relative serait de mise?

- Combien de trains sont équipés d'une climatisation installée dans la cabine des conducteurs de train?

- Monsieur le Ministre voit-il des moyens concrets permettant d'équiper les cabines des conducteurs de train d'une climatisation appropriée?

Réponse (19.09.2018) de **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*:

Pendant la période du 1er juillet 2018 au 9 août 2018, les CFL ont reçu sept signalements de conducteurs de trains concernant la température élevée à l'intérieur de la série 2000. Principalement, les conducteurs ont demandé de faire circuler davantage de matériel climatisé (ce qui a été réalisé au maximum) et d'équiper la série 2000 avec une climatisation (projet abandonné en 2010).

Lors d'une canicule, les conditions de travail au poste de conduite de la série 2000 ne sont pas comparables à celles sur un poste de conduite climatisé d'une autre série. Néanmoins, les conducteurs sont bien familiarisés avec la série 2000. Ils sont au courant des mesures à prendre en période de grande chaleur, comme par exemple de conduire avec les deux fenêtres latérales ouvertes, de boire suffisamment et de se protéger contre l'ensoleillement par le store de soleil.

À remarquer qu'un conducteur de train qui est d'avis que son état ne lui permet pas de réaliser son travail peut à tout moment se déclarer inapte au service et se faire remplacer par un autre conducteur.

Les conditions de travail ne sont certes pas faciles par période de grande chaleur. Tout nouveau matériel sera équipé de climatisations, aussi bien pour les compartiments voyageurs que pour les postes de conduite.

À noter que selon les enregistrements Meteolux, le mois de juillet 2018 a été le plus ensoleillé depuis leurs enregistrements avec 348 heures d'insoleillement par rapport à une moyenne de 250 heures. Les précautions contre la chaleur pour le personnel des CFL sont les mêmes que les recommandations émises pour le reste de la population.

Les automotrices de la série 2000 sont en service depuis le début des années 90, sans poser de risque de sécurité. L'utilisation de ces automotrices est actuellement sans alternative, à part la suppression de trains.

À ce jour, les CFL comptent 60 trains équipés d'un système de climatisation. Pourtant, les 22 automotrices de la série 2000 ne sont pas équipées d'un tel système.

En 2010, lors des travaux de préparation de la révision «opération caisse», les CFL avaient envisagé d'équiper la série 2000 avec une climatisation. À l'époque il s'est pourtant avéré que l'envergure des travaux y relatifs et les coûts en résultant étaient considérablement trop élevés pour justifier l'installation d'un tel système et le projet a été abandonné.

Les cabines de conduite de la série 2000 disposent de fenêtres latérales ouvrables. Ainsi, il est possible de ventiler la cabine et d'améliorer le climat à l'intérieur de celle-ci.

Pendant la phase des vacances d'été, les CFL ont réduit l'utilisation des automotrices de la série 2000 au strict minimum. Ainsi, seulement dix des 22 automotrices de la série 2000 ont été en service pendant cette période.

Question 3976 (07.08.2018) de **M. Gusty Graas** (DP) concernant les **traitements médicamenteux prophylaxie pré-exposition (PrEP) et prophylaxie post-exposition (PEP) au VIH**:

La prophylaxie pré-exposition (PrEP) et la prophylaxie post-exposition (PEP) figurent parmi les traitements médicamenteux actuellement les plus prometteurs dans la lutte contre le sida.

Au Luxembourg, le remboursement de la PrEP par la CNS fait actuellement l'objet d'un projet pilote au CHL, à la fin duquel il sera décidé si la PrEP sera remboursée définitivement par la CNS.

Il me revient également qu'un traitement PEP est automatiquement prescrit aux agents de police qui ont été exposés à un risque d'infection dans l'exercice de leur fonction.

Dans ce contexte, j'aimerais poser les questions suivantes à Madame la Ministre de la Santé, à Monsieur le Ministre de la Sécurité sociale et à Monsieur le Ministre de la Sécurité intérieure:

- Quand le projet pilote susmentionné prendra-t-il fin?

- Quel en est le bilan? Combien de personnes ont eu recours à la PrEP?

- Est-il d'ores et déjà possible d'annoncer si le remboursement par la CNS sera maintenu au-delà du projet pilote?

- Monsieur le Ministre de la Sécurité intérieure peut-il fournir des statistiques quant au nombre d'agents policiers qui ont dû se soumettre à un traitement PEP? Les agents de police sous trai-

tement sont-ils mis en congé de maladie? Y a-t-il déjà eu des agents qui ont contracté le sida pendant l'exercice de leurs fonctions?

- Hormis les agents policiers, combien de personnes ont eu recours à un traitement PEP pendant les cinq dernières années?

- Le traitement PEP est-il remboursé par la CNS?

- Le traitement PEP est-il accessible dans tous les centres hospitaliers? Dans la négative, ne serait-il pas judicieux d'offrir ce traitement d'urgence dans toutes les régions du Luxembourg?

Réponse commune (12.09.2018) de **Mme Lydia Mutsch**, *Ministre de la Santé*, de **M. Romain Schneider**, *Ministre de la Sécurité sociale*, et de **M. Etienne Schneider**, *Ministre de la Sécurité intérieure*:

Les deux formes de chemoprophylaxie, à savoir la prophylaxie post-exposition (PEP) et la prophylaxie pré-exposition (PrEP) sont effectivement très efficaces pour éviter l'infection par le virus de l'immunodéficience acquise (VIH).

Le projet pilote PrEP, qui se déroule au Service national des maladies infectieuses établi au Centre Hospitalier de Luxembourg (CHL), a débuté en avril 2017. Avec une durée prévue de deux ans, il se terminera donc fin mars 2019. Il s'adresse exclusivement à des personnes à très haut risque d'infection par le virus.

Une évaluation intérimaire a été réalisée sur les données des douze premiers mois du projet pilote (avril 2017 - mars 2018).

Sur cette période, 56 personnes (55 hommes et une femme) ont consulté pour s'informer sur la PrEP et finalement 49 personnes ont eu recours au traitement préventif. Trois personnes ont décidé de renoncer à ce traitement et quatre personnes étaient en attente de démarrage du médicament. Un peu plus de la moitié ont opté pour une prise quotidienne, alors que les autres préfèrent la prise à la demande au moment des expositions à risque. Actuellement, les nouvelles demandes d'inclusion dans le programme sont fluctuantes, avec entre trois et huit personnes par mois. Jusqu'à présent la PrEP n'est utilisée que pour l'exposition sexuelle au VIH, et pas encore pour l'exposition parmi les usagers de drogues par voie intraveineuse. La grande majorité des participants sont des hommes ayant des rapports sexuels avec des hommes, cinq personnes font partie des couples sérodiscordants, c'est-à-dire des couples stables dont un membre est séropositif, l'autre séronégatif. Les personnes incluses dans le programme sont revues régulièrement à la consultation de maladies infectieuses et sont testées pour les infections sexuellement transmissibles. Aucun cas de transmission de VIH n'a heureusement été constaté à ce jour, alors que 16 cas de nouvelles infections bactériennes ont été diagnostiqués et traités (cinq syphilis, sept gonorrhées et sept infections à Chlamydia).

Il est encore trop tôt pour tirer des conclusions finales de ce projet pilote et donc de décider si la PrEP sera maintenue à long terme. Cependant, il est important de noter que le Luxembourg a été le troisième pays européen à proposer la PrEP - après la France en janvier 2016 et la Norvège quelques mois plus tard - et que nous voyons actuellement de plus en plus de pays européens s'engager dans cette voie et offrir ce type de prévention, qui devient donc une sorte de «good practice» en la matière. Il faut aussi signaler qu'en France, l'Inspection générale des affaires sociales vient de publier en juin 2018 son rapport définitif sur les deux premières années d'utilisation de la PrEP. Ce rapport ne met pas en doute les bénéfices de la PrEP, bien au contraire, insiste pour que le dispositif soit plus généralement disponible sur tout le territoire.

La PEP est utilisée depuis de multiples années au Luxembourg. Elle est prise en charge à 100% par la CNS et s'adresse à deux types de personnes, à savoir i) celles qui ont eu une exposition professionnelle au virus VIH par le contact avec du sang éventuellement contaminé (p. ex. piqûres accidentelles par des aiguilles d'injection chez les infirmières, ou blessures ou morsures chez les policiers pendant des arrestations de suspects...), ii) celles avec une exposition potentielle au virus lors de rapports sexuels non protégés ou lors de la consommation de certaines drogues. Le début d'un traitement PEP est une urgence après exposition éventuelle au virus, sachant que l'efficacité du traitement est d'autant plus grande que sa mise en route est rapide.

Pendant les cinq dernières années, 20 agents de police ont été soumis à une prophylaxie post-exposition.

Les agents susmentionnés n'ont pas été en congé de maladie pendant le traitement en question.

Aucune des personnes n'a été contaminée par le virus de l'immunodéficience humaine pendant l'exercice de leur fonction.

En 2016, les médecins du Service national des maladies infectieuses ont réalisé une séance d'information sur la PEP à destination des médecins urgentistes et des pharmaciens hospitaliers de tous les hôpitaux du pays, et une procédure opérationnelle nationale a été distribuée. L'information sur les indications d'un tel traitement ainsi que sur les modalités pratiques de mise en route du traitement (souvent par «kit de démarrage» dans les services d'urgence) sont donc disponibles dans toutes les régions du pays. Par ailleurs, il faut noter que les médicaments nécessaires pour le démarrage d'un traitement PEP font partie de la liste des médicaments qui doivent obligatoirement être disponibles au service SAMU et dans les pharmacies des hôpitaux. Cette liste est tenue à jour et communiquée régulièrement aux intéressés par la Division de la pharmacie et des médicaments de la Direction de la santé.

Vérification faite auprès des directions médicales des hôpitaux concernés au mois d'août 2018, nous avons reçu confirmation que le traitement PEP est effectivement disponible dans les différents sites du Centre Hospitalier Emile Mayrisch (Esch-sur-Alzette, Niederkorn et Dudelange) et qu'environ dix à 15 personnes y ont bénéficié du traitement dans les cinq dernières années. Le traitement est également disponible au Centre Hospitalier du Nord (sites Etelbruck et Wiltz), mais son utilisation semble exceptionnelle. Les Hôpitaux Robert Schuman confirment aussi la possibilité d'initier un traitement PEP sur les sites Kirchberg (Hôpital et maternité Bohler), Zitha et Clinique Sainte-Marie par kits de démarrage, le suivi des personnes étant réalisé par la suite au Service national des maladies infectieuses. Trois kits ont été utilisés dans les cinq dernières années.

Au CHL, le Service national des maladies infectieuses assure une disponibilité 24h/24, 7j/7 et tous les jours de l'année pour le début d'un traitement PEP par une infirmière spécialisée en maladies infectieuses sur avis d'un médecin infectiologue.

Sans surprise, une large majorité des personnes concernées s'adresse au service national pour obtention d'une PEP et l'utilisation de la PEP au CHL a été donc la suivante:

Année	Nombre de traitements PEP
2013	99
2014	92
2015	100
2016	119
2017	117
Total	527

Les personnes vues au CHL pour une PEP proviennent régulièrement d'autres cantons du pays, voire de la Grande Région (assurés CNS frontaliers), comme le montre une récente analyse du lieu de résidence de 379 personnes.

(Graphique à consulter auprès de l'Administration parlementaire ou sur www.chd.lu - Travail à la Chambre - Rôle des affaires - Questions parlementaires - rechercher n° de la question.)

En conclusion, on peut affirmer que la PEP est facilement disponible dans toutes les régions du pays, même si une majorité de personnes préfère s'adresser au Service national des maladies infectieuses pour un démarrage de traitement.

Question 3978 (08.08.2018) de Mme Nancy Arendt (CSV) concernant le harcèlement sexiste:

Dans un article publié le 3 août 2018 par le «Luxemburger Wort», il était question de l'agression récente d'une étudiante parisienne dans l'espace public, qui avait suscité une vague d'indignation en France. L'article a également évoqué le projet de loi sur la lutte contre les violences sexuelles et sexistes qui vient d'être entériné par l'Assemblée nationale, visant entre autres à sanctionner l'outrage sexiste, un phénomène devenu très préoccupant en France. Ainsi par exemple, un individu qui poursuit une personne dans la rue et qui insiste pour obtenir son numéro de téléphone, qui s'approche d'une personne pour entrer dans son espace intime ou qui essaie de l'intimider risque, en cas de flagrant délit, une contravention d'au moins 90 euros. Si certains observateurs critiquent l'applicabilité de cette nouvelle mesure répressive, d'autres s'en espèrent un changement de mentalité.

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions suivantes à Madame la Ministre de l'Égalité des chances et à Monsieur le Ministre de la Justice:

- Quelle est la position du Gouvernement relative au nouveau cadre légal adopté le 1er août 2018 par l'Assemblée nationale en France concernant plus particulièrement la lutte contre l'outrage sexiste?

- Madame et Monsieur les Ministres disposent-ils de statistiques relatives au harcèlement sexiste dans l'espace public au Luxembourg et estiment-ils qu'il s'agit d'un phénomène devenu plus fréquent ces dernières années?

- Madame et Monsieur les Ministres seraient-ils disposés à suivre l'initiative de la France?

Réponse commune (07.09.2018) de Mme Lydia Mutsch, Ministre de l'Égalité des chances, et de M. Félix Braz, Ministre de la Justice:

Les questions de l'honorable Députée se rapportent à la récente loi adoptée par le parlement français concernant le renforcement de la lutte contre les violences sexuelles et sexistes, dont le titre III contient également des dispositions réprimant l'outrage sexiste. L'outrage sexiste y est défini comme «le fait (...) d'imposer à une personne tout propos ou comportement à connotation sexuelle ou sexiste qui soit porte atteinte à sa dignité en raison de son caractère dégradant ou humiliant, soit créée à son encontre une situation intimidante, hostile ou offensante». La nouvelle loi française prévoit une amende d'au moins 90 euros.

Le Code pénal luxembourgeois ne connaît pas la notion de l'outrage sexiste, tel qu'il est défini dans le texte français. Voilà pourquoi, le Gouvernement a suivi le débat français avec grand intérêt, du fait que l'adoption de la loi était précédée de consultations préliminaires très étendues, à citer notamment le rapport d'information n°574 très détaillé du Sénat sur le projet de loi renforçant la lutte contre les violences sexuelles et sexistes². Cette documentation pourrait servir de base pour les réflexions à mener au Luxembourg concernant le renforcement de la lutte contre toute forme de violences basées sur le genre, y compris l'introduction de l'outrage sexiste au Code pénal. Les statistiques de la Police grand-ducale se limitent aux faits tels qu'ils sont définis au Code pénal et ne comportent pas d'informations concernant l'outrage sexiste.

Question 3979 (08.08.2018) de Mme Nancy Arendt (CSV) concernant la pédopornographie:

Dans leur réponse commune à ma question parlementaire n°3859 du 11 juin 2018, Messieurs les Ministres de la Justice et de la Sécurité intérieure ont fait savoir qu'en 2017, aucun cas de «cybersex» avec des personnes mineures n'a été détecté au Luxembourg.

Le rapport d'activité 2017 de la Police grand-ducale, quant à lui, a révélé que «(...) l'année 2017 a été marquée par une augmentation des affaires de pédopornographie sur Internet et par un chiffre toujours élevé de viols contre mineurs».

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions complémentaires suivantes à Monsieur le Ministre de la Justice et à Monsieur le Ministre de la Sécurité intérieure:

1) Comment Messieurs les Ministres s'expliquent-ils ces deux constatations a priori contradictoires?

2) Messieurs les Ministres peuvent-ils me communiquer des statistiques et explications plus détaillées concernant la pédopornographie sur Internet?

Réponse commune (07.09.2018) de M. Félix Braz, Ministre de la Justice, et de M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure:

ad 1) En ce qui concerne les affaires de pédopornographie sur Internet et les affaires dites de «cybersex», la section «Protection de la jeunesse et infractions à caractère sexuel» du Service de police judiciaire distingue entre deux faits différents:

- la pédopornographie met en scène par le biais d'images ou de films des mineurs/enfants

1 <http://www.assemblee-nationale.fr/15/ta/ta0169.asp>
2 Rapport d'information fait au nom de la délégation aux droits des femmes et à l'égalité des chances entre les hommes et les femmes (1) sur le projet de loi renforçant la lutte contre les violences sexuelles et sexistes, par Mesdames Annick Billon, Laurence Cohen, Laure Darcos, Françoise Laborde, Noëlle Rauscent et Laurence Rossignol. <http://www.senat.fr/rap/r17-574/r17-5741.pdf>

sur Internet. La personne qui a un intérêt pour de telles représentations fait des recherches ciblées sur Internet.

- Le «cybersex» constitue un contact via webcam entre un mineur et un adulte, par exemple dans un forum. L'adulte exige contre paiement de pouvoir visualiser des actes sexuels du mineur. Un tel cas n'a pas encore été signalé au Luxembourg.

ad 2) La section «Protection de la jeunesse et infractions à caractère sexuel» du SPJ a traité en 2017 au total 34 affaires du type pédopornographie. Étant donné que ces affaires sont toujours en cours d'instruction, il n'est pas possible de fournir de plus amples détails.

Pour la grande majorité des affaires où des personnes ont consulté des représentations pédopornographiques, le SPJ a été saisi via les systèmes de coopération internationale (Europol et Interpol).

Question 3980 (09.08.2018) de M. Gérard Anzia (déi gréng) concernant le projet touristique à Weiswampach:

En date du 15 juin 2018, la secrétaire d'État à l'Économie a présenté un projet d'investissement touristique d'une envergure de 50 millions d'euros et créant environ 50 emplois. Le projet consisterait à implanter un domaine touristique et de loisirs aux alentours des lacs de Weiswampach.

Selon mes informations, il existerait d'ores et déjà une convention approuvée par le Ministre de l'Intérieur entre la commune de Weiswampach et le promoteur ayant pour objet le développement dudit projet.

Dans ce contexte, je voudrais avoir les renseignements suivants de la part de Monsieur le Ministre de l'Intérieur:

1) Comme le projet touristique est d'une envergure appréciable, tant sur les montants engagés, tant sur la surface de +/- 40 ha des terrains communaux engagés, n'aurait-il pas été nécessaire de passer par un concours d'idée ou de soumission publique, avant de conclure cette convention entre un opérateur privé et la commune?

2) Selon mes informations, les infrastructures touristiques aménagées pourront être clôturées, selon le jugement du promoteur, pour besoins de sécurité et de qualité et les heures d'accès réglementées. Dans ce cas de figure, comment le libre accès du public au lac supérieur pour les baignades et le lac inférieur pour la pêche pourra-t-il être garanti et est-ce que l'accès devient payant? Ces zones accessibles au public font-elles partie intégrante du projet et sont-elles clairement définies? Les parkings publics nécessaires pour les promeneurs, baigneurs et pêcheurs seront-ils aménagés en proximité des lacs et est-ce qu'ils seront gratuits?

3) Encore selon mes informations, le groupe immobilier, porteur du projet, prévoit de transférer son siège et tous les services y afférents dans le complexe hôtelier de Weiswampach. Les activités commerciales du groupe immobilier sont-elles compatibles avec la zone touristique du PAG de la commune, ou seront-elles plutôt de nature à se retrouver dans une zone d'activités commerciales / de bureaux?

4) Pour conclure, le groupe immobilier, porteur du projet, prévoit de vendre des chambres, suites et studios dans le complexe hôtelier. Est-il garanti que le projet reste un projet touristique et ne devient pas, par intermédiaire de ces ventes, un projet immobilier d'habitations?

Réponse (07.09.2018) de M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur:

ad 1) Le Ministère de l'Intérieur a été saisi d'une délibération du conseil communal de la commune de Weiswampach ayant adopté la convention prôchée, ceci aux fins d'approbation sur base des articles 106.2 et 173ter de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988.

Par cette convention, le conseil communal a concédé à la société un droit d'emphytéose et un droit de superficie. Outre l'approbation par le Ministre de l'Intérieur, ces opérations ne sont pas soumises à des conditions légales particulières en ce qui concerne la procédure de cession et le type de cession des droits. La commune ne peut donc pas être obligée ni à une publicité, ni à une mise en concurrence préalable. Le recours à une procédure publique présente certes l'avantage d'une certaine transparence et de mettre la commune à l'abri de critiques éventuelles, mais relève tout autant de son libre choix.

ad 2) Seule la partie du projet, dénommée «fun park», pourra être clôturée par la société, mais dans les seuls intérêts de l'intégrité des infra-

structures créées et de la sécurité des occupants ainsi que sous réserve de l'accord de la commune. Tous les autres espaces restent accessibles au public, dont certains demeurent sous la gestion exclusive de la commune et seront prévus pour les activités de baignade et la pratique de la pêche. Les surfaces réservées actuellement au parcage de véhicules, accessibles gratuitement, seront conservées et mises à disposition du public dans les mêmes conditions.

ad 3) Le transfert du siège d'une société commerciale dont l'objet social consiste en l'exploitation d'un complexe touristique dans une partie du PAG classée «zone touristique» ne me semble pas prohibée. Il appartient aux autorités communales de vérifier que les dispositions du PAG soient respectées.

ad 4) La convention approuvée par mes soins ne renseigne pas sur la vente de chambres, de suites ou de studios. Par rapport à la nature du projet, la même conclusion que sous le point 3 ci-dessus s'impose.

Question 3982 (09.08.2018) de M. Gérard Anzia (déi gréng) concernant le projet touristique à Weiswampach:

En date du 15 juin 2018, la secrétaire d'État à l'Économie a présenté un projet d'investissement touristique d'une envergure de 50 millions d'euros et créant environ 50 emplois. Le projet consisterait à implanter un domaine touristique et de loisirs aux alentours des lacs de Weiswampach.

Selon mes informations, il existerait d'ores et déjà une convention approuvée par le Ministre de l'Intérieur entre la commune de Weiswampach et le promoteur ayant pour objet le développement dudit projet.

Dans ce contexte, je voudrais avoir les renseignements suivants de la part de Madame la Ministre de l'Environnement:

1) D'après mes informations, le promoteur immobilier veut faire démarrer les travaux encore en septembre 2018, qu'en est-il des autorisations requises? Quelles demandes ont été déjà introduites, quelles autorisations tombant dans vos attributions sont nécessaires et quel est l'état du dossier?

2) Comme le projet, lors de sa présentation s'est dit durable et respectueux de l'environnement, le projet définit-il, selon vos informations, des normes environnementales à respecter au niveau des aménagements intérieurs et extérieurs, comme espaces verts, gestion de l'eau, énergies renouvelables, matériaux de construction, gestion des déchets, gaspillage alimentaire ou autres?

3) Si mes informations sont exactes, suivant la convention, la commune de Weiswampach est tenue d'assurer une bonne qualité de l'eau des lacs de Weiswampach. Or, face à la prolifération de cyanobactéries dans le lac, la vocation touristique du projet est affectée et des mesures d'amélioration s'imposent. Est-ce que le Département de l'environnement a dès lors été contacté par la commune et des mesures pour améliorer la qualité de l'eau de baignade ont-elles été prises?

Réponse commune (03.10.2018) de M. Claude Turmes, Secrétaire d'État au Développement durable et aux Infrastructures, et de Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement:

ad 1) Il m'importe de souligner que l'établissement en question ne pourra se réaliser que dans le respect de toutes les obligations légales dans le domaine de l'environnement et des procédures de consultation du public afférentes requises. Dans un souci de transparence et de clarification du dossier, j'ai invité la commune de Weiswampach et le requérant à une réunion de coordination au Ministère du Développement durable et des Infrastructures.

Un projet de village de vacances relève de la classe 1 en matière d'établissements classés («commodo»). Une demande d'autorisation relative à ce titre n'a, jusqu'à présent, pas été introduite auprès de l'Administration de l'environnement. Conformément à l'article 17 de la loi modifiée du 10 juin 1999 relative aux établissements classés, une autorisation préalable est requise avant la construction et l'exploitation d'un établissement classé.

Par ailleurs, une autorisation en vertu de l'article 23 de la loi modifiée du 19 décembre

2008 relative à l'eau est également nécessaire. Dans ce domaine, aucune demande n'a été introduite jusqu'à présent pour le projet en question. Lors des réunions préliminaires entre l'Administration de la gestion de l'eau et un bureau d'études qui avaient eu lieu le 18 avril 2016 et le 7 juillet 2017, un projet sommaire d'un complexe hôtelier et de chalets a été présenté. La gestion des eaux usées et des eaux pluviales de ce projet est soumise à l'autorisation selon l'article 23 de la loi susmentionnée.

Lors d'un autre contact bilatéral, l'administration communale de Weiswampach a manifesté le souhait de classer le lac supérieur en eaux de baignade. Un programme de monitoring d'une durée de trois ans doit attester que la qualité d'eau est appropriée comme eaux de baignade. Ce monitoring n'a pas encore commencé. Des informations concrètes en ce qui concerne les autres activités dans le lac ne sont pas connues.

ad 2) N'ayant pas été saisi à ce jour du dossier complet, une réponse à cette question ne peut être donnée. Le choix des matériaux de construction et des techniques d'énergies renouvelables relève de la responsabilité de l'exploitant. Les exigences en matière de performance énergétique des bâtiments sont régies par des règlements grand-ducaux, la gestion des déchets par la loi modifiée du 21 mars 2012 relative aux déchets ainsi que par les législations communales de la commune d'implantation, la gestion de l'eau tombe sous le champ d'application de la loi du 20 juillet 2017 modifiant la loi modifiée du 19 décembre 2008 relative à l'eau.

ad 3) Les causes d'une prolifération de cyanobactéries sont multiples. Leur développement excessif est engendré dans des eaux riches en nutriments (surtout en phosphore), peu aérées ou stagnantes et exposées à un ensoleillement intense. La prolifération de cyanobactéries au lac de Weiswampach a été observée pour la première fois en 2018.

Il m'importe de souligner que des mesures sont prises afin de détecter l'origine de la prolifération des cyanobactéries. L'Administration de la gestion de l'eau est en train de faire une analyse détaillée des cours d'eau qui se dégorgent dans le lac pour détecter des pollutions éventuelles afin de définir des mesures concrètes pour améliorer la situation. Ceci dans l'intérêt d'une meilleure qualité de l'eau du lac et afin de sauvegarder sa vocation touristique.

Question 3983 (09.08.2018) de Mme Taina Bofferding (LSAP) concernant les «ennemis» de l'extrême droite:

Selon les médias allemands, environ 25.000 personnes seraient répertoriées en tant qu'«ennemis» avec leurs nom, adresse et numéro de téléphone sur des listes d'organisations de l'extrême droite. Ces listes auraient été trouvées lors d'un certain nombre d'opérations policières. Les personnes concernées n'ont pas été informées de ce fait et les listes n'ont pas été centralisées.

1) Monsieur le Ministre peut-il me dire si des listes similaires ont apparues jusqu'ici au Luxembourg?

2) Dans l'affirmative, les personnes concernées ont-elles été informées du fait qu'elles se retrouvent sur une liste d'extrémistes les qualifiant d'«ennemis»? Par quelles mesures ces personnes sont-elles protégées suite à une telle menace?

3) Quelle est l'envergure au Luxembourg d'actes de violence liés à l'extrême droite? Combien de plaintes respectivement de condamnations pour actes violents commis au cours des années passées peuvent être attribuées à l'extrême droite?

Réponse (03.09.2018) de M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure:

ad 1) Aucune liste similaire n'est apparue au Luxembourg jusqu'à présent.

ad 2) /

ad 3) Les lésions corporelles sont prévues aux articles 398 et suivants du Code pénal. Aucune circonstance aggravante pour motivation raciste n'y est prévue à l'heure actuelle. De ce fait, il est impossible de chiffrer le nombre d'actes de violence liés à l'extrême droite.

Il convient cependant de noter qu'en 2017, 30 affaires d'incitation à la haine (article 457-1 et suivants du Code pénal) ont été transmises au parquet.

Les statistiques relatives aux condamnations relevant de la compétence du Ministre de la Justice.

Question 3984 (09.08.2018) de M. Jean-Marie Halsdorf (CSV) concernant le traitement réservé aux dénonciations de tiers par les administrations de l'État dans l'exercice de leurs attributions de surveillance et de contrôle:

Il arrive que des administrations étatiques soient saisies par des tierces personnes d'une dénonciation visant une ou des violations alléguées de la loi par des opérateurs privés, notamment en matière d'environnement, d'hygiène, de sécurité, de santé, etc. Si le bien-fondé d'une partie non négligeable de ces dénonciations peut être confirmé à l'issue des contrôles, d'autres peuvent en revanche s'avérer infondées voire malveillantes.

À ce propos, je voudrais donc obtenir des réponses aux interrogations suivantes:

1) Est-ce qu'il existe au niveau gouvernemental des instructions clairement définies et uniformes quant au suivi et aux règles procédurales à observer en matière de dénonciations?

2) Est-ce que toute dénonciation est automatiquement suivie d'une mission de contrôle ou existe-t-il une marge d'appréciation dans le chef des administrations concernées?

3) Quelles sont les précautions prises par les administrations afin de préserver les droits des personnes physiques ou morales qui font l'objet d'une telle dénonciation, spécialement en ce qui concerne les règles en matière de procédure administrative non contentieuse et notamment le droit d'accès de tout administré aux pièces de son dossier personnel? L'identité de l'auteur et le contenu de la dénonciation sont-ils communiqués aux intéressés?

4) Quelles sont les suites réservées à des dénonciations anonymes?

5) Quelles seront les incidences dans ce contexte de l'entrée en vigueur prochaine de la loi relative à une administration transparente et ouverte?

Réponse (17.09.2018) de M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État:

ad 1) Dans sa démarche face à ce type de dénonciations l'administration est guidée, suivant le cas, par les règles de la procédure administrative non contentieuse (PANC), les prescriptions de nature générale inscrites à l'article 23 du Code de procédure pénale et par les procédures en place qui sont prévues dans la législation spécifique dont la violation est alléguée. Ceci vaut tout particulièrement pour les matières énumérées dans la question parlementaire, qui tombent dans le cadre des missions propres aux administrations en charge de veiller à l'application de la loi dans leur domaine de compétence respectif. Ce faisant, dans la mise en œuvre concrète de leurs missions de contrôle, les pratiques suivies par les administrations peuvent diverger et au vu de leur spécificités ne sont pas uniformes.

Au-delà de ce cadre légal précis, il n'y a pas d'instructions gouvernementales spécifiques en matière de dénonciations de tiers.

ad 2) En fait, tout dépend de la matière visée par la dénonciation, du caractère sérieux et de la gravité du contenu ainsi que du degré de précision de la plainte. Certaines plaintes qui manquent de précision ne reçoivent aucune suite parce que leur auteur n'a pas révélé son identité et ne peut partant plus être joint pour livrer les compléments d'informations indispensables à l'ouverture d'un dossier.

Il s'y ajoute qu'en application des règles de la PANC, l'administration ou l'agent de l'État qui est destinataire d'une dénonciation d'un tiers doit, s'il s'avère qu'il n'est pas compétent au regard de la matière visée, la continuer par la voie hiérarchique à l'administration en charge.

Parmi les administrations qui mettent à disposition des plaignants un formulaire de plainte spécifique en ligne, le taux des plaintes qui génèrent une suite est estimé à environ 90%.

ad 3) En qui concerne la procédure appliquée pour veiller à préserver les droits des personnes qui font l'objet de telles dénonciations, tout dépend ici encore de la matière visée et partant de la législation en question. Ainsi, à titre illustratif, l'article L.615-2 du Code du travail prévoit que «Le personnel de l'Inspection du travail et des mines est tenu de garder le secret des informations confidentielles reçues dans ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, sous peine des sanctions prévues à l'article 458 du Code pénal.»

Il est permis d'affirmer que de manière générale, les administrations en question procèdent à leurs investigations sur le terrain, fut-ce suite à une dénonciation d'un tiers, sur base de leur mission de contrôle général, et n'indiquent pas toutes, ni systématiquement, qu'ils agissent sur base d'une plainte. Les agents des administrations chargés d'une mission de contrôle ont différents statuts, tels que par exemple celui d'officier de police judiciaire ou bien d'inspecteur du travail.

En cas de violation de prescriptions légales, telles que le tapage nocturne, l'incinération de déchets, de pneus, etc., le passage d'un agent appelé suite à une dénonciation permettra aisément de procéder au constat matériel de la violation alléguée.

En application des règles qui gouvernent la protection des données personnelles, l'identité du plaignant n'est pas révélée. Il en va de même du contenu matériel de la dénonciation dont les détails ne sont pas révélés. D'ailleurs, il arrive que le plaignant ait déposé une plainte anonyme voire qu'il ait fait part de son souhait de rester anonyme. Or, les courriers anonymes mis à part, les administrations insistent auprès des plaignants de soumettre leurs doléances par écrit et certaines offrent soit des formulaires de prises de contact en ligne ou par envoi d'un courriel, sinon mettent à disposition des formulaires de saisie d'une plainte administrative sur la plateforme guichet.lu.

(cf. p. ex. <https://guichet.public.lu/content/dam/guichet/catalogue-formulaires/plaintes/plainte-administration-environnement/plainte-administration-environnement-FR.pdf>)

ad 4) Pour les suites réservées à des dénonciations anonymes, il est renvoyé à ce qui vient d'être exposé ci-avant.

ad 5) L'article 6 de la loi sur l'administration transparente et ouverte prévoit en son point 3 que les documents qui comportent une opinion communiquée à titre confidentiel à l'administration ne peuvent être communiqués qu'à la personne concernée, à moins que le caractère confidentiel du document n'ait été levé par la personne étant à l'origine du document.

Par conséquent, les documents contenant des informations relatives à une dénonciation ne sauraient être communiqués à tout un chacun, mais seulement à la personne concernée, c'est-à-dire à la personne faisant l'objet d'une dénonciation. À souligner qu'au titre de la procédure administrative non contentieuse, tout administré a droit à la communication intégrale du dossier relatif à sa situation administrative.

En ce qui concerne les documents relatifs aux missions de contrôle, d'inspection et de régulation des organismes tombant sous le champ d'application de la loi, il convient de noter qu'ils sont exclus du droit d'accès, c'est-à-dire qu'ils ne sont ni publiables, ni communicables.

Question 3985 (09.08.2018) de Mme Diane Aehm et M. Gilles Roth (CSV) concernant le régime des impatriés:

Une circulaire du directeur des contributions L.I.R. n°95/2 du 27 janvier 2014 a pour objet d'encadrer, au niveau de l'impôt sur le revenu, les dépenses et charges qu'une entreprise assume dans le cadre de l'embauchage sur le marché international de salariés qualifiés et spécialisés (ci-après les «frais»).

Ces frais constituent des dépenses d'exploitation dans le chef de l'entreprise. Qui plus est, divers avantages accordés à l'impatrié ne sont pas pris en compte au titre des articles 95 et 104 de l'impôt sur le revenu.

Selon un article paru sur reporter.lu, ni l'Administration des contributions directes ni le Ministère des Finances ne disposent d'informations précises au sujet de ce régime. Pourtant, la circulaire est sans équivoque à cet égard:

«Au début de chaque année (au plus tard le 31 janvier), l'employeur est tenu de communiquer par écrit une liste nominative des salariés bénéficiant de la présente mesure.»

Au vu de ce qui précède, nous aimerions poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre des Finances:

- Combien de salariés ont pu bénéficier de ce régime de faveur par an depuis 2014?

- Quel est le déchet fiscal associé à ce régime de faveur (i) en ce qui concerne l'imposition des entreprises concernées et (ii) en ce qui concerne l'imposition des avantages accordés aux impatriés?

- Combien de salariés ont bénéficié aussi bien du régime institué par la circulaire n°95/2 que de celui applicable en vertu de la circulaire n°104/2?

Réponse (06.09.2018) de M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances:

Le régime de l'encadrement fiscal des dépenses et charges en relation avec l'embauchage sur le marché international de salariés a été introduit en 2010, par la première circulaire L.I.R. n°95/2 du 31 décembre 2010. Celle-ci fut mise à jour par les circulaires L.I.R. n°95/2 du 21 mai 2013 et du 1er janvier 2014. Cette dernière se limitait à mettre le texte en conformité avec le droit européen.

Selon les termes de la circulaire initiale, «afin de garder une longueur d'avance sur leurs concurrents et afin de développer des produits et technologies innovants, les grandes entreprises ont de plus en plus besoin de compléter leur personnel par quelques personnes hautement compétentes et disposant de connaissances approfondies dans certains secteurs spécifiques. Ces personnes ne peuvent en règle générale pas être recrutées sur le marché national ou sur celui de la Grande Région, mais l'employeur les cherche sur le marché mondial en vue de leur embauchage. Pour attirer les spécialistes requis et les encourager à s'installer au Luxembourg, les employeurs sont dans l'obligation de prendre à leur charge une large partie des frais de la personne engagée.» Ces considérations sont toujours d'actualité, notamment dans le contexte du Brexit.

D'après les informations communiquées aux bureaux compétents de l'Administration des contributions directes, quelque 885 salariés ont bénéficié entre début 2014 et août 2018 de la circulaire L.I.R. n°95/2 du 27 janvier 2014.

Le déchet fiscal lié à ladite circulaire ne peut être déterminé à ce stade. En effet, quant aux entreprises ayant engagé des salariés qualifiés et spécialisés impatriés, les impositions des années 2014 à 2018 n'ont pas toutes été établies, et les frais en relation avec les impatriés, comme l'invoquent correctement les honorables Députés, sont des dépenses d'exploitation dans le chef de l'entreprise qui ne sont, la plupart du temps, pas dissociables des autres frais de personnel. En ce qui concerne le déchet fiscal lié à l'imposition des impatriés, il y a lieu de relever que les avantages alloués aux salariés visés ne sont connus définitivement qu'au moment de la vérification des employeurs par les bureaux Retenue à la source sur traitements et salaires (RTS) compétents. Les vérifications des années 2014 à 2018 sont actuellement encore en cours.

Il importe également de relever que la communication aux bureaux RTS, telle que prévue au point 6 de la circulaire L.I.R. n°95/2 du 27 janvier 2014, se limite à une «liste nominative» des bénéficiaires du régime.

Sur les 885 personnes, 198 ont reçu des avantages prévus par la circulaire L.I.R. n°104/2 du 29 novembre 2017 (qui a remplacé celle du 20 décembre 2012) traitant du régime d'imposition des plans d'options sur acquisition d'actions («stock option plans»).

Question 3992 (10.08.2018) de Mme Martine Hansen (CSV) concernant le «Bildungsbericht»:

La loi du 14 mars 2017 portant modification de la loi modifiée du 7 octobre 1993 ayant pour objet 1. la création d'un Service de Coordination de la Recherche et de l'Innovation pédagogiques et technologiques; 2. la création d'un «Centre de Gestion Informatique de l'Éducation»; 3. l'institution d'un Conseil scientifique a baissé la périodicité du «Bildungsbericht» de cinq à trois ans.

Dans sa réponse à ma question parlementaire n°3564 du 17 janvier 2018 au sujet de l'étude PISA, Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse a entre autres fait savoir que «Le prochain Bildungsbericht sera publié en décembre 2018.»

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser la question suivante à Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

- Sachant que le dernier «Bildungsbericht» a été publié en avril 2015, Monsieur le Ministre peut-il m'expliquer la (les) raison(s) pour laquelle (lesquelles) le prochain «Bildungsbericht» ne sera publié qu'en décembre de l'année courante, rendant ainsi la périodicité supérieure aux trois ans prescrits par la loi?

Réponse (21.09.2018) de M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

Le prochain «Bildungsbericht» ne sera publié qu'en décembre 2018 pour les raisons suivantes:

- L'Université du Luxembourg est chargée de l'élaboration du «Bildungsbericht 2018». Or, la loi en question qui a entre autres réduit la périodicité du «Bildungsbericht» de cinq à trois ans ne fut votée que le 14 mars 2017, ce qui a obligé l'université d'adapter la planification initiale concernant l'élaboration du «Bildungsbericht». Ceci explique pourquoi elle n'en a pas pu terminer la rédaction pour le mois de juillet de l'année en cours.

- Estimant que le «Bildungsbericht» est un document important qui mérite une attention particulière lors de sa publication, je ne veux pas risquer qu'il passe inaperçu dans la foulée des communications en relation avec la rentrée scolaire en septembre.

- Pour des raisons analogues, une publication au mois d'octobre pendant la période des élections législatives ne me semble guère indiquée.

Question 3993 (13.08.2018) de **M. Max Hahn** (DP) concernant la **ligne 215 du RGTR**:

À partir du 17 septembre, le terminus de la ligne 215 du RGTR ne se situera plus à la Charly's Gare, mais à la place de l'Étoile.

De même, le trajet de la ligne 215 ne passera plus par la route de Longwy, mais par la route d'Arlon depuis le CHL, avec la conséquence que le campus «Geeseknäppchen» ainsi que les quartiers limitrophes ne seront plus desservis par une connexion de bus en direction de Bascharage, à l'exception de la ligne de ramassage scolaire 216, qui pourtant ne fait que quelques trajets par jour.

Dans ce contexte, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

- Quelles autres lignes de bus auront leur terminus à la place de l'Étoile au fil des mois prochains?

- Quelles lignes assureront la desserte en direction de la Ville Haute? Est-il prévu d'augmenter les capacités des lignes actuelles pour absorber la hausse de passagers depuis la place de l'Étoile?

- Monsieur le Ministre envisage-t-il d'augmenter la fréquence de trajets de la ligne 216 afin de compenser l'arrêt de la desserte du «Geeseknäppchen» par la ligne 215?

- Dans l'affirmative, quelle fréquence de trajets serait nécessaire pour y parvenir? Un recensement a-t-il été réalisé pour prendre en considération le nombre d'élèves concernés ainsi que les horaires de ces élèves?

Réponse (10.09.2018) de **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*:

- Avec le changement d'horaires du 17 septembre, certaines lignes marqueront leur terminus à la Stäreplaz au lieu de continuer vers le centre de la ville ou encore le Kirchberg; d'autres lignes y marqueront un arrêt de passage pour continuer vers Monterey Parc. La ligne 215 tout comme cinq autres lignes auront leur terminus à la Charly's Gare.

- Suivant l'évolution du chantier pour le tram et finalement lors de la mise en service du tram à la gare de Luxembourg, toutes les lignes d'autobus qui proviennent de la région ouest du pays auront leur terminus à la Stäreplaz; le chiffre exact n'est pas encore déterminé au motif que la réorganisation du réseau RGTR, qui sera effectuée au cours de l'année 2019, aura un impact sur le nombre de lignes.

- Fin 2019, début 2020, le chantier du tram sera terminé dans l'axe avenue Emile Reuter, boulevard Royal, avenue de la Liberté avec comme résultat l'exploitation de ce tronçon par le tram. Ceci entraînera un saut qualitatif pour tous les usagers des transports en commun étant donné qu'aux heures de pointe, la cadence d'exploitation sera en principe de trois minutes.

- Les correspondances vers la Ville Haute seront assurées par le réseau bus de la Ville de Luxembourg, à savoir l'AVL. Les capacités seront adaptées au fur et à mesure suivant l'occupation des autobus.

- Le trajet de la ligne 215 est modifié au retour avec comme itinéraire «la route d'Arlon - la rue des Aubépines - la route de Longwy» ne passant par conséquent plus par la place de France.

Or, il échet de préciser qu'une ligne scolaire, à savoir la ligne 216, continue à desservir le campus «Geeseknäppchen»: en cas de besoin et au vu de l'impact éventuel de la modification de la ligne 215, les fréquences ou capacités pourront être modifiées ultérieurement. Certes, un recensement particulier n'a pas été effectué

à l'heure actuelle. Or, comme toutes les années, les données exactes sur le nombre d'élèves par localité, commune ou lycée (ainsi que les horaires de ces derniers) varient à chaque rentrée et ne sont jamais connus d'avance.

Question 3994 (13.08.2018) de **M. Laurent Mosar** (CSV) concernant les **FinTech**:

D'après un article paru récemment sur paperjam.lu, la City de Londres est en train de s'allier avec des places financières de renom à travers le monde pour créer le «Global Financial Innovation Network» (GFIN). Cette initiative vise, selon l'article, à fournir aux FinTech un environnement leur permettant de mettre à l'essai des solutions transfrontalières. Il s'avère toutefois que la zone euro ne fait pas partie de ce réseau de régulateurs nationaux.

C'est ainsi que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre des Finances:

- Comment Monsieur le Ministre juge-t-il cette initiative britannique?

- Le Luxembourg entend-il se rallier à cette initiative ou créer sa propre «sandbox»?

- Monsieur le Ministre ne craint-il pas que via cette initiative, la zone euro soit distancée par les Britanniques et ses «nouveaux» alliés en matière de FinTech?

Réponse (06.09.2018) de **M. Pierre Gramegna**, *Ministre des Finances*:

L'initiative de la City de Londres à laquelle fait référence l'honorable Député s'inscrit dans une démarche visant à maintenir la compétitivité de la place financière de Londres après la sortie du Royaume-Uni de l'Union européenne, en renforçant ses relations économiques avec des pays hors UE. Elle ne porte pas ombrage à la coopération entre autorités de surveillance des États membres de l'UE, qui s'échangent dans le cadre du système européen de surveillance financière sur l'expérience acquise dans le domaine FinTech. Le plan d'action FinTech publié par la Commission européenne en mars 2018 promeut d'ailleurs la coopération entre autorités nationales en matière de FinTech.

L'intérêt du Luxembourg à s'associer à l'initiative britannique ou la plus-value qu'elle pourrait apporter à la place financière ne sont pas clairement établis. D'ailleurs, au moment du lancement de l'initiative «Global Financial Innovation Network» (GFIN) début août de l'année courante, il apparaît qu'un seul État membre de l'Union européenne a jugé opportun d'y participer.

En ce qui concerne l'établissement d'une «sandbox» au Luxembourg, une telle approche ne s'est pas avérée nécessaire. La CSSF suit de près les développements technologiques présentant un intérêt pour le secteur financier et a régulièrement des interactions avec des acteurs établis au Luxembourg et avec des acteurs envisageant d'offrir des services financiers et produits fondés sur des technologies novatrices à partir du Luxembourg. En outre, le Luxembourg House of Financial Technology (LHoFT), créé par le Gouvernement avec pour mission de soutenir l'innovation technologique dans le secteur financier, connaît un succès remarquable au niveau international et contribue ainsi au développement de la compétitivité de la place.

Question 3996 (14.08.2018) de **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*) concernant l'**Association des gardes et gestionnaires de chasse et de pêche**:

En date du 10 juillet 2018, l'Association des gardes et gestionnaires de chasse et de pêche a introduit une demande en vue d'être agréée comme association de la protection animale. Selon la publication de l'arrêté ministériel par ladite association, le ministre aurait accepté la demande le 31 juillet 2018 avec l'avis favorable de l'Administration des services vétérinaires.

L'Association des gardes et gestionnaires de chasse et de pêche œuvre, suivant nos informations, exclusivement dans le domaine de la protection d'espèces (all.: Artenschutz), qui est un tout autre domaine que la protection des animaux qui tombe sous les attributions du Ministère de l'Agriculture.

Dans ce contexte, je voudrais avoir les renseignements suivants de la part de Monsieur le Ministre de l'Agriculture, de la Viticulture et de la Protection des consommateurs:

1) Quels sont les critères retenus dans l'objet des statuts de l'association afin de déterminer

son éligibilité pour recevoir l'agrément ministériel comme association de la protection animale suivant l'article 6 (3) de la loi du 27 juin 2018 sur la protection des animaux?

2) Retrouve-t-on dans l'objet de l'association un lien direct avec la protection des animaux? Si tel est le cas, les trois années d'activité dans le domaine de la protection animale sont-elles documentées par des rapports d'activité? Ces rapports d'activité étaient-ils disponibles au moment de la décision prise par le ministre?

3) L'article 2 de la loi sur la protection des animaux prévoit une exception à son champ d'application pour les domaines de la chasse et de la pêche, de même que l'article 9 concernant la condition de l'étourdissement précédant la mise à mort. N'est-il dès lors pas contradictoire d'attribuer le statut d'association pour la protection des animaux à une association dont l'objectif primaire est la chasse et la pêche et donc la mise à mort d'animaux?

Réponse (10.09.2018) de **M. Fernand Etgen**, *Ministre de l'Agriculture, de la Viticulture et de la Protection des consommateurs*:

ad 1) L'article 6, troisième paragraphe, de la loi du 27 juin 2018 sur la protection des animaux stipule que les associations de la protection animale, dont les statuts ont été publiés au Journal officiel du Grand-Duché de Luxembourg et exerçant depuis au moins trois ans leurs activités statutaires dans le domaine de la protection des animaux, peuvent faire l'objet d'un agrément par le ministre.

L'association dont il est question, à savoir l'Association des gardes et gestionnaires de chasse et de pêche AGGCP asbl remplit ces conditions et a par conséquent droit à l'agrément du ministre.

ad 2) La demande d'agrément était accompagnée d'un dossier qui explique sur plusieurs pages les différentes activités de l'association dont certaines sont en relation directe avec le bien-être animal:

- promotion de la protection qualifiée et le bon état sanitaire de notre cheptel gibier;

- recherche du gibier blessé à l'aide d'un chien de sang;

- lutte contre le braconnage et la pêche illicite;

- planification et élaboration de programmes de formation, favorisation de la formation continue et complémentaire tant générale que spécifique;

- information générale et adéquate au niveau des différents champs d'activité.

Les rapports d'activité de l'association n'étaient pas disponibles au moment de la prise de décision par le ministre.

ad 3) La loi du 27 juin 2018 sur la protection des animaux s'applique à tous les animaux vertébrés, par conséquent aussi aux animaux sauvages. Le champ d'application mentionné à l'article 2 couvre aussi la chasse et la pêche, mais cet article stipule que dans ces cas la loi s'applique, sans préjudice des législations en vigueur en matière de la chasse et de la pêche.

L'article 9 de la loi encadrant le respect du bien-être animal au moment de la mise à mort d'un animal n'est pas nécessairement en contradiction avec le bien-être animal lors des activités de la chasse tout comme lors de l'abattage d'un animal pour la consommation humaine ou la mise à mort des animaux dans un foyer d'épizootie dans le but de circonscrire l'extension de la maladie à d'autres cheptels.

En effet, l'article 9 reconnaît une dérogation pour l'étourdissement de l'animal avant la mise à mort de ce dernier dans le cadre des activités de chasse et de pêche, ces activités restent toutefois soumises aux dispositions relatives à la mise à mort. Ainsi, un chasseur qui ne se soumet pas à l'obligation de la recherche du gibier blessé lors de l'exercice de la chasse telle que prévue à l'article 14 de la loi du 25 mai 2011 relative à la chasse, pourrait se voir condamner non seulement pour non-respect des dispositions relatives à la chasse, mais également pour violation de l'article 9, paragraphe premier, deuxième alinéa, de la loi sur la protection des animaux, étant donné que toute douleur voire souffrance lors de la mise à mort du gibier n'a pas été évitée.

Question 3997 (14.08.2018) de **M. Laurent Mosar** (CSV) concernant les **tensions entre les États-Unis et la Turquie**:

La dégradation des relations entre les États-Unis et la Turquie a déclenché un effondrement sans précédent de la livre turque. Malgré les récentes annonces de la Banque centrale turque de fournir toute la liquidité nécessaire aux banques locales, les sanctions économiques

américaines impacteront probablement et ce de manière durable l'économie turque.

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre des Finances et à Monsieur le Ministre des Affaires étrangères et européennes:

- Quelle est la position du Gouvernement par rapport aux sanctions économiques américaines contre la Turquie?

- Quel est l'impact de cette politique sur l'économie luxembourgeoise? Monsieur le Ministre des Finances dispose-t-il d'informations quant à un éventuel impact négatif sur les établissements financiers de la place?

Réponse commune (17.09.2018) de **M. Pierre Gramegna**, *Ministre des Finances*, et de **M. Jean Asselborn**, *Ministre des Affaires étrangères et européennes*:

Les récentes sanctions économiques imposées par les États-Unis d'Amérique contre la Turquie relèvent d'un différend qui affecte les relations bilatérales entre ces deux pays. Les États-Unis et la Turquie sont deux pays alliés importants du Luxembourg au sein de l'OTAN. Nous souhaitons qu'ils parviennent, par le dialogue, à régler leur différend.

La dégradation des relations entre les États-Unis et la Turquie n'a qu'un impact très limité sur l'économie luxembourgeoise en général, et sur le secteur financier en particulier, eu égard à la faible exposition des sociétés luxembourgeoises au marché turc.

Question 3998 (14.08.2018) de **M. Marc Spautz** (CSV) concernant la **prétendue mésentente au sein de l'Inspection du travail et des mines (ITM)**:

L'atmosphère est tendue au sein de l'ITM. Après des années de réorganisation interne sans réelles avancées, les mésententes entre agents de l'ITM se font, d'après mes informations, de plus en plus sentir avec au moins une suspension de service, des rumeurs de mobbing, des changements de bureau, etc.

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire:

- Monsieur le Ministre peut-il confirmer ces informations?

- Monsieur le Ministre a-t-il connaissance d'éventuelles plaintes pour mobbing formulées par les agents de l'ITM?

Réponse (10.09.2018) de **M. Nicolas Schmit**, *Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire*:

Une réorganisation de l'ITM a été entamée depuis le début de l'année 2015, après le constat étayé par plusieurs études que cette administration importante ne correspondait plus aux exigences du monde du travail et de ses défis. La loi encore adoptée sous le précédent Ministre du Travail n'y répondait nullement. Depuis l'engagement de cette réforme, l'ITM a adapté son organisation et ses méthodes d'intervention en vue de pouvoir offrir des services de qualité aux usagers et en vue de contribuer ainsi à l'efficacité et à la productivité des entreprises et à la sécurité et la santé ainsi que le bien-être général de tous les salariés du Grand-Duché de Luxembourg.

Je conteste formellement les rumeurs selon lesquelles l'atmosphère serait tendue au sein de l'ITM. Pratiquement tous les collaborateurs de l'ITM ont participé à l'élaboration du rapport annuel de l'ITM de l'année 2017. Ceci constitue une nouveauté en la matière et démontre que les agents de l'ITM sont motivés à travailler pour cette administration.

Par ailleurs, l'affirmation gratuite et polémique selon laquelle la réorganisation de l'ITM n'aurait pas entraîné de réelles avancées est contredite par les faits et les résultats. En effet, comme ce même rapport annuel de l'année 2017 l'illustre, les résultats des différentes activités relevant du domaine de compétence de l'ITM n'ont jamais été meilleurs que cette année-là.

De même, l'affirmation que la réorganisation de l'ITM aurait entraîné des mécontentements des agents est largement fantaisiste. Il ne serait donc plus possible d'opérer des changements de bureau dans une administration: ce statu quo qui a prévalu trop longtemps a affaibli cette administration. Y revenir lui serait fatale et

exposerait le monde du travail aux pires excès. Ce ne sont d'ailleurs pas uniquement les salariés qui ont besoin d'une ITM moderne et efficace, nombreux sont les employeurs qui le réclament aussi.

En effet, les derniers changements de bureau résultent du mois d'avril de l'année 2015, lors du rapatriement de tous les agents des agences régionales au siège de l'ITM à Strassen en raison du manque d'effectifs à cette époque.

Par ailleurs, aucune plainte pour mobbing ne semble avoir été formulée par un agent de l'ITM.

Toutefois, l'ouverture d'une instruction disciplinaire avec demande de suspension de l'exercice de ses fonctions a bien été demandée à l'encontre d'un agent de l'ITM en raison du non-respect de ses devoirs résultant des dispositions de la loi modifiée du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires de l'État. Une enquête a été ouverte à ce titre.

À noter également que l'ouverture de cette instruction disciplinaire à l'encontre de ce fonctionnaire n'a rien à voir avec la réorganisation de l'ITM.

Aussi, je tiens à signaler que l'ITM n'est pas la seule administration qui est concernée par des cas d'ouverture d'une instruction disciplinaire à l'encontre d'un agent.

En effet, selon le rapport annuel de l'année 2017 du Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative, le Commissariat du Gouvernement chargé de l'instruction disciplinaire avait à traiter 100 affaires, dont 24 affaires du rôle de 2016 et 76 nouvelles saisines en 2017.

Par ailleurs, il y a lieu de constater que les autres affaires qui ont été soumises au Commissariat du Gouvernement chargé de l'instruction disciplinaire n'ont pas fait l'objet d'une question parlementaire.

Il semble dès lors, sur le vu des dernières questions parlementaires concernant l'ITM, que l'on s'acharne uniquement sur l'ITM et que l'on porte plus d'attention à des ragots malveillants, qui sont susceptibles d'exposer l'ITM au dénigrement, qui sont nuisibles aux agents qui se dévouent inlassablement à une tâche difficile notamment en matière de lutte contre le dumping social, des détachements irréguliers et du non-respect de la santé et de la sécurité au travail. L'ITM est engagée dans un processus d'engagement de nouveaux collaborateurs. Des rumeurs non fondées qu'on essaie d'exploiter politiquement ne favorisent pas le recrutement de collaborateurs les plus qualifiés.

Question 3999 (16.08.2018) de **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*) concernant le **contrôle des ponts et viaducs routiers au Luxembourg**:

Le 14 août 2018, alors qu'un violent orage s'abattait sur la région, une grande partie d'un viaduc de l'autoroute A10 s'est écroulée à Gênes en Italie. Selon les informations diffusées par les médias, cette catastrophe aurait fait une quarantaine de morts et plusieurs blessés graves ou disparus.

Considérant que le risque d'un effondrement d'un ouvrage d'art ne se limite pas à l'Italie, mais peut également concerner d'autres pays dont notamment le Luxembourg, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

1) Existe-t-il au Luxembourg des structures de ponts routiers identiques à celle de Gênes dont l'équilibre tient à des câbles tendus obliquement vers la chaussée? Dans l'affirmative, de quels ponts s'agit-il?

2) Quels sont de façon générale les moyens mis en œuvre par l'Administration des ponts et chaussées pour assurer que les ouvrages d'art situés sur le territoire national soient protégés d'un tel effondrement?

3) Quelle est la périodicité des vérifications auxquelles sont soumis tous les ponts et viaducs routiers au Luxembourg?

Réponse (11.09.2018) de **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*:

Au Luxembourg il n'existe aucun ouvrage d'art routier dont le type de structure est tout à fait identique à celui du Pont Morandi de Gênes. Le patrimoine de l'Administration des ponts et

chaussées compte bien trois ouvrages d'art routiers du type haubané, à savoir l'ouvrage OA558 à Mamer, l'OA1048 à Hesperange et l'OA202 à Mersch, mais leur structure principale est constituée d'éléments en acier, à la différence de celle du Pont Morandi, qui elle est une construction en poutre-caisson en béton précontraint.

Les ouvrages d'art de l'Administration des ponts et chaussées sont soumis d'une part à une surveillance périodique et d'autre part à des travaux de maintenance, d'entretien voire de réhabilitation ou de remplacement en fonction de leur état de santé établi dans le cadre des inspections périodiques.

Dans le cadre de la surveillance des ponts routiers, il y a lieu de différencier entre différents types de vérifications réalisées tout au long de la vie de l'ouvrage:

- L'inspection de réception est réalisée aussitôt après la construction du pont, afin de s'assurer que l'ouvrage est en parfait état.

- Le contrôle de routine est réalisé une fois par an et permet de donner une première appréciation de l'ouvrage.

- L'inspection de service/principale est réalisée tous les trois ans, dite inspection A, et permet de déterminer l'état de santé de l'ouvrage, de détecter les éventuels défauts et de définir si des contrôles plus détaillés doivent être réalisés ou bien des travaux doivent être entrepris.

- L'inspection de service/spéciale constitue un contrôle détaillé, dite inspection B, réalisée sur base de l'inspection A ou du contrôle de routine, afin d'analyser de manière plus détaillée les défauts aperçus lors des contrôles préalables. L'inspection B permet de définir les mesures à entreprendre pour pallier aux défauts analysés.

- L'inspection décennale est réalisée tous les dix ans sur les ouvrages de grande envergure, tels que par exemple le Pont Grande-Duchesse Charlotte (Pont Rouge OA739), le Pont Adolphe (OA750) et le pont haubané à Hesperange (OA1048).

À cela se rajoutent des auscultations régulières, par l'intermédiaire de dispositifs de mesurage permanents sur les ouvrages tels que par exemple le Pont Adolphe.

Question 4000 (16.08.2018) de **Mme Martine Hansen** (CSV) concernant les **instituteurs spécialisés dans la scolarisation des enfants à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques (I-EBS)**:

Dans sa réponse à ma question parlementaire n°3347 du 11 octobre 2017 au sujet du manque de personnel dans l'enseignement fondamental, Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse a entre autres fait savoir que 59 enseignants I-EBS ont été recrutés dans un premier temps et que le ministère «s'est particulièrement efforcé à respecter les souhaits des I-EBS en matière d'affectation (...)». Le ministre a encore précisé que «Suite au recrutement d'I-EBS supplémentaires en 2018 et en 2019, l'affectation de la totalité des 150 instituteurs concernés se fera en fonction de critères objectifs (...)».

Au vu de ce qui précède, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

- Monsieur le Ministre peut-il me confirmer qu'à la prochaine rentrée scolaire, les 59 enseignants I-EBS recrutés resteront affectés aux mêmes établissements scolaires? Sinon, pour quelles raisons et dans quelles écoles ces enseignants seront-ils affectés?

- Monsieur le Ministre peut-il déjà me préciser combien d'enseignants I-EBS ont été recrutés pour l'année scolaire 2018-2019?

- Monsieur le Ministre peut-il me dire selon quels critères précis ces enseignants vont être affectés? Auprès de quelles écoles ces enseignants seront-ils affectés? Monsieur le Ministre peut-il m'indiquer si des enseignants I-EBS ont été affectés aux classes préparatoires?

- Monsieur le Ministre peut-il m'énumérer les écoles qui ne disposent pas encore d'enseignants I-EBS?

- Monsieur le Ministre peut-il m'informer sur les formations des différents enseignants I-EBS? Combien parmi eux détiennent un diplôme de master en relation avec la pédagogie inclusive, combien disposent d'une expérience professionnelle dans le domaine de l'éducation des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques et combien parmi ces derniers disposent en plus d'un master en pédagogie spécialisée?

Réponse (21.09.2018) de **M. Claude Meisch**, *Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse*:

ad 1) 41 des 59 instituteurs spécialisés dans la scolarisation des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques (ci-après «I-EBS») recrutés lors de la première phase du recrutement, continueront à intervenir dans les écoles auxquelles ils ont été affectés pour l'année scolaire 2017-2018 pour assurer la pérennité des projets pédagogiques initiés dans le domaine de la prise en charge des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques.

Après concertation avec mes services, sept I-EBS ont opté pour un changement d'affectation. Parmi les changements d'affectation, quatre I-EBS, intervenant chacun pendant l'année scolaire 2017-2018 dans deux écoles différentes, ont introduit une demande de réaffectation à une seule école. Deux I-EBS, intervenant chacun pendant l'année scolaire 2017-2018 dans deux écoles différentes, ont introduit une demande de réaffectation à une seule autre école de la même direction de région. Étant donné que l'affectation d'un I-EBS à deux écoles, accueillant un nombre important d'élèves, risque non seulement de contrarier la consciencieuse exécution des missions de l'I-EBS, mais encore de conduire à une surcharge de ce dernier, j'ai donné suite aux demandes de changement d'affectation de deux à une seule école. Cependant, je tiens à préciser qu'il peut être propice d'affecter un I-EBS à deux écoles différentes sous condition que la population scolaire accueillie dans les deux écoles ne soit pas trop importante.

Un I-EBS intervenant pendant l'année scolaire 2017-2018 à deux écoles différentes reste affecté pour une demi-tâche à une de ces deux écoles et il est affecté pour la demi-tâche restante à une autre école pour minimiser la durée des trajets à réaliser. Une I-EBS a sollicité le détachement dans un centre de compétences.

Dix enseignants ont décidé de ne plus exercer la fonction d'I-EBS pour de multiples raisons (départ à la retraite, congé de maternité, raisons personnelles...).

Réservant une suite favorable à la demande de l'honorable Députée en matière d'affectation des I-EBS, la liste 2018 reprenant les communes d'affectation des I-EBS ainsi que les écoles d'attache de ces derniers est jointe à la présente.

(Annexe à consulter auprès de l'Administration parlementaire ou sur www.chd.lu - Travail à la Chambre - Rôle des affaires - Questions parlementaires - rechercher n° de la question.)

ad 2) Lors de la deuxième phase du recrutement, mon département a recruté 38 I-EBS supplémentaires pour l'année scolaire 2018-2019.

ad 3) Lors de la procédure d'affectation, le MENJE s'est particulièrement efforcé à respecter les souhaits des I-EBS en matière d'affectation, afin d'assurer la continuation des projets initiés par leurs soins dans les établissements scolaires auxquels ils étaient affectés dans le passé. Afin de favoriser la bonne répartition des I-EBS, mon département s'est appuyé sur la précieuse collaboration des directeurs de région pour les I-EBS qui ont désiré intervenir dans une commune ne correspondant pas à leur commune d'affectation pour l'année scolaire 2017-2018 étant donné que ces derniers connaissent parfaitement les contextes et besoins de chaque école.

L'affectation d'un I-EBS dans une classe modulaire de la voie de préparation est prévue à moyen terme.

ad 4) En annexe est jointe la liste reprenant les écoles fondamentales publiques qui ne disposent actuellement pas d'un I-EBS. En relation avec ce tableau, il y a lieu de constater que parmi les écoles énumérées, maintes écoles disposent d'autres mesures pour la prise en charge d'élèves à besoins spécifiques ou bénéficient de leçons supplémentaires accordées hors contingent.

(Annexe à consulter auprès de l'Administration parlementaire ou sur www.chd.lu - Travail à la Chambre - Rôle des affaires - Questions parlementaires - rechercher n° de la question.)

Ad 5) Parmi les 38 I-EBS nouvellement recrutés, dix disposent d'un master en relation avec l'accompagnement des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques. 25 disposent d'une expérience professionnelle dans le domaine de l'éducation des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques, dont neuf avec un master en pédagogie spécialisée. Parmi les 28 candidats ne disposant actuellement pas d'un master en relation avec l'accompagnement des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques, quatre I-EBS sont en train de réaliser des études supérieures en la matière. Tous ces candidats disposent de plus de dix années de ser-

vice, 18 même de plus de 15 années de service.

Parmi les 49 I-EBS intervenant depuis la rentrée scolaire 2017-2018 dans les écoles fondamentales, 17 détenteurs d'un master ont été nommés à la fonction d'I-EBS au cours de l'année scolaire 2017-2018 et un détenteur d'un master sera nommé pour la rentrée scolaire 2018-2019 à la fonction d'I-EBS. Parmi les 32 candidats ne disposant actuellement pas d'un master en relation avec l'accompagnement des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques, deux I-EBS sont en train de réaliser des études supérieures en la matière. Tous ces candidats disposent de plus de dix années de service, 23 même de plus de 15 années de service.

Tous les candidats des deux promotions ne disposant actuellement pas d'un master requis ont été retenus par la commission de recrutement non seulement du fait de leur expérience professionnelle, mais également pour les formations continues qu'ils ont suivies dans le domaine de l'accompagnement des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques.

Question 4001 (16.08.2018) de **M. Marc Spautz** (CSV) concernant la **technologie DAB (Digital Audio Broadcasting)**:

Les stations de radio DAB (Digital Audio Broadcasting ou radiodiffusion numérique) sont répandues à travers tout le monde. Le DAB permet la diffusion numérique de programmes radiophoniques à travers des ondes hertziennes par voie terrestre ou par satellite. Par rapport à la radio FM, le DAB offre un certain nombre d'avantages, dont notamment une robustesse accrue face aux perturbations lors de l'utilisation en réception mobile et une absence de bruits de fond. Alors que la digitalisation de la radio est un objectif dans plusieurs autres pays voisins et que la technologie DAB y vient d'être établie, le Luxembourg ne semble pas en faire une priorité. Selon mes informations, le système ne fonctionnerait même pas au Luxembourg.

Au vu de ce qui précède, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre des Communications et des Médias:

- Monsieur le Ministre peut-il me renseigner sur les plans futurs du Gouvernement pour la conception de la radio en général?

- Monsieur le Ministre a-t-il prévu de lancer la technologie DAB au Luxembourg?

- Dans l'affirmative, quelle est la date envisagée?

- Dans la négative, pour quelles raisons?

Réponse (14.09.2018) de **M. Xavier Bettel**, *Ministre des Communications et des Médias*:

La technologie DAB existe depuis longtemps et son introduction au Luxembourg a été étudiée déjà il y a 20 ans. À l'époque les radiodiffuseurs n'étaient pas prêts à supporter le coût supplémentaire important de la mise en place du réseau numérique, alors qu'il était prévisible, en raison du prix exorbitant des récepteurs pour le public, qu'il faudrait maintenir la diffusion analogique pendant une durée prolongée. Une difficulté supplémentaire résultait du fait que six radios luxembourgeoises auraient dû se partager un réseau commun, alors que leurs préférences en termes de rapport qualité-prix du réseau divergeaient largement.

Depuis lors, la technologie a évolué, les coûts ont baissé significativement, les récepteurs sont devenus abordables et nos voisins se sont mis à introduire progressivement la radio numérique de deuxième génération appelée DAB+, qui permet de diffuser jusqu'à douze programmes par multiplex. Après l'Allemagne et la Belgique, la France a commencé à étendre la radio numérique en DAB+ vers un nombre croissant de villes et envisage également un multiplex national.

Dans ce contexte, l'ILR est en train de préparer un rapport examinant différents aspects d'une possible introduction du DAB+ au Luxembourg.

Je viens également d'accorder à Broadcast Center Europe (BCE) une licence pour procéder à des tests en vue de collecter les informations utiles pour la mise en place d'un réseau.

Sur base des informations actuellement disponibles, il s'avère que la mise en place d'un réseau de radiodiffusion numérique semble faisable à un coût nettement inférieur à celui qui résultait des études il y a 20 ans.

La prochaine étape consistera à consulter les radios luxembourgeoises sur base des résultats des études et tests.

Au cas où les résultats de ces consultations seraient globalement positifs, les procédures pour

la mise en œuvre de la radio numérique en technologie DAB+ pourront être déterminées.

Alors que jusqu'ici c'est par la diffusion sur Internet que la radio s'est engagée dans la voie du numérique, l'introduction du DAB+ viendrait ainsi compléter la numérisation progressive du paysage audiovisuel.

Question 4002 (12.08.2018) de **Mme Cécile Hemmen** (LSAP) concernant la **sécurité des ouvrages d'art**:

L'effondrement d'un pont autoroutier à Gênes ayant causé la mort d'au moins 40 personnes a relancé à travers toute l'Europe le débat sur l'état de vétusté de certaines infrastructures routières, et plus particulièrement des ouvrages d'art.

Au Luxembourg, avec son relief vallonné, les ouvrages d'art sont également très nombreux, tant sur le réseau routier que sur le réseau ferroviaire.

Partant, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

- À quels intervalles les ouvrages d'art sur les réseaux autoroutier, routier et ferroviaire luxembourgeois sont-ils contrôlés, et par qui?

- L'inventaire des ouvrages d'art permet-il, par le biais d'une classification par exemple, de juger, d'une manière générale, dans quel état les infrastructures se trouvent et à quels intervalles leur remise en état respectivement leur remplacement par un ouvrage nouveau doivent être prévus? Existe-t-il au Luxembourg des ouvrages qui se trouvent sous surveillance particulière en raison de leur état de vétusté?

- Concernant les ponts frontaliers sur la Moselle, la Sûre et l'Our, quelles sont les autorités responsables de leur surveillance, de leur contrôle et de leur entretien?

- Dans quel état se trouve la «Sauerthalbrücke» sur l'autoroute A1, quels sont les travaux qui y sont effectués actuellement et sous la direction de quelle autorité?

Réponse (05.10.2018) de **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*:

Dans le cadre de la surveillance des ponts routiers et autoroutiers, il y a lieu de différencier entre différents types de vérifications réalisées tout au long de la vie de l'ouvrage:

- L'inspection de réception est réalisée aussitôt après la construction du pont, afin de s'assurer qu'il est en parfait état.

- Le contrôle de routine est réalisé une fois par an et permet de donner une première appréciation de l'ouvrage.

- L'inspection de service principale est réalisée tous les trois ans, dite inspection A, et permet de déterminer l'état de santé de l'ouvrage, de détecter les éventuels défauts et de définir, si des contrôles plus détaillés doivent être réalisés ou bien des travaux doivent être entrepris.

- L'inspection de service spéciale constitue un contrôle détaillé, dite inspection B, réalisé sur base de l'inspection A ou du contrôle de routine, afin d'analyser de manière plus détaillée les défauts aperçus lors des contrôles pré-alables. L'inspection B permet de définir les mesures à entreprendre pour pallier aux défauts analysés.

- L'inspection décennale est réalisée tous les dix ans sur les ouvrages de grande envergure, tels que par exemple le Pont Grande-Duchesse Charlotte (Pont rouge OA739), le Pont Adolphe (OA750) et le pont haubané à Hesperange (OA1048).

Les différents types de contrôles sont de manière générale réalisés par des agents spécialisés des Ponts et chaussées et peuvent, dans des cas particuliers, également être effectués par des ingénieurs-conseils externes.

Les différents contrôles menés sur les ouvrages d'art permettent bien de déterminer l'état de santé des ponts et de les classer en fonction de leur état ou bien de l'envergure des travaux à réaliser. À la suite des différents contrôles périodiques, les travaux d'entretien et/ou de réparations sont mis en œuvre selon un ordre de priorité établi sur base des besoins en vue d'assurer la sécurité pour les usagers des ponts. Dès lors, la sécurité des ponts routiers est assurée par des travaux d'amélioration permanents et également dans le cadre de contrats d'entretien établis pour une période de trois à quatre ans.

Il n'existe à l'heure actuelle pas de pont sous surveillance particulière en raison de son état de vétusté, néanmoins pour des ponts particuliers, des auscultations régulières par l'intermé-

diaire de dispositifs de mesurage permanents sont menées, comme par exemple sur l'OA750 Pont Adolphe.

Au total, le Luxembourg compte 21 ponts frontaliers routiers avec la République fédérale d'Allemagne. La responsabilité de ces ouvrages est fixée par des conventions bilatérales entre le Grand-Duché de Luxembourg et la Rhénanie-Palatinat ou la Sarre. Les responsabilités pour les ponts frontaliers sur les cours d'eau de la Moselle, de la Sûre et de l'Our se présentent comme suit:

- Moselle: cinq ponts frontaliers, dont trois ouvrages, à savoir l'OA401 à Grevenmacher, l'OA419 à Wormeldange et l'OA34 à Schengen sont du ressort des autorités luxembourgeoises et deux ponts sont sous la compétence de la Sarre;

- Sûre: neuf ponts frontaliers, dont un ouvrage, à savoir l'OA383 à Echternach est du ressort des autorités luxembourgeoises et huit ouvrages se trouvent sous la responsabilité de la Rhénanie-Palatinat;

- Our: sept ponts frontaliers, qui se trouvent tous sous la compétence de la Rhénanie-Palatinat.

Les autorités compétentes des ponts frontaliers sont responsables de la surveillance, la maintenance et l'entretien de ces ouvrages. Ainsi l'Administration des ponts et chaussées revêt ce rôle au sein du Grand-Duché de Luxembourg et les homologues allemands pour les ponts sous responsabilité allemande.

Le viaduc de la Sûre sur l'autoroute A1 («Sauerthalbrücke» OA1200) est placé sous l'autorité du «Landesbetrieb Mobilität Rheinland-Pfalz» qui en assure la surveillance et l'entretien. Selon les informations reçues par l'administration allemande, l'ouvrage a été recalculé et convient aux classes de portance des nouvelles réglementations techniques (Eurocodes). Suite aux dernières inspections, un projet d'entretien lourd (protection anticorrosion, durabilité du tablier, ...) est en préparation.

Pour les ouvrages d'art au croisement entre le réseau ferré d'une part, et le réseau routier, d'autre part, les compétences respectives sont arrêtées dans une convention.

Quant aux ouvrages d'art du réseau ferré dont la compétence patrimoniale revient aux CFL, ceux-ci font l'objet d'une inspection quinquennale détaillée réalisée par un contrôleur des ouvrages d'art spécialisé, attaché au Service maintenance infrastructure de la Direction gestion infrastructure des CFL.

Pour les ouvrages d'art croisant le domaine ferroviaire, mais dont la compétence patrimoniale revient à un gestionnaire autre que les CFL, une inspection quinquennale est également réalisée par un contrôleur des ouvrages d'art des CFL. À la différence des premiers ouvrages cités, l'inspection se limite ici à tous les éléments de l'ouvrage qui peuvent être atteints sans mise en œuvre de moyens particuliers. La réalisation de l'inspection détaillée de ces ouvrages incombe au gestionnaire compétent.

Une visite annuelle de chaque ouvrage est en outre réalisée par le chef de district infrastructure local des CFL. Cette visite a pour but de vérifier visuellement le bon état de l'ouvrage et, le cas échéant, de contrôler l'évolution des dégradations détectées lors de l'inspection quinquennale.

En plus des inspections quinquennales et des visites annuelles, des visites spéciales peuvent éventuellement être déclenchées soit en cas de circonstances particulières (crues, périodes de grand froid, etc.), soit pour analyser et suivre plus particulièrement certains désordres constatés.

En plus de ces visites et inspections, des techniques de suivi modernes comme le scanning complet des voûtes des tunnels par laser commencent à être utilisées.

L'état des différents composants des ouvrages d'art est documenté dans les rapports d'inspections par le contrôleur des ouvrages d'art.

Les travaux d'entretien courants sont réalisés à l'initiative du chef de district infrastructure des CFL. Chaque rapport d'inspection est ensuite analysé par l'ingénierie des CFL afin de déterminer les travaux sortant de l'entretien courant. Il n'y a pas de classification puisque chaque ouvrage d'art est traité de la même manière et il est décidé pour chaque ouvrage, sur proposition de l'ingénierie et en tenant compte d'autres projets qui sont éventuellement en cours d'élaboration si une régénération doit être programmée ou si une reconstruction complète doit être planifiée.

Pour les ouvrages dont la compétence patrimoniale revient à un gestionnaire autre que les CFL, les rapports d'inspections sont transmis au gestionnaire compétent pour les suites utiles. Les CFL se réservent le droit d'intervenir sur ces

ouvrages si le gestionnaire tiers n'entreprend pas les travaux nécessaires pour garantir la sécurité de l'exploitation ferroviaire.

À l'heure actuelle, un seul ouvrage d'art sur le réseau ferré fait l'objet d'une surveillance particulière. Il s'agit d'un tunnel dont la voûte présente une déformation localisée. Une expertise récente effectuée par un bureau d'études spécialisé et vérifiée par un bureau de contrôle a exclu tout risque d'évolution rapide de la déformation.

Néanmoins, afin de suivre à long terme l'évolution de la géométrie de la voûte à cet endroit, sa position est contrôlée régulièrement par levé topographique; aucun déplacement n'a été observé depuis le début du suivi.

Le pont-rivière frontalier sur la Sûre à Wasserbillig est sous la responsabilité des CFL pour la partie en territoire luxembourgeois (première travée jusqu'à la pile centrale) et sous la responsabilité du gestionnaire d'infrastructure allemand pour la partie en territoire allemand.

Question 4004 (17.08.2018) de **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*) concernant le **gaspillage alimentaire au sein d'un lycée**:

En 2016, le Gouvernement avait lancé une campagne intitulée «Ensemble contre le gaspillage alimentaire» ayant pour objectif de produire le moins de déchets possible au niveau des aliments et impliquant différents partenaires pouvant s'y impliquer. À cette fin, certaines initiatives furent prises dans le secteur de l'éducation, en l'occurrence au Lycée technique de Bonnevoie qui offre des formations (CCP) de cuisinier, boucher, charcutier, boulanger, pâtissier, chocolatier, glacier et autres. Ainsi, il s'agissait d'enseigner aux élèves comment utiliser en cuisine ce que l'on considère habituellement comme déchets alimentaires et de sensibiliser les jeunes par ce biais à la large problématique du gaspillage alimentaire.

Considérant que dans le même lycée, les élèves aspirant à une profession dans le domaine de la gastronomie sont régulièrement tenus de transformer des matières premières telles que céréales, œufs, produits laitiers, viandes, poissons, fruits et légumes, etc. à des fins culinaires pour accumuler des expériences et développer les compétences nécessaires, j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

1) Les produits alimentaires et plats réalisés par les élèves sont-ils de manière conséquente consommés dans la cantine dudit lycée, respectivement emballés ou emboîtés de façon à ce que les élèves et enseignants puissent les ramener à leur domicile à des fins de consommation au cas où ils ne seraient pas tous consommés sur place?

2) Quelle est la proportion des déchets alimentaires par rapport à la totalité des matières premières achetées par le même lycée à des fins d'apprentissage dans les branches de la gastronomie?

3) Est-ce qu'un fournisseur externe de produits alimentaires est engagé afin de pouvoir satisfaire à la demande de repas en cantine du lycée susmentionné?

4) Dans l'affirmative, de quel fournisseur s'agit-il et quelle est la part des menus fournis en moyenne par ce service par rapport à la part fabriquée et consommée le cas échéant par les élèves lors de leur apprentissage?

Réponse (24.09.2018) de **M. Claude Meisch**, *Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse*:

ad 1) La section des métiers de l'alimentation au Lycée technique de Bonnevoie fonctionne en grande partie de manière interdisciplinaire afin d'assurer un enseignement proche aux situations réelles du secteur professionnel. Dans ce contexte, les marchandises sont préparées exclusivement à des fins de consommation au profit de toute la communauté scolaire (élèves, enseignants, personnel technique et administratif) et avec le plus grand respect des matières premières. Le restaurant scolaire et les différents points de vente offrent une diversité de produits fabriqués par les différentes classes des différentes formations.

Le nombre de repas réservés à l'avance permet de préparer un nombre exact de portions pour éviter notamment le gaspillage. Les matières premières non utilisées sont transformées systématiquement en «convenience food» pour des utilisations ultérieures.

La chaîne du froid, qui est à suivre impérativement dans la production des plats, est instruite et appliquée à l'école. Ces modes de production et de gestion permettent de réduire les déchets à un niveau marginal.

ad 2) Une quantification exacte (en masse ou en volume) de la proportion des déchets alimentaires par rapport à la quantité des matières premières achetées s'avère difficile. Les déchets alimentaires se composent surtout de produits non utilisables de matières premières à l'état brut et frais (p. ex.: épilchures, os, graisse, chutes) pour la production de denrées alimentaires et varie en fonction de la production.

Dans le respect des référentiels de compétences des différentes formations, les enseignants sensibilisent quotidiennement leurs élèves à la valeur des matières premières et des produits finis afin qu'ils puissent développer un comportement professionnel et conscient au niveau de leur responsabilité dans le domaine du gaspillage alimentaire.

ad 3) Dans le nouveau bâtiment du Lycée technique de Bonnevoie, le service de la restauration scolaire Restopolis sera chargé de l'exploitation du service de la cantine scolaire et d'une cafétéria. La section des métiers de l'alimentation continuera à assurer le fonctionnement de deux restaurants pédagogiques et d'un point de vente.

Vu l'accroissement du nombre d'élèves au Lycée technique de Bonnevoie, des premières démarches quant à une collaboration anticipée avec Restopolis ont été entamées récemment.

ad 4) Les modalités pratiques d'une collaboration avec Restopolis ne sont, à ce stade, pas encore quantifiables. À l'heure actuelle, un emplacement intermédiaire nécessaire pour héberger ce prestataire fait défaut et reste encore à mettre en place.

Il est cependant évident qu'une collaboration avec Restopolis n'entravera pas les objectifs pédagogiques des formations des métiers de l'alimentation.

Question 4005 (20.08.2018) de **Mme Nancy Arendt** (CSV) concernant les **polyneuropathies et autres pathologies lourdes**:

Il me revient qu'en raison de changements intervenus dans la nomenclature des actes de kinésithérapie pris en charge par la Caisse nationale de santé (CNS) avec effet au 1er janvier 2017, une partie des assurés gravement malades devraient supporter désormais une participation personnelle, parfois substantielle, pour certains actes couverts auparavant à 100% par la CNS. À titre d'exemple, il semble que des polyneuropathies survenues à la suite de traitements de cancers, voire de diabètes ne seraient plus remboursées à 100% par la CNS, étant donné que ces maladies ne figurent pas sur la liste des pathologies lourdes, de même que les amputations de membres qui n'ont même jamais figuré parmi les pathologies lourdes et n'ont jamais bénéficié de remboursement complet.

Il s'ensuivrait que pour ces pathologies, les visites chez le kinésithérapeute ne sont plus/pas prises en charge à 100% par la CNS. Pour un patient qui doit suivre deux séances de kiné par semaine, cela signifierait des dépenses supplémentaires de plus de 1.600 euros par an.

Il semble également que pour les maladies qui ne sont pas reconnues comme pathologies lourdes, le médecin doit se limiter à prescrire huit séances de kiné (au lieu de 64 séances dans le cas de pathologies lourdes).

En réponse à ma question orale du 12 juin 2018, Monsieur le Ministre de la Sécurité sociale avait indiqué vouloir rapidement saisir la CNS afin que la liste des pathologies lourdes soit revue.

C'est ainsi que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de la Sécurité sociale:

1) Monsieur le Ministre peut-il confirmer les informations relatées ci-dessus?

2) Monsieur le Ministre peut-il m'informer si la CNS est en train d'adapter la liste des pathologies lourdes?

3) Monsieur le Ministre peut-il me fournir la liste des pathologies qui seront à l'avenir reconnues comme pathologies lourdes?

Réponse (04.09.2018) de **M. Romain Schneider**, *Ministre de la Sécurité sociale*:

ad 1) La CNS confirme les informations fournies. Le taux normal de prise en charge des prestations de la nomenclature des actes et services des kinésithérapeutes est actuellement de

70%. Une prise en charge intégrale des traitements de kinésithérapie est possible:

1° pour les traitements dispensés sur les jeunes de moins de 18 ans,

2° pour les actes prescrits dans le cadre d'une intervention chirurgicale sur appareil locomoteur,

3° pour les traitements dispensés dans le cadre d'une des pathologies lourdes prévues dans les statuts de la CNS.

Ladite liste a été élaborée par la CNS qui s'est fondée sur les recommandations concordantes de l'Association des kinésithérapeutes et l'Association des médecins et médecins dentistes.

En ce qui concerne le nombre maximal de séances pouvant être prescrites par ordonnance, ce nombre est de huit pour les cas normaux, 24 pour le drainage lymphatique, 32 pour la rééducation post-chirurgicale et 64 pour les traitements dispensés dans le cadre des pathologies lourdes.

ad 2) La CNS a prévu de procéder à la fin de l'année courante à une évaluation de la réforme de la nomenclature des actes et services des kinésithérapeutes. Elle n'a cependant pas prévu de réviser la liste des pathologies lourdes prévue à l'annexe G de ses statuts.

ad 3) Il s'ensuit qu'il m'est impossible de donner des informations quant à une extension éventuelle de la liste des pathologies lourdes.

Question 4009 (21.08.2018) de Mme Diane Aehm et M. Gilles Roth (CSV) concernant l'«iPolice»:

Le Gouvernement belge vient d'annoncer d'implémenter l'intelligence artificielle dans le travail policier. Opérationnel qu'en 2021 et estimé à 110 millions d'euros, le projet dit «iPolice» cadre à des fonctionnalités de profiling, de ciblage et de détection de risques, et devrait rendre le travail des fonctionnaires plus efficace.

Dans ce contexte, nous aimerions poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de la Sécurité intérieure:

1) Le ministre envisage-t-il un projet similaire au Luxembourg?

2) Le ministre estime-t-il que l'intelligence artificielle pourrait, du moins en partie, répondre au manque de ressources humaines au sein de la police?

Réponse (21.09.2018) de M. Etienne Schneider, Ministre de la Sécurité intérieure:

ad 1) À l'heure actuelle il n'y a pas de projet similaire au projet «iPolice» belge envisagé au Luxembourg. Il importe cependant de souligner qu'il existe une unité au sein de la Police grand-ducale, et plus spécifiquement au niveau du Service de police judiciaire, qui est quotidiennement en charge du volet de profiling, de ciblage et de détection des risques. Par ailleurs, la digitalisation des données depuis l'introduction du système de réseau radio digital RENITA en 2015 sera complétée en 2019 par la mise en place d'un nouvel outil qui intégrera la gestion et le dispatching des patrouilles.

Enfin, des projets ayant pour objet l'amélioration des procédures en matière de gestion des données informatiques et de simplification administrative sont envisagés ou en cours de lancement.

ad 2) Les progrès en matière d'intelligence artificielle constituent un support pour améliorer la qualité et la performance, notamment dans le domaine des enquêtes judiciaires, mais ne permettront pas à court terme d'économiser des ressources humaines au sein de la Police grand-ducale.

Question 4010 (21.08.2018) de Mme Diane Aehm et M. Gilles Roth (CSV) concernant le CGDIS:

Selon nos informations, il s'avère que le procès-verbal de l'élection du nouveau conseil d'administration du Corps grand-ducal d'incendie et de secours (CGDIS) n'a pas été publié. Il s'ensuit que même les candidats à l'élection ne sont pas renseignés sur le score obtenu alors que le résultat des élections n'est pas public.

Dans ce contexte, nous aimerions poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre de l'Intérieur:

- Monsieur le Ministre peut-il nous confirmer cette information?

- Dans l'affirmative, quelles sont les raisons de la non-publication?

Réponse (07.09.2018) de M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur:

S'il est vrai que le procès-verbal de l'élection du nouveau conseil d'administration du CGDIS n'a pas été publié, je tiens toutefois à préciser que les dispositions de l'article 14 de la loi du 27 mars 2018 portant organisation de la sécurité civile ont été respectées.

En effet, conformément à l'article précité, les résultats du scrutin sous forme d'un relevé ont été communiqués au Gouvernement en conseil, aux communes ainsi qu'au CGDIS aussitôt que les opérations de dépouillement étaient clôturées.

En outre, et pour des raisons de transparence, les candidats élus pour représenter le secteur communal au sein du conseil d'administration du CGDIS ont été personnellement informés par les soins de la Direction de la sécurité civile, bien que cela ne soit pas prévu par la loi.

Une note informant des résultats du scrutin a été soumise au Gouvernement en conseil lors de la séance du 6 septembre 2018, les communes ont été informées par le biais d'une circulaire en date du 14 août 2018.

Je tiens à rappeler que les dispositions de l'article 14 de la loi précitée disposent que le relevé des représentants élus vaut proposition de candidat au Gouvernement. Ainsi, pour que les élus deviennent représentants du secteur communal au sein du conseil d'administration du CGDIS, le Gouvernement en conseil a dû procéder à leur nomination officielle afin qu'ils puissent exécuter leur mandat d'administrateur, et cela pour une durée de six ans.

Question 4012 (21.08.2018) de Mme Claudine Kongsbruck (CSV) concernant les feux de signalisation:

Plusieurs pays ont mis en place des mesures innovatrices pour améliorer la sécurité des usagers de la route et pour assurer la fluidité du trafic.

Quelques exemples:

1) Compte à rebours avec minuterie des feux pour piétons:

Une indication du compte à rebours (décompte des secondes) aide les piétons à estimer le temps d'attente qui leur reste, soit pour traverser la rue, soit pour savoir quand le feu tourne au vert.

Il est prouvé que l'indication du temps d'attente incite davantage les piétons à ne pas traverser en dehors du signal vert.

2) Feu orange avant le vert pour les automobilistes;

En Allemagne, en Suisse et au Royaume-Uni notamment, le feu orange s'allume quelques secondes avant que le signal ne passe au vert.

Ce système présente des avantages certains pour garantir une meilleure fluidité de la circulation:

- Le signal orange permet au conducteur de réagir plus vite, d'anticiper le feu vert et de démarrer juste à temps.

Cet argument vaut surtout pour les voitures assorties de la fonction Stop-Start qui gère la coupure et le redémarrage automatiques du moteur à chaque arrêt.

- Un tel système installé dans ces pays européens permet également aux cyclistes de démarrer sans se faire prendre de vitesse par les voitures.

Il s'agit dès lors de mesures qui sont dans l'intérêt de tous les usagers de la route.

C'est dans ce contexte que j'aimerais poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

- Monsieur le Ministre a-t-il eu l'occasion d'examiner ces systèmes qui ont fait leurs preuves à l'étranger et d'apprécier leur utilité et leurs avantages?

- Monsieur le Ministre estime-t-il leur mise en place opportune?

Réponse (28.09.2018) de M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

Des questions similaires ont déjà été formulées par la question parlementaire n°0998 du 10

novembre 2010 de Monsieur le Député Gilles Roth et par la question parlementaire n°3465 du 20 novembre 2017 de Messieurs les Députés Yves Cruchten et Roger Negri, dont les réponses se résument comme suit.

Le Code de la route s'exprime sur la signification en matière de priorité des signaux lumineux dont il est fait usage pour régler la circulation. Les signaux colorés lumineux peuvent être de couleur verte, orange ou rouge. Les signaux blancs s'adressent aux conducteurs de véhicules du transport public.

Les installations avec affichage d'un compte à rebours affichent la durée restante de la phase actuelle (vert ou rouge) jusqu'au changement à la prochaine phase. Cet affichage peut s'adresser tant au trafic motorisé qu'aux piétons et cyclistes.

Lorsque l'affichage d'un compte à rebours n'altère pas le fonctionnement, ni la signification des feux lumineux utilisés pour régler la circulation, son emploi n'est pas contraire aux dispositions réglementaires.

Les incidences sur le comportement des usagers de la route lors de l'affichage du temps restant aux signaux lumineux furent examinées scientifiquement dans plusieurs études et les résultats sont plutôt mitigés. Généralement, les résultats pour un compte à rebours s'adressant aux piétons étaient positifs et le nombre des infractions aux feux rouges baissait environ d'un tiers.

Cependant, l'utilisation systématique de feux lumineux à décompte est déconseillée et l'utilité de tels signaux en rapport avec la sécurité routière devrait être vérifiée au cas par cas et peut varier en fonction du système de feux de signalisation automatisé ou dynamique. D'ailleurs il est déconseillé d'utiliser des feux avec indication de la durée restante en chiffres, mais d'avoir recours plutôt à un modèle d'indicateur qualitatif, tel qu'utilisé aux Pays-Bas, qui permet plus de souplesse au niveau de la programmation des installations de feux lumineux.

En ce qui concerne l'impact des signaux colorés lumineux du système tricolore à quatre états (feu orange avant le vert) sur la fluidité du trafic, je rappelle que conformément à l'article 109 de l'arrêté grand-ducal modifié du 23 novembre 1955 (Code de la route), «le feu orange indique un changement imminent du sens de la circulation et comporte l'interdiction de franchir le signal».

Alors que d'un point de vue technique, l'introduction de feux de signalisation tricolores à quatre états ne poserait pas de problème, il faudrait procéder en l'occurrence, au vu de l'article 109 précité, à une modification du Code de la route.

J'estime cependant que l'introduction au Luxembourg de signaux colorés lumineux du système tricolore à quatre états n'aurait qu'un impact minimum voire inexistant sur la fluidité du trafic. Dans ce contexte, je me permets de souligner le projet de l'Administration des ponts et chaussées d'une gestion nationale et centralisée des feux tricolores sur le réseau étatique, connectés à un ordinateur de gestion à distance du trafic assurant alors une meilleure gestion du trafic.

Question 4014 (22.08.2018) de MM. Marco Schank et Marc Spautz (CSV) concernant la restitution de quotas d'émission de gaz à effet de serre par ArcelorMittal:

En juin 2013, le Gouvernement a sollicité par arrêté ministériel la restitution de 80.922 quotas d'émission de gaz à effet de serre par ArcelorMittal suite à la cessation de l'exploitation du site de Schifflange. ArcelorMittal a contesté cette restitution et a déposé, fin octobre 2013, un recours devant le tribunal administratif. Le 25 juillet 2018, le tribunal administratif a donné raison à ArcelorMittal et a annulé l'arrêté ministériel de juin 2013.

Dans ce contexte, nous aimerions poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

1) Quelles sont les suites que le Gouvernement entend donner au jugement du tribunal administratif?

2) Le cas échéant, le Gouvernement entend-il interjeter appel contre cette décision?

Réponse commune (26.09.2018) de Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement, et de M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures:

ad 1) et 2) Le 30 août 2018 le Gouvernement a interjeté appel contre le jugement du tribunal administratif du 25 juillet 2018.

Question 4015 (22.08.2018) de Mme Martine Hansen (CSV) concernant le paiement des aides dans le cadre des programmes agroenvironnementaux:

D'Agrarémwiltprogrammer sinn e wichtege Piller, fir déi nohalteg Landwirtschaft ze férdere, fir Impulser ze ginn, fir méi ëmweltschonend ze produzéieren. Laut mengen Informatiounen sinn eng Partie Bähëllef fir Agrarémwiltprogrammer fir d'Kulturjoeren 2016 an 2017 nach ëmmer net ausbezuellet ginn.

An dësem Kontext wollt ech dem Här Landwirtschaftsminister folgend Froe stellen:

1. Kann den Här Minister dëst bestätegen?

2. Wa jo wat ass de Grond fir dëst Netausbezele vum de Primmen? Wéi ee Montant huet d'Landwirtschaft nach ze gutt?

3. Wéini gi se ausbezuellet?

4. Wat wëllt de Minister maachen, fir datt an Zukunft, am Sënn vun enger geziiltter Férdere vum enger ëmweltschonender Landwirtschaft, dës Primme pünktlech ausbezuellet kënnen ginn?

Réponse (09.10.2018) de M. Fernand Etgen, Ministre de l'Agriculture, de la Viticulture et de la Protection des consommateurs:

ad 1. Jo, dat ass richtig. D'Verwaltungsarbeiten lafen op Héichtouren, fir de Retard duerch d'Feele vun der legaler Basis, bis Enn Mee 2017, opzehuelen. Eréischt duerno konnt mam Ausbezele vum de Primme fir d'Kulturjoeren 2015, 2016 an 2017 ugefaange ginn. Fir d'Joeren 2015, 2016 an 2017 sinn d'Bähëllef bis op eng Mesure all ausbezuellet (dat sinn am Total eng 10,4 Milliounen Euro, déi an de leschte siwe Méint bezuellet goufen).

ad 2. Déi definitiv Antrág fir déi fräiwëlleg Agrarémwiltprogrammer konnten, esou wéi d'Reglement et virgesäit, bis de 6. September 2017 eragerecht ginn. Duerno hu sechs vun deenen 13 Mesurë misse vun der Commission écologique aviséiert ginn. Eréischt Enn des Jores 2017 konnten déi éischt Kontrakter mat de Confirmationne fir dat éischt Engagementsjoer un d'Betribler verschéckt ginn.

D'Retroaktivitéit erméiglecht eis, Bezuelungen ab dem Kulturjoer 2015 ze maachen, esou hu misse bannent e puer Méint dräi Confirmationne tëscht der Administration an de landwirtschaftleche Betribler hin an hir geschéckt ginn.

Et ass eng grouss Erausforderung fir dës Aarbecht, déi sech an der Regel iwwert dräi Joer erstreckt, innerhalb vun nëmmen e puer Méint ze bewältegen.

Zum ablécklechen Zäitpunkt huet d'Landwirtschaft nach eng 250.000 € zegutt.

ad 3. D'Ausbezeleunge si weiderhin um lafen. Bis Méit Oktober wäerten all d'Bähëllef vum Joer 2017 ausbezuellet sinn, bis op de leschten Deel vun der Mesure „Reduzéierung vun de Planzeschutzmittel“, déi eréischt Méit November wäert ausbezuellet kënnen ginn. Fir dës Moosnam sinn d'Confirmationne fir d'Joer 2017, an där och d'Parzelle fir dat Joer gemellt ginn, eréischt am September 2018 un d'Betribler verschéckt ginn.

ad 4. D'Ursaache fir d'Retard an der Ausbezeleung leien net an der administrativer Gestiou vun den Aiden, ma éischer an dem verpéiten Akraaftriede vun der Reglementatioun.

De ländlechen Entwécklungspang fir Lëtzebuerg gouf Enn Mee 2015 vun der Europäescher Kommissioun approvéeiert, an et huet no der Publikatioun vum Gesetz an dem spezifesche Reglement bis Enn Mee 2017 gebraucht, fir de reglementaresche Kader ze hunn.

Et géllt deemno an Zukunft no Léisungen ze sichen, fir den nationale Prozess ze beschleunegen grad esou wéi ze versichen, d'Gestioun vun eenzele Mesuren ze vereinfachen.

Question 4016 (23.08.2018) de Mme Cécile Hemmen (LSAP) concernant la pénurie de sticks d'adrénaline:

D'après le site rtl.lu il y aurait actuellement une pénurie de sticks d'adrénaline à utiliser en cas d'urgence lors de piqûres de guêpes ou d'abeilles en cas d'allergie.

Une rupture de stock ou d'approvisionnement entraîne l'incapacité pour une pharmacie de fournir un médicament à un malade dans les heures suivant la présentation d'une prescription, le patient se voyant contraint de différer sa prise de médicaments, avec tous les risques de santé que cela peut comporter.

Au vu de ce qui précède, je souhaite poser les questions suivantes à Madame la Ministre de la Santé:

1) Est-il correct, comme le rapporte l'article, qu'il y a actuellement une rupture de stock de ces sticks d'adrénaline? Dans l'affirmative, quelles en sont les raisons?

2) Quel est le nombre total de médicaments et de vaccins à usage humain qui ont été signalés en rupture de stock ces dernières années?

3) Existe-t-il un dispositif d'alerte pour signaler le risque de rupture de stock de médicaments? Existe-t-il des mesures de prévention des ruptures? Les titulaires d'autorisation de mise sur le marché et les exploitants de ces médicaments ne sont-ils pas contraints d'élaborer et de mettre en place des plans de gestion des pénuries pour les «médicaments d'intérêt thérapeutique majeur» et pour les vaccins, tel que c'est le cas en France?

Réponse (17.09.2018) de Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé:

ad 1) La disponibilité des auto-injecteurs délivrant de l'adrénaline, autorisés au Luxembourg, a connu une certaine discontinuation en août 2018 pour les deux médicaments les plus utilisés.

Les quantités d'auto-injecteurs prescrites et délivrées augmentent en période estivale, particulièrement avant les vacances d'été scolaires.

Le problème a été vite résolu par l'importation d'un autre auto-injecteur, pas encore commercialisé à ce jour au Luxembourg.

La prise en charge des frais par l'assurance maladie est possible moyennant un accord à demander auprès de la CNS par le pharmacien ou le médecin. ad 2) Il est impossible de répondre par un chiffre précis à cette question.

Les autorités travaillent en étroite collaboration avec les firmes pharmaceutiques afin de limiter l'impact d'éventuelles ruptures que ce soit par des substitutions, remplacements ou importations de médicaments d'autres pays de provenance.

ad 3) Le règlement grand-ducal du 26 septembre 2006 oblige les titulaires de notifier, aux autorités compétentes, «si le médicament n'est plus mis sur le marché luxembourgeois, de manière provisoire ou définitive. Cette notification doit avoir lieu, hormis des circonstances exceptionnelles, au plus tard deux mois avant l'interruption de la mise sur le marché du médicament.»

Au Luxembourg, tous les médicaments sont importés et les plans de gestion de pénuries des médicaments applicables dans le pays de provenance sont les mêmes au Luxembourg.

Question 4017 (24.08.2018) de M. Laurent Mosar (CSV) concernant la peine de mort requise contre cinq militants des droits de l'homme en Arabie Saoudite:

Selon des articles parus dans la presse internationale, la peine de mort a été prononcée dans le royaume de l'Arabie Saoudite contre cinq personnes qui militaient et manifestaient pour les droits de l'homme. Parmi eux figure Esra al-Ghomgham, militante saoudienne des droits de l'homme bien connue depuis un certain temps. Alors que les manifestations sont interdites dans le pays, ces cinq personnes ont procédé à des activités en faveur des droits fondamentaux et risquent d'être exécutées par la suite. Ces activités constituent un échec et cette répression contre des dissidents du régime mine les récentes initiatives de Riyad visant à changer l'image du pays. Avant tout, ces exécutions seraient une approche incompatible avec les droits de l'homme.

J'aimerais dès lors poser les questions suivantes à Monsieur le Ministre des Affaires étrangères et européennes:

1) Quelle est la réaction de Monsieur le Ministre face à ces menaces d'exécution par rapport à des activistes des droits de l'homme?

2) Monsieur le Ministre n'entend-il pas intervenir auprès de son homologue saoudien afin d'empêcher l'exécution de ces peines de mort?

3) Monsieur le Ministre envisage-t-il intervenir sur le niveau européen afin que l'UE agisse par rapport à ces violations des droits de l'homme?

Réponse (18.09.2018) de M. Jean Asselborn, Ministre des Affaires étrangères et européennes:

1) La position du Luxembourg sur la peine de mort est bien connue: nous nous opposons à la peine de mort en tous lieux et en toutes circonstances. Je suis gravement préoccupé par le

fait que la peine de mort a été requise contre cinq défenseurs des droits de l'homme en Arabie Saoudite et j'espère que cette peine ne sera pas retenue à l'issue du procès qui doit s'ouvrir prochainement.

ad 2) Le Luxembourg appelle tous les États appliquant encore la peine de mort, y compris l'Arabie Saoudite, à instaurer un moratoire en vue de son abolition définitive. Je continuerai de m'engager en ce sens.

3) J'ai demandé à mes services de prendre contact avec le Service européen pour l'action extérieure, qui a indiqué qu'une déclaration de l'UE sera préparée si une condamnation à mort devait être prononcée contre les défenseurs des droits de l'homme. Le Luxembourg appuie une réponse coordonnée et unifiée de la part de l'UE et de ses États membres. L'unité européenne sur cette question demeure inébranlable et indispensable.

Question 4018 (24.08.2018) de Mme Cécile Hemmen (LSAP) concernant la rougeole:

D'après le site rtl.lu il y aurait eu à Luxembourg seulement quatre cas de rougeole l'an dernier et trois cette année, ce qui serait peu par rapport à la recrudescence de la maladie constatée dans le monde et de façon plus inquiétante dans nos pays voisins.

Au vu de ce qui précède, je souhaite poser les questions suivantes à Madame la Ministre de la Santé:

1) Madame la Ministre dispose-t-elle de renseignements sur l'origine de ces cas de rougeole apparus à Luxembourg?

2) Quelle est la couverture vaccinale actuelle des enfants résidant au Grand-Duché?

3) Y a-t-il des chiffres au sujet du taux des rappels de vaccination contre la poliomyélite, le tétanos, la diphtérie et la coqueluche, qu'il faut effectuer tous les dix ans?

4) Est-il envisagé de rendre obligatoire certains vaccins chez les enfants au Luxembourg, à l'instar de la pratique dans d'autres pays européens? Dans la négative, pour quelles raisons le Luxembourg se contente-t-il de seulement recommander la vaccination?

Réponse (03.09.2018) de Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé:

ad 1) L'origine des quatre cas de rougeole déclarés au Luxembourg en 2017 et des trois cas déclarés en 2018 est connue. L'Inspection sanitaire a effectué une enquête épidémiologique individuelle autour de chaque cas. Cette enquête fournit entre autres les informations suivantes:

Pour 2017:

- Cas 1: homme de 24 ans infecté lors d'un voyage en Australie; cette personne n'était pas vaccinée;

- Cas 2: frère du cas 1, homme de 20 ans; le virus lui a été transmis par le frère après le retour de celui-ci d'Australie; cette personne n'était pas vaccinée;

- Cas 3: femme de 37 ans, contaminée par le virus de la rougeole lors d'un voyage en Grèce; avait reçu une seule dose de vaccin lors de son enfance;

- Cas 4: homme de 40 ans, contaminé par le virus de la rougeole lors d'un voyage en Thaïlande; non vacciné.

Pour 2018:

- Cas 1: homme de 48 ans, contaminé par le virus de la rougeole lors d'un voyage en Thaïlande; non vacciné;

- Cas 2: femme de 28 ans ayant été contaminée par le virus de la rougeole lors d'un voyage en Italie; non vaccinée;

- Cas 3: bébé de 11 mois, enfant du cas 2; le virus a été transmis de la mère à son enfant non encore vacciné, après le retour d'Italie de la mère.

Les origines des quatre cas de 2017 et des trois cas de 2018 se trouvent, selon les définitions de l'Organisation mondiale de la santé (OMS), en dehors de notre pays: ces cas sont tous considérés comme cas importés. Le Luxembourg reste donc, selon les critères de l'OMS, un pays dans lequel la rougeole est éradiquée.

ad 2) La Direction de la santé procède à une étude sur la couverture vaccinale des enfants âgés de 25 à 30 mois résidant au Luxembourg à un rythme de cinq ans. La dernière étude remontée à 2012 et a montré une prévalence d'une vaccination complète - soit deux injections du vaccin Rougeole-Oreillons-Rubéole

(+ éventuellement Varicelle) - contre la rougeole de 83,3% (contre environ 60% en France au même moment), ce qui reste cependant en dessous d'un taux optimal. Il est à noter que 99% des enfants avaient reçu au moins la première dose, et que certains enfants «retardataires» dans leurs consultations chez le pédiatre reçoivent probablement la deuxième dose qu'après l'âge limite d'inclusion dans l'étude (qui était de 30 mois).

La Direction de la santé est actuellement en train de répéter cette étude, initialement prévue en 2017, et qui a malheureusement pris un peu de retard suite aux nouvelles exigences de protection des données de la vie privée. Nous espérons avoir les conclusions de cette nouvelle étude pour fin d'année 2018, début 2019 au plus tard.

ad 3) Le Luxembourg ne possède actuellement pas de données sur les rappels de vaccinations standard (tétanos, diphtérie, poliomyélite et coqueluche) chez les adultes. Cependant, le projet de carnet de vaccination électronique (CVE) en voie de préparation à la Direction de la santé, ensemble avec l'Agence eSanté, devrait remédier à moyen terme à cette absence de données et permettre d'avoir une vue en temps réel de la couverture vaccinale pour tous les vaccins dans toutes les tranches d'âge de la population.

ad 4) Le Ministère de la Santé ne prévoit actuellement pas de rendre obligatoire certaines vaccinations chez les enfants alors que la France ou l'Italie ont introduit une telle obligation. Nous estimons que le taux de vaccination reste pour le moment encore satisfaisant au Luxembourg et nous pensons que l'information des parents et leur motivation pour la protection de la santé de leurs enfants sont deux facteurs qu'il faudra privilégier et développer avant de recourir éventuellement à des moyens plus contraignants, dans une étape ultérieure. À cet égard, nous prévoyons de renforcer nos campagnes d'information dans les mois à venir, notamment à l'adresse des jeunes parents. Cette démarche s'inscrit dans des efforts d'information objective de la part des autorités de santé européennes (DG-Santé et European Center for Disease Control and Prevention - ECDC) et internationales (Organisation mondiale de la santé - OMS).

Rendre les vaccins obligatoires risque aussi d'amplifier davantage les mouvements de résistance aux vaccins, comme c'est le cas déjà maintenant en France, voire de précipiter les opposants à la vaccination dans l'illégalité (p. ex. faux certificats de contre-indications ou même de vaccinations), créant un faux sentiment de sécurité, alors que le taux optimal de vaccination ne serait de fait pas atteint dans la population.

Nous sommes cependant inquiets par les agissements de certaines associations antivaccins également dans notre pays, et nous sommes prêts à revoir notre position si l'étude de couverture vaccinale devait montrer des résultats clairement insatisfaisants.

Question 4020 (24.08.2018) de Mme Cécile Hemmen (LSAP) concernant la chaleur:

Au vu des fortes chaleurs ressenties cet été, je souhaite poser les questions suivantes à Madame la Ministre de la Santé:

1) Quelles ont été les répercussions sanitaires de la forte chaleur au Luxembourg pendant l'été 2018? Plus particulièrement, une augmentation du nombre d'hospitalisations voire de décès dus à la chaleur a-t-elle été constatée?

2) Combien de personnes ont répondu à l'appel d'inscription au «plan canicule» pour un encadrement personnalisé cette année? Ce nombre est-il en hausse?

3) Au vu du risque de changements climatiques dans les années à venir où la canicule risque de s'installer régulièrement en été, est-il prévu de renforcer le dispositif du «plan canicule» à moyen terme? Dans ce cadre, l'échange de «best practices» avec d'autres pays est-il prévu?

Réponse (05.09.2018) de Mme Lydia Mutsch, Ministre de la Santé:

ad 1) Lors des vagues de forte chaleur les hôpitaux rapportent à l'Inspection sanitaire de la Direction de la santé le nombre de recours aux services d'urgences des hôpitaux pour des pathologies liées à la chaleur.

À la date du 28 août 2018, le nombre de consultations aux services d'urgence pour des problèmes de santé résultant directement de l'influence de la chaleur, s'élève à 72 cas rapportés par les services d'urgence des hôpitaux,

dont la majorité a reçu un traitement ambulatoire.

Des décès causés directement par la chaleur n'ont pas été rapportés. Par contre lors d'une période de forte chaleur le nombre de décès augmente en général. Se situant normalement autour de 80 décès par semaine, le nombre a augmenté jusqu'à 90 décès par semaine lors de la grande chaleur.

Les causes de décès ne sont pas la chaleur elle-même, mais il s'agit de cas de maladies graves en phase terminale pour lesquels la chaleur et les toxiques environnementaux accompagnant la chaleur, comme l'ozone et les microparticules dans l'air, accélèrent l'évolution.

ad 2) Au total 339 personnes ont répondu en 2018 à l'appel d'inscription sur la liste pour un encadrement spécifique en cas de canicule grave. Ce nombre a connu une légère hausse par rapport aux années antérieures.

ad 3) Le plan d'action en cas de canicule est actuellement bien établi entre les différents partenaires comme la Direction de la santé, la Croix-Rouge, la Copas et MétéoLux. Le dispositif en place est modulable et peut être adapté à la situation, selon besoin.

Des échanges d'expérience à ce sujet se font de façon régulière entre pays de l'UE dans des réunions organisées par la Commission, ainsi qu'entre le Luxembourg, la Belgique et les Pays-Bas dans le cadre des réunions Benelux.

Question 4025 (28.08.2018) de M. Alex Bodry (LSAP) concernant la gratuité des livres scolaires:

Pour l'année scolaire 2018-2019, les élèves de l'enseignement secondaire bénéficieront de la gratuité des livres scolaires.

Si l'application de cette mesure ne semble pas poser de problèmes majeurs jusqu'à présent, le cas des élèves luxembourgeois de l'établissement «Schengen-Lyzeum» à Perl mérite d'être examiné.

D'après les informations dont je dispose, il aurait été décidé que les élèves de ce lycée germano-luxembourgeois ne pourraient pas bénéficier de cette nouvelle gratuité pour l'achat de livres scolaires neufs.

- Est-ce que Monsieur le Ministre est-il en mesure de confirmer cette information?

- Dans l'affirmative, Monsieur le Ministre n'estime-t-il pas qu'une telle décision risque d'être en contradiction avec le principe de l'égalité des citoyens devant la loi?

- Dans la négative, comment la gratuité des livres scolaires peut-elle être pratiquement mise en œuvre pour les élèves?

Réponse (07.09.2018) de M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse:

Je peux confirmer que les élèves du «Schengen-Lyzeum» bénéficient de la gratuité des manuels scolaires obligatoires.

Comme le SLP disposait d'un système de distribution des manuels scolaires différent de celui des lycées publics luxembourgeois avant l'introduction de la gratuité des manuels scolaires, mes services, en collaboration avec la direction du lycée, ont mis en place une démarche qui tient compte à la fois des modalités spécifiques au lycée et des modalités prévues par le ministère, pour permettre aux élèves qui fréquentent ce lycée de bénéficier de la gratuité des manuels scolaires obligatoires.

Depuis sa création, le SLP participe au modèle sarrois de la «Schulbuchausleihe», la location à prix fixe des manuels scolaires. Dans un souci de durabilité, ce système impose la restitution des manuels à la fin de l'année scolaire (sauf cahiers d'activité et lectures) et leur réutilisation pour l'année scolaire suivante.

À partir de la rentrée 2018-2019, les frais de cette location sont pris en charge par le Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse pour chaque élève du «Schengen-Lyzeum» ayant signé le contrat de location, et ce sans distinction du lieu de domicile des élèves. Ainsi, tous les élèves fréquentant le SLP ont droit à la gratuité des manuels scolaires obligatoires.